

~~इति संहिता~~

ESVARA SAMHITA

BY
NARADA

223225
30

శ్రీ:

61-42778

1990

ప్రతిష్ఠాపన

ఈ శ్వర సంహిత

7el 1423

మోక్షోపాయ వివిధముహర్షిభ్యః

నరనారాయణాశ్రమే

శ్రీమన్నారాయణాజ్ఞయా

దేవమితా నారదేనోపదిష్టా

శ్రీసాత్వతార్థోపపాదికా

శ్రీయాదవాచలానుష్ఠీయమాన

భగవదారాధన క్రమప్రమాణభూతా

మద్రాస్ తిరువల్లికేణి శ్రీసత్వతీర్థాధ్యక్షస్య

ప్రథమ శాఖాభూతాయామ్

మైసూరు సద్విద్యామందిరము ద్రాశాలాయామ్

సరస్వతీర్థాధ్యక్షాధ్యక్షైః

శ్రీరజ్జపట్టమ్ పార్థసారథైర్యుగం గారైః

ముద్రాపితా విజయతామ్

అధ్యాయానుక్రమణికా .

అధ్యాయ:	పుటసంఖ్య
౧ శాస్త్రోపతారః.	౧
౨ మానసపూజావిధిః.	౬
౩ విమానదేవతార్చనవిధిః.	౧౫
౪ నీరాజనాంతవిధిః.	౨౮
౫ భోజ్యాసనాగ్నికార్యాదివిధిః.	౪౫
౬ పితృసంవిభాగాది శయనోత్సవాంతవిధిః.	౬౫
౭ లక్ష్మీసుదర్శనార్చనవిధిః.	౭౩
౮ గరుడాది పరివారార్చనవిధిః.	౮౮
౯ ద్వారావరణదేవతా లక్షణాదివిధిః.	౧౦౪
౧౦ మహోత్సవధ్వజారోహణాంతవిధిః	౧౨౭
౧౧ మహాలాత్యసంవిధిః.	౧౫౪
౧౨ పక్షోత్సవాదివిధిః	౧౮౪
౧౩ కృష్ణోత్సవాది మృగయాంతవిధిః	౨౦౦
౧౪ పవిత్రోత్సవవిధిః	౨౧౭
౧౫ స్నానవిధిః	౨౩౮
౧౬ ప్రాసాదాది ప్రతిష్ఠావిధిః	౨౬౬
౧౭ ప్రతిమాది లక్షణమ్	౨౯౦
౧౮ ప్రతిష్ఠావిధిః	౩౧౧
౧౯ ప్రాయశ్చిత్తవిధిః	౩౪౯
౨౦ యాదవాచలమాహాత్మ్యమ్	౪౦౮
౨౧ దీక్షావిధిః	౪౨౯
౨౨ శిష్యనియమానాం ఉపదేశః	౪౬౮
౨౩ మంత్రార్ధారవిధిః	౪౭౩
౨౪ ముద్రాలక్షణ భగవద్ధ్యానాది ప్రకారః	౫౦౧
౨౫ కుంజ ప్రక్రమన లక్షణ హవిఃపాకవిధానమ్.	౫౩౩

పా రి : ఓ మ్

శ్రీ ప్రణతార్తిహర పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ పాశ్చరాత్ర చాశ్వర సంహితా ప్రారంభః.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేన్నర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥.

నమస్కలకల్యాణదాయినే చక్రపాణయే । విషయాగ్ధన
మగ్నానాం సముద్ధగిణహతవే ॥ ౧ ॥ నారాయణ పదామౌఘ
సమాధానలాలసాః । వేద వేదాఙ్గ నిపుణాస్త్రోవిష్టా మహర్ష
యాః ॥ ౨ ॥ ఇతిహస పురాణజ్ఞా ధర్మశాస్త్రవిశారదాః । భగవ
త్స్థానిరతాశ్శమాదగుణపాగరాః ॥ ౩ ॥ నారాయణం తపస్వ
స్త్రో సర్వనారాయణాశ్రమే । సంసేవస్తస్పదాభక్త్యా మోక్షోపా
యవినిశ్చయాః ॥ ౪ ॥ సంస్థితా మనయస్సర్వే నారాయణ పరా
యణాః । కాతేన కేనవిస్వర్గాత్ నారాయణ దిద్మత్తుయా ॥ ౫ ॥
గత్యావతీర్య దేన్విర్నారదస్సకుతూహలాః । దృష్త్వా నారాయ
ణం దేవం నమస్కృత్య కృతాజ్ఞలిః ॥ ౬ ॥ పుళకాశ్చితసర్వాఙ్గాః
ప్రహృష్టసిదనోమునిః । స్తుత్వా నానావిధైఃస్త్రోస్త్రైః ప్రణమ్యచ
ముహుర్ముహుః ॥ ౭ ॥ పూజయామాస తం దేవం నారాయణమ
గామయమ్ । అథ నారాయణో దేవస్తమాహమునిపుణవమ్ ॥ ౮ ॥
మునయోహ్యత్ర తిష్ఠన్తి ప్రార్థయానా హరేఃపదమ్ । ఏతేషాం
సాశ్వతం శాస్త్రం ఉపదేష్టుం త్వమర్హసి ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాస్త
ర్గథే శ్రీమన్నారాయణమునిస్తదా । తచ్చుక్త్వా భగవద్వా
క్యం మునిహృష్టతనూరుహాః ॥ ౧౦ ॥ తదాజ్ఞాం కస్తుకామోఽథ

నిర్జగమ మనీశ్వరః । అపశ్యదాశ్రమవరమృషీణామూర్ధ్వరేత
 పామ్ ॥ ౧౧ ॥ నానా పక్షి గణాకీర్ణం నానా మృగనిషేవితమ్ ।
 తరు పుష్ప లతాద్యాఽఽథ్యం వాపీ హప హ్రదాన్వితమ్ ॥ ౧౨ ॥
 తత్ర గత్వా మునివర స్తత్ర త్యైర్విజన త్తమైః । పూజిత శ్శార్దూపా
 ద్యాద్యైర్విరిష్ట రేఽభినివేశితః ॥ ౧౩ ॥ మునీనాం ప్రీతి జనకం వా
 క్యమేవమువాచ సః । నారాయణోఽత్ర సతతం భవద్భిస్సేవ్యతే
 యతః ॥ ౧౪ ॥ భవత్సుకరుణా తస్య పరిపూర్ణా హి వర్తతే? । భ
 వద్భిస్సహ సంబద్ధాత్ కృతార్థోఽద్య భవామ్యహమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆ
 దిష్టోఽహం భగవతా భవదర్థే మునీశ్వరాః! । అధీత్య సామృద్ధిం
 సర్వే రహస్యాన్నాయముత్తమమ్ ॥ ౧౬ ॥ అద్య ప్రభృతః దేవే
 శం ఆరాధయత యోగినః! । మునయః — మునే! చిర ప్రపన్నా
 వాం అస్తాకం త్వం పరా గతిః ॥ ౧౭ ॥ నారాయణ పద ప్రిప్తేః
 ఉపాయం సంప్రకాశయ । నారదః — శ్రేణుశ్శ్వం మునయస్స
 ర్వే! వేదం ఏకాయ నాభిదమ్ ॥ ౧౮ ॥ మోక్షాయ నాయజే పథా
 ఏతదన్యో నవిద్యతే । తస్మాదేకాయనం నామ ప్రపదన్తి మనీషిణః॥
 మూలభూతస్తు మహతో వేదవృక్షస్య యోమహాత్ ॥ సర్బ్రిహ్మ
 వాసుదేవాఖ్య పరతత్వైక సంశ్రయమ్ ॥ ౧౯ ॥ దివ్యైర్బలాదికైర్మ
 నైస్సాన్తాత్తత్ప్రీతిపాదికైః । అలంకృత మనన్దిగ్ధం అవిద్యా
 తిమిరాపహమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాఽథ్యాప్య యోగీన్ద్రాన్ సః జ
 గదాస్య వై భవమ్ । ఏష ప్రకృతిధర్మఘో వాసుదేవైక గోచరః॥
 ప్రవర్త్యతే కృతయుగే తతస్త్రీతాయుగాదిషు । వికార వేదాస్స
 ర్వత్ర దేవతాన్తరగోచరాః ॥ ౨౧ ॥ మహతో వేదవృక్షస్య మూల
 భూతో మహానయమ్ । సగంధభూతా ఋగాద్యాస్తే శాఖా భూతా
 శ్చ యోగినః! ॥ ౨౨ ॥ జగన్మూలస్య వేదస్య వాసుదేవస్య ముఖ్య
 తః । ప్రతిపాదకతా సిద్ధా మూలవేదాఖ్యతా ద్విజాః! ॥ ౨౩ ॥

అన్యం భాగవతం ధర్మం ఆదిభూతే కృతే యుగే । మానవా యోగ్య
 భూతాస్తే సుతీష్ఠన్తి నిత్యశః ॥ ౨౬ ॥ తతస్తే త్రితాయుగే సర్వే
 నానా కామ సమన్వితాః । వ్యామిశ్రయాజినో భూత్వా త్యజన్త్యా
 ద్యం సనాసన్ ॥ ౨౭ ॥ అన్తర్దధాతి సర్వోఽయం వాసుదేవసమా
 హృతః । తతో యోగాయ భగవాన్ ప్రాదుర్భావయతి స్వ
 యమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఏవం మయా పురాధీతశ్చైవతద్వీపే మునీశ్వ
 రాః । సనస్ససమజాతశ్చ సనకశ్చ సనన్దనః ॥ ౨౯ ॥ సనశ్చ
 మారకకపిలస్సప్తమశ్చ సనాతనః । ఏతే ఏకాన్తి ధర్మస్య ఆచార్యా
 శ్చ ప్రవర్తకాః ॥ ౩౦ ॥ ఋరీదిరత్ర్యగ్నిరసౌ పులస్త్యః పులహస్త్ర
 తుః । నసిష్ఠశ్చ మహా తేజా ఏతే చిత్ర శిఖణ్డినః ॥ ౩౧ ॥ మను
 స్సన్వయం భువశ్వాప సమారాధ్య జగత్ప్రేమ్ । మహతా తపసా
 హైవ దేవం వారాయణం ప్రభుమ్ ॥ ౩౨ ॥ దివ్యం వర్ష సహస్రం
 తు తదన్తే సవధీత్యచ । మూలశ్రుతిం యథా వచన్ముషయోఽ
 ధ్యాపితాస్తుతే ॥ ౩౩ ॥ తతస్త్వై ఋషయస్త్యస్తౌ లోకానాం
 హితకామ్యయా । క్లోకానాం శతసాహస్రై ర్మూలవేదం నిరీక్ష్య
 చ ॥ ౩౪ ॥ తథా దివ్యాని శాస్త్రాణి సాత్వతాదీని చాగరాత్ ।
 నిరీత్యాన్యశ్చ శాస్త్రాణ్యం శాస్త్రం ఏదధిరే ద్విజాః ॥ ౩౫ ॥
 ఏవం మూలశ్రుతేరథ్థా జ్ఞాత్వా మన్వానయోఽపిచ । ధర్మశా
 స్త్రాణ్యనేకాని కరిష్యన్తి యథా తథమ్ ॥ ౩౬ ॥ అశ్వేషామపి
 శాస్త్రాణాం యోనిరేతద్భవిష్యతి । అస్మిన్ ధర్మశ్చ కామశ్చ
 అథశ్చోక్తిస్సవిస్తరమ్ ॥ ౩౭ ॥ మోక్షశ్చ సూచితః పశ్చాత్
 తస్మాత్సరతమోహ్యయమ్ । పురా తోతాద్రి శిఖరే శాణ్డిలోఽ
 పి మహామునిః ॥ ౩౮ ॥ సమాహిత మనా భూత్వా తపస్తప్తా
 మహత్తరమ్ । అనేకాని సహస్రాణి వర్షాణాం తపసోఽన్తరః ॥
 ద్వావరస్య యుగస్యాస్తే ఆదౌ కలి యుగస్యచ । సాక్షాత్సం-

న్నశాల్లభ్యాన్ వేదం ఏకాయనాభిధమ్ ॥ ౪౦ ॥ సుకన్తుం జైమినిం
 చైవ భృగుం చైవౌపగాయనమ్ । మాఙ్గ్యానునంచ తం వేదం
 సమ్యగధ్యాపయత్పురా ॥ ౪౧ ॥ నర నారాయణాభ్యాం చ జ
 గత్తో హితకాన్యయా । తథాఽనుష్ఠీయతే మూల ధర్మోఽశ్రము
 నిపుంగవా! ॥ ౪౨ ॥ ఏష ఏకాయనో వేదః ప్రఖ్యాతస్సర్వతో
 భువి । దుర్విజ్ఞేయో దుష్కరశ్చ ప్రతిబుద్ధేర్నిషేవ్యతే ॥ ౪౩ ॥
 మురయః — భగవత్! సర్వ శాస్త్రజ్ఞ! శరణాగతవశ్స! । త్వ
 శ్చ సాదేన సంప్రాప్తా మూలవేదో మహానయమ్ ॥ ౪౪ ॥
 తస్మాభివత్స విదితస్సర్వ లోకేషు పూజితః । ప్రతిబుద్ధేర్నిషే
 న్మోఽయం మూలవేదస్సనాతనః ॥ ౪౫ ॥ కథనప్రతిబుద్ధైస్తై
 ర్మన్వైర్గుణమహాఽముచ్చౌ ॥ ప్రాప్యతే భగవత్! ధర్మ ఏకా
 ద్విభగనుష్ఠితః? ॥ ౪౬ ॥ నారదః — శ్రుయిషాం అభిధాన్యసి
 నగ్విలోక హితైషిణః! । పురైవం భగవానేవ సమాలోచ్య హ
 రిస్సయమ్ ॥ ౪౭ ॥ పరిణ్యజ్య పరం ధర్మం మిత్ర ధర్మముపే
 యుషామ్ । ధూయస్తస్పరకాక్షాణాం శ్రద్ధాభక్తీ ఉపేయుషామ్ ॥
 అనుగ్రహోఽథం వణ్ణానాం యోగ్యతాఽఽపాదనాయచ । తథా జనా
 నాం సర్వేషాం అభీష్ట ఫల సిద్ధయే ॥ ౪౮ ॥ మూలవేదానుసారే
 ణ ధర్మపాఽనుష్టుభేనచ । సాత్వతం పౌషకం చైవ జయాభ్యే
 త్యేచమాదికమ్ ॥ ౪౯ ॥ దివ్యం సచ్చాస్త్ర జాలం తదుక్త్వా స
 జగర్షణాదిభిః । ప్రవర్తయామాస భువి సర్వ లోక హితైషిభిః ॥
 ఏవం దివాగ్ని శాస్త్రాణి శాణ్డిలోఽపి మహామునిః । సజగర్ష
 ణాన్యగవతస్కుత్వాఽధ్యాపయన్ మునీన్ ॥ ౫౦ ॥ మలయా
 చలనిష్ఠాశ్చ పురా రామస్య చాజ్ఞయా । ప్రథమం సాత్వతం శా
 స్త్రం సమ్యగధ్యాపితా మయా ॥ ౫౧ ॥ వాసుదేవేన యత్ప్ర
 క్తం శాస్త్రం భగవతా స్వయమ్ । అనుష్టుప్ ధర్మో బద్ధేన సమాస

వ్యాసభేదతః ॥ ౫౪ ॥ తతైవ బ్రహ్మరుద్రేష్ట్రప్రముఖేశ్వప్రవర్తి
 తమ్ । లోకేశ్వపిత దివ్యేషు తద్వివ్యం మునిసత్తమాః ॥ ౫౫ ॥
 బ్రహ్మగుర్రముఖైర్దైవై ఋషిభిశ్చ తపోధనేః । స్వయంప్రణీతం
 యచ్చాస్త్రం తజ్జ్ఞేయం మునిభాషితమ్ ॥ ౫౬ ॥ పతత్తు త్రివిధం
 ॥ విద్ధి సాత్త్వికాదిపభేదతః । విజ్ఞాయ పుణ్డరీకాక్షోఽపర్యజాలం య
 థాస్థితమ్ ॥ ౫౭ ॥ తద్యోగకంప్రణీతంయత్ శాస్త్రం తత్సాత్త్వి
 కంస్పృతమ్ । తస్మాజ్ఞాతేఽర్థజాతేతు †కిఞ్చిత్తదవలంబ్యచ॥ ౫౮ ॥
 స్వబుద్ధ్యవైషత్యైవ హ్యర్థజాతస్య బాధకమ్ । యత్ప్రణీతం
 ద్విజశ్రేష్ఠ తథావిజ్ఞానతత్త్వతః ॥ ౫౯ ॥ గ్రంథవిస్తరసంయుక్తం శా
 స్త్రం సర్వేశ్వరేశ్వరాత్ । తస్మిన్మేఘ*ప్రవాదేన స్వవికల్పవి
 జృంభణైః ॥ ౬౦ ॥ బ్రహ్మదిభిఃప్రణీతంయత్ తథా తదృషిభిర్ద్వి
 జాః । బ్రహ్మదిభిఃపరిశ్రుత్య తస్మిన్మేఘాత్తనాపునః ॥ ౬౧ ॥ స్వ
 వికల్పాత్ప్రణీతంయత్ తస్మిన్సంరాజసంస్కృతమ్ । తత్సాత్త్వి
 థా పశ్చిరాత్రవైఖానసపిభేదతః ॥ ౬౨ ॥ కేవలస్వపికల్పోక్షే
 కృతం యత్తామసం స్కృతమ్ । కేవలం మనుజైర్యత్తు కృతం త
 త్స్వరుషం స్కృతమ్ ॥ ౬౩ ॥ అతో దివ్యాత్పరతరం నాస్తి శా
 స్త్రం మునీశ్వరాః! । సాత్త్వతం సామ్యరంధైవ జయ్మాఖ్యంచ త
 తైవచ ॥ ౬౪ ॥ పవమాదీని దివ్యాని శాస్త్రాణి హరిణా స్వయమ్ ।
 మూలవేదానుసారేణ ప్రోక్తాని హితకామ్యయా ॥ ౬౫ ॥ సాత్త్వ
 తాద్యం త్రికంధైతద్వాద్యాపకం మునిసత్తమాః! । యథాచాస్త్రాక్షరా
 దీనాం మన్తాగ్రాంతాం త్రితయం బుధాః! ॥ ౬౬ ॥ పతత్తన్త్రిత్రయో
 క్తైన విధినా యాదవావలే । శ్రీరక్షే హస్తిశైలచ క్రమాత్సంపూ
 జ్యతే హరిః ॥ ౬౭ ॥ పతేషు దివ్యశాస్త్రేషు సాత్త్వతం తూత్త
 మోత్తమమ్ । వక్తా సాత్త్వాదీశ్వరోఽస్య శ్రోతా సమర్థుణః ప్ర

॥ తద్ధి యదర్థ †కిఞ్చిత్వమవలంబ్య ‡శ్రేష్ఠాః *ప్రవాదేన

భుః ॥ ౬౮ ॥ కిం వర్ణ్యతేఽన్య మాహాత్మ్యం, సాత్వగస్య మునీ
శ్వరాః! । అతస్సాక్షాదీశ్వరోక్త శాస్త్రాణాం ద్విజపుం గవాః ॥
సారథూతం విశేషేణ సాత్వతార్థోపపాదకమ్ । ఈశ్వరాఖ్యమి
దం తస్త్రిం సాక్షాత్సజగర్షణాచ్ఛ్చుతమ్ ॥ ౭౦ ॥ సంప్రవక్ష్యా
మిమునయః! శృణుధ్వమనధానతః । ఇత్యుక్త్వా నారదోయోగీ,
నత్వా నారాయణం ప్రభుమ్ ॥ ౭౧ ॥ సజగర్షణం నమస్కృత్య
వక్తుం సముపచక్ర మే ॥

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే ఈశ్వర సంహితాయామ్

శాస్త్రోపతారో నామ ప్రథమోధ్యాయః.

నారదః — ఆరాధనపిం వక్ష్యే శృణుధ్వం ముని పుం గ
వాః! । బ్రాహ్మే ముహూర్తే సమ్ప్రీప్తే కున్త్రీజ్ఞః ప్రయతశ్శు
చిః ॥ ౧ ॥ నామ్నాం సజ్జీర్తనం కుర్యాచుష్ణాయ శయనే స్థితః ।
పరిచ్యుతమలస్నితశ్శుద్ధనాసా జితేంద్రియః ॥ ౨ ॥ ధృతోర్ధ్వపు
ణ్డ్రోఃకాల్యోక్తకర్మాణి వినివర్త్యచ । గర్జ్హైః స్రస్థిరలజ్జాగ్రైః కట
శాద్యైరలజ్కృతః ॥ ౩ ॥ సపవిత్రకరో మానీ ఆసాద్య భగవద్భు
హమ్ । ద్వాదశాద్భాష్యే యథాశాస్త్రం శుద్ధేన సలిలనచ ॥ ౪ ॥
ఆజాను పాదౌ ప్రత్యుశ్య హస్తౌ చా మణిబద్ధనాత్ । ఆచమ్యచ
ప్రవిశ్యాంతః, ప్రణమ్య మనుముచ్చరన్ ॥ ౫ ॥ ధామ ప్రదక్షిణీకృ
త్య బోధయేత్పురుషోత్తిమ్ । శక్త్యధ్వని సమోపేతం దున్దుభీ పట
హస్వవైః ॥ ౬ ॥ వద్దిబ్బద్ధోఽథితోచ్ఛాభిరానా వాగ్భిర్మహాకు
లే! । మహాజయ జయారావైః, పునఃపునరుదీరితైః ॥ ౭ ॥ ప్రబౌ
ధలక్షణైః స్తోత్రైరుష్ణావ్య శయనాత్తతః । ద్వారమాసాద్య తత్ర
స్థో దశ దిగ్బద్ధపూర్వకమ్ ॥ ౮ ॥ అవకుణ్ఠ్యాథ తర్జ్వన్య మన్త్రం
కవచముచ్చరన్ । స్థితేవా కల్పితే తత్ర, పూజయేద్బలిమణ్డలైః ॥

సర్వం ఖగేశ పూర్వంతు పరివారంహి సామ్యతమ్ । మనసా ప్ర
 నవాద్యేన విష్ణుమాదాయకీర్తయేత్ ॥ ౧౦ ॥ సమస్తపరివారాయ
 అమృతాయ నమోనమః । వాస్తు పూరుష సున్యాంశ్చ సమభ్య
 ర్ప్య యథాక్రమమ్ ॥ ౧౧ ॥ మూలమస్త్రైః సాక్షేన నిరజైవాథ
 వాపునః । న్యాసం కృత్వా త్రిరాచార్యో హస్త తాళం హృదా త
 రః ॥ ౧౨ ॥ మూలమస్త్రైః చోక్షుట్య కపాటం నైత్రమస్త్రైః ।
 నిర్విదీపాంస్తతోజ్జ్వల్య హస్తా ప్రత్యాశ్య వారిణా ॥ ౧౩ ॥ పా
 సాదాస్తః ప్రవేశార్థం తతోద్వారంతు చేరిసా । త్రిభాగీకృత్య త
 న్నభ్యభాగమెకం ద్విధాపునః ॥ ౧౪ ॥ విభజ్య వామదేశేన దక్షి
 నేనాష్ట్రైణా తతః । శనైశ్చనైఃప్రవిశ్యాన్తస్సాస్త్రిమస్త్రైః తే
 నై ॥ ౧౫ ॥ ధరణీ హననం కృత్వా భగవంతం ప్రణమ్యచ । మ
 మనసా గురువంశంచ తదాజ్ఞాం మానసీమథ ॥ ౧౬ ॥ శిరిసా ధా
 రయేత్స్వేష్ట ఫలం సజరల్ప్య చేరిసా । దేవాయ తం నివేద్యాథ
 యాగాగారస్య సుధ్యతః ॥ ౧౭ ॥ పాసాదం విగ్రహంకృత్వా
 వర్తమస్త్రీం సవిగ్రహమ్ । తజ్జీవం భగవంతంచ ధ్యాత్వా యాగ
 గృహం తతః ॥ ౧౮ ॥ సశలాకైస్తతో దర్శైస్సహదేవీవిమ్రీ
 తైః । సంమార్జ్య బహుశోయేన ప్రత్యాశ్యానివ్య గోమయైః ॥ ౧౯ ॥
 ఉపలిప్తమథాస్త్రైః సంవిధ్య శకలం త్యజేత్ । వశ్యగవ్యేనసా
 స్త్రైః వారిణా ప్రాత్య చస్తనైః ॥ ౨౦ ॥ కుంకుమాగరుకర్పూరై
 స్సమాలిప్య సమస్తతః । కుశ కూర్వాతాంత్రేష్వ వికిరేత్ స్థాన
 శుద్ధయే ॥ ౨౧ ॥ పాసాదం శోధయేదేవం స్వయ మేవతుదేశికః ।
 పాసాదోద్దేశమఖలం మార్జయేత్ప్రీతయేత్తతః ॥ ౨౨ ॥ పరి
 చారేస్తు కర్తవ్యం బలిపీతాన్తమేవహి । యాగోపసార సంఘా
 తౌ భగవంతమనుష్టర ॥ ౨౩ ॥ పీఠేనాగ శిష్యపుత్రాద్విగ్రహా
 తానాజ్ఞాపయేత్తతః । పాత్రశుద్ధించ తైరేవ కారయేద్దివిజనస్తమః ॥

ఆమ్రక లేకన తోయేన హైమం తామ్రంచ శోధయేత్ । రాజగిరి
 గృహ ధూమేన శాస్తాక్షారేణ వా పునః ॥ ౨౫ ॥ భస్మ మిశ్రేణ
 తోయేన లూహాయుక్తం విశోధయేత్ । శబ్ద శుక్తి మయూనాంచ ల
 వణేన విశోధయేత్ ॥ ౨౬ ॥ ఫలపత్ర మయూనాంచ మృద్ధిరద్ధి
 శ్చ శోధయేత్ । లెపగద్ధాపనోదేన శుద్ధిర్భవతి కారయేత్ ॥ ౨౭ ॥
 ద్రవ్య శుద్ధిర్భవత్యేనం యథావద్వినిచోదితా । పాత్రాణిశోధయి
 త్వైవం తతో మానవగోద్విజః ॥ ౨౮ ॥ దేవేశస్యాగ్రతోవాఽప
 దక్షిణం భాగమాశ్రయేత్ । ఈశ్వరప్రాగ్విశాదేన హ్యుత్తరాభి
 ముఖోద్విజః ॥ ౨౯ ॥ అథోపవిశ్యవై దాశ్చ్యే కాస్తజేవా జినాస
 నే । ఆగమార్థంచ దేవానాం, గమనార్థంచ రక్షసామ్ ॥ ౩౦ ॥ కు
 ర్యాన్మణ్డారనం తత్ర దేవతాస్థాన లాఙ్ఘనమ్ । శక్థాదిఘోషసం
 యుక్తం గేయవాద్యసమన్వితమ్ ॥ ౩౧ ॥ కరశుద్ధిం తతఃకుర్యాద్య
 థావస్తునిపుక్తవాః! । ద్వేతలె హస్తపృష్ఠద్వై సర్వాశ్చాక్షులయ
 స్తథా ॥ ౩౨ ॥ అస్త్రీనుస్త్రైః సంశోధ్య ధ్యానముద్రాన్వితేన
 తు । కృత్వైవం కరశుద్ధిం చ స్థానశుద్ధిం సమాచరేత్ ॥ ౩౩ ॥ ధ్యా
 త్వా దేవం జ్వలద్రూపం సహస్రారగీసమవ్రభమ్ । జ్వాలాకొ
 టిసమాకీర్ణం వనుస్తం జ్వలనంముఖాత్ ॥ ౩౪ ॥ తేన సంపూరయే
 త్సర్వం ఆబ్రహ్మభవనాన్తిమమ్ । దిగ్భుం ప్రజ్వలస్తంచ భావయే
 త్తస్త్రీతేజసా ॥ ౩౫ ॥ య్నానుజ్ఞలమిదం సర్వం స్మరేత్పర్వంచ
 వహ్నినా । మస్త్రీజేనశ్చిద్విజశ్రేష్ఠాః! మృత్యుయం భాజనం య
 తా ॥ ౩౬ ॥ స్థానశుద్ధిర్భవత్యేనం సుధాకర్ణోలసేచనాత్ । సం
 భావ్యైవం తతఃకుర్యాద్విగ్బం హృదయాదితైః ॥ ౩౭ ॥ అస్త్రీ
 జైవ విదిగ్బం నేత్రేణతు అతార్ధ్వతః । ఆదిత్యాయచిద్రేతేన జ్వ
 లతగ్భృకరూపిణా ॥ ౩౮ ॥ కవచేనతు తర్జనై రత్యార్థమవకు

జ్ఞాయేత్ । సాయామాం భూతసంశుద్ధిం ధారణాభ్యాం సమాచరే
 త్ ॥ ౩౯ ॥ కేవలేనతు మస్త్రేణ భావనాసహితేనతు । నాభిదేశ
 స్థితం ధ్యాత్వా దేవం, సక్షుప్తాభ్యాం కల్మషమ్ ॥ ౪౦ ॥ నిస్సృతం వా
 యుమాగ్నేణ ద్వాదశాంతావధౌ ఓషేత్ । నిరస్త పాపమాకృష్య
 వాతచక్రసమన్వితమ్ ॥ ౪౧ ॥ సాపాగ్రైణతు మస్త్రేఽముం దే
 హసంపూరణాయచ । తం ధ్యాయేద్ధృదయస్థంచ గతిరుద్ధేన వా
 యునా ॥ ౪౨ ॥ చిత్తోపశమనార్థంతు నూనం వాయుజయాయచ ।
 శనైశ్చనైరథ బహిః కేవలం నూరుతం ఓషేత్ ॥ ౪౩ ॥ వినాన్త్య
 రేచకేనేవనున్యేషాముత్తరోత్తరమ్ । కాలాభ్యాసం యథాశక్తి
 నిత్యమేవం సమాచరేత్ ॥ ౪౪ ॥ ద్వాదశాంతైః కమస్త్రేశం త
 వ్రాతకసన్నిభమ్ । సహస్రరవిసదౌశ వృత్తమణ్డలమధ్యగమ్ ॥
 ప్లూత్వాఽథముక్తం తస్మాన్త్రైర్నిర్దహేద్విగ్రహంస్వకమ్ । దక్షి
 ãష్ఠ్యైరథాఙ్ముస్తప్రాన్తై దేశే శిఖాక్షరమ్ ॥ ౪౫ ॥ ధ్యాత్వాయు
 గాంతహుతభుక్రూపజ్వాలాసమావృతమ్ । తేన స్వవిగ్రహంధ్యా
 యేత్ప్రజ్వలన్తం సమస్తతః ॥ ౪౬ ॥ దేహజాం భావయేజ్ఞాన్
 లాం మస్త్రినాథేలయంగతామ్ । దివ్యప్రశాంతాగారంతు తమధి
 ప్తాయచేతసా ॥ ౪౭ ॥ స్వమస్త్రాదమృతౌఘేన సేవయేద్విగ్రహం
 స్వకమ్ । తతస్త్వమస్త్రీం తద్భిమ్బం ఆకృష్య హృదివిన్యసే
 త్ ॥ ౪౮ ॥ ఏవం సశుద్ధదేహుభావ మస్త్రీన్యాసం సమాచరేత్ ।
 యేన విన్యస్తమాత్రైః దేవదేవసమోభవేత్ ॥ ౪౯ ॥ పూజాదిన
 ర్వకార్యాణాం అధికారశ్చజాయతే । హస్తద్వయేఽపి విన్యసేన్య
 ద్దీప్తమష్టాక్షరం పరమ్ ॥ ౫౦ ॥ మణిబద్ధాన్నఖాగ్రాన్తం ఆదిత్యా
 తపవత్తతః । నృప్తి సంస్థిత సంహార న్యాసం కుర్యాద్యథావిధి ॥
 పర్వ దక్షిణ తర్జన్యాః ప్రారభ్యాఙ్ములిపర్వసు । పర్వాన్తం నామ
 తర్జన్యా న్యాసస్సృష్టిరుదాహృతః ॥ ౫౩ ॥ వ్యత్యాసేనతు సం

హార్యస్థితీతు కరయోద్ధయోః । ప్రియభ్యశ్చనీవర్షకనిష్ఠాప
 ర్వవిశ్రమః ॥ ౫౪ ॥ అజ్ఞుచ్ఛాభ్యానజ్ఞులీనాం మధ్యపర్వసు విన్య
 సేత్ ॥ మన్తాగ్నిరాణిత్యాద్యంత పర్వసు ప్రియనన్యసేత్ ॥
 అజ్ఞుస్తద్వితయం యావత్కానిష్ఠాద్వితయావధి । జ్ఞానాద్యం వీర్య
 పర్వంతం విన్యసేనన్యపశ్చిమ్ ॥ ౫౬ ॥ మూలవద్వాప్యకత్వేన
 నేత్రమూర్ధ్వాజ్ఞులీమచ । కిరీటం దక్షిణేహస్తైశ్చీనత్సం వామమ
 ధ్యతః ॥ ౫౭ ॥ కాస్తుభం దక్షిణతలె వనమాలాం తథాఽపరే । ద
 క్షిణే మధ్యతః పర్వం ప్రస్ఫురణిరణోజ్జ్వలమ్ ॥ ౫౮ ॥ గదాం
 వామతలే న్యసేజ్జ్వలలీం స్వేన తేజసా । దక్షే ప్రహాప్రభం చ
 క్రం శబ్దం వామతలే న్యసేత్ ॥ ౫౯ ॥ శ్రియం దక్షిణవాస్తేతు
 భుష్టిం వామతలే న్యసేత్ ॥ అజ్ఞుస్తద్దక్షిణాదాదౌ వామస్తం
 మూలదేశతః ॥ ౬౦ ॥ గారుడం విన్యసేన్మన్త్రం దశిస్వభులిమ
 క్రమోత్ ॥ అనేన విధినా పూర్వం హస్తన్యసం సమాచరేత్ ॥
 త్రిబహుగద్ధ్రాత్పదాంతం మూలమన్త్రంతు విగ్రహే । వ్యాపక
 త్వేన విన్యస్య పాదాభ్యామభ్యురొఽన్తిమమ్ ॥ ౬౧ ॥ సప్తస్థిత
 లయన్యసేష్యేకం దేహే సమాచరేత్ ॥ మూర్ధ్వాదిపాదపర్యంతం
 సప్తస్థిన్యసంప్రకీర్తితః ॥ ౬౨ ॥ పాదాది మూర్ధ్వాపర్యంతం సంహార
 న్యసంప్రకీర్తితే । నాభ్యాదిహృదయాంతస్తుస్థితన్యస ఉహృతః ॥
 మూర్ధ్వి మధ్యమయాజ్ఞుర్ధ్వా శర్జన్యాచ తథాద్యశ్శేః । సాజ్ఞు
 ప్తయాఽనామికయా ముఖమధ్యేతు విన్యసేత్ ॥ ౬౪ ॥ సాజ్ఞాన్త
 శర్జన్యగ్రేణ హృదయే విన్యసేత్తితః । తథాఽజ్ఞుష్టకనిష్ఠాభ్యాం
 నాభౌన్యసం సమాచరేత్ ॥ ౬౬ ॥ స్యజ్ఞుష్టాభిశ్చ తస్పభిరుప
 స్థై జానునోరపి । సర్వాభిరజ్ఞుభిస్తు పాదయోర్నాన్యసమాచరేత్ ॥
 మన్తాగ్నిరంతు సర్వత్ర తార సంపుటితం న్యసేత్ ॥ ఏవమప్రాక్ష

రన్యసం కృత్వాఽఙ్గన్యసమాచరేత్ ॥ ౬౮ ॥ తతస్తు హ్యయే
జ్ఞానం యితో వ్యజ్యేత తత్ర తత్ । ఐశ్వర్యం శిరసోదేశే, యస్తా
దుపరి తిష్ఠతి ॥ ౬౯ ॥ ప్రాకృతం తాత్త్వికం వాపి సర్వత్ర కమలై
క్షణమ్ । హోర్దాగ్నే రూర్ధ్వగాయాం తు శిఖాయాం శక్తిసున్త్ర
రాత్ ॥ ౭౦ ॥ బలంచాఖిలగాత్రాణాం త్వగ్గతం వాయునా స
హ । మూర్ఛితం సర్వగాత్రైర్యత్ తద్వీర్యం హస్తయోర్మ్య
సేత్ ॥ ౭౧ ॥ అన్తర్భృథస్వరూపం యత్ ప్రాకృతధ్వాన్తశా
న్తికృత్ । తేజస్తైజసే స్థానే న్యసకాలే సమస్యతే ॥ ౭౨ ॥
కీరీటం మూర్ధ్ని పిన్యసైగత్ వహ్మ్యరాగ్యుత దీధితమ్ । శ్రీవ
త్సం వహసో వామే పూర్ణైస్స సదృశమృతి ॥ ౭౩ ॥ కాన్తుభం
హృదయే న్యస్య చక్రదీప్తిః లక్షణమ్ । నానాఽబ్జవన పుష్పాం
సనమాలాంచ కన్త్రుతిః ॥ ౭౪ ॥ తస్య పక్ష్యగదా చక్ర శఙ్ఖాః ప్రా
గ్వస్తు పిన్య సేత్ । ఆచాంసాన్తక్షిణే భాగే న్యన్యాయీచీరుత్తిరే
తథా ॥ ౭౫ ॥ అక్షరం గుల్ఫంచ వానేచ గరుడంచోరుమధ్యతః । మ
న్త్రీ న్యసంసు కృన్వైవం శిశం వాణివ్యయేనతు ॥ ౭౬ ॥ ము
ద్రాం బద్ధ్వాన్యైధ్యానం “ దేహోఽహమ్ ” ఇతి భావయేత్ । కృ
న్వైవంతు శిశం బక్ష్పాన్తనసం యాగహరిభేత్ ॥ ౭౭ ॥ పక్షావ
నాదికం బద్ధ్వాన్యభౌ బ్రహ్మజ్జలం నృథమ్ । మనస్సుపరతం కు
ర్యానక్షగ్రామం బహిష్ఠిహమ్ ॥ ౭౮ ॥ చిత్తం బుద్ధౌ పిన్డిప్య
తాంబుద్ధిం జ్ఞానగోచరే । జ్ఞానభావనయా కర్తు కుర్యాన్వైవ పార
మార్థికమ్ ॥ ౭౯ ॥ అథ ప్రణవపూర్వేణ స్వనామ్నాఽనతినా స
హ । శేషపూర్వంతు వహ్మ్యన్తమాసనం పరికల్పయేత్ ॥ ౮౦ ॥
తథాఽఽక్రమ్యయ తస్యైవ శార్యా స్వహృది కల్పనా । చతుశ్చ
క్రే నవద్వారే దేహా దేహగృహే పురా ॥ ౮౧ ॥ కన్త్ర కూప ధరా
రూఢం హృశ్చక్షం యదధోముఖమ్ । తతః క్లిశాఽవనేర్మధ్యేయా

ధర్మార్థముఖంతుయత్ || ౮౨ || శబ్దవ్యక్తిస్తమాద్వైతు ఫి తాఽ
 రోన్దస్విలక్షణా । శ్రీనీతిభాస్వరా నాడీశ్వవ్యక్తధ్వనివిగ్రహః ||
 వ్యక్తచక్రద్వయసోద్యై వర్తతే యా మహామతే । విస్సృతా బ్ర
 హ్మరద్ధై గతా సూర్యపథాత్పరమ్ || ౮౩ || వాయుద్వా రేణపా
 తాశం భిత్వా యాతా స్వగోచరమ్ । సజగల్పపిషయస్సర్వస్తద్భు
 ధ్దః ప్రతిష్ఠతి || ౮౪ || సూత్రే మణిగణోయద్వత్కథనాడీహ్య
 తః స్మృతా । లక్ష్యస్థానేతు పూగోవ్యక్తే తస్మానుభవ్యస్తరేతువై ||
 సంపుటే శశిసూర్యాభ్యో నిమిషోన్మేషలక్షణే । తత్రాబ్జం చారగ
 మాలచున్య పరా వాగ్భూమరీప్థితా || ౮౫ || యా సర్వమన్త్రజన
 నీ శక్తిస్సర్వాశ్చనోపిభోః । నదస్త్రీ వర్ణజం నాదం శబ్దబ్రహ్మేతి
 యత్ స్మృతమ్ || ౮౬ || అకారపూర్వో హస్తశ్చ ధారాసంతాన
 రూపధృక్ । నాదావసానగగనే దేవోఽనస్తసమన్వితః || ౮౭ || వ
 రదాభయదేవైవ శక్త్య చక్రాజ్గితేనతు । త్రైలోకోద్భృతదత్తే
 ణ యుక్తః పాణిద్వయేనతు || ౮౮ || శాస్త్రస్సంవిశ్వరూపస్తు భక్తా
 నుగ్రహకామ్యయా । అనౌపమ్యేన విపుషా హ్యమూర్తౌ మూర్తి
 తాం గతః || ౮౯ || విశ్వమాప్యాయయతాగ్రన్త్యా పూర్ణైవ్యయత
 తుల్యయా । రశ్మిభిర్భాస్కరోయద్వత్సముద్ర ఇవ పీచిభిః || ౯౦ ||
 స్వమూర్తిభిరమూర్తాభిరచ్యుతాదిభిరన్వితః । దీప్తిమద్భిరమూర్తై
 స్తు సుధాకిల్లోలనజుగళః || ౯౧ || పూర్ణ ఆభరణైస్సన్తైస్త్రిరివి
 శారాష్ట్రీవిగ్రహః । తస్మాద్దేవం సమావాహ్య హృదయే కల్పితా
 సనే || ౯౨ || మన్త్రీన్యాసం తతః కుర్యాత్ హస్తన్యాసం వినావి
 భోః । తతఃఖాబ్జకమధ్యాత్తు హ్యార్ధస్థాతస్సంస్తరేత్ చ్యుతామ్ ||
 గణ్ఠాం భగవతో మూర్ధ్ని తేనామృతజలేనతు । అర్హ్యాదఖిలభో
 గానాం కార్యవై శుభకల్పనా || ౯౩ || యంయం సజగల్పయే
 ద్భౌగం తంతం భావ్యసుధామయమ్ । పతస్తమమ్బరా ద్వేగాద

స్మృతాంశుపరిష్కృతమ్ ॥ ౯౭ ॥ సాక్షాదన్యుతరూపైస్తు త్రైస్తేరన్యు
 తసంస్తవైః । బృంహితం ముదితం మగ్నం సపునర్కస్త్రైరాత్ స్మ
 రేత్ ॥ ౯౮ ॥ తతస్తు దేవదేవస్య అర్ఘ్యం దత్వా యథావిధి । స
 నిధిం సంనిరోధంచ సాంముఖ్యంచ సమాచరేత్ ॥ ౯౯ ॥ హృద
 యాదీనిశ్చ సాక్షాని కిరీటాద్యంతు భూషణమ్ । గదాద్యం లావణ
 నం యత్తు లక్ష్మ్యాద్యాశ్శక్తయస్తథా ॥ ౧౦౦ ॥ గరుడో మూర్త
 యోవాన్యా దేహే దేవస్య యాస్థితాః । వ్యాపకస్య తథాత్వే
 న స్వే స్వే స్థానే ప్రభాశ్చకాః ॥ ౧౦౧ ॥ తద్దేహ సంస్థితాస్సర్వే
 పూజనీయాః క్రమేణశు । పరివారం వినా మన్తైః స్వైర్విస్వైర్విర
 వ్యతిభిర్ద్విజాః ॥ ౧౦౨ ॥ లయయాగోహ్యాయం పిపాహృదా
 దప్యనుకీర్తితః । మన్త్రైరాటర్ణి కామధ్యే హృదాద్యైః పాగ్ని
 ధావిషు ॥ ౧౦౩ ॥ సాకారాః కేవలాస్సర్వే పూజ్యా భాగాభి
 ఘోహ్యాయమ్ । కేవలేనచ యాగేన పృథగ్నూతేననై ద్విజాః ॥
 తేషామభ్యర్చనవిధిర్విధికారాభిధః స్మృతః । ఏవం కృత్వా లయా
 భ్యంతు యాగం భోగాభిధం తథా ॥ ౧౦౪ ॥ ధ్యాత్వాఽథ భావ
 నాజాతైర్నూనైః పరమపావనైః । అభ్యర్చయేన్నృహృదయే దే
 వం విజ్ఞాపయేదిదమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ స్వాగతం దేవదేవేశ సన్నిధిం భజ
 మేఽచ్యుత । గృహాణ మానసేం పూజాం యథార్థపరిభావితామ్ ॥
 జ్ఞాత్వాశు సుప్రసన్నం తం ప్రసాదాభిముఖం ప్రభుమ్ । విస్తరేణ
 ద్విజశ్చ శ్రేష్ఠ మానసం యాగమారభేత్ ॥ ౧౦౬ ॥ సజ్కల్పజనితై
 ద్వివ్రేణ్యపవిత్రైః రక్షయైశ్శుభైః । సర్వకామప్రదం దేవం మన్త్రై
 మూర్తిధరం యజేత్ ॥ ౧౦౭ ॥ అభ్యర్ఘ్యోద్వర్తనే పూర్వం స్నా
 నం చాథవితపనమ్ । వస్త్రైః పూర్వాణి మాల్యాని సుగంధాని నివే
 ద్యచ ॥ ౧౦౮ ॥ హారకెయూరకటకైర్మహామైర్ఘృషితం స్మరేత్ ।

చిత్రైశ్చ కటిసూత్రైశ్చ హేమరత్నమయేనచ || ౧౦౧ || మాణిక్య
రచితైశ్చుద్ధేర్ముక్తాహారైశ్చ భూషయేత్ | సంపూర్ణైస్తు సమానంచ
హేమదండసమన్వితమ్ || ౧౦౨ || ఛత్రం నివేదయేద్విష్ణోర్ద్వాయూర
వ్యజనం శుభమ్ | కర్పూరచూర్ణసంమిశ్రం సుగంధి వాఘరం బహు ||
ధూపం భగవతో దత్వా దీపమాలాం ఘృతేనచ | వాఘసర్పిఃస్థితం
శూభ మధుపర్కం నివేదయేత్ || ౧౦౩ || పశుంచ నివిధం మూర్త్యం
పావనం శకునిం తథా | ఓషధీ శృలిమార్వాశ్చ సశ్శల్యాధ్యం వ
నస్పతిమ్ || ౧౦౪ || మూర్త్యం నివేదయేత్పూర్వం ఇవశున్నం చశు
ర్విధమ్ | నివేద్య వివిధం శుద్ధం భక్ష్యభోజ్యావ్యవేకశః || ౧౦౫ ||
హృద్యాని ఫలమూలాని పుష్పప్రభవానిచ | పుష్పాని వివిత్రాణి
పానాన్యథ నివేద్యచ || ౧౦౬ || సర్వాణ్యైష్ట్యపభోగ్యాని భక్తిత్ర
ద్ధావశాద్విజాః | ప్రదిక్ష్యప్యవిరుద్ధాని దేవాయ వినివేదయేత్ ||
తద్ద్రివాద్యాన్యనేకాని నృత్య గేయాన్వితానిచ | భేరీ పటహ
ఘోషాదిస్తుతిపాఠాన్వితానిచ || ౧౦౭ || చింతయేత్తైవిదేవస్య లా
కత్రయగతానిచ | కింకిణీజాలయంత్రేన చామరేణోపవిజ్యచ || ౧౦౮ ||
వితానకం పతాకాంశ్చ ధ్వజాని వివిధానిచ | వినివేద్య విభూర్భు
క్త్యా ప్రసన్నేనాంతరాత్మనా || ౧౦౯ || గజాశ్వధేనుయానానిసు
వస్త్రాల్లజ్యతానిచ | నివేద్య చాంతరాత్మాని గ్రాహయంతం స్మ
రేత్తతః || ౧౧౦ || ఆజ్ఞానం ససుతం దారా సర్వసేవన సమా
యుతాన్ | నివేద్యప్రణవోమూర్ధ్నా ఆనందాశ్రుసమన్వితః || ౧౧౧ ||
కామధేనుమయీం ముద్రాం మనసా మన్త్రసంయుతామ్ | బద్ధాం
సంచింతయేద్విష్ణోస్సగ్వకామప్రపూరిణీమ్ || ౧౧౨ || తతోవి శేషయ
జనం కలయేదచ్యుతసృతు | సౌవర్ణపుష్పసంపూర్ణం అజ్జలిం సం
ప్రసార్యతు || ౧౧౩ || మూలమన్త్రం సముచ్చార్య ప్రయత్యైక
పూరకాదిభిః | దీర్ఘసుంటారవప్రఖ్యం యావన్తత్సంభవావధి ||

స్ఫురద్రత్నిద్వయాకీర్ణం వహ్నిరేగ్రాస్తుశతప్రథమ్ । ధ్యాత్వా వా
 రాయణం దేవమజ్జతా సన్నిరోధయేత్ ॥ ౧౨౭ ॥ తమజ్జలిం ఓ
 పేన్ముద్ధి తస్మిన్నేవ మన్త్రవిగ్రహే । అర్ఘ్యం నివేదయేద్భూయః
 పునః పుష్పాజ్జలిం శుభమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ ముహూర్తం సందర్శ్య మూలా
 భ్యాం మానసం జపమారభేత్ । సఙ్ఖ్యాహీనం యథాశక్తి ఘట్టా
 భ్యాం కరణేనచ ॥ ౧౨౯ ॥ భాగస్థానగతానాంచ హృదాదీనాం క్ర
 మేణతు । మనసా దగ్ధయేత్సుద్రాం జపం కుర్యాత్సకృత్సకృత్ ॥
 స్తోత్రమన్తేరికపవిత్రైశ్చ స్తుత్వా సమ్యక్ప్రసాదయేత్ । జపా
 న్తం దైవమభ్యర్చ్య పవితార్య బహిర్యజేత్ ॥ ౧౩౦ ॥

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే రుశ్వర సంహితాయామ్
 మానసయాగవిధి గానమద్వితీయోధ్యాయః.

పు గా౭ నేన విధానేన కృత్వా యాగంతు మానసమ్ । కిర్తి
 తాభక్తియుక్తేన బహిర్వింభేయదైర్జియః ॥ ౧ ॥ బాహ్యయాగవి
 ధిం సమ్యచుచ్చిన్నుభవం మునిపుష్టవాః! । దేవం హృత్కామలాకా
 శే తేజోరూపతయాస్థితమ్ ॥ ౨ ॥ తస్మాత్ స్థానాత్సమానీయ త
 కుర్యాన్నేత్రాధ్యగమ్ । వాసుదేవాభిదానంతు ప్రాగుక్తంచ స
 మాశ్రయేత్ ॥ ౩ ॥ తతోలోచనయన్మైన స్తబ్ధేన మునిపుష్టవాః! ।
 జపకలాచనమన్త్రీంశు పశ్యేద్యాగోపయోగినమ్ ॥ ౪ ॥ సం
 భారమఖిలం తేన ద్రవ్యసంఘోఽశుభ్యతి । ఉపార్జితం పురాయ
 ద్వై యాగోపకరణం మహత్ ॥ ౫ ॥ తస్మిన్వం తస్మిన్నేకృత్వా
 వామేతు కరకం న్యసేత్ । గాభితేనామ్మసా పూర్ణం మధ్యేభ
 ద్రాసనం న్యసేత్ ॥ ౬ ॥ యతికృత్ప్రశ్నపుష్పాద్యం పరిదృ
 శ్యేత్ పిష్టశమ్ । పాణినా తత్సమాహృత్య శుచిస్థానే నిధాయ

తై || ౭ || గవ్యైర్వా చామరై ర్వాతై శ్శిఖపత్నేఃకుశైరథః । సం
 మార్జ్య భద్రపీఠంతు వాససా సుసితేనవా || ౮ || బహునా వస్త్రీ
 పూతేన వారిణా తదనన్తరమ్ । ప్రత్యాశ్య ద్వాదశాగ్నేన ప్రణవాద్య
 న్తకేసతు || ౯ || ఏవమా రాధనాధారం త్రాళయిత్వాచ వారిణా ।
 తత్తాపదస్త్రీపుష్పేణ కుర్యాద్విష్నుగణోద్భృతమ్ || ౧౦ || ఆరా
 ధ్యాం యామధారోప్య తత్ర మస్త్రీనయీం శుభామ్ । సర్వోపక
 రణోపేతాం సర్వలక్షణసంయుతామ్ || ౧౧ || ప్రకిమం ధాతుపా
 షాణనిర్మితామౌత్తసిద్ధయే । దివ్యాన్యైసాద్యాచనానై ర్దైవమభ్య
 ర్చ్యవైతతః || ౧౨ || భుక్తమన్యైదికం తస్మాదపనీయాభివాద్యద
 సమర్ప్య పిష్వకేసనయ స శోభ్య మృదునాద్విజాః || ౧౩ || ఉ
 త్తీర్ణ వశికుర్యేన త్రాళయేదమృసా తతః । ఉచ్చరేణ మూలను
 స్త్రింవా కుర్యాన్యైత్రయంఃభోః || ౧౪ || సుభౌతే దేవదేవస్య
 వాససీ పరిధాపయేత్ । విశ్రాంత్యగ్భవద్భిమ్భా భుక్తిపుష్పాదికం
 హియేత్ || ౧౫ || అపనీయతు తత్కుర్యాద్వాససా రేణుమార్జ
 నమ్ । యద్వా పాగ్నిగ్భవనప్రవేశానన్తరం ద్విజాః! || ౧౬ ||
 న్యస్య భద్రాసనాద్యన్తమన్యదన్యశ్శుభాచరేత్ । యద్వాతదా
 తనే కాశే న్యస్య భద్రాసనాదికమ్ || ౧౭ || ఆద్యం మాగ్ధ్రయం
 కృత్వా యథోక్తపథినా తతః । యోగపీఠార్చనార్చ్యై బిమ్బా
 క్త్యం సర్వమారభేత్ || ౧౮ || అథాన్యైదీని పాత్రాణి ప్రత్యాశ్యా
 స్త్రిణ వారిణా । గాళితేనామ్భసాఽఽపూర్య పాత్రాణి ముని
 సస్తిమాః! || ౧౯ || ముఖ్యాముఖ్యాన్యైసాత్రాది క్రమాద్ద్రీవ్యా
 నినిక్షిపేత్ । ఏకస్మిన్ చన్తనాదీని మార్వాసిద్ధార్థకానిచ || ౨౦ ||
 సాక్షతాని కుశాగ్రాణి తణ్ణులాని తిలాన్స్తువై । సరత్సానుక్షమా
 హ్వాతూణా సఫలాణా వినివేశయేత్ || ౨౧ || ద్వితీయే దధి మధ్యాభ్య
 ష్ఠీరవిష్ణు చతుష్టయమ్ । కుశాగ్రై సబాహ్లికం సఫుష్ప తిలతణ్ణు

లమ్ ॥ ౨౨ ॥ దూర్వాంచ విష్ణుకాస్త్రాంచ శ్యామాకం శఙ్ఖపుష్ప
కమ్ । పద్మకం కున్దరెణుంచ పాద్యపాత్రై వినిక్షిపేత్ ॥ ౨౩ ॥
త్వగేలాఽద్యచయం సర్వం సకర్పూరంచ చష్టనమ్ । న్యసేదా
చనునీ నూఖ్యపాత్రైతు మునిసత్తమాః! ॥ ౨౪ ॥ కోష్ఠం మౌఘీం
హరిప్రేక్ష్య మురాశ్చేలేయచమ్పకాః । వచా కచ్ఛోర ముస్తాశ్చ
స్నానీయేతు వినిక్షిపేత్ ॥ ౨౫ ॥ హృత్పద్మైశ్చైవ సర్వత్ర కుర్యా
ద్వైద్రవ్యయోజనమ్ । ఆధారోపరి పాత్రాణి స్వపూర్వనియ
మైనతు ॥ ౨౬ ॥ వాయువ్యాదిషు పిన్యస్య తత్తత్కల్పనమస్త్రీతః ।
“ఓనుర్ఘ్యం కల్పయామీ” త్యుక్త్వా వాయుపదే న్యసేత్ ॥ ౨౭ ॥
కలశం తద్వదైశాన్యాం న్యసేదాచనువాన్తతః । స్నానార్థమగ్ని
గోణేతు పాదార్పణం నైర్వతే తథా ॥ ౨౮ ॥ అగ్రతః పాదపి తత్క
థ్యే న్యసేత్కర్ణ్యం ద్వితీయకమ్ । యద్వా ప్రాగేవ పాత్రాణి
న్యస్యాధారోపరి ద్విజాః ॥ ౨౯ ॥ తత్తత్కల్పనమస్త్రీస్తు తాని
హస్తేన సంస్పృశేత్ । గక్షిణోత్తర హస్తాభ్యాం హృద్విజేన వివి
క్ష్యచ ॥ ౩౦ ॥ సూర్యసోమౌ తతఃకుర్వాద్ద్రవ్యదాహసముద్భ
వౌ । బధ్నా కానుమఘాం ముద్రాం ప్రవర్తీం హస్త్రీసంయు
తామ్ ॥ ౩౧ ॥ గోరూపాం హిమశైలాభాం నిరాధారపచ్ఛేతాం ।
తయా తదమృతీకుర్వాద్ద్రవ్యజాలం యథాస్థితమ్ ॥ ౩౨ ॥ వర్షే
ష్టమే తృతీయాగ్ధం వకారోపరిసంస్థితమ్ । ఈకారానుస్వారయు
క్తం నమః ప్రణవమధ్యగమ్ ॥ ౩౩ ॥ సౌరభీయోహ్యాయం మస్త్రీ
స్సంస్పృశంతో ద్విజాః! । ఏవం వాణీద్వయేనైవ అగ్ని హోమాశ్చ
కేనతు ॥ ౩౪ ॥ యోగ్యతాం పదవీం నీత్వా ప్రేషయేద్యద్యదాహృ
తమ్ । తోయమాదాయ పాత్రైఽథ తత్ర హృత్పద్మన్త్రీతంక్షిపేత్ ॥
పుష్పగన్ధసమోపేతం సుసితం శాలితణ్ణులమ్ । మస్త్రీయేత్ప్ర
ణవాద్యేన బహుశోహృదయేనతు ॥ ౩౬ ॥ తదుద్ధృతేనామ్నస్సా

వై అస్త్రమస్త్రం సముచ్యరణా । ప్రాశస్త్యేత్స్వసనం స్థానం
 యాగోపకరణం తథా ॥ ౩౬ ॥ సాస్త్రేణ మూలమస్త్రేణ అధ్యై
 దీనభిమస్త్ర్యకు । సపడత్యేన తేనైవ కుర్యాత్పుష్పాదివాఽర్చనమ్ ॥
 ధూపపాత్రంచ ఘట్టాంచ సమభ్యర్చ్య యథావిధి । ఘట్టాచాలన
 పూర్వంతు ధూపేనాధ్యైదికాకాయజేత్ ॥ ౩౭ ॥ ధూపపాత్ర
 స్యఘట్టాయాః పూజనం చాచ్యతేఽధునా । పన్నచక్రజీరతం
 దివ్యం ఆధారకజ రూపిణమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఏకనాశంచకర్తవ్యం శేషం
 సస్త్రఫణం విభుమ్ । బద్ధాజ్జలిపుటం నిత్యం ధ్యాయంతం కారణం ప
 రమ్ ॥ ౪౧ ॥ చక్రలాజలహస్తంచ పద్మాసనగతం విభుమ్ । కిర్త
 వ్యం ధూపధర్తారం కిశ్కిణీజాలశోభితమ్ ॥ ౪౨ ॥ చక్రం తచ్చక్ర
 హృదయం పన్నం హృతోగ్రతరం విదుః । చక్రే యా యా అ రా
 భ్యాస్తానాద్యోవై ద్వాదశస్త్రుతాః ॥ ౪౩ ॥ కిశ్కిణీశ్చాయాఃస్థి
 తావిపాగ్రిః జ్వేయాస్తాసుస్మత్కనాడయః । యాసాంవై చాధ్యమాశ
 క్తిర్భుజగ్గకుటిలోపమా ॥ ౪౪ ॥ ధూమధూసరవద్ధాభా అణ్డంభితా
 వినిర్గతా । కాలాగ్నిహృదయోద్ధాపా సత్యాస్త్రేషు లయం గతా ॥
 తయా సంచోదితోహ్యేత్వా మస్త్రీమూర్తిశ్వరంప్రభుః । సన్నిధౌ
 భవతి క్షిప్రసుపుష్పద్భిన్నం దహేత్తథా ॥ ౪౬ ॥ మస్త్రేణానేనవి
 ప్రదై తన్నస్త్రమవధారయ । ఓం కారం పూర్వముద్భృత్య పరమా
 త్మా తతఃపునః ॥ ౪౭ ॥ వ్యోమానస్తేన సంయుక్తమనన్తాయ పదం
 తతః । కాలాగ్నిరూపాయ పదం జగద్ధూమపదంతథా ॥ ౪౮ ॥ సు
 గద్భినే పదం కుర్యాత్సర్వగన్ధవహాయచ । “సమస్పాహ్వా” సమా
 యుక్తం ఏకశ్రంశాక్షరంపదమ్ ॥ ౪౯ ॥ మస్త్రం ద్విజసమాఖ్యా
 తం ధూపపాత్రస్యనారద! । ముద్రాధ్యానసమాయుక్తం సర్వసి
 ద్ధికరం పరమ్ ॥ ౫౦ ॥ మస్త్రేణానేన సంపూజ్య ధూపపాత్రమన
 న్తరమ్ । ఘట్టాసంపూజనం కుర్యాత్తద్విధానమిహుచ్యతే ॥

అదాయ ప్రణవంపూర్వం అనన్తేశమతః పరమ్ । తంచానలేన నం
భిన్నమూర్ధ్వాధో మునిస త్తమ్ ॥ ౫౨ ॥ త్రైలోక్యైశ్వర్యదేనా
థలాఞ్చయేత్పఞ్చవిన్ధునా । దద్యాదస్యావసానేతు ఋగధ్వని
వనం తతః ॥ ౫౩ ॥ షష్ఠ్రమాత్రై పదంచాన్యత్స్విహోఽక్షరసమ
న్వితమ్ । తదస్తే పరమాత్మానం ప్రజ్ఞాఽఽధారో పరిస్థితమ్ ॥ ౫౪ ॥
భూథరణ యుతం మూర్ధ్నా భూథరోపరివిన్యసేత్ । విశ్వాప్యాయ
కరాస్తస్థత్రైలోక్యైశ్వర్యదం మునే ॥ ౫౫ ॥ త్రయోదశాక్షరో
మస్త్రో ఘట్టాఖ్యసర్వసిద్ధికృత్ । విన్యాసకాలే యస్యావై ఘ్న
తముచ్చారయేత్తతః ॥ ౫౬ ॥ ధ్యానయుక్తం ద్విజశ్రేష్ఠ! తద్ధ్యా
నమవధారయ । అధోనఖంతు బ్రహ్మాంధం ధ్యాయేజ్జనరవాకులమ్ ॥
సనాశంచ తదూర్ధ్వేతు పక్షమష్టదళం స్మరేత్ । ప్రక్షిల్లపత్రం సుసి
తం కేసరాల్మసుకణ్ణికమ్ ॥ ౫౭ ॥ తన్నభ్యే చింతయేద్దేవీం వరాప్తక
భుజాన్వితామ్ । ముఖ్యే హస్తదతుషేఠ-తు లాఞ్చనం కమలాది
కమ్ ॥ ౫౮ ॥ స్పృటికం చాక్షుసూత్రంచ తథావిజ్ఞానపుస్తకమ్ । అ
భయం వరదంబైవ హస్తద్విద్వితయే పరే ॥ పన్నాసనేనోపవిష్టాం
పన్నవత్రాయితేక్షణామ్ ॥ ౬౦ ॥ పన్నగర్భవ్రతీకాశాం పన్నలా
ఞ్చనభూషితామ్ । సితాభరణసంధన్నాం పీతవస్త్రవినుష్ఠితామ్ ॥
మస్త్రాఘముద్గిరస్తీంచ మస్త్రీజ్వాలాప్రభాన్వితామ్ । దేవైస్సు
స్తాయమానాంచ బ్రహ్మద్యైర్భ్రష్టవాదిభిః ॥ ౬౧ ॥ ఋషిభిర్ము
నిభిస్సిద్ధేర్లోకానుగ్రహకారిభిః । నమ్యమానాం స్మరేత్సమ్యక్సం
జాకాలే సదైవహి ॥ ౬౩ ॥ యోఽనయా పూజయేన్నస్త్రీ తస్యసి
ద్ధిర్నదూరతః । ఏవం ధ్యాత్వాఽర్చయేత్సమ్యగ్ధ్యావద్యైస్తు తతః
స్మరేత్ ॥ ౬౪ ॥ శబ్దబ్రహ్మసహో యద్యద్భద్రజ్ఞాకాశమధ్యగమ్ ।
నిత్యోదితమనావమ్యమనభ్యాపాదగోచరమ్ ॥ ౬౫ ॥ ఉపదేష్టు
మతోఽనేయమభక్తానాం వయ్యజ్యతే । పరస్వరూపం మస్త్రా

శాం పశులక్షణమబ్జ ॥ ౬౬ ॥ దశప్రకారే యచ్ఛబ్దే విసర్గాదై
 కురాదికే । నానామస్త్రస్వరూపేణ వర్తతే వర్ణపిగ్రహే ॥ ౬౭ ॥
 భోగమోక్షప్రదోమంత్రో యితి ప్రసక్త్యురార్థభాత్ । పశుస్థాన
 గతోజ్జయో భక్తేర్నివృత్తియావరైః ॥ ౬౮ ॥ బహిష్ఠప్రతిమాదౌతు
 జిహ్వోగ్రహ్యుగ్రశేషయే । ధూపధూమశిఖాయాంచ ఘృతాశబ్దేసు
 లక్షణే ॥ ౬౯ ॥ స్వరూపజ్యోతిరవాన్తర్భావయన్ సంస్థితం హృ
 ది । మధ్యమైన స్వరూపేణ అపుచ్ఛిచ్ఛన్నం మహామతే ॥ ౭౦ ॥
 ధూపధూమాశ్రితం విద్ధి వైఖరీపిగ్రహంపునః । ఘృతాయాం చాల్య
 మానాయామచ్ఛన్నమనుభూయతే ॥ ౭౧ ॥ పవం స్పృత్యా తత
 స్తాంతు స్వగుస్త్రస్వస్తవిగ్రహామ్ । అర్చితాం ధ్యాన సంయు
 క్తామధ్యక్షదేవధూపసంయుతైః ॥ ౭౨ ॥ సజ్జాలయే త్తతస్సమ్య
 క్సుశబ్దాం మస్త్రీబోధినీమ్ । త్రైలోక్యద్రావిణీం ఘృతాం స
 ర్వమృష్టనిబర్హణీమ్ ॥ ౭౩ ॥ ఏషా మ్రుత్పిమ్మంత్రా శాం సుప్తా
 నాంచ ప్రభాధినీ । వారిణీ సర్వః ఘ్నానాం సర్వమస్త్రీప్రసాదినీ॥
 ప్రణవానై ధ్వనిర్వైషా శబ్దశక్త్యా లయంగతా । ఎగ్లదేహాః స్పృతా
 మస్త్రీః మస్త్రీదేహాశ్చ దేవతాః ॥ ౭౪ ॥ ఘృతాస్తనితమూలా
 సై ప్రబుద్ధాః కర్తృసిద్ధిదాః । పరశబ్దాస్థితా శక్తిర్ఘృతాస్తనితరూపిణీ॥
 వర్ణత్వం సమనుష్ఠాస్తా తైర్వర్ణైర్నునిసత్తమ । మస్త్రీశాంకల్ప
 తా దేహా నానాకారాస్సహస్రశః ॥ ౭౫ ॥ సేవచ్ఛయాత్వన
 యాశక్త్యా సామర్థ్యతాన్విత్యనస్వయమ్ । అనుగ్రహార్థమహహి
 భక్తానాం భావితాత్మనామ్ ॥ ౭౬ ॥ మననాన్మనిశోద్ధూల! త్రాణం
 కుర్వంతి వేయతః । దదతే పదమాత్మీయం తస్మాత్ “మస్త్రీః”
 ప్రకీర్తితాః ॥ ౭౭ ॥ అనభివ్యక్త శబ్దానై నిరాకారాస్తథైవచ ।
 ఘృతాయాం చాల్యమానాయాం నిర్వానిచ సహస్రశః ॥ ౭౮ ॥
 అరవ మునిశ్రేష్ఠ! మస్త్రీమాతా ప్రకీర్తితా । ఏషా ఘృతాధిధా

శక్తిర్వాగీశాద సరస్వతీ ॥ ౮౦ ॥ వాచిమస్త్రాగ్రాస్థితా స
 ర్వే వాచ్యం మస్తే ప్రకృష్టితమ్ । మస్త్రాయాపాత్మకం విశ్వం
 సబాహ్యభ్యంతరం తతః ॥ ౮౧ ॥ ఘట్టాశిబ్దగతం సర్వం తస్మా
 త్తాం చాలయేత్పురా । ఆవాహనార్ఘ్యేధూపేచ దీపే నై వేద్యజ్ఞో
 ఘటే ॥ ౮౨ ॥ జపస్తుత్యవసానాభ్యాం ప్రవృత్తైచాగ్నితర్పణే । పూ
 గ్దాహుఃప్రదానేచ మస్త్రాగ్నింతు విసర్జనే ॥ ౮౩ ॥ విష్వక్సే
 వార్చనేచైవ తత్పూజాప్రతిపాదనే । బలిప్రదాన కాలేతు దేవతా
 నాం విశేషతః ॥ ౮౪ ॥ నిత్యమేవ ప్రయజ్ఞేత సమ్యక్మస్త్రార్థసిద్ధ
 యే । పూజాకాలం వినానృత్ర హితం నాస్యాప్రచాలనమ్ ॥ ౮౫ ॥
 నానయాతు వినా కార్యం పూజనం సిద్ధిమిచ్ఛతా । ధూపం దత్త్వా
 ధపాత్రాగ్నిం ఘట్టాశబ్దపఘన్వితమ్ ॥ ౮౬ ॥ ధూపం దద్యాద్య
 థాకాలే యదాన్వమృదౌ సకృత్సకృత్ । అనుకల్పేతు హృత్త
 స్త్రీం కుర్యాదావర్తనం బుధః ॥ ౮౭ ॥ ఆవాహనే సన్నిధానే
 సన్నిరోధే తథార్చనే । విసర్జనేఽర్ఘ్యదానంతు ప్రాకృతా
 గ్నిశిశ్మారభేత్ ॥ ౮౮ ॥ తదర్ఘ్యపా చార్ఘ్యంతు తక్షైస్పరిషే
 చనమ్ । కుర్యాన్నగ్నియనాదానం ప్రీణనం ప్రీతకర్షణే ॥ ౮౯ ॥
 ప్రోక్షణం సర్వవస్తునామనృష్టాదుదకేనతు । ఆరమ్భే సర్వకా
 ర్యాణాం తత్సమాప్తా సదైవహి ॥ ౯౦ ॥ న్యూనాధికానాం శాస్త్రైశ్చ
 తు జ్ఞానవ్యత్యయశాస్త్రయే । కార్యం తదర్ఘ్యదానంచ నిత్యం మ
 న్త్రార్ఘ్యనా విభోః ॥ ౯౧ ॥ కుమోభపకుమ్భు కుట్టానాం మస్త్రా
 స్త్రీకలతార్చనే । సంపూజనేచ భూతానాం గుర్యాదీనాం మహా
 మతే ॥ ౯౨ ॥ దక్షశిష్యాత్పూజార్థం ద్వార్థానామర్చనం ప్ర
 తి । ప్రాసాదాసనదేవానాం గురూణాం సంతతేస్తథా ॥ ౯౩ ॥
 లాఙ్ఘనాజ్ఞ పరీవార శక్తిభూషణ రూపిణమ్ । మణ్డలావరణస్థా
 నాం దేవానాంచార్చనే తథా ॥ ౯౪ ॥ ముద్రాజన్ఘ్రికరాసుక్తిం

తదర్పితాశనం తథా । పాద్యదానం తృతీయాత్తు నిత్యం పా
 త్రాతసమాదరేత్ ॥ ౯౬ ॥ చతుర్థాత్తు యథాకాలం దద్యాదాచ
 మనం తతః । హస్తప్రత్యాశనంచైవ గణ్ణాషం ముఖధావనమ్ ॥ ౯౭ ॥
 స్నానీయాచ్ఛాపరేతాస్ననం ప్రయోజకవిధిస్త్యయమ్ । అర్ఘ్య
 పాత్రాద్వితీయాత్తు కింశిచిదుద్భృత్యవైజలమ్ ॥ ౯౮ ॥ తేన స్వది
 గ్రహస్యప్రామత్తానిష్ఠ్యా యథాక్రమమ్ । గన్ధపుష్పప్రధూతై
 శ్చ పృథగేవ ప్రకల్పితైః ॥ ౯౯ ॥ అథాఘ్నాదీక సమాదాయద్వా
 ర్థాదేవా సమర్పయేత్ । నిగత్య ద్వారబాహ్యే శుద్ధితో
 వాసిన ఏవవా ॥ ౧౦౦ ॥ వాస్తుక్షేత్రేశ గరుడ ద్వార్కీచణ్డప్రవ
 ణ్డకా । అభ్యర్చాప్రయ్యోదభిరైవా ప్రాసాదస్థాంశ్చ పూజ
 యేత్ ॥ ౧౦౧ ॥ అనేక భేదభిన్నేషు ప్రాసాదేషు మహామతే ।
 విస్తరేణ సమస్తేషు వృత్తాయతపురస్సమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ వత్సేక్యలో
 కోర్ధ్వతత్వానాం దేవతావాంచ సంస్థితమ్ । సన్నిరుద్భవ భూలా
 కం పాదక్షితితలైఖిలమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ ఏవం ప్రాసాదపీఠేషు భువ
 న్లోకం యథాస్థితమ్ । స్వరేజ్జ్ఞానవిధి ర్భావస్సర్వలోకం తత్తమాద్భవ
 గమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఆరిత్య ప్రస్తవోద్దేశాన్నహచ్ఛికరభూమిగమ్ । ఐ
 నలూకంచ తద్వేద్యాం తవస్సంజ్ఞం తదాపగమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ సత్యసం
 జ్ఞంచ యల్లోకం తద్భిఖాయాంతు సంస్కరేత్ । భావయేద్వపు
 రావ్యాప్తిం ఏవంచై సాప్తలోకికీమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ తతశ్చోర్ధ్వమ
 యీం వ్యాప్తిం భావయేత్తు యథాక్రమమ్ । కుమ్భాధారోపలాస్త
 స్థం అధ్వషటకం స్మరకన్యసేత్ ॥ ౧౦౭ ॥ బీజభూకంశద న్నస్థం
 అధ్వవ్యాప్తిమనుస్తరేత్ । బీజతశ్చామకరీభూతా పరప్రాద్భవ క్తి
 మేతిపా ॥ ౧౦౮ ॥ ప్రాసాదపీఠపర్యంతం కుమ్భాధారోపలాత్తువై
 భువనాధ్వా యథావస్థా భావనీయస్తు సర్వతః ॥ ౧౦౯ ॥ గర్భ

శ్చాగ్రియావధిర్యావశ్యదాధ్యానం విలాకయేత్ । మంత్రాధ్యాశుక
 నానాస్తం తత్త్వాధ్యా వేదికావధి ॥ ౧౧౦ ॥ కలాధ్యాతుగఢాస్తం
 చ వణ్ణాధ్యాశు తదూర్ధ్వతః । ఏవం కృత్వాఽధ్వకీం వ్యాప్తిం తత
 స్తత్త్వాని విన్యసేత్ ॥ ౧౧౧ ॥ సంయోజ్య పార్థివం తత్త్వం పాద
 ఓకతలైర్ద్విజాః । తోయతత్త్వం వ్యసేషితై జ్ఞాయాం తైజసం
 స్పరేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ గ్రీవాద్దేశావధిర్యావశ్యాయుతత్త్వం తదూర్ధ్వ
 తః । ఆకాశం శిఖరస్థం పాత్రమద్దేశాత్కామేణతు ॥ ౧౧౩ ॥ న్య
 సేచ్ఛబ్ధాదితన్మాత్రాం యావత్పదతలాన్నిమమ్ । పార్శ్వతోనా
 సికే శ్రోత్రై త్వక్సుధా సముదాహృతా ॥ ౧౧౪ ॥ గనాత్మ చ
 యుషీ ప్యాతాం జిహ్వ భద్రాఖ్య వేదికా । ఘ్రాణస్తు శుకనాపా
 ప్యాదాస్యం ద్వారిముదాహృతమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ఓజ్జైయాః పాణయః
 స్తమ్భాః పాదాః పాదశీలాఘటాః । వాయుభ్యాం జలనిర్యాణము
 వస్థంతు తదంతరమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ మనోఽన్తర్వ్యోమపిజ్జైయం గర్వో
 బ్రహ్మశీలాగతః । బుద్ధిస్తు పిణ్డీకాజ్జైయా వ్రక్మతిపాన్య తదంతరే ।
 సఖ్యవింశతిమోజ్జైయః ప్రతిమాపురుషః పరః । ఏవం న్యసైమ త
 త్వేషు న్యస్థవ్యా దేవతాః క్రమాత్ ॥ ౧౧౭ ॥ ఘటాధారోపల
 ప్యాధస్త్యనన్తోనాను నాగరాట్ । సహస్రసఙ్ఖ్యాతఫణావణ్ణలమ
 ఙ్గిరః ॥ ౧౧౮ ॥ తదూర్ధ్వే సంస్థితం చక్రం సహస్రాశోపశోభ
 తమ్ । యాశీలాకలశాధారసంజ్ఞా తాంవిద్ధి సర్వగామ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 పానుధ్యశక్తిస్సానాన్యా నిష్కలా పారమేశ్వరీ । తదూర్ధ్వసం
 స్థితాః కుమ్భాః సవసఙ్ఖ్యాస్తు యేద్విజాః ॥ ౧౨౦ ॥ తేషాం మధ్య
 మకుమ్భేశు సాగ్రం సపరివారకమ్ । మంత్రీ నాథం సమభ్యిర్వృ
 వూలనువ్రేణ దేశికః ॥ ౧౨౧ ॥ తతః ప్రాగదిదిక్స్థైషు వాసు
 దేవాదికా యజేత్ । విదిక్స్థైష్వనిరుద్ధాదీ యజేదవ్యయ
 యోగతః ॥ ౧౨౨ ॥ తేషాం విధాన సవకేత్వానుధ్యాదీశగోచరమ్ ।

స్తూత్యాస్సగర్వతోవాప్త్యాగ్రమేణ ద్విజపుత్రవాః ॥ ౧౨౪ ॥ జ్ఞాన
 భాసా నివసతి తథా ౭ నన్దబలావ్రభా ॥ సర్వగు బ్రహ్మచరవాద్యో
 తకీ సన్మవిద్రహా ॥ ౧౨౫ ॥ సంపూర్ణాచో కథితాశ్చక్తియో పిశ్వ
 ధారిణాః ॥ శిలాప్తకే దగ్నిజిత్తు సద్యః సాక్షాత్ తే న్యసేత్ ॥ ౧౨౬ ॥
 ధర్మాద్యం నాగ్నికోణాం మూవిదీశ్వరం ఘనః ॥ పోగూదాపుత్య
 రాంతం చ అధర్మో యః చతుష్టయమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ శిలాసామంతరేభూ
 మా చుటగ్రం షటగ్రం క్రమేణతు ॥ న్యసేత్త్యం పూర్వార్థాచ్యవ
 స్థానాం పావనాశకమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ తాగ్రాప్తకేణ భిక్ష్యంతం వినయ
 స్థైర్యశిలాప్తకే ॥ దగ్నిజిత్తు స్యసేత్పరిగ్రహ్యైశ్చక్తిం క్షుద్రా
 శ్వరా ౯ ॥ ౧౨౯ ॥ చక్రం తదన్తరభూమీనాం భ్రమద్వహ్నిస్ఫులి
 క్తనత్ ॥ త్వాన్తర ది నయే ద్వాన్తర్యం భూధాగ్ర చాభ్యుతీయకమ్ ॥
 బహుళాప్తకేణ భిక్ష్యంతం సామ్రం సపరివారికమ్ ॥ పోగూదా
 వీ శికోణా నమిద్వాన్తర్య చాప్తకం న్యసేత్ ॥ ౧౩౦ ॥ తథావిధేషా
 పలేషు అన్తర్యూమిగ తేషుచ ॥ సర్వాధారణాయం చక్రం శాఖా
 మూలం సమాశ్రియమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ జ్ఞానక్రియాత్మకే తత్త్వై శాఖయో
 గ్యుగళ్యేతే ॥ పారమేశ్వర ఆద్యస్తు ద్వారసోన్మన్త ఉదహృతే ॥
 సంస్థితస్సగర్వతోవాప్తస్తత్యస్త్యే మధ్యదేశః ॥ చతుష్పాస్సక
 లాధర్మః స్థితస్సత్వతాం వరః ॥ ౧౩౨ ॥ యథా కి వాతౌ ద్వార
 స్య కల్పితౌ ద్విజసత్తమాః ॥ కాలవైశ్వానరౌ జేవో హ్యపాం పతి
 రుభావమా ॥ ౧౩౩ ॥ దక్షిణోద్తరయోగేన కవాటోపరిసంస్థితౌ
 తద్ద్వారపార్శ్వయోర్వాత్త్రీ మన్తపద్దారపార్శ్వయోః ॥ ౧౩౪ ॥
 నిధీశౌ శక్తిపద్మాఖ్యా పూజనీయా క్రమేణతు ॥ తతో జ్ఞానమూ
 హేతు తత్తైవాన్తరభూమిషు ॥ ౧౩౫ ॥ భవోపకరణీయానాం ౭
 వానామర్చనం క్రమాత్ ॥ కాలాపి యన్నియంతాచ శాస్త్రం న
 నాన్తర్యమమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ విద్యాధిపతయైష్వర సరుద్రస్సగళ్యివః

ప్రజాపతీ సమూహాస్తు ఇన్ద్రస్సపరివారకః ॥ ౧౩౯ ॥ మునయస్సప్త
 సూక్ష్మేఽనేయగ్రహాస్తా రాదికైర్వృతాః । జీమూతశ్చాఖిలా నాగా
 అప్సరౌగణ ఉశ్శమః ॥ ౧౪౦ ॥ ఓషధ్యైష్చైవ పశవో యజ్ఞాస్స
 గ్ధా ఖిలాస్తుయే । పిద్యో వైవాపరావిద్యా పావకశ్చేష్టా మారు
 లః ॥ ౧౪౧ ॥ చన్ద్రా రౌగ వారివసుధే ఇత్యేతే దేవతాగణాః ।
 చతుర్వింశతీనభ్యాశ్చాః భివోపకరణా మరాః ॥ ౧౪౨ ॥ మూర్త
 యఃకేశవాద్యాస్తు జ్ఞాగ్రౌపరిసంస్థితాః । తతస్తు ప్రస్తరోద్దేశే
 పతేష్ఠాపూర్వక్రమేణతు ॥ ౧౪౩ ॥ చక్రశఙ్ఖౌ గదాపద్మే లాఙ్గలం
 నునలం శరాః । శౌర్కణం చ ఖడ్గభేదౌతు దణ్డః పరశురీతిహః ॥ ౧౪౪ ॥
 పాశౌ మృగశౌ ముష్టిరంబ వజ్రం శక్తిసహస్వితమ్ । పాస్రాదే చతు
 రశ్రేణు ఏతురశ్రేణుతే పవ ॥ ౧౪౫ ॥ గరుడం ప్రస్తరస్యధ్యై
 న్యసేనోగ్రాణ చతుష్టయమ్ । శూర్పాం వేదికాయాంతు భావనీయా
 మురీశ్వరాః ॥ ౧౪౬ ॥ పతే స్థూర్వాదకేయోగేనైకశ్చక్రశ్చనుస్తతః ।
 దేవో వాహనదేహాస్తు సర్వవ్యాపీ త్రివిధః ॥ ౧౪౭ ॥ సరోవాకా
 యాణైష్చైవ హరికల్పస్థ స్థైవిచ । జ్వలత్పరశుభృగ్రామో రామ
 శ్చాన్యో ధనుర్ధరః ॥ ౧౪౮ ॥ వేదివిష్ణుగవాణకీర్తి పాతాళశ
 యనఃప్రభుః । తతో గ్రివాణతే ధ్యేయః కూర్మః పాతాళధారకః ॥
 ఏరా హూనా నారసింహశ్చౌ పృథ్వుతాహరణస్తువై । శ్రీపర్వద్వివ
 దేపరోఽథ కాన్తాన్యృతౌధారకః ॥ ౧౪౯ ॥ రాహుజిత్రాగ్రం నే
 మిభున్ పారిజాతహరో మహాణ । లోకనాథస్తు శౌన్తాత్మా దత్తా
 త్రేయోమహాప్రభుః ॥ ౧౫౦ ॥ న్యగ్రౌధశాయీ భగవానిత్యేతే
 ద్విజసత్త్రిమాః । తతస్తు శిశిరోద్దేశం త్రిధాకృత్య యథాసమమ్ ॥
 యానత్తుకలశాధారి వేదికాద్విజసత్త్రిమాః । అహోభాగే క్రమాధ్యై
 యా శిష్టాదేవాస్తువైభవాః ॥ ౧౫౩ ॥ అనన్తో భగవాన్ దేవశ్శ
 త్త్యైత్తా మధుసూదనః । విద్యాధిదేవకపిలా విశ్వసూపో విహస్త్వా

మః ॥ ౧౫౪ ॥ క్రోడాత్పాదజకోవక్రోధర్మో వాగీశ్వరస్తథా ।
 దేవ ఏకార్ణవశయ ఇత్యేతే ద్వాదశస్త్పతాః ॥ ౧౫౫ ॥ ధ్రువస్థు
 సర్వతో వ్యాపీ తదూర్ధ్వపదసంస్థితః । పద్మవాభస్తథాధ్యేతు వ్యో
 పకన్గపరితిష్ఠతి ॥ ౧౫౬ ॥ శుక నాసాముభేపూజ్యో వాసుదేవస్స నా
 తనః । యత్ర పాప్రాసాదదేశేతు శుక నాసా నకల్పితా ॥ ౧౫౭ ॥
 తత్ప్రాగ్రతో నాసికాయాః వాసుదేవంతు సంస్మరేత్ । శిష్టనాసాత్ర
 యే పూజ్యాః క్రమాత్పజగర్హణాదయః ॥ ౧౫౮ ॥ అభవాపురుషస్స
 త్యోహ్యచ్యుతోఽనన్త ఏవచ । చశుర్దిక్షు క్రమేణైవ పూజ్యా యి
 ద్వాక్రమేణతు ॥ ౧౫౯ ॥ వరాహో నారిసింహశ్చ శ్రీధరశ్చ హ
 యాననః । యద్వా నరాద్యాశ్చ త్వోరోధర్మమూర్త్యానయోఽపి
 వా ॥ ౧౬౦ ॥ యద్వా పరశురామాద్యాః స్వర్తవ్యాః క్రమయోగ
 తః । ఏతేతు శక్తిభిస్సర్వే యుక్తావా కేవలాస్తువా ॥ ౧౬౧ ॥ ప్రస
 మ్నేఃపత్రలతాయుక్తైర్భూషితైర్వేదికాతలైః । స్యసేన్ద్రదరంశక్రిం
 తతస్సానులసారకే ॥ ౧౬౨ ॥ భగవాన్ జగదాధారో వాసుదేవః
 పరఃపుమాన్ । లోకానధ్వగణం నిత్యం తత్త్వాద్యవపి దేవతాః ॥
 పాప్రాసాదోపరివిన్యస్తాస్సమాక్రమ్యచ సంస్థితః । తదగ్రదేశే హే
 శం యజేద్దేవం సుదర్శనమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ పాప్రాసాదాభ్యేషు విప్రైశ్చాగ్ని
 క్రమాన్నిగదితేషుచ । దేవతాధారభూతేషు యద్యదజ్ఞం నకల్ప
 తమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ యత్రవా తత్తదధికం తత్ప్రాపిచ సమాచరేత్ । త
 త్తతోస్థానేతు బుధ్యాతు దేవతాన్యాసమూహతః ॥ ౧౬౫ ॥ యద్య
 హ్యనవక్ష్మాస్తాజ్ఞే దేవతేష్టింతు నర్జయేత్ । లోకాస్సత్త తథాధ్వం
 స్సత్త్వసజ్ఞశ్చ దేవతాః ॥ ౧౬౬ ॥ ధ్యాయేన్మన్తనిరాకారాన్
 భక్తేర్ద్విజసన్తిమాః । విమానేపి తథాస్తేద్ధే విబుధైశ్చ ప్రశీప్తితే
 కింశుతత్ర విమానాజ్ఞమూర్తినాం లాఙ్ఘనాదికమ్ । తాసాంస్థాన
 ని విప్రైశ్చాగ్నికల్పితాని యథావిధి ॥ ౧౬౭ ॥ విమానావయవా

శ్వాపి సన్నిరీక్ష్యైవ యత్నః । పూజయేత్సావధానేన చేతసా
 భావపూర్వకమ్ ॥ ౧౭౦ ॥ లాఞ్చనాద్యేషు మూర్తీనాం పా
 సానామయి వేష్యపి । ఆసభ్యక్తిరూపేణ లక్షణాద్యపరీక్షణాత్ ॥
 స్వపాదేశాపి ఏప్రైర్దేశికేస్త్రోపదేశః । యథావత్సం
 పరీక్ష్యేత ప్రయత్నేన ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౭౧ ॥ లక్షణాద్యుపాసే
 షు ఏవగ్యదైవవిద్విజాః । నలక్షణాదికం కుర్యాదన్యథా ముని
 ఖిజ్ఞవాః ॥ ౧౭౨ ॥ లక్షణం నపరీక్ష్యేత హ్యన్యథాకరణైచ్ఛయా ।
 అన్యథాకరణార్థంశు లక్షణాద్యపరీక్షితే ॥ ౧౭౩ ॥ క్షయత్యా
 యగ్యతేతస్మిన్ లక్షణైర్నరకం ప్రజేత్ । తస్మాన్సర్వప్రయత్నే
 న స్వయంవ్యక్తాదికేపిచ ॥ ౧౭౪ ॥ ఏమానే సంస్థితానాంతు మూ
 ర్తీనాం లక్షణాదికమ్ । స్థానాన్యపిచ తాసాంవై విమానావయవా
 నపి ॥ ౧౭౫ ॥ యథాస్థితం పరీక్ష్యైవ కృత్వా మూర్తివినిర్ణయమ్ ।
 స్వేచ్ఛస్వేచ్ఛాన విశేషేణ లాఞ్చనాద్యేనవైస్ఫుటమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ స్వే
 చ్ఛస్వేచ్ఛానమస్త్రైః పూజనంచ సమాచరేత్ । పాసాదేషు స్వ
 యంవ్యక్తం శ్రేష్ఠం సర్వేషుచద్విజాః ॥ ౧౭౭ ॥ తస్మాదేవ
 వాన్ దేవస్వయమైవావస్థితే । తత్ర సన్నిహితస్సత్కారాద్యగ్రవా
 న్సక్తిసన్నిహితః ॥ ౧౭౮ ॥ జాతే జీర్ణాదిదోషేషు నన్యజన్తి కదాచ
 న । స్వంస్వం ప్రదేశమేతాన్తు మన్తానాం శక్తియఃపరాః ॥ ౧౭౯ ॥
 పాసాదాన్యస్థితాశ్వాపి స్వయంవ్యక్తపురస్సగాః । ఆకారాన్తు
 విభాస్సమ్యక్ శ్లేయాగపూర్వక్తయోగతః ॥ ౧౮౦ ॥ అస్త్రైర్వి
 శ్రైర్ధ్వజైర్దేహం వ్యక్తిరవ్యక్తజగత్రయే । తేపి లాఞ్చనబు
 ధ్మంశు ధారయన్త్యజ్ఞైర్గోచరే ॥ ౧౮౧ ॥ లలాటేచాంసపట్టేషు
 పృష్ఠే పాణితలద్వయే । తనూరుహచయే మూర్ధ్ని కర్ణికాం ప్రతి
 పత్యయే ॥ ౧౮౨ ॥ తత్తల్లాఞ్చనబుధ్మంశు పరీక్ష్యైవం విశేషః ।
 తత్తదాకారనియతైర్వాచకైస్సంప్రపూజయేత్ ॥ ౧౮౩ ॥ ఏమాం

ద్వారస్థాద్యం దేవతాగణమ్ ॥ ౨ ॥ విష్వక్సేనావసానంచ నరా
 గానుల్పవేధసామ్ । జన్తారేకాన్నినస్తద్వే చిత్రభావకృతర్చనమ్ ॥
 విఘ్నకృష్ణక్రీతస్వామి శిష్యాణాం తదనర్చమ్ । అతస్తదనుక
 మ్నాథం దేవభృత్యధియార్చనమ్ ॥ ౪ ॥ భక్తిశ్రద్ధోఽస్థితంచైవ వి
 హితం తేష్వవమెవహి । తే తత్పాణిచ్యుతం ప్రహ్వో దత్తమప్యవహే
 భయా ॥ ౫ ॥ గృహ్ణాన్ని మనసాశ్రేయః పరంభ్యాత్వా ధియా
 హృది । యతస్సర్వేఽచ్యుతమయాస్తచ్చిత్తార్చితమానసాః ॥ ౬ ॥
 ఏతావదర్చనాత్తైహం గురారేకాన్నినస్తువై । పాఠ్యద్విరోధనిరాస
 స్తు యతోభ్యత్సృతేహరేః ॥ ౭ ॥ కృత్వైవం ద్వారయాగం
 శుతతఃపుష్పంచ సంముఖమ్ । గృహీత్వాఽఙ్గుస్తపూర్వేణ స్వా
 భూలిప్తినయనతు ॥ ౮ ॥ అభిమన్త్ర్య తదస్త్రైణ చక్రం తమపరి
 స్మరేత్ । నిశితారం జ్వలన్మ్రాపం ఎవం న్నమనలాశనిమ్ ॥ ౯ ॥
 క్షయకృద్విఘ్నజాలానాం క్షిపేద్యాగగ్రహోస్తరే । దక్షిణాంతర్జ
 నీం విప్రః కుర్యాద్ధర్మముఖం తతః ॥ ౧౦ ॥ శిఖామన్త్రైణ సం
 యక్తాం విదుర్ద్విలసితప్రభామ్ । స్మృత్వా భ్రామయన్మహాణాం
 తాం సః విశేద్యాగనుద్ధరిమ్ ॥ ౧౧ ॥ స్వాసనంచ తతఃప్రాక్ష్య అ
 ర్ఘ్యపాదోద్ధరేనచ । ఉపవిశ్యాసనే యాగమారభేతసమాహితః ॥
 సమయే నాత్ర కర్వీణ సర్వభోగః రీక్షణమ్ । న్యన్యభద్రాసనం
 మూలాత్ ప్రోక్షణార్ఘ్యపుతేనతు ॥ ౧౨ ॥ పాణినాఽప్యభ మా
 ర్చేన శబ్దాలనతు మార్జయేత్ । తత్తావదస్త్రీపుష్పేణ కుర్యా
 ద్విఘ్నగణోఽస్థితమ్ ॥ ౧౩ ॥ సర్వలూకమయం తత్ర సర్వదేవ
 సమాశ్రయమ్ । సర్వాధారమయం ధ్యాయేదన్తర్లీనంతు చక్రరా
 త్ ॥ ౧౪ ॥ ప్రణవేన స్వనామ్నాఽథ నమోఽవైవార్చయేద్వతమ్ ।
 అఘ్నై లభన ధూపైస్తు మాల్యైర్నానా ప్రగుద్భవైః ॥ ౧౫ ॥

యోగ పీఠార్చనం కుర్యాదనుసంధాన పూర్వకమ్ । స్వనామ్నః
 ప్రణవాద్యేన నమోఽస్తై నయథాక్రమమ్ ॥ ౧౭ ॥ తతస్తు సర్వమ
 మ్తాత్రాణాం విన్యాసం తత్ర చేతసా । సమాచరేద్యథా యోగం పుష్ప
 దాన పురస్కరమ్ ॥ ౧౮ ॥ బిమ్బేన సహితం పీఠం యోగపీఠముగా
 హృతమ్ । అనుసంధాన యోగేతు యోగ పీఠం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౯ ॥
 తత్తత్తాత్ర సనమిత్యుక్తం మత్తాత్రాణాం సర్వతః । కుర్యాత్త
 త్స్థస్థదేవస్య పీఠస్యాధోమునీశ్వరాః ॥ ౨౦ ॥ ఆధారశక్తిం తస్యో
 ద్ధేవ కూర్మం కాలాగ్నిసంజ్ఞకమ్ । అనన్తైశం స్మరేత్సద్యే సర్వా
 ధారమయం ప్రభుమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఆగ్నేయాదౌతు ధర్మాద్యం విశాన్య
 న్తం చతుష్టయమ్ । ప్రాగాదౌ త్వప్యధర్మాద్యం ఉత్తరాన్తం
 న్యసేత్పరమ్ ॥ ౨౨ ॥ తమాద్ధేవ కమలం ధ్యాయేత్స్వనామ్నః
 క తథోపరి । స్మరేత్పత్రాశ్రితం సూర్యం శశాంకం కేసరా
 వనా ॥ ౨౩ ॥ కర్ణికాస్థం హుతభుజం తతో గన్ధాదినా యజేత్
 సుస్థిరే సంనిరోధశ్చ మత్తాత్రాణాం విహితస్సదా ॥ ౨౪ ॥ యత్ర
 యత్రానురూపంతు తత్ర తన్నాస్యసమాచరేత్ । చలబిమ్బస్య
 పీఠేఽపి హ్యేన మేవార్చయేత్కామాత్ ॥ ౨౫ ॥ కింతు తాత్పర్య
 లికం తత్ర మత్తాత్రాణాం సంనిరోధనమ్ । ఆహూతోపవిశేద్యత్ర
 మత్తాత్రాణాధోహిసంముఖః ॥ ౨౬ ॥ తత్ప్రేక్షయా కుర్యా
 త్థర్మాదీనాం నివేశనమ్ । సాంముఖ్యం భజతేయస్తాత్సాధకం పర
 మైశ్వరః ॥ ౨౭ ॥ తదాసంహి చిద్రూపం సిద్ధమేతస్య వాహనా
 త్ । ఏవంచాస్యా చలేపీఠే శయానస్య విభాస్త్యధః ॥ ౨౮
 వహ్నిన్తం క్రమశోఽభ్యర్చ్య తతోఽనన్తం సమర్పయేత్ । యా
 నారూఢేత్వనన్తస్య స్థానే తార్క్ష్యం సమర్పయేత్ ॥ ౨౯
 లక్ష్మ్యాదీనాంతు దేవీనాం పీఠస్యాధఃఫణిశ్వరమ్ । తతోగ్రాణేప
 చ ధర్మాదీం స్తమాద్ధేవ వ్యక్తపరకజమ్ ॥ ౩౦ ॥ యామత్రయః

గత స్తస్మిన్ విన్యసేత్పూర్వవత్కనా । గణేశాద్యర్చనం కుర్యా
 దక్షపీఠసమీపతః ॥ 30 ॥ అన్యనఃప్రాగ్వశాద్వాయు కోణాదా
 రభ్య పూజయేత్ । ఏనస్య విష్టరాదర్భా కుసుమస్తబకానిన॥
 షష్టకేనం గణాధీశం గుహంశ్చ తదనంతరమ్ । గురూ పరమ
 సంజ్ఞాంశ్చ యజేత్సగ్వగురూంస్తథా ॥ 31 ॥ ఆదిసిద్ధిసమూహం
 తు భగవద్యాన తత్పరమ్ । నిత్యధికారిణశ్చాప్తా భగవత్తత్త్వ
 వేదనః ॥ 32 ॥ చత్వారో మానవశ్చాప్తే ఋషయస్సప్తపూర్వ
 తాః । అద్భుతినా యజేదేతా తత్తన్నామ్న యథా క్రమమ్ ॥
 సర్వేషాం క్రిమశోధ్యానం శృణుధ్వం ముని పుణ్యవాః! । అనన్త
 శశీ సహస్రశం అనన్తనథ సంస్మరేత్ ॥ 33 ॥ సహస్రఫణిమాలా౨౨
 ధ్యం సహస్ర భుజ భూషితమ్ । స్వపాణి సంపుటేనైవ శోభయా
 న్సాక్షాత్పూజయేత్ ॥ 34 ॥ సితారవింద శంఖాత్ సూత్ర చక్ర కరా
 నికామ్ । పతనాశజీర్ణ బుద్ధైర్వై విత్రస్త మానసస్తుద ॥ 35 ॥ మా
 నైరిత్యభయం యచ్ఛా ఆబ్రహ్మ భవనస్యచ । తుహినా చోపల
 స్వచ్ఛ ముక్తాఫల శశిప్రభః ॥ 36 ॥ మృగేన్ద్ర సకన్తవదనాః
 ధర్మ జానాదయశ్చతుః । పద్మ రాగ ప్రవాళాగ్ని సుగ డిశఃఫలా
 జ్వలాః ॥ 37 ॥ అన్తర్దయోపయుక్తాశ్చ రాజ గాజేశ్వరోపమాః ।
 ద్విరష్ట వర్ణవద్విద్ధి చత్వారో ధర్మ పూర్వకాః ॥ 38 ॥ సర్వే స
 ద్విష్ట్ర సత్పుష్ప సదలఃకరిణాన్వితాః । శిఖి పద్మధరాస్సర్వే
 వరాభయ కరాస్తువై ॥ 39 ॥ ఆదేయ పద్మ విన్యస్త శాస్త్రి
 త్మసిద్ధయే । సమర్పితాస్తకరణాః పరస్మిన్ మన్త్ర కారణే ॥ 40 ॥
 చిత్త్యమన్యక్తిపద్మంచ హిమ హేమాగ్ని భాస్వరమ్ । శాన్తనూప్త
 భుజం సోమ్యం సంస్థితం స్వస్తికేనతు ॥ 41 ॥ యామూత్రయం త
 దూర్ధ్వేతు సంస్మరేత్కరణోజ్వలమ్ । సంస్మరేద్దణనాథంతు పత్య
 మాణప్రకారతః ॥ 42 ॥ గణనాథం వినా చాన్యే సుస్థితాశ్చాన్త

విగ్రహః । గణిత్రాభయ హస్తాశ్చ సర్వాసుగ్రహ కానకాః ॥
 సర్వే వద్మాస నావాఽథ జటా మణ్డల భూషితాః । ఏవం ధ్యాత్వా
 ససుభ్యర్థ్య ముద్రాస్సంస్మర్య తత్త్రామాత్ ॥ ౪౭ ॥ అను
 జ్ఞాం ప్రార్థయేత్తేభ్యో యథాఽనుక్రమ మేవచ । గృహీత్వా శిర
 సా తాంబ తత ఆవాహయేత్ప్రభుమ్ ॥ ౪౮ ॥ తతస్సర్వగతం
 దేవం మన్త్రీమూర్తిత్వమాగతమ్ । సమాహూయ య సుమన్త్రీణ
 త్వాగచ్ఛాన్తపదేనతు ॥ ౪౯ ॥ యథా సర్వగతో వాయుర్వ్యజ
 నేన మహామతే । వృత్తిమభ్యేతిభిగవాన్ అపచాశస్తన్వదేవహి॥
 భావదర్పణసహస్రీ శం కృత్వా హృత్కమలాస్తువై । శాసనిరుధ్య
 బహిర్వేద్యాం మన్త్రీ చ్ఛా రావసానతః ॥ ౫౦ ॥ మన్త్రీమౌగ
 చ్చమానుతు నిర్గతంతు స్వకాత్పదాత్ । కాలం పాద్యాన్మృదా
 నాన్తం ఉద్ధృతం భావయేత్సదా ॥ ౫౧ ॥ ఆఘోసచర్యమాణంశం
 భోగైః కాలానుమాలతః । నానాలభివషన్త్రీస్రద్ధా నాలదూరిణేల
 థా ॥ ౫౨ ॥ అన్యత్ర భోగపూజాయాం స్మరేత్పద్మాసనాదినా
 మనస్తమోపవిష్టం సానుకన్వంచ సముఖమ్ ॥ ౫౩ ॥ విష్ణుంః
 నాఽన్యత్రాధారే భవత్యేవమహామతే । బిహృకృత్యాత్మనా శి
 మ్నై సమాగత్యావశిష్టతే ॥ ౫౪ ॥ కరోత్యమూర్తావభిలాంభ
 గళక్తంతు చాత్మసాత్ । స్థితమాయతనేవాథ సాకారం పరమేశ
 రమ్ ॥ ౫౫ ॥ శభ్రచక్రధరం పిష్ఠం సురసిద్ధావతారిణమ్ । యుష్మి
 త్మనుజైర్వాఽథ భక్తియుక్తైః ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౫౬ ॥ తస్మాన్మౌల స
 మన్త్రీణ యజేదావాహనంవినా । తథాప్రభౌధయేత్తీంతు కృతా
 హస్తా సుగర్భినా ॥ ౫౭ ॥ గర్భాన్మృపుష్పేనసముర్వర్య మూలవ
 త్రీం సముచ్చరన్ । పీతోపరిసారేన్గ్ర మూర్ధ్ని పుష్పాంజలిం
 పేత్ ॥ ౫౮ ॥ స్వప్రత్యభిముఖం శాన్తం సుప్రబుద్ధం స్మరేచ్ఛతమ్

కరన్యాసం వినాతత్ర సృష్టిన్యాసాదితస్త్రీయమ్ ॥ ౬౦ ॥ మూ
లమన్తాగ్రదితాగ్రాన్యస్తమన్తాగ్రాం న్యాసమేవచ । కృత్వాఽథ
తత్రస్మద్రాశ్చ తత్తిష్ఠన్తైః ప్రదర్శయేత్ ॥ ౬౧ ॥ దీపయేద్బి
మ్బుతోఽన్యత్ర తస్మిన్ పుష్పాంజలిం హరౌ । “అగచ్ఛ” పదమ
స్త్రైణ మూలమన్తైః సృతకజాత్ ॥ ౬౨ ॥ ప్రత్యహం కర్తృబిమ్బు
నాం మూల బిమ్బు హృన్బజాత్ । కిష్కీదావాహనం కార్యం తత్ర
త్వేవం త్ర మోద్విజాః ॥ ౬౩ ॥ మూలపేరేతు యత్రైజ్ఞస్థానైకంతు
చోత్సవే । షట్త్రింశదేక భాగస్తు బలికర్తృర్పనాదిషు ॥ ౬౪ ॥
ఏవం తేజోమహిమం దేవం నాడీదక్షిణమార్గతః । తన్నాసాగ్రైణచా
వాహ్య పీత కుమ్భాదిషు క్షిపేత్ ॥ ౬౫ ॥ తత్రోదనుప్రసూనా
భే తస్మిన్ మన్తాగ్రేక్షు గోళకే । స్థానభేదం వినాఽక్లాని న్యసాన్య
భ్యర్చేద్బిహ దేహతః ॥ ౬౬ ॥ సకలీకృత్య దేవేశం ధ్యాయేత్త
ద్వ్యర్చితాం గమేత్ । మూలమన్తాగ్రదితాగ్రాన్యస్తమన్తాగ్రాన్యస్త్రచ
దిన్యసేత్ ॥ ౬౭ ॥ ఏవమాహూయ దేవేశం దత్వాఽర్ఘ్యం సన్ని
ధిస్సియా । భూయోఽస్యర్ఘ్యం ప్రదాయాస్తై హృదాముద్రాపు
రిస్సమేత్ ॥ ౬౮ ॥ సంనిధాప్యార్ఘ్యదానేన ముక్తాపూర్వంచ
వర్తనా । సంనిరోధ్యతు మూలెన తన్మద్రా సహితేనసమ్ ॥ ౬౯ ॥
సంముఖకృత్య మూలాది మన్తాగ్రాన్యస్త్రా సముచ్చరత్ । ప్రదర్శ
యం స్తథా ముక్తాన్యప్రాజ్ఞేనాభివాదయేత్ ॥ ౭౦ ॥ లయయా
గ్రోక్త విధినా పూజయేద్విధిభనం తతః । ఆమూలాత్పర్వమన్తాగ్ర
రాం వృక్షిష్ఠానాం సమర్చనమ్ ॥ ౭౧ ॥ అర్ఘ్య పుష్పాదినా కు
ర్యాత్ స్పేనస్పేన స్వకేపదే । తతో భగవతోఽష్టోర్భాసా భా
గ్వర విగ్రహాత్ ॥ ౭౨ ॥ హృదాదీన్నిస్సృతాన్ ధ్యాయేత్ స్ఫు
ర్దిశ్చ నిచయోయథా । భోగస్థానే యథా యోగం ఏకైకం విన్యసే
త్తతః ॥ ౭౩ ॥ సకలీకృత్యచార్ఘ్యద్యైరర్పయేత్తత్రతు క్రమః ।

అష్టపత్రామ్బుజే పీఠే హృదయాద్యం చతుష్టయమ్ ॥ ౭౪ ॥ న్య
సేతు-మల పత్రాణామాపూర్వాదుర్ధారాద్ధిమమ్ । అగ్నిశ రక్షో
వాయవ్య దళేష్వస్త్రం యథాక్రమమ్ ॥ ౭౫ ॥ నేత్రం కేశర
జాలస్థం వినయసత్తదన న్తరమ్ । పీఠోపరి దళాద్బాహ్యే దేవసే
శాన కోణకే ॥ ౭౬ ॥ కిరీటం శ్రీవత్సకంచ వినయప్యాగ్నేయ కో
ణకే । కాస్తుభం వనమాలాంచ న్యసత్పద్మంచ తత్రవై ॥ ౭౭ ॥
ఈశకోణే గదాం న్యస్య ధైర్యతే చక్రముజ్జ్వలమ్ । వాయవ్యే
పాశ్చిమజన్యంచ వినయసేవ యథాక్రమమ్ ॥ ౭౮ ॥ దేవస్య క
ర్ణికాయాంతు శ్రియం పుష్టిం తతోఽపరే । అగ్రతఃపీఠతోబాహ్యే
న్యసేచ్ఛారాత్పతత్త్రిపమ్ ॥ ౭౯ ॥ ఏవం నత్వా తతోధ్యాయే
త్తన్త్రీపూహం యథాస్థితమ్ । అభ్యంతరే యూనస్య గర్భభూ
మాతు మధ్యతః ॥ ౮౦ ॥ సరసీరుహమాస్థాయ సస్థితం పురుషో
త్తమమ్ । ప్రావృడ్జలద సప్తోహ విలసద్దీప్య విగ్రహమ్ ॥ ౮౧ ॥
సర్వదేవ మయం దేవం సర్వేషాం తెజపాం నిధిమ్ । సర్వ లక్ష
ణ సమూహం సర్వజ్ఞాది గుణైర్యుతమ్ ॥ ౮౨ ॥ వపుషా సుస్తరే
జైవ దివ్యేనావిష్కృతేనచ । ముచ్చిన్తమనిశం దేహదాలాకం
జ్ఞాన లక్షణమ్ ॥ ౮౩ ॥ ప్రయత్నేన వినాఽజ్ఞాన నాశకృద్ధ్యామి
నాం మహత్ । ఘన కుఞ్చిత నీలాభి దభితాజ్ఞాన సన్నిభైః ॥ ౮౪ ॥
కర్పూర భూసరైర్దివ్యైః పుష్పసంవలితాన్తరైః । కిరీట మకుటా
కాస్తైశ్శోభితం స్పృశిరోరుహైః ॥ ౮౫ ॥ బాల చన్త్రప్రతీకాశ
ఫాలాద్యత్తిలకోజ్జ్వలమ్ । సుభ్రువం సునసం శాన్తం సవిలాసస్త్రి
తాధరమ్ ॥ ౮౬ ॥ కిఞ్చిదారక్తగోక్షీరశుద్ధ నీలాబ్జలాచనమ్ । శీ
తలైర్దృష్టిపాతైస్తు జగదాప్యాయ కారిణమ్ ॥ ౮౭ ॥ విలనగ్గణ్డ
ఫలకం శ్రవణోజ్జ్వల కుణ్డలమ్ । ముఖ సౌందర్య నిష్కన్ద చురుకస్థల
శోభితమ్ ॥ ౮౮ ॥ వికళజగ శరచప్త్రీ విలసన్ముఖమణ్డలమ్ ।

కమ్బుగ్రీవం పీవరాంసం దీప్తబాహుం మహారసమ్ || ౮౯ || చతు
 ర్భుజముచా రాజ్యం విలసత్పాణిపజ్జరాజమ్ | పీతకౌశేయవసనం ని
 మ్ననాభింతమాదరమ్ || ౯౦ || చారురు యుగళం చారు జన్ఘా
 ద్వితయముజ్జ్వలైః | మణినూపురభూషాద్యైర్విలసత్పదపజ్జరాజ
 మ్ || ౯౧ || దివ్యగన్ధానులిప్తాజ్యం దివ్యాన్బరధరం తథా | దివ్య
 ప్రకేస్త్రనాపెతం దివ్యాలంకారమణ్డితమ్ || ౯౨ || అనేక రత్న
 భరిత కిరీటమకుటోజ్జ్వలమ్ | కాస్తభేనోరసిస్థేన శ్రీవత్సేనాప్య
 లంకృతమ్ || ౯౩ || రత్నకాఞ్చనసన్నుక్తాయుక్తయా వనమాల
 యా | సత్రుహమాత్రయైవ శోభితం పరమేశ్వరమ్ || ౯౪ ||
 ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భీతానామభయప్రదమ్ | శ్రోణీరట నివిష్టై
 న నానుహస్తేన లీలయా || ౯౫ || శ్రియమాణం గదాం గుర్వీం
 నిషణ్డాం ధరణీశతే | పశ్చాద్దక్షిణహస్తేన చక్రం కాలానలవ్యం ||
 ప్రణవధ్వనిగర్భంశు హిమాద్రి శతశోభితమ్ | శఙ్ఖం వాసుక రేణా
 పిదధానమతులప్రభమ్ || ౯౬ || స్వదేహతేజస్సమ్భూతావ్య
 లానుజ్జలనుధ్యగమ్ | కరుణాపూర్ణాహృదయం జగదుద్ధరణా
 న్యగమ్ || ౯౭ || అభిన్నిపూర్ణమౌష్ణిణ్యవిభవేనోపబృహితమ్ |
 యోగిధ్యేయమజం నిత్యం జగజ్జన్మాదికారణమ్ || ౯౮ || పాతౌల్ల
 ష్టీపతిం దేవం ధ్యాయేన్నారాయణం భ్రతుమ్ | ఏవం శయాన
 మాసీనం యానారూఢమథాపినా || ౧౦౦ || పరం పూజనం వైభ
 వంవా ద్విభుజంవా చతుర్భుజమ్ | అష్టభాహృదికంవాపి నానా
 భూషణసంయుతమ్ || ౧౦౧ || నానాస్త్రగణసంయుక్తం రూ
 పం భగవతస్తథా | లత్యౌది శక్తిజాలంచ ధ్యాయేద్భక్తిపహన్వి
 తః || ౧౦౨ || ఏవమేవహి హృత్పత్త్రం ధ్యాయేత్కుముదపాణ్డి
 రమ్ | పద్మరాగాచలాకారం ఆరక్తంచ శిరఃప్రరేత్ || ౧౦౩ ||
 అజ్ఞానాద్రిప్రతీకాశం శిఖామస్త్రం తథా కృమ్ | పరితస్సుర్య

సంశస్తం యథాకనక పర్వతమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ తథా కనక ము
 వ్రాంతం ధ్యాన కాలే విచిత్త్యత ॥ ఎవం జ్వాలా సహస్రేస్తు
 అయపాకస్తసమద్యోః ॥ ౧౦౫ ॥ సర్వాస్త్ర శక్తి సంపూర్ణమి
 త్రుమస్త్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ నిర్ఘామాక్షారసదృశం భావయేన్న
 త్రమస్త్రరాట్ ॥ ౧౦౬ ॥ కేయోస్త్వగుచిన యుక్తా ద్విభు
 జాగృగుమోక్షమాః ॥ వీక్షమాణాః విభార్వ క్త్రి ధ్యాయేదేతాన్
 మునీశ్వరాః! ॥ ౧౦౭ ॥ స్థితానామాదిమూర్తీనాం స్థితాన్ ధ్యాయే
 త్సదేవసిం ॥ ఆసీనానామథాసీనాన్ నాహనస్థే సవాహనాన్ ॥
 శయితానామథాసీనాన్ ఉష్ణితాన్వా స్మరేద్ధియా ॥ అథధ్యానం
 భూషణస్త్ర శక్తీనాముచ్యతే క్రమాత్ ॥ ౧౦౮ ॥ కిరీటస్సమ్య
 వదనం కాఞ్చనాభౌ మహాతనుః ॥ భాభిగాఢ్యశ్చ యుక్తాభిగాఢానా
 మూపాభిరాన్మతః ॥ ౧౦౯ ॥ స్థితో వై గ్యధరీయేన స్థానగేనాస్త
 రిక్షగః ॥ స్ఫటికాద్రిప్రసేకాశం శ్రీవత్సనాకథావయేత్ ॥ ౧౧౦ ॥
 బద్ధపద్మాసనాసీనం హృదస్తస్యస్తం స్వపార్శ్వయోః ॥ నహస్తం
 హస్తముద్రాంత ముఖ్యహస్తద్వయేనచ ॥ ౧౧౧ ॥ పర్వ రాగా
 చలాకారం కౌస్తుభం రన్న నాయకమ్ ॥ దిశౌదశద్యోతయస్తం
 సంలంఘ్నాఙ్ఘ్రిస్థితం స్మరేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ నహస్తం పక్షసోమధ్యే
 స్వహస్తకృత సముబయమ్ ॥ సద్ధారయస్తమపరం తథావై శిరసా
 పరి ॥ ౧౧౩ ॥ కేయోస్త్వ భగవతీమాలా విత్రరూపా వనోపారా
 సర్వగధానిస్తా సౌమ్యా ఈషద్విహసితానవా ॥ ౧౧౪ ॥ కున్దా
 వదాతం కమలం సౌమ్యమీషత్స్థితానవమ్ ॥ రసం రవస్తం వాధురం
 శ్రోత్రేద్ద్రియసుఖావహమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ గదాం హేమాద్రిసంక
 శాం తన్వీం కువలయేక్షణమ్ ॥ ద్విత్యక్షరవత్సాగ్రాంతాం కుమారీ
 ననయావనామ్ ॥ ౧౧౬ ॥ స్వాత్థేన రక్షిజాలేన భాసయన్తీం న
 థలమ్ ॥ స్వరక్షిణుణ్డలాస్తథం వల్లవం హేక్షివంస్మరేత్ ॥ ౧౧౭ ॥

ఓభా రాజ్ఞాం ప్రతీక్ష్యంతం హ్రీ స్వాత్మం రక్తలోచనమ్ । తుహినా
 చలసంకాశం శేఖ్యం కమలలూచనమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ సదాగమాది
 సామాంతం ఉద్గిరంతం స్వకైర్ముఖైః । ధేయూస్వరుచినంయుక్తా
 ద్విభుజాః పురుషోపమాః ॥ ౧౨౦ ॥ సాస్త్రాః కిరీటపూర్వా
 యే గదామాలాజ్ఞానాకృతీ । పతేస్త్రీనాయకాస్సర్వే ఓభో
 గాఙ్గా ప్రతీక్షకాః ॥ ౧౨౧ ॥ పోష్ఠీతా విచలన్తశ్చ సుసమేఘాన
 త్రైః స్థివాః । శ్రోతేతటార్పితకరాశ్చామరవ్యజనోద్యతాః ॥ ౧౨౨ ॥
 నవన్మంతు కిరీటాన్యం విర్జయిత్వా చతుష్టయమ్ । తర్జయంతం చ
 చుష్టాను సస్యేషాం దక్షిణం కరమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ స్మరేద్వై థ్యాన
 శాలేచ సర్వేషామధనుస్తకే । కేయిం స్వకం స్వకందిహమ్
 సుప్రబుద్ధం నిరాకృతీ ॥ ౧౨౪ ॥ నభినీ తాళహస్తాచ లక్ష్మీ రక్తాం
 బుజప్రభా । పుష్టా కనకగౌరాచామృతకుంభుధరాస్తృతా ॥ ౧౨౫ ॥
 భోక్తృశక్తిః స్మృతాలక్ష్మీః పుష్టిరైవ కర్మసంజ్ఞితా । భోగార్థమ
 వత్సర్వం లూకానుగ్రహస్య కామ్యయా ॥ ౧౨౬ ॥ ఉదితం సహతే
 వైస శక్తివ్యతయమవ్యయమ్ । రక్తతుణ్డం మహాస్రాణం భీమ
 భ్రుమతిలోచనమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ దీప్యచ్ఛామీకరాకారం పద్మమణ్డల
 ముద్గితమ్ । సంస్మరేన్యగుడం విప్రాః గృహవక్త్రం పృథూదరమ్ ॥
 యథోక్త మూర్తియుక్తాశ్చ తథాధ్యాయేద్యథాక్రమమ్ । కిరీటో
 హుతభుగ్వద్యః కాన్తుభిస్తు ప్రభాకరః ॥ ౧౨౮ ॥ స్వయం శశా
 జగత్ప్రీతితో మాలాష్టానవాదయః । అపాఃపతిరైవ కమలం
 గదాదేపి సరస్వతీ ॥ ౧౨౯ ॥ కాలశ్చక్రాధిపాజ్ఞేయః ఖంశఖ్యః
 కథిరోద్విజాః । స్రాణం పతన్త్రీరాడ్విద్ధి పవం తత్త్వేషు సంస్థి
 తా ॥ ౧౩౦ ॥ అభిప్రాయోక్త మామైతా అర్చయేదర్ఘ్య
 పుష్పకైః । యజేత్తదనుదేవేశం భూగైర్హృదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౧౩౧ ॥

ద్యౌశ సుసూక్ష్మమహతం సిద్ధమ్ || ౧౬౩ || శిరశ్శ్చాయనం తతఃకు
 ర్వాశ్చశిఖాప సమన్వితమ్ | కర్పూర చూర్ణసంమిశ్రం కుర్యాద్దే
 వస్య మూర్ధజమ్ || ౧౬౪ || ఏవంహి చిత్రపూర్వాణామన్యేషాం
 కమలాసన | సద్రత్న బ్రహ్మ పాషాణ వర్జితానాం సమాచరేత్ ||
 స్నానార్థం కర్తృ విమేచ్ఛతు తత్సమీపేదథ దర్పణే | స్నానంజ్ఞాప
 నం కృత్వా కర్తారాం తస్య సన్నిధౌ || ౧౬౫ || స్నానాసనే స
 మారోప్య తస్యాం సర్వం సమాచరేత్ | తదభావే దర్పణేతు స్నా
 నభోగాః సమర్పయేత్ || ౧౬౬ || చిత్రస్థపవం దద్యాచ్చ భో
 గానన్యాక్ యథాక్రమమ్ | తదభావేచ తాః సర్వాః పాణినాః
 దాయ చేతసా || ౧౬౭ || నివేదియేన్మణ్డలాది ష్టేషం భాగనివే
 దనమ్ | పోక్షణం యావతా కుర్యాదన్యైర్దైగవిశిష్టతేః || ౧౬౮ ||
 ప్రణాళభాగాదపరం స్నానం భద్రాసనాత్తువై | భూరిసేఽఘృతైశ్చ
 ధ్ధం కృత్వా తస్మానతార్యచ || ౧౬౯ || సవీతం భగవద్బహుం
 నద్వినావాఽర్చితంయది | శివుతం భావయేద్దేవం నిశ్శేషం త్రాళ
 యేత్తతః || ౧౭౦ || భూయోగ్ధౌదకేనైవ పూర్యం కుమ్భచతుష్ట
 యమ్ | స్నానకుమ్భం వినాఽన్యేషాం ప్రాగ్వతాగ్రాహిక
 ల్పనా || ౧౭౧ || హృత్పత్త్రేణ చతుర్థాంతు కుర్యాద్దేవస్య
 గౌజనమ్ | సాస్త్రేణ మూలమస్త్రేణ సర్వంతచ్ఛాభినుస్త్ర్య
 ణ || ౧౭౨ || మార్గత్రయం క్రమాత్కృత్వా పినివేద్యాసనంతతః |
 తృతీయం రత్న భవితం తత్రస్థం సుమేశ్వరమ్ || ౧౭౩ || విభా
 వ్యాలంకృతం భక్త్యా భౌగైస్సృక్పవనాదిభిః | సమభ్యర్చాప్య
 స్మృతాద్యేన పాదుకాభ్యామనస్తరమ్ || ౧౭౪ || దైయమాచమ
 నం భూయః పాదపీఠం తత్రైవచ | సమాలభ్య సుగంధైరభక్తితత్ప
 న్ననాదినా || ౧౭౫ || సంవీజ్య చస్తనేనైవ మాయూరేణ తతేనచ |
 శేషప్రసాదకృత్యూరంపుష్పతామూలకర్తనమ్ || ౧౭౬ ||

ని వేద్య దేవదేవాయ ముకూల వసనేసితే । ఉపవీతం సా త్తరీయం
 ముకుటాద్యసన్నతరమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ పాదనూపురపర్యంతమలంకార
 తముత్తమమ్ । విచిత్రంహి శిరోమాల్యం వేష్టనేన సమన్వితమ్ ॥
 ప్రగ్ధామసూత్రేనన్బుద్ధమాకర్ణావృణావధి । దుచిరం కంజకంఠా
 థ కద్యాన్బ్రహ్మసంరంతతః ॥ ౧౮౦ ॥ ధాతుభిశ్చుజుగ్మాద్యైర్వా
 విచిత్రం సితసూత్రజమ్ । పూరితం మృదుతూలన గ్రథితంచాన్త
 గాన్తరా ॥ ౧౮౧ ॥ అజ్జనం సశలాకంచ తామ్బూలం గన్ధభావితమ్ ।
 లలాటతలకం హైనుం ముఖవాసం సరోచనమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ కర్ణావతం
 సకేళుషేష్వ మణ్డనం దర్పణం చావాత్ । ప్రకారం చిత్రకుసుమైర్ద్రి
 త్తరత్నప్రసోజ్జ్వలైః ॥ ౧౮౪ ॥ ప్రభూతైస్తు మహాజ్వాలైస్తీలతై
 లాజ్యపూరితైః । అభుక్తాహతసుశ్చేతరచితైర్వర్ణివేష్టితైః ॥ ౧౮౫ ॥
 గ్రీవీకృతశ్చ కేలాఽఽద్యైః పూజయేత్తదనంతరమ్ । కర్పూరచూర్ణ
 సంమిశ్రం సుగంధిశ్చ ధురంబహు ॥ ౧౮౬ ॥ ఘృష్టధూపసమాయుక్తం
 సుగంధంధూపయేచ్ఛుభిమ్ । సహఘృతైరవైరమైశ్చాల్పయమానే
 నబాహునా ॥ ౧౮౭ ॥ ఉపాసహా సితంధ్రతం శిబికాంచ రథాది
 యత్ । వాహనం గజపర్యంతం సపతాకం ఖగధ్వజమ్ ॥ ౧౮౮ ॥
 సితాసితౌ చామరౌతు మాత్రావిత్రమనంతరమ్ । జానునీ భూగతౌ
 కృత్వా శిరసాఽవనతేనతు ॥ ౧౮౯ ॥ ఆదాయోత్తనపాణిభ్యాం
 ఓనివేద్య జగత్ప్రభాః । బౌపచారికభాగానామేతేషాం పూరణా
 యచ ॥ ౧౯౦ ॥ భేరిమృతశ్శక్త్యాద్యైర్జయశ్చబ్రసమన్వితైః । గీతతే
 ర్విపిణ్డేర్మృతైస్తప్తనీరీవాద్యసమన్వితైః ॥ ౧౯౧ ॥ వంత్రేశ్వంశేస్త
 ధాహాద్యైర్వైరవైశ్చావైశ్చ పూజయేత్ । స్తోత్రమన్తైర్మను
 సాకలైః ప్రణామైశ్చ ప్రదక్షిణైః ॥ ౧౯౨ ॥ సజ్జతేనతి భూభా
 గే భగవత్యగ్రతఃస్థితే । ధియా నమస్కృతం కుర్యాద్బద్ధావతుకర
 సముట్పత్ ॥ ౧౯౩ ॥ హృద్దేశే మూర్ధ్నకమైవస్తు స్మరణ సర్వేశ్వ

రంహరిమ్ । అత్తర్తర్భగృహేవిజ్ఞోర్తర్భగృహార్థనాన్తపే ॥ ౧౯౪ ॥
 ప్రణిపాతగణం కుర్యాత్ప్రదక్షిణగణం వినా । సజగతేనతి రిద్దేశే
 బాహ్యేశుముఖమన్తపే ॥ ౧౯౫ ॥ స్థాపయేచ్చలబిమ్బుని తతా
 పి సతి సజగతే । ప్రథమావరణేవాపి ద్వితీయావరణేఽపి వా ॥ ౧౯౬ ॥
 స్థానం సువిస్తృతం కృత్వా ప్రాసాదాగ్రంచ వర్జ్యదిక్ । దిక్త
 యేఽభిమతే కుర్యాద్విదిక్తుభిమతేషుచ ॥ ౧౯౭ ॥ కిలూరికావ్ర
 దేశేవా సుదేశే సుపరీక్షితే । స్థాపయేద్విధినా యాత్రా బిమ్బం
 దేవీసనున్వితమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ అన్యని సర్వబిమ్బుని నబహిస్థాపయే
 త్కృదిత్ । మూలబిమ్బం సనుభ్యోరప్య పురా నీరాజనాన్తిమమ్ ॥
 పశ్చాద్బహిస్థితాఽ బింబాఽ పూజయేత్తుయథావిధి । ఏవంప్రద
 క్షిణాంతంచ దేవసుభ్యోరప్యవైతతః ॥ ౨౦౦ ॥ నీరాజయే ద్వేసదేవం
 తద్విధానమిహోచ్యతే । నీరాజనంతు శ్రవిధం సాత్త్వికాదిభేదతః ॥
 స్నానానై భోగయజ్ఞానై ద్విశయం సాత్త్వికం భవేత్ । సాయం
 కాలే ప్రతిదినం కుర్యాద్బ్రాజసంజ్ఞామ్ ॥ ౨౦౧ ॥ పూజాయాం
 దీపదానాగ్రైవే వేద్యానైఽపితానుసమ్ । కుర్యాత్ప్రసాద ఏక
 స్థితేషామేకం నతుత్రయమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ స్వయంవ్యక్తై తథావైశ్చ
 శ్చ విబుధైశ్చ ప్రతిష్ఠితే । ప్రాసాదే మునిముఖైశ్చ పాత్త్వికా
 భ్యం సమాచరేత్ ॥ ౨౦౪ ॥ బ్రాహ్మణైః శ్రుత్త్రీయైర్వైశ్యైః
 స్థాపితే రాజసం భవేత్ । శూద్రైస్తు స్థాపితే స్త్రీభిస్తానుసా
 భ్యం సమాచరేత్ ॥ ౨౦౫ ॥ సాత్త్వికస్య విధానంతు శృణుధ్వం
 మునిపుత్రవాః! । కర్తవ్యం స్నానభోగాస్తే యత్తదుక్తంపురైనతు ॥
 అలంకారాసనానై యత్రాత్మవ్యం తదిహోచ్యతే । కృతం స్వస్థా
 దిభిర్గ్రీవ్యైః కుంభునాపూర్యవారిధిః ॥ ౨౦౬ ॥ అర్ఘ్యసాత్రా
 ధృతైర్యద్యా కేవలైర్గృధ్రితైః పునః । అత్తస్సిద్ధార్థకాఽ షిప్త్యా
 కణై కుర్యాదలంకృతమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ అశ్వస్థపల్లవైః స్రగ్భిశ్చ వస్త్రే

నాక్షత్రైరిపి । అన్యత్రైరజనీపిష్టైర్లైవయేత్సర్వతోద్విజాః ॥ ౨౯ ॥
 తదాసేవ్య మల్లకం పుష్పం సమూర్జితం నియోజయేత్ । సంస్కృ
 తాగ్నిసముద్భూతాః పురాదీపాః ప్రదీప్యతు ॥ ౩౦ ॥ ఏభి వే
 చ్చాచునురూపేణ చతుర్వింశతికాః ద్విజాః । పాకస్థానాత్తువైదీ
 పాచుచ్చిత్రాచచ్చతురజ్జులైః ॥ ౩౧ ॥ ప్రదీపం మల్లకకృతాన్
 సకుమ్భం పినివేశయేత్ । అగ్రతో దేవదేవస్య దదాధారోపరిస్థిత
 మ్ ॥ ౩౨ ॥ తనర్హ్యగర్భస్థాప్తేర్హృత్తద్రేణు పూజయేత్ । కే
 వలం పార్శ్వపుష్పేణ సాధకస్తదనంతరమ్ ॥ ౩౩ ॥ దద్యాదాచను
 వానైర్హ్యం మస్త్రే శస్యాథవాద్విజాః । అగ్నిలభనమాల్యాని
 ధూపంచాపర్హ్యమేనచ ॥ ౩౪ ॥ దీపకుమ్భంతు పాణిభ్యాముక్తృ
 శం పరిచారిణా । దేవస్య దక్షిణం పాదమారభ్యేతరపశ్చిమమ్ ॥
 భ్రామయేత్సర్వతోఽక్లాని పకథావా ద్విధాత్రిధా । జపన్వైనేత్ర
 మస్త్రీంతు హృత్తస్త్రీంవా యథారుచి ॥ ౩౫ ॥ ఏవంకుమ్భం
 పరిధ్రామ్య ద్విజేన పరిచారిణా । శుద్ధయా యోషితావాపి ద్వా
 రాద్బాహ్వవిసర్జయేత్ ॥ ౩౬ ॥ తతస్తు దేవదేవస్య దద్యాదర్హ్యం
 తుమూద్దని । పాకస్థానాత్తదర్థంతు దీప ఆనీయతే యదా ॥ ౩౭ ॥
 తదానీం తద్విధానంతు శ్రేణుధ్వం మునిపుత్రవాః । దీక్షితాస్సుః సీ
 తాశ్చ సుస్నాతాః పరిచారికాః ॥ ౩౮ ॥ వదనంవాసికారద్రేష్ఠ
 గయిత్వాఽమృతేణతు । సితోష్ణీమథరాస్సర్వే సితచన్దనభూషితాః ॥
 సౌవర్ణానిచ పాత్రాణి వితతానియథారుచి । రాజతాన్యథతామ్రా
 ణి ఆరకుటసుయానిచ ॥ ౩౯ ॥ కాంస్యానివాపి సంపాద్య యథా
 విత్తానుసారతః । ఏకప్రపజ్ఞుసప్తాపి నచైకాదశ వాతథా ॥ ౪౦ ॥
 ద్విపత్షోడశ వా యదా చతుర్వింశతీసంఖ్యయా । పాకాలయం
 సమాసాద్య తత్రాగ్నిసంస్కృతాత్పురా ॥ ౪౧ ॥ తేహంను
 భ్యే వర్తిదీపాః పాత్రాణాంతు మహామతే । చతురజ్జులికోత్సే

ధాన్ సమృత్తా దీపయేత్సునః ॥ ౨౨౪ ॥ ఉద్భవ్య తానిపాత్రా
 ని కరైస్తు పరిచారకాః । విహేయుః పజ్జిబద్ధైః తదగ్రే గణికాజ
 నాః ॥ ౨౨౫ ॥ గచ్ఛేయ్యర్భగవద్భక్తాః కుర్వంత్యై స్పృశ్యగీతకే ।
 తదగ్రే శబ్దభేర్యాదిసముద్భోషణతత్పరాః ॥ ౨౨౬ ॥ తదగ్రే వేష
 ణోఽస్పృశ్యజనోత్సరణతత్పరాః । గచ్ఛేయ్యః పరితస్రైహం దీప
 కాధారిణోజనాః ॥ ౨౨౭ ॥ ఏవం క్రమాత్సమాపాద్య తిష్ఠేయైర్దై
 వసన్నిధౌ । అథాన్యోదీక్షితోవిప్రః కుమ్భమాపాద్య పూర్వవత్ ॥
 సనుల్లకం తదూర్ధ్వేతు తేష్వేకప్రాప్నోదీప్యతు । పాకస్థానానా
 మృతేషు ప్రదీపం వినివేశ్యచ ॥ ౨౨౮ ॥ సనాధారస్థితంకుర్యాత్
 తస్మాదకసత్తమః । కుమ్భంపాగ్నౌనుభవ్యైర్వై దేవేశంచతతః
 పరమ్ ॥ ౨౨౯ ॥ భ్రామయేత్పూర్వవత్కుమ్భం తస్మై కాతెద్వ
 జ్జోత్తమాః । ఋగాద్యధ్యయనంకుర్నుర్విజాః ప్రాగాదివిక్స్థితాః ।
 సన్నిధౌ దేవదేవస్య నృత్యస్తు గణికాస్తదా । మగ్ధభానిచ గీతాని
 సర్వేగాయన్తు గాయకాః ॥ ౨౩౦ ॥ స్వరేణోచ్చతరేణైవస్తుః
 స్తుస్తోత్రపాతకాః । భేరీ మృదంగ శబ్దాదీన్ ఘోషయేయ్యసగుప్త
 తః ॥ ౨౩౧ ॥ ఏవం సర్వత్రవై కుర్యాదృగాద్యధ్యయనాదికిమ్
 కుమ్భమేవం పరిభ్రామ్య దత్వా తస్మరిచారిణః ॥ ౨౩౨ ॥ హస్త
 థ దీపపాత్రాణి దర్శయేదితరాణిచ । దృష్ట్వా సమ్యక్తతోదదా
 దస్త్వయం దేవస్య మూర్ధని ॥ ౨౩౩ ॥ కుమ్భపూర్వాణి పాత్రాణి
 హస్తైః పరిచారకాః । ప్రదక్షిణ క్రమాత్సార్ధం పూర్వవక్తవోగాదిభిః
 క్షిపేయ్యర్థైరబాహ్యేనా బాహ్యద్వారస్య బాహ్యతః । అ
 చావినియుక్తాని తాని సక్లృప్త్యా యోషితః ॥ ౨౩౪ ॥ సుస్నాతాథ
 తవసనా ద్విజాతీభావితాత్మనః । లలాటశిలకం దత్వా సర్వాలక్ష్మ
 రభూషితాః ॥ ౨౩౫ ॥ క్షిపేయ్యరుదితేనైవ వత్సనాదిజనత్తమాః
 అథవావినియోగాత్తు పూర్వం పాకాలయాదపి ॥ ౨౩౬ ॥ యోషిత

దీపపాత్రాణి గృహీత్వా ప్రోక్తవత్కనా । ఆనయేయర్విభోర
 క్రైకర్పరిచ్చానురూపతః ॥ ౨౪౦ ॥ ఏవం నీరాజనం కుర్యాదల
 జాగ్రాసనంశతః । అథవా భ్రామయేత్కుమ్భం దీపాష్టకసమన్వి
 తమ్ ॥ ౨౪౧ ॥ యన్వాతశ్రాపివై కుమ్భం సాగ్ని మల్లకసంయు
 తమ్ । ధూనాయమానం సింధౌర్జై గాభ్రామయేద్దీపవర్జితమ్ ॥ ౨౪౨ ॥
 ఏవం నీరాజనం ప్రోక్తమేకమూర్తైర్ద్విజోత్తమాః । అనేకమూర్తి
 పూజాయాం ముఖ్యమూర్త్యాదిశః క్రమాత్ ॥ ౨౪౩ ॥ సర్వాసా
 మపి మూర్తీనాం దత్వాన్యైర్ద్యుత్యం పృథక్పృథక్ । ఏకైకేనతుకు
 మ్భేన ప్రత్యేకమథవా ద్విజాః ॥ ౨౪౪ ॥ సర్వాసామపి కుమ్భేన
 చాగ్రన్వీరాజనంచరేత్ । ఏవం నీరాజనం కృతంభగవతోవి
 భోః ॥ ౨౪౫ ॥ అనుత్తిష్ఠన్తిసామాయ్యం తస్మిన్ కర్మణి యేజనాః ।
 రజస్తమోవినిర్ముక్తా భవేయన్తే నసంశయః ॥ ౨౪౬ ॥ ఏవం నీరాజ
 నం ప్రోక్తం సాత్త్వికం నామనామతః ॥

ఇతి శ్రీపాంచరాత్రే శుశ్రూరసంహితాయామ్

నీరాజనాంతవిధిర్నామ

చతుర్థోధ్యాయః

నారదః — తతోభోజ్యాసనే దేవో భూగై రాభ్యవహరికైః ।
 పూజ్యస్సపాదపీతంవై దద్యాద్భోజ్యాసనంవిభాః ॥ ౧ ॥ ఛన్నం
 చుకూలతూలాశ్శమసూరకవరేణతు । ఆరోపయిత్వా ప్రాగాస్యం
 తత్రస్థై భోజనాసనే ॥ ౨ ॥ అర్ఘ్యం పాద్యాచమేదద్యాత్ప్రతి
 గ్రహసమన్వితే । తర్పణం సంప్రతిష్ఠాప్య వాసితంచార్ఘ్యవారితా ॥
 అథర్పణజలం న్వచఛం సుగంధం పాత్రతఃకృతమ్ । మధుపరకంద
 ధినుధుః పుత్రయుక్తమనంతరమ్ ॥ ౩ ॥ సమస్తమేవమేకాక్షం దధి
 వాపి నివేదయేత్ । శీతశంతర్పణజలమథమార్ఘ్యం పురోదితమ్ ॥ ౪ ॥

దేయం నిమగ్నం న నాథంతు పునరాచమనంభిః । న్వలజ్జతాం
 సురూపాంచ స్రగ్యక్తాం వినివేద్య గామ్ ॥ ౬ ॥ ఓవధీశ్వలిపూ
 న్ణాశ్చ స్రక్ఫలాభ్యం వనస్పతిమ్ । మూర్తం నివేదయేత్పూర్వం
 తతస్సంస్థాప్య తర్పణమ్ ॥ ౭ ॥ ప్రచ్ఛాదనామృతం ప్రసన్నా
 దర్శనోదకమ్ । షడ్రసప్రభవేర్దివ్యైర్దైవవేద్యైః పావనైఃఫలైః ।
 గుళఖణ్డాఞ్చైర్భక్ష్యైర్బహుభిఃపుష్పతపాదితైః । గుళముగ్ధపయో
 మిత్రైర్నిశాజ్యతిలమిశ్రితైః ॥ ౮ ॥ దధిమిత్రైః సర్పిమిత్రైః ర్మధు
 ప్పాదుయితైఃఫలైః । క్రమాదన్వైరష్టపితై రపూర్వా వినివేదయే
 త్ ॥ ౧౦ ॥ సరసాభీరసాలాభిః పయసాసుశ్రితేనచ । షష్టిత్రైశ్చ
 తలైస్సాస్విదురసగ్భైశ్చ పానకైః ॥ ౧౧ ॥ భక్ష్యైరోఘజ్యైః స
 లేహ్యైః పేయైరన్వైరనేకశః । శ్రద్ధాపూతేన మనసా యజేత్తన
 జమవ్యయమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఏకేకస్త్రింస్తు భాగేషాం ప్రోక్షయేద్ధర్మవ
 రిణాం । ఛోటికాం మస్త్రీ సంయుక్తాం కృత్వా పాణిద్వయేనతు
 అథపాణిద్వయేనైవ అగ్నిహోమాత్మికేనతు । యోగ్యతా పదవీం
 త్వా ముద్రాం కామదుఘాంతతః ॥ ౧౩ ॥ బద్ధాత్తదమృతేకుగ్ధా
 ద్భోగజాలం యథాస్థిరమ్ । దత్వాఽర్ఘ్యంపుష్పముపరి సంస్పృశే
 ద్విష్ణుపాణినా ॥ ౧౪ ॥ సవ్యేనపాణినాఽఽస్పృశ్య ప్రకౌస్తం ద
 ష్ఠిణస్యతు । తేనదక్షిణహస్తేన అగ్రసమగ్రాఞ్చై తేనతు ॥ ౧౫ ॥ ని
 వేదయేత్తతోవిప్రాశ్చిరపాఽవనతేనతత్ । అసన్నిధేశ్చ యోభా
 గోహ్యజ్జభావమనువ్రజేత్ ॥ ౧౬ ॥ తత్తిథ్యాత్వాతు మనసాభి
 క్త్యా విష్ణోర్నివేదయేత్ । పావనైః పానకేస్సన్విచైః శ్రీతలైర్మధు
 రాదికైః ॥ ౧౭ ॥ త్వగేలాద్యన్వితైర్మృష్టధూపకర్పూరవాసితైః
 నాళికేరోదకోపేతైస్తర్పణీయమనంతరమ్ ॥ ౧౮ ॥ మసూరమాః
 చూర్ణేన రజనీశాలిజేనచ । సముద్వర్తిత సంక్షాళ్య శీతలైర్బహు
 చారిభిః ॥ ౨౦ ॥ నైవేద్యాచమనార్థంతు గర్హోదకమనుత్తమమ్

వాససానిర్మలం శృత్వా చస్తనేన సితేనచ ॥ ౨౦ ॥ సమాలభ్యసు
 ఘృష్టేన కర్పూరసహితేనచ । తిలాన్యథ సురత్నాని సౌవర్ణైవాథ
 రాజతే ॥ ౨౧ ॥ సాత్రైశ్చ శృత్వాఽథ మాత్రార్థం దేవాయానినివేద
 యేత్ ॥ ౨౨ ॥ లవణ్యశికోగ్రైలాత్వకగర్భూరపరిధావితమ్ ॥ ౨౩ ॥ జా
 తీపూగఫలోపేతం ససుగన్ధచ్ఛదంబహు । కర్పూరచూర్ణసంమిశ్రం
 ముక్తాచూర్ణపిమిశ్రితమ్ ॥ ౨౪ ॥ మాలేశ్వజ్యఫలోపేతం నాల్పికేరఫలా
 నిర్జిమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రదద్యాన్మృణతశ్చాస్తే తామూర్బలం జగతఃపతే ॥ ౨౬ ॥
 ప్రత్యాశ్య గన్ధతోయేన అర్ఘ్యపాత్రాద్భుతేనవై । పాణియుగ్మం
 యథావైశాత్ స్వచ్ఛసుత్యన్తనిర్మలమ్ ॥ ౨౭ ॥ వైవేద్యధూప
 పాత్రాద్ద్యేషాత్రైశ్చానిర్మలతీకృతమ్ ॥ ౨౮ ॥ శృత్వా సగన్ధదిగ్ధాతా
 వ్యర్జ్యేణార్చ్య పరస్పరమ్ ॥ ౨౯ ॥ ముద్రాం మూలాదిసుప్తా
 గ్నాం దగ్ధయిత్వా యథాక్రమమ్ ॥ ౩౦ ॥ ధూయోఽర్ఘ్యగన్ధపుష్పేణధూ
 పానైన సమర్ఘ్యవ ॥ ౩౧ ॥ జపయజ్ఞపిథానేన దేవంసస్తరియే
 త్తతః । స్ఫటికేనాక్షుమాత్రేణ స్వకైర్వాకరపర్వభిః ॥ ౩౨ ॥
 పాత్రం సంస్థాపయేత్పశ్చిద్ధ్యుపాత్రాచ్చ వారిణా । పిలిప్యచ
 స్తనాద్యేషు స్థాపయేద్భాజనే శుభే ॥ ౩౩ ॥ సంపూజ్య పుష్పధూ
 పాద్యేర్మన్త్రైః తిగ్రదవిన్యసేత్ ॥ ౩౪ ॥ సాధారణాసనం వై న శక్తిపూ
 వైస్సమావృతమ్ ॥ ౩౫ ॥ చతుర్భుజంతు విరజో నారాయణ
 వివాపరమ్ ॥ ౩౬ ॥ పరదాశయహస్తంచ బద్ధాజ్ఞలిధరఃస్మరేత్ ॥ ౩౭ ॥
 బ్రహ్మస్థానస్థితం తంచ సూత్రం ధ్యాయేద్భిఖాపనుమ్ ॥ ౩౮ ॥ సన్నిధౌ
 భవదేవేశ సన్నిరుద్ధోభవాచ్యుత ॥ ౩౯ ॥ సూత్రాఖ్యమణిజాలే
 స్త్రియావచ్చస్త్రాగ్రగతారకాః । ఏవం మనే ప్రతిష్ఠాప్య సూత్ర
 మస్త్రేఽక్షునంజికే ॥ ౪౦ ॥ ప్రతిష్ఠితస్యవైపశ్చాన్మద్రాంస్వాం
 దప్రదర్శయేత్ ॥ ౪౧ ॥ యథాశక్తిజపం కుర్యాచ్ఛతమప్రాధికంతువా ॥
 తందివేద్య విభోగపశ్చాద్వాకగర్భమనసాన్వితమ్ ॥ ౪౨ ॥ పుణ్డరీకాక్షు వి

శ్వాత్మ మస్త్రీమూరై జనాద్దిన ॥ ౩౬ ॥ గృహణాప్తి జపం
 నాథ మనుదీనస్య శాశ్వతమ్ । ఇత్యుక్త్వా సోదకం పశ్యాతు
 ప్పంచక్షిణపాణిగమ్ ॥ ౩౭ ॥ అగ్రణానిక్షిపేద్విష్ణుర్ములమస్త్రీ
 ణ నారద । భావయేచ్ఛ తతస్సన్మయః స్ఫురన్తీం తార కావళిమ్ ॥
 ప్రవిష్టాంభగవద్వక్త్రే వక్త్రా త్తద్ధృక్తాంపునః । హృదయాద్విజ
 శాద్దూలం సంహారాఖ్యక్రమేణతు ॥ ౩౮ ॥ పూర్వవర్సాహారఙ్ఘ్రై
 ణ పరేణసహయోజయేత్ । ఏకైకం హృదయాదీనాం సర్వేషాం వి
 హితంత్యథ ॥ ౪౦ ॥ క్రియాత్కత్వాన్నదోహోస్తి అన్యథా తజ్జపంపినా
 ధూపందత్వా ప్రణమ్యాథ స్తుత్వా సుదైర్ఘ్యశ్వరం తతః ॥ ౪౧ ॥ అ
 జ్ఞానాజ్ఞానతోవాపి జాతమూనాథికంచ యత్ । దాసస్య మనుదీ
 నస్య తిష్ఠన్యం లోకలోచన ॥ ౪౨ ॥ ఇతి పిఞ్జస్య దేవేశం భక్తి
 శాసాధకోత్తమః । సంపూజ్య గర్భధూపైశ్చ తాస్తు భగవత్సయా
 త్ ॥ ౪౩ ॥ యథాక్రమం సనుభవ్యైశ్చ నైవెక్యం ప్రతిపాద్యచ ।
 తేషాం మన్తావసానంచ అర్ఘ్యణాద్యం నివేదయేత్ ॥ ౪౪ ॥ య
 వైవిభ్యోదేవయజ్ఞావై తన్మాత్రాంతం ప్రదాయతు । అస్మిన్ కాలే
 ద్విణాద్యంతు తామూర్భూతం సమర్పయేత్ ॥ ౪౫ ॥ శయ్యాఽఽ
 సంతతోదద్యావగ్నౌ సప్తర్పయేత్తతః । న్యస్తాఽఽస్త్రీ మాస
 నేయానూదనలాలయమర్ఘ్యభ్యుత్ ॥ ౪౬ ॥ పూర్వవర్షావరయా
 గంతు కృత్వా సంప్రవిశేత్తతః । తత్రపూర్వోక్తవిధినా ఉపస్మృత్య
 సమాహితః ॥ ౪౭ ॥ ప్రమాణపరిశుద్ధంచ విభవాసుగుణం శుభమ్ ।
 చతురావరణం కుణ్డం కృత్వా హ్యవ్యవధిః పశ్యతమ్ ॥ ౪౮ ॥
 త్ర్యంశేనాగ్ధేనవాఽంశేన ఖాతాద్వాసోవిధీయతే । చక్రశఙ్ఖామ్బు
 జాకారం వృత్తం చ చతురశ్రకిమ్ ॥ ౪౯ ॥ గదాజ్యేష్ఠక్రపర్య
 వైద్రాఞ్చవైద్రాఞ్చీతంతువా । అగ్నికారోపయోగ్యాని యాని
 యానిమాహామతే ॥ ౫౦ ॥ స్రుక్ స్రువాదీని భాష్టాని త్వజీతవ్యాని

త్రోపి । యద్వా కిరీటశ్రీవత్సమాలాకాస్తుభలక్షణమ్ ॥ ౫౧ ॥ శబ్ద
చక్రగదాపత్నసమస్తవస్త్రలాఞ్ఘ్రిమ్ । భృక్షారకరకాకారంకుం
డుకుర్యాద్ద్విచక్షణః ॥ ౫౨ ॥ కుణ్డం చతుర్మైఖలంవా త్రిమైఖల
నాథాపినా । ద్విమైఖలం తథాచైకమైఖలంవా ప్రకల్పయేత్ ॥ ౫౩ ॥
స్థిరం సమైఖలం కుర్యాజ్జగ్జనుంతు విమైఖలమ్ । దేశకాలవశాచై
వ కుణ్డం నఘటతేయది ॥ ౫౪ ॥ తంవినాహవనచ్ఛేదో నకార్యస్సి
ద్ధిమిచ్ఛతా । శోధితేహ్యుపలిప్తేచ స్థలైచలమృదాన్వితే ॥ ౫౫ ॥
హోమస్తుపహితస్సమ్యక్తన్త్రీస్యానున్వితస్యచ । పిణ్డికాచతుర
శ్రాగుబహస్సర్వత్ర శస్యతే ॥ ౫౬ ॥ మధ్యే పద్మం ప్రకుర్వీత
శ్రీపదం పద్మనాధ్యగమ్ । ఏవం కృతే శుచౌ కుణ్డే అగ్నికార్యం స
మాచరేత్ ॥ ౫౭ ॥ చుల్యాంవా మల్లకేవాపి హోమం కుర్యాద్య
థావిధి । ఏతే పీష్పకతమం కుణ్డం సమ్భవానుగుణం శుభమ్ ॥ ౫౮ ॥
సుధాద్యైర్వర్ణకైశ్శుద్ధైర్భూషయిత్యోపలిప్యచ । సుగంధైశ్చవదనా
ద్యైశ్చ పశ్చగవ్యపురస్సరైః ॥ ౫౯ ॥ కుణ్డస్యారమ్భశాలెతు
సంసారానాకృతాయది । నిష్పన్నస్యచ తేనర్వే విధేయాశ్చ
క్రమేణతు ॥ ౬౦ ॥ తాడయేదస్త్రీమస్త్రీణ పుష్పైర్వక్షిణ పాణి
నా । ఖననం తీక్ష్ణశస్త్రీణ దేశికశ్చాస్త్రవిద్యయా ॥ ౬౧ ॥ గృ
హీత్వాచైకదేశాత్తు కుణ్డనుధ్యాత్తు మృత్యుణమ్ । అఙ్గుష్ఠానామి
కాభ్యాంతు హృదయేన సముద్ధరేత్ ॥ ౬౨ ॥ అస్త్రీజ్జీవసమీకృ
త్య సస్యాన్నిమోన్నతంయథా । సచయేత్కవచేనైవ కుట్టయేత్త
దనస్తరమ్ ॥ ౬౩ ॥ లెపయేద్దధతోయేన అస్త్రీణ పరిశోధయేత్ ।
అస్త్రీజ్జ్ఞేయ కుశాకాణ్డైస్తీక్ష్ణలాఙ్గాలన్జితైః ॥ ౬౪ ॥ అస్త్రీభి
మన్త్రితేనైవ దర్భకాణ్డద్వయేనతు । తన్మధ్యేచకుశాగ్రేణ పా
ర్శ్వానమవలమ్బ్యచ ॥ ౬౫ ॥ అరభ్యదక్షిణాశాయాం లిఖేల్లఖా
మునగ్గతామ్ । తస్యాముపరి సంలిఖ్య లెఖానాం త్రితయం స్ఫుటమ్ ॥

ప్రిగ్రం దక్షిణాఽఽశాదిహ్యుదీచ్యంతం పాస్తరమ్ । తత్రప్రి
 గ్రరేఖాసు మధ్యైకాపిణ్యథాభిధా ॥ ౬౭ ॥ దక్షిణోత్తరయోర్ద్వై
 తు సుమమ్నోదాదిదైవతే । చతుర్థా ప్రణవేనాథ ప్రిక్షయేదన్య
 వారిణా ॥ ౬౮ ॥ తదభ్యర్చ్యార్ఘ్యపుష్పద్యైర్ధ్యాయే తద్భద్రసీ
 తనత్ । ప్రణవైస్తు ప్రతిష్ఠానం ప్రాగ్వదన్య సమాచరెత్ ॥ ౬౯ ॥
 చతురశ్రస్థలే కుణ్డే దిగ్విదిగస్తకేఽఽః । సంపూర్ణపాత్రం కుమ్భా
 నాం అప్తకం వినివేశయ ॥ ౭౦ ॥ ఊర్ధ్వాంశో మేఖలానాం చతు
 ర్ణాం దిక్పతుప్తయే । కాశేయవిష్టరస్థాంశ్చ వాసుదేవాదిర్ణా
 యజెత్ ॥ ౭౧ ॥ విదిక్ష్యపవ్యథయోగైస హ్యార్ధ్యాన్తసంధరాత్మ
 వై । తద్వదేనార్ఘ్యపుష్పద్యైర్ధ్యైః పూజనీయాఃక్రమేణః ॥ ౭౨ ॥
 మృదుదర్శనమూహంచ నీరసంచాశ్చకట్టినుమ్ । శుష్క-గోమయ
 చూర్ణైస యుక్తం గంధాత్మనా సహ ॥ ౭౩ ॥ కుణ్డే ద్రోణాంశపాత్రం
 తు సమరోప్యప్రసారయ ॥ అద్విన్నామైస్తతోదర్శ్యైర్ధ్యైః సప్ర
 త్తాభిమన్త్రితైః ॥ ౭౪ ॥ కుణ్డభిత్తిగణం సర్వం ప్రాప్తిత్యేపరిభూ
 వయేత్ । వర్షణా చాక్షవాటంతు సజగల్భ్య తదనస్తరమ్ ॥ ౭౫ ॥
 సమభ్యర్చ్యచపుష్పద్యైర్ధ్యైః ప్రణవేనతు । తేనైవఽఽభినా నా
 భిం పూజయేచ్ఛస్త్రీసన్నిభామ్ ॥ ౭౬ ॥ తతఃపవిత్రం దార్ఘ్యశీ
 ఖానుస్తాభిమన్త్రితమ్ । ప్రాకసమాలెసనాపేతం చతుష్పక్షప
 దేన్యసేత్ ॥ ౭౭ ॥ హృన్మన్త్రైః తతస్తత్రయోగపీఠం ప్రకల్ప
 యేత్ । తత్రనారాయణాఖ్యాంవై శక్తిం వంద్యోతలక్షణామ్ ॥ ౭౮ ॥
 లక్ష్మ్యైకైశివదం ప్రాప్తం అమృతామృతరూపిణీమ్ । సర్వాశ
 యరూపాంఞ సర్వశక్తిసమన్వితామ్ ॥ ౭౯ ॥ సౌకుమార్యేణ
 పేణ సర్వవస్త్రస్తరస్థితామ్ । శాశ్వతీం సృష్టిమార్జేణ అవతార్య
 హృదమ్బుజే ॥ ౮౦ ॥ పురాధ్యానక్రమేజ్జేవ హృన్మన్త్రైః హృ
 దమ్బుజాత్ । స్వనామ పదయుక్తేన ససమగ్రణవాదినా ॥ ౮౧ ॥

రేచకేన వినిక్షిప్య కుణ్డహృత్పత్తనుభవతః । సంపూజ్య గర్భపుష్పా
 వైభవ పత్తముద్రాం ప్రదర్శయచ ॥ ౮౨ ॥ తామ్రపాత్రై ధవా న్య
 ప్త్వి సమాదాయ హుతాశనమ్ । ఆరణ్యం లోకికం వాఘ మణిజం
 దర్పణోద్భవమ్ ॥ ౮౩ ॥ నిధాయ కుణ్డప్రేళాన్యే సంసాగరాథం
 చ సాంప్రతమ్ । సంతాడ్యచస్త్రీమస్త్రైః ప్రోక్షయేచ్ఛిఖయాద
 తమ్ ॥ ౮౪ ॥ హృదాభ్యర్చ్యార్పణమృతం ధ్యానం వత్సానైః చాచ
 ద్యాభవర్కణా । మూలం స్పృత్వా సమానీయ పూరికేణహృదస్తరే ॥
 మస్త్రానిలకరాకృష్టం కృత్వా తస్మాద్వినిర్గతమ్ । వ్యస్తోగుణగణా
 వ్యస్త సైజో నామగుణోహియః ॥ ౮౬ ॥ పరస్య బ్రహ్మణస్సోఽయం
 సామాన్యం సర్వ తేజసామ్ । విరేచ్య వినయసైత్తప్త్వి వహ్నిపా
 త్రైపురార్పితే ॥ ౮౭ ॥ తతోఽగ్నిపాత్రమాదాయ నిర్ధూమమతిడి
 ప్త్వీమత్ । దక్షిణేన కిరణేన పాణిభ్యామథవాద్విజాః ॥ ౮౮ ॥ భౌ
 మయిత్యా చతుర్థావై తతిః కుణ్డాస్తరేక్షిపేత్ । ధ్యానేదేకత్వ
 మాపన్నం తతోమస్త్రార్చిషాసహ ॥ ౮౯ ॥ యాజ్ఞేయైరిథవైశ్చ
 మైః ప్రజ్వాల్యాస్తాః శ్రీభినున్ద్రితైః । హృదా దక్షిణహస్తైః కు
 ర్యాశ్చరిసమూహనమ్ ॥ ౯౦ ॥ ప్రదక్షిణక్రమేనైవ హ్యర్చ్యం పా
 నితలేనతు । శిర్యగ్వాఽధోముఖస్థేన నఖపృష్ఠమదర్శయత్ ॥ ౯౧ ॥
 అస్త్రాభినున్ద్రితేనైవ ప్రోక్షయేద్ధర్మవారిణా । తతస్త్యభగ్న
 మూలాగ్రైస్సమైర్దద్యాతుశ్చై స్తరమ్ ॥ ౯౨ ॥ దిశిదశ్యుత్తరా
 శాస్తం యామ్యానైశ్చౌదౌతు సాస్తరమ్ । చతుర్గుణైశ్చతుర్ధాత్వ
 ప్యగ్రచ్ఛవైవపరస్పరమ్ ॥ ౯౩ ॥ ప్రాక్పాన్తైఃపూర్వభాగాచ్ఛ
 యావదుత్తరగోచరమ్ । హోమోపకరణం సర్వం హోమబాణ్ణపు
 రస్సరమ్ ॥ ౯౪ ॥ అవతార్య తదూర్ధ్వేతు దక్షిణస్థానం తథాత్మనః ।
 ద్వ్యద్వ్యద్వ్యద్వప్రయోగేన ద్రవ్యస్థాపనమాచరేత్ ॥ ౯౫ ॥ పరిధీం శ్చే
 త్సనిచయం ముక్తదర్శైఃకరణ్ణికామ్ । స్రుక్సునౌచ చతుష్కంయ

దేకశ్రవణి వేశ్యచ ॥ ౯౬ ॥ సద్గుణపనుభవరగంఠ బీజా న్యేకశ్రవైత
 తః । కాశేయం ధూతకేశంతు విష్టరంఠ ఘృతంచరుమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఆ
 జ్యస్థాలీ చతుష్కంఠ నిధాయతదనస్తరమ్ । ప్రణీతాపాత్రయ్యుగ
 లం కరకంచార్ఘ్యభాజనమ్ ॥ ౯౮ ॥ చతుష్క మేతదపరమగ్రతో వి
 నివేశ్యచ । పౌదేశమాత్రాస్సమిధః ప్రభూతం శుష్కమిధనమ్ ॥
 పత్నీకస్వేదహృద్వస్త్రం వామభాగే నిధాయవై । అన్యోదకే
 న పాస్త్రేణ కృత్నం పాననతాంనయేత్ ॥ ౧౦౦ ॥ తతస్తు మూ
 లదేశస్థా బ్రహ్మవృత్తాదికొద్ధితః । సపణ్ణాస్సత్త్వచస్పష్టా అథో
 నేమేస్తు చాధికాః ॥ ౧౦౧ ॥ పౌష్టిగ్రిహ్యగుత్తరాగ్రౌచ ప్రాగ
 గ్రౌదక్షిణోద్ధరా । చతస్రోవై పరిధయశ్శిఖామవ్రేణ పూజయే
 త్ ॥ ౧౦౨ ॥ విష్టరాణి తతోదద్యాద్ధృదా కుమ్భాస్తకేతతః । తే
 ఘక్రమాత్పూజయేచ్ఛ లూకపాలాన్స్వదీకృష్టితాన్ ॥ ౧౦౩ ॥ ఆ
 దాయ సోదకంచాథ ప్రణీతాఽఽఖ్యంచ భాజనమ్ । పవిత్రకంతు త
 న్నద్యే చతుర్దర్భకృతం న్యసేత్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఉద్భృతోద్భృత్యహ
 సైన జలం తత్రైవ నిక్షిపేత్ । తతస్త్యష్టాక్షరం మన్త్రం జపమా
 నోహి సాధకః ॥ ౧౦౫ ॥ భూయస్తదమ్భసాసర్వం ప్రాక్షయేద్విష్ట
 రేణతు । శేషస్యప్రావణం కుర్యాత్సర్వదిక్షు స్తరోపరి ॥ ౧౦౬ ॥
 పునరేవామ్భసాఽఽపూర్య తన్మద్యే పరమేశ్వరమ్ । ధ్యాత్వాఽ
 ర్పయిత్వా సంస్థాప్య త్వగ్రతస్తదనస్తరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ ప్రణీతేచా
 పరస్మిన్ వై పాత్రేచాగ్రే కృతే సతి । సపవిత్రంతు తత్ప్రాప్యం
 దత్వాచక్రంతు విన్యసేత్ ॥ ౧౦౮ ॥ మన్త్రవాధం తదూర్ధ్వేతు
 ధ్యాత్వాభ్యర్చ్య యథాక్రమమ్ । తత్పాత్రముత్తరస్యాంచ కృత్వా
 సంపూజ్యవైపునః ॥ ౧౦౯ ॥ అథాజ్యం దశసంస్థారైస్సంసుకర్యా
 త్సాధకోత్తమః । అధిశ్రయణమత్రాదాపుపాధిశ్రయణంతథా ।
 ప్రసాదీకరణంచైవ హృత్తవ్రేణ సమాచరేత్ । సంష్టవాల్లవన

కుర్యాత్ప్రణవేనతుపాధకః ॥ ౧౧౧ ॥ హృదా పవిత్రీకరణం దృ
శానీ రాజనం తథా । తతః కవచమన్త్రేణ కుర్యాత్తదవకుణ్ఠనమ్ ॥
అవలోకాన్ముఖీకారౌ క్రమాన్నేత్రేణవర్తనా । భాణ్ణస్థస్థయదా
జ్యస్థ దర్శైఃప్రజ్వలితైఃపురా ॥ ౧౧౩ ॥ స్పర్శనం విద్ధి సంసా-
రమధిశ్రయణసంజ్ఞకమ్ । ఉపాధిశ్రయణం నామ యత్తద్రావణ
ముచ్యతే ॥ ౧౧౪ ॥ ఆజ్యస్థాలీమథాదాయ త్వాజ్యం యత్పా-
గ్నీవీకృతమ్ । తత్తత్రనిక్షిపేదాజ్యభాణ్ణాద్దోషావనుత్తయే ॥ ౧౧౫ ॥
ప్రవాదీకరణం హ్యేతదుచ్చస్థేన కరేణతు । పునరాదాయకృత్వా
గ్రౌఢధారోపరియత్తతః ॥ ౧౧౬ ॥ దర్భకాణ్ణవతుష్కంతు ద్వాద
శాణ్ణుశసంమితమ్ । తిర్యగుత్తానపాణిభ్యామవస్థభ్యంసాన్తరమ్ ॥
అనామాణ్ణప్రయ్యై న యథా మధ్యసంతుభవేత్ । తైరాజ్యం చ
తురోవారా ఆనయేచ్చతురోనయేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ అన్తరాన్తరయో-
గేన హ్యోత్తనోఽగ్నేస్తు సంముఖమ్ । ప్రణవేనోక్తసంఖ్యేన కుణ్ఠమ
ధ్యేఽథనిక్షిపేత్ ॥ ౧౧౯ ॥ సంస్థవోష్ణవనే త్వేవం కృత్వాదార్భం
పవిత్రకమ్ । వినిక్షిపేచ్చ తన్నధ్యే పవిత్రీకరణంచ తత్ ॥ ౧౨౦ ॥
కుణ్ఠాదుల్బుఖమాదాయ జ్వలంతం ధూమవర్జితమ్ । తేనావర్తంసకృ-
ద్విప్రతద్వేనీరాజనంస్తృతమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ నీరాజీకృత్యతత్పశ్చ
తగ్రవచోదరగంస్తరేత్ । అవకుణ్ఠనమేతద్ధి తర్జన్యా యత్ప్రదక్షి-
ణమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ తేజసా హృదయస్థేన దృగ్గతేనావలోకనమ్ ।
నిరీక్షణమిదం విప్రతతస్త్రోపరిస్తరేత్ ॥ ౧౨౩ ॥ చన్ద్రీమణ్డల
మధ్యస్థం కేనుముద్రాసమన్వితమ్ । మన్ద్రంవై సౌరభేయంచ
స్ఫురదిన్దుశతప్రభమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ తదన్తరస్థం మన్ద్రేశం హిమాచల
నిభంస్తరేత్ । తత్పుత్రైరమృతోమేశ్వ శశిజైర్ధేనుజైరపి ॥ ౧౨౫ ॥
సర్వసంసారసంయుక్తం స్తరేదాజ్యంచ భావితమ్ । అమృతీక-
రణం నామ ఇదం తే సంప్రకాశితమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ స్రుక్కువావధచాదా

య దర్శపుష్కలికెనతు । రజోఽపనయనం కుర్యాద్విత్తాభ్యోష్ణై
 నవారిణా ॥ ౧౨౭ ॥ నిర్మలీకృత్య కూర్చేన జ్వాలాభిస్సంప్ర
 వ్యచ । ప్రోక్షయిత్వాస్థ్యతోయేన తాడయేద్దన్ధపుష్పకైః ॥ ౧౨౮ ॥
 తదాప్రమేయం స్రుచా జ్ఞాతవ్యం కర్మసిద్ధయే । శతపత్రాత్మనాన
 న్తో ముష్టిస్తోఽనస్తవక్రీడృక్ ॥ ౧౨౯ ॥ అస్తరీబజాత్మభావేన స్థి
 త్వాచోర్ధ్వముఖంపునః । సప్తసగంధం యదధ్యాత్మం భూతప్రాణ
 మరుత్సహత్ ॥ ౧౩౦ ॥ ప్రైరితం బ్రహ్మరద్భ్రేణ తత్తదిచ్ఛానశా
 త్పునః । సప్తపాతాశనాగంచ అగమత్ త్మోఽమ్బుజాత్మనా ॥ ౧౩౧ ॥
 యదాశ్రయత్యధవాహే త్వస్మృతాన్తా జలంస్థితః । సదక్రద
 నాజాలే స్థితస్తేజస్త్రిమూర్తిధృక్ ॥ ౧౩౨ ॥ శఙ్ఖవిగ్రహధృగ్నా
 యురాజ్యకోశంచఖంతతః । నిర్బిజమజమక్రోధ్యమృద్యంయస్యా
 భిదైవతమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ అపరస్మిన్ స్రువేజ్జ్వయం యథా జాయేత త
 చచ్ఛుణు । సాక్షాదనుతమూర్తిరైవ పరుణంకలశాత్మనా ॥ ౧౩౪ ॥
 నాశాత్మనాతదస్త్రించ సంస్థితం విఘ్నభీతిహృత్ । జగదాప్య
 యక్మచప్తస్త్రిః పద్మత్వేనాగ్రదేశతః ॥ ౧౩౫ ॥ ఆనన్తాఖ్యంహి
 పామర్థ్యం జ్ఞేయం తత్పారమేశ్వరమ్ । సత్యధూతమమయంచప్ర
 మేయమిదముచ్యతే ॥ ౧౩౬ ॥ సంస్తారకాలే త్వారోప్య కత్యంస
 న్నస్త్రీతరపణే । స్వసంజ్ఞా ప్రణవోపేతా ననుస్కారపదాన్వితాః ॥
 సర్వేషామర్చనే విప్రా ఆరాధ్య హృదయేనవా । పూజయిత్వా
 స్థ్యగ్ధాద్యేర్మస్తమస్త్రీగణంతతః ॥ ౧౩౭ ॥ బహుశఙ్ఖైర
 భగ్నైః స్పృశ మైకుళైః । చతుర్భిర్వామహపైనత్వాదా
 యాథపవిత్రకమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ దక్షిణానామికాయాంతు చతుష్కణ్డ
 వినిర్మితమ్ । అఙ్గుళీయకరూపంచ కృత్వావై తదనంతరమ్ ॥ ౧౪౦ ॥
 సంస్కృతాజ్యస్య విఘ్నచ్ఛిస్సంస్పృశేదన్ధనాపికమ్ । నిశ్శేషదోష
 తాస్త్యర్థమథాగ్నేరాహృతస్యచ ॥ ౧౪౧ ॥ శతంశతార్థంపాదంవా

త్వాహుతీనాం స్వశక్తిః । తిలానాం ఘృతసక్తానాం శుద్ధేన హవి
 షాసహ ॥ ౧౪౨ ॥ తూతవ్యం కర్తృసిద్ధ్యర్థం యథావదవధార
 య । ఆహుత్యాముద్భృతాయాంచ మూలమన్తావసానతః ॥ ౧౪౩ ॥
 ప్రణవాంతం పదం బ్రూయాదగ్నిం శోభయశోభయ । యథావస్థిత
 రూపేణ తతః ప్రైవైవ బుద్ధిమాన్ ॥ ౧౪౪ ॥ దద్యాత్పూర్ణాహుతం ప
 శౌచముతేనవ చతుష్ఫలమ్ । అగ్నేర్హోమోఽథకర్తవ్యస్సర్వస్యం
 సాగరసిద్ధయే ॥ ౧౪౫ ॥ హృదాఽనలం పుటికృత్య కర్తవ్యమన
 ముచ్చరేత్ । సహృదయామి స్వాహాఽంతం సర్వకర్మస్వయం
 కనుః ॥ ౧౪౬ ॥ ఆజ్యేనసిక్తైః కుసుమైః సర్పిషావాధియాద్విజ ।
 గర్భాధానాదిసంసారాత్ కుర్యాద్దూరావసానకాన్ ॥ ౧౪౭ ॥
 శీకుక్షికుహరేయద్వై బహిష్ఠస్య ప్రవేశనమ్ । గర్భాధానంతు త
 వ్విధి సంసారం ప్రథమం మనే ॥ ౧౪౮ ॥ ప్రాణయోగాచ్చయా
 క్తిర్వహ్నిశ్శ్రీజఠరేస్థితా । జడరూపాచ యాసూక్ష్మైః తస్మాశ్చి
 ప్ప్రసరోహియః ॥ ౧౪౯ ॥ భగవచ్ఛక్తిచైతన్య సామర్థ్యాచ్చ
 వైశ్వనైః । స్మృత్వైవం జహుయాదాజ్యం తన్నస్త్రేణోదితేన
 ॥ ౧౫౦ ॥ భవేత్పుంసవనంచాగ్నేశ్చిచ్ఛక్తి నయనాత్తువై । సీ
 ధన్తాఖ్యంతు సంసారమగ్నైః కుర్యాదనంతరమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ అప్య
 క్తశ్చ తదస్తథాశ్శిరఃపాణ్యాదయోఽఖిలాః । స్వాంస్వాంవైకర్మ
 మానం ప్రబుద్ధాస్సంశ్రయన్తియే ॥ ౧౫౨ ॥ విభాగకలనాత్తేహం
 మంతంతదుదాహృతమ్ । అగ్నేర్వైవ జాతకర్తార్థం పూర్వార్థో
 యేత్యకృత్ ॥ ౧౫౩ ॥ నిస్సృతస్యచవై గర్భాజ్జాతకం తమదా
 గృతమ్ । హిరణ్యమధుసర్పిభ్యం స్తనసంప్రాశనం ద్విజ ॥ ౧౫౪ ॥
 గర్భాత్తదనువైనామ జాతస్యాగ్నేః ప్రయత్నతః । వాసుదేవాది
 గామూవై ప్రసిద్ధేనాజగయేత్తుతమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ ఏనం సంసారశు
 బ్ధస్యవైష్ణవాగ్నేః ప్రయత్నతః । మన్తాన్నదానం పూర్వంయత్తద

న్నప్రాశనంభవేత్ ॥ ౧౫౬ ॥ శిఖాబద్ధంయదగ్నేస్తు తచ్ఛాశమి
 తచ్ఛోచ్యతే । యదగ్నేహ్నిమయేదాజ్యం తచ్ఛోపనయంస్త్వరిమ్ ॥
 వేదప్రతంచ గౌదానం సమావర్త వివాహకా । కృత్వానలనృజి
 హ్వనాం భావయేత్సప్తకం పునః ॥ ౧౫౭ ॥ సవఖణ్డే సమిధానై కు
 ణ్డైగ్నావర్చిషోద్ధృతే । తథాదీప్తిప్రకాశాచ మరీచిస్తాపినీతథా ॥
 కఠిణా లలిహవేన కుణ్డం వ్యాప్యవ్యవస్థితాః । ఈశపూర్వాగ్ని
 దిగ్భాగై ప్రభాద్యం త్రితయంస్త్వరిమ్ ॥ ౧౫౮ ॥ రక్షోవారుణవా
 యవ్యే మరీచ్యాద్యం త్రయంతుతత్ । ఉద్దిజ్యధ్యతోయామేష్విఫి
 తైకా లలిహాభిదా ॥ ౧౫౯ ॥ రక్తం శ్వేతం తథా నీలం కృష్ణం పీ
 తం తథారుణమ్ । సౌదామినీనిభం ధ్యాయేజ్జహ్వనాం సప్తకం క్ర
 మాత్ ॥ ౧౬౦ ॥ స్వస్వబీజైస్స్వసంజ్ఞైర్వా స్వబీజైర్వా స్వ
 నామభిః । పతైర్మత్తైర్ద్విజశ్రేష్ఠ భావయేచ్ఛ యథాక్రమామ్ ।
 అగ్నౌరాణ్యరిచ్ఛతైచ్ఛ శక్తిర్యాదహనాత్మికా । త్రిలక్షణోఽయ
 మాధార ఆధేయో హుతభుగ్విభుః ॥ ౧౬౧ ॥ ఆశ్మనోగ్నేస్తు విశ్వే
 శో వాసుదేవస్సనాతనః । పవంజ్ఞాత్వా పురాసమ్యక్సక్తాం వైశ్వా
 నరీంపరామ్ ॥ ౧౬౨ ॥ ఆధేయోన్లిజితాకారం ధ్యాత్వా కుణ్డగత
 నలమ్ । తజ్జనిత్రీం తతఃకుణ్డాజ్ఞాల్పామాగ్నేణచాగతామ్ ॥ ౧౬౩
 పరానన్దప్రకాశాభాం నాసిక్యాం ద్వాదశాంపి । తతోవతారయో
 న ప్రవిష్టాంభావయేద్ధృది ॥ ౧౬౪ ॥ తస్యసంశుద్ధదేహస్య పునరే
 సమాచరేత్ । సంబోధజనకం హువామం జడభావప్రశాన్తిదమ్
 ఉచ్చార్యమూలమన్త్రంతు ప్రణవద్వితయాన్వితమ్ । జుహుయా
 దాహుతీనాంచ సహస్రంశతమేవవా ॥ ౧౬౫ ॥ తద్వదాజ్యేనస
 శవ్య దద్యాత్పూర్ణాహుతిం తథా । సంసకృతస్యాథవైవహ్ని
 పూజాంకుర్యాత్తు భక్తితః ॥ ౧౬౬ ॥ పుష్పేష్టాపేన దధ్నాచ ।
 తైరక్షతమిశ్రితైః । అన్నైర్భుక్త్యుపలాపేతైరాజ్యేనక్రమశోద్విజ

సముద్వైయం : ధానన స్వమస్త్రైణానలంతతః । తర్పయేత య
 ధాశక్తిః పూజ్యద్యైరనుక్రమాత్ ॥ ౧౭౨ ॥ ఆజ్యేనవా కేవలెన
 సహస్రతసభ్యయా । అగ్నేః పూజ్ఞాహుతిం దత్వా హోషదంతాం
 ఘృతేనతు ॥ ౧౭౩ ॥ తతఃపూజాప్రకర్తవ్యా దేవస్యాగ్నేస్తు మ
 ధ్యతః । పూర్వవచ్చ స్మరేద్వహ్నిం సాకారం నిమగళప్రభమ్ ॥
 స్వయోగబలవీర్యేణ వ్యాపకం సర్వదిగ్గతమ్ । కదమ్బకుసుమాకా
 రం స్వప్రభాభిర్విరాజితమ్ ॥ ౧౭౪ ॥ కుణ్డమాపూరయన్ సర్వం
 సద్వాక్యత్యాశు సర్వణః । పంచహి వితతోవ్యాపీ నిరాకారస్సుదీ
 ప్తిమాన్ ॥ ౧౭౫ ॥ అథ జ్వాలాజటాధారే వహ్నేర్వై కుణ్డమధ్య
 ణః । అనుసద్దీయ తే బుద్ధ్యా విష్టరంతు యథోదితమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ త
 దర్చనమధ్యకుర్యాశు పక్షిష్ఠాపైస్సచస్తవైః । ముద్రాబద్ధంతతః
 కుర్యాత్పతానరగణస్యచ ॥ ౧౭౭ ॥ తతోఽవతార్యతన్మధ్యేహృ
 దయాగ్నిరమేశ్వరమ్ । నిరౌద కాశ్చ్యమస్త్రైణా దద్యాత్పుష్పాంజ్ఞ
 లింపిభోః ॥ ౧౭౮ ॥ సాక్షం సలాఞ్చనం ధ్యాయేత్సకళం పరమేశ్వ
 రమ్ । సాంముఖ్యం సన్నిధానంచ సన్నిరౌధనమూచరేత్ ॥ ౧౭౯ ॥
 అర్ఘ్యప్రదానపూర్వంతు సర్వంకుర్యాత్తు పూర్వవతే । మూలబి
 మ్బైయథా ధ్యానమగ్నిమధ్యే తథాభవేత్ ॥ ౧౮౦ ॥ యానగ
 యానగం ధ్యాయేదగ్నో స్థానే యథాస్థితమ్ । ఆసీనేత్వథచాసీనం
 యానేచ తథావిధమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ పక్షరాగారుణశుచిం స్మర్తవ్య
 మనలాస్పదే । మూలాదిసర్వమస్త్రైణాం తత్తన్మద్రాగ ప్రదర్శ్య
 చ ॥ ౧౮౨ ॥ అర్ఘ్యగర్భాదినాభ్యర్చ్య పూజయేత్సకళంప్రభమ్ ।
 యథోగాన్తినాసమ్యక్పూర్వోక్తవిధినాతథా ॥ ౧౮౩ ॥ సమిద్గణం
 పాత్రస్థం కృత్వాఽభ్యర్చ్య హృదాతతః । శిరసాఽవనతేనైవ
 నివేద్యతతఃప్రభోః ॥ ౧౮౪ ॥ ఆజ్యేనౌభయతస్సిక్తం బ్రహ్మక్షీర
 ద్దుమోద్భవమ్ । ఇథాష్టకం సమాదాయ ద్విధాకృత్వా ద్విజో

త్తమః || ౧౮౬ || నిధాయ దక్షిణస్యాంచ మధ్య ఆగ్నేయదిగ్గతమ్ ।
 విశ్రాంతం వైరృతపదే ఉత్తరస్యాం తథాఽపరమ్ || ౧౮౭ || వా
 య్యాశపదసంరుద్ధమాఘరాభ్యంతః క్షిపేత్ । ఇథ్మమూలాదథా
 క్రాస్తమిద్వైశ్చోపరి సంస్థితమ్ || ౧౮౮ || స్రువమాజ్యేన సంపూర్య
 సూర్యబీజేన చింతయేత్ । సహస్రాంశుంచ తన్వధ్యే దద్యాత్సుగ్రా
 ఙ్జసద్దక్షిణే || ౧౮౯ || అపరప్రీత స్రువిధ్యాత్వా సోమాభ్యోనాత్మ
 రేణతు । పూర్ణం శశాజగచ్ఛిచ్ఛుంచ ప్రదద్యాత్తత ఉత్తరే || ౧౯౦ ||
 సఙ్ఖ్యానుగుణమిథ్యానాం ఘృతంచ జుహుయాత్తువై । సూర్యసో
 మాత్మకంచాగ్నేర్విద్ధి తల్లోచనద్వయమ్ || ౧౯౧ || ఏతయోరస్త
 రంయదైవే తదగ్నేర్వదనంస్మృతమ్ । తత్రవైజుహుయాత్పూర్వం
 సమిధాం సప్తకంక్రమాత్ || ౧౯౨ || ఘృతసిక్తాం చతుస్సఙ్ఖ్యాం
 ఏతేకాంహి సుపుష్కలామ్ । ప్రాకుగ్రాఙ్ఘ్రమాదినా లిప్తాం కాన్త
 సంజ్ఞాంతుహోమయేత్ || ౧౯౩ || స్రగ్ధూపచ ధుపగ్రాంచ బీజాన్వా
 జ్యం యథాక్రమమ్ । తత్రాన్న సమిధో దానే పశేషోఽయం పిధి
 యతే || ౧౯౪ || సాదితం సంస్కృతాగ్నోప్రాక్ తం నిధాయాగ్రత
 శ్చరుమ్ । సముద్ఘాట్యానలోక్యాహం సంప్రీత్యాన్యైశ్చుసా
 తతః || ౧౯౫ || దర్భకాణ్డవతుషేణ సాగ్నినా తదనుష్ఠశేత్ ।
 తిన్వధ్యే స్రుక్పతుష్కంతు మన్తైశ్చాజ్యస్య నిక్షిపేత్ || ౧౯౬ ||
 అథాదాయ స్రుచంతత్ర తద్వద్దగ్ధావృత్తుప్తయమ్ । చతురస్థుల
 మానేనావ్యన్నగ్రాసనుథాహరేత్ || ౧౯౭ || తం నిధాయ స్రుచా
 గర్భే తదూర్ధ్వే పూర్వవస్తుతమ్ । దద్యాదగ్నో చతుష్కంతు
 క్షిపేదన్నాహుతింతతః || ౧౯౮ || భూయోఽగ్నో స్రుక్పతుష్కం
 త్వప్త్యాజ్యప్త్యాకాద్యయత్నతః । తతోఽన్నయాజ్యసంసక్తం ప్రా
 గ్వత్కృత్వాహుతింపునః || ౧౯౯ || దద్యాత్పూర్వప్రయోగేణ ఏ
 వమేనచతుప్తయమ్ । హుత్వావ్యన్నాహుతీనాంచ ఆజ్యాభ్యాంజు

హు నూ త్తతః ॥ ౨౦౦ ॥ తిలైర్ఘృతసమాయుక్తైరప్టో త్తరసహస్రకమ్ ।
 శతంశతార్థంచాదంచా యథాశక్తిసమాచరేత్ ॥ ౨౦౧ ॥ ఆజ్య
 క్తైరక్షతైస్తద్వత్తిలైశ్చ జుహుయాత్తతః । అర్ధమగ్ధాంశ సంయు
 క్తచుధికంచాగ్రవర్తినామ్ ॥ ౨౦౨ ॥ జపకాలే తథా హోమే కర్త
 వ్యం సిద్ధిమీచ్ఛతా । స్విప్తకృద్భవనం కుర్యాదన్నగ్రాసేనవై స
 కృత్ ॥ ౨౦౩ ॥ కామ్యైరవశ్యఫలదైర్దైశ్శాలసముద్భవైః । తిలై
 ఘృతేన పయసా దధ్నాచాపాయసేనతు ॥ ౨౦౪ ॥ సిద్ధావైర్భక్ష్యై
 ధితైర్భక్ష్యైర్భిక్షైర్దాజైశ్చ తణ్ణులైః । మూలైఃఫలైఃపల్లవైశ్చ సు
 ప్రకస్తేషు కొనులైః ॥ ౨౦౫ ॥ సుగన్ధైస్థలపద్మాద్యైః పుష్పేషైశ్చ
 వసితాదితైః । గుగ్గులేనాజ్యమిశ్రేణ సమ్యచ్ఛిచ్ఛేష్టకేనవా ॥
 ధాత్రీఫలైశ్చ సరపైరుత్పలేశ్చ శుభైస్తథా । సుసితాసితరక్తైశ్చ
 పద్మైర్భిలైస్సుశోభవైః ॥ ౨౦౬ ॥ దూర్వాకాణ్డైరభిగ్నాదైర్ద
 ష్పిసద్దన్దనిర్మలైః । పథోభిర్భిక్ష్యవృత్తోత్తైః క్షీరమ్రమమయైస్త
 థా ॥ ౨౦౭ ॥ అమృతాక్షీరసంయుక్తా బేదుమృగోమృగుభుక్షతాః ।
 అద్భిచ్ఛాగ్రాహ్యభిగ్నాశ్చ కణ్డకైఃపరివర్జితాః ॥ ౨౦౮ ॥ సర్వా
 స్త్రిమథుయక్తాశ్చ ఘృతయుక్తాస్తువాపునః । యోక్తవ్యాన్యగ్ని
 మధ్యేషు సమిద్భస్మహాసర్వదా ॥ ౨౦౯ ॥ సర్వాణ్యన్నపిశేషాణి
 చప్తవాదీని యాన్యపి । సదస్తకాష్టం తామూలముతాటత్రానిన్ద్ర
 తమ్ ॥ ౨౧౦ ॥ దాహ్యాని లక్షహోమేతు ఆసనాదీనియానిచ । మ
 ధులవణపానాం సుకటు తైలాఙ్గితానిచ ॥ ౨౧౧ ॥ ఆజ్యయుక్తై
 స్తిలైశ్చాన్విసిద్ధయస్సకలాస్తథా । ఘృతేన పయసా దధ్నా హో
 మస్తృప్తిం ప్రయచ్ఛతి ॥ ౨౧౨ ॥ పాయసేనతుసిద్ధావైర్భక్ష్యై
 పుష్టిస్సదాభవేత్ । బీజైర్దావ్యైస్తణ్ణులైశ్చ తర్పితోమస్త్రాణ్డీ
 జ ॥ ౨౧౩ ॥ ప్రయచ్ఛతి సదాశ్రేయః ప్రసన్నఃపరమేశ్వరః ।

పల్లవైఃఫలమూలైశ్చ హోమస్తుష్టిం ప్రయచ్ఛతి || ౨౦౫ || జహోతి
 చాపస్ఫుశ్యంచ రోగాంశ్చౌపశనుం నయేత్ | తర్హిస్థలపద్మా
 ద్యైఃపుష్పేశ్చవైఃసితాదికైః || ౨౦౬ || సౌభాగ్యనుతులం పి
 పామ్రాదిరాతనంప్రయచ్ఛతి | గుగ్గులాజ్యైర్విజారోగ్యం శుభై
 ధాత్రీఫలైస్తథా || ౨౦౭ || శరకైరైర్బల్యఫలక్షేపశ్చగవ్యసము
 ష్టితైః | ఆజ్యాన్వేషపద్మబీజైశ్చలక్ష్మీం శీఘ్రం ప్రయచ్ఛతి ||
 ఉత్పలైర్వశ్యకానుస్తుభాగకామస్తు హేమానుయేత్ | దూర్వా
 జుగైశ్చ హోమేన ఆయుషోన్మద్ధిమాపుయాత్ || ౨౦౮ || ప
 ధోభిశ్చ శుభైర్హిమో మామేశ్చ నిప్రచగప్రభుః | తిలానాం సశతే
 హేమామో హరిణాననముద్రయా || ౨౦౯ || ఘృతస్య కార్షికో
 హోమః క్షీరస్యచ విశేషః | శుక్తిమాత్రాసుతిర్దధగప్రస్ఫుగ
 పాయసస్యచ || ౨౧౦ || గ్రాహార్థమాననున్నానాం భిక్ష్యా
 ణాం స్వప్రమాణతః | సర్వేషామేవ బీజానాం ముష్టి నా హేమా
 ముచూచరేత్ || ౨౧౧ || అగ్రాభిష్టులాజానాం శాలీనాం ప
 శ్చకం సునేత్ | ఫలానాం స్వప్రమాణంచ పల్లవానాం నక్షైవ
 చ || ౨౧౨ || కర్కశ్థమాత్రాగుళికాహేమానాన్యగుగ్గుళోస్స
 గా | ధాత్రీఫలప్రమాణానాం సన్నువేసతి హేమానుయేత్ || ౨౧౩ ||
 దూర్వాకాణ్డాని విప్రేంద్ర చతుర్దశ్చాజులానివా | సమిత్ప్రదేశ
 మానేన సమచ్ఛేదాన్వగన్వితాః || ౨౧౪ || అగ్నేర్వస్థాశ్చగ
 ధాశ్చ శబ్దాశ్చకృతయస్తథా | వికారావిశిఖాచైవ సంవేద్యాః
 కర్తవ్యసిద్ధయే || ౨౧౫ || పద్మరాగద్యుశ్శ్రేష్ఠా లాతూలక్తకసన్ని
 భః | బాలార్కవల్లొ హుతభుక్ జయార్థం శస్యతేద్విజ || ౨౧౬ ||
 తన్వ్రీకోపక సజాశశ్మోణాభావాఽథ పావకః | చక్రచాపనిభ
 శ్శ్రేష్ఠకుజుర్మాభస్తథైవచ || ౨౧౭ || రక్తానాం పుష్పజాతీ
 నాం వల్లెనాగ్నిరిహోచ్యతే | సుగంధోద్రవ్యగంధోఽగ్నిర్భుతగంధశ్చ

శోభనః ॥ ౨౨౯ ॥ ఆయుర్దశపత్నగన్ధసాస్యద్విలస్వగన్ధశ్చ సువ్రతః ।
 ఉగ్రగన్ధోఽభిచారేతు విహితస్సర్వదాఽనలః ॥ ౨౩౦ ॥ జీమూత
 విల్లకేశభ్రమృదన్త ధ్వనితుల్యకః । శబ్దాగ్నేస్సిద్ధయే హేతురతోన్య
 సాస్యదసిద్ధిసః ॥ ౨౩౧ ॥ రక్తాభస్తు యదా వహ్నిః క్షీణార్చిపరి
 దృశ్యతే । పత్నరాగోపలాభశ్చ స్ఫటికాభస్తథా శుభః ॥ ౨౩౨ ॥
 యద్రూపం కథితం పూర్వం యదితస్య ప్రదక్షిణమ్ । అన్యోన్య
 న్యం ప్రపద్యేత తదా సిద్ధికరోఽనలః ॥ ౨౩౩ ॥ గర్వితేనతు వర్ణే
 న యది కాపోతకాదినా । పరివర్తం కరోత్యగ్నిస్తథా విప్ర విపర్య
 యః ॥ ౨౩౪ ॥ చాలామూనై తన్నిమితంవై హోమం కుర్యాచ్ఛ
 తాధికమ్ । విషమూచ శిఖావహ్నోరుదయాశ్చ శుభావహః ॥ ౨౩౫ ॥
 హ్రస్వాహ్రస్వోన్నతాదీర్హు జ్వాలాసిద్ధిప్రదాస్తృతా । సిద్ధప్ర
 దక్షిణావర్తశ్శ్రీప్రచాచ్ఛదితధ్వనిః ॥ ౨౩౬ ॥ సనిత్యమేవ శు
 భకృన్మృదవైర్వర్షద్వితోగుణైః । ప్రదీప్తే లేలిహానేఽగ్నౌ నిర్ధూమే
 సగుణేతథా ॥ ౨౩౭ ॥ హృద్యేతుష్టిప్రదేచైవ హేమాతవ్యం శ్రీ
 యమిచ్ఛతా । అల్పలేజోఽల్పరూపశ్చ విష్ఫులిక్త నమన్వితః ॥
 జ్వాలాభ్రమవిహీనశ్చ కృశానున్నైవసిద్ధిసః । అప్రబుద్ధే సధామే
 చ జుహుయాద్యోమతాశనే ॥ ౨౩౮ ॥ కర్మహానిర్భవేత్తస్య
 త్వాభిచారార్ధమశ్నుతే । మర్గస్థపీతవర్ణశ్చ అవలీఢశ్చ యోఽశు
 భః ॥ ౨౩౯ ॥ ప్రభామూర్తిగతోమస్త్రీస్తరిప్తో యదినత్తను । వి
 ద్యాం ప్రయచ్ఛత్యదిరాద్వీప్తిస్థో భూప్రవక్షప్రభుః ॥ ౨౪౦ ॥ తా
 పయత్యాశు శత్రూణాం ప్రకాశో పర్యవస్థయా । శత్రుక్షయం
 దదాత్యాశు మరీచ్యామూర్ధ్వగోఽభుః ॥ ౨౪.౧ ॥ తాపిన్యామూ
 ర్ధ్వగోమస్త్రీస్సర్వతాపోపశాన్తిదః । విపక్షోచ్ఛాటనం కుర్యా
 త్కరాళా సంస్థితో హుతః ॥ ౨౪౨ ॥ లేలిహావస్థితోమస్త్రీ
 యదినత్తస్యతే మునే । దద్యాదభీప్సితంచైవ దేహానై పరమం

పదమ్ || ౨౪౪ || స్వాహాకారం సదా హూమే పూర్ణాయానౌఽ
 డేనచ | తమేవ శాన్తికేకుర్యాద్వషడాప్యాయినేతిథా || ౨౪౫ ||
 స్వధా పితృక్రియాయాంచ ఫటారం క్షయకర్తృణి | విద్వేషే
 హుంవశేస్త్రీణాం నమో మోక్షప్రసిద్ధయే || ౨౪౬ || కర్తృహా
 మావసానేచ ఘృతేనాపూర్యసస్రచమ్ | అథావాచప్తప్రభూతేన
 హూమద్రవ్యేణ పూరయేత్ || ౨౪౭ || తతోపరిఘృతందద్వా
 తతోఽర్ఘ్య కుసుమాదిభిః | మూలదేశాత్సమారభ్య స్రుచం పూ
 జ్యస్రవాఽన్వితామ్ || ౨౪౮ || ఘృతయుక్తంతు తద్ద్రవ్యం స్రు
 చఃపుషకరకుక్షిగమ్ | ద్రవచప్తోపసుంధ్యా యేత్తతఃపూర్ణం
 సముద్ధరేత్ || ౨౪౯ || స్రుగ్దణ్డే దేహనాభాతు మూలసంకుభ్య సం
 స్పృశేత్ | నిషకళం మస్త్రీనాథంతు పూర్ణశీతాంశు విగ్రహమ్ ||
 ఆమూలాచప్త మరుచచ్ఛక్త్యా ప్రార్థరేచప్త స్వవిగ్రహాత్ | విధాయ
 చేశ్వరాధారే శస్తాద్ధారాఽన్మృతం మహాత్ || ౨౫౦ || నాసికా
 సద్ధిహర్షణ సుక్ష్మద్యై పతితం స్పృశేత్ | సామృతామాజ్యధారాం
 చ వసుధారామివక్షిపేత్ || ౨౫౧ || ముఖమధ్యేతు మస్త్రీస్య
 తస్మిన్ప్రవివరేఽథవా | హృగ్విద్యానర్గతాం సహ్యకప్రవిష్టాం
 అనుభవయేత్ || ౨౫౨ || తయ్యవై బృహ్పతయస్త్రీం దారయే
 ద్బ్రహ్మధారయా | తృప్తం పుష్టంచహస్తంచ తుష్టంచై సాధ
 కోపరి || ౨౫౩ || మస్త్రీచ్ఛారసమేతావై శరీరకరణాన్వితా |
 ధ్యానోపేతా ద్విజశ్రేష్ఠ పూర్ణైయం పరికీర్తితా || ౨౫౪ || సర్వ
 సిద్ధికరీశశ్వంతాక్షులక్ష్మీ వివర్ధనీ | బహుశు షేఢాన్ధనేఽగౌఽచ హా
 తవ్యం కర్తృసిద్ధయే || ౨౫౫ || ఏకాఽనేకప్రయోగాణాం నతుకర్త
 నీకర్తృణి | తతోఽర్ఘ్య గర్భపుష్పద్యైర్కర్త్రీనాథం సమర్పయే
 త్ || ౨౫౬ || ముదాగివదర్శయేత్సర్వా మూలమస్త్రాదితఃక్ర
 మాత్ | చతుర్థాంశేన చాక్షాణాం కుర్యాత్పూలస్య తర్పణాత్ ||

లాఙ్ఘనాభరణానాంచ లక్ష్మ్యుదీనాం తదర్థతః । అథవా హృద
యాదీనాం తతోఽద్వైతాభిలాసుచ ॥ ౨౫౯ ॥ పరమేశ్వర కాంతా
సు తదద్వైత ద్విజోత్తమ ॥ లాఙ్ఘనాభరణాదీని సర్వాణి జుహు
యాత్క్రమాత్ ॥ ౨౬౦ ॥ హృదాది పర్వమంత్రాణాం ఏకైకం
జుహుయాత్తువా ॥ విసర్జనం తతఃకుర్యాద్దత్వాఽర్ఘ్యం ధూప సం
యుతమ్ ॥ ౨౬౧ ॥ భోగస్థానగతామంత్రాః పూజితాయే యథాక్ర
మమ్ ॥ ముఖ్యమంత్రాగ్రరీరంచ సంప్రవిష్టాంశ్చ సంప్తరేత్ ॥ ౧౬౨ ॥
జ్వాలా జ్వాలాంతరేయద్వైతముద్రప్రైవ నిమ్నగాః ॥ తంమంత్ర
విగ్రహం స్థూలం పర్వమంత్రాగ్రస్పదం ద్విజ ॥ ౨౬౩ ॥ ప్రవిష్టం
భావయేత్సూక్ష్మే అధ్యక్షే హృదయాత్మికే ॥ పరే ప్రాగుక్తరూ
పంతు తంసూక్ష్మముభయాత్మకమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ తంపరం ప్రస్ఫుర
దూగ్రీపం నిరాధారపదాశ్రితమ్ ॥ సద్ధిమార్గేణ హృత్పద్మే సంప్రవి
ష్టంతు భావయేత్ ॥ ౨౬౫ ॥ మంత్రముద్రా సమేతేన పూరకేణ
తు సప్తనమ్ ॥ భాసితం భావయేద్దేహం తేనాపాదాద్భురోఽపధి ॥
ప్రవిష్టేనతు మంత్రేణ ప్రయత్నేన వినాద్విజ ॥ విగ్రహాకమృతే
యస్య మంత్ర స్తస్య ప్రసీదతి ॥ ౨౬౬ ॥ ఏవం విసృజ్య మంత్రే
శం ముక్తాబిధేన వైసహ ॥ సాధారాసనమంత్రాణాం గణేశస్య
ద్విజోత్తమః ॥ ౨౬౭ ॥ గుర్వాదీనాంతు విహితమర్థం లాఙ్ఘ
న దర్పణాత్ ॥ ఏతేహంచ లయంవివ్రకుర్యాత్సృష్టిక్రి మేణు ॥
ద్వార్ స్థాస్త్రి లోకపాలానాం వప్రస్థహరిసేవినామ్ ॥ గురుపూ
ర్వక్రమాదిత్యమర్థమర్థం యథాక్రమమ్ ॥ ౨౬౮ ॥ సకృత్సకృత్సప్త
శత్ర్యావా పూర్ణాంసర్వేష్వధక్షిపేత్ ॥ విష్వక్సేనస్తతోభత్ర్యా
తర్పణీయస్తలాక్షతైః ॥ ౨౬౯ ॥ వాషడనైన మంత్రేణ దద్యా
త్సూక్ష్మాహుతిం ద్విజ ॥ పూజయిత్వా యథాన్యాన్య్యం కుర్యా
త్తస్య విసర్జనమ్ ॥ ౨౭౦ ॥ అనలం పూజయిత్వా శక్తితస్తర్ప

యే తతః । అద్భిద్రకరణీం పూర్ణాం పూర్ణాం మన్త్రేణ పాతయే
త్ ॥ ౨౭౩ ॥ సస్థర్థయే తతోవహ్నిర్ముక్తాం మన్త్రీ సమన్వి
తామ్ । కుణ్డే పుష్పాజ్జలిం క్షిప్త్వా వహ్నిమన్త్రీ వనుస్పరన్ ।
త్రాన్వాదేవ నమస్కృత్య యథావిధి విస్మజ్యతత్ । సమాఘ్ర
యన్యసేతోగృహ్యేహ్యవతారిక్ర మేణతు ॥ ౨౭౪ ॥ సంమార్జ్యసు
క్సవావగ్నోస్తుచం నిక్షిప్య చామభిపా । అర్ఘ్య పాత్రాత్తు చా
పూర్య కుణ్డబాహ్యే ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౨౭౫ ॥ కుర్వాదీశాన కోణా
ద్వై అద్భిద్రోదకధారయా । పవిత్రకేణాథ డాద్వై వినిక్షిప్య క
రేణవా ॥ ౨౭౬ ॥ దవ్యాద్భిరసైవైశేషం స్రగధోవదనాన్నన్
సేత్ । అర్ఘ్యో వామభాగేషు పిష్టరసవసంయుతమ్ ॥ ౨౭౭ ॥
అపవాస్య జలంపాత్రద్వితయస్థం తదర్పితమ్ । ఉపసంహృత్య
శుతథా భిక్షవాతదనంతరిమ్ ॥ ౨౭౮ ॥ జలనిర్మళితేనైవహూయ
ద్వపుణ్డ్రీ చతుష్టయమ్ । హృద్యగుయోర్గలాటేచ కుర్మాదీపశి
ఖా౭౭కృమ్ ॥ ౨౭౯ ॥ అథార్ఘ్యపాత్రనూదాయ గత్వా భగవ
తో గృహమ్ । నమస్కృత్యాజ్జగన్నాథగుహ్యోద్గపతనేనతు ॥ ౨౮౦ ॥
ఆపూర్య పాణియుగళం పుష్పేష్టత్రాపరిష్థితమ్ । సంస్తరేన్ని
షా౭౭ళం మన్త్రీ మన్మతేనోపబృంహితమ్ ॥ ౨౮౧ ॥ ప్రభూతదీప్తి
చుచ్చరితం నిక్షిపేత్తన్త్రీ మూర్ధని । తరిఎతో౭సి విభోభక్త్యా హో
మేనానలగుధ్యగ ॥ ౨౮౨ ॥ హేమామద్రవ్యేషు యదీర్వర్యం తది
దంచాత్మసాతుగురు । వినివేద్యవిభోహ్నోనుం పూజాం కృత్వా య
థావిధి ॥ ౨౮౩ ॥ గృహీతం భావయేత్తైవ ప్రసన్నేనాన్తరాత్మనా ।
ఏవం సమాప్య హేమామాన్తం అర్ఘ్యగన్ధాదిభిర్విభుమ్ ॥ ౨౮౪ ॥
సమభ్యర్చిర్వపితృణాంచ సంవిభాగమథాచరేత్ ॥

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే ఈశ్వరసంహితాయామ్

భాజ్యసనాగ్నికార్యవిధిర్నామ పశ్చిమోధ్యాయః.

(౧౭) ప స్థితి ధ్యాయే పితృసంభాగాదిశయనోత్సవాస్తవిధిః ౬౫

మునముః — పితృశాంతం సంవిభాగస్య విధిః కీదృశకృతం
 చ కిమ్ ? । తత్సర్వం మునిశార్దుల వర్ణ్యతాం భవతాఽధునా ॥ ౧ ॥
 వారదః — ఆ రాధ్యస్యాగ్రతో విప్రాః ప్రత్యహం క్రియతేతుయ
 త్ । ఋజ్ఞేయం సంవిభాగంతముత్తమం సర్వ కర్తృణామ్ ॥ ౨ ॥ సం
 విభాగాపిత్వశాంతం భవత్యన్యథావానరః । ప్రయాన్తి తృప్తిమ
 తులాం తేనకర్తవశాదపి ॥ ౩ ॥ సంవిభాగః పితృశాంతం యథా
 కార్యస్తథోచ్యతే । కుణ్డస్య యోని నికటే దక్షిణాగ్రం స్తరేకు
 శాః ॥ ౪ ॥ భద్రపీతసమీపేతు య్నాతలవా తమాధ్వతః । స్తరౌప
 రివకీర్యాక తిలానరజతోదకాః ॥ ౫ ॥ క్రమేణ భావయేత్తత్ర ప
 త్యానభిపత్య సహా । తృప్తయేహ్యథసర్వేషాం దేవాయ వినివే
 ద్యవ ॥ ౬ ॥ ప్రక్షితాన్యన్నపాత్రాణి చత్వారి కబళానివా ।
 స్తరౌధ్యేతు నిధాయాభ సంపూజ్యాన్యైర్హవితతః ॥ ౭ ॥ క్రమ
 ేణ చాతురాక్షియైర్నస్తే రిరప్యయ యోగతః । తతస్తు నామ్న గౌ
 శ్రేణుస్త్రీపూర్వం తిలాదకమ్ ॥ ౮ ॥ సర్వేషామర్ఘ్య కలశా
 వ్రదద్యావప్య యథాక్రమమ్ । తాదధ్యేనాభ చతురో వినివేశ్యాసనే
 షువ ॥ ౯ ॥ లబ్ధలత్యాశ్వరేత త్వే బ్రాహ్మణాపాఞ్చరాత్ర
 కాః । ప్రాశ్చుభం ద్వితయంచైవ ద్వితయంచాపుదబ్దుభమ్ ॥ ౧౦ ॥
 సంపద్యభావేఽపేయకంవా వినివేశ్యోత్తరాననమ్ । అభతేషాం క్ర
 మాతుర్గ్రాధిదర్శనం చాతురాశ్వ్యవత్ ॥ ౧౧ ॥ అర్ఘ్యనులేపనా
 ద్యైస్తు భూగైర్నాత్రానసానకైః । తత్తత్కాలోచితైస్సర్వైరనుపా
 దేయవర్జితైః ॥ ౧౨ ॥ తైశ్చౌపి మానసిస్తైస్తు భవితవ్యం సుయన్త్రి
 తైః । వాగ్యతా బద్ధలత్యాస్తవ్యన్నమూర్తౌ జనార్దనే ॥ ౧౩ ॥
 యేఽశ్నన్తి పితరస్తేన తృప్తిమాయాన్తి శాశ్వతీమ్ । అతస్సవ్యభి
 చారంతు మానం వర్జ్యం క్రియాపరైః ॥ ౧౪ ॥ శుభమవ్యభిచారం
 యత్తత్కార్యం సర్వవస్తుషు । యదజ్ఞసజ్జేతమయైరవ్యక్తే రాక్ష

సికాఽక్షరైః ॥ ౧౫ ॥ కృతమోక్షపుష్కరైర్భక్తైశ్చ నం తస్మిన్ భిక్షా
 కృత్ । స్వయమేవ స్వబుద్ధ్యా తస్మిన్ స్వప్రభుః పరతే ॥ ౧౬ ॥
 శబ్దేరనుపదిష్టేస్తు తస్మానం విధిసర్వదా । తస్మాద్వైశ్రాద్ధభోక్తవా
 నాం దివ్యేనా పితృకర్మణి ॥ ౧౭ ॥ దద్యాన్వైవేద్యవత్సర్వ
 ముర్యాదాఽభ్యస్తరేఽగ్రతః । యేనాచమనపర్యంతం కాలంతిష్ఠన్తి
 వాగ్యతాః ॥ ౧౮ ॥ విధినాఽనేనవై నిత్యమభయజ్ఞైశ్చ వైష్ణవే
 సంవిభాగః పితౄణాంచ కార్యస్తద్రవిణ్ణేర్నరైః ॥ ౧౯ ॥ కృత్వా
 వ్యతిలోదకాంతంవా ఫలమూలైస్త్యశక్తితః । తదర్థం గ్రాసమాశ్రిం
 తు దద్యాన్మోషపథభైర్యుకే ॥ ౨౦ ॥ యప్రాప్తివైర్మహామనైర్నిష్ఠ
 త్తంయత్పూజితేఽచ్యుతే । పితృర్థమల్పంవాభూరి తత్రైహమక్ష
 యంభవేత్ ॥ ౨౧ ॥ తమభ్యర్చావ్యర్చ్యైర్మహాదైవభూలమూర్తిగ
 తంపిభుమ్ । ప్రాజుణైశ్చ సర్వేషు ప్రాసాదేషాశ్రిమైశ్చచ
 ప్రతిష్ఠితైశ్చ శోభార్థం విభవవ్యాహమూర్తిషు । తత్తైవ గోపుర
 ద్వార దిబ్బూర్తిషుచ మణ్డపే ॥ ౨౨ ॥ సాన్నిధ్యంచైవ యాతాసు
 శక్త్యానిత్యం సమర్పనమ్ । షోడశైగుపచాగైర్వా ద్వాత్రింశద్వి
 స్తతోధికైః ॥ ౨౩ ॥ కుర్యాత్తన్నూర్తిపన్నైర్నిత్య తథానైమిత్తకే
 ష్వపి । జపాంతం హవనాంతంవా స్నానాద్యం సాధకస్తతః ॥ ౨౪ ॥
 తత్తన్నూర్త్యగ్రదేశస్థే కుణ్డేహోమం సమాచరేత్ । నకర్తూర్నాఽఽ
 దికంతత్ర స్నపనంచోత్సవాదికమ్ ॥ ౨౫ ॥ బలిదానంచ సర్వత్ర
 పవిత్రారోహణాదిషు । నాచర్తవ్యం విశేషేణ పరతన్త్రాసు మూ
 ర్తిషు ॥ ౨౬ ॥ నిత్యాభిషేకమాశ్రంతు తాసు తత్ర సమాచరేత్ ।
 సితాదివర్ణయుక్తాసు ప్రోక్షణంవా నివేదనమ్ ॥ ౨౭ ॥ మూలాల
 యార్పణాసార్థం పరతన్త్రాసు దేశికైః । పవిత్రారోహణం కా
 ర్యమగ్రతేనాధివాసితైః ॥ ౨౮ ॥ పూరకేషుచ సర్వేషు గతైవా

స్య తిలోదకాంతంవా ఫలమూలైస్త్యశక్తితః । తదర్థం

షష్ఠీఽధ్యాయే పితృసంవిభాగాదిశయనాత్సనాస్తవిధిః ౬౭

గ్రయణాదికే । ఖగేశ విష్వక్సేనాది పరివార గణేష్వపి ॥ ౩౦ ॥
 ప్రతిష్ఠితేషు గౌహేషు పూజ్యమాశ్రయమూర్తినత్ । అమూర్తస్య
 ఖగేశస్య విష్వక్సేనాదికస్యచ ॥ ౩౧ ॥ కుముదాదిగణేశానాం
 ద్వారావరణవాసినామ్ । అన్యేషాం పరివారాణాం మహా పీఠ ని
 వాసినామ్ ॥ ౩౨ ॥ అగ్రనిత్యోత్సవార్పాయాః దద్యాత్కాలత్ర
 యే బలిమ్ । సాకారోవా నిరాకారో విష్వక్సేనోగజైస్సహ ॥ ౩౩ ॥
 యద్వాసనుర్బలీయశ్చ బల్యవై శిష్టవస్తుభిః । నిత్యోత్సవం తతః
 కుర్యాత్సర్వాలంకారసంయుతమ్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రాకారద్వార జే
 నానాం బలిదానపురస్సరమ్ । తద్విధానం ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం
 మునిపుంజాః ॥ ౩౫ ॥ కృతేన యేనభక్తానామభీష్టం జాయతే ఫ
 లమ్ । నిత్యోత్సవాద్ధం బిమ్బంతు సౌవర్ణం రాజతంతువా ॥ ౩౬ ॥
 తామ్రజం వై శిశంవా౭థ నాశ్చుచ్ఛం శచ్ఛశ్చుచ్ఛమ్ । మూ
 లబెగానురూపంచ స్థాపితం పునా ॥ ౩౭ ॥ సప్తా
 భరణసూత్రైశ్చ యథాశోభమలంకృతమ్ । మూలబిమ్బగతాం శ
 క్తిం తస్మిన్నాచారోప్య మున్నోతః ॥ ౩౮ ॥ సనుభ్యరావ్యర్ఘ్యైశ్చ పు
 ష్పాద్వైరోఘైర్దాహాన్నిమైస్తతః । ఆప్తే గారాధితేజేవే స్వయం
 వ్యక్తాలంకారిషు ॥ ౩౯ ॥ సాధకం వరయేదన్యం బలిదానాదికర్మ
 ణి । పురా గర్భగర్భహద్వారి తథాచైవాగ్రమణ్డపే ॥ ౪౦ ॥ ఘట్టా
 వాదసమేతేన దీపేన జ్వలితేనచ । ద్వార్స్థానస్థౌది ధూపాన్తై
 ససనుభ్యరావ్యర్ఘ్యవారిణా ॥ ౪౧ ॥ దత్వార్ఘ్యం తతశ్చావన్నం
 తర్పణాన్ఘృస్తతఃపరమ్ । తాంబూలంచ క్రమాద్దత్వా తత్తన్న
 వైర్జీరనుక్రమాత్ ॥ ౪౨ ॥ స్వర్ణాది నిర్మితం యానం పురస్తాన్పూ
 థమాఙ్గాణై । సుగంధపుష్పప్రభయా తౌమ్యైర్దాత్యైస్సితాదిభిః ॥
 యథాశోభమలంకృత్య తస్మిన్ బల్యర్థకాతుకమ్ । ప్రాచీముఖం స
 మారోప్య పూజింశు ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆరవత్రైస్సితా

ద్యేష్ట నూయూరేః కేతుయస్తిభిః । పతాకాభిశ్చ మరైశ్చ తాల
 వృన్తైశ్చ శోభనైః ॥ ౪౫ ॥ గణికా దేవదాసీభిర్గమ్యైర్వాద్య
 సజ్జయైః । భేరీపటహఘోషైశ్చ శ్రుతిఘోషసమన్వితైః ॥ ౪౬ ॥
 ఏవమాద్యైరలంకారైర్గోళమయేనోపలేపితే । మణ్డలే హస్తమాత్రై
 తు బలిదాన పురస్సరమ్ ॥ ౪౭ ॥ ద్వారావరణదేవానాం ధ్యా
 తృణాం వా స్వదితుచ । వక్ష్యమాణ విధానేన నియతోత్సవమా
 చరేత్ ॥ ౪౮ ॥ పీతోద్వేష విష్ణు భూతానాం సగణానామధారవ
 మ్ । కృత్వా సముక్తరేత్ శేషం తృప్త్యర్థం సోదకం బహిమ్ ॥ ౪౯ ॥
 పీఠం ప్రదక్షిణం నీత్వా చతుర్థానా ద్విధానభవం । సమోపసృన్వత్త
 గీతాద్వైరైశ్చ సమస్తానైవేషయేత్ ॥ ౫౦ ॥ ప్రాజ్ఞానైశ్చ విశాలేషు
 బహిష్కేషుచ సాదరిమ్ । మణ్డితం రథమారోప్య పరిభ్రమణమా
 చరేత్ ॥ ౫౧ ॥ యానాదేరవిరోహ్యాక పాయకే వినివేద్యచ ।
 అగ్రమద్రుపథూమిష్ఠే భద్రపీఠే నివేశ్యచ ॥ ౫౨ ॥ పాశ్యాఘ్నోచ
 మనా మ్నోభిశ్చ ననాద్యమలెపనైః । మాల్యైర్వానాపిదైశ్చాపి
 ఘోషైస్తామూలపశ్చిమైః ॥ ౫౩ ॥ అభ్యర్చ్య శ్రమశాస్త్ర్యర్థం
 స్వస్థానే సన్నివేశయేత్ । ఆకా నివేశితాం శక్తిం తన్నతలైః పినియో
 జ్యచ ॥ ౫౪ ॥ తమభ్యర్చాచ్యర్ఘ్యగఢాద్యైః ప్రణమేత్ శ్రుతిపూర్వ
 కమ్ । త్రికాలం యత్రవిధివత్క్రియితే నియతోత్సవః ॥ ౫౫ ॥
 తత్రసర్వ సమృద్ధిసాగ్రజ్ఞౌ రాష్ట్రస్య చానిశమ్ । అభావేబ
 లిబిమ్బస్య హేతునా సన్నిధీకృతే ॥ ౫౬ ॥ కూర్చేన వాఽన్య
 మూర్త్యా వా కుర్యాన్నితోత్సవంతతః । నిశ్శేషసోపసంహారం
 కృత్వా చార్ఘ్యదికస్యచ ॥ ౫౭ ॥ సత్వాస్తత్వాచ దేవేశం తతః
 పాద్యప్రతిగ్రహేత్ । పాదోదకం సమాదాయ విగ్రహం సేవయే
 త్స్వకమ్ ॥ ౫౮ ॥ భుక్తాని పత్రపుష్పాణి విదధ్యాన్మూర్ధనిస్వకే ।
 పుష్పార్ఘ్యగఢపూర్వాణాం దేవయజ్ఞైకృతేనతి ॥ ౫౯ ॥ వినయా

(౧౮) ప స్త్రీ-ధ్యాయే పితృసంభాగాదిశయనోత్సవాస్తవిధిః ౬౯

దాహృతా నాంచ భక్తానాం మన్త్రీసేవినామ్ । మూర్ధ్ని సన్ధార
 ణా చభవేద్యై రాభగ్యం క్షయ మేతచ ॥ ౬౦ ॥ కీర్తిం కాంతిం శ్రీ
 యాఽఽరొగ్య సిద్ధిం సముపయాతిచ । పశ్యాచభరీర యాత్రార్థం
 లభ్యర్థ్యి పరమేశ్వరిమ్ ॥ ౬౧ ॥ లభ్యానుజ్ఞస్తు వైకుర్యాదనుయా
 గం యథాపిధి । భోజ్యం వై వేద్య పూర్వంతు సర్వసూదాయకా
 న్మగమ్ ॥ ౬౨ ॥ వినివేద్యచ దేవాయ పవిత్రకృత్యచామ్భసా । స
 ర్యరూపాహృత్యాచాప్యన్నదోషక్షయంకరీ ॥ ౬౩ ॥ చెతసా
 చాతురాత్మీయా భావనీయాచ భావనా । తథాఽఽత్మాధ్యక్ష సం
 జ్ఞోఽన్నే స్వాదుభావే వ్యవస్థితః ॥ ౬౪ ॥ ప్రద్యుమ్నో భగవాన్
 రూపే పరిద్విత్యేషు లాక్ష్మీ । భోక్తా మహాఽఽత్మా భగవాన్ వా
 సుదేవస్సయం త్వజః ॥ ౬౫ ॥ చతుఃప్రణవసంజప్తం తతోఽమ్భ
 సుశ్శకం పితేత్ । వక్త్రీకుణ్డేతు తేనేవాప్యన్నాహుతి చతుష్ట
 యమ్ ॥ ౬౬ ॥ హుత్యాచాభినుత్రేక్తా పైస్తతోఽశ్వీయాద్యథా
 రుచి । సమాచమ్యపునర్యాయాన్నయతో భగవన్మహమ్ ॥ ౬౭ ॥
 మనోబుద్ధ్యభిమానేన సహన్యస్య ధరాతలే । మూర్తవచ్ఛతురఃపా
 దా శిరస్తత్రైవ పంచమమ్ ॥ ౬౮ ॥ ప్రదక్షిణసమేతేన శ్వేవం
 రూపేణ సర్వదా । అస్తాశ్చేన నమసురార్యాదప్రాక్షర పురస్కరమ్ ॥
 పవనస్తాజ్ఞ యజనమనుయాగాస్తమీరితమ్ । అస్తకరణ యాగాది
 యావదాత్మనివేదనమ్ ॥ ౬౯ ॥ తదాద్యమజ్జయాగస్య వామాఽఽ
 భిగవనంసుహత్ । పూజనం చార్ఘ్య పుష్పవైశ్యోఽగ్రైశ్చైశ్చిలం
 మునే ॥ ౭౦ ॥ బాహ్యోపచారైస్తద్విద్ధి భోగసంజ్ఞంతు నారద । మ
 థావ్యాతైనదధాచ పూజాచ పశునార్పయా ॥ ౭౧ ॥ తత్ప్ర
 తీయంహి యాగాఙ్గంతుర్యమన్నేన పూజనమ్ । నివేదితస్యయద్దా
 నం పూర్వోక్త విధివామునే ॥ ౭౨ ॥ సంప్రదానంశు తునామ
 యాగాఙ్గం పంచమంస్తుతమ్ । వహ్నిసంకర్పణం షష్ఠం పితృయా

గస్తు సప్తహమ్ || ౧౪ || ప్రాణాగ్ని హవనం నామ్నా త్వమయాగ
 స్తదప్తమమ్ | ఏవమప్రాజ్ఞసహితాం పూజాంకుర్యాద్యథావిధి || ౧౫ ||
 యత్రద్వాదశ కాలేజ్య కర్తవ్యా ౭౭ భూతివిస్తరాత్ | తత్రప్రా
 భాతకీంకుర్యాత్పూజామప్రాజ్ఞసంయుతామ్ || ౧౬ || అర్ఘ్యవ్యయం
 తు పాశ్చాత్యం వినాఘాతాం సమాప్యచ | పితౄణాం సమీభా
 గంచ అనుయాగం యథోదితమ్ || ౧౭ || దేశిక స్పృశ్యయా కుర్యా
 న్నిత్యం మాధ్యం దినార్చనే | త్రికాలేష్యేకమప్రాజ్ఞం పడ్యంచా
 చరేద్వయమ్ || ౧౮ || యోగార్థినాంచ స్వాధ్యాయం భోగమ
 ధ్యాత్యసంజ్ఞితమ్ | తత్తతాగ్రతఃకుర్వీత స్వాధ్యాయమధునో
 చ్యతే || ౧౯ || అష్టాశ్చైవ నమస్కృత్య ముఖపశ్చాత్పాదోవిభాః |
 అగమాధ్యయనం కుర్యాత్తద్వాఖ్యాన్ధివిచారణమ్ || ౨౦ || ప్రా
 త్తైద్యసంస్థాపనయే స్నాత్వావా జఘనావధి | త్రోశయిత్వా త
 ణికుర్యాద్వాససాంపరివర్తనమ్ || ౨౧ || సాయంతనార్చనం కు
 ర్యాత్పడ్యం బలిపశ్చమమ్ | తత్తతాగ్రతఃకుర్వీత యథాశాస్త్రో
 దితేనచ || ౨౨ || జపంకృత్వా యథాశక్తిస్సాధ్యపాద్య శయనం
 తతః | సమాధాయ బహిర్దేవం నిరాలమ్బపదేస్థితమ్ || ౨౩ || అ
 ప్రయత్నేనవైతావదనుగుణేన చేతసా | సహ తేనైవవైనిద్రా యా
 వదభ్యేతి సాంప్రతిమ్ || ౨౪ || సముత్థాయార్ధరాత్రైద్య జిహ్వి
 ద్లో జితశ్రమః | కమణ్డలుస్థితేనైవ సమాచమ్యతు వారిణా || ౨౫ ||
 గురుం దేవం నమస్కృత్య ఉపవిశ్యాజినాసనై | యోగార్థ్యసం
 తతఃకుర్యాద్యథావిధిమునీశ్వరాః || ౨౬ || సమాధాయాత్మనా ౭౭
 త్తానం ఏవంత్యక్త్వా జపక్రియామ్ | ధ్యాతృజ్ఞేయవిభాగేన యా
 వత్తన్మయతాం వ్రజేత్ || ౨౭ || సదాసంవేద్య నిర్ముక్తై సమాధౌ ల
 భ తే స్థితమ్ | అభ్యాసాదభగవద్యోగీ బ్రహ్మసముద్యతేతదా |
 తత్రశ్రమ జయంకుర్యాత్త్యక్త్వా ధ్యానాసనేక్రమాత్ || ౨౮ ||

షష్ఠీఽధ్యాయే పితృసంవిభాగాదిశయనాత్సవాస్తవిధిః ౭౧

శయ్యాఽఽసనం నివేద్యాశ మూలమూరైరసస్తరిమ్ । లక్ష్మ్యాది
శక్తియై క్తస్య యాగమూర్తిగతస్యచ ॥ ౮౯ ॥ తస్మిన్నారోప
యేద్దేవం సర్వాభ్యుపరిశోభితే । అభ్యుక్తం పాద్యం తథాఽఽచా
మం పరిగ్రహ సమన్వితమ్ ॥ ౯౦ ॥ దత్వా సమాలభేత్సర్వ
చ్ఛస్తనాద్యనులేపనైః । సుగంధపుష్పమాల్యాదివధూపే నివేద్య
చ ॥ ౯౧ ॥ భిక్ష్యాణ్యపూపపూర్వాణి సక్షీరాణి ఫలానిచ । ల
ర్పణానుభవే తామూర్బలం పాత్రం సర్వస్థభావితమ్ ॥ ౯౨ ॥ నివే
ద్య దేవదేవాయ విభి వానుగుణంతతః । సర్వంచ విన్యసేన్నశ్చ
త్తస్మిన్ కర్తృశ్శతంచయత్ ॥ ౯౩ ॥ తుష్టంగృహీతం తత్సూర్యం
భావయేద్దక్షిణంకరమ్ । సన్న్యేద్యే నిష్కళంనుస్త్రీం సర్వంయతీ
తాకులమ్ ॥ ౯౪ ॥ యోగోత్తాం ఫలసంపత్తిం లక్ష్మీరూపాం వివి
స్తయేత్ । మూలనుస్త్రీ సముచ్ఛార్య పాణిమధ్యే తథాస్తరేత్ ॥
భూయశ్చ నిష్కళంనుస్త్రీం తస్మాదపరి భావయేత్ । సశీర్షే జా
నునీభూమా కృత్వా ఽస్థిర్నివేదయేత్ ॥ ౯౬ ॥ ప్రసాదాభిముఖ
నాథ తేన తచ్ఛాశ్చపాత్యుగమ్ । భావనీయం ద్విజశ్రేష్ఠాః పరి
తుష్టేన చాదకాత్ ॥ ౯౭ ॥ సంన్యాసం సంఘం వాథ కృ
త్వా సమ్యక్తు తిస్యచ । మస్త్రీరూపానుకారిణ్యా ముద్రణీయం
చముద్రయా ॥ ౯౮ ॥ ఫలార్థం ప్రసవంయేన నైతి సంన్యాసకారి
ణామ్ । ఫలపర్యవసానేద కానుమాగనుచోదితమ్ ॥ ౯౯ ॥ భర్తు
ర్నోయ్యుజ్యతేయేన సిద్ధాద్యేస్తు ఫలార్థినామ్ । నిత్యం ప్రతిష్ఠితం
బిన్బుం వినాథలజలాదికా ॥ ౧౦౦ ॥ విసర్జనం తతః కుర్యాన్త
త్సార్వభౌమ ధూపసంయుతమ్ । భోగస్థానగతామస్త్రీః పూజితా
యే యథాక్రమమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ ముఖ్యమస్త్రీశరీరంతు సప్రవిష్టాం
శ్చసంస్తరేత్ । జ్వాలాజ్వాలాఽస్తరేయద్విత్యముద్రాస్యనిన్న

గాః || ౧౦౨ || తన్నన్త్రం విగ్రహంస్థూలం సర్వమన్త్రస్పృశం
 జాః । ప్రవిష్టం భావయేత్సూక్ష్మే హ్యభ్యంత్రే హ్యభ్యంత్రే యాత్మికే
 పరే ప్రాగ్నికరూపేతు తంసూక్ష్మముభయాత్మికమ్ । తస్మాద్విగ్ర
 స్ఫురద్రూపం నిరాధారపరాశ్రీతిమ్ || ౧౦౩ || దర్పణం దర్శయ
 త్వాను నిర్మలంతస్యచాగ్రతః । సద్ధియాగ్నేహృద్యం సంప్రవిష్ట
 తుభావయత్ || ౧౦౪ || స్మృత్వా పరాత్మనాతంచ స్వసంవిదగ
 హ్వాది । విశ్రాంతం భావయేద్దేవం స్వభావేన సమన్వితమ్ || ౧౦౫ ||
 కర్మకాంక్షాదిషు బిచ్ఛేషు పట్టు నిత్యాదిసిద్ధయే । ప్రాప్తిలేప
 విధివన్నిత్యం ప్రాగ్నికాదికేర్పనే || ౧౦౬ || తద్భక్త్యా యో
 తాంశక్తిం మూలబిచ్ఛాద్యథా । సమభ్యర్చ్య చిత్తస్థుపుష్క
 ద్యేస్తాంబూలాద్యైఃపురోదితైః || ౧౦౭ || పువరాలోపయేన్నా
 తత్రతత్రనియోజితమ్ । పూజాస్థానకర్మబిచ్ఛానో నిత్యవైషిక్తిక
 దిషు || ౧౦౮ || ప్రాప్తేతు తత్తాగ్నికరూపం మూలాగాహవ్యా
 న్త్రవిత్ । సమాప్య తేషుశిశుర్కాణ్యారధ్ధానియధాధతః || ౧౦౯ ||
 సమాప్య మూలబిచ్ఛేషు తేభ్యస్తత్ర విసర్జయేత్ । వన్త్రాన్త్రా
 దిసాత్రస్థాన్ విసృజ్య ప్రాక్ష్యేయోగః || ౧౧౦ || శేషమన్త
 దికంసర్వం భుక్తపూర్వేణవైసహ । పాణినాతోయపూతేన విప
 క్షేనాయచార్పిత || ౧౧౧ || న్యాసద్వయంచ సంకృత్యా హ
 సాచస్వవిగ్రహాత్ । నిశేపస్యోపసంహారం కుర్యాద్ధ్యుతికస్యచ
 యాగోద్దేశోత్తథానుష్ఠాత్ స్తరాద్యప్యాఖిలస్యచ । సహోపలా
 పనేనేవ సర్వమన్భుజి నిక్షిపేత్ || ౧౧౨ || కనాటబద్ధనం కురా
 త్కన్త్రం కనచముద్వరత్ । నియోజ్య తత్రరక్షాద్ధం చక్రంచప
 గేశ్వరమ్ || ౧౧౩ || స్వేచ్ఛయా త్వాగతోహస్తీ ప్రాతరుత్థ
 య పూర్వపత్ । యథోక్తం సకలం కుర్యాద్విబోధయజనా
 కమ్ || ౧౧౪ || సకృత్త్రయీహంచ సప్తాహం పక్షం మాసకుథా

వా । యోజయేద్విధివాఽనేన భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౧౧౭ ॥ సో
 పి మాయాత్పరంస్థానం కింపునర్మోఽత్ర సంస్థితః । యానజ్జీవాన
 ధింకాలం బద్ధకర్త్యో మహామతిః ॥ ౧౧౮ ॥

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే శుశ్రవరసంహితాయామ్
 పితృసంవిభాగాదిశయనోత్సవాస్తవిధిర్నామ
 షష్ఠోఽధ్యాయః.

మునయః — భగవత్ మునిశార్దూల సర్వశాస్త్ర విశార
 ద । పురా ప్రధానమూర్తైర్వై పూజనాత్సమనస్తరమ్ ॥ ౧ ॥ ప్రా
 బు-జేషు ద సర్వేషు పా సాదేష్వాశ్రయేషుచ । ప్రశస్తితానాం
 విఘ్నానాం పూజనం సముదీరితమ్ ॥ ౨ ॥ ఏతత్రశ్రీయాఽఽదిదే
 వీనాం పూజనంతు విశేవతః । దేవర్షైశ్శ్రీతుమిచ్ఛామో విస్తరే
 ణ ప్రకాశయ ॥ ౩ ॥ నారదః — శృణుధ్వం మునయస్సర్వే శ్రీ
 భూదేవ్యర్చనంహమ్ । యేనవిజ్ఞాతమాత్రేణ వాఞ్చితా లభతే
 నరః ॥ ౪ ॥ భాక్తృశక్తిః స్మృతాలక్ష్మీః పుష్టిర్వై కర్తృసంజ్ఞితా ।
 భోగార్థమవతీర్ణస్య తస్యలోకానుకమ్పయా ॥ ౫ ॥ ఉదితంసహ
 లేనైవ శక్తిద్వితయమవ్యయమ్ । నానాత్వేనహివైయస్య పరి
 శామఃప్రకాశితః ॥ ౬ ॥ తత్రశ్రీయాదిదేవీనాం రూపత్రయముదా
 హృతమ్ । శ్రీవత్సగా యోగలక్ష్మీర్భోగలక్ష్మీస్తు పార్శ్వగా ॥ ౭ ॥
 వీరలక్ష్మీః పృథక్ స్థానే స్వాతంత్ర్యేణ ప్రతిష్ఠితా । ఏవమన్యసు
 దేవీషు రూపత్రయముదాహృతమ్ ॥ ౮ ॥ యోగలక్ష్మీ భోగలక్ష్మ్యై
 ర్దేవేన సహపూజనమ్ ॥ ౯ ॥ వీరలక్ష్మీం పృథగ్గేహే పూజయేతయ
 ధావిధి । యత్రసాపూజ్యతే దేవీ తత్రశ్రీర్నిశ్చలాభవేత్ ॥ ౧౦ ॥
 తద్విధానం ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం మునిపుంజవాః । ప్రథమావర

శ్రీతత్రశ్రీభావిదేవీనాం

తే వాఽపి ద్వితీయావరణేఽపి వా ॥ ౧౧ ॥ తృతీయావరణాదౌ వా
 శ్రీయఃస్థానం ప్రకల్పయేత్ । తుష్టింపుష్టించ సావిత్రిం వాగ్దేవీంచ
 మునీశ్వరాః ॥ ౧౨ ॥ తద్విమానచతుర్దిక్షు దిబ్బూర్తీఃపరికల్ప
 యేత్ । కోణేషు వైనతేయం వా సింహం వాఽపి యథారుచి ॥ ౧౩ ॥
 తదంతర్బ్రహ్మభాగేతు దివ్యేవా స్థాపయేత్ శ్రీయమ్ । చతుస్సు
 జాముదారాక్షీం సర్వలక్షణసంయుతామ్ ॥ ౧౪ ॥ పద్మాసనేనోపవి
 స్థాం పద్మ పత్రాయ లేక్షణామ్ । ముఖ్యాభ్యాంయైఃపస్తాభ్యాం
 అభీతి వరదాయినీమ్ ॥ ౧౫ ॥ జఘన్యాభ్యాంతు హస్తాభ్యాం దివ్య
 పద్మజఘ్నిణీమ్ । త్రికాలమర్చయేద్దేవీం తన్నస్త్రైః ద్విజోత్త
 మాః ॥ ౧౬ ॥ ప్రణవం పూర్వముద్భృత్య శ్రీవీజం తదనంతరమ్ । శ్రీ
 యై నమఃష్టడణ్డోఽయం మస్త్రీస్సర్వాస్థసద్ధిదః ॥ ౧౭ ॥ శ్రీంక్రీం
 శ్రూంక్రేంశ్రౌంశ్రశ్శి యోజయేద్ధృదయాదిభిః । మస్త్రేణానే
 నవైపూర్వం స్పృత్యా దేశికసత్తమః ॥ ౧౮ ॥ ప్రత్యశ్చ పాణి
 పాదౌచ త్వాచమ్యచ యథావిధి । పూ్రీ సాదం సప్రవిశ్యాభ కు
 ర్యాన్సర్వం యథాచింతమ్ ॥ ౧౯ ॥ స్వాసనేమఖమూసేనసప్తా
 బ్జుభౌవాఽపుర్వదబ్జుభిః । కరశుద్ధించ దిగ్బంధం పూ్రీణాయానుం
 సమాప్యచ ॥ ౨౦ ॥ ధారణాద్వితయేనాథ శోధయిత్వా నిజం న
 పుః । శ్రీమస్త్రీంతు తతస్సాక్షం హస్తైదేహేచ పిన్యసేత్ ॥ ౨౧ ॥
 కిరీటం వనమాలాంచ కమలద్వయమెవచ । హస్తాకౌ పూర్వపన్న్య
 స్య బద్ధావై వత్సముద్రికామ్ ॥ ౨౨ ॥ తాదాత్మ్యమవలంబ్యః
 హృదయామోర్బురు హేహదరే । స్వానన్తధామనిష్ఠస్య దేవస్యః
 రమాత్మనః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీవత్సాత్తు శ్రీయం దేవీం సర్వలక్షణసంయు
 తామ్ । అవతార్యాముత్తైర్భుగైశ్చపాంతం పూర్వదర్శయేత్
 తతోబహిర్యజేద్దేవీం పూర్వగుక్తైర్భృగసంభూతైః । తదర్థం కల
 యేత్పూర్వదర్శాద్యధ్యం పాద్యపభృకమ్ ॥ ౨౪ ॥ పూర్వత్స

దేశావిన్యస్తాన్ మంత్రాన్ నశ్యోర్వ్య మస్త్రీవిత్ । అష్టాద్యై
 ధూప పర్యస్తేర్థావరయాగమథాచరేత్ ॥ ౨౬ ॥ వాస్తీశం త్రై
 ప్రానాథంద ద్వావలక్ష్మీం తతైషచ । చక్షేంచైవ ప్రచక్షేంచ గర్భ
 ద్వావరస్య పాశ్చిమ్యోః ॥ ౨౭ ॥ సమథ్యోర్వ్య పిమానస్య పూజ
 నంచ సమాచరేత్ । లాకాధ్వని స్త్వవిన్యాసం పాగ్విదేవసమా
 చరేత్ ॥ ౨౮ ॥ దేవతాన్యసనే త్వేష విశేషశ్శ్రీయతామిహ ।
 యజేత్సూరికాథారే ధగ్ధాద్యం యచ్చతుష్టయమ్ ॥ ౨౯ ॥ మూ
 ర్తయో వాసుదేవాద్యాంకేశవాద్యాశ్చ మూర్తయః । పర్వనా
 భాదయశ్చాపి యత్రపూజ్యా మునీశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥ తత్తచ్చక్తి
 స్త్రైశ్చైవ యజేత్తానైవనాక్రమాత్ । యద్వాతచ చక్తిభిస్సర్థం
 పూజయేత్తాన్యథాక్రమమ్ ॥ ౩౧ ॥ లక్ష్మీకీర్తిస్తయామాయా వ్యూ
 థాశక్తయశ్చురితాః । శ్రీశ్చ వాగీశ్వరీకాన్తిక్రియాశక్తి పిభూత
 యః ॥ ౩౨ ॥ ఇచ్ఛాప్రీతీరీఃత్వైవ మాయాధీర్వహిమేతచ । శక్త
 యశ్చేశవాదీనాం క్రియేణ పరికీర్తితాః ॥ ౩౩ ॥ ధీస్తారా వారుణీ
 శక్తీఃపద్మావిద్వా తతైవచ । సాఘ్యేపిశ్వాభిగాధూర్దౌగ్ధక్షీ వా
 గీశ్వరీతథా ॥ ౩౪ ॥ అమృతా హరిణీచ్ఛాయా నారసింహీ తథా
 సుధా । శ్రీకాన్తిపీకాకామాచ సత్యాశాన్తిస్సరోరుహా ॥ ౩౫ ॥
 మాయా పద్మాపనాభిర్వా పికాన్తిర్నరసమ్భవా । నారాయణీ
 హరిప్రీతిర్నాధారి కాశ్యపీతథా ॥ ౩౬ ॥ వైదేహీ వేదవిద్యాచ పద్మ
 నీ నాగశాయినీ । త్రింశచ్ఛాష్టావిమాదేవ్యపర్వనాభాదిశక్తయః ॥
 యత్రావ్యాభిగవన్మూర్తిపుణ్యాతత్ర శ్రియంయజేత్ । అన్యాన్
 పిమానదేవాన్స్త్ర పూర్వోక్తానైవ పూజయేత్ ॥ ౩౭ ॥ విమానస్య
 చతుర్దిక్కు కల్పితాంచ విశేషతః । తుష్టింపుష్టించ సాపత్రీం వాగ్దే
 వీంచ సమర్పయేత్ ॥ ౩౮ ॥ అథాగ్రహణ్యపద్మారే దక్షిణేతు బ
 లాకినీ । వసమాలిన్మృదగ్భాగే పూజనీయే క్రమేణతు ॥ ౪౦ ॥ కృ

త్వేవం ద్వారయోగంతు కల్పయేదాసనంతతః । సర్వాధారసు
 యంచేవం పీతస్యాధ్యక్షణీశ్వరమ్ ॥ ౪౧ ॥ తతోఽశేషుచధర్మ
 దీంస్తమాధ్యైవ్యక్తపజ్జజమ్ । యానత్రయంతతస్తస్త్రియజేద
 ధ్వాదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౪౨ ॥ గణనాథాదికాంతౌభ సమశ్చిరప్ర
 యథావిధి । తతశ్చ్రీయం సమావాహ్య మస్త్రీ వ్యాపాదికం చ
 రేత్ ॥ ౪౩ ॥ సన్నిధానాదికం కృత్వా పద్మముద్రాం ప్రదర్శయే
 త్ । మస్త్రీనిష్క్రహవిన్యస్తా లయోక్తివిధినాఽర్పయేత్ ॥ ౪౪ ॥
 భోగయాగశ్చ కర్తవ్యపక్షపీతతలోపరి । స్త్రాగది పద్మపత్రేషు
 హృదయాదీని పూర్వవత్ ॥ ౪౫ ॥ విద్యార్థేషుచైవాస్త్రం నేత్రం
 కెసరజాలకమ్ । పీతోపరి దళాద్వాహేయ త్వాగ్నేయశాన కొణ
 యోః ॥ ౪౬ ॥ కిరీటాసన మాలాంచ యాతువాయవ్యకోణయోః ।
 కమలద్వితయంచాపి విన్యసేత్తదనంతరమ్ ॥ ౪౭ ॥ తతోఽధ్యాసం
 ప్రవత్స్యామి శృణుధ్వం ద్విజసత్తమాః । అభ్యస్తరే విమానస్య ది
 వ్యే సరసిజాసనే ॥ ౪౮ ॥ పద్మాసనేనోపఃప్రాం పుల్లపద్మోదరప్ర
 భామ్ । సర్వలక్షణసంపన్నాం సర్వాలంకారభూషితామ్ ॥ ౪౯ ॥
 చలద్విరేఫ పటల సమాశ్రాంతాశ కాపలిమ్ । విలసద్రత్నఖచిత కిరీట
 పరిశోభితామ్ ॥ ౫౦ ॥ అర్ధచంద్ర లలాటస్థ రాజమానలలాటికా
 మ్ । ప్రబుద్ధోత్పలవిప్రీర్ణ లాచనాం సుస్థితాననామ్ ॥ ౫౧ ॥ క
 టాక్షైః కరుణాపూజ్ఞైర్జగదాస్వామ్యుకారిణీమ్ । దర్పణోదర
 సంకాశవిలసద్గర్జ్జుగుణ్ణలామ్ ॥ ౫౨ ॥ ప్రస్ఫురన్నాసికానంశమాక్తి
 కాం భ్రూలతోజ్జ్వలామ్ । ముక్తాఫలాభరదనాం విలసద్విద్రుమా
 ధరామ్ ॥ ౫౩ ॥ రత్నతాటంకవిలసత్కర్ణద్వయకునోహరామ్ ।
 పూర్ణచంద్ర ప్రతీకాశ వదనాం కమ్బుకన్ధరామ్ ॥ ౫౪ ॥ రక్తగై
 వేయకొపెతాం మాన్యశ్యమణిభూషితామ్ । చతుర్భుజాం పీవరాం
 సాం ముక్తాహారైశ్చ భూషితామ్ ॥ ౫౫ ॥ సుకర్మశర్మభోక్తుజ్ఞ

పీనవృక్షఘనస్తనీమ్ । విచిత్రకల్పశ్చకాన్ధాన్యం నానాభూషా
 విభూషితమ్ ॥ ౫౬ ॥ ముఖ్యసత్త్విణహస్తేన భీతానామథయప్ర
 దామ్ । సవ్యేన పాణిపద్మేన శ్రితానాం వరదాయినీమ్ ॥ ౫౭ ॥
 పశ్చాద్దత్త్విణహస్తేన పద్మకుట్టలధారిణీమ్ । తథావిధేన వావ్యేన
 దధానాం పుల్లవజ్జగమ్ ॥ ౫౮ ॥ మణికజ్జగణకేయూరనానార
 త్నాఙ్గులీయకైః । మణ్డితాం దివ్యవసనాం మెఖలాద్యైరలజ్కా
 తమ్ ॥ ౫౯ ॥ గమ్భీరవాభిం త్రివలీవిభూషితతనూదరామ్ ।
 విచిత్రమణిమణ్డీర విలసత్పదవల్లవామ్ ॥ ౬౦ ॥ దివ్యగన్ధానులిప్తా
 స్త్రీం దివ్యమాల్యవిభూషితమ్ । పూర్ణైర్వయ్యుతతుల్యాభాం సౌంద
 ర్యాన్ముతవారిధిమ్ ॥ ౬౧ ॥ వీరలక్ష్మీమిమాంధ్యాయేత్సర్వాభిష్టప్ర
 దాయినీమ్ । ఏవంధ్యత్వా శ్రియంజేహీం హృదయాదీంశ్చ పూర్వ
 యత్ ॥ ౬౨ ॥ కిరీటం వనమాలాంచ తతైవ కమలద్వయమ్ । ధ్యా
 త్వాఽథ పూజనంకుర్యాదాసనాద్యైర్యథోదితైః ॥ ౬౩ ॥ చతు
 ష్షష్ఠ్యుపచారైర్వా ద్వత్రంశద్భిస్తు వా ద్విజాః । హవిర్నివేదయే
 ద్దేవైఃపృథగ్దైవార్పిశంతువా ॥ ౬౪ ॥ జపంతం పూజయేద్దేహీం
 హోమాంతం వా యథావిధి । పారతన్త్ర్యాద్భులింతత్ర కదాపి నస
 మాదరేత్ ॥ ౬౫ ॥ మూలాలయార్పయా సార్థం తస్యా జేశిక
 సత్తమైః । పవిత్రారోహణంకార్యమజ్ఞత్వేనాధివాసితైః ॥ ౬౬ ॥
 తజ్జన్మగ్నాదికేకుర్యాత్సృపనంచోత్సవాదికమ్ । పారతన్త్ర్యేఽపి
 వైలక్ష్యేన వరాశ్రిమిషోత్సవమ్ ॥ ౬౭ ॥ అఙ్కురార్పణపూర్వం
 తు రత్నాబద్ధపురస్సరిమ్ । చతుఃస్థానార్పణయంతం కుర్యాద్రా
 ప్రాభివృద్ధయే ॥ ౬౮ ॥ బలిదానం ధ్వజారోహణం తీర్థం తత్ర వివ
 ర్ణయేత్ । పారతన్త్ర్యే విధిరయం స్వాతన్త్ర్యేయూచ్యతేఽఙ్కు
 నా ॥ ౬౯ ॥ గ్రామేవానగరేవాఽపి పర్వతేవా నదీతటే । న
 ప్రాకారం శ్రియఃస్థానం సవిమానం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౭౦ ॥ తత్రశ్రి

యం ప్రతిష్ఠావ్య తన్నైగ్రీణ యథావిధి । శ్రీవత్సాద్దేవదేవస్య
 శ్రీయం విన్బుహృదమ్బుజై ॥ ౭౧ ॥ సమావాహ్యతుమనైగ్రీణ
 పాశ్చైన సకలీక్రియామ్ । కృత్వా సంపూజయేద్దేవీం భోగైస్తు హ
 విరన్తిమైః ॥ ౭౨ ॥ అథశ్రీయం స్వగ్నిమధ్యే ప్రీణయేత్సమిగాది
 భిః । సంస్కృత్య విధివతుగ్జం ఎహ్నిముత్పాదితంతథా ॥ ౭౩ ॥
 సంస్కృతౌజ్యస్య విప్లుడ్భిసంసంప్రేదన్దనాదికమ్ । సన్తర్పణం
 తథాఽగ్నేశ్చ తన్నన్నన్త్రాసనాదికమ్ ॥ ౭౪ ॥ తన్నధ్యే హృద
 యాద్దేవీం సమావాహ్య యథావిధి । సమిద్భిశ్చాపినిత్యాభిః కా
 మ్రైశ్చ జుహుయాత్తథా ॥ ౭౫ ॥ స్విష్టకృద్ధవనంచాథ వ్రాయ
 శ్చిత్తాహుతింత్వపి । పూగ్లాహుత్యాదికంకృత్వా తతోలక్ష్మీం హృ
 దమ్బుజై ॥ ౭౬ ॥ విస్మజ్య పరివారాణాం హోమంకృత్వా య
 థావిధి । ప్రవిశ్యతు తతోదేవ్యా మద్ధిరంయజనాస్పదమ్ ॥ ౭౭ ॥
 సమర్పణంచ హోమస్య పితౄణాం తర్పణంత్వపి । బలిదానంచ
 భూతానామిష్టశిష్టజనస్యచ ॥ ౭౮ ॥ ప్రదానం యజ్ఞశీలానాం కా
 రుణాం భావితాత్మనామ్ । అనుయాగంచ విధివన్నైవేద్య ప్రాశ
 నాదికమ్ ॥ ౭౯ ॥ పూర్వవత్సకలంకుర్యాద్భోగమోక్షప్రసద్ధ
 యే । అత్రేవం బలిదానాదౌ పరివారార్చనక్రమః ॥ ౮౦ ॥ ప్ర
 థమావశేపూజ్యాః ప్రాగ్దాదౌ కుముదాదికాః । ఓభీషికాం శాజగ
 రీంచ యజేత్తద్ధ్వరపార్శ్వయోః ॥ ౮౧ ॥ ద్వితీయావరణే పశ్చా
 దుపేద్ద్రాద్దీక్ష ప్రపూజయేత్ । తద్ధ్వరపార్శ్వయోశ్చేవ శఙ్ఖ
 పత్తనిధీయజేత్ ॥ ౮౨ ॥ తృతీయావరణేపశ్చాద్ద్రాద్దీక్ష పరిపూ
 జయేత్ । తద్ధ్వరపార్శ్వయోఃపూజ్యో నశకుబరజ్యుమ్భులో ॥
 చతుర్థావరణేనైవ వజ్రాద్దీక్షపరిపూజయేత్ । తద్ధ్వరదక్షిణేపా
 ర్శ్వే శిబికుణ్డలమర్చయేత్ ॥ ౮౩ ॥ ఉత్తరే మణిభద్రంచ వజ్ర
 మావరణేతతః । లాహితాత్మాదికానిష్ఠ్వా తతస్తద్ధ్వర పార్శ్వ

యోః ॥౮౫॥ జయశాంతిః జయశాంతిః పూజయేత్తుయథాక్రమమ్ ।
 మహాపీతే కు విధివతుః ముదాదీనమర్పయేత్ ॥ ౮౬ ॥ సుముఖం
 పూజయేద్విష్వక్సేనస్థానే చతుర్భుజమ్ । వేత్రహస్తాం దక్షిణై
 నశర్బ్జదీపాపి బిభ్రతీమ్ ॥ ౮౭ ॥ పశ్చాద్దక్షిణహస్తాభ్యాం దళా
 నాం పజరజద్వయమ్ । పవం సర్వపరీవారాః బలిదానాదిభిర్వ
 జేత్ ॥ ౮౮ ॥ పవిత్రారోహణాదీని పృథక్కుర్యాద్విధావిధి ।
 గరుడధ్వజమారోప్య కుర్యాచ్చైవ మహాహారాత్సమ్ ॥ ౮౯ ॥ చ
 క్రుః స్థానార్పణాదీని శ్రీమన్త్రైః సమాచరేత్ । పవముక్తో ముని
 శ్శ్రీష్టాశ్శ్రీహరిదేవ్యర్చనక్రమః ॥ ౯౦ ॥ పవంపుష్ట్యాది దేవీశ్చ
 పూజయేత్స్వస్వమన్త్రైః ॥ మునయః — భగవత్సర్వకాస్త్ర
 త్తరణాగతవిశ్నవ । శ్రుతం శ్రీయాద్యర్చనంతు త్వత్ప్రసాదాభిర్ము
 క్తైః ॥ ౯౧ ॥ సుదర్శనార్పణంతద్విధ్యవత్తునర్హసినఃప్రభో ।
 నారదః — శృణుశ్శ్రవం మునయస్సర్వే సావధానేనచేతసా ॥౯౨॥
 సుదర్శనార్పణవిధిమైహి కాముష్టికప్రదమ్ । సుదర్శనీయామస్త్రా
 వ్రీ మూర్తయశ్చాపవృక్షేకథా ॥ ౯౩ ॥ తశ్చాభినుతమన్త్రైః
 మూర్తిం చాభినుతంయజేత్ । దివ్యాద్యయతనేదిత్రై ప్రాజు
 తాదౌతుమత్రవిత్ ॥ ౯౪ ॥ గ్రామాదౌతు నదీతీరే విపినేపర్వతే
 వా । పాసాదం చుట్టపంచాక్షర సదిత్రం సర్వతోముఖమ్ ॥౯౫॥
 గ్రామ్యుఖంవాఽపి కుర్వీత సగవాక్షకచాటకమ్ । పకాదితలసం
 ముక్తం చక్రలాఞ్చన లాఞ్చిమ్ ॥ ౯౬ ॥ ముఖభద్రసమోపేత
 నారోహణ సమన్విజమ్ । సపాకారం సమాపాద్య ప్రాసాదా
 వ్యవరేతథా ॥ ౯౭ ॥ విన్దుం సుదర్శనం తత్ర ప్రతిష్ఠాప్యయథా
 విధి । యజేత్త్రికాలం ప్రయతో దేశికస్తస్యమన్త్రైః ॥ ౯౮ ॥
 త్రాధివాధిదుర్భిక్షభూతవేతాశదుర్గ్రహః । నబాధనైజనా
 ర్వా శుభంభవతి నిత్యశః ॥ ౯౯ ॥ తత్రార్పణవిధానంతు శృ

ఋధ్యం మత్త్రీపూర్వకమ్ । సుగుప్తే భూతలెశుద్ధే వర్ణచక్రం
 పరిస్తరేత్ ॥ ౧౦౦ ॥ అకారాదిక్షకారాంతం సర్వార్థమయ రూ
 పిణమ్ । స్వకనాభ్యరనేమిభిఃప్రథీభిశ్చాప్యలంకృతమ్ ॥ ౧౦౧ ॥
 కారణం సర్వమన్త్రాణాం క్షేత్రేప్రణవమాలిఖేత్ । అకారాద్య
 విసర్గాన్తాస్సరానాభ్యజ్ఞమాశ్రితాః ॥ ౧౦౨ ॥ కికారాదీనిభా
 వ్తాని తదరాణాం చిరప్రకే । మాదిహాన్తాని నేమాతు డ్వాన్తం ప్రథి
 గణేస్థితమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ శబ్దబ్రహ్మమయంచక్రం పురావర్ణగణం తః ।
 ప్రణవాద్యేర్మమోఽన్తైశ్చ సంజ్ఞాభిఃక్రిమశస్తః ॥ ౧౦౪ ॥ విన్య
 స్తమాతృయన్త్రీం స్వం దేశికో విధివర్ణయః । సహభ్యర్థాన్వర్ణ్య
 పుష్పాద్యేర్మాతృకా మత్త్రీవిగ్రహమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ తతస్సముద్ధరే
 వ్తన్త్రాణాం సర్వాభిమతసిద్ధిదాన్ । జేసుంకర్తృత్వనాయాతు స్ప
 ష్టిస్థితలయోన్ముఖ ॥ ౧౦౬ ॥ క్రియాశక్తీసముద్గిష్టా సుకల్ప జననీ
 పురా । కాలరూపసాధిస్తాయ తయోగద్వైపూతంజగత్ ॥ ౧౦౭ ॥
 కాలచక్రం జగద్వక్రం తప్తతౌదర్శనంవపుః । తమధిస్తాయ సాశ
 క్తీర్జీవభూతావ్యవస్థితా ॥ ౧౦౮ ॥ వినాకృతం తయాసర్వమసత్క
 ల్పమిదంభవేత్ । తస్మాత్సముద్ధరేచ్ఛక్తిరగ్నిస్తామసమప్రభామ్ ॥
 అత్రాధారాంతు వైనిత్యామనాద్యన్త్రాచ వైష్ణవీమ్ । పూర్వం నే
 మ్యన్తి మద్యన్త్యం తదాద్యం సానలద్యయమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ నాభితు
 ర్వాన్తిమద్యాభ్యాం పిణ్డమెతదలంకృతమ్ । సౌదర్శనమహాశక్తీ
 సర్వసిద్ధిప్రదాయినీ ॥ ౧౧౦ ॥ జీవభూతా పడర్లస్య ప్రకాశా నస్త
 రూపిణీ । హృదయాద్యన్తీర్థస్థం పిణ్డమెతస్సరోద్భుతైః ॥ ౧౧౧ ॥
 దీప్తేరాద్యేస్త్రిభిశ్చాన్త్యైర్భేదయేన్నేప్రపశ్యిమమ్ । ప్రణ
 వాదీనిచైతాని తుర్యాన్తైర్హృదయాదిభిః ॥ ౧౧౨ ॥ నమస్సాహ
 విష్ణుంభద్రాపద్మిణ్ణాతభిససహ । క్రమాన్నియోజనీయాని పిణ్డ
 నాదిగుణైస్సహ ॥ ౧౧౩ ॥ శక్తైఃప్రకృతిరూపస్య పడర్లసోర్ధ్వ

స్తవ్యః । పూర్వసర్వము పాహ్యశ్య చాన్తిసద్వయమన్తిసమ్ ॥
 తత్రాస్థమం సస్థితీయస స్యాంయాన్త్యన్తతోఽన్తిసమ్ । సపశ్చ
 సుస్వగాన్తంచ కుర్యాన్నేమ్యస్యభూషితమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ పశ్యా
 శేకాదశాగ్ధాన్త్యక్తంతద్విగుణారగమ్ । అన్యాగ్ధసవిముక్తంతు
 సుగ్యాన్తిత్వశ్చాన్త్యమౌః ॥ ౧౧౭ ॥ అయంసాదర్శనోమన్త్రీష్ట
 క్షస్థముదీరితః । తృతీయసపంచనష్టసప్రత్యేకం త్ర్యక్షదఃస్థ
 ః ॥ ౧౧౮ ॥ అన్త్యనగ్ధపమోపేతా వగ్ధాస్సస్థగ్ధ్యక్షరాన్త్రయః ।
 ఏషకాలాన్తిసోఽన్తిస్థోన్తిశ్చ మాపస్య వాదకః ॥ ౧౧౯ ॥ సతారయా
 దశక్త్యాద హ్యన్త్యాన్తిసరికేర్దితః । తేత్రతేత్రజ్జయక్త్యాశు య
 థాప్రకృతీగగ్ధపుమాన్ ॥ ౧౨౦ ॥ ఘోలసూత్ర్యాన్తికోఽన్త్యయస్త
 త్తా సాదర్శనోఽన్తిః । దర్శనం పరతత్వస్య స్యాత్తదాఖ్యానదర్శ
 నమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ తన్నిష్ఠానామిదంనిత్యసజ్జ్ఞానకమిగాపహమ్ । ఛ
 ంక్తి సంశయం తేషాం సదుపాయప్రస్ఫుటయే ॥ ౧౨౨ ॥ రూపా
 న్తరమిదంతస్య సంశయచ్ఛేదకారణమ్ । నూనం వగ్ధాశ్రమాచార
 నిష్ఠానానాననేతు ॥ ౧౨౩ ॥ ఛన్తీనూషకాన్ జన్తూన్ స్వ
 కవిర్యావ్రభాషః । లాఙ్ఘితానామనేనాశు భక్తానాం భావితా
 న్తీవామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ కిరీష్టోఽజయస్తుస్యాదిహలోకేపరశ్రవ । కిం
 పునర్విషయేయత్ర స్థాపితే పూజితేసతి ॥ ౧౨౫ ॥ లక్షణంహృద
 యాదీనాం మన్తాన్తాన్తూచ్యతేఽథునా । పాగ్గైవ హృద
 యాదీనాం మన్తాన్తాని యథాక్రమమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ వినయసద్బిజ
 భూతాని తారాన్తే విస్తునాతః । ఆఽసూనాం క్రిమాదన్తై యథా
 మార్యాక్షరద్వయాయత్ ॥ ౧౨౭ ॥ మహాసుదర్శనజ్వాలా పత
 మోరన్తిమేఽపిద । ‘చక్రాయే’త పదంబోధాశిరోఽన్తం యోజయే
 తక్రమాత్ ॥ ౧౨౮ ॥ విజ్ఞానాదిగుణాపేతైస్తుర్యాన్తైర్మృద
 యాదిభిః । నమస్స్వహోఽఽదినేత్రాన్తైః ప్రాగుక్తవిధివాచితైః ॥

ధ్యేయాన్వాకారవత్తీని భాగస్థానేషు మూలవత్ । వర్ణభూషణ వ
 స్త్రాస్త్రభుజసంస్థానచేష్టితైః ॥ ౧౩౦ ॥ జ్ఞాత్వైవం మత్త్రమా
 హాన్యం యోఽవయేద్విధిపూర్వకమ్ । దిగ్భుజ్జవహీపా
 తార గాయత్త్రీవాహనాదికైః ॥ ౧౩౧ ॥ యాగోపకరణైర్న
 నైర్నిర్భాగదానవివర్జితైః । క్రమాత్సర్వఫలావాప్తిర్నస్త్రీసిద్ధిశ్చ
 జాయతే ॥ ౧౩౨ ॥ దశదిగ్భుజ్జనుస్త్రాణాం వక్ష్యతే లక్షణం పు
 రా । 'ఓం' పూర్వం 'పురుషాయే'తి 'స్వాహ'౨౨ న్తం తదనన్తరమ్ ।
 'అస్త్రై'ణ బద్ధయామీ'తి 'స్వాహ' న్తంచ షడక్షరమ్ । ఇతిదిగ్భు
 జ్జనుస్త్రోఽయమీరితో దుష్టదోషహృత్ ॥ ౧౩౩ ॥ ప్రణవం పా
 క్సముద్భృత్య ననువాగ్నిజాయయోః । ఆయాన్తం పిన్యసే
 చ్చక్రమగ్నిపాకారసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ కీర్తితం చక్రగాయత్రీం
 శృణుధ్వం మునిసత్తమాః । జాతిపూర్వం పురస్కృత్య 'చకా
 యే'తి సముద్ధరేత్ ॥ ౧౩౫ ॥ ద్వితీయం పిన్ఘుగాయత్త్ర్యై నృసూ
 త్రాద్యక్షరత్రయమ్ । సేత్రాభ్యాం పదనాదాయ సేమిపూర్వాన్
 యోజితమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ 'ధీనుహీత' తదనైవోపనివేశ్యోనివారిణః ।
 గాయత్త్రీన్తం సముద్ధార్య తదనై చతురక్షరమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ సోద
 గ్మనీసముద్దిష్టగాయత్రీతారకాక్షరా । సతారకాపురాచేయం భ
 వేదేశాక్షరాధికా ॥ ౧౩౮ ॥ అథమత్త్రయంపత్యే సామాన్యం
 సర్వపూజనే । తారద్వయం పురోద్భృత్య పరమం పదముద్ధరేత్ ॥
 యామ్యేత్యసస్థితం చాథ నేమ్యాద్యం ద్విసవారకమ్ । ద్విజ శా
 రంగతంత్రం నాభిపశ్చిమమూర్ధని ॥ ౧౩౯ ॥ తతస్తుగృహకా
 మ్యాయో ఇహిషజ్ఞాన్తముద్ధరేత్ । యుతం నేమిద్వితీయేన ద్విస
 వారం గతంతతః ॥ ౧౪౦ ॥ పోడశారంగతంత్రం ద్వితీయస్వర
 సంయుతమ్ । నేమిషశ్చమవగ్గంచ పోడశారం గతంపునః ॥ ౧౪౧ ॥
 తృతీయద్వారసంయుక్తం తృతీయం నేమిమణ్డలాత్ । నేమ్యస్త్ర

మాస్వగోపేతమరానైశ్చ స్వరాస్తరమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ నేమృద్యం
 షోడశారస్థం నేమృప్తమమికారగమ్ । న్యూనవింశారగోర్ధ్వంతు
 ద్విపవాక్షురిమనాద్ధని ॥ ౧౪౫ ॥ స్వరం తృతీయం సంయోజ్య
 తత్త్వ ద్విపవారగమ్ । పునర్మన్త్ర శిరీరేతి ప్రణవాంతం తతోన
 మః ॥ ౧౪౬ ॥ పునశ్చ నమసాయుక్తో మన్త్ర ఆవహనోచితః । ప్ర
 ణా నేపర్వభౌగావాం మన్త్రాయం సంప్రకాశ్యతే ॥ ౧౪౭ ॥ ప్ర
 ణమం పూర్వముచ్చార్య సర్వభోగైకకారణమ్ । నేమృద్యం వి
 స్టుపంయుక్తం త్రీధేదంపదమవ్యథ ॥ ౧౪౮ ॥ గృహాణేతశిరోస్తోయం
 భోగదానస్య వాచకః । ఆవాహనైతథాఽర్పయాం విసర్జనపిథౌ
 తథా ॥ ౧౪౯ ॥ ప్రణవం పూర్వముద్భృత్య సంబౌద్ధ్య'భగవత్'ఇతి ।
 మన్త్ర మూర్తై పదపదాన్మన్తపదం చ ద్వితీయయా ॥ ౧౫౦ ॥
 ఆసాదయత్తుమస్మే'తి ప్రణవాంతంసముద్ధరేత్ । సుదర్శనార్పణా
 ర్థం తు మన్త్రాస్తైవంసుయోదితాః ॥ ౧౫౧ ॥ ఇహార్చనవిధానం
 తు ప్రవత్స్యామి మునీశ్వరాః । పాగ్విత్వాన్నవాదికంకృత్వాప్ర
 విశ్య యజనాలయమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ ప్రత్యక్షపాదావాచమ్య పోత
 రీమస్స్వలంకృతః । ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రోగమసుమైర్ద్వావర్ణానభ్య
 ర్చ్యసూర్యవత్ ॥ ౧౫౩ ॥ కివాటోద్ధృతుంకృత్వాప్రవిశ్యాభ్య
 న్తరేవిభుమ్ । ప్రణిపత్యచ గాయత్త్ర్య పాణిప్రత్యక్షవాదికమ్ ॥
 అర్పయాం విష్టరేయస్త్రేకృత్వా మార్గత్రయంతితః । పాసా
 దం శోధయిత్వాస్య పురతఃఫలకాదికే ॥ ౧౫౪ ॥ పోక్షితేచాస్త్ర
 మస్త్రేణ సంముఖం గుదిరాసనే । సమాసీనస్స్వపార్శ్వస్థయాజ్ఞే
 యం ॥ చాధివాసనమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ కరశుద్ధిం స్థానశుద్ధిం కృత్వాఽ
 స్త్రేణ యథాపురమ్ । పాణిభ్యాముక్తమస్త్రేణ సంయుక్తేనా
 స్త్రముద్రయా ॥ ౧౫౬ ॥ పూజాస్థానగతాన్విఘ్నార్చనాభ్యా

తో దృశ్యవిగ్రహాః । విరేచ్య బద్ధనంకుర్యాద్దిక్షుఃసేవదిక్షుః ॥
 కవచేనావకుఞ్చాభ్రాః పాశ్రాణానాయమ్యపూర్వవత్ ॥ భూతిశుద్ధిం
 తతఃకృత్వా మస్త్రీన్యాసమథాచరేత్ ॥ ౧౫౯ ॥ అకారాది
 త్తకారాంతం మాతృకాం మస్త్రీమాశామ్ ॥ పిన్యసైతరయోః
 పూర్వం విగ్రహే చక్రమాష్టకమ్ ॥ ౧౬౦ ॥ కృత్యైవం వ్యాపక
 న్యాసమాదిత్యాతపసప్రభమ్ ॥ దత్తురిగ్రహేషు శాఖాను రిల
 యోరపి ॥ ౧౬౧ ॥ అస్థాస్థాది కన్తిమాంతం పక్షేకస్యాశ్చ త్పశుశ్చతుః
 పంచ ద్వావింశకం న్యస్య తలయోద్దేశకంతః ॥ ౧౬౨ ॥ మధ్యేద
 ద్విచతుషేక చ పంచకం పంచకంతథా ॥ ప్రణవస్వము మధ్యస్థాః
 ణ పంచ న్యస్య కరద్వయే ॥ ౧౬౩ ॥ వ్యాపక న్యాసపూర్వం తు
 స్వశరీరేఽపి విన్యసేత్ ॥ మూర్ధ్ని పాదతలం యాంతా ప్పణిభ్యాం
 తపనాంశువత్ ॥ ౧౬౪ ॥ వ్యాపయిత్వా తతోన్యాసం పృథగేవ
 సమాచరేత్ ॥ కేశాన్తై వక్త్రీ వృక్షైః సేవయోగ్ని సణద్వయోః
 పూరితం ద్వియేగణ్డ ద్వియేదత్తురిగ్రహే ॥ ఉత్తరాధరయో
 గేన దత్తయోస్తచ్చదద్వయే ॥ ౧౬౫ ॥ మూర్ధ్ని న్యసేత్స్వరాన
 న్యాః సపిన్దాననస్తరమ్ ॥ అవర్గం దక్షిణేహిహా సద్ధిపజ్జగ్నిం
 గ్రహేత్ ॥ ౧౬౬ ॥ వామేనథాచ న్యసేత్ పాదయోర్దక్షిణాదితః
 సద్ధిగౌటత వర్గాచ పూర్వసత్తూభి పార్శ్వయోః ॥ ౧౬౭ ॥ పృష్ఠ
 నాభౌచ హృదయే ॥ అర్ధంథానుసర్గకే ॥ యాది సాస్తాని వర్ణా
 ని హాకారం హృదయాంతరే ॥ ౧౬౮ ॥ త్తకారం హృదయాకారే
 న్యస్తేవం మాతృకాంపురా ॥ తతశ్చక్రాః పడద్దక్షిణ న్యసేత్
 రశరీరగమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ కరన్యాసం పురాకుర్యాద్దివచ్ఛుభుగ్నం
 మునీశ్వరాః ॥ పుటికృతేన తారాభ్యాం మస్త్రీణై వాసశక్తి నా
 నభాంతం మణిబద్ధాంతం పాగ్నితాప్పణియం మృజేత్ ॥ ఆద్యై

తారశక్త్యాఽశ్చైశ్చక్రిష్ణైశ్చానవిస్తుకైః ॥ ౧౭౨ ॥ అఙ్గుష్ఠాది కని
 స్థాంతం త్యక్త్వా మధ్యమపర్వసు । వినయసేతురజాగ్రేషు చర
 నుం వర్ణమేవచ ॥ ౧౭౩ ॥ పవమణ్ణాని వినయస్య హృదయాదీని వి
 ర్యసేత్ । మూలాగ్రపర్వస్వక్తాని వర్ణనానకరమేణతు ॥ ౧౭౪ ॥
 పాణిభ్యామాలభేద్దైహమామూర్ధ్వశ్చరణావధి । కృత్వైవం నాన
 షక నాననాజ్ఞనానం సమాచరేత్ ॥ ౧౭౫ ॥ మూర్ధ్నివక్త్రేచ
 హృదయే నాభౌగుహ్యేవ పాదయోః । పాదాదిశ్చ శిరోఽస్తస్తు
 సంహృతి నానకరమేవ ॥ ౧౭౬ ॥ హృదిమూర్ధ్ని శిఖాయాంతు
 సుందరయోగిరమధ్యగః । నేత్రయోర్మధ్యసనీయాని నిష్పేర్ష్యన్తై
 రుదైగ్రహత్ ॥ ౧౭౭ ॥ హృదయాదీని వినయస్య పశ్చాత్పాణి
 కలవ్యయే । కిరీటుం కౌస్తుభంమాలాం శ్రీవత్సం చ యథాపురమ్ ॥
 వినయసేనాయుధాన్యస్తా వత్సాదీని యథాక్రమమ్ । దక్షిణోత్తర
 యోగంసే ఇచ్ఛాశక్తిం స్వపార్శ్వయోః ॥ ౧౭౮ ॥ ఊరుమూ
 లే మనస్తత్త్వం నయస్తాన్య మన్త్రమయంస్పృశిమ్ । భావయేదహమి
 త్యస్తసుదర్శనవిపుర్నారిః ॥ ౧౭౯ ॥ గాయత్ర్యాన్య వర్తయేద్వా
 హ్యే స్వాత్మానం చక్రముద్రయా । చక్రజ్వాలాఽఽవలింవిహ్రిః
 పరితోమన్త్రవిత్తమః ॥ ౧౮౦ ॥ భావనా జనితంయోగమాచరే
 దాదిచోదితమ్ । నియమ్య కరణగ్రామం ప్రాగ్విద్వే జ్ఞానగౌళ
 రే ॥ ౧౮౧ ॥ ఆసనం హృదిసంకల్ప్య త్వనంతాద్యంతు పూర్వస
 త్ । పరస్తాద్భగవత్తత్వాద్విస్మయరూపం పరాత్మకమ్ ॥ ౧౮౨ ॥
 కనసా మన్త్రముచ్ఛార్ష విప్రరోధ్యేఽవతార్యచ । మన్త్రస్యా
 సాదికం కృత్వా లయభోగార్పణంతథా ॥ ౧౮౩ ॥ శిరోధ్యే దేవ
 దేవస్య భావయేదిస్తుమణ్డలమ్ । తత్సుత్రైరమృతౌష్ఠేశ్చ కుర్యా
 ద్ధ్యౌదికల్పనమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ పోడనైరుపచారైర్వా ద్వాత్రింశద్విస్తు
 వాయజేత్ । కృత్వైవం మానసంయోగం జపాంతంతు యథావిధి ॥

తతోబహిర్యజేద్దేవం హేతీశం దేశికోత్తమః । మూర్తైరన్యైదిభి
 ర్భూతైర్విధివత్సముపాహృతైః ॥ ౧౮౭ ॥ పౌగ్ధైర్దైవిది పా
 త్రాణాం స్థాపనం పూజనంతతః । దేహవిన్యస్తమస్త్రాణాంగర్భ
 ద్వా రస్థపూజనమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ చణ్డంమైవ ప్రచణ్డంచ గర్భద్వారే
 ప్రపూజయేత్ । తథాగ్రహణ్డపద్వారే యజ్ఞేద్ధాతృవిధాత్మకా ॥
 కృత్వేవం ద్వారయాగంతు స్రవిశ్యాభ్యస్తరంతతః । ఫణీశ్వరం
 సమారభ్య యోగపీఠం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ గణనాథాపికాం
 వైష్ణవ సమభ్యర్చ్య యథావిధి । తతస్సుదర్శనంచేవం సమావా
 హ్యశుపూర్వవత్ ॥ ౧౯౧ ॥ మస్త్రాన్యాసంతతఃకుర్వాన్సప్తస్థి
 న్యాసాదితస్త్రీయమ్ । స్థానేషు హృదయాదీని భూషణాని శతై
 వచ ॥ ౧౯౨ ॥ తతశ్చాస్త్రవరాణాంతు హ్యస్తకంచాపివిన్యసేత్ ।
 ఇచ్ఛాశక్తిం మనస్తత్వం విన్యసేచ్ఛ స్పదేహవత్ ॥ ౧౯౩ ॥ లయ
 భాసౌచ కృత్వాథ ధ్యాయేద్దేవం సుదర్శనమ్ । సహస్రారం మ
 హాచక్రమయతాగ్ని చయోతగ్టమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ షడధ్వమయము
 ద్భాస్త్రం భగవచ్ఛక్తిజృమ్భితమ్ । అక్షస్థం పరమాత్మానం నా
 రాయణమనామయమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ చక్రరూపిణమీశానం దివ్యకుబ్జా
 మసన్నిభమ్ । పిక్వాక్షం పిక్వకేశాధ్వం రక్తామృతధరంభుమ్ ॥
 మహాజనం మహాకాయం భుజైరప్తభిరన్వితమ్ । దంష్ట్రాన్విత్యూత
 ఘోరాగ్నిజ్వాలాకోలాహలాకులమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ కుటిలభ్రూకుటి
 భక్త భక్తురాశకషట్పదమ్ । లలాటనయనోద్గ్రీష్ట జ్వాలాజ్వలితదిబ్బ
 ఖమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ ఉద్ధృజ్వాలాగణాలీఢ కిరీటతలశోభితమ్ । శ్రీవత్స
 కాస్తుభోరసగ్ం దివ్యమాలా విభూషితమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ ఉద్యజ్ఞానుమ
 నేకాస్త్రం స్థితం పరమశోభనమ్ । గదామూలశౌచ ముసలం చ
 క్రమత్యగ్రతేజసమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ శక్తంచ నశరం చావం పాశం కా
 నోదాకిం క్రమాత్ । ముఖ్యదక్షిణహస్తాది ముఖ్యవామకరావధి ॥

దధాననుతులంబీరం దివ్యాభరణభూషితమ్ । నిజాట్టహాస సంత్ర
 ప్యద్వైశ్యనానవసంభ్రయమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ అయుతాయుతవహ్నినాం
 ఆంబుదేదిప్తతేజసామ్ । అధ్వపటగనుయచక్రై చక్రిణం చక్రము
 త్తనమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ ధ్యాయేదేవంవిధం దేవం చిన్త్తార్థఫలప్రదమ్ ।
 ధ్యాయేత్పహృదయాదీని కిరీటాదీని పూర్వవత్ ॥ ౨౦౪ ॥ ఆ
 యుధానానుధధ్యానం శృణుధ్వం ద్విజసత్తమాః । చక్ర శక్తిగదాః
 పన్నం ప్రాగ్విద్ధ్యాయేన్ద్రయాత్తనః ॥ ౨౦౫ ॥ కృత్యార్థం దీర్ఘబా
 హుంచ పితృతాపతృతుచాబుగశమ్ । వికరాశముఖంరౌద్రం భిన్నా
 జ్ఞనగిరివభమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ కృత్యోదరంచ ముసలనుగ్నిజ్వాలాపలీవృ
 తమ్ । అక్టారరాశిసదృశం వ్రలస్పృశుతనిష్ఠురమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ నీలా
 త్పలదళశ్యామం ఇష్వస్త్రీం బాణపిగ్రహమ్ । నానారూపంచ ని
 శితం దీర్ఘ దిగ్విధవిక్రమమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ కాముకం హేమశౌరంచకిజ్జి
 ణీజాలచణ్డీనిమ్ । ఆస్ఫోటయాత్తు స్వకరౌ మహాజలదనిస్సవమ్ ॥
 చాశం ఫణిగణాకీర్ణం పిచ్యజ్జిహ్వం భయానకమ్ । హేమాభిపా
 ణ్ణగాభంచ ఘోరాస్యం రక్తలోచనమ్ ॥ ౨౦౯ ॥ ధేయోస్స్వరు
 చిసంయుక్తా ద్విభుజాఃపురుషోత్తమాః । ఏతేఽస్త్రీ నాయకాస్స
 ర్వే విభోగృహ్ణావ్రతీక్షణాః ॥ ౨౧౦ ॥ పౌర్ణిణితా విచలంతశ్చ సు
 సమైస్థానకైః స్థితాః । శ్రోణీతటార్పితకరాశ్వామరవృజనోద్య
 తాః ॥ ౨౧౧ ॥ సపన్నంతు కిరీటాద్యం వర్జయిత్వా చతుష్టయమ్ ।
 తస్యైస్తశ్చ దుష్టేషునుజ్యేషాం దక్షిణం కరమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ స్మర్త
 వ్యం ధ్యావనకాలేతు సర్వేషామథనుస్తకే । ధేయంస్వకం స్వకం
 చిహ్నం సువ్రసిద్ధం నిరాకృతమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ అధిష్ఠాతృక్రమస్త్యే
 షాం కథ్యతై మునిసత్తమాః । జ్ఞాతన్యశ్చాబుగశః కామో ముసలం
 నాగనాయకః ॥ ౨౧౪ ॥ శబ్దాదయస్సాయకాస్త్రీం ధనుర్విధి న
 మీరణమ్ । పాశోమయేతి విజ్ఞేయ ఏవంధ్యాత్వా సమర్పయేత్ ॥

ఆసనాద్యేష్వ సాంస్వరైర్మృదయజ్ఞగుపశ్చిమేః । ప్రేణయేత్తు వి
 ధానేన హోమాంతంవా జహన్తిమమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ ఏనమేవస్వయం
 వ్యక్తం దివ్యం వైధగుధాఽపివా । స్థాపితం మనుజైర్గావపి తైల
 మ్మగ్లోహసమ్భవమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ అష్టబాహుం దతుర్గాహుం త
 థాషాడశబాహుకమ్ । చలస్థిరవిభాగేన స్థాపితంచ యథారుచి ॥
 త్రికాలమర్చయేద్దేవం సర్వానిష్టనివారకమ్ । నైమిత్తికాని కా
 వ్యాని నిత్యాని యజనానిచ ॥ ౨౦౯ ॥ విశేషేణైవ కార్యణి
 వినాస్వాపం మహోత్సవమ్ । శాన్తికే పాష్టికేచైవ శిక్షానాపక్యాని
 నాదిషు ॥ ౨౧౦ ॥ ధ్యానేన పూజితేనైవ హుతేన ఓపి తేనచ ।
 సమీహితాని పూర్యంతే భక్తానాం భావితాశ్చనామ్ ॥ ౨౧౧ ॥ ఇతి
 సమ్యక్సమూఖ్యాతం పరం పాదర్కవార్చనమ్ ॥

ఇతి శ్రీసాంబాగ్రామే ఈశ్వర సంహితాయామ్

లక్ష్మీసుదర్శనార్చనవిధిర్నామ

సప్తమోఽధ్యాయః

మునయః — భగవత్మునిశౌర్యాల భగవచ్ఛాస్త్రీ కొవి
 ద । గరుడప్రముఖానాంచ పూజనం ప్రాగుదీరితమ్ ॥ ౧ ॥ తద్వి
 ధానం విశేషేణ ప్రకాశయ కృపానిధే । నారదః — శృణుభ్యం
 మునయస్సర్వే గరుడస్యార్చనంపురా ॥ ౨ ॥ యేనపిజ్ఞాతమాత్రై
 ణ వాఞ్చితం సాధకౌఽశ్నుతే । విష్ణోస్సజగద్దాతాభ్యస్య పిష్టానబ
 లశాలినః ॥ ౩ ॥ మూర్తిజ్ఞాన బలాఖ్యానా సర్వాధారస్వరూ
 పిణీ । మహిమేతి జగద్ధాతుర్విజ్ఞేయో విహగేశ్వరః ॥ ౪ ॥ సర్వ
 రోగభయఘ్నశ్చ త్వేవకస్సర్వవిద్విషామ్ । తతస్సమర్చయేన్ని
 త్యం ప్రాసాదేస్థావ్యమన్త్రీవిత్ ॥ ౫ ॥ ప్రాజగతేప్రభమే
 వాఽభద్వితీయే మూలమన్దిరాత్ । అగ్రదేశే ప్రకుర్వీతప్రాసాదం

మణ్డపాకృతిమ్ ॥ ౬ ॥ చతుర్ద్వారసమోపేతం వర్గత్రయసమన్వి
తమ్ । ఎగ్గపటాగ్నివ్యసంవాఽథ సర్వాలంకారశోభితమ్ ॥ ౭ ॥
మూలగెహాస్త్రీభాగోద్వపసద్ధౌచ్చంవా సవిస్తరమ్ । తస్మిన్బా
హ్యేఽథ దివ్యేవా దివ్యయుక్తేఽథమానుషే ॥ ౮ ॥ సంస్థాప్య లో
హజాంవాఽథ శైలీనుర్వాం యథోదితామ్ । త్రికాలమర్చయేన్ని
శ్యం ముఖమూర్త్యర్చనా నిమే ॥ ౯ ॥ తద్విధానం పిశేషేణ
మస్త్రీపూర్వమిహోచ్యతే । ప్రణవంపూర్వముద్భృత్య పక్షిశబ్దం
అనన్తరమ్ ॥ ౧౦ ॥ పఞ్చాక్షరౌ మహామస్త్రీస్సాన్విహేఽఽన్తస్సం
ప్రకీర్తితః । మస్త్రాన్తస్థాని సవిష్టాని ప్రాగౌజాగ్రాన్వితానిచ ॥
సముచ్చార్యాక శుర్యాన్తైజ్ఞానాద్యైశ్చ హృదాదిభిః । అనే
తైరస్త్రీపద్యస్తైశ్చాన్యేతానివై ద్విజాః ॥ ౧౧ ॥ పాన్త్రా
లమస్త్రీమధ్యావ్యవ్యయ్యాదివహభవేత్ । సాఽయం మ
స్త్రీస్సమాఖ్యాతస్త్రిదశైరపిచుర్లభః ॥ ౧౨ ॥ పఞ్చాక్షర ఇతి
ఖ్యాతో గాగుడో మునిసన్దిమాః । పఞ్చాక్షాని యథాపూర్వమక్ష
వేస్సుస్సవిష్టతైః ॥ ౧౩ ॥ సాశ్చేనానేన మస్త్రీణాం పనీయోపిధా
నశః । మూలాలయగతేవిష్టే సుస్థితేవాఽథయానగే ॥ ౧౪ ॥
స్థితైన గారుడీమూర్తిర్యానేనా గమనోన్ముఖ । శయనేచాసనేచైవ
త్వాసీనావాఽథసుస్థితా ॥ ౧౫ ॥ ద్వారావరణదేవానాం ధ్యానా
ధ్యాయే విశేషణః । ధ్వజారోహేఽపి సువ్యక్తం లక్షణంచాన్యవ
త్త్యతే ॥ ౧౬ ॥ పరజ్ఞాత్వా యథాకాలం తత్తత్త్రీనిరతోద్వి
జాః । సాత్వా తదీయమస్త్రీణాం కృతపాదావనేజనః ॥ ౧౭ ॥
ఉపస్సృశ్య యథాన్యాయం ప్రాపాదం సంప్రవిశ్యచ । స్వాస
నే సుఖమాసీనః పాన్త్రాభౌవాఽపుదజ్ఞుభిః ॥ ౧౮ ॥ కరశుద్ధిచ
దిగ్బంధం పాన్త్రాణామంసమాప్యచ । భూతశుద్ధిచ విధివత్తత్త్రీ
వినయస్తవిగ్రహః ॥ ౧౯ ॥ పక్షిశముద్రాం బద్ధాఽఽథ హృదయా

మోక్షరూపాదరే । పాననస్తథామ నిష్ఠస్య దేవస్య చతురాక్షసః ॥
 వజ్రగర్భానాం శాశ్వతం పూర్ణం విజ్ఞాన బలసమగ్రలాత్ । అవతాన్యా
 మృతైర్భూతైర్జపాంతం ప్రాగ్విదర్షయచ ॥ ౨౨ ॥ తతో మూర్తై
 ర్యజేద్బాహ్వే ప్రాగ్మృతైర్భృగసంజ్ఞయైః । పాత్రశిష్టేషు దే
 వానైస్సాధితైః పృథగేవ వా ॥ ౨౩ ॥ తదర్థం కల్పయేత్ప్రాగ్వి
 దర్శ్యవ్యం పాత్రపంచకమ్ । ద్వితయంచాథవైకస్త్రి పాద్యం
 పానీయవారిచ ॥ ౨౪ ॥ అర్ఘ్యచామై తదన్యస్త్రిపకస్త్రిసకలం
 తువా । ప్రాగ్విశ్వదేహవిన్యస్తా ముత్త్రానభ్యర్చయ ముత్త్రా
 విత్ ॥ ౨౫ ॥ అర్ఘ్యద్యైర్హృషవర్యస్తైస్తతో ద్వా రచతుష్టయే ।
 వాస్తీశం తైత్రనాథుచ ద్వారలక్ష్మీంస్వముత్త్రాః ॥ ౨౬ ॥ చణ్డా
 ద్యంచ గణం ప్రాగ్విదాసనం కల్పయేత్తితః । శేషపూర్వంచ ధ
 త్వాద్యమష్టకం పిన్యసేత్క్రమాత్ ॥ ౨౭ ॥ తమాద్వై వ్యక్త ప
 ద్మంచ యామత్రయసమన్వితమ్ । సమభ్యర్చయచ గర్భాద్యైర్గణనా
 తాదికానపి ॥ ౨౮ ॥ హృత్పద్మకర్ణికామధ్యే మానపైర్నితలం ఘ
 రా । స్వవిద్యయా సమావాహ్య స్వస్థానాద్విమృశ్య త్రాజే ॥ ౨౯ ॥
 సకలకృత్య విధివదన్తథాషణలాఙ్ఘనైః । కిరీటం వనమాలాంచ పి
 న్యస్యతదనంతరమ్ ॥ ౩౦ ॥ అనంతాదీంశ్చ నాగేశాన్యసేద్వామ
 కిరాదిషు । సత్యాఖ్యయా దక్షిణణౌ బలశక్త్యా స్వరూపయా ॥
 గణితృత్వంచ మందారకుసుమస్తబకంతథా । కలశంచామృతాథా
 రం ఘోష్ట్రం దక్షిణాదితః ॥ ౩౧ ॥ శక్తిః ప్రాగ్మిదితాతస్య బలధర్మ
 స్వరూపిణీ । పక్షిశముద్రాం సన్దర్శ్య లయయాగం సమాచరేత్ ॥
 భోగయాగశ్చ కర్తవ్యం పద్మపీఠతలోపరి । ప్రాగాది పద్మపత్రేషు
 హృదయాదీని పూర్వవత్ ॥ ౩౨ ॥ విదిక్పత్రేషు చైవాశ్రమే
 షాం వణ్ణాని పూర్వవత్ । రూపలావణ్యభూషాద్యైర్మూలమ
 న్త్రీశరీరవత్ ॥ ౩౩ ॥ కిరీటం వనమాలాంచ న్యసేద్దేశికసత్తమః ।

పురస్తాత్త్యతశ్చాస్య దక్షిణాత్తరమోక్షమాత్ ॥ ౩౬ ॥ చతుష్ట
యక్రమేణైవ శేషాద్యాసపశ్చిభేష్వరాః । ఆగ్నిశరత్నో వాయువ్య
కోణేషు విహగేశినుః ॥ ౩౭ ॥ చతుష్టయం గణితాద్యం వినయసేతు
యథాక్రమ్ । దక్షిణేవిహగేశస్య సత్యాఖ్యా కర్ణకోపర ॥ ౩౮ ॥
పూర్వాణాపానసమానో దానవ్యానపూర్ణరూపిణః । మాధ్యస్థస్య ఖ
గేశస్య బహిఃపూర్వాదిత్యక్రమాత్ ॥ ౩౯ ॥ సత్యసుప్తస్థో గరుడ
స్తార్క్ష్యశ్చ పిహగేశ్వరః । పశ్చాత్త్యక్తస్య పూర్ణస్య ఏకారస్త్వే
వపశ్చధా ॥ ౪౦ ॥ సత్యాద్యా దితుదత్వార్యకోణేషు విహగేశ్వ
రః । ధ్యాయమేషాం విశేషేణ సమాసాత్కథ్యతే ధునా ॥ ౪౧ ॥
ఆచాక్ష్యో గోచరాస్సర్వే యస్యదేహాస్తు పాదపః । ద్విభుజస్తుహి
నాభిస్తు ససత్యంపూర్ణదేహిన్ ॥ ౪౨ ॥ సుపల్లవప్రసూతా గాభా ని
ర్మలస్వగ్ధలాదనః । గరుడః కాశ్చ నాభిస్తు కుటిలశ్చరుణేక్షణః ॥
కేక రాక్షస్తుతాత్మోవై ప్రావృష్టలదసన్నిభః । ద్రవతానక నేత్ర
స్తు శిబలాభిస్తు పశ్చిమః ॥ ౪౩ ॥ చతుర్భుజాస్సుపల్లాద్యాసౌ
మ్యరూపా హ్యనాకులాః । పతత్త్రిచరణాస్సర్వే పక్షనగ్ధలమ
గ్ధిణాః ॥ ౪౪ ॥ లమోద్దగాస్సుపీవాక్ష్మానగ్ధలాద్యైర్విభూషి
తాః । కుటిలభూసువృష్టాన్తా నజశుష్ణాస్సితాననాః ॥ ౪౫ ॥
అపానాది సమీరాణావాధిపత్యేన సంస్థితాః । మహాబలా మహా
కాయా రక్తశుద్ధోఽత్రపశ్చిమః ॥ ౪౬ ॥ స్వస్వాజ్ఞుష్టద్వయ
ప్రోత గణితో భయపాణినా । పుష్పాజ్జలిధగాస్సర్వే ముఖ్యేన
విహగోత్తమాః ॥ ౪౭ ॥ సుపల్లవపశ్చిమాభ్యాంతు పాణిభ్యాం ద
క్షిణాదితః । మందారపుష్పస్తబకం దధద్విష్ణయముద్రికామ్ ॥ ౪౮ ॥
తథావిధాభ్యాం గరుడస్తేధత్రై వ్యవ్యయేనతు । తార్క్ష్యపశ్చిమ
యోర్నిత్యం ధత్రై దక్షిణవామయోః ॥ ౪౯ ॥ కద్రాంతథాఽమృ
తంకుమ్భం పంచమోవిహగేశ్వరః । దక్షిణేన సుధాకుమ్భం వా

మనకు ఫణీశ్వరమ్ ॥ ౫౦ ॥ నిత్యదితస్య పూహస్య తథా
 శాస్త్రోదితస్యచ । పాశ్రాపానాది వాయూనాం పశ్చాన్నామపి
 నామభాక్ ॥ ౫౧ ॥ గరుడఃసరివారి త్వే ధ్వజ త్వేఽపి విశేషణః ।
 యోజనీయస్తథాఽనైఘ్నం సుఖస్థింజి వజ్రేషుచ ॥ ౫౨ ॥ వాసు
 దేవాదిమూర్తీనాం చతుర్థాం క్రిమశస్త్రమ్ ॥ సత్యద్యౌస్తాగ్ద్యౌః
 పర్యవ్తాస్తతస్తూర్వైర్వైరేషుచ ॥ ౫౩ ॥ శ్రీమం శ్రీమం సమాదే
 యాస్సత్యద్యాం కేశవాదిషు । పశ్యవాభాదిమూర్తీనాం పశ్చ
 మో విహగేశ్వరః ॥ ౫౪ ॥ పరాత్పరమైశ్వర్యపూర్వహస్త
 రతనోర్విభోః । ప్రాచుర్భావ తనోశ్చపి జగత్ప్రకృణ కాంక్షి
 ణః ॥ ౫౫ ॥ భగానాం కారణత్వచ్చ ప్రాగుక్తోవా భగేశ్వ
 రః । ఇతితే గరుడప్రూహ ప్రభావస్స ప్రకాశణః ॥ ౫౬ ॥ కు
 ముదాద్యాస్తతో బాహ్యో శక్రౌర్ద్యావభృషిఃక్రిమాత్ । తద్భు
 హిఃకుముదాదీనాం భూతేశ్చశ్చోక్తాటాదయః ॥ ౫౭ ॥ గణేశః
 పూజనీయోవా తనక్రే బలిసుణ్డపే । మహావీరేఽథవాపూజ్యా గ
 రుడస్యానుయాయినః ॥ ౫౮ ॥ పాలయిస్తత్యే శ్చోక్తా దివా
 వాయుతనానృపి । ధ్యాతైవమగ్నంకు గాగ్నాసనాద్ద్యౌర్య
 ఛోదితైః ॥ ౫౯ ॥ చతుష్టయస్సచాతైర్గావో గ్వాత్రైశ్చద్భిస్తువేత
 తైః । షోడశైగుపచాతైర్గావో ముఖ్యైశ్చధ్యాధమక్రమాత్ ॥ ౬౦ ॥
 తన్నివేదితమస్తాద్యం నరాణాం గోగణాం సదా । విధ్యైవాం విని
 తానాంచ జయేచ్ఛానాంచ భూభుజామ్ ॥ ౬౧ ॥ విషోసహత వే
 షాణాం ప్రదద్యాన్నాపీజ్యచ । ఆద్ద్రాయాం ప్రతిమూసంతు విశే
 షేనైవమర్చయేత్ ॥ ౬౨ ॥ ఉత్సవేషు విశేషేణ భ్రామయేదున్న
 వార్చయా । ఇతి సమ్యక్సమూఖ్యాతం గరుడస్యావనం వంమ్ ॥
 విష్వక్సేనారచనంత్వర్య శామర్యోక్తింతు కథ్యతే । శృణుధ్వం
 మునయస్సర్వే సావధానేనచేతసా ॥ ౬౩ ॥ పాషుర ఉవాచ—

(౨౪) అష్టమేఽథ్యాయే గరుడాదిపఠివారార్పణవిధిః ౯౩

కింధమాహ భగవాన్ విఘ్నోచ్చేదకరం వ్రభుమ్ । నమస్త విఘ్న
 వాధానాం పరమం కారణంచయః ॥ ౬౬ ॥ విష్వక్సేనస్తు యష్ట
 వ్యో భోగభూమిగతేచ్యుతే । కైర్వైవైక్యకేనవిధివా కింకరో
 త్యభిప్రాజినః ॥ ౬౭ ॥ శ్రీభగవాన్ — భవినాం భావనోవిఘ్న
 సస్థిర్మవినివారకాః । నయాగయజ్ఞధర్మాద్యైర్మనైవ సంసారిణాం
 శుభమ్ ॥ ౬౮ ॥ తస్మైవృత్తౌతు యేవిఘ్నోహోత్సాహవినివార
 కాః । వ్యాపయన్తివ తేనర్వే చక్రబాహు భయాద్దితాః ॥ ౬౯ ॥
 పాగ్నితేన కేనాపి కర్మణాదేవసాంవ్రతమ్ । అనుభుజ్జేక ఫలం
 యాగాద్వివిధంచాగ్రసస్థితమ్ ॥ ౭౦ ॥ తస్య సంరక్షణార్థంతు వి
 ష్వక్సేనస్తదేవహి । కాలేయాగావసానాభ్యోద్వితీయే వాసరేఽ
 థవా ॥ ౭౧ ॥ కృత్వా నిర్వాకకులంచిత్రం యష్టవ్యంఫలసిద్ధయే ।
 యాగనిర్వర్తనోచ్చేషేరక్షావేర్ఘ్యపూజితైః ॥ ౭౨ ॥ ఉప
 చారసయైర్భౌతైస్సర్వైరాభరణాదికైః । నైవేద్యైర్మధువరగ
 ద్యైర్ముఖ్యమూర్తైర్నివేదితైః ॥ ౭౩ ॥ ద్విజవ్రతాన శిష్టేస్తు స్వయం
 పాశనవర్జితైః । తథా చర్మస్తరశ్శేష హ్యపరేభ్యోనివేదితైః ॥
 సంస్కృతైరూష్ణభోషేతైర్మధురాజ్య పరిప్లుతైః । పామరః—
 కపిషోఽతులవీర్యహి యస్యదూరాద్ద్రవన్తివ ॥ ౭౪ ॥ విఘ్నాః
 నిమేషమాత్రేణ త్రైలోక్యోన్ములనక్షమాః । శ్రీభగవాన్ —
 కాలవైశ్వానరాభ్యామూ మూర్తిస్తుర్యాత్మనావిభోః ॥ ౭౫ ॥ న
 ఏవ ద్విజదేవోహి ఓష్వక్సేనప్రకీర్తితః । స్థితఆహవనీయాది భేదే
 నమఖయాజినామ్ ॥ ౭౬ ॥ ఋక్పూఠం హుతమాదాయ తర్ప
 యత్యఖిలంజగత్ । ఏవం కున్త్రీమయాద్యాగాత్సత్వికాద్భ్ర
 మ్మథావితాత్ ॥ ౭౭ ॥ సంప్రాప్య గురుమూర్తైర్వై ప్రావణం
 కున్త్రీసంస్కృతమ్ । అనాహూతామరాణాంచ సర్వలాకనివా
 సినామ్ ॥ ౭౮ ॥ స్వయంసంవిధజక్యాశు సదనుగ్రహ కామ్యయా ।

జ్ఞాత్వైవం తస్యమాహాత్మ్యం వృత్తిస్థం భవసిద్ధయే ॥ ౮౦ ॥ త్రిస
 థ్యం నిత్యపూజాయాం బల్యనై తంసమర్పయేత్ । వస్మిరోస్సవ
 పూర్వేషు తథా వైశేషికేష్వపి ॥ ౮౧ ॥ వృత్త్యాన్యధార భేదే
 షు క్రమాత్కృత్వా పురార్చనమ్ । కేవలం వాఽక్షహామాంతం స్వ
 శక్త్యా విభవేన వా ॥ ౮౨ ॥ విస్తరేణాథవాశశ్చ త్తతఃకమలసమ్భ
 వః! కృత్వా పద్మపుటేతోయం పాత్రేవా కలశేఽవ్రణే ॥ ౮౩ ॥ త
 మాత్మనోత్తరేభాగే హ్యర్పయిత్వా నివేద్యచ । అథాపరస్మిన్ భా
 గ్జేషు తదస్త్రపరిమన్త్రితే ॥ ౮౪ ॥ నైవేద్యాద్భాగనాదాయ
 తథాచర్వస్తరస్థితాత్ । ఓదనాదంశముద్భవ్యో దధ్యాజ్యవ్యజ్జనై
 ససహ ॥ ౮౫ ॥ సమాలభనపుష్పావర్ష్య కుశామ్బుసరిభావనిమ్ ।
 తద్భుజ్యనైః నిబహుశో హ్యభిమన్త్రిత్యజ్జనమ్ ॥ ౮౬ ॥ తన్మ
 లమన్త్రిముచ్చార్య ధ్యానభావనయాన్వినిమ్ ప్రాకర్ష్య కేశితే
 భాగై సముత్కీర్య పిఠాయతత్ ॥ ౮౭ ॥ ప్రణవాప్తకజప్తం వా శ
 న్నామ్నాసహ పాచకః! । ఏకంవై సోదకంపాత్రం సనైవేద్యం జ
 లాప్లుతమ్ ॥ ౮౮ ॥ సర్వత్ర సర్వదాయాగై కుర్యాత్పత్రిగ్నిధినా
 పినా । తచ్ఛాపి త్త్వాతలకూపే తటాకాదాతు చోత్కరేత్ ॥ ౮౯ ॥
 జ్ఞాత్వైవం యత్నతోమన్త్రి తన్నస్త్రేణ సమర్పయేత్ । పాశ్రం
 మన్త్రిమథోపక్ష్యే యథావదవధారయ ॥ ౯౦ ॥ ఆక్రాంతమన
 లేనైవ ప్రాణాఖ్యం బీజనాయకమ్ । త్రైలోక్త్యశ్వర్యదోషేతం
 డోజ్ఞాపరిగతంతు తత్ ॥ ౯౧ ॥ తతోపరాహమాదాయ భూధరివ్య
 వభూషితమ్ । విష్వక్సేనాయ తదను సనమసకం పదం న్యసేత్ ॥
 ప్రణవాద్యోహ్యయంమన్త్రి విష్వక్సేనస్య కీర్తిణః । పూర్వబీజం
 హి యచ్ఛాస్య డోకారస్వరవర్జితః ॥ ౯౨ ॥ ఆకారాద్యైశ్చ పక్షీ
 ఘోర్భిన్నమజ్యగణం నయేత్ । ప్రణవేన స్వనామ్నాథ జాతిభిష్ట
 ధీభిర్నితమ్ ॥ ౯౩ ॥ నమస్సాన్వహేఽఽద్దిభిశ్చాయం విష్వక్సేనస్య

వాచకః । సాక్షేనానేన మత్యై ॥ ప్రతిష్ఠావ్యవిధానతః ॥ ౯౫ ॥
 ప్రభుమావరితేవాఽథ ద్వితీయావరితేఽథవా । ఈశానసోమదిబ్బధ్యే
 పాప్రసాదే దక్షిణాముఖే ॥ ౯౬ ॥ మూలంలయోచ్చాం నీచేదక
 ల్పితే గర్భనాస్తిరే । బ్రహ్మస్థానేఽథవాదివ్యే మూలబెరాంశ మా
 నతః ॥ ౯౭ ॥ కల్పితస్య శిలాదారు లాహపూర్వైస్తు విస్తుభిః ।
 పూజనం ముఖ్యకల్పంసాధ్యదనుకల్పాఽగ్రహణ్ణపే ॥ ౯౮ ॥ పా
 గుక్తికౌఽభూభాగే మేఖలాత్రయనిర్మితే । పీఠేఽవతార్య గగనా
 దమూర్తం మూర్తవైవవా ॥ ౯౯ ॥ కేవలం బలిదానేన తర్పయే
 దువకేనద । చతుఃస్థానావతీర్ణస్య వజ్రలాదిషు వృత్తిషు ॥ ౧౦౦ ॥
 పరపూజహేపి రూపస్య దేవస్య యజనావధౌ । ప్రాసాదాన్తర్గత
 స్యాపి స్వస్థానస్థస్య మణ్డపే ॥ ౧౦౧ ॥ పూజనం విధివతార్య
 మారగ్భువినసాదితః । సర్వకర్మావసానేతు వజ్రలాది గతేభా ॥
 స్వేస్వేధామ్ని విస్మయైశు ధ్యాత్వావజ్రలసధ్యతః । పూజయే
 ద్విధివత్తన్త్రీ స్థితీయే వాసరేఽపిచ ॥ ౧౦౩ ॥ భగవద్భజనార్థం
 తు పాప్రసాదస్థంపిశేషతః । యథావిధినముఖ్యిర్వ్యవైవేద్యేస్తన్ని
 కేదతః ॥ ౧౦౪ ॥ అద్భ్యుద్యేరఖిలైరవైస్తాంబూలాద్యైశ్చ ని
 త్యతః । జలస్థలాదివిలయాంస్తమ్భాతాంశ్చాగ్రతర్పయేత్ ॥ ౧౦౫ ॥
 పాప్రసాదస్థస్య తస్యాథ దేహమావాసుసారితః । కృత్వాహేమా
 దిభిర్వివైర్విశేషాగాం విధానతః ॥ ౧౦౬ ॥ ఉగ్రాంవా శాస్త
 రూపాంవా విఘ్నపిధ్వంసనక్షమామ్ । చతుర్భుజాంవా ద్విభుజా
 మాసీనాంవా సముష్ణితామ్ ॥ ౧౦౭ ॥ క్రిద్విభుజాంవా చతుర్హస్తామ
 న్యధావా ప్రకల్పితామ్ । వైశేషికేషుప్రాప్తైషు పూజయేదుశ్చనా
 ర్పయా ॥ ౧౦౮ ॥ మృగయాఽఽద్యుత్సవేపాప్రై యత్రయత్ర
 ప్రజెత్స్రీభుః । తత్రతత్ర నయేదేనాం నిర్విఘ్నఫలసిద్ధయే ॥ ౧౦౯ ॥

ధాన్యమనన్యప్రవత్యాయు యథావచ్ఛేద్యునన్యేను । సనదుర్వాజ్యు
 రాధాంచ త్వీషత్పితలకాన్తిభాక్ ॥ ౧౦౦ ॥ చతుర్స్త్రింష్ట్రీం చ
 తుర్బాహుం చతుష్విహుం చతుర్గతిమ్ । పూర్ణాజ్ఞం కేశరిసంస్థం
 పృథూరస్థలరాజితమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ దక్షిణావర్తనిమైన వాభీరభై
 తా శోభితమ్ । ఆజానువాహుం శ్రీమన్తం పిత్తభార్యిర్జటాధరమ్ ॥
 ద్రవతానకపిక్తాక్షం చిపిటం పృథునాసికమ్ । సిఠిద్ధ్వనఖశ్రేణీ
 శోభితం కుటిలభ్రువమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ విస్తీర్ణగర్జనదనం బాలెష్టుకుటిలా
 పమైః । నవకింవరుణాకారైర్లోమైస్సంపూర్ణపిగ్రహమ్ ॥ ౧౦౩ ॥
 శోభనేన త్రలమేన పృథునా ప్రోన్నతేనచ । మాణిక్యకుంజల
 ధ్యేన యుక్తం శ్రోత్రద్వయేనతు ॥ ౧౦౪ ॥ వకుటేనాన్నతేనేవ
 హారాద్యైరుపశోభితమ్ । చిత్రకాశేయవసనం విచిత్ర స్రగ్విగర్జిత
 మ్ ॥ ౧౦౫ ॥ ప్రళయద్వాదశాదిన్య సహస్రగుణదీధితమ్ । ఈష
 దూర్ధ్వతథాతిర్యగ్నిపాతలలాచనమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ కుండేస్తుకాన్తి
 దశనం కిశ్కేద్విహసితాననమ్ । స్వభావ సౌమ్యమమలం మాయా
 క్రోధోపరజ్జితమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ సవితాసచలత్పదన్యాయసస్థానక సం
 స్థితమ్ । స్వేనాన్తగరణేనైవి భావయన్తం పరంపదమ్ ॥ ౧౦౮ ॥
 అర్జున్మాదికనిష్ఠాన్తం వామపాశౌలతాత్రయమ్ । నవయత్వోన్న
 తాచైకహ్రాణాగ్రే వినియోజితా ॥ ౧౦౯ ॥ సద్విఘ్నభీతిప్రదయా
 త్వనయా ముద్రయాన్వితమ్ । రథాశ్శశభహన్తంచ లహ్మయానగ
 దాధరమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ శ్రోణీతటనివిష్టేన పాదహేళన పాణినా ।
 ఇన్ధం రూపధరం దేవమనేకాద్భుతవిగ్రహమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ ఉగ్రరూప
 మినుంధ్యాయేదాగ్నేయమనలప్రభమ్ । దంష్ట్రా తర్జననిర్ముక్తం పా
 ణయం శాన్తలక్షణమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భక్తానామ
 భయప్రదమ్ । తథావిధేన వామేన లహ్మయానగదాధరమ్ ॥ ౧౧౩ ॥
 స్పృశ్యదక్షిణవామాభ్యాం చక్రశబ్దధరం క్రమోత్ । ఏవం చతుర్భుజ

(౨౫) అష్టమేఽధ్యాయే గరుడాదిపరివారార్చనవిధిః ౯౩

సోక్తం ద్విభుజస్యాపధారయ ॥౧౨౫॥ ఉక్తాభ్యాముగ్రశాస్తాభ్యాం
చక్రశభ్యధరంపినా । పాగ్రిగుక్తద్వితయంవాఽథ ద్వితీయం చిత్రతం
తువా ॥ ౧౨౬ ॥ గదాపరిహితంవాఽథ వాసుంకట్యవలమ్బితమ్ ।
స్థానకేవాఽఽసనేవామమూరుదేశే నివేశితమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ గోపనీ
ముద్రయావాఽథ కటకాకారముద్రయా । ఉభాభ్యానుపిపాణిభ్యాం
పశ్చాత్తాం వీతపృష్ఠతః ॥ ౧౨౮ ॥ అవష్టభ్యగదామూర్ధ్వై మాత
జ్ఞముపలాక్యతీమ్ । పాగ్రికృచ్ఛదళమాక్రమ్య పాదాభ్యాం కర్ణి
కాఽఽసనమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ సుస్థితం కర్ణికాయాంవా పాగ్రిగ్దవై
రలంకృతమ్ । ఏవం ధ్యానవిశేషేషు త్వేకంస్థాప్యవిధానతః ॥
సమర్చయ్యాశకాలేషు ప్రాగుక్తేషు స్వమన్త్రైః । చతుఃస్థానా
ర్చనార్థం శుచిజ్వాలానాంతు మధ్యతః ॥ ౧౩౦ ॥ పూజితేష్వథమ
న్త్రైషు నియుక్తేషు స్వధామని । ఈశానసామదిజ్ఞాద్యే చతురశ్రై
పురేఽథవా ॥ ౧౩౧ ॥ ద్వారశోభాగ్ర నిర్ముక్తే రేఖాత్రితయభూషి
తే । తదన్తరేఽర్థచన్ద్రైస్థై కమలైఃప్రదళాన్వితే ॥ ౧౩౩ ॥ సా
మాగ్రిజ్యేన నియుక్తైఃప్రికాపిహ్నానామచ్యుతేనతు । పూజితేవిధి
నాశశ్చరభీష్టం సాధకోఽశ్నుతే ॥ ౧౩౪ ॥ తస్మాన్మన్త్రైస్తదీయేషు
సోఽత్వా పూర్వవిధానతః । ప్రత్యక్షాభ్యాం పాణిపాదౌవాత్వాచమ్య
న్యాసమాచరేత్ ॥ ౧౩౫ ॥ తదధిష్ఠాత్మక త్వేన ధారణాభిస్సవిగ్ర
హమ్ । శోభయిత్వా పునర్మయస్య పడక్లాదింకరాదితః ॥ ౧౩౬ ॥
పాగ్రిగ్దానన్తరథామాచ్చ హ్యవతార్యతథావ్రభుమ్ । హృష్టా
హృశ్చుష్ణరీకేతు స్వాపేత్మాం నిమగ్ధాత్మకమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ తమేవ
సకళత్వేన యాతంధ్యాత్వా బహిర్యజేత్ । ప్రాగ్దవైష్ణవిపా
త్రాణి ప్రతీష్ఠాప్య స్వవిగ్రహే ॥ ౧౩౮ ॥ పిన్యస్తమన్త్రానభ్య
ర్చ్య ద్వారదక్షిణ సామ్యయోః । చన్ద్రప్రచన్ద్రసద్భుశౌ బలప్రబల
సంజ్ఞితౌ ॥ ౧౩౯ ॥ వాయువేగం మహాఘోషం ద్వారాగ్రిగరుడో

పనుమ్ । సమభ్యర్చయధాపూర్వం ప్రార్థత్వా కనులాసనమ్ ॥
 భర్తాద్యనస్తవర్యస్తం పశ్చాత్తం నవకంతువా । సత్సేవాచ్ఛాదితం
 పశ్చాత్తేకవలేనామ్బుజంస్తరేత్ ॥ ౧౮౧ ॥ తస్మిన్నావాహ్యతం
 జేవం హృదయేధ్యానచోదితమ్ । సన్నిధానాదికంకృత్వాముద్రా
 బద్ధపురస్సరమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ సమభ్యర్చాప్యర్ఘ్యపుష్పాద్యైర్లయయా
 గవిధానతః । కర్ణికామధ్యగం తస్య హృదాద్యాముఖ్యమన్త్రవి
 త్ ॥ ౧౮౩ ॥ పద్మచ్ఛదాన్తరస్థాశ్చ తదాకారమృతింవినా । కిం
 త్వజ్ఞానాంచ సర్వత్ర ధ్యానముక్తం సితాదికమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ క్రియా
 ఖ్యాం తైజసీం శక్తిం స్వాహా పర్యాయరూపిణీమ్ । లక్ష్మీరూప
 ధరాం పీతాం సర్వాలంకారమణ్డితామ్ ॥ ౧౮౫ ॥ ప్రియానురూ
 పాం సతతం స్వాస్థీనాంవాఽథసుస్థితామ్ । దక్షిణోత్తర యోగేన
 చామరౌభయధారిణీమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ ఓం హ్రీం క్రియాయై స్వా
 హాఽఽస్త్రా మస్త్రోఽయం సంప్రకీర్తితః । అనేనస్వామినో దేహాత్మై
 జసాద్విఘ్నసూదనాత్ ॥ ౧౮౭ ॥ వామపార్శ్వేఽవతారావ్యస్య
 భోగయాగావసానతః । గజాననో జయతేననో హరివక్త్రోఽమహా
 బిలః ॥ ౧౮౮ ॥ కాలప్రకృతిసంజ్ఞశ్చ చతుర్థకకనులాద్భవ । గ
 ణరాజేశ్వరావైవ తే చత్వారశ్చణ్డవిగ్రహాః ॥ ౧౮౯ ॥ అజ్ఞాప్రతీక్ష
 కాశ్చాస్య సుశ్చేత చమరోద్యతాః । వినాయకాదయశ్చైవనవిఘ్న
 శప్రవరాస్తుయే ॥ ౧౯౦ ॥ అమీషాం గణనాథానాం నిత్యమాజ్ఞాను
 సుపాలినామ్ । శుశ్రావాదిషుకోణేషు పద్మబాహ్యేస్థితాస్యసేత్ ॥
 వీక్షమాణావిభూర్వక్త్రం నతుల్యస్థానకేస్థితాః । తద్వత్కరాజీర
 తాస్సర్వే కింతుముద్రావివిర్జితాః ॥ ౧౯౧ ॥ ధ్యానమేషాం పృ
 థకూభతం శారీరమవధారయ । భీమద్విపేన్ద్రవదనం చతుర్ద్రం
 స్త్రం త్రిలోచనమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ కమ్బుగ్రీవం చతుర్బాహుం పూ
 గ్ధచన్ద్రాయుతమృణమ్ । హరినూపురకేయూర మేఖలాదామమ

జ్ఞామ్ ॥ ౧౫౪ ॥ నానాస్రగ్వవస్త్రాభ్యమన్యోవమ్య పరాక్రమమ్ । ధ్యాయేద్దజాననమతో జయతేసంచ సంస్తరేత్ ॥ ౧౫౫ ॥ మహాత్ముఃశ్చవదనం పద్మరాగాచలప్రభమ్ । ద్రవచ్ఛామీకరాక్షుంచ త్వనోకాదుభృతపిగ్రహమ్ ॥ ౧౫౬ ॥ హరివక్త్రమతోధ్యాయేత్స తాచుర్విగమస్తకిమ్ । నిష్టప్తకనకప్రఖ్యం ఘోరఘర్ఘరనిస్వనమ్ ॥ మృగరాడ్వదనంవిభుకల్పాన్తానలవేగినమ్ । కాలప్రకృతివామానం భావయేదఙ్గానాద్రితమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ దంష్ట్రాకరాశ్వవదనం పిక్వలశ్శృంగులోచనమ్ । రుషకుణ్డలభృత్ప్రద్రుం మీనవన్నిమ్ననాసికమ్ ॥ గణరాజైశ్వరాహ్యతే మహాపురుషలక్షణేః । సంయుక్తాశ్చాభివైర్విప్ర ఆపాదాతగ్రధరావధి ॥ ౧౬౦ ॥ యతః శ్చిచ్ఛన్దజనం వస్తుతదాద్యోక్తం స్మరేత్త్రిమమ్ । ఏతేషామర్చనలక్షణైశ్చైవ నామాప్రణవాదినా ॥ ౧౬౧ ॥ నమోఽనైనాజ్జసంభూత నానాసిద్ధిఫలాప్తయే । అష్టాష్టకైస్తదభైరవా తస్యైశ్చైరవా యథారుచి ॥ ఊత్రకర్మప్రసేద్యుత్థమస్తాభిగ్వా సమర్చయేత్ । తన్నివేదితమనాన్ద్యమర్ఘ్యైశ్చకల్పదేవాదికమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ నదేయం కిస్యచిత్ప్రాజ్ఞైరైహికాముష్మికాప్తయే । స్వాశ్రితోనామనుజ్ఞాతం భూతోనాన్వైవతేనతత్ ॥ ౧౬౪ ॥ నిత్యం తిరూర్ధ్వశిషేషేషామాశాన్ధగితచారిణీ । అతపవహిభోక్త్యాశామర్థహానిం దదాతితే ॥ ౧౬౫ ॥ నూనమాశాగణంసర్వం ధ్వంసయన్విసదైవహి । తస్మాద్దదాతియోఽనేషాంస్వయమశ్చాపివాఽధమః ॥ ౧౬౬ ॥ మోహాదుపేక్షతేవాఽపి సయాతి నరకైఽధమః । అతశ్శ్రేయోఽర్థినా కార్యఃపరిహరస్తదైవహి ॥ ౧౬౭ ॥ తచ్ఛాపి త్కూతలేకూపే తటాకాదౌతుచోష్ణిపేత్ । నోపభోగం యథాయాతి కాకాదివృజ్జనమ్భువ ॥ ౧౬౮ ॥ యస్తాశ్చిత్తస్త్రాపూతంతత్ప్రాభావేనాపివర్ధతే । అతానిపిద్ధః పాపానామపాపానాం విశేషతః ॥ ౧౬౯ ॥ ఇతి సమ్యక్సమా

భ్యుత్తరం విష్వక్సేనార్చనం పరమ్ । పూజనం కుముదాదీనాం శృ
 ణుభ్యనుభయోగినః ॥ ౧౭౦ ॥ ద్వాదశరణదేవానాం సుస్థితానాం
 స్వవత్త్వం । చలానాంవాఽథహేమాద్వైర్నిర్నితానాం యథా
 విధి ॥ ౧౭౧ ॥ త్రికాలంవా ద్వికాలంవా సద్భక్తే త్వేకకాలకమ్ ।
 తత్త్వస్త్రైణ కుర్వీత పూజామస్తోపచారితః ॥ ౧౭౨ ॥ ఇత్యేవం
 వైస తేయాది పరివారగణస్యచ । పూజనం సర్వమాభ్యాసం సర్వ
 సిద్ధిఫలప్రదమ్ ॥ ౧౭౩ ॥ ఇతోఽన్యచ్ఛ్రోత్రితుమిచ్ఛాచేత్యథ్య
 తాం మునిసత్తమాః । మునయః — భగవత్ పార్థివేష్టోఃస్థాపితా
 లోకపూజితాః ॥ ౧౭౪ ॥ విష్ణుభక్తాఃకథ పూజ్యాస్తస్వధానం వ
 దస్వనః । నారదః — ఏకాన్తివో హహాభాగశ్శతకోప పురస్స
 రాః ॥ ౧౭౫ ॥ క్రోధాన్యం కృతావతారాయే లూకోజ్జీవన హేతు
 నా । శాణ్డీల్యాద్యాశ్చ యేచాన్యే పఞ్చరాత్రప్రవర్తకాః ॥ ౧౭౬ ॥
 ప్రహ్లాదశైవసుగ్రీవో వాయుసూనుర్విభీషణః । యేచాన్యేసస కా
 ద్యాశ్చ పఞ్చకాలపరాయణాః ॥ ౧౭౭ ॥ భక్తోత్తమాస్తే వి
 జ్ఞేయాస్తాన్ దివ్యానినినాదిషు । చలస్థిరపథాగైన లోహైర్వా
 శీలయాఽపివా ॥ ౧౭౮ ॥ స్వస్వవర్ణాశ్రమాచారసద్భక్త్యాచే
 ప్తితాన్ । లాభ్యంతాంశ్చక్ర శ్ఘాభ్యాం భుజయోర్దిక్షిణాదితః ॥
 పద్మవిష్టరమధ్యేతు స్వాసీనాన్వాఽథ సుస్థితాన్ । ఋజుస్థితాన్యథా
 శోభం ప్రేశాచప్థానకేఽథవా ॥ ౧౭౯ ॥ నిర్మయచ విధానేన
 చా ద్భగవత్పాదేభ్యం । ప్రాపాదేష్యసుమాదేషు కల్పితేషు
 గ్రహోపభాః ॥ ౧౮౦ ॥ యథాఽవకాశం వామేవా దక్షిణేవాఽథ
 పశ్చిమే । స్వస్వమస్త్రైఃప్రతిష్ఠాపయి విధిషచ్ఛ్రద్ధయార్చయేత్ ॥
 శృణుభ్యనుభతత్త్వన్త్రైః స్థాపనాదిషు కర్తుమ్ । ప్రధానపూరుషే
 శాద్య తారకబ్రహ్మణాఽథవా ॥ ౧౮౧ ॥ అహంస తారకేజ్జేన సవి
 సర్గైశ్చాన్తికే । ఆద్యేనవా ద్విజీయేన యుక్తయా త్రితయేనవా ॥

(౨౬) అష్టమేఽధ్యాయే గరుడాదివీరివారార్చనవిధిః ౧౦౪

సంజ్ఞయా యోజనీయాస్తై పాణ్డయాగస్త్యభోవ్యతే । తారాద్య
యోర్ద్వయోరేకం ఘోడాకృత్వా తదన్తిమే ॥ ౧౦౫ ॥ జ్ఞానాది హృ
దయాదీని చతుర్థ్యస్తామ్యదీరయేత్ । ప్రణవాధారయంతాని ప్రా
గేవాక్యాన్యమూనివై ॥ ౧౦౬ ॥ మస్త్రైణానేనవైభక్తాః పూజ
యేత్తు యథావిధి । పాగ్విత్సానాదికంకృత్వా సోర్ధ్వపుణ్డ్రీ
స్స్వలంకృతః ॥ ౧౦౭ ॥ పాదౌప్రత్యుశ్యచావమ్య ప్రవిశ్యయజ
నాలయమ్ । కవాటోద్ఘాటనంకుర్యాద్దావ్ర్ఘాళ్యరవన పూర్వ
ః ॥ ౧౦౮ ॥ తస్తవస్త్రైః ప్రణమ్యాథ విసుశుద్ధ్యాదికంతథా ।
పాగ్సాదశోధనాదీని కృత్వావై తస్యదక్షిణే ॥ ౧౦౯ ॥ పార్శ్వే
సముపవిశ్యాథ కరశుద్ధిం సమాచరేత్ । దిగ్బంధంపైవ సాయామాం
భూతశుద్ధిం సమాప్యచ ॥ ౧౧౦ ॥ పుటికృతేన తారాభ్యాం భక్త
మస్త్రైః మస్త్రైః విత్ । నఖాస్తమణిబద్ధాద్యం పాగ్విత్సానాద్య
యంమృజేత్ ॥ ౧౧౧ ॥ అక్లానిపైవ విన్యస్య పూర్వోక్త విధినా
తతః । తుభసీనభినాక్షాణాం మాలికాద్వితయంతథా ॥ ౧౧౨ ॥ చక్ర
శఙ్ఖౌ పాణితలద్వయే న్యస్య యథాక్రమమ్ । కృత్వైవం కరవిన్యా
సం తతస్తస్త్రస్త్రముచ్చరత్ ॥ ౧౧౩ ॥ పాణిభ్యామాలభేద్దే
హమామూర్ధ్నశర్పరణావధి । కృత్వైవం వ్యాపకన్యాసం హృద
యాదీని విన్యసేత్ ॥ ౧౧౪ ॥ తతోమాలాద్వయంకణై చక్ర శఙ్ఖౌ
భుజద్వయే । విన్యస్య హార్దధీంముద్రాం బద్ధ్వా తాదాశ్చ్యమాశ్ర
యేత్ ॥ ౧౧౫ ॥ తతస్స్వహృదయామ్భుజే దేవస్య పరమాత్మ
నః । పాదాధస్తాచ్చేతనంతు విచిన్త్య తదనన్తరమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ తస్మా
చ్చేతనమవాహ్య యజేద్భగైస్తు మానసేః । తతోబహిర్యజే
ద్భుక్తం ప్రాగుక్తైర్భోగనశ్చయైః ॥ ౧౧౭ ॥ తదర్థం పశ్యపా
త్రాణి చతుస్త్రీర్ద్వ్యేకమేవవా । కల్పయిత్వా తతోదేహ న్యస్తా

గోపనీయం ప్రయత్నైన నాస్తికానాం చిశేషతః ॥ ౨.౨౭ ॥ ప్రకా
శనీయం భక్తానాం నిత్యకర్మ రతాత్మనామ్ ॥ .

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే ఈశ్వర సంహితాయామ్

గరుడాదిపరివారార్చనవిధి ర్నామ

అష్టమోఽధ్యాయః

మునయః — పురానిత్యోత్సవవిధౌ ద్వారావరణవాసినా
మ్ । దేవానాం పూజనంప్రాక్తం తేషాం ధ్యానాదికాక్రమాత్ ॥
పదస్వమునిశౌద్ధాల సర్వశాస్త్ర విశారద । నారదః — శృణు
ధ్వం మునయస్సర్వే సావధానేన చెతసా ॥ ౧ ॥ ద్వారావరణ దే
వానాం లక్షణంతు యథావిధి । ప్రాసాదద్వార దేవేభ్యస్సమా
రభ్య యథాక్రమామ్ ॥ ౩ ॥ ప్రాసాదద్వారబాహ్యేతు హ్యధిగమ్య
దుమ్బురాన్తిమే । వాస్తీశ తేత్రనాశౌద్ధాస్థితౌ యత్రైతరక్రమా
త్ ॥ ౪ ॥ శుక్లవక్త్రోఽకృష్ణదేహో వృభుజో రత్నసాత్రధృక్ । గ
క్ష్మిణైక కరణైక సర్వామరసమాశ్రయః ॥ ౫ ॥ పుణ్డరీకసమానాభ
వస్త్రస్త్రిప్రగనులేపనః । గదోద్యతకరోఽప్ర ధ్యాయో వాస్తుపూ
గుపః ॥ ౬ ॥ తేత్రైశం ద్విభుజం ధ్యాయేద్ధేమాభవననాశమ్ ।
నీలజీమూతసదాగృతం దణ్డహస్తం మహాతనుమ్ ॥ ౭ ॥ ముష్టికృ
ద్వాసుహస్తేన యాగతేత్రస్య పాలకిమ్ । కుణ్డలాస్త్రేరలంకారైః
రేణౌ శోభితవిగ్రహా ॥ ౮ ॥ పీఠమానౌ విభోర్వక్త్ర్యం తేజసాఽ
తీవనిర్భరా । తస్త్రకాశ్చనవణ్ణాభాం ప్రవాళసదృశామ్బురామ్ ॥
హారనూపురకేయూరకరణ్డమకుటాదితైః । అలంకృతామలంకారైః
పుణ్డరీకనిభేక్షణామ్ ॥ ౧౦ ॥ అకళజగుసుసంపూర్ణశరచ్చస్త్రాని
భాననామ్ । పద్మకుమ్భకరాం లక్ష్మీం పద్మోపరిగతాం స్మరేత్ ॥ ౧౧ ॥
పద్మాసనేనోపవిష్టాం ద్వారసోర్ధ్వ ఉదుమ్బరే । తరుణాదిత్య

౧౭ దశ మేధ్యా యే ద్వా రా పరణ దేవతా ధ్యాన లక్షణా దివిధిః ౧౦౫

సంకాశో మహూరసశ్చ తుర్భుజః ॥ ౧౨ ॥ ఉన్నతశ్చోన్నత
తాంసత్ప పూర్ణాజ్ఞేనాతిమాంసభః । తనూదరో నిమ్ననాభోరా
మరాజివిరాజితః ॥ ౧౩ ॥ దంష్ట్రాకరాభవదనః పిష్టశ్శుజటా
ధరః । మధుపిష్టలనేత్రశ్చ కుటిలభ్రూలతాయుతః ॥ ౧౪ ॥ ప్ర
లంబులోలశ్రవణః పృథుభ్రూణఃస్థితాననః । కుణ్డలాలంకృతశ్చైవ
న హారకేయూరభూషితః ॥ ౧౫ ॥ బద్ధోష్ఠీషలలాటశ్చ తిలకేనా
ప్యలంకృతః । శుక్లామ్బరధన్వీ భుజయుక్తైఃస్యదక్షిణే ॥ ౧౬ ॥
ప్రాద్యతం సంస్కరేచ్ఛక్రం ప్రజ్వలంతీం గదాంపరే । శ్రోణీతట
నిచణ్డాంశు విశ్రాంతాం వసుధాతలై ॥ ౧౭ ॥ పూర్వవాసుకరేశభ
మనస్వీంశ్చాక్షుమాత్రకమ్ । ఏవంగణాధిపశ్చన్ద్రో విక్రమేణాపరా
జితః ॥ ౧౮ ॥ కున్ద్రోవిఘ్నాయుతానాంతు త్తణాత్సంహరణక్షుః ।
ధ్యేయోగర్భగృహాద్వార శౌఖామూలేతు దక్షిణే ॥ ౧౯ ॥ తత్రై
వాపరభాగేతు ప్రచణ్డం త్వీదృశంయజైత్ । కింతుసన్యాపసన్యా
భ్యాం భుజాభ్యాంసాన్యోన్విపర్యయః ॥ ౨౦ ॥ భుజన్వయేయచ్ఛణ్డ
స్య నామేసంపరికీర్తితమ్ । దక్షిణే తత్రైచ్ఛణ్డస్య ధ్యేయంవా
పరికల్ప్యవా ॥ ౨౧ ॥ ధ్యా యేద్ద్వారాగ్రదేశేతు గరుడం కాఞ్చ
నప్రధమ్ । కుటిలభ్రూ సుస్పృహృషం పక్షుశుణ్డలమణ్డతమ్ ॥ ౨౨ ॥
లమ్బోదరం సుపీనాక్తం సర్వభూషణభూషితమ్ । మకుటాద్ద్యేర
లంకానైరూపురాద్యేర్విరాజితమ్ ॥ ౨౩ ॥ నీలం వసానం వస
నం నానామూర్వోపశోభితమ్ । సంముఖం దేవదేవస్య భూగతం
విధృతాజ్జలిమ్ ॥ ౨౪ ॥ ద్విభుజం తుహినాభంతు సత్యాఖ్యం వి
హగధిపమ్ । ప్రాణాధిదేవతం చక్రై బలిమణ్డలమధ్యకే ॥ ౨౫ ॥
సంస్థితం సంస్కరేత్సర్వైర్జైఃపూరుషరూపిణమ్ । ప్రలంబమూన
జతరం పక్షరాజివిరాజితమ్ ॥ ౨౬ ॥ దక్షిణేన కరేణైవ ధారయ
ంతం గణిత్రకమ్ । ఉత్తరానైతరకరం కుణ్డలాద్ద్యేర్విభూషితమ్ ॥ ౨౭ ॥

నీలకాశేయవసనం నీలమాల్యానులేషనమ్ । అనాకులాభ్యాంనేత్రా
భ్యాం వీక్షమాణం సదాఽభుమ్ ॥ ౨౮ ॥ అథాగ్రమణ్యపద్వారేశా
ఖాయుగవసంస్థితౌ । పద్మగంధప్రతీకాశావతిభీనుపరాక్రమా ॥ ౨౯ ॥
చణ్డప్రచణ్డసదృశౌ భుజలాఞ్చన భూషణైః । రక్తాన్బరధరౌతై
వ రక్తస్రగనులేపనౌ ॥ ౩౦ ॥ గణౌ ధాత్యవిధాతారౌ ధ్యాత్వా
సమూజ్య తత్పరః । కుముదాది గణేశానాం ప్రథమాపరణేయ
జైత్ ॥ ౩౧ ॥ పూర్వేచ వప్తిదిగ్భాగే పూజ్యౌద్వౌగణనాయ
కౌ । కుముదఃకుముదాక్షశ్చ ప్రసన్న పదనేక్షణౌ ॥ ౩౨ ॥ తుహి
నాచలసంకాశౌ ప్రథమేవయస్థితౌ । నానాఽఽభరణదిగ్ధాక్తౌ నా
నాకుణ్డలభూషితౌ ॥ ౩౩ ॥ నానామాల్యాఞ్చితౌప్రేవ నానా
మాళీధరౌద్వజాః । నానాగంధవిలిప్తాక్తౌ నానానస్త్రీవిభూషితౌ ॥
కుముదాఖ్య గణేశస్య ధ్యాతవ్యో దక్షిణంకరః । చంద్రీరిశ్చప్రతీ
కాశ చామరేణ విరాజితః ॥ ౩౪ ॥ అభిగచ్ఛాభయంధ్యాయేద్ద్య
తీయం దక్షిణంకరమ్ । భవభక్తాత్ప్రసన్నానాం పరేషాం గుణ
శాసనమ్ ॥ ౩౫ ॥ తస్యైవాద్యం వామకరం ప్రబుద్ధకమలాద్యశ
మ్ । తూష్ణీం భీనూచకంధ్యాయేద్బహిష్ఠానాం పరంకరమ్ ॥ ౩౬ ॥
ఏశద్వే కుముదాక్షస్య వైపరీత్యేన భావయేత్ । ద్వాభ్యాంద్వా
భ్యాం కగాభ్యాంవై అన్యేషామేవ మేవహి ॥ ౩౭ ॥ పుణ్డరీకో వా
మనశ్చ ద్వావేతౌ హుతేభుకృభౌ । గరుడధ్వజహస్తౌచ శేష
మన్యత్పురోదితమ్ ॥ ౩౮ ॥ కృత్వా ధ్యాత్వాఽఽభవాన్యస్య దక్షి
ణే నైర్వతేఽపివా । శఙ్కరకర్ణాభిధానాయస్సర్వనేత్రాభిసంజ్ఞ
తః ॥ ౪౦ ॥ ద్వావేతౌ చమ్పకాభౌతు మాయూరవ్యజనోద్యతౌ ।
మహావిభూతేర్దైవస్య ప్రత్యగ్వా యుదిగాస్థితౌ ॥ ౪౧ ॥ సుముఖ
స్సప్రతిష్ఠశ్చ విభాసోమైశేదిక్స్థితౌ । చిత్త్యా ముగ్ధఫలశ్యామా
వాలపత్రకరోదితౌ ॥ ౪౨ ॥ నోక్త శేషకరాణాంతు తద్విద్ధికుముదో

దితమ్ । పతే భగవతోవిప్రాస్త్రస్వస్తరక్షామయోదితాః ॥ ౪౩ ॥ క
ర్మణా మనసావాచా తద్భాగవతమానసాః । జ్ఞానాది పద్మసూత్రే
తేతాకీర్ణాకౌటిశ్యపరైః ॥ ౪౪ ॥ భూతైస్సిద్ధైరసస్తేషా ప్రార్థ
యాయైశ్వరంపదమ్ । వస్త్రభూషాభరాగాద్యైస్సర్వేతే కుముదో
పమాః ॥ ౪౫ ॥ శ్వేతమృతం ల్పితేవేవ హూయిర్ధ్వపుణ్డ్రేన భూ
షితాః । లలాటస్థేన వర్వేఽపి కుముదాదిగణాధిపాః ॥ ౪౬ ॥ ఏవ
మనేయేభి భూతాద్యైస్సర్వై పారిషదాద్విజాః । ఏవమావృత్తిదేవా
శ్చ ద్వారస్థాశ్చ తతైవహి ॥ ౪౭ ॥ ఏవంతదీయావిప్రాశ్చ క్షత్ర
ఃటూఛద్రజాతయః । మృదైవనా చంద్రేన కల్పితైరూర్ధ్వపుణ్డ్రై
రైః ॥ ౪౮ ॥ ద్వారకైశ్చ చతుర్భుర్వా భూషితాసుస్యస్సదాద్వి
జాః । అతసేకసుమశ్యామా వీతమాల్యామృరాద్వితౌ ॥ ౪౯ ॥
వీతోష్ణీషధరారాహౌ ప్రాగ్వచ్చుజవిభూషితౌ । గణౌ చక్రాకృ
తిధరౌ దుర్దశౌ చదురతిక్రమా ॥ ౫౦ ॥ జయంచ విజయం నామ్న
యజేత్తద్వారపార్శ్వయోః । తదుద్దేశాత్సమారభ్య బహిర్ద్వారా
నసానకమ్ ॥ ౫౧ ॥ ద్వితీయావరణక్షేత్రం షోఢాకృతావతపశ్చ
మే । భాగశు గరుడంవిప్రాగృత్యాభ్యాత్వాఽథవాన్యసేత్ ॥
దీప్యచ్ఛామీక రాకారం భీమభ్రుకుటిలోచనమ్ । పృథువంష్ట్రం
పృథుహ్రీణం పృథుగాత్రం పృథుదరమ్ ॥ ౫౩ ॥ పత్రాదుగ్రా
భ్యైతోరస్థం పక్షమణ్డలమణ్డలిమ్ । హరికేయూరతాటజగ్ర మకు
టాద్యైస్తుభూపణైః ॥ ౫౪ ॥ భూషితం నీలవసనం నానామాల్య
విభూషితమ్ । నానాగంధపిల్లిప్రాజ్యం నాగైకాదశభూషితమ్ ॥ ౫౫ ॥
పుష్పస్తంబకసంపూర్ణనాజ్జాలిం దధతంద్విజాః । ఉన్నయ్య దక్షిణం
జాను మానసికృత్యచేతరత్ ॥ ౫౬ ॥ సుఖాసనే సమాసీనం విభూ
రాజ్ఞాప్రతీక్షకమ్ । తతఃకర్తృత్వగత్త్వానాం దశకం సిద్ధతాం గత
మ్ ॥ ౫౭ ॥ భగవత్తుల్య సావర్థ్య సార్వజ్ఞ్యాది గుణైరుతమ్ ।

వియుక్తం ప్రాకృతాద్భుతాన్నియుక్తంచేశ్వరేణతు ॥ ౫౮ ॥ భవ
సంతారకత్వేన హ్యేతదావృతకం క్రమాత్ । ఉపేంద్రగిహూర్వది
గాఢై సంస్థితో ద్విజనస్తమాః ॥ ౫౯ ॥ వహ్నాతేజోధరాఖ్యు
దక్షిణే దురతిక్రమః । వైర్యతేతు మహాకర్తా పశ్యిమేతు మహా
హృదః ॥ ౬౦ ॥ అగ్రాచూయావాయుదిగాఢై వసురేతాస్తథా
త్తరే । పూర్వాస్తరేవర్థమానస్సక్షీగగనగోచరః ॥ ౬౧ ॥ ఆధా
రినిలయం నామ్నా సర్వస్యాఢోగతంస్తరేత్ । పతేస్ఫటికవర్ణా
భాశ్చేత్వతమాల్యాన్బరాన్వితాః ॥ ౬౨ ॥ గణిత్రకం రథాజ్ఞంచ
శబ్దంపైన గదాం తథా । దధానాముఖ్యదత్తౌది ముఖ్య నామాన్త
మేవహి ॥ ౬౩ ॥ కరైశ్చతుర్భుసుసమా మకుటాది విభూషితాః ।
తేజసా విఘ్నజాలాని ప్రేరియన్తో వహ్ని జనః ॥ ౬౪ ॥ ఘనకై
స్సంస్థితాస్సర్వే ధ్యానోన్మీలిత లాచనాః । అథవా ద్విభుజా పతే
వజ్రాద్యం దశకిం క్రమాత్ ॥ ౬౫ ॥ దక్షిణే లోకపాలీయం
ధారయన్తఃక రేణతు । గణిత్రకంతు వామేన వరిదాభయదాస్తుచా ॥
తదా వర్ణాజ్ఞగాగాఢైరిన్ద్రాది సదృశాస్తుచా । ద్వితీయే గోఖ
రద్వార పార్శ్వయోరన్తరస్థయోః ॥ ౬౬ ॥ వినయసేన్ద్వారపా
లాఖ్యావేతా వామాదితోగణౌ । నిధిశౌ శబ్దపక్షాతు నిధిభాన్దౌపరి
స్థితౌ ॥ ౬౭ ॥ స్థూలదస్తాచదాస్తాచ ద్విభుజౌ భగవన్మయా । కుటి
లభూరితాయుక్తా కిందిమన్ననివత్తసా ॥ ౬౮ ॥ లమ్బోదరౌ సుపీ
నాక్షౌ హ్రస్వపాణిపదౌ ద్విజాః । శబ్దపక్షసమానాభౌ నీల శుక్లా
న్సూరస్రజౌ ॥ ౬౯ ॥ మకుటాద్యైస్తు పిఙ్గేరలజాగరైరలంకృతౌ ।
దక్షిణేన కరేణైవ ధారయన్తా సరోరుహమ్ ॥ ౭౦ ॥ ఇతరేణకరే
ణైవ హ్యుత్తానేన నిధిం స్వకమ్ । అథవా వామహస్తాభ్యాం ప్రవే
శాభీదాన్వితౌ ॥ ౭౧ ॥ కరద్వయేన శబ్దంవా పద్మంవా దధతౌ
ద్విజాః । వామేన ధారయేత్పద్మం యదాస్ శబ్ద నిధీశ్వరః ॥ ౭౨ ॥

౧౮ దశ మే ధ్యాయే ద్వా రావరణ దేవతా ధ్యానలక్షణాదివిధిః ౧౦౯
 శఙ్ఖచక్రధరా వాపి శిర సానుకుటోపరి । శఙ్ఖచక్రధరా వాపి సాధకే
 చ్ఛాప శేనతు ॥ ౭౪ ॥ తద్వారశాఖానిష్ఠాతు సంస్మరేద్దక్షిణాదితః ।
 క్షీరకున్దావదాతౌచ నీలకౌశేయవాససౌ ॥ ౭౫ ॥ నీలనీరజవర్ణా
 భ్రౌంశుష్పైర్ముఖపితవిగ్రహౌ । పూర్వోక్త గణ పాద్యశ్చౌ నా
 మ్నభద్రసుభద్రకౌ ॥ ౭౬ ॥ తద్వారపాహ్యతఃపశ్చాతావర్ష
 యోగ్లోపురస్థితౌ । ఏతాగణేశ్వరాన్యసేవ్యధ్యాతావ పరికల్ప
 చ ॥ ౭౭ ॥ అథవాద్విభుజావేతౌ తదాభద్రస్య దక్షిణమ్ । కరంతు
 గర్జనీయుక్తం వామమీవత్తు కుశ్చితమ్ ॥ ౭౮ ॥ గదాగ్రోపరి వి
 శ్రాంతం గదామూలాపరిస్థితమ్ । వ్యత్యస్త దక్షిణంపాదం వా
 మంతు భుజసంస్థితమ్ ॥ ౭౯ ॥ భద్రస్యవామయోర్విప్రాయదు
 క్తం పాణిపాదయోః । దక్షయోస్తత్సుభద్రస్య దక్షోక్తం వామ
 గంభవేత్ ॥ ౮౦ ॥ కింతు తద్వాచుహస్తంతు యుక్తం విస్తయము
 ద్రుమా । యద్వాభద్రోదక్షకరే భీతిముద్రా సమన్వితః ॥ ౮౧ ॥
 గదాపరిష్టాద్విశ్రాంత వామహస్తోద్విజౌత్తమాః । పశ్చాత్కరద్వ
 యేనాపి చక్ర శఙ్ఖధరగ్రహూత్ ॥ ౮౨ ॥ సుభద్రస్తు గదాస్యస్త ద
 క్షహస్తస్తథేత రే । అభీతిముద్రా సంయుక్త శ్చక్ర శఙ్ఖ సమన్వితః ॥
 చణ్డాదిష్వపేవ మేన ద్విభుజత్వాదికం భవేత్ । చణ్డప్రచణ్డౌ ధా
 తౌచ విధాతౌచ జయస్తథా ॥ ౮౩ ॥ విజయశ్చాపి భద్రశ్చ సుభ
 ద్రశ్చ గణేశ్వరః । ఏతే గణేశ్వరాహ్యస్తా ప్రభా పుష్పమురై
 ర్వివా ॥ ౮౪ ॥ దేహవక్త్రా కృతైస్తుల్యాస్తథైవాభరణాయు
 ధైః । భక్తానాం విష్ణుజాలస్య సర్వదిక్సంస్థితస్యచ ॥ ౮౫ ॥ సం
 సారఫలదాతురైః ఛేదనార్థం సముద్యతాః । పరస్పరముఖాస్సర్వే
 స్థానతైస్సంస్థితాస్సమైః ॥ ౮౬ ॥ గణేశాయుతలమైస్తు నానావర్ణ
 వపుర్ధరైః । అచ్యుతారాధనపరై రేకేకైఃపరివారితాః ॥ ౮౭ ॥ తృతీ
 యావరణేవశ్చాత్మూర్పాది క్రమయోగతః । ఇన్ద్రాదిలోకపా

లానాం దశకం చిన్మసేద్ద్విజాః ॥ ౮౯ ॥ శతధామ నిభంధ్యామే
 చ్చతుర్బాహుం పురస్తరమ్ । సహితద్విపసంస్థంతు సుతీక్ష్ణకులిశో
 ద్యతమ్ ॥ ౯౦ ॥ అజారూఢం స్మరేద్రక్తం శక్తిపాణిం హుతాశన
 మ్ । సహస్రార్పిభిరాకీర్ణం సహస్రదిత్యభాసురమ్ ॥ ౯౧ ॥ మ
 హామహిషసంస్థంతం త్వజ్జనాద్రసమాప్రభమ్ । సభీషదణ్డహస్తంచ
 స్మరేద్దేవం పితృశ్వరమ్ ॥ ౯౨ ॥ దంష్ట్రాక రాశవదనం కృష్ణమేఘ
 పమప్రభమ్ । ఘోరంప్రతాపసంధ్యాయోఽభ్యక్షకృత్ సేశ్వరమ్ ॥
 ముక్తాఫలద్యుతినమం భీమం పాశకరోద్యతమ్ । నాగకన్యాసహ
 స్రాధ్యం మకరస్థమపాంపకమ్ ॥ ౯౩ ॥ నీలతోయదసంకాశం
 మహాధ్వజపటాజ్ఞితమ్ । ధ్యాయేగ్సమీరణం దేవం సంస్థితం హ
 ర్నిహోపరి ॥ ౯౪ ॥ సోమం తారాగణోపేతం శబ్దగోక్షీరపాణ్డుర
 మ్ । బృహచ్చశకపృష్ఠస్థం శిశిరాస్త్రీకరంస్మరేత్ ॥ ౯౫ ॥ సింహో
 భూతీలవిప్రాజ్ఞం త్రినేత్రం వృషవాహనమ్ । శ్రీశూలాయుధహస్తం
 చ త్వీశానం జ్ఞానినం స్మరేత్ ॥ ౯౬ ॥ పాతాళ దిగ్గతం ధ్యాయే
 తుకర్తారూఢం హలాయుధమ్ । సితం సహస్రఫణిభ్యద్యో2నస్తౌ
 నామ నాగరాట్ ॥ ౯౭ ॥ భవక్రీంభ్రామ్యమాణంతు దణ్డహ
 స్తం ప్రజాపతిమ్ । హంసారూఢం ఖసంస్థంతు ధ్యాయేద్ధ్రువిమ
 జంవిభుమ్ ॥ ౯౮ ॥ ఏతే చతుర్భుజాస్సర్వే లక్ష సూత్ర విధూష
 తాః । చిన్తయన్తఃపరంతత్త్వం వరాభయకరోద్యతాః ॥ ౧౦౦ ॥
 దివ్యాభరణదిగ్ధాజ్ఞా దివ్యమాల్యామృరాన్నితాః । దివ్యరూపధ
 రావ్రేప దివ్యగర్భవహోద్విజాః ॥ ౧౦౧ ॥ రక్తశుక్లనిశాపీత నీల
 చమపకనవ్రభైః । వ్యోమస్ఫటికమార్తాణ్డ రాజౌపలఃప్రైస్తథా ॥
 మాల్యాక్రరాగవసనైర్మహోఽమౌస్సమలంకృతాః । భూషితా భూ
 పత్రైశ్చిత్రైశ్చిరణ్డమకుటాదిభిః ॥ ౧౦౨ ॥ పభ్యశ్చతుర్భుజస్త్ర
 త్ర విజ్ఞేయో వృషభధ్వజః । ద్విభుజాస్త్రవధనాచాన్యే వరదాభయ

కాస్తువా ॥ ౧౦౪ ॥ ఇతిలాకేశ్వరేషూక్తం తతోవై ద్విజసత్తమాః ।
 తృణీయావరణద్వారే శౌఖామూలేతు దక్షిణే ॥ ౧౦౫ ॥ సుదశణ-
 నం చతుర్ద్వస్తం హ్రస్వకాయం జ్వలత్ప్రభమ్ । శ్రోధరక్షేత్ర-
 ణం దేత్య దానవా సృగ్విలెపనమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ నృత్యంతం మన్ద మ-
 త్తంచ సహస్రైరాన్తరస్థితమ్ । దంష్ట్రాకరాశ్వవదనం కుటిలభూ-
 లతాయుతమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ కల్పాన్తపావకాకారం స్వరశ్శిపరివేష్టిత-
 మ్ । దక్షిణేభుజయ్యైతు పూర్వేణచ సుదర్శనమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ ధా-
 రయంతం తతోఽనేయన ఏశాన్తాం భూతలెగదామ్ । శఙ్ఖముఖ్యేన
 వామేన హ్యపరేణ గణిత్రకిమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ హారకేయూరతాటజగ-
 మకుటాది విభూషణైః । విభూషితం విచిత్రైస్తు శ్వేత మాల్యా-
 మ్మరాదితైః ॥ ౧౧౦ ॥ విఘ్నానుత్పాటయంతతు దీప్తేన స్వేన
 తెజసా । సంస్కరెత్తు తతోన్యస్మిన్ శౌఖామూలే తతోద్విజాః ॥
 సుస్థితం గరుడంవిహ్రీస్తస్థకాశ్చన సన్నిభమ్ । సౌమ్యవక్త్రం
 వివృత్రాక్షం రక్తతుణ్డం సుభీషణమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ పృథూదరం దీర్ఘ-
 పుచ్ఛ పక్షమణ్డలమణ్డితమ్ । రక్తాన్బరధరం చైవారక్తస్రగనుత-
 పనమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ దంష్ట్రాకరాశ్వవదనం భ్రుకుటికుటిలెక్షణమ్ । వి-
 చిత్రకింక్రుశ్చగరం భుజగేన్తైరిలంకృతమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ మకుటాన్వై-
 రలజ్జాగైర్వివిదైస్తు విభూషితమ్ । భుజద్వయే యచ్ఛక్రస్య వా-
 మే సంపరీక్షీర్థితమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ దక్షిణే తద్భవేదస్య దక్షోక్తం వా-
 మగంభవేత్ । వజ్రం శక్తిస్తథాదణ్డం శక్త్యంపాశో భవజస్తథా ॥
 శిశిరాఖ్యం త్రిశూలంతు లాఙ్గలం ముసలంతథా । పూర్వాది క్రమ-
 యోగేన చతుర్థావరణేస్థితాః ॥ ౧౧౫ ॥ ఏతేషాం క్రమశోధ్యాయనం
 సాంప్రతం కథ్యతే ద్విజాః । వజ్రం వజ్రోపలాభంతు సితదీర్ఘనఖా-
 జితమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ దంష్ట్రాకరాశ్వవదనం జ్వలతగ్రానకలోచనమ్ ।
 సౌదామినీ ప్రభాంశక్తిం శాన్తాగ్నివదనేక్షణమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ ఘనఘ

రగాః ॥ ౧౫౦ ॥ ఏకవీరాసహాయాశ్చ శ్వప్రయత్నేన లీలయా ।
 ఆబ్రహ్మభవనంశశ్వత్పరివర్తనకృత్తమాః ॥ ౧౫౧ ॥ ఏతదావరణ
 ద్ధ్వారచతుష్కోద్ధ్వారదేవతాః । నయేద్యుక్తప్రయోగేణ పూర్వద్ధ్వ
 రాదితఃక్రమాత్ ॥ ౧౫౨ ॥ వజ్రనాభం హరిశంచ పూర్వస్థానం ద
 ష్టిణోత్తరైః । ధ్యాయేత్తు వజ్రనాభాఖ్యం శతధామసహస్రభిమ్ ॥
 ముఖ్యదక్షిణహస్తేన నిషేధాభినయాన్వితమ్ । శేత్రలతాం ద్వితి
 యేన చక్రరాజం తృతీయతః ॥ ౧౫౩ ॥ ముఖ్యవామకిరణేవ శ్రో
 ణేతటకృతార్పణమ్ । శక్త్యాగాజంద్వితీయేన తథావజ్రం తృతీయతః॥
 ధారయంతం తథాదుక్తభూషణైర్విపిచైరపి । రక్తిమాల్యామృగధరిం
 రక్తిస్రగసులేపనమ్ ॥ ౧౫౪ ॥ ఏవంవాషేహరిశంచ నిషేధాభిన
 యాన్వితమ్ । ప్రవేశాభినయాభ్యసం పాణినా కింతుదిహితమ్ ॥
 ఏకాహ్యత్రనిషేధంచ క్వభక్తానాంకిరణాత్ ॥ భక్తానాంవపరః సై
 వ ప్రవేశం సంప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౫౫ ॥ ద్వారేద్వారే ప్రవేశాదద్వి
 యైవైవం ప్రయోజనమ్ । దక్షోక్తం వజ్రనాభస్య తచ్ఛరీరస్య
 వానుగమ్ ॥ ౧౫౬ ॥ అద్యవామగతంసర్వసన్యస్తక్షిణపాణిగమ్ ।
 ధర్మాధ్యక్షనియస్త్రీశౌ దక్షిణేదక్షిణోత్తరైః ॥ ౧౫౭ ॥ కుర్వాద
 న్తకపాదృశౌ పూర్వపద్భుజభూషితౌ । వీణకాశేయవసనౌ వీణ
 మాల్యవిలేపనౌ ॥ ౧౫౮ ॥ కింతు దక్షిణదాహస్తౌ వజ్రచక్రవిల్బితౌ ।
 శుద్ధాక్షమమృతానన్తం ప్రతీచ్యాం దక్షిణాదితః ॥ ౧౫౯ ॥ బాణ
 శాస్త్రుకమేకస్త్రిపాణౌపాశమథావరైః । అద్భుతంకరచతుష్కోంయ
 త్తద్భుగ్రం పూర్వపద్భువేత్ ॥ ౧౬౦ ॥ ఆకృతౌజలనాథస్య సద్భ
 శౌ సర్వదేవహి । నీలకాశేయవసనౌ నీలస్రగసులేపనౌ ॥ ౧౬౧ ॥
 ఎసునాథసుధానన్తముదగ్దిగ్దక్షిణోత్తరైః । శిష్టముష్టరహస్తౌచ ప్రా
 గ్విచ్ఛేషంచతుష్టయమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ కరాణామనయోగకార్యంరూ
 పేణామపలేస్సనుమ్ । అతిసీకుసుమశ్యామకాశేయస్రగ్విలేపనౌ ॥

నవమేధ్యాయే ద్వారావరణదేవతాధ్యనలక్షణాదివిధిః ౧౧౫

భూషణైర్భూషితాహ్యతేష్ట వివిధైర్బ్రహ్మనాభవత్ । వస్త్రావర
ణ దేవానాం తద్వార్థానాం విశేషతః ॥ ౧౬౭ ॥ శృణుధ్వంధ్య
ననధునా తస్యతో మునిపుజ్జవాః । పూర్వాదిశానపర్యంతం షష్ఠా
వరణసంస్థితాః ॥ ౧౬౮ ॥ ఏతాశ్చ దేవతాపితౄన్దైవజోరూపం స
హస్థితాః । కాలోపయన్నియంతాచ శాస్త్రం నానాజలక్షణమ్ ॥
విద్యాధిపతయశ్చైవ ఫరుద్రస్సగణగ్నినః । ప్రజాపతినమూహస్తు ఇ
న్ద్రస్ససరివారకః ॥ ౧౬౯ ॥ ముఖ్యద్వారచతుష్కృతు పూర్వవ
ర్ణసంస్థితాన్గ్రహతః । చక్రశిఖౌ పద్మగదే లాజ్యలం మునలంశరాః ॥
శాజ్యకాంధై శైత్రమాశ్రేయ్యా విద్యుత్తుహినకున్దభాః । పీతనీల సితా
రక్తనీలగోక్షీరసన్నిభైః ॥ ౧౭౦ ॥ హరితాలారుణాభైస్తు వస్త్ర
మాల్యాను లెపవైః । సర్వరిత్యనుయైర్ముక్తైర్భూషణైరపస్యలంకృ
తః ॥ ౧౭౧ ॥ మహాబలామహాపిగాన్ధైర్వ్యవక్తాద్విబాహవః ।
ఏతేతు నాయు కాస్స క్షేపవిన్నజ్జితహస్తకాః ॥ ౧౭౨ ॥ దుష్టా
ఘోరార్జున్దైర్బిదక్ష్మణేన కరేణతు । కటిమాలవ్యాన్వివామేన హ్వాన
తైస్ససమైఃస్థితాః ॥ ౧౭౩ ॥ దృఢవ్రతో బహుశిరా మహాకాయో
మహాబలః । జుకోక్రిధో దురాధర్షోమహాత్మాహస్త్రిపిత్రవః ॥
అశులూకున్దహర్షిష్టాన్సర్వదిస్తురిత్రకవః । విషమో గహనోమే
ఘర్షణోడళోవప్రవేశకాః ॥ ౧౭౪ ॥ శక్రాగ్నిమధ్యమారభ్య శక్రే
శానాన్తరరాసిధి । శుక్లశోణ సువర్ణాభిపిత్తరక్తసితాసితాః ॥ ౧౭౫ ॥
రక్తపీతాతనీహేమశోణశుక్రాసితాసితాః । నన్దాసురూపపద్మస్త్ర
మాల్యాలేపనభూషణః ॥ ౧౭౬ ॥ నామాసురూపచారిత్రాశ్శుభ్రము
ద్గరధారిణః । సవ్యేతరక్రమేజ్జైవప్రవేశకనిషెధకాః ॥ ౧౭౭ ॥ క్షణా
దుభవనపంహారస్పృష్టిస్థితకృతిక్షమాః । ఉత్తానేతాన్త్రమైజైవపూ
ర్వవత్సంప్రపూజయేత్ ॥ ౧౭౮ ॥ మునయస్సప్తపూర్వే స్యేగృహా

శ్చ భూషితైర్వజ్రనాభవత్

స్తా గాదితైర్వృతాః । జీమూతాశ్చాఖిలా సా గాస్త్యపస్రో గణ
ముత్తమః ॥ ౧౮౨ ॥ ఔషధస్యశ్చైవపశవో యజ్ఞాస్సాశ్చాఖిలాస్తు
యే । సూక్ష్మరూపేణతిష్ఠన్తి పూర్వవత్సప్తమావృతౌ ॥ ౧౮౩ ॥ స
న్మృషఃప్రభవశ్చైవ పూర్ణఃపుష్కరపవచ । ఆనన్దోనన్దనశ్చైవ కీర
సేనస్సపేణకః ॥ ౧౮౪ ॥ తన్మృత్యోద్వారశాఖాష్టాద్వౌద్వౌదక్షిణ
నానుయోః । సన్మృతశ్చైతన్తన్మృతప్రభవఃకున్దనస్నిభః ॥ ౧౮౫ ॥
పూర్ణపురత్వవర్ణాభస్తస్మిన్ క్తస్త్వపుష్కరాః । ఆనన్దఃపీతనర్తస్త్వ హే
మాభోనన్దఉద్యతే ॥ ౧౮౬ ॥ కృష్ణాభోపీతసేనస్త్వ సుషేణాశ్చ
నసన్నిభః । మకుటాద్దదవిక్రంతోగదావాస్తాద్విబాహనః ॥ ౧౮౭ ॥
చతుర్భుజావా విప్రేన్ద్రాశ్చిభృదగ్రిగదాధరాః । పూర్వసత్త్వాణీనా
న్యేన ప్రవేశక నిషేధకాః ॥ ౧౮౮ ॥ దంష్ట్రాగ్రిక గాశవదనానిగ్రహో
నుగ్రహక్షమాః । త్సేనకన్ధిన్ధిన్కన్ధాన్ద్రోహోమకన్ధాన్ధా
వనః ॥ ౧౮౯ ॥ యుగాన్తాగ్న్యశ్చవశ్చైవ సంచర్యాభీషణస్తథా । స
త్కాన్తనశ్చానిమిషశ్శిషపర్వాశితాననః ॥ ౧౯౦ ॥ ఔషమన్ద్రస్యప్ర
కృష్ణకౌవిగానుశ్చాశుమాల్యపి । ఔషదౌవారికాన్ద్యైతన్ద్రణమో
దకంక్రిమాత్ ॥ ౧౯౧ ॥ దృఢనశాదిసదృశం వర్ణస్తన్మృజా
న్వితిమ్ । వామదక్షిణయోగేన వృష్టసంపూర్వపశ్చిమమ్ ॥ ౧౯౨ ॥
శ్శ్చముగ్ధరపక్షాక్షివరాభయసమన్వితిమ్ । నానానర్తస్త్వగుష్ఠీష వ
స్త్రాన్తేపనభూషణమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ ప్రాగుక్తగుణశౌర్యాభ్యం సర్వ
కర్మకృతిక్షమమ్ । తద్దాభాష్టకంత్కాథం శతమన్మృత్పిరోచనః ॥
అప్రతర్క్యాత్త్యమల్లఙ్గిస్త్యప్రమేయాభిధానకః । ఆమీషీనుమ
హాన్మృతశ్చకౌరాక్షస్తథాష్టకః ॥ ౧౯౪ ॥ ఇన్ద్రాగ్నిమహ్యోప
ద్వారపార్శ్వశోభాస్వసుక్రిమాత్ । ఏకైకశఃస్థితాన్మూరాఃప్రవేశక
నిషేధకాః ॥ ౧౯౫ ॥ నీలపీతజపాశ్శ్యానుస్సీతహింజులికేన్ద్రభాః ।
మహాబలామహావిర్యాన్సుమన్దఙ్గ్యుపరాక్రమాః ॥ ౧౯౬ ॥ నానా

(30) నవమేధ్యాయే ద్వా రాసరణ దేవతా ధ్యానలక్షణాదివిధిః ౧౧౭
 విధాన్బుగ్రస్థిర్భూషణైరనులేపనేః । అన్వైరనుపదిష్టైశ్చ య
 ధాశోభనులజ్జుతాః ॥ ౧౯౮ ॥ షాడ్గుణ్యమహిమాయుక్తాశ్చతు
 గ్నస్తాఃక్రమేణతు । సృష్టదక్షిణవామాభ్యాం చక్రశృంఖనమన్వితాః॥
 ౧౯౯ ॥ దాగ్రోపరివిశ్రాంతముఖ్యహస్తద్వయాన్వితాః । ద్వారోపద్వా
 రశోభేశానేతానాంపూజయేత్క్రమాత్ ॥ ౨౦౦ ॥ విద్యాచైవా
 పగావిద్యా పావకశ్చైవ మారుతః । చంద్రారోగవారివసుధేహ్య
 తాస్సంసారదేవతాః ॥ ౨౦౧ ॥ సూక్ష్మరూపేణఃస్థన్తి బాహ్యోవర
 ణభూషణే । అనురేశోవిరూపాక్షసుధర్మిస్తోనియానుకః॥౨౦౨॥
 సర్వసత్త్వాశ్రయశ్చౌఘోగహనస్తదనస్తరమ్ । మహారాజేశ్వరశ్చ
 పిథవాధ్యక్షైశ్చరస్తథా ॥ ౨౦౩ ॥ ఏతేగణేశ్వరాస్త్యస్త్రోతస్సు
 భ్యద్వారపాలకః । ధ్యేయశ్చౌఘగుణజాస్సర్వే ముఖ్యపాణి
 ద్వయేనతు ॥ ౨౦౪ ॥ అనురేశవిరూపాక్షో విద్రవేంద్రలతాకరౌ ।
 వస్త్రగాభ్యాంబుపాణిభ్యాం చక్రశృంఖనముజ్జ్వలౌ ॥ ౨౦౫ ॥ కు
 బ్జుగనాజ్ఞానసజ్జాగౌ దంష్ట్రీయాపికృతానసౌ । దక్షిణోత్తర
 యోగేన లాభ్యానవ్యోమ్యయాన్వితౌ ॥ ౨౦౬ ॥ ద్వారదక్షిణవామ
 హ్ణౌ ప్రవేశక నిషేధకౌ । సుధర్మిస్తోనియస్తాచ సుసతశ్చౌమశ్చప్ర
 భౌ ॥ ౨౦౭ ॥ సుభీమనల్లహస్తౌచ వజ్రాయుధవిష్ణుతౌ । యథా
 క్రిమోదితానన్యార్థధారియస్తౌ యథావిధి ॥ ౨౦౮ ॥ సర్వసత్త్వా
 శ్రయశ్చౌఘోగహనశ్శౌర్యశృంఖలః । కింతుపాశకరావేతౌ పూర్వ
 నిమ్బుజభూషితౌ ॥ ౨౦౯ ॥ మహారాజేశ్వరోరక్తోధనాధ్యక్షై
 శ్వరోసితః । శిశిరాయుధసంయుక్తౌ కృకమనృద్యభాపురా ॥ ౨౧౦ ॥
 మహాబలామహావీర్యాః చుస్త్రోషక్షయంకరాః । చుర్నిరీక్ష్యాశ్చ
 దుర్దహదైత్యదానవిహింసకాః ॥ ౨౧౧ ॥ నానామహోర్ణవాసోభి
 ర్భూషాలైరైరలంకృతాః । మహర్షభం ప్రభూతంచ గంభీరం
 ప్రాణగోచరమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ యోగాజ్ఞం యోగనిలయం సనాతన

మశ్శుభ్రలమ్ । తారకాస్తరితంతారం విరామంవిపమంతథా ॥ ౨౦౩ ॥
 దురతిక్రమంద్యుహంచ సుధూన్రుమవిలాశనమ్ । తత్సాలకోపద్వా
 రేషు విన్యసేత్పూర్వవత్కనా ॥ ౨౦౪ ॥ ఉక్తోపద్వారిపాలా
 నాం వర్ణతస్సనుముజ్వలమ్ । గణపోడశకింతేత్తచచ్చతుష్పాణిసను
 నితమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ గౌణవామకరాద్యంతు ముఖ్యవామకిరాసిధి ।
 శబ్దపట్టసహస్తంచ నిషేధాభినయోఘ్నతమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ ప్రవేశాభిన
 యాజగంచ నానావణ్ణామ్బురస్రజమ్ । నానాస్థానకసంయుక్తంనా
 నాభూషణభూషితమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ అక్షసూత్రధరింవాథప్రపన్నా
 నాం ప్రవేశకృత్ । నిషేధకృత్తథానేయేషాం న్యస్తవ్యంమునిసత్త
 మాః ॥ ౨౦౮ ॥ దేవవ్రతం నిరాతజగం భీష్మంచ పురుషం తథా ।
 ఉగ్రం వీరేశ్వరంరమ్యమరిష్టం మునిసత్తమాః ॥ ౨౦౯ ॥ నిర్విష
 ణ్ణం యుగాంతాంశం శతానస్తం శతాననమ్ । తేజోధరించితాలాక్షం
 యుగాంశం దేవనస్తనమ్ ॥ ౨౧౦ ॥ వాతంద్విరస్తకోభాసు గణమే
 వైకళ్యోన్యసేత్ । ఉపద్వారేశ సదృశం వర్ణతో లాఙ్ఘనైర్వినా ॥
 చతుర్భుగపాణిభిశ్చైవ పన్నస్తరక్షిణపూర్వకమ్ । ముఖ్యరక్షిణహ
 స్తాస్తం శబ్దచక్రికదాధరమ్ ॥ ౨౧౧ ॥ నిషేధకృచ్చపాపానాను
 పాపానాం ప్రవేశకృత్ । నానాస్రగమ్మరోష్ణీచభూపాలేపార్చ్య
 లంకృతాః ॥ ౨౧౨ ॥ అనంతా చిన్త్యవిభవాస్సర్వభూతసమాశ్ర
 యాః । నానాశస్త్రాస్త్రకుశలాః నానాజ్ఞానసహస్వితాః ॥ ౨౧౩ ॥
 నిరస్తానేకజైత్యేశాస్సభూనాం పాలనాద్యతాః । ద్వారద్వయా
 నితేపాలే ముఖ్యద్వారగతాపుభౌ ॥ ౨౧౪ ॥ తీవ్రతసూన్మరూ
 పేణ తదన్యద్వారపార్శ్వయోః । ప్రాకారసర్వకౌణేషు విహిన్
 కోణాదితోన్యసేత్ ॥ ౨౧౫ ॥ ప్రథవాప్యయరూపాణాం మూర్తీ
 నాం చతురాశ్చనామ్ । తథామూర్త్యంతరాణాంచ తత్కాంతానా
 మనుక్రమాత్ ॥ ౨౧౬ ॥ మంత్రాణామస్త్రీసఖ్యాదితేషాం రూప

మనుష్కర్తా । చతుర్థానుపికోణానామన్యక్తంభవనాద్భుహిః॥౨౨౮॥
 సంయజేద్భవనామూలై యష్టాన్నాన్యోభవఃస్మృతః । తేహం బ
 హిస్వనున్నైః దిక్పానైః శుపేతిరాత్ ॥ ౨౨౯ ॥ స్వనురీచిగ
 తేవైవ భాసయంతం నివేశయత । న్యవ్యైవనుర్చనంతురాయత్తన్త్రీ
 ముద్రాన్విశేనతు ॥ ౨౩౦ ॥ నిరీక్షణాదిశుద్ధేన అగ్నిస్థానకర్తవ్యనా
 దినా । వాసుదేవాభిధానస్తు దేవప్రాప్త్యణ్యపిగ్రహః ॥ ౨౩౧ ॥ కర్తి
 ణాముపకారార్థం ప్రాప్తాదం స్థూలఃగ్రహమ్ । సర్వజ్ఞానక్రియా
 ణాంచ సర్వశక్త్యపమాత్రయమ్ ॥ ౨౩౨ ॥ సమాసాద్యానుగృహ్యంతి
 సదాశ్చంద్రగ్రహభుః । తస్మాత్తదజ్ఞభూతేషు ప్రాణాదేష్వప్తేషు
 క్రమాత్ ॥ ౨౩౩ ॥ ప్రథాదిబుద్ధినిష్ఠంతు బాహ్యతత్వాప్త్యకంన్యసే
 త్ । ప్రాప్తాదశ్చాన్యసంయుక్తప్రకృతిప్రిగుణాత్మకా ॥ ౨౩౪ ॥
 తద్గతాప్రళమాజీవ స్తద్గణపరమాపుమా ॥ అతాభిదేవతాన్యత్ర త
 ద్వాన్యేతాన్యనుక్రమాత్ ॥ ౨౩౫ ॥ సర్వత్రవ్యాపక త్వేన ధ్యా
 త్వా సంపూజయేత్తతః । సర్వాధారమయేవైవ సర్వసత్వాత్రయేణ
 చ ॥ ౨౩౬ ॥ సర్వదోషవిషక్షేన కాలచక్రామ్నుజేనతు । సమ్ము
 తీకృత్యభవనం సప్రాకారసంభోధ్యతః ॥ ౨౩౭ ॥ సమూజ్యహా
 ద్దీధీముద్రాన్విచక్రముద్రా సమన్వితామ్ । ప్రదృశ్యసర్వతోదిక్షు
 కవచేనావకుణ్ఠయేత్ ॥ ౨౩౮ ॥ ఏకమూర్తివిధానేచ త్తైకాద్వా
 రభూషితే । భవనేయంవిధానసావిష్టగూర్వహపరిఃస్మితే ॥ ౨౩౯ ॥
 చతుర్ద్వారాన్వితేగేహే దిద్వారాగ్రస్థమణ్డపే । సర్వతోభద్రసా
 లేచ అఘనిర్మితవేపిత ॥ ౨౪౦ ॥ సదధ్వదేశభద్రాప్య ద్వారద్వి
 ద్వితయాన్వితే । ద్వారపాలగణాన్మనస్సేద్విశేషోఽయం ప్రకాశ్య
 తే ॥ ౨౪౧ ॥ చక్షాద్యాశ్చ సుభద్రాన్తాఃప్రాప్తాదద్వాశ్చ త్తప్తయే ।
 న్యసనీయాక్రమేణైవ పూర్వసద్వస్త్యయోగతః ॥ ౨౪౨ ॥ ద్వారో
 ధ్నోమహాబృహద్వద్వద్విశయస్థాయథాక్రమమ్ । లక్ష్మీ కీర్తిర్జయ

మాయా దేవ్యం ప్రాగు క్తలక్షణాః ॥ ౨౮౩ ॥ సత్యసుప్తస్థో గతి
 ఉస్తార్త్వ స్వగ్రేషు సంస్థితాః । అనివర్తీను హవృత్తిదర్పహాసత్యజ
 త్స్థిరః ॥ ౨౮౪ ॥ జయంతో భయకృత్తానీ త్వష్టమోద్విజసత్తమాః ।
 దిగ్రమణ్ణపద్వార శౌఖాపార్శ్వం సమాస్థితాః ॥ ౨౮౫ ॥ అనివర్తీ
 ను హవర్తీ కృష్ణాభశుక సన్నిభః । దర్పహాసర్వజిజ్ఞేష పాణ్డుర
 క్తసు నర్ణభౌ ॥ ౨౮౬ ॥ స్థిరో జయంతస్సతతం శౌనాజ్ఞాన సమచ్యుతః ।
 భయకృత్ప్రైవమానీ చ పితృశః పాణ్డురోజ్వలః ॥ ౨౮౭ ॥ ద్విభుజా
 సర్వవైతే దక్షిణేనః రేణుః । సస్యకం శ్శభ్రు న్యేన దధానాః కూ
 రిపత్రిమాః ॥ ౨౮౮ ॥ యదాచామర్షుజా ధ్యేయాస్తదాప్రైతే గణేశ్వ
 రాః । ముఖ్యదక్షిణహస్తేన క్షిప్తవేగైలతాన్వితాః ॥ ౨౮౯ ॥ తథా
 వాసుక రేశభం పృష్ఠగే దక్షిణాదిశః । పాణిన్యయే చక్రపక్ష్యావిభ్ర
 తౌ జ్వలననభౌ ॥ ౨౯౦ ॥ నానావస్త్రీస్ససంస్థేన భూషణాలేప
 నాన్వితాః । వ్యశ్యస్తహస్తచరణౌ లాఞ్చనవ్యశ్యయాన్వితాః ॥
 ఊర్ధ్వశ్చామృతాజ్ఞాను సర్వాజ్ఞసర్వతోముఖః । శుభ్రాశ్శోవరద
 ప్రేన వాగీశశబ్దవిక్రమః ॥ ౨౯౧ ॥ పాశ్చజన్యపిశేషాహిద్వ
 ద్వైవక్రమాత్స్థితౌ । సర్వతోభద్రసాలస్థచక్రద్వారేషు పూర్వ
 వత్ ॥ ౨౯౩ ॥ ద్విబాహుస్త సంప్రగృహ్య దక్షిణేన రేణుః । గృ
 హీతముసలాస్త్రైశ్శభ్రున్యేన పాణినా ॥ ౨౯౪ ॥ దధావాశ్చై
 వ చత్వారింశ్రాస్త్రైర్బహుక సన్నిభాః । అన్యేపరభృతాభిస్తు సర్వ
 భూషణభూషితాః ॥ ౨౯౫ ॥ బలెన మహతాక్షిప్త దేవాసురిసు
 షణోరగాః । పకవీరా సహాయాశ్చ అశ్రయ త్సేనలీలయా ॥ ౨౯౬ ॥
 ఆబ్రహ్మభవనం శశ్వత్పరివర్తనకృత్క్షమాః । విశ్వేశో విశ్వకృద్వి
 శ్వో విశ్వాత్మా విశ్వలాదనః ॥ ౨౯౭ ॥ విశ్వపాదో విశ్వభుజస్తథా
 ప్రైవిశ్వకర్మకృత్ । పతే ద్వితీయసాలస్య ద్ద్వారేషు నియాను
 కాః ॥ ౨౯౮ ॥ ద్విబాహువః పరిజ్ఞేయాః వామదక్షిణయోగతః ।

(30) నవమేధ్యామేద్వారావరణదేవతాభ్యాసలక్షణాదివిధిః ౧౨౧

గదాఖడ్గాస్త్రసంయుక్తాఃకరణ్డమకుటాన్వితాః ॥ ౨౫౯ ॥ శౌణ
 పిత్తసితశ్యామ రక్తపీతసితాసితాః । సర్వవన్ద్యామృతాలేపానసూఘ
 షాభిర్విరాజితాః ॥ ౨౬౦ ॥ పకవీరాసహాయాశ్చ సర్వదోషనివార
 కాః । తద్వారాస్తరభాగేషు వామదక్షిణయోగతః ॥ ౨౬౧ ॥ ప్రా
 సాదాభిముఖాన్మృత్యుస్యేన్దిభివాధేశ్వరాక్రమాత్ । శఙ్ఖపద్మమ
 హావద్వ శతధామాభిధౌతతః ॥ ౨౬౨ ॥ అఖణ్డితస్సస్తతశ్చాన
 న్తధారఇతిశ్రుతః । సర్వద్వారఇతిభ్యాతఃప్రథమా పూర్వమీరితౌ ॥
 అన్యేషాం వత్స్యతేషణ్ణాం వర్ణరూపాదికంక్రమాత్ । రక్తఃకృష్ణ
 సుస్పన్ధాభస్మితారుణశనిశాలభాః ॥ ౨౬౩ ॥ శఙ్ఖపద్మనిధీశౌక్తసర్వ
 లక్షణలక్షితాః । ఎసురశ్శసువన్ద్యాప్తలాహధాన్యధనాధిపాః ॥ ౨౬౪ ॥
 సర్వోపధీనిధీశానానైషామూర్ధ్వేషుఖాసవాః । సర్వాంలజాగర
 సంయుక్తాస్సృజితాభిచాతప్రదాః ॥ ౨౬౫ ॥ సతప్త్రీతీయావర
 ణద్వారేషు ద్వర్వన్యయోగతః । తర్తక్షిణోద్దాగాభ్యాంతు శౌఖా
 భ్యాం పిన్యసెన్గ్రామాత్ ॥ ౨౬౬ ॥ పురతశ్చక్రగరుడౌపాలతా
 తౌశుదక్షిణౌ । పశ్చిమేశౌర్ధ్వముక్తౌ సౌమ్యేనన్తఃముశ్యకౌ ॥ ౨౬౭ ॥
 జక్రపక్షీశ సీగాణాం శౌర్ధ్వనన్తకియోగపి । స్వేషు స్థానేషు పూ
 ర్వోక్తం వర్ణరూపాదికం ద్విజాః ॥ ౨౬౮ ॥ అన్యేషాం తాలపూ
 ర్వాణాం శ్రీయాణామథవత్కృతే । తాలోద్వజసాన్యూహృతాదికా
 లరూపాభిమానకః ॥ ౨౬౯ ॥ యుషస్సర్వాజ్ఞనిభిభృతో జగద్విజ
 డదాహృతః । ససర్వోపదవోదిశ్యస్సంసారశ్చపలాత్మకః ॥ ౨౭౦ ॥
 పతాకసూక్ష్మస్వరూపేణ ధ్యాత్వా సంపూజయేత్కామ్రమాత్ ।
 గణ్ణాచయమునాగోదానదీచ మహతీతథా ॥ ౨౭౧ ॥ వితస్తానర్క
 దాచైవ జమ్బూభ్యాంచ సరస్వతీ । నద్యశ్చతుర్థపాలస్యదిద్వా
 రేషు క్రమాత్ స్థితాః ॥ ౨౭౨ ॥ గణ్ణాయమునయోరుక్తం వర్ణరూ
 పాదికంపురా । తాభ్యామనాన్యస్సమానాస్తు వర్ణశోభావివేషతు ॥

సితారుణాస్సితాస్సర్వర్ణసితకున్దసమవ్రభాః । వ్రనుత్తపాగ్రీధజేమాశ్చ
 నానాభరణధూషితాః ॥ ౨౭౫ ॥ సర్వధాతువిచిత్రాగ్రాస్సర్వరత్న
 విరాజితాః । సుధాతుస్సుధరాద్వాభ్యాం కరాభ్యాంపూర్వవత్స
 తాః ॥ ౨౭౬ ॥ ఏవం దిద్వారభవనద్వార్ స్థస్థితీరుదాహృతాః । ఏ
 కమూర్తైషు దిబ్బూర్తైః ప్రాకారేషూర్ధ్వగేషుచ ॥ ౨౭౭ ॥ ద్వా
 రాదయస్తదీయాశ్చ సామాన్యాస్సముదాహృతాః । సర్వసాల
 వ్రతీహరశాఖాపార్శ్వగతాపుభౌ ॥ ౨౭౮ ॥ ధేయోవాస్థాపనీ
 యావా బాహ్యోహరగతాయది । యథోక్తలక్షణాపేతౌ స్థాపనీ
 యాయథాక్రమమ్ ॥ ౨౭౯ ॥ ఏవమావరణేశానాథ్యాత్వా సం
 ఘాప్యవార్పయేత్ । ధ్యానోత్థాపితదేశేషు స్వాకారాస్సాసు స
 ద్భుసు ॥ ౨౮౦ ॥ తదర్థమజగత్కైశ్రం త్రిధావా పృథధాభవేత్ ।
 త్రిభాగమేకభాగంవా త్యక్త్వాతన్మధ్యతొబహిః ॥ ౨౮౧ ॥ పీఠం
 వాయతనంకుర్యాత్సర్వదిత్వస్తరేథవా । అథరోద్ధిరినిష్ఠాభ్యాం
 ప్రాగుక్తై పూర్వవత్ స్థితై ॥ ౨౮౨ ॥ శిలెష్టకాదిభిఃస్థప్తాపీఠికా
 హస్తవిస్తృతాః । తదధైన్వోచ్ఛృతాస్సృగ్వాస్సృగ్వాలంకారశోభితాః ॥
 చతురశ్రాస్సృష్టతావా సమూహ్యావాధరేవలాః । గ్రామాది
 వాస్తుదేవానాం స్వదిగ్భాగగతేషుచ ॥ ౨౮౩ ॥ గోమయాదివి
 లిప్తేషు మణ్డలేషు బలింహరేత్ । విస్తారోచ్ఛాయమానాద్వై
 పీఠాః ప్రాగుక్తలక్షణాః ॥ ౨౮౪ ॥ అర్థమానేనవాకార్యా రథ
 యాశ్రావిరోధఃమ్ । ఏవమావరణేశానాపీఠేషు స్వాసుదిత్తుచ ॥
 దుష్టదోషనిరాసార్థం ప్రాసాదాభిముఖేస్థితాః । చతుస్థానావతీర్ణ
 స్యద్వారేచ యజనాలయే ॥ ౨౮౫ ॥ స్థాపనం గణనాథానాం
 శృణుధ్వం మునిపుణ్దవాః । వాస్తుక్షేత్రేశసంజ్ఞాద్వాప్రాద్వాసే
 పూర్వవత్ స్థితౌ ॥ ౨౮౬ ॥ లక్ష్మీకీర్తిర్జయామాయా ద్వారేషూ
 ర్ధ్వస్థితాఃక్రమాత్ । వజ్రనాభాదయోదేవా ద్వాద్వా దిద్వార

నవమేధ్యాయే ద్వారావరణదేవతాధ్యనలక్షణాదివిధిః ౧౨౩

శోభయోః ॥ ౨౦౯ ॥ ప్రాగాది ద్వారకుష్ఠేషు సమ్భవప్రభ
వాదయః । కుముదాద్యంతరజ్వల భూతానామస్తకంపరమ్ ॥ ౨౧౦ ॥
ద్వారాంతర్యగ్నయక్త్యాతు భ్రమణీదేశమాశృతః । సువర్ణశృక్ర
సంజ్ఞశ్చ సత్యఃకామోదకీద్విజాః ॥ ౧౧౧ ॥ యోజనీయాః క్రమే
తైవ ద్వారాణామగ్రభూతలే । హేమదర్జగతస్సత్యఃకింతుపశ్చిమ
దిగ్గతః ॥ ౨౧౨ ॥ చణ్డాద్యాశ్చ సుభద్రావ్రాహ్మద్యౌద్వౌ ప్రాగాది
షుద్విజాః । దక్షిణోత్తరయోగేన తోరణస్తమ్భమాలగః ॥ ౨౧౩ ॥
చక్రద్వితయమధ్యస్థః పక్షీశస్తోరణోపరి । శతతావర్షయోస్థితం చ
క్రం నానావర్ణపతాకయోః ॥ ౨౧౪ ॥ సత్యాదికం చతుష్కంతు
మధ్యవేద్యాధ్వజాప్తకే । ప్రభవావ్యయయోగేన పూజ్యం ప్రా
గాదియోగతః ॥ ౨౧౫ ॥ ఇన్ద్రాది లోకపాలాస్తే సిద్ధసంఘపురస్క
రాః । పజ్జాదయస్తదస్త్రాశ్చ స్వాసుదిత్యుబహిస్థితాః ॥ ౨౧౬ ॥
ముఖ్యికలేపకవాసేషు నిమిత్తైష్యేనమాచరేత్ । అనుకలేపక చ
ణ్డాదీన్ వాస్తునాథాది పూర్వకమ్ ॥ ౨౧౭ ॥ ద్వారేషుకేవలాన్య
స్య గరుడాంతం ప్రపూజయేత్ । సర్వద్వారేషువాపూజ్యస్సహే
తీశఃపత్రప్రిః ॥ ౨౧౮ ॥ వివిధాసుప్రతిష్ఠాసు జీర్ణోద్ధారవిధావపి ।
వహోశ్చనేషు సర్వేషు ధ్వజారోహణకర్తవ్యే ॥ ౨౧౯ ॥ మజ్జధా
బుగ్గరరోపేచ పవిత్రాగోహణాదిషు । తథాచానంతకలశాద్యభి
షేక విధావపి ॥ ౨౨౦ ॥ స్థాయశ్చిత్రేష్వనిత్యేషు కామ్యేష్వ
పిచనిత్యశః । ముఖ్యికలోపక్తవిధినా కుర్యాదన్యత్రచాన్యథా ॥
సిద్ధసంఘస్తథేన్ద్రాద్యాస్తదస్త్రాశ్చ యథాక్రమమ్ । లోకదిక్పాల
* సుసితాసు పతాకాసు సత్కాఖ్యో విహగాధిపః । సువర్ణశో
ణవన్దాసు గరుడఃపిష్టలాసుచ ॥ రాజపాషాణ వన్దాసు తార్క్ష్యనిం
జ్ఞఃప్రకృష్టిః । నానావర్ణపతాకాయాం సమ్భుజ్యోవిహగేశ్వరః ॥
ఇన్ద్రాదిలోకపాలాస్తే ఇతి కుగ్రదిద్వ్యశ్యతే ।

కాప్యైతే స్వసేనాభిసమవృతాః ॥ ౩౦౨ ॥ ప్రసిద్ధః ప్రాగ్విశే
 నైవ నిత్యం స్వస్థానమాశ్రితాః । దిక్పాలకత్వాదాసృష్టేర్యశస్తై
 హం స్థితిస్థిరా ॥ ౩౦౩ ॥ భగవన్నన్త్రీమూర్తీనామనన్తానాం ము
 నీశ్వరాః । స్వస్థానస్థానసుస్యన్తి పూజయన్తిజపన్తిచ ॥ ౩౦౪ ॥ భృ
 జాద్యైరుపచారైశ్చ సమ్యక్పరిచరన్తిచ । కైవల్య సిద్ధయేశశ్వద్యు
 హుభిస్సాస్వినుగ్రేససహ ॥ ౩౦౫ ॥ పాలయన్తిచభక్తానాం బలమో
 జౌదదన్తిచ । భవంసయన్తిచవిఘ్నాఘ్నానిశం నున్త్రీయాజినా
 మ్ ॥ ౩౦౬ ॥ సంరక్త నిఫలంమాన్త్రీం వర్ధమానంద్వలక్షణమ్ । అధి
 కారసునాదీయం శక్తీబీజం జగత్ప్రభోః ॥ ౩౦౭ ॥ దిక్సిద్ధయేద
 శాశ్వత్వం తద్వ్యక్తైశ్చైవశాస్త్రికా । బాహ్యత్రినాలధూమిప్థాః కా
 లాద్యాభవదేవతాః ॥ ౩౦౮ ॥ తత్సాధకస్వత్పూర్వోక్తదిగ్భా
 గే నియతాస్సహ । వజ్రనాభాదయోదేవాః లోకదిద్వాంపాలకాః ॥
 తథామరేశ పూర్వాశ్చ సన్భునప్రభవాదయః । ప్రసిద్ధప్రకీర్తి
 మైజ్జేవ దిద్వాంరేషు స్థితాఃక్రిమాత్ ॥ ౩౦౯ ॥ కాలాదివిస్తృతం
 నిశ్యమిన్ద్రోద్యం రుద్రపక్షమమ్ । నియన్తా కాలతత్త్వానై తదస్తే
 సుస్థిశంవియత్ ॥ ౩౧౦ ॥ క్రిమాత్పూర్వోత్తరకోణే న్యసేన్ద్రీ
 ణపశ్చిమే । విద్యావిద్యాగ్వయంయద్వే స్వపదస్థేఽగ్నిమారుతే ॥
 చంద్రాదిత్యాపురగాన్యమస్థానయోర్వినివేశ్యచ । ప్రత్యగ్భాగవ
 తంతోయం ప్రాగ్భాగే వన్యసేన్ద్రరామ్ ॥ ౩౧౩ ॥ కుముదాద్యా
 వృతీశానా లోహితాక్షాదయస్తథా । వజ్రనాభాధికం ముక్త్యాద్వా
 రపాలం త్రిరష్టకమ్ ॥ ౩౧౪ ॥ ద్వారపాలగణాస్త్యేతే పాలకౌ
 ణగతాస్తథా । ప్రోక్తక్రమేణతిష్ఠన్తి భగవత్ప్రాగపేక్షయా ॥ ౩౧౫ ॥
 కుముదాదిగణేశానాఃపురగాగ్రమాదివాస్తుని । పాలికా వసథేచైవ
 దిక్పాలోక్తవశాస్థితాః ॥ ౩౧౬ ॥ త్రిసవ్యమేవదేవానాం బలిదా
 నం సమావరేత్ । సదగుల్మి కేషుపాలేషు ద్వారావరణవాసినాం ॥

(31) నవమేధ్యామేద్వారావరణదేవతాధ్యానలక్షణాదివిధిః ౧౨౫

అసంకల్పితసాలాక్తదేవానాం నాచరేద్బలిమ్ । తత్తన్నిష్కానకారే
 తాన్ ప్రతిష్ఠాప్యయథావిధి ॥ ౩౧౮ ॥ దేవయాత్రాసమేతంతు బ
 లిదానం సమాచరేత్ । ఏవంసర్వం సమాపాద్య మహాపీతోర్ధ్వభూ
 నలమ్ ॥ ౩౧౯ ॥ ప్రత్యుభితంసమారుహ్య ప్రాజ్ఞుభోవాపురదజ్ఞుభిః ।
 తనూద్వామ్బుజదిక్షత్రై కుముదానీనధాన్తరే ॥ ౩౨౦ ॥ సర్వ
 భూతాన్సార్విషదానాపసూయగ్రహసంజ్ఞకాన్ । సమ్పూజ్యసోదకం
 తగ్ర బలిశేషం సముత్కరేత్ ॥ ౩౨౧ ॥ పశ్చాదాచమ్యవిధిపతస్సి
 త్వావాసంవిశేద్భవమ్ । సర్వద్వారావృతీశానాం కొణస్థానాం
 సమర్చనే ॥ ౩౨౨ ॥ నతిప్రణవసంయుక్తస్సనామా మన్తశ్చిరు
 తః । మహాపీతస్థభూతానాం పార్షదానాంగృహోన్ననమ్ ॥ ౩౨౩ ॥
 తారానై విష్ణుశబ్దంచ నియుజ్ఞామృదితక్రమాత్ । సర్వకోణతా
 మన్తాః ఫడన్తాస్సముదీరితాః ॥ ౩౨౪ ॥ సర్వేసముదితామన్తా
 స్సాహాంతాహోనుకర్తవీ । ధ్యాత్రైవమర్చ్యతన్తనైగ్రిహ్యదైవ
 రుపచారకేః ॥ ౩౨౫ ॥ చర్మయేదావృతీశానాం ముద్రాం తర్జనిసంస్థ
 తామ్ । ద్వారపాలగణానాంతు చణ్డామృక్తమనన్తరమ్ ॥ ౩౨౬ ॥
 ధన్వాద్యావరణాదూర్ధ్వం హేతునా యేనకేనచిత్ । బలిదానమశ
 క్యంచేత్తత్రత్యానాం యథాక్రమమ్ ॥ ౩౨౭ ॥ సర్వతోభద్ర
 పూర్వేషు ద్విగుణీకృత్యచాచరేత్ । ముఖ్యకల్పేతథాన్యత్రయ
 థాశక్త్యా వృతీతౌ ॥ ౩౨౮ ॥ తద్భాహ్యవృతీదేవానామావృ
 త్యావృత్యతర్పయేత్ । ద్వారోపద్వారపాలానాం తస్మిన్ ద్వా
 రే సమర్పయేత్ ॥ ౩౨౯ ॥ మహాపీతోదితానాంచ తద్వారాగ్ర
 కమణ్డలై । ధ్యానోత్థానాంత్వసంచారే నదోషఃకేనహేతునా ॥
 తత్తదావరణద్వారదేశేమాక్తక్రమేణతు । ద్రవ్యమూర్తిగతానాం
 చ సంచారపాదనిష్ఠకః ॥ ౩౩౦ ॥ ఏవమావృతదేవానాం త్రిన
 ఘ్నం బలిమాచరేత్ । నిత్యోన్నవార్థం చిహ్నుపయ సన్నిధౌ తత్స

మాచరేత్ ॥ ౩౩౨ ॥ నృత్తగేయాదిసంయుక్తం వేదఘోష సమ
 స్వితమ్ । ద్వారావరణదేవానాం ధ్యానాదీన్ధ్రప్రకాశితమ్ ॥ ౩౩౩ ॥
 ఏవంహిబలిదానాంతం యత్రపూజాం సమాచరేత్ । తత్రదేవస్య
 పాన్నిధ్యం వైరస్తరేణసిద్ధతి ॥ ౩౩౪ ॥ ఏవం కాలత్రయేకుర్యా
 త్పూజనం దేశికౌత్తమః । నచకాలత్రయంన్యూనం పూజనం విహి
 తంసదా ॥ ౩౩౫ ॥ ప్రాసాదేషు స్వయంవ్యక్తపూర్వేషు ద్విజ
 సత్తమాః । కాలత్రయం ప్రధానం పావ్యత్తమాద్వ్యంకర్తురిచ ఛయా ॥
 విభవాపేక్షయాచైవ విద్ధయేత యథాక్రమమ్ । యావద్వాదశశతః
 కాలస్తావద్వైమునిపుణ్ణవాః ॥ ౩౩౬ ॥ శ్రైష్ఠ్యప్రభాతకాలస్సస్వ
 త్త్రిషు కాలేషువైపునః । యథావత్తత్త్రివిన్యాసమాశ్చనఃకరదే
 హయోః ॥ ౩౩౭ ॥ హృద్యాగం స్థానసంశుద్ధిం పాయామాం భౌ
 ణకీంతతః । నిత్యం ప్రాభాతకేకుర్యాదవ్యత్రైచాచ్ఛనురూపతః ॥
 స్నపనం బలిదానంచ కుర్యాత్కాలత్రయే సదా । మూర్తైరాసన
 పూజాతు కార్యకాలచతుష్టయే ॥ ౩౪౦ ॥ పశ్చిమకాలే వివేన్యా
 సస్తటాగ్రలహవనక్రియా । అఙ్గిరస్థ్యేషుకాలేషు జపాంతం పూజ
 నంభివేత్ ॥ ౩౪౧ ॥ అలంకారాసనాద్యంచ పూర్వవర్తమాను
 యోగతః । మనోత్తైవప్రకారేణ హ్యవ్యథానసమాచరేత్ ॥ ౩౪౨ ॥
 ముఖ్యకల్పేతు హోమాంతాం నిత్యవైమిత్తికాత్మికామ్ । పూజాంక్రి
 మేణవైకుర్యాత్తత్తద్ధోమావసానికామ్ ॥ ౩౪౩ ॥ అనుకల్పేతు జ
 పావ్యంతం యాగానంతరితేషుచ । యాగేషుహవనాస్తేషు నిత్యవై
 మిత్తికాదిషు ॥ ౩౪౪ ॥ తత్తద్వాగం జపాంతంచ క్రమాత్కృత్వా
 తతఃపరమ్ । తత్తద్ధోమం మునిశ్రేష్ఠాఃక్రమాత్కుర్యాదవ్యథాపిధి ॥
 అనుకల్పేషుయాగేషుహ్యుపకాలాదితేషువై । అసన్ధ్యై తతః
 పాద్యమాచానుం సప్రతిగ్రహమ్ ॥ ౩౪౬ ॥ గర్భమాల్యం తథా దీ
 పం ధూపంమాత్రం క్రిమేణతు । దత్వాభిజ్ఞావసానంతు క్రమా

ద్వదాద్విధానతః ॥ ౩౪౭ ॥ ఇత్యేవమర్చనవిధిసాక్షోపాజ్ఞప్ర
దర్శితః । ఇతోన్యద్వాత్రికుమిచ్ఛాచేతాభ్యతాం మునిపుత్రవాః ॥

ఇశ్రీపాశ్చరాత్రైశ్చశ్వరసంహితాయాం

ద్వారావరణ దేవతాలక్షణాది విధిర్నామ

సవమోఽధ్యాయః .

మునయః — భగవన్మునిశాస్త్రాల సర్వజ్ఞవదంతాంవర । ని
త్యార్చనాదికంసర్వం శ్రుతం త్వత్తస్యవిస్తరమ్ ॥ ౧ ॥ మహాత్మ
చాచ్యుతాంస్సు సాంప్రతం వక్తుమర్హసి । నారదః — అథాత
స్సంప్రవత్స్యామి మహాత్మనవిధిక్రమమ్ । సవఇత్యుచ్యతేమఃఖం
విద్వద్భిర్మునిపుత్రవాః ॥ ౨ ॥ ఉద్భవస్ససవోయస్తా త్వస్తామత్యన
ఉచ్యతే । ఇతోన్యవైమిత్తికఃకామ్యస్త్రివిధస్సమహాత్మనః ॥ ౩ ॥
వత్సరేవత్సరేయస్తు క్రియతేసతునిత్యకః । భూమిక మ్పేదశాం దా
హే మహాత్మాత్వతేషు సత్సుచ ॥ ౪ ॥ చుర్భిక్షై వ్యాధితేరా
ష్ట్రై తథావై శశ్రుసజగత్ । అనావృష్టాచ సర్వత్ర నక్షత్రపత
నేచఖాత్ ॥ ౫ ॥ హసనేభగవన్స్తాదై రక్తానాం చలనేసతి । రో
దనేచాసనాద్భిమ్పే పరిభ్రమతి సత్రమాః ॥ ౬ ॥ వ్యత్యాసే శశి
సూర్యస్య తథా న్యేష్వేవమాదిషు । శాన్త్యర్థం యత్ప్రకృర్వీత
సనైమిత్తికఉచ్యతే ॥ ౭ ॥ చతుర్థాంపురుషార్థానామద్విశ్యాన్యతేమం
భలమ్ । ఉత్సవోఽనుష్ఠితఃకామ్యస్సజగత్ప్రళయప్రదః ॥ ౮ ॥ జ్యో
తిశ్చాష్ట్రైషుకుశలేర్చాప్రహ్లాదేస్సహదేశికః । పూర్వంకృత్వా
యథాశాస్త్రం తీర్థఋక్షవినిర్ణయమ్ ॥ ౯ ॥ తీర్థయాత్రానుసారేణ
ధ్వజారోహం ప్రకల్పయేత్ । మత్ప్రేమూర్తిప్రతిష్ఠానకాలవనము
నీశ్వరాః ॥ ౧౦ ॥ పాప్రసాదస్య శిఖాగ్రేతు స్థాపితఃఖగరాట్ ధ్వజః ।
హేతిరాజసమాయుక్తో యత్రయత్ర సదాద్విజాః ॥ ౧౧ ॥ వినాత్వ

న్యధ్వజారోహముత్సవం పరికల్పయేత్ । శత్రావ్యన్యధ్వజారో
 హం కుర్యాద్వాపిభవేనతి ॥ ౧౦ ॥ కుర్యాదుత్సవమన్యత్రధ్వ
 జారోహణపూర్వకమ్ । నవాహం ద్వైపికంప్రొక్తిం సప్తాహం మ
 ధ్యమం భవేత్ ॥ ౧౧ ॥ సజ్జాహమధమంవిద్యాత్త్రివిధంచోత్స
 వంస్మృతమ్ । తత్రతావత్ప్రసక్త్యామి నవాహస్య విధిక్రమమ్ ॥
 ధ్వజాధివాసపూర్వైశ్చ డేశికానున్త్రవిత్తనుః । స్నాయాద్వప
 సపూర్వంతు భగవద్యాగసిద్ధయే ॥ ౧౨ ॥ నిశాముఖేప్రవృత్తైశ్చ ఆ
 చార్యమూర్తిపైససహ । స్నానాది నిత్యనియమా కృత్వావైవ
 యథావిధి ॥ ౧౩ ॥ భూషణైర్వివిధైర్వస్త్రైర్హృదయే శ్చ విభూషి
 తః । సితోష్ణియోత్తరీయశ్చ చిత్రమార్యైరలంకృతః ॥ ౧౪ ॥ ప్రవి
 శ్యదేవసదనం యజమానసమన్వితః । నిత్యాగ్రహవహనేతు వైష్ణ
 వాద్విజనత్రయార్థమ్ ॥ ౧౫ ॥ పటగర్తనిరతాంశ్చైవ పశ్చికాలప
 రాయణార్థమ్ । సమభ్యర్థ్యతత్రైభ్యోహ్యనుజ్ఞాం ప్రతిగ్రహ్యచ ॥
 విష్వక్సేనంసమభ్యర్థ్య యాగవిఘ్నప్రశాంతయే । పశ్చాత్సం
 దేశాశుభ్యర్థం పుణ్యాహం వాచయేత్తరుః ॥ ౧౬ ॥ ప్రకల్ప్యభూ
 తలెకుద్ధేధాన్యపీఠం యథావిధి । వినయసమజ్జలంకుమ్భం సమూ
 ల్లింగద్వారితా ॥ ౧౭ ॥ రత్నహాటకకూర్పరగ్వస్త్రపల్లవసం
 యుతమ్ । చందనాదుసలిప్తంచ పరితశ్చాచమ్యచర్పితమ్ ॥ ౧౮ ॥
 తతుగమ్భస్యచతుర్దిక్షు చతురోమూర్తిపాన్మన్వసేత్ । అద్భిర్విస్త్రై
 స్తథాపుష్పైర్మృతైర్వక్షిణాదిభిః ॥ ౧౯ ॥ తోషయిత్వాశ్చ తాన్స
 ర్వా తతఃకుమ్భే సుదర్శనమ్ । సమావాహ్యసమభ్యర్థ్యధ్య
 యమానోఽచ్యుతంహృది ॥ ౨౦ ॥ దత్తైస్సంస్కృతంస్తుకలశం బ్రా
 హ్మణైస్సహదేశికః । ఓఙ్కారాద్యం పవిత్రానం మన్తాగ్రాంప్రా
 క్తిశ్చుప్తయమ్ ॥ ౨౧ ॥ పాఠయేద్వ సపుణ్యాహం గాయత్రీత్ర
 త్తయూన్వితమ్ । తతశ్చోత్తానువాదంచ ఆత్మపూజాం తత్రైవచ ॥

(33) దశమే ధ్యాయే మహాతపఃకృతాహతాంతవిధిః ౧౨౯

నశశ్చశుద్ధమన్తాగ్రంస్తు పతేదేవం సమాహితః । శుద్ధయేస్తు సరో
దేవో వాసుదేవోస్తుశుద్ధయే ॥ ౨౭ ॥ సజగర్షణశుద్ధయేస్తు ప్రమృ
హ్నశ్చాస్తుశుద్ధయే । శుద్ధయేన్ననిరుద్ధోపి కేశవశ్చాస్తుశుద్ధయే ॥
నారాయణోస్తుపిశ్వేశశుద్ధయేసర్వకర్తృసు । శుద్ధయేమాధవశ్చాస్తు
సర్వలొకహితేతతః ॥ ౨౮ ॥ గోవిందశుద్ధయేచాస్తు పరమాత్మా స
వాసనః । శుద్ధయేపిష్ణురస్త్యానశుద్ధయేమధుసూదనః ॥ ౩౦ ॥
సర్వలొకహితోదేవశుద్ధయేస్తు ప్రీతికమః । వామనశుద్ధయేచా
స్తు శ్రీధరోఽన్యథాస్తుశుద్ధయే ॥ ౩౧ ॥ శుద్ధయేస్తు హృషీకేశఃపద్మనా
భోస్తుశుద్ధయే । సదాదామోదరోదేవశుద్ధయేస్తు జగన్పతిః ॥ ౩౨ ॥
శుద్ధయే పద్మనాభోస్తు శుద్ధయేస్తు సదాభువః । అనన్తశుద్ధయేచా
స్తు శక్త్యానామశాస్తుశుద్ధయే ॥ ౩౩ ॥ సర్వకర్తృసువైవాస్తు శుద్ధయే
వామనూదనః । సదావిద్యానిదేవోస్తు శుద్ధయేకపిలస్తథా ॥ ౩౪ ॥
శుద్ధయేపిన్దిరూపోస్తు శుద్ధయేస్తు పహర్షణః । కోదాత్మా శుద్ధయే
చాస్తు శుద్ధయే బలదాననః ॥ ౩౫ ॥ శుద్ధయేస్తుసదాకర్మశ్చాస్తు
వాగిశ్వరోస్తథా । దేవపక్వానశ్చయశ్చుద్ధయేస్తు నిరన్తరమ్ ॥ ౩౬ ॥
శుద్ధయేస్తు సదాదేవహర్షణసాతాభభారకః । సరాహశుద్ధయేచా
స్తు నాగసింహవాస్తుశుద్ధయే ॥ ౩౭ ॥ అమృతాహరణశ్చాస్తు శు
ద్ధయేసర్వకర్తృలూను । ప్రసన్నశుద్ధయేచాస్తు కాన్తాత్మాచాస్తు శుద్ధ
యే ॥ ౩౮ ॥ శుద్ధయేరాహుబిచ్ఛాస్తు కాలనేమిభ్యుపపద । పారి
జాతహరిశ్చాస్తు * లొకనాథోస్తుశుద్ధయే ॥ ౩౯ ॥ సర్వత్ర శుద్ధ
యేచాస్తు దత్తాత్రేయో మహాప్రభుః । న్యగోఽథశాయీభగవాన్
శుద్ధయేచాస్తుసర్వదా ॥ ౪౦ ॥ ఏకశ్చ్యోదనుశ్చాస్తు వామనశ్చా
పిశుద్ధయే । ప్రీతిమశుద్ధయేస్తు శుద్ధయేస్తునరస్సదా ॥ ౪౧ ॥ నా
రాయణశుద్ధయేస్తు హరిఃకృష్ణశ్చశుద్ధయే । జ్వలత్పరిశుభ్రగా

మశుద్ధయేస్తు ధనుర్ధరః ॥ ౮౨ ॥ రామశ్చ శుద్ధయేచాస్తు వేదవిభృ
 గవాంస్తతః । శుద్ధయేస్తుసదాకలీః సర్వదోషక్షయంకిరః ॥ ౮౩ ॥
 శుద్ధయేస్తు సదాదేవఃపాతాశయనఃప్రభుః । శుద్ధయే సతుసర్వే
 హం సర్వేసర్వత్రసర్వదా ॥ ౮౪ ॥ ఏతేసర్వే సదాదేవాశ్చాస్త
 యేసంతుపూజితాః । ఋద్ధయేపుష్టయేసంతుస్థిద్ధయే భక్తయేపిచ ॥
 శివాయముక్తయేసంతు వృద్ధయేసర్వకర్తృణామ్ । మన్తాగ్రాం దే
 శికానాంచ స్థానానామపిసర్వదా ॥ ౮౫ ॥ పుత్రమిత్రకళత్రాగ్రాం
 దాసీదాసగవామపి । వేదశాస్త్రాగ్రమాదీనాం వ్రతానామిష్టసమ్మ
 దామ్ ॥ ౮౬ ॥ మనోరథానాం సర్వేహం హితానాం సంతుసర్వ
 దా । ఆయుష్యారోగ్యమేధానాం ధనధాన్యాదిసమ్మదామ్ ॥ ౮౭ ॥
 పుణ్యానామణిమాదీనాం గుణానాం శ్రేయిషామపి । రాజ్ఞో జన
 పదపాత్యపి యజమానసన్యమన్త్రిణామ్ ॥ ౮౮ ॥ వైష్ణవానాం విశే
 షేణ పరత్రహితమిచ్ఛతామ్ । వజ్రకాలవిశుద్ధానాం సత్సత్త్వానాం
 శుభాత్మనామ్ ॥ ౮౯ ॥ స్వప్త్యస్తుచశిషః చాస్తు శుభం చాస్తు పునః
 పునః । అవిఘ్నాన నిశం చాస్తు దీర్ఘమాయుష్యకన్తునః ॥ ౯౦ ॥ స
 మాహితమనశ్చాస్తు సమృద్ధశ్చోత్తరొత్తరమ్ । పుణ్యాహం శుద్ధ
 యేచాస్తు వాసుదేవాదిమూర్తయః ॥ ౯౧ ॥ శబ్దచక్రగదాపక్షయు
 క్తస్సర్వేశ్వరేశ్వరః । ప్రీయతాం భగవాన్దేవో లాక్ష్మణీప్రియతాం
 సదా ॥ ౯౨ ॥ వ్రత్యున్నాప్రియతాంవిశ్వక నిర్గుణస్సర్వేశ్వరః ।
 నారాయణస్సర్వేశోపి కర్తృణాం పూరణాయచ ॥ ౯౩ ॥ న్యూనా
 ధికానాం శాస్త్ర్యర్థం ప్రీయతాం ప్రీయతాంవిభుః । పుణ్యాహం స్వ
 స్తిఋద్ధించ సంవాచ్యసహమూర్తిషేః ॥ ౯౪ ॥ తదద్భిశ్చనతథాతే
 నస్సానానీత్యాదికేనచ । ఆత్మానం ప్రోక్షయత్పశ్చాద్దేశికస్స
 త్శుద్ధయే ॥ ౯౫ ॥ ఏవంసర్వేషుయాగేషు కుర్యాత్పుణ్యాహ
 వాచనమ్ । గౌహిరణ్యాదిదావేశ్చ శుద్ధింప్రాప్యాథదేశికః ॥ ౯౬ ॥

దేవస్య సన్నిధింగత్వా హుయపవిష్టస్తథాసనే । సాయామాంభూత
సంశుద్ధిం ధారణాభ్యాం సమాచరెత్ ॥ ౫౮ ॥ దేహవిన్యస్త మ
స్తోత్రభూషణం యాగమాచరెత్ । మంత్రాసనే తతోదేవం సమ
భ్యర్చయిథావిధి ॥ ౫౯ ॥ స్నానాసనం తతోనీశ్వా స్నాపయే
న్నవభీర్ముతైః । దేవస్య పురణోభూమిం స్నాపనార్థం యథావిధి ॥
త్రైధావిభజ్యకోష్ఠానాం నవకేద్విజనత్తమాః । ధాన్యపీతాదికంకృ
త్వా కలశానధివాస్యత ॥ ౬౦ ॥ పాద్యమర్ఘ్యం తథాచామం స
ర్వావిధిజలంతథా । ప్రాగాదుభ్యంతరపర్యంతం న్యసేతోష్ఠచతు
ష్టయే ॥ ౬౧ ॥ దధిక్షీరం మధుఘృతమాగ్నయాదిమిన్యసేత్ ।
శుద్ధామ్భుకలశంసాధ్యే విన్యస్యతదనంతరమ్ ॥ ౬౨ ॥ హరిద్రా
చూర్ణకుమ్భంతు తేషాంచ పురణోన్యసేత్ । పుణ్యాహంవాచయి
త్వాతు ప్రోక్షయేత్తజ్జలైస్తుతాత్ ॥ ౬౩ ॥ ప్రాగాది దిక్షువిన్యస్త
కుమ్భేషు ప్రథమక్రిమాత్ । చతుర్థావాసుదేవాదీన్ విజ్ఞాన్థకలశే
షుతు ॥ ౬౪ ॥ ఈశాది వహ్నివర్ధ్యంతం తానే వాప్యయియోగతః ।
మాధ్యేశుద్ధాదకలశే యజేన్నారాయణంవిభుమ్ ॥ ౬౫ ॥ అష్టవి
లభనపుష్పైశ్చ ధూపేన మునిపుష్పవాః । హరిద్రాచూర్ణకుమ్భేషు
శ్రియం దేవం సమర్చయేత్ ॥ ౬౬ ॥ స్నానానోదితైర్భక్షేన్దు
ఖలేషాంతియైఃక్రమాత్ । సంపూజ్య దేవదేవేశంకుమ్భైస్సంస్నా
పయేత్తతః ॥ ౬౭ ॥ ప్రథమం విష్ణుగాయత్ర్యితథేదం విష్ణుగీత్యే
చా । తత స్త్రీణిపదాద్యన విష్ణోఃకర్తాణిమన్త గ్రీః ॥ ౬౮ ॥ ప్రా
గాది దిక్షువిన్యస్తేఃపాద్యాద్యేస్సాన్నిపయేత్కరిమాత్ । దధిక్ర
విష్ణుమన్త గ్రీణ ఆపాయస్వేతిమన్త గ్రీః ॥ ౬౯ ॥ మధువా తేతిమ
న్త గ్రీణ తతశ్శుక్రమసీశ్యచా । విదిక్షున్యస్తకలచైర్దధ్యాద్యేస్సాన్ని
పయేద్విభుమ్ ॥ ౭౦ ॥ శ్రీసూక్తేన తతోదేవం హరిద్రేణ విలెపయ
త్ । తతఃపురుషసూక్తంతు పఠద్భిర్భాగ్రిష్టజ్జేస్సహ ॥ ౭౧ ॥

సహస్రధారయాదేవం శుద్ధోదేనాభిషేచయేత్ । ప్రతిద్రవ్యంత
 వస్త్రైః హ్యస్థైః పుష్పలవణమాల్యకైః ॥ ౭౩ ॥ ధూపేనచసమభ
 ర్చ్య తతస్తైనాభిషేచయేత్ । యద్వాన్మయ పాద్యహాచానుం
 ధేన్ద్రహావదీపకమ్ ॥ ౭౪ ॥ వైవేద్యంచార్చయేత్సర్వం కేవలంచ
 ద్భ్యుమేవచ । తతోనీరాజనాదీంశ్చ కృత్వా దేవస్యపూర్వవత్ ॥
 అలంకారాసనంనీత్వా ఆసనాదిక్రమాద్యజేత్ । భూవైస్సంస్పర్శ
 వైశ్చపాగ్నీద్వివిధైరౌషచారికైః ॥ ౭౫ ॥ హృదయజ్జనుసంజ్ఞైశ్చ
 సమభ్యర్చయిథావధి । స్తుత్యాస్తోత్రైః శ్రితస్తాద్యైః ప్రణమేద్యైశ్చ
 కోఽభుమ్ ॥ ౭౬ ॥ అథామృతార్చనం కుర్యాద్దేశికౌ మన్త్రవి
 త్తనుః । తద్విధానం విస్తరేణ శృణుభ్యం మునిసత్తమాః ॥ ౭౭ ॥
 త్రివిధానిచపాత్రాణి హస్త్యాదుగురరోపయేత్ । పాలికాఘటికాశ్చే
 తి శరావాశ్చ త్రిభేదకః ॥ ౭౮ ॥ పాలికానానుభోచాచ్ఛ్రియః ప
 జ్జాపింశ్చామలాభవేత్ । తదాననస్యవిస్తాగో భవేద్వైషోడశా
 జ్జులః ॥ ౭౯ ॥ అష్టాంగులస్తమచ్ఛ్రియోహ్యంగులం సలయంత
 తః । భవేత్కణ్డబిలంపిపాస్త్రతోష్టాంగులవిస్తృతమ్ ॥ ౮౦ ॥ ఆర
 భ్యనక్రమలయాద్యావశాంగ్డబిలంద్విజాః । హోసయేకనువాదే
 నతన్నాశం ద్వాదశాంగులమ్ ॥ ౮౧ ॥ ఉచ్ఛ్వాసాదభిష్టాగా
 మధ్యశస్త్ర పడంగులమ్ । అథస్తాదంగులానాంశు చతుశ్చంవిస్తృతం
 భవేత్ ॥ ౮౨ ॥ తతఃకణ్డబిలాన్వైస హోసయేకనువాదకః । పా
 దపీతనుభోశ్చేధాద్విజ్ఞేయం చతురంగులమ్ ॥ ౮౩ ॥ దశాంగులస్తద్వి
 స్తారస్తతస్త్రిశాంగులభవేత్ । తత్సప్తేషభవేన్నాహం సార్థమే
 కాంగులంద్విజాః ॥ ౮౪ ॥ ఉత్తత్రకుసుమాకారం పక్త్రం పద్మాక
 రీర్భవేత్ । పాలికాశ్చేధతుల్యాస్త్ర ఘటికాస్సముదాహృతాః ॥
 అంగులత్రయహీనావా తదూర్ధ్వం కలశాకృతః । ఘటికాపజ్జాప
 త్రాస్త్రిసురైతాసాంపద్యమం ముఖమ్ ॥ ౮౫ ॥ పడంగులశ్చవిస్తీర్ణం

(38) దశమేభ్యాయే మహోన్మసద్భజారోహణాస్తవిధిః ౧౩౩

చతుర్విధం చతుష్టయమ్ । చతుర్జ్వలవిస్తారం కలశోదరవిస్త్రాః ॥
 పోడశాంజ్వలమానోన్మసేషంప్రాగ్విత్సమాచరేత్ । యదాంజ్వలత్ర
 యం నూనాస్తదానస్తాంజ్వలలోచ్ఛతమ్ ॥ ౮౯ ॥ తదాననంతు త
 వ్నాశసుద్ధోద్ధరదశాంజ్వలమ్ । సార్వత్రయాంగులంపీతంప్రాగ్విత్సర్వ
 ప్రవిస్త్రాః ॥ ౯౦ ॥ శరావాపాలికౌత్సేధతుల్యాఃపఞ్చభిరంగులైః ।
 హీనావాపక్తవిస్తారాత్సమారభ్యమునీశ్వరాః ॥ ౯౧ ॥ పాదపీ
 తస్య విస్తారం యావత్తావత్క్రమేణతు । పూర్వోక్తాత్పాదహీ
 నాతు భవేత్సర్వత్రవిస్త్రాః ॥ ౯౨ ॥ భవేత్త్రిపాదహీనాతు పా
 దపీతస్య విస్త్రాః । యదాశరావాహీనాస్యరంగులైఃపఞ్చభిస్త
 దా ॥ ౯౩ ॥ ముఖంషడంగులోచ్ఛాయం తన్నాశంతు దశాంజ్వ
 లమ్ । శ్రోత్రంగులం పాదపీతంప్రాగ్విత్సర్వప్రవిస్త్రాః ॥ ౯౪ ॥
 ఏకమర్జునుమానంతు పాత్రాణాం కథితంద్విజాః । ఏతేదేవముని
 శ్రేష్ఠాఃపాదహీనాతు మధ్యమమ్ ॥ ౯౫ ॥ అద్ధహీనంతు తన్మాన
 మధనుం పరికీర్తితమ్ । అతోన్మూనం నక ర్తవ్యంకదాచిత్సిద్ధికాశ్చే
 థిః ॥ ౯౬ ॥ హేమాదిలాహజాన్సర్వేన్మృణ్మయావాయథావసు ।
 ప్రత్యేకం పాలికాదీనాం ద్విషట్రుంచౌశ్మనంభవేత్ ॥ ౯౭ ॥ ద్వి
 రష్టకంవాషట్త్రింశద్విభవేసతకల్పయేత్ । ప్రశస్టకంమధ్యమం
 వ్యాచ్ఛతుషకమధనుంభవేత్ ॥ ౯౮ ॥ సర్వాభై పాలికాఃప్రా
 గ్విత్సోడశాస్త్రే యథాబలమ్ । చతస్రోవాతతస్తాసు మక్త్రాభాజుగ
 రికల్పనమ్ ॥ ౯౯ ॥ అయుక్తా మాసుషేకార్యేదైవేయుక్తాస్తు
 పాలికాః । సుశుభాత్సవే ప్రతిష్ఠాయాం పవిత్రాగ్రోపణేతథా ॥
 జ్యోతిర్ధారకథౌవాపి సహస్రకలశేతథా । త్రివర్గపాలికాయద్వాభ
 వేమర్జునుశ్చైవయా ॥ ౧౦౦ ॥ భవేత్సద్భయయావాపి నాన్యథా
 ద్విజపత్తమాః । కర్మస్వనేయసర్వేషు యథావర్తం యథారుచి ॥
 అదుర్గారావాపనస్థానమర్జునం పరికల్పయేత్ । ప్రథమావరణేవాపి

ద్వితీయావరణేపివా ॥ ౧౦౩ ॥ తృతీయావరణేవాపి చతుర్థావరణే
 పివా । శుభేవిచిత్రైభినుతే దేశేనై దేశికోత్తమః ॥ ౧౦౪ ॥ చతుర్థ
 యుచతుర్ద్వారం చతుర్వస్తనమాలికమ్ । దర్శనమాలాపరిక్షిప్తం మ
 క్తాదామవిరాజితమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ వితతయోమసంచచ్ఛన్నం గోమయా
 లిప్తభూతలమ్ । ప్రదీపమాలావితతం అక్షత్రేశాప్తి సర్వతః ॥ ౧౦౬ ॥
 సుధామాణైశ్చృథపశ్రేష్ఠితాభ్యస్తరస్థలమ్ । వజ్రపంకలవయి
 త్వేవం యద్వాస్తవసమన్తపే ॥ ౧౦౭ ॥ యాగాఖ్యమన్తపేవాపి
 కుర్యాదజుగ్రరరోపణమ్ । అజుగ్రానగ్నయేద్రాత్రా యత్తచ్ఛే
 ద్రాప్త్రీవర్ధనమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ బీజానావధిపస్సోనఃపథీశోమృతాత్మ
 కః । నప్రీణాతి సదాగ్రా అజుగ్రార్యణమహ్నిచేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ త
 ప్తాత్సర్వప్రయత్నైన రాత్ర్యామేవాజుగ్రార్యణమ్ । కుర్యాత్స
 మ్యగ్నిధానేన భగవద్భక్తిసంయుతః ॥ ౧౧౦ ॥ తస్మైజగద్రయే
 ప్రీతే శీతాంశౌ ప్రాణిజీవనే । తద్దేశే సర్వసస్యానాం సంపత్తిస్త
 మాతీభవేత్ ॥ ౧౧౧ ॥ గవాంచ లూకమన్యోనాం నృణామపిచ
 సర్వతః । అజ్ఞానాదహ్నికుర్యాచ్ఛేదంకురాణామధార్మికమ్ ॥
 అశోభనం భవేద్రాప్త్రీమసమృద్ధజనాన్వితమ్ । సద్వ్యకాలీనకేపి
 ప్రాగ్నికర్తృణిస్యాద్భవాపివా ॥ ౧౧౩ ॥ యద్యత్తతోపయోగ్యం
 ప్యాత్రిగ్నస్త్వంచ సమాగ్జయేత్ । సమృద్ధిస్య సర్వసమ్భరానా
 చారోఽమూర్తిపైస్సహ ॥ ౧౧౪ ॥ తదర్థసర్వయత్నాత్తు యజ
 మానసమన్వితః । భగవత్తం జగద్యోనిం పూజయిత్వా విధానః ॥
 తతత్సృభినవేపాత్రై పౌవర్ణై రాజతేభవా । తిలసర్వపనీవారశాలీ
 మాషప్రియశ్శనః ॥ ౧౧౬ ॥ కుఞ్చముద్గనిష్పానయవగోధూమ శైణ
 వాః । బీజాని ద్వాదశేతాని పృథక్పాత్రైషువాద్విజాః ॥ ౧౧౭ ॥
 సమృద్ధిశ్చతుమునిశ్రేష్ఠాఃస్థాఫలయత్నాత్తు ఘూర్ధని । దీక్షితస్యతు
 వివ్రస్య పుష్పాక్షతకరాజ్జలిః ॥ ౧౧౮ ॥ ఆచార్యగ్రహవశేతాన్తం

సాధకైర్భగవన్నయైః । పాప్రీసాదాభ్యస్తరంవిపాప్రీస్తత్రాధారోపరి
 న్యసేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ బీజపాత్రం తతోఽన్వేషణ గన్ధైఃపుష్పైఃపథా
 పక్షేః । సంపూజ్య మూలవిన్దుస్థం తథాచాన్వేషవిన్దుగమ్ ॥ ౧౧౦ ॥
 బీజపాత్రం తతోభ్యర్చ్య దేవాయవినివేదయేత్ । సహశఙ్ఖనివా
 ద్దేష్వ నుజ్జలైర్గీతనిస్వవైః ॥ ౧౧౧ ॥ తూర్థవాదేష్వవివిక్షేష్కు
 ః ఘోషేన్సనుస్తః । స్థాపయిత్వాశు తతాపత్రం దీక్షితవైశ్నవ
 మూర్ధని ॥ ౧౧౨ ॥ సాధకేస్సహితోవిపాప్రీః బహిర్నిర్గమ్యదేశికః ।
 ధామప్రదక్షిణీకృత్య న్యసేదంకురమణ్ణపే ॥ ౧౧౩ ॥ పిష్టకృత్సం
 తువా తార్క్ష్యం హనుమత్ప్రీముఖంతువా । హేతశంవాపివస్త్రా
 వ్యైరలంకృత్యవిశేషణః ॥ ౧౧౪ ॥ యానాదికం సమారోప్య ప్ర
 తూర్థావద్భిక్షగ్నిత్రయమ్ । నవేన వాసపాచ్ఛాద్య భూషయిత్వా
 తుమాల్యతైః ॥ ౧౧౫ ॥ దేశికౌ వాహయేద్విష్టే శ్శూద్రైర్వా
 దీక్షితైర్ద్విజాః । చిత్తధ్వజపతాకాభిసాన్ధిసంకురపాత్రతైః ॥ ౧౧౬ ॥
 త్రివిదైఃపాలికాద్యైశ్చ శఙ్ఖతూర్థావద్భిస్సహ । ఆత్మామోక్షో
 పణపరైర్భక్తైర్భాగవతైర్విభాః ॥ ౧౧౭ ॥ గాయత్రైర్గణికాభిశ్చ
 తథావ్యైర్మృదైస్సహ । క్రమాత్ప్రదక్షిణీకృత్య సర్వేషామరణే
 ఘ్నచ ॥ ౧౧౮ ॥ దిశంప్రాసీమునీచీంవా అథవాప్రాసద్దిశమ్ ।
 అమారం సనునుప్రాప్య తతోద్ధ్యానేమనోహరే ॥ ౧౧౯ ॥ కేచ
 తేవా శుచాదేశే మృదంశుద్ధాం సమాహరేత్ । అస్త్రమస్త్రేణ
 ధరణీం సంప్రీత్య ప్రథమంసురుః ॥ ౧౨౦ ॥ మహీసుకైన సం
 స్పృశ్య ధాన్యాయ నేకాగ్రచేతసా । మూర్తిం దేవస్యవారాహీను
 భ్యర్చ్యకుసుమేర్భువమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ అస్త్రామ్భువాప్రీక్షితేన పు
 స్పైరభ్యర్చ్యతేనచ । ఖనిత్రైః ఖనేన్ముఖం ప్రాజ్ఞుఃకొండ
 మస్త్రగిః ॥ ౧౨౨ ॥ లాహజేభాజనేన్మృత్సం వేత్రిజేహయ
 ధారుణి । కృహీత్వామూలమస్త్రేణ కేష్టయిత్వాఛవాససా ॥ ౧౨౩ ॥

ప్రత్యగేణ తథానద్యాం వాఙ్మకాంగోనుయంతథా । గోకులా
 తూర్వవత్పాత్రై గృహీత్వాచ్ఛాద్యనాససా ॥ ౧౩౪ ॥ యా
 నాదికేఽమరూప్యయిద్వా దీక్షితమూర్ధని । గత్వా ప్రదక్షిణం గ్రా
 మం ప్రవిశేన్నస్తుపంతతః ॥ ౧౩౫ ॥ నాన్తనంశోధయత్వాతు యథో
 క్తాధినాన్తిజాః । తతోనాన్తపనుధ్యేతు సూత్రాన్యస్థానయేత్ ॥
 మూత్ ॥ ౧౩౬ ॥ ప్రాగాయతాని ప్రభునం క్రమాత్సత్తదశక్షిపేత్ ।
 ఉదగాయతసూత్రాని చతుర్దశనిపాతయేత్ ॥ ౧౩౭ ॥ సూత్రా
 న్సూత్రాదంతరాళం షోడశాంగులసంమిలిత్ ॥ త్రయాధిక ద్వేవ
 స్మ్యుఃపూర్వపశ్చిమప జ్జరయః ॥ ౧౩౮ ॥ ఏవంషోడశసంఖ్యతాద
 ష్టిణోత్తరప జ్జరయః । బీజపాత్రప్రతిస్థానం పూర్వపశ్చిమప జ్జి
 య ॥ ౧౩౯ ॥ మధ్యే ప జ్జిత్రయంస్థాపయ్యం వీధ్యర్థం ద్వితయం
 మృజేత్ । భూయశ్చ ప జ్జిత్రయం స్థాపయేత్పూర్వయోర్ద్వ
 యోః ॥ ౧౪౦ ॥ దక్షిణోత్తరమధ్యేతు స్థాపయ్యం ప జ్జిత్రచతుష్టయం ।
 ద్వితయం ద్వితయంపార్శ్వే వీధ్యర్థం విమృజేత్పూర్వనః ॥ ౧౪౧ ॥
 చతుశ్చతుశ్చప జ్జిత్రానాం స్థాపయేత్క్రమయోగతః । ఆశాస్వస్తా
 సు మధ్యేవ శరణఘటపాలికాః ॥ ౧౪౨ ॥ నాదశద్వాదశిస్థా
 ప్యాశ్చతుమస్తోత్తరంభవేత్ । ఆగ్నేయే దక్షిణేధాగే నైఋతేపిచ
 పాలికాః ॥ ౧౪౩ ॥ ఘటికావాదశేబ్రాహ్మే తథా పారస్థరేపిచ ।
 శరణా మారుతేశామ్యే ఈశానేచయథావిధి ॥ ౧౪౪ ॥ ప్రత్యే
 కంపాలికాదీనాం షోడశ త్వేన కల్పనే । దక్షిణోత్తరం సూత్రప
 జ్జకంబినివేశయేత్ ॥ ౧౪౫ ॥ ప్రాగాయతానిసూత్రాని పూర్వ
 వద్వినివేశయేత్ । ఆచరేత్పూర్వవద్విప్రాసాక్పత్త్యప జ్జిత్ర
 కల్పనమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ తేత్రదక్షిణతఃప జ్జిత్ర చతుషో స్థాపయేత్క్ర
 మాత్ । పాలికాష్టోడశపురో మధ్యేప జ్జిత్రచతుష్టయే ॥ ౧౪౭ ॥
 ఘటికాష్టోడశసంఖ్యస్త్వా ఉత్తరే వినివేశయేత్ । శరణానసపితృక్షా

(34) దశమేధ్యాయే మహాత్మ్యసద్వజారోహణాంతవిధిః ౧౩౭

నఖద్వాదశకల్పనే ॥ ౧౪౦ ॥ దక్షిణోత్తరసూత్రాణి చత్వార్యత్ర
వినిక్షిపేత్ । పూర్వాపరాణి సూత్రాణి పూర్వవద్వినిపాతయేత్ ॥
అష్టాధికానికొస్థాని చత్వారింశద్భవన్తిహి । యామ్యద్వాదశకో
స్థాని స్థాపయిత్వా తతోమృజేత్ ॥ ౧౪౦ ॥ పీఠ్యర్థం భాగషటకం
ఋగుధ్యతఃస్థాపయేత్తతః । భాగద్వాదశకంపశ్చద్భాగషటకం
వీలాపయేత్ ॥ ౧౪౧ ॥ భూయశ్చోత్తరదిక్స్థావ్యం కొత్తద్వాద
శకం క్రమాత్ । న్యసేత్తు పాలికాదీని భాగద్వాదశకత్రయే ॥ ౧౪౨ ॥
ఆగ్నేయాదీశపర్యంతం దక్షిణాశాదిశఃక్రమాత్ । ప్రత్యేకం పాలి
కాదీనామష్టసంఖ్యాప్రకల్పనే ॥ ౧౪౩ ॥ దక్షిణోత్తరసూత్రాణి
త్రితయంతు నిపాదయేత్ । అన్యశ్చర్వం భవేత్పాగ్నీదధప్రతి
చక్షుప్తయే ॥ ౧౪౪ ॥ దక్షిణోత్తరగంసూత్రం త్రితయం వినిపాత
యేత్ । పూర్వపశ్చిమసూత్రాణి ఏకాదశవినిక్షిపేత్ ॥ ౧౪౫ ॥
సర్వాధై పాలికానాంతు షోడశానాం పరిగ్రహే । పశ్చిమదక్షిణసూ
త్రాణి ప్రాక్షూత్రాణి తథాక్షిపేత్ ॥ ౧౪౬ ॥ ప్రాక్షూత్రా
త్రపశ్చిమాష్టానాం దక్షిణసూత్రత్రయంక్షిపేత్ । చతుర్వింశతినష్ట్యా
నాం పాలికానాం పరిగ్రహే ॥ ౧౪౭ ॥ పూర్వదక్షిణసూత్రాణాం
సప్తకం పశ్చిమంక్షిపేత్ । చతుర్వింశతీసూత్ర త్రితయంత్రితయం
క్షిపేత్ ॥ ౧౪౮ ॥ పూర్వపశ్చిమత్రపాతస్యాదాద్యసంఖ్యాను ప
శ్చిను । ఏవమాస్థల్యసూత్రాణి విభవేచ్ఛానుసారతః ॥ ౧౪౯ ॥
పదేషు పాలికాదీనాం శాలిభిర్విగ్రహిభిస్తథా । ఆథకాదిమిత్రైఃప్రా
గ్నుమత్తమాదివ్యపేక్షయా ॥ ౧౫౦ ॥ స్మృతంనా చతురశ్రంనా
కల్పయేత్పీఠికాం క్రమాత్ । పాలికాదీనిపాత్రాణి త్రాళయెన్ముల
మస్త్రితః ॥ ౧౫౧ ॥ సహదేవీంచ దూర్వాంచ సార్ధమశ్వత్థపల్ల
వైః । శిరీషపల్లవైశ్చాపి నిశాపత్రైస్తతైవచ ॥ ౧౫౨ ॥ కణ్ఠేషు
పాలికాదీనాం బద్ధయేత్తదనంతరమ్ । కుశకాశతృణేస్తైహం బిల

ప్రత్యగేణ తథానన్యాయం వాలుకాంగోనుయంతథా । గోకులా
 తూర్వార్వతావత్రై గృహీత్వాచ్ఛాద్యనాససా ॥ ౧౩౪ ॥ యా
 నాదకేఽమరూప్యయిద్వా దీక్షితమూర్ధని । గత్వా ప్రదక్షిణం గ్రా
 మం ప్రవిశేన్నన్త్యపంతతః ॥ ౧౩౫ ॥ నున్త్యసంశౌఢయిత్వాతు యథో
 క్తపిథినాద్విజాః । తతోన్మన్త్యపనుధ్యేతు సూత్రాగ్రాస్ఫాలయేత్ గ్రా
 మాత్ ॥ ౧౩౬ ॥ ప్రాగాయతాని ప్రభనుం క్రమాత్సప్తదశక్షిపేత్ ।
 ఉదగాయతసూత్రాణి చతుర్దశనిపాతయేత్ ॥ ౧౩౭ ॥ సూత్రా
 గ్రాస్సత్రాదన్తరాశం షోడశాంగులసంమితమ్ । త్రయాధిక దశైవ
 స్యుఃపూర్వపశ్చిమపజ్జగయః ॥ ౧౩౮ ॥ ఏవంషోడశసంఖ్యతావ
 డ్విణోత్తరపజ్జగయః । బీజపాత్రప్రతిస్థార్థం పూర్వపశ్చిమపజ్జి
 గ్ము ॥ ౧౩౯ ॥ సుధ్యే పజ్జిగ్రత్రయంస్థావ్యం వీధ్యర్థం ద్వితయం
 మృజేత్ । భూయశ్చ పజ్జిగ్రత్రయం స్థాపయేత్ పూర్వయోర్ద్వ
 యోః ॥ ౧౪౦ ॥ దక్షిణోత్తరసుధ్యేతు స్థావ్యం పజ్జిగ్రచతుష్టయం ।
 ద్వితయం ద్వితయంపార్శ్వే వీధ్యర్థం విమృజేత్పునః ॥ ౧౪౧ ॥
 చతుశ్చతుశ్చపజ్జిగ్రవాం స్థాపయేత్ గ్రామయోగతః । ఆశాస్వప్తా
 సు మధ్యేవ శరావఘటపాలికాః ॥ ౧౪౨ ॥ ద్వాదశద్వాదశస్థా
 ప్యాశ్చతుమహోన్తరంభవేత్ । ఆగ్నేయే దక్షిణేభాగే నైఋతేపీచ
 పాలికాః ॥ ౧౪౩ ॥ ఘటికావారుణేబ్రాహ్మీ తథా పారస్థరేపీచ ।
 శరావా మారుతేసామ్యే ఈశానేవయథావిధి ॥ ౧౪౪ ॥ ప్రత్యే
 కంపాలికాదీనాం షోడశ త్వేన కల్పనే । దక్షిణోత్తరం సూత్రప
 జ్జగంపినివేశయేత్ ॥ ౧౪౫ ॥ ప్రాగాయతానిసూత్రాణి పూర్వ
 వద్వినివేశయేత్ । ఆచరేత్పూర్వవద్విప్రాఃపాగ్నిత్యపజ్జిగ్ర
 కల్పనమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ తత్రదక్షిణతఃపజ్జిగ్ర చతుష్కస్థాపయేత్ గ్రా
 మాత్ । పాలికాష్టోడశపురో మధ్యేపజ్జిగ్రచతుష్టయే ॥ ౧౪౭ ॥
 ఘటికాష్టోడశస్యస్త్వా ఉత్తరే వినివేశయేత్ । శరావానపితగ్నస్థా

(34) దశమేధ్యాయే మహాశ్శనధ్వజారోహణాంతవిధిః ౧౩౭

సఖద్వాదశకల్పనే ॥ ౧౩౮ ॥ దక్షిణోత్తరసూత్రాణి చత్వార్యత్ర
వినిక్షిపేత్ । పూర్వాపరాణి సూత్రాణి పూర్వవద్వినిపాతయేత్ ॥
అష్టాధికానికొష్ఠాని చత్వారింశద్భవన్తిహి । యామ్యద్వాదశకో
ష్ఠాని స్థాపయిత్వా తతోమృజేత్ ॥ ౧౪౦ ॥ వీధ్యర్థం భాగషటకం
ఋతుధ్యతఃస్థాపయేత్తతః । భాగద్వాదశకంపశ్చద్భాగషటకం
వీలాపయేత్ ॥ ౧౪౧ ॥ భూయశ్చోత్తరదిక్స్థావ్యంకొష్ఠద్వాద
శకం క్రమాత్ । న్యసెత్తు పాలికాదీని భాగద్వాదశకత్రయే ॥ ౧౪౨ ॥
అగ్నేయాదీశపర్యంతం దక్షిణాశాదిగఃక్రమాత్ । ప్రత్యేకం పాలి
కాదీనానాష్టసంఖ్యప్రకల్పనే ॥ ౧౪౩ ॥ దక్షిణోత్తర సూత్రాణి
త్రితయంతు నిపాదయేత్ । అన్యతస్త్వం భవేత్సాగ్నిద్వదధప్రతి
చతుష్టయే ॥ ౧౪౪ ॥ దక్షిణోత్తరగంసూత్రం త్రైతయం వినిపాత
యేత్ । పూర్వపశ్చిమసూత్రాణి ఏకాదశవినిక్షిపేత్ ॥ ౧౪౫ ॥
సగ్వాధై పాలికానాంతు యోడశానాం పరిగ్రహే । పఞ్చదక్షిణసూ
త్రాణి స్రాక్షూత్రాణి తథాక్షిపేత్ ॥ ౧౪౬ ॥ ప్రాక్షూత్రా
త్రపఞ్చచాస్తానాం దక్షిణసూత్రత్రయంక్షిపేత్ । చతుర్వింశతినష్ట్యా
నాం పాలికానాం పరిగ్రహే ॥ ౧౪౭ ॥ పూర్వదక్షిణసూత్రాణాం
సప్తకం పఞ్చకంక్షిపేత్ । చతుర్పరిగ్రహేసూత్ర త్రితయంత్రైతయం
క్షిపేత్ ॥ ౧౪౮ ॥ పూర్వప్రాత్రపాతస్యాదాద్యసంఖ్యైసు ప
ఞ్చసు । ఏవమాస్థల్యసూత్రాణి విభవేచ్ఛానుసారతః ॥ ౧౪౯ ॥
పదేషు పాలికాదీనాం శాలిభిర్వీహిభిస్తథా । అథ కాదిమిత్రైఃప్రా
గ్విమృతమూదివ్యపేక్షయా ॥ ౧౫౦ ॥ స్మృతంవా చతురశ్రంవా
కల్పయేత్ప్రీతికాం క్రమాత్ । పాలికాదీనిపాత్రాణి త్రైతయన్తూల
మన్త్రితః ॥ ౧౫౧ ॥ సహదేవీంచ దూర్వాంచ సార్ధమశ్వత్థపల్ల
వైః । శిరీషపల్లవైశ్చాపి నిశాపత్రైస్తతైవచ ॥ ౧౫౨ ॥ కణ్ఠేషు
పాలికాదీనాం బద్ధయేత్తదనన్తరమ్ । కుశకాశతృణేస్తైహం బిల

మూలాని పూరయేత్ || ౧౬౩ || బిలాని ప్రథమం మృద్భి గ్వాలు
 కాభిరనస్తరమ్ | కరీషమాణైశ్చ పరిసమృద్ధం పూరయేద్బిలమ్ ||
 యద్వా మృదాదికం విప్రాస్సర్వం సంమిశ్ర్య పూరయేత్ | కొష్ఠే
 మవిన్యసేత్తాని పాలికాదీన్యనుక్రమాత్ || ౧౬౪ || ఆగ్నేయాదీశ
 పర్యంతం ప్రతిసూర్ధం ద్విజౌత్తమాః | ద్వాదశానాంతు నవకళా
 స్తోత్తరశతేన్యసేత్ || ౧౬౫ || బ్రహ్మాదీశానపర్యంతముదితక్రమ
 యోగతః | తేషాంతు వశ్పిమెస్థానే ధాన్యగాశౌసలక్షణం || ౧౬౬ ||
 విన్యసేత్సమకుమ్భాంతు వేష్టితం నవవాససా | క్షవసర్వావధిర
 త్నకూర్చవల్లనసంయుతమ్ || ౧౬౭ || ఏవంసర్వం సమాపాద్య్తీర్థీ
 ష్టితైఃపరిచారకైః | తత్తత్సర్వం సమాపాద్య యద్యత్ప్రాగనుపా
 ద్జితమ్ || ౧౬౮ || సమారభేత్తతః కర్తృ దేశికః సామ్యుఖిఃపదే | ప
 శ్చిమే ఘటికాస్థానాదుపవిశ్యాననేశుభే || ౧౬౯ || న్యాసముద్ద
 వ్యవిధినా ప్రోక్షణార్హ్యం ప్రకల్పయేత్ | దేహవిన్యస్తనాన్తా
 నాం కుర్యాద్ద్వైవిధినా ర్చనమ్ || ౧౭౦ || ద్వారపాలార్చనం
 కృత్వా విభవేచ్ఛానురూపతః | తోరణాని శ్విజాంజ్యైష ద్వార
 కుమ్భాంశ్చ పూజయేత్ || ౧౭౧ || పుణ్యాహం వాచయిత్వాశు
 పూర్వోక్తవిధినాగురుః | యజేద్ద్వైవిధిః పశ్చాత్ప్రతికాద్యం
 దేవతాః || ౧౭౨ || అజ్ఞానాభం పరంజైష పక్షనాభం ధ్రువంతథా |
 పాత్రసూర్ధప్రతికేవిప్రాక్రమేణ పరిపూజయేత్ || ౧౭౩ || పాలి
 కానాం ద్వాదశశతే వహ్నిదీశానపశ్చిమమ్ | అనంతాదిద్వాదశకం
 ఘటికా ద్వాదశేతతః || ౧౭౪ || కూర్మాదికం ద్వాదశకం శకా
 వాణాంతు ద్వాదశే | ద్విపటకమేకశృక్లాద్యం క్రమేణ పరిపూ
 జయేత్ || ౧౭౫ || ప్రత్యేకం పాలికాదీనాం కృతేషోడశకల్పనే |
 అనంతాద్యంచ షట్త్రింశత్ప్రత్యేకాశశయనాన్తిమమ్ || ౧౭౬ || ల
 య్మైవిధిమతపర్యంతం శక్తిద్వాదశకంయజేత్ | ప్రత్యేకంపాలికా

దీనాం షట్త్రింశత్పరికల్పనే ॥౧౭౮॥ చతుష్టయంతు మూర్తీనాం
 స్వప్నాక్షిపదసంస్థితమ్ । ప్రభవాప్యయయోగేన జాగ్రద్రూపం
 తథాష్టకమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ మూర్త్యంతరాణాం ద్వాదశకం తచ్ఛక్తి
 శాం చతుస్త్రియమ్ । అనంతాద్యం చ షట్త్రింశత్పాతాశయనా
 నిమమ్ ॥ ౧౮౦ ॥ స్వధాదీనాంచశక్తివాం చతుస్త్రింశచ్ఛత్రా
 రమ్ । చక్రశక్తౌ క్రమాద్భౌతైర్ఘృగధాదిభిర్యజేత్ ॥ ౧౮౧ ॥
 అష్టకే కేశవాద్యాంశ్చ తదీయాశ్చక్తయోయజేత్ । చతుష్కే
 కేశవాద్యాంస్సు కేవలాద్ద్వాదశేయజేత్ ॥ ౧౮౨ ॥ సర్వార్థ
 పాలికానాంతు క్రమాత్త్రైదశకేయజేత్ । వాసుదేవాదిచతుర్దశకే
 వాదీంశ్చద్వాదశ ॥ ౧౮౩ ॥ అష్టకేవాసుదేవాదీన్ ప్రభవాప్యయ
 యోగః । చతుష్కేవాసుదేవాదీన్ ప్రభవానుక్రమేణతు ॥౧౮౪॥
 ఏవమిష్టాత్రైస్తోమకుంభపూజాం సమాచరేత్ । కుంభేసామా
 ద్వికం దేవం కిలకేచ సువర్చనమ్ ॥ ౧౮౫ ॥ అష్టదిక్కుచరిత్యస్త
 కుంభేష్విష్టాదీకాన్యజేత్ । ఏవం కుంభార్చనం కృత్వా బీజ
 త్కృత్యనమాచరేత్ ॥ ౧౮౬ ॥ గవ్యేనపయసాసన్యజ్జ్వాలనువై
 ర్జవైద్విజాః । బీజానాం నామధేయైస్సు చతుర్థ్యస్తైఃపృథ్వీపృథక్ ॥
 ఆహ్వానైఃపూజయిత్వాతు వాససాపరివేష్టయచ । కుండేవాష్టజ్జ్వాల
 వాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యయథావిధి ॥ ౧౮౭ ॥ కృత్వాసంతర్పణంచాగ్నే
 స్తస్మిన్నాస్రీసనాదికమ్ । పరికల్పయచత్వధ్యే దేవమావాహ్యపూ
 ర్యవత్ ॥ ౧౮౮ ॥ సన్నిధానాదికంసర్వం ప్రాగ్వదేవ సమాచరే
 త్ । సమిద్భిశ్చైవనిత్యాభిశామ్యైశ్చ జుహుయాత్తః ॥౧౮౯॥
 పాలికాద్యధిదేవానాం మస్త్రైశ్చాపియథాక్రమమ్ । అష్టాచతు
 స్కృద్వాపి హునేనాద్యేనవైద్విజాః ॥ ౧౯౦ ॥ హుత్వాసోమా
 దిమస్త్రైశ్చ సన్వాతాజ్యం సమాచరేత్ । హుతావశిష్టమాజ్యం
 తు తదన్యంచాపి సంస్కరేత్ ॥ ౧౯౧ ॥ ఆదాయలోహజేపాత్రై

మృణ్మయే వా యథారుది । ఉభాభ్యాం చైవ హస్తాభ్యాం చూర్ణాన్
 మాదాయమూలతః ॥ ౧౯౩ ॥ ఘృతే నిమజ్య చాగ్రాణి పాలికా
 దిషు సేవయేత్ । హస్తవృత్త్యాననాగ్నేణ వహ్నీధీశానపశ్చిను
 మ్ ॥ ౧౯౪ ॥ ప్రతిసూక్ష్మం ఘృతారోపే చూర్ణాభేదః ప్రకీర్తితః ।
 పంచకృత్వా ఘృతారోపం భూయస్కంధాదిదేవతాః ॥ ౧౯౫ ॥ స్ర
 ఘాజ్యసర్వబీజాని మస్త్రీయేన్ములనుస్త్రీతః । ఆచార్యాదీనను
 జ్ఞాప్య దేశికేష్టక్రీడదబ్దుభః ॥ ౧౯౬ ॥ ప్రాబ్దుభోవాముహూ
 రైశు శోభనే పాలికాదిషు । అష్టాక్షరేణ మిన్ద్రేణ సర్వబీజాని
 వాపయేత్ ॥ ౧౯౭ ॥ యద్వాజితస్తామిన్ద్రేణ హుగ్ధియేనాథ
 వాద్విజాః । ఆగ్నేయాదీశపర్యంతం ప్రతిసూక్ష్మంక్రమేణతు ॥ ౧౯౮ ॥
 శ్శుభ్రమస్తభినిర్ఘోషజయనాదసమన్వితమ్ । బీజానిద్వాదశోక్తాని వ
 సేష్ట్యాదశసుక్రమాత్ ॥ ౧౯౯ ॥ యద్వాసర్వాణిసంమిశ్రవపే
 దిచ్ఛానుసారతః । బీజానామప్యలాభేతు ముక్తయోగంతువాపయే
 త్ ॥ ౨౦౦ ॥ ఆచార్యానుగతాశ్చాన్యే దేశికాస్సాధకాఽపి । వ
 సేయుర్ద్వాససంయుక్తాః కేసలం గురురేవవా ॥ ౨౦౧ ॥ హరిద్రా
 చూర్ణసంమిశ్రైర్జ్వలైశుసునువాసితైః । బహుభిస్సేవయేద్విప్రాః
 దేశికేష్టక్రీడక్రమేణతు ॥ ౨౦౨ ॥ ప్రతిసూక్ష్మోపరిష్టాత్తు చస్త్రీనాణ్ణ
 లనుధ్యగమ్ । తత్తాన్విసన్నిభం దేవంస్వదేహాశ్శ్చైర్నిరన్తరైః ॥ ౨౦౩ ॥
 సిద్ధివైశుమృతౌమైస్తు బీజానుష్ఠానిసర్వణః । ధ్యాత్వాత్పర్యయ
 త్వాపాత్రాణి నవైస్తు సదవైశ్శుభైః ॥ ౨౦౪ ॥ ఆచ్ఛాదయత్వా వ
 సవైః ప్రతిసూక్ష్మంక్రమేణతు । వాసుదేవం జగద్యోనిం సర్వేషామూ
 ర్ద్వశోయజేత్ ॥ ౨౦౫ ॥ భూతహూగ్రబలిందధ్యాత్వాత్పర్యయ ద్వి
 తోత్తమాః । భూతానాంకుముదాదీనాం పూర్వాదిక్రమయోగతః ॥
 తదాప్రభృతి తేనర్షే రక్షన్తికుముదాదయః । ఆచార్యా గురు
 పూర్వాశ్చ సాధకావైష్ణవానపి ॥ ౨౦౬ ॥ ప్రభూతేస్తు తథా

ద్విష్టేస్తామ్బులైస్సుమనఃఖలేః । గురుంచ తోవయేద్విత్తైర్వజమా
 నఃప్రయన్నవాన్ ॥ ౨౦౮ ॥ క్రమాయధృత్యతాన్ సర్వాన్ సుగు
 ధైః స్థాపయేత్తతః । మణ్డపేశానకోణేవా దేశేన్యత్ర యథారుచి ॥
 ౨౦౯ ॥ పాలికాదీనాం పరితోష్టాసు దిక్షుచ ॥ భూతానాం కుము
 దాదినా మైన్ద్రాద్రిక్రమయోగతః ॥ ౨౧౦ ॥ బలింతు మణ్డపేదద్యా
 న్ముహూర్తం విధానతః । దీపాబహూననిర్వాణాన్ పరితఃపరి
 వసయేత్ ॥ ౨౧౧ ॥ ఉపాధ్యోగపశాన్త్యర్థం శతమష్టోత్తరం హు
 నేత్ । పూర్ణాహుత్యాదికంకృత్వా దేశికేష్టో యథావిధి ॥ ౨౧౨ ॥
 పరితఃకుండలతం దేవం విస్మజ్య హృదయాంతరే । చతుర్ద్వారాదిదే
 వానాం మన్తైశ్చాపి యథాక్రమమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ హుత్యాజ్యేన
 నిహవహ్నిం విస్మజేత్తు యథావిధి । పరితఃపాలికాదీనాం ప్రతిరా
 త్రం పృథక్పృథక్ ॥ ౨౧౪ ॥ దద్యాద్దివారజన్యాంవా బలిం కా
 ల్పయేపివా । ప్రాతఃకర్మదినేదద్యాన్వలిం దేశికనంతమః ॥ ౨౧౫ ॥
 యదాదాస్తానిబీజాని తదాప్రభృతీనిశ్యశః । నకశ్చిత్పరివేశేత్త
 త్ర నసృజేద్వా కథంచన ॥ ౨౧౬ ॥ ఆచార్యపవనవిశేత్తద్వి
 ష్టోవా సమాహితః । ఉచ్ఛిష్టాదీనిసర్వాణి మారతఃపరివర్జయేత్ ॥
 అదత్వాను బలిం కాఞ్చిన్నకుర్యాత్పాలికాక్రియామ్ । హరిద్రా
 హరిభిస్సితైర్బురజుర్రాణ్యభివృద్ధయే ॥ ౨౧౭ ॥ అమృతాన్
 శ్యామశృంగారతాన్ కృష్ణాంస్తీర్వ్యతాంస్తథా । అప్రరూధాన్ము
 నిశ్రేష్ఠాః వర్జయేత్తు ప్రయత్నతః ॥ ౨౧౮ ॥ శ్యామేషు ద్రవ్యవా
 శస్సాన్వృతైషు కలహూభవేత్ । కృష్ణేషు మానసీపీఠా రోషి
 తీర్వ్యతేషుచ ॥ ౨౧౯ ॥ అప్రరూఢేషు మరణం భవేత్తత్ర నసంశ
 యః । శుభంపీతేషు శుక్లేషు ఋజుషూర్వ్యగతేష్వపి ॥ ౨౨౦ ॥
 సర్వసంపత్సమృద్ధీశ్చ కర్తుః కారయితుర్భవేత్ । కర్తార్థమమృతా

శ్యాదా యస్సమారోపయేద్దురుః ॥ ౨౨౨ ॥ సపవ కర్మకారైస్సృజిత
కుర్యాత్ప్రాజ్ఞాపితేతరః । అనుజ్ఞయావా తత్పుత్రశ్శిష్యోవా త
త్సమాచరేత్ ॥ ౨౨౩ ॥ ఏవం సర్వేషుయాగేషు అజుగ్రారోప
ణంభవేత్ । దేశం కాలం తథావిత్రంజ్ఞాత్వా స్వాధీనతాం తథా ॥
ఉత్తం సర్వం సమఘాహ్య కుర్యాత్కర్మప్రధానకమ్ । ఏవంకృ
త్వాజుగ్రారోపం గత్వాదేవస్య సన్నిధిమ్ ॥ ౨౨౪ ॥ దేవమస్తువి
దినాభ్యర్చ్య వ్రేవేద్యాంతం యథావిధి । అనిర్వాణం యథాదీపం
రాత్రిశేషం సమాపయేత్ ॥ ౨౨౫ ॥ తదన్వేష్యప్రభాతాయాం
ధ్వజార్థం పటయాహరేత్ । యథావిత్రానుపారణ క్రీతంవాభినవం
శుభమ్ ॥ ౨౨౬ ॥ దుకూలపట్టం దేవాజ్ఞం చిత్రక్షౌమమథాపివా ।
అథకార్పాసికంవాపి నీలరోమాదివర్జితమ్ ॥ ౨౨౭ ॥ సులక్ష్మణం
దృఢంస్నిగ్ధం పటమానమిహేవాచ్యతే । ఆయతంనవభిర్న్వస్తేస్స
ప్రభిఃపఞ్చభిస్తువా ॥ ౨౨౮ ॥ మూలబెరసమాయానుం ద్వారా
యామనుథాపివా । ఆయామాద్ధేనవిస్త్రీణం పాదేన కృతశేఖరమ్ ॥
శేఖరేణ సనుంపుచ్ఛంతదద్ధం కర్ణపుచ్ఛకమ్ । బాలాఖ్యధ్వజవ
స్త్రుంతు పటాఖ్యపరిసంమితమ్ ॥ ౨౨౯ ॥ విస్తారం పటతుల్యం
తు పూర్వవచ్ఛిఖరంభవేత్ । నిర్నైజితం శిఖీయుక్తం శోషితం ల
క్షణాన్వితమ్ ॥ ౨౩౦ ॥ పటంవిచిత్రయేద్విద్వాశీల్పినా కుశలైస
వ్రే । ఉత్తంతుశిఖరేకుర్యాత్పార్శ్వయోశ్చైవతచామరే ॥ ౨౩౧ ॥
అథోనేకదళంపద్మం తదధఃపూర్ణకుమ్భకమ్ । కుమ్భస్య పార్శ్వే
విలిఖేత్సాజుగ్రారం పాలికాగణమ్ ॥ ౨౩౨ ॥ దీపానుశోభనా కు
ర్యాత్పాలికానాంతు పార్శ్వయోః । ధ్వజంతు గరుడాకారమె
కమూరైస్తు సత్తమాః ॥ ౨౩౩ ॥ సత్యస్సుపణ్ణో గరుడప్రాక్ష్యశ్చ
చతురాత్మనః । పఞ్చమూరైస్తుచత్వారో విహగేశ్వరసంయుతాః ॥
సుపర్ణతాళమకరముగ్యావా చతురాత్మనః । తతఃపార్థ్వంతుసర్వేషాం

పూర్వహానం గరుడోద్వజః ॥ ౨౩౨ ॥ పటమధ్యేతు గరుడం
 ద్విభుజం విభృతాజ్జలిమ్ । పుష్పాజ్జలిపుటంవాళ సుపద్మాచలసన్ని
 భమ్ ॥ ౨౩౩ ॥ గగనేగమనారమ్భపక్షవియోపకాన్వితమ్ । కుశ్మి
 తోనామపాదస్తు దక్షిణఃపృథ్వతఃస్థితః ॥ ౨౩౪ ॥ కిశ్చిదాయతన్పు
 థ్లాక్షం నీలదీప్యగ్రనాసికమ్ । అతీవ శాస్త్రవేషంతు తథాప్రహసి
 తాననమ్ ॥ ౨౩౫ ॥ బాలచన్ద్రస్రీసమాకారదంష్ట్రాద్వయపరాజ
 తమ్ । కుటిలం భృకుటీభక్తం భక్తుగాళకశోభితమ్ ॥ ౨౩౬ ॥ క
 మ్బుగ్రీవం బృహద్యాహుం పీనాంసందృఢవక్షసమ్ । పృథూగరం
 నిన్ననాభిం రోమరాజవిగాజితమ్ ॥ ౨౩౭ ॥ సున్మత్తకనకస్తమ్భ
 పీఠరూపద్వయాన్నిభమ్ । హేమరమ్భాసమాకారజఙ్ఘాక్రాంతపద
 ద్వయమ్ ॥ ౨౩౮ ॥ కిరణ్ణనకుటాక్రాంతపుష్పపీఠవిరాజితమ్ ।
 వృత్తైవేపుల్యమానేన లోచనే పద్మపత్రవత్ ॥ ౨౩౯ ॥ భూయ
 స్త్వం తారసింహోఽథం ఘ్రాణాగ్రం శుకశుణ్ణవత్ । సింహవన్ద్యదృ
 శస్తు తద్వంశం గజపృథ్వవత్ ॥ ౨౪౦ ॥ తదేవం దైన్దీప్యైః విస్తృ
 తం హంసపక్షవత్ । స్వపక్షమానాదిగుణం తత్పుచ్ఛం శశిశా
 నమ్ ॥ ౨౪౧ ॥ సర్వేషామేవపామాన్యం విశేషాభ్యుపగోచ్యతే ।
 మకుటాదినసాదాస్తం నానారత్నైసశోభితమ్ ॥ ౨౪౨ ॥ హాతే
 యూరకటకబ్రహ్మసూత్రవిభూషితమ్ । ప్రలమ్బకర్ణపాశాస్త్రాశ్ర
 త్తశుభకుణ్డలమ్ ॥ ౨౪౩ ॥ లలాటతలకొపేతం పుష్పకణ్డాననం
 సకమ్ । రత్నాజ్జ్వలీయకొపేతం శిశ్శినీరజ్జితాఙ్ఘ్రికమ్ ॥ ౨౪౪ ॥
 అన్యైరాభరణైస్త్రైవైర్భూషితం సర్వభూషితమ్ । నీలామ్బుధ
 రఃనీలవారవాణవిరాజితమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ పుల్లరక్తోత్పలదళస్సగ్నిత్వ
 జ్జితకన్దరమ్ । తథావిచిత్రకుసుమైస్సగ్నిరవ్యాభిరుజ్జ్వలమ్ ॥ ౨౪౬ ॥
 అనన్తోవాసుకటకం యజ్ఞసూత్రంతు వాసుకిః । తక్షకగతిసూత్రం
 తు హోరగతారోటకస్తథా ॥ ౨౪౭ ॥ పద్మోదక్షిణకర్ణేతు మహా

పద్మస్తు నామతః । శక్తిశ్శిరఃప్రదేశేతు గుళికశ్చభుజాన్తరే ॥ ౧౫౩ ॥
 పత్రైరప్తారగే రాద్యేర్భూషితం భుజగోత్రమైః । అనన్తశ్చక్లవన్తా
 భారక్తవన్తస్తు వాసుకిః ॥ ౧౫౪ ॥ తక్షకఃపీతవన్తాభో ధూమ్రః కా
 ర్మోటకస్తథా । శక్తిస్తుహినవన్తాభో గుళికస్త్యలిసన్నిభః ॥ ౧౫౫ ॥
 పద్మపద్మనమానాభో మహాపద్మస్తు పిత్తలః । పశ్చిమజ్జేర్లిథాదేవం
 దేవం పశ్చిమ్యుధంతథా ॥ ౧౫౬ ॥ చక్రంఖడ్గంశరంచైవ శక్తింశా
 ర్జణం గదాంతథా । పటోద్వేష్యుభయేపాశ్చేషి విభాచ్యయథా
 విచిత్ర ॥ ౧౫౭ ॥ తదధోదక్షిణేపార్శ్వే పహ్నిమణ్డలనూలిపత్ ।
 తద్వన్తిథద్వానుభాగే స్వస్తికం లక్షణాన్వితమ్ ॥ ౧౫౮ ॥ లేపయే
 త్పిటశేషంతు శామధేవాసి తేనవా । పిండిశ్చపుష్పసంయుక్తపత్రన
 ద్దీపనన్వితమ్ ॥ ౧౫౯ ॥ పవంశిల్పివరేణైవ కారయేద్దేశికొన్దినుః ।
 సూద్రేణవాద్విజలైస్త్రా దీక్షితేన యథావిధి ॥ ౧౬౦ ॥ కులాలే
 నాథవామస్త్రీ కారయేతుకశేతనచ । పవంశర్వంసమాపాద్య దే
 శికిన్సుసమాహితః ॥ ౧౬౧ ॥ సాయంకాలేతు సప్రాప్తే సహి
 తో మూర్తిధారకైః । కారుశాలాంప్రవిశ్యాక తోపయిత్వాతు శిల్పి
 నమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ తత్పిటంతు సమాదాయ పిన్యసేచ్ఛిష్ట్యమూర్ధని ।
 శక్తిమద్భుభినిఘ్నోమైకాపాశ్చక్వనిభిస్తథా ॥ ౧౬౩ ॥ గీతైశ్చ వివిధై
 రవైశ్చక్రైశ్చఘ్నోమైఃపృథగ్విధైః । సహధ్వజపటంతిష్ఠాదానయేన్ము
 క్తానుట్టపే ॥ ౧౬౪ ॥ ప్రవిశ్యాభ్యంతరంమూలబిన్దుస్థం పరమేశ్వ
 రమ్ । అభినాద్యర్మ్యగర్భావైశ్చపూజయేత్పుష్పభూషకైః ॥ ౧౬౫ ॥
 విస్మజ్య శిల్పినంపశ్చాన్తసంప్రీత్యాధ్యక్ష్యుపసాపటమ్ । సిద్ధా
 ర్థకాన్తితేషుమైవస్తాడయేదస్త్రమన్త్రితైః ॥ ౧౬౬ ॥ దర్శయేద్దే
 వదేవస్య సంముఖం సాధకోత్తమః । దహనాపాయనంకుర్యాద్వి
 ధిదృష్టేన కర్మణా ॥ ౧౬౭ ॥ భూయోర్మ్యగర్భపుష్పాద్యైఃప్రపూ
 జ్యపరమేశ్వరమ్ । గిరోచ్ఛయ్యాత్పింఘం మన్త్రం బద్ధాజ్జలికరః

(32) దశమేభ్యామే శ్చుభాత్పుకభ్యజారోహణాస్తవిధిః ౧౪౫

పఠేత్ ॥ ౨౬౮ ॥ భగవత్ పుండరీకాక్ష సర్వేశ్వరజగత్పతయ । త్వ
 యాయథాతుకీతితం తథాకర్తుం నశక్యతే ॥ ౨౬౯ ॥ అస్మాతన్త్రాన్వి
 దసామధ్యచ్ఛ్రీధ్వాదీవామభావతః । తస్మాన్మానాదినర్వేషామూ
 నాధిక్యోపశాస్తయే ॥ ౨౭౦ ॥ సమాలోకయ నేత్రాభ్యాం శీతథా
 భ్యాం పటస్థితమ్ । సర్వదోషపహారిభ్యాం వైనతేయం స్రసీద
 ఓమ్ ॥ ౨౭౧ ॥ దీక్షితానాం తతోవిప్రాః హస్తైదత్వాతు తంప
 టమ్ । చతుఃప్రదక్షిణీకృత్య తేనసాధ్యంతు దేశికః ॥ ౨౭౨ ॥ ప్ర
 భునావరణేవాపి ద్వితీయూవరణేపివా । ప్రపశ్యేద్యజమానేన ప్రా
 సాదాగ్రస్థమస్థితమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ తతన్త్రాన్విత్వా భద్రపీఠం తదూర్ధ్వై
 శాలిశంజులైః । వేదిం కృత్వాతు తతఃపృష్ఠే భద్రాభ్యం మణ్డలం
 యజేత్ ॥ ౨౭౪ ॥ విభవేనతివస్త్రంతు సమాస్తీర్య తదూర్ధ్వతః ।
 తిలరాశిం సముత్కీర్య తన్నద్యే స్వస్తికంలిఖేత్ ॥ ౨౭౫ ॥ తస్య
 హస్తాత్సంస్థాప్య ప్రాసాదాభిముఖం పటమ్ । ఉపవేశ్యాసనేప
 శ్చాదాచార్యసుసమాహితః ॥ ౨౭౬ ॥ కరశుద్ధ్యాది పూర్వో
 క్తిం స్వదేహార్పనపశ్చిమమ్ । సర్వం ఖగేశమస్త్రేణసాజ్ఞేనతు స
 మాచరేత్ ॥ ౨౭౭ ॥ ద్వార్ స్థతోరణకుమ్భాది యజనం ప్రాగ్
 దాచరేత్ । తతఃపుణ్యాహ ఘోషంతు కారయేత్పూర్వవదివిధాః ॥
 గుడస్యాగ్రతఃప్రాగ్వత్కుమ్భం కరకసంయుతమ్ । భారమాత్రో
 ప్కృష్టైతు ధాన్యపీఠేతు వినయసేత్ ॥ ౨౭౮ ॥ జలద్రోణ్యాదికం హ
 స్తం గర్భతోమైసుపూరితమ్ । దక్షిణేకరకస్యాభవివేశ్యవ తత్రతు ॥
 సద్యచ్ఛాచార్యాధివసనమాచరేద్గుడనయతు । అధమాధమమార్గైశ్చ
 స్సవనంతు సమాచరేత్ ॥ ౨౭౯ ॥ అగ్రతో వైనతేయస్య వేదికా
 పరిసంస్థితే । దర్పణేతు తతఃపశ్చాత్తుహారై శోభనే గురుః ॥
 నయనోన్మీలనంకుర్యాన్వక్ష్యమాణవిధానతః । సర్వేషామపిసర్వా
 ణాం నేత్రోన్మీలనమాచరేత్ ॥ ౨౮౦ ॥ ప్రాగ్వత్సంకుర్ధదేహస్తు

శీర్షప్రకటతాం నయేత్ । సర్వంతు విధివతుర్భార్యాన్నేత్రయోః
 పూరణాదికమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ కుమ్భేచ కరకేచైవ ఆననంపరికల్ప్యచ ।
 కుమ్భేగరుడమావాహ్య కరకేచున్త్రీమన్త్రీపమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ పూ
 జయిత్వాఋగ్ధాద్యైస్తతో దిక్కులకాష్టకే । ఇన్ద్రాది లోకపా
 లాంస్తు ప్రాదక్షిణ్యేనపూజ్యచ ॥ ౨౦౬ ॥ భిత్తిసంసేచనం కృ
 త్వా భూయస్సంస్థాప్యతగ్రతు । తతోధ్వజపటేప్రాగ్విదాననం
 పరికల్ప్యచ ॥ ౨౦౭ ॥ తతోగరుడచున్త్రీంతు సహస్రాదిత్య భా
 స్వరమ్ । సర్వరోగప్రశమనం సర్వోపద్రవ వాశనమ్ ॥ ౨౦౮ ॥
 సర్వసిద్ధివ్రదం నృణాం సర్వదారిద్ర్యనాశనమ్ । హృదయాద్రే
 చ్యవిప్రేన్ద్రా వటస్థగరుడేన్యసేత్ ॥ ౨౦౯ ॥ సకలీకరణంకృ
 త్వా సన్నిధించ సమాచరేత్ । సన్నిరోధంక పాంముఖ్యం ముక్తా
 బద్ధం తత్రైవచ ॥ ౨౧౦ ॥ లయయాగం భోగయాగం యథావద్ద్వి
 జనత్రయః । సర్వంగరుడచున్త్రీం పాశ్యేనతు సమాచరేత్ ॥ ౨౧౧ ॥
 కుమ్భేచ కరకేచైవ పటేచ క్రమయోగతః । మహతా విధిజేనైవ
 పూజనంచ సమాచరేత్ ॥ ౨౧౨ ॥ అలంకారాననాన్తంచ య
 ధోక్తేన క్రమేణతు । కృత్వాసంపూజనంఐప్రాఃగరుడస్యతలఃపరం ॥
 పాపాదాభ్యన్తరేఐప్రా దేశికానుమతేనతు । అన్యేన గురుణా
 యద్వా పాధకేన విశేషవత్ ॥ ౨౧౩ ॥ పూజనం కారయేత్సమ్య
 జ్జ్వాలమూర్తిగతస్యచ । యాత్రామూర్తిగతపాపి విభాదా నాన్త
 మేవచ ॥ ౨౧౪ ॥ తత్పరం వైసతేయస్య భోక్త్యాసనపురస్సరైః ।
 వివిధైర్మధుపరగాన్తం హృద్యేస్సఫలమూల్కైః ॥ ౨౧౫ ॥ అన్యై
 రతిప్రభూతైశ్చ తథాన్యైర్వివిధైరపి । భోజేరిష్టాజపాన్తంచపూ
 ర్వవత్క్రమయోగతః ॥ ౨౧౬ ॥ సంప్రదానం వృథకుర్భాన్తా
 రిభ్యస్తుయథావిధి । మన్తాన్త్రీకుంభయోర్దత్తమాచార్యేభ్యోద
 దేత్తతః ॥ ౨౧౭ ॥ వటస్థపాపి వైశేద్యం కింశిపాదాయపాత్రగమ్ ।

దేశికస్వయమాదద్యాక్షుర్వాసిభ్యోపి వైదదేత్ ॥ ౨౯౯ ॥ మూల
 విన్యస్థితస్యాపి యాత్రావిన్యస్థితస్యచ । దేవస్య మధువరా
 ద్యైర్నైవేద్యం ప్రతిపాదితమ్ ॥ ౩౦౦ ॥ దావయ ద్దేశికాదిభ్య
 స్తతోహోమం పమాచరేత్ । కుణ్డం సలక్షణంకృత్వా ప్రాగ్భగై
 గరుడస్యతు ॥ ౩౦౧ ॥ తత్రానలంతు సంస్కృత్య ఆవాహ్యవిహ
 గేశ్వరమ్ । పమిథాం సత్తకం హుత్వా శాస్త్ర్యస్థంతుతిలైర్ఘృతైః ॥
 ఐహుత్యస్తోతరశతం హుత్వాపూర్ణాం నివేదయేత్ । యద్వా నై
 మిత్తికేకుణ్డే హోమంకుర్యాత్తు దేశికః ॥ ౩౦౩ ॥ ఏవంధ్యుచాధివా
 పంతు కృత్వా గర్భగృహం వ్రజేత్ । రక్షాబద్ధం తతఃకుర్యాన్య
 థావిధి మువీశ్వరాః ॥ ౩౦౪ ॥ మూలమూర్తిగతం దేవమద్వైద్యే
 పసంప్రపూజ్యచ । తత్పాదశాః రొక్కత్వా దేవం విజ్ఞాపయేదదమ్ ॥
 భగవన్ పుణ్డరీకాక్ష కరిష్యే కాతుకక్రియామ్ । మహాస్సవాధ్యం
 దేవేశ తదర్థం స్వంప్రసేదమే ॥ ౩౦౬ ॥ ఇతి విజ్ఞాప్యదేవేశమావా
 హ్యోత్సవకాతుకే । అర్ఘ్యగిర్ధాదివాభ్యర్చ్య వాసోభిర్విచిత్రైశ్చ
 తైః ॥ ౩౦౭ ॥ భూవజ్జేర్విగర్భైశ్చాప్యలంకృత్యవిశేషతః । సా
 వర్ణం యానమరొపస్థి శబ్ధభేర్యాది సంయుతమ్ ॥ ౩౦౮ ॥ ఛత్రా
 ద్యైశ్చ సమాయుక్తం ప్రాదక్షిణ్యక్రమేణతు । ఆస్థానమణ్డపంసీ
 త్వా సోవర్ణైః శుద్రపిష్టరే ॥ ౩౦౯ ॥ తత్రముక్తాపితావాద్యైరుపరి
 ప్లాద్విభూషితే । సర్వపాదసంయుక్తైః సమరొప్యవిభావతః ॥ ౩౧౦ ॥
 పూజయిత్వా జగన్నాథం ప్రథూతాన్నం నివేద్యచ । కృత్వా సస్త
 ర్పణాస్తం చ ప్రాపాదం సంప్రవేశయేత్ ॥ ౩౧౧ ॥ తతస్తు హే
 మజంపాత్రం రాజతంవా పమాహరేత్ । శాలిభిస్తణ్ణులైర్విపాః
 భారమాత్రే సుసూరితమ్ ॥ ౩౧౨ ॥ తదర్థైర్వాపి తత్పాదేష్ట
 డంతైర్వాప్తమాంశతైః । తదూర్ధ్వే హేమజంసూత్రం యోమం
 గారాపవేదనా ॥ ౩౧౩ ॥ పట్టజం పద్మభిసూనత్రైశ్చతుర్భి

సప్తభిస్తువా । కృతంనన్యస్య సతాంబూతం తతావ్రతం వినన్యసేత్తి
 తః ॥ ౩౧౪ ॥ గర్భాగ్రమణ్ణపేపీత శాలిభిషపరికల్పితే । భాంమ
 వైస్తదభైర్వా పవంశాలివినిర్మితే ॥ ౩౧౫ ॥ పీత పాత్రాన్తర
 న్యసేవపూపికసమన్వితమ్ । అగ్న్యధివాసమభ్యర్చ్య సమ్యగా
 చ్ఛాద్యవాససా ॥ ౩౧౬ ॥ పాత్రద్వయం దీక్షితయోర్న్యస్తాన్వశే
 తసిదేశికః । యానాదికేవా సంస్థాప్య విభవానుకుణం ద్వజాః ॥
 సహతాభ్యాంతు పాత్రాభ్యాం నృత్తిగీతాది సంయుతమ్ । ప్రదక్షి
 ణం పరిభ్రామ్య సర్వేషామరణేష్వపి ॥ ౩౧౭ ॥ ఏకస్త్రిన్వా చ
 తుఃకృత్వా గ్రామాదావా ప్రదక్షిణమ్ । నీత్వా కథాతతోవిచాగ్రిః
 ప్రపశేన్నూలమగ్నిరమ్ ॥ ౩౧౮ ॥ యద్వాసుదర్శనోపేతం షష్ఠ్యే
 నేనవాద్విజాః । ఖగేశంవా హనూమన్తం షోడశసమన్వితమ్ ॥
 యానాదికే సమారోప్య భ్రామయేత్తు యథానిధి । గర్భగేహం
 ప్రవిశ్యాక దేవదేవస్యసన్నిహౌ ॥ ౩౧౯ ॥ పాత్రద్వయంతు వినన్య
 స్య ఆధారోపరిపూజయేత్ । అష్టాక్షరేణ మన్తేన్రేణ అర్ఘ్యగర్హాది
 వైస్తదా ॥ ౩౨౦ ॥ కృత్వాపుణ్యహఘోచంతు దేవమగ్న్యధి
 ర్యజేత్ । తతఃప్రతీసరంచేష్ట్యా గన్ధధూపాధివాసితమ్ ॥ ౩౨౧ ॥
 ప్రథమందేవదేవస్య మూలమూర్తిగతస్యచ । బద్ధయేత్పాత్రంకంసూ
 వ్రైన్ద్రైనుజైఃపట్టజైస్తువా ॥ ౩౨౨ ॥ హనుజం సూత్రమాదాయ
 గన్ధేనాలిప్యబద్ధయేత్ । దేవస్య దక్షిణేహస్తే యాత్రా మూర్తిగత
 స్యచ ॥ ౩౨౩ ॥ జితన్తాభేనమన్తేన్రేణ శ్లఙ్ఘీతాది సంయుతమ్ ।
 స్పృష్టా దక్షిణహస్తేన సూత్రమస్త్రీతం జపేత్ ॥ ౩౨౪ ॥ శ్రీ
 యోర్వాసుక రేకుర్యాత్పట్టసూత్రేణ కాతుకమ్ । శ్రీసూక్తము
 చ్ఛరన్వాపి తన్నద్రేణద్విజౌత్తిమాః ॥ ౩౨౫ ॥ పుష్ట్యాస్తు వామ
 హస్తేతు యోమసూత్రేణ బద్ధయేత్ । కుర్యాన్నైవసవిమృశ్య ప
 ట్టసూత్రేణ కాతుకమ్ ॥ ౩౨౬ ॥ బలివిహృదికానాంచ కృత్యైవం

(3౨) దశమేభ్యాయే మహాత్మ్యవధ్వజారోహణాస్తవిధిః ౧౪౩

కాతుకంతేతః । కాతుకం దశిక్వేన్ద్రాస్త్రకార్పాసేన స్వదక్షిణే ॥
 కరేతు మూలమన్ద్రేణ బష్టయేత్తు తతఃపరమ్ । తతైవ కర్మకర్తృ
 నాం కాతుకం బద్ధయేత్క్రమాత్ ॥ ౩౩౦ ॥ విభవేసతి సర్వేషాం
 సూత్రం హేమమయం భవేత్ । దేవమన్యుదివాభ్యర్చ్య అపూ
 వాదీన్నివేదయేత్ ॥ ౩౩౧ ॥ తాంబూలాదీనమర్పయ తామ్బూ
 తైస్తోషయేద్విజాత్ । దీక్షితావైష్ణవాంశ్చాపి దశిక్వేన్ద్రపురస్స
 గాత్ ॥ ౩౩౨ ॥ ఆచార్యస్వయమాదద్యాత్తదర్థం తల్లులాదికమ్ ।
 తీవ్రసర్వేషు యాగేషు కార్యం కాతుకబద్ధనమ్ ॥ ౩౩౩ ॥ రత్నా
 బద్ధంతు కృత్యైవం రాత్రిశేషం సమాపయేత్ । తతః ప్రభాతే సు
 ప్నాశి పాస్విచాస్తో దేశికోత్తమః ॥ ౩౩౪ ॥ నిత్యార్చనం విభోగ్య
 త్యా విశేషయజనం తథా । వ్రేనతేయం తతోభ్యర్చ్య కుష్మపూ
 ర్వం యథావిధి ॥ ౩౩౫ ॥ మహాహవిర్నివేద్యాకహానుక్యత్వా
 ను పూర్వవత్ । తతఃపూర్వాధ్వజస్సన్నాహసనం దేశికోత్తమః ॥
 ప్రథమావరణేవాపి ద్వితీయావరణాదకే । స్థాపయేద్దోపురస్యాస్త
 ర్పితార్వాస్తన్నముత్తమమ్ । ౩౩౬ ॥ అథవా బలివీరస్య పురోధా
 గేమునీశ్వరః । పశ్చాద్భాగేపివామర్వాధ్వజవీరప్రకల్పనమ్ ॥
 తయోస్తదన్తరంకుర్వాద్ధ్వజసంవాతాలమేవవా । ఉత్తరే ధ్వజవీర
 స్య పూర్వచా్యం దశివాద్యజాః ॥ ౩౩౭ ॥ శాయయేచ్ఛద్ధ్వజస్తన్నం
 ధ్వజయష్టిసమన్వితమ్ । పూర్వార్థముత్తరార్థం వాలక్షణాధ్యేసు
 శోభనమ్ ॥ ౩౩౮ ॥ అస్తస్సారో బహిస్సారో నిస్సారస్త్రివిధస్త
 రుః । అస్తస్సారశ్చన్ద్రాదిశస్త్రస్తవృక్షకల్పనే ॥ ౩౩౯ ॥ క్రము
 కాది బహిస్సారసోస్పీశస్త్ర మునీశ్వరః । కింశువాద్యంతు నిస్సా
 రం వర్జయేత్ స్తవృక్షకల్పణి ॥ ౩౪౦ ॥ ఆర్ద్రం నవమృజంస్నిగ్ధం
 వక్త్రస్ఫోటనవర్జితమ్ । అయ్యుర్నవర్వకంస్నిగ్ధం సత్వచం సుస్థిరం
 తథా ॥ ౩౪౧ ॥ గ్రాహయేత్తు ధ్వజస్తన్నం శాస్త్రద్వయోపరీ

త్యక్తుః । శతతాలంతు ముఖ్యం స్యాద్వింశత్యునమథాపివా ॥ ౩౪౪ ॥
 పష్టితాలమితం వాపి మానాన్తులవశేనతు । మాత్రాన్తులవశేనాఽ
 ప్రమాణం పరికల్పయేత్ ॥ ౩౪౫ ॥ ప్రాసాదశిఖరాగ్రోచ్ఛం
 చాస్సాదోచ్ఛమథాపివా । కర్ణోచ్ఛం గోపురోచ్ఛం వా యథా
 శక్తిప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౪౬ ॥ చతుర్థావిభజేత్ స్తన్నమేకాంశేనైవ
 మస్తకమ్ । తస్యాచాధారధూతానాం చిద్రతానాం త్రిమూలగః ।
 త్రియాణామపీతానాం స్తన్నాగ్రే పినివేశనమ్ । అగ్రే పీతస్య
 యశ్చంద్రే ధ్వజముష్టింతు యోజయేత్ ॥ ౩౪౭ ॥ దర్భముష్టిం
 తమాద్వేతు బద్ధయేద్ధన్యయానహ । వేప్తయేద్దర్భమాలాభిధ్వజన
 ఙ్గం ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౩౪౮ ॥ పరంకృత్వా ధ్వజస్తన్నం ప్రోక్షయే
 దస్త్రవారిణా । ధ్వజపీతస్థితే రక్షధాన్యానినితీ పేత్ ॥ ౩౪౯ ॥
 దేశికస్తార్క్ష్యమన్త్రేణ తతో బ్రాహ్మణసత్తమైః । శూద్రేర్వా దీ
 ట్తితైర్విప్రైః దేవదానైరథాపివా ॥ ౩౫౦ ॥ శ్భభేగాన్వినిర్నోచ
 గీతవాదిత్రసంయుతమ్ । ఘావయేత్తు ధ్వజస్తన్నం తస్మిన్ గ్రైయ
 జస్థితమ్ ॥ ౩౫౧ ॥ ప్రాసాదాభిముఖం ఘావ్య వాలుకాభిశ్చ పూ
 రయేత్ । హస్తపాదాదిభిశ్చ త్వాసుదృఢంతు యథాభవేత్ ॥
 స్తన్నములస్థితే వేదిం పశ్చహస్తసముద్భ్రితామ్ । త్రిహస్తేను
 చ్ఛ్రోతాం వాపి ఏకహస్తసముద్భ్రితామ్ ॥ ౩౫౨ ॥ తావద్భుజేన
 పస్తీన్ద్రం చతురశ్రాం ప్రకల్పయేత్ । తమాద్వే మధ్యజేశేతు ప
 ద్మనుస్తవలైర్యుతమ్ ॥ ౩౫౩ ॥ కర్ణికాస్తో యథాస్తన్నస్తథా మ
 ర్యాద్విచక్షణః । ప్రాసాదాంత్యప్రవిశ్యాక మూలమూర్తిగతం వి
 భుమ్ ॥ ౩౫౪ ॥ అర్ఘ్యగ్ధాదినాభ్యర్చ్య తస్మాదుత్సవకాతుకే ।
 కీర్తనావాహ్యతంచాపి దేవీభ్యాం సహితంతతః ॥ ౩౫౫ ॥ పూ
 జయిత్వా జగన్నాథం పాదుకేభ్యుపేద్యచ । యానం ప్రరోప్యతిద
 ము సౌవిర్ణప్రభయాన్వితే ॥ ౩౫౬ ॥ ఏవమేవ హి బల్యర్పణాబ్జైః

యానే నివేశయేత్ । ఆచార్యమూర్తిప్రసాదం గత్వా గరుడస
న్నిధిమ్ ॥ ౩౫౯ ॥ రథేనా కుష్మరేయానే ధ్వజమారోప్య యన్ని
ధిః । ప్రభయాదిక్రమమైశ్వర్యాభూషయద్ధ్వజమ్ ॥ ౩౬౦ ॥
వాసోభిరూషణైస్సగ్నిభిర్విచిత్రైర్భూషయేత్ । ధ్వజాను
రపూర్వైశ్చ నాయూరవద్రజనైస్తతః ॥ ౩౬౧ ॥ విచిత్రైస్తాలంబ
నైశ్చ ఆతపత్రైర్మహానైః । కేతుదణ్డైర్విచిత్రైశ్చ దుకులప
టశోభితైః ॥ ౩౬౨ ॥ చతుర్వదనుయోష్ఠోప్రేస్తోత్రఘోష సను
న్వితైః । గీర్వాణైర్విచిత్రైర్వాద్యైశ్చక్రకాహళిన్వితైః ॥ ౩౬౩ ॥ భే
రీమృదంతపూర్వాణాం ఘోషైరవైశ్చనన్వితైః । బ్రాహ్మణ్యైర్ద్రి
యమాత్రైశ్చ సామగ్రాన్వేనాచికాన్వితైః ॥ ౩౬౪ ॥ సువేషగణా
నన్వైస్సదాభక్తిజనైస్సహ । క్షౌభ్రితాస్ఫటితైర్మృత్తం జయశబ్ద
సనున్వితమ్ ॥ ౩౬౫ ॥ బలీభిర్బుధైః పురస్కృత్య మధ్యేధ్వజపటం
తతః । యాత్రామూర్తించ తదను క్రమేణభ్రామయేత్తతః ॥ ౩౬౬ ॥
ప్రభూవృత్తిమూర్ధ్వ రథావరణపశ్చిమ్ । బలిదాన పురస్కృతు
క్యత్వాగ్రామప్రవక్షిణమ్ ॥ ౩౬౭ ॥ యాత్రాబిర్బుధైః తదను న
యేదాస్థానమణ్డపే । నివేశ్యవిప్రరేహేమే ధ్వజపీఠస్య సంముఖిమ్ ॥
ఆచార్యమూర్తిప్రసాదం ఆదాయ గరుడస్వజమ్ । సహశ్చక్రనా
దాద్యైః ప్రాదక్షిణ్యేన యోగతః ॥ ౩౬౮ ॥ ధ్వజపీఠం సమానీ
యస్తనుభంప్రత్యక్ష్య సజ్జతైః । విభవేనతి వస్త్రేణ సంవేష్ట్య ధ్వజ
దణ్డకమ్ ॥ ౩౬౯ ॥ శ్రవ్యతగృతైస్తు శార్వాస సూత్రైరిశివవృక్షైః
కృతామ్ । రజ్జుమాదాయ తదను సుదృఢాం దేశికొత్తమః ॥ ౩౭౦ ॥
యస్త్వగ్రసంస్థితేయస్త్రే యోజయిత్వా తయాతతః । ధ్వజస్యగోళ
రంవిప్రాః బద్ధయేతు సదృఢంతతః ॥ ౩౭౧ ॥ నర్తకైః పరిజనైః సా
ర్థం కుమ్భపార్శ్వం సమాశ్రయేత్ । తతుః కుమ్భంతు సముద్భవ్య
వినయసేచిప్రకూర్ధగి ॥ ౩౭౨ ॥ ఉపకుమ్భవృత్తం చైవ వాహయే

ద్బ్రహ్మజేససహ । వర్ధనీంచ సమాదాయ ఆచార్యస్వక రేణు ।
 అద్భిన్నధారయాయుక్తం వాద్యఘోషపురస్సరమ్ । దేవాగ
 రం పరిభ్రాజ్య స్తన్నుమూలం సమాశ్రయేత్ ॥ ౩౭౫ ॥ పుణ్యా
 హం వాచయిత్వాతు సంప్రోక్త్యాస్త్రైః శ్రేష్ఠేభ్యజమ్ । గారుడేనైవ
 హస్త్రైః పటస్థం గరుడయజేత్ ॥ ౩౭౬ ॥ అర్ఘ్యంపాద్యం త
 ధాచానుం గంధంమాల్యంచ ధూపకమ్ । అపూర్వాపృథుకాంశ్చ
 ప పానకం తర్పణంతతః ॥ ౩౭౭ ॥ నాళికేరజలైరుక్తమాచానుం
 తదనంతరమ్ । కర్పూరదిసమోషేతం దత్వా తాంబూలముత్తమమ్ ॥
 తస్తువాగ్నిం దర్శయిత్వాతు తతఃపురుషసూక్తిణః । మహాకుంభస్థ
 తోయేన సంప్రోక్త్య గరుడంతతః ॥ ౩౭౮ ॥ మహాకుంభస్థగరు
 డం పటస్థేతు నివేశయేత్ । ఉపకుంభాప్తకేనైవ అష్టనాగార్థయ
 ధాత్రిణమ్ ॥ ౩౭౯ ॥ ఆయుధానాం తథైవోక్తిం కరకాస్త్రజలై
 నశు । ఏవంక్రమేణ సంప్రోక్త్య తతోదేశికసత్తమః ॥ ౩౮౦ ॥ మ
 స్త్రీన్వాసాదికింకృత్వా పుష్పజ్జలపురస్సరమ్ । సన్నిధిం సన్ని
 రోధంతు పాంముఖ్యంతు సమాచరేత్ ॥ ౩౮౧ ॥ తతస్త్యగ్న్యూడి
 భిః పూజ్యఉపసారా బహూనపి । ముద్గాన్నాదీన్నివేద్యాభతాం
 బూలాదీన్ సమర్పయేత్ ॥ ౩౮౩ ॥ స్తోత్రైస్తుపీతగరుడం బద్ధా
 జ్జలపుటోగురుః । వాహనాయమహాపిష్ఠోస్తాగ్న్యామితతేజసే ॥
 గరుడాయ నమస్తుభ్యం సర్వసర్వేష్టమృత్యువే । నమోనమస్తే
 వక్షీన్స్వాధ్యాయ వపుషేనమః ॥ ౩౮౫ ॥ ఏహగేన్ద్రీనమస్తే
 స్తు సమత్పటితకల్పక । ఆహృతామృతకుంభాయ జననీదాన్య
 మోచనే ॥ ౩౮౬ ॥ సురాసురెన్ద్రజయినే వాగెన్ద్రాధరణాయతే ।
 యదాధారమిదంసర్వం తదాధారాయ తేనమః ॥ ౩౮౭ ॥ పక్షౌ
 యస్యబృహత్సానుంధవ్రతమపిద్వయమ్ । అక్షిణీచాపి గాయత్రీ
 త్రివృత్సానుశిరఃస్పృతమ్ ॥ ౩౮౮ ॥ స్తోమఅశ్వా నమస్తస్మై వాసు

(3౯) దశమేభ్యాం శుభాశుభకర్మకాళానామస్తవిధిః ౧౫౩

దేవ్యజ్ఞసంపదే । నమఃప్రాణాదివాాయూవామీశానాయగరుత్మతే ॥
 దోషానపనయాఖిణ్డాన్ గుణానావహపర్వతః । విఘ్నాని జహి స
 గ్వాణి ఆత్మసాతుగుమామపి ॥ ౩౯౦ ॥ స్మృత్యైవం శ్రావయే
 త్తస్య బృహత్సామరథస్తరమ్ । తతాశే దేశికేష్ట్రస్తు ధ్యాయ
 మానఃఖగేశ్వరమ్ ॥ ౩౯౧ ॥ వైవేద్యం కబళీకృత్య మన్త్రీయ
 త్వాతు మన్త్రీవత్ । పౌరుషే ద్గారుడైర్మన్తైర్విద్యానామపి
 యోషితామ్ ॥ ౩౯౨ ॥ క్షిపేదజ్జలిషుధ్యాత్వా గరుడంచాచ్యు
 తంహరిమ్ । భక్తయిత్వా ప్రియఃపిణ్డాన్ జనయేయసుతాన్ బ
 హూన్ ॥ ౩౯౩ ॥ తతస్సు గరుడాగ్రేతు తాంబూలైర్గదమాల్యకైః ।
 ద్రేవజ్ఞం పూజయిత్వాతు లభ్యావలగ్నం శుభప్రదమ్ ॥ ౩౯౪ ॥ సు
 ముహూర్తై సులగ్నై చ ఆశీర్వాదపురస్కరిమ్ । ఘృతాశ్శుభ్రాశ్చైవ
 సర్వవాద్యరవైస్సహ ॥ ౩౯౫ ॥ రజ్జునారోహయేద్వీరం సుపణ్ణో
 సీమన్త్రీతః । రజ్జుంచ బద్ధయేత్ స్తమ్భే ప్రాదక్షిణ్యక్రమేణతు ॥
 ప్రాసాదాభిముఖం స్తమ్భే స్థాపయేద్గరుడవృజమ్ । పూర్వాహ్న
 వాగధనుధ్యాహ్నా ధ్వజస్యారోహణం భవేత్ ॥ ౩౯౬ ॥ యాత్రా
 మూర్తిం చ తదను యానమారోప్యదేశికః । ధ్వజస్తస్మాదసమీపం తు
 నీత్వాచాగర్మయేద్దవజమ్ ॥ ౩౯౭ ॥ ఆహ్వానార్థమశేషాణాం భక్తా
 నాం పతిగేశ్వరమ్ । నియుజ్యదేవస్తదను ప్రాపున్నయాన్మన్త్రపాన
 నిమ్ ॥ ౩౯౮ ॥ ప్రార్థయేత్సన్నిధించాథ గరుడస్య ధ్వజౌదరే ।
 అస్తాద్దినాతస్సమారభ్య యావత్తీర్థదివా నిమమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ సన్ని
 ధింకురు పక్షిన్త్రై రాజ్ఞో జనపదస్యచ । గ్రామస్య యజమానస్య
 వైష్ణవానాం పితృతః ॥ ౪౦౧ ॥ తుష్టయేపుష్టయేచైవ సర్వశత్రు
 విరూపాక్షాచ । అపమృత్యుజయాథ్థాయ వేనతేయ ప్రసేదః ॥
 ఇహిజ్ఞాప్య పక్షిన్త్రైం వికీరేతుగుమజ్జలిమ్ । సన్నిధౌదేవదేవస్య
 గత్వా పుష్పాంజలిం క్షిపేత్ ॥ ౪౦౩ ॥ జ్ఞానతోజ్ఞానతోవాపి

యథోక్తం నకృతం మయా । తత్సర్వం పూర్ణమేవాస్తు శుశ్రూష
వసర్వదా ॥ ౪౦౪ ॥ ఓనుచ్యుత జగన్నాథ మున్నామూర్తి జవార్ద
న । రక్షమాం పుణ్డరీకాక్ష క్షమస్వాద్యప్రసేదఓమ్ ॥ ౪౦౫ ॥ ఇతి
విజ్ఞాప్య దేవేశం యాత్రామూర్తిగతం విభుమ్ । అన్యత్ర మన్తపే నీ
త్వా విశేషార్చనపూర్వకమ్ ॥ ౪౦౬ ॥ ప్రభూతాన్నం నివేద్యాక
సర్వం హవనపశ్చిమమ్ । కృత్వా యథాక్రమేనైవ ప్రాసాదంతు
ప్రవేశయేత్ ॥ ౪౦౭ ॥ కల్పయేద్వ్యజ్ఞపీఠోద్ధ్వే చతుస్తమ్భాన్వి
తాంప్రపామ్ । యద్వాస్తమ్భాస్త్రకొపేతాం షోడశస్తమ్భ సయ్యు
తామ్ ॥ ౪౦౮ ॥ చతుస్తోరణసంయుక్తాం దర్శనూలాపరివర్జితా
మ్ । భూషితాంతు పఞ్చాకాద్యైర్బాహ్యే యవనికాన్వితామ్ ॥ ౪౦౯ ॥
దీపాన్ ప్రదీపయేత్తత్ర అనిర్వాణాన్ సమస్తతః । తద్వాసగాత్సమా
రభ్య పుష్పయాగదివాన్తిమమ్ ॥ ౪౧౦ ॥ క్రీసద్ధ్యేనుర్చనం కు
ర్యాదస్మి విశేషం జపాన్వితమ్ । బలికాతే బలిదద్యాదస్మాపి ప్రతి
వాసరమ్ ॥ ౪౧౧ ॥ ఏవంధ్వజాధిరోహంతం దివాకృత్యముదీరితమ్ ,

ఇతి శ్రీపాద్మరాత్రే ఈశ్వరసంహితాయాం

మహాతస్య ధ్వజారోహణాంత విధిర్నాను

దశమోఽధ్యాయః .

వారదః — నిశాముఖే ప్రవృత్తైశ్చ దేశికొమూర్తిపైస్సహ ।
పానాది నిత్యనియమాన్ కృత్వాఽపైవ యథావిధి ॥ ౧ ॥ దేవస్య
సన్నిధిం గత్వా నిత్యపూజాం సమాచరేత్ । యాత్రామూర్తిగతం
దేవం శ్రీపుష్టిభ్యాం సమన్వితమ్ ॥ ౨ ॥ ఆస్థానమన్తపంక్తి నీత్వా
స్థావయేత్ పానవిప్రరే । తతస్తు వక్ష్యమాణం యత్సేవనం త్వథ
మోక్షకమ్ ॥ ౩ ॥ తేన సంపాదయేద్దేవం యథావిధివనిస్తరమ్ ।

శ్రీ త్యక్త్యా స్థావయేత్

అలంకారాననేభ్యర్చ్య భూతైః సరకుపావనైః ॥ ౪ ॥ ప్రభూతనాథ
 నైవేద్యం వినివేద్య యథాక్రమమ్ । కృత్వా జపావపానంతు భేరి
 తాడనమాచరేత్ ॥ ౫ ॥ దేవస్య దక్షిణేపార్శ్వే ఉపవిశ్యాసనే
 గురుః । భేరిసంస్థాపనార్థంతు దేవేశపార్శ్వగతస్తతః ॥ ౬ ॥ చరణం
 పవిత్రముచ్చార్పయ మహీం ప్రత్యక్షాభ్య వారిణా । విష్ణోర రాటనునై
 ॥ ౭ ॥ దక్షైః పంచార్చ్య దేశికః ॥ ౮ ॥ గర్భాద్వా రేతి మస్త్రేణ గోమయే
 వానులెపయేత్ । ఆపఉదంత మస్త్రేణ సుధాచూర్ణైః కరలంకృతిః ॥
 దేవస్య త్వేతి మస్త్రేణానికి రేదక్షతాంక్షితా । గ్రీష్మోహే మస్త్రమస్త్రే
 ణ ధాన్యపీతం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౯ ॥ శన్నోదేవీతి మస్త్రేణ శతప
 త్రిం చతుర్తితి । వ్రాతారమిత మస్త్రేణ మధ్యేనర్జునచ సంలిఖేత్ ॥
 ధననాగేతి మస్త్రేణ ఉద్ధ్వందక్షైః పరిస్తరేత్ । మూర్ధానవితి
 మస్త్రేణ నమసురగ్యాచ్ఛపంతతః ॥ ౧౦ ॥ తత్రకొణచతుషో
 తు న్యసేన్ద్రపచతుష్టయమ్ । వాచయేత్స్వస్తిపుణ్యాహం తతోదేశి
 కస్తతః ॥ ౧౧ ॥ శ్మశ్రైః పోక్షయేద్భేరిమాపఉదంత మస్త్రే
 ణః । అగ్నిరాయుష్షమస్త్రేణ పోక్షయేత్సర్వవాద్యకాః ॥ ౧౨ ॥
 అర్యమాయేతి తద్భేరిం విన్యసేద్ధాన్యవిప్రతే । ఆర్ఘ్యార్పే శ్మశ్రి
 కరం వహ్నో కాహశసచ్చయమ్ ॥ ౧౩ ॥ యామ్యేతు వాద్విం
 శస్త్రీం వంశయుక్తాంతు యాతుజిక్ । వారుణ్యాంచ మృదన్తంచ
 దుష్టవాకాః హ్రస్వమర్దభాః ॥ ౧౪ ॥ వాయువ్యే ఋల్లరీం న్యసృ
 కాంస్యతాశసమన్వితమ్ । పటహం హ్రస్వపటహం సోమేషుష్ణక
 సంయుతమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఐశాన్యాం దుష్టకాంఝల్లీం హస్తపుణ్డాన
 ॥

॥ ధాన్యపీతం ప్రకల్పయేత్ । శన్నోదేవీతి మస్త్రేణ గోమ
 యేవానులెపయేత్ ॥ ఆపఉదంతమస్త్రేణ సుధాచూర్ణైః కరలంకృ
 తిః । దేవస్య త్వేతి మస్త్రేణ ఉద్ధ్వందక్షైః పరిస్తరేత్ ॥ మూర్ధా
 నవితి మస్త్రేణ నమసురగ్యాచ్ఛపంతతః । శతకొణాస్తరేద్యశ్యతే.

మన్వితామ్ । తేహంబాహ్యేతు విప్రీన్ద్రా దక్షిణే గణగజవామ్ ।
 స్యసేత్తజ్జగదానాథం తత్పర్యే మన్త్రగాయకామ్ । సర్వకాన
 గ్రతస్థాప్య ఉత్తరే వజ్జిబృహతామ్ ॥ ౧౮ ॥ స్వస్వస్థానేషు సం
 స్థాప్య అన్యవేష్ట వాద్యకౌవిదామ్ । ఏవం క్రమేణ సంస్థాప్యస
 మ్భవానుగుణంద్విజాః ॥ ౧౯ ॥ గరుడస్థానమాసాద్య అష్టావైశ్య
 య్విరన్తిమైః । ఆరాధ్య గరుడంపూర్వం భేరిపార్శ్వం సమాశ్ర
 యేత్ ॥ ౨౦ ॥ వాససావేష్టయేద్భేరిం యథా విత్తానుసారతః ।
 శబ్దపిగ్రహమాకాశం భేర్యాం సంస్కార్య పూజయేత్ ॥ ౨౧ ॥
 భేరినుభేయ తతోవిష్ణుం పూజయేద్ద్విష్ణుమన్త్రగః । బ్రహ్మణం ద
 క్షిణేనృభ్యో రుద్రనుభ్యో ర్భవామకే ॥ ౨౨ ॥ కొణం తద్దక్షిణే
 స్థాప్య వాయుం తత్ర సుపూజయేత్ । శభ్యేషుః స్థుమభ్యో ర్భవ కా
 మాభేషు సరస్వతీమ్ ॥ ౨౩ ॥ మన్దోఽపిష్టమినుభ్యో ర్భవ తన్త్రాగ్రిం
 గంధర్వమర్చయేత్ । మృదజ్యై రుద్రనుభ్యో ర్భవ వణ్ముఖం ముష్టుకేషు
 చ ॥ ౨౪ ॥ హ్రీస్వమర్చనాద్యేషు మేదినించ సమర్చయేత్ ।
 రుద్రగ్రాహం విష్ణుమభ్యో ర్భవ బ్రహ్మణం కాంస్యతాళకే ॥ ౨౫ ॥ ప
 లహేషు శ్రియందేపిం ఘన్టాయాంతు సరస్వతీమ్ । అనేయేషు సర్వ
 వాద్యేషు విష్ణుమేవ సమర్చయేత్ ॥ ౨౬ ॥ భేర్యాది సర్వవా
 గ్గాని యజేదేవంగుగుప్తయిమ్ । తత్కాలే వారిషాంతాః పుష్ప
 జ్జాలినమన్వితాః ॥ ౨౭ ॥ భేర్యాధ్యై తానిపుష్పాణి వికీరేయర్ముదా
 న్వితాః । తతఃపారశవం స్నాతం దర్భపాణిమలంకృతిమ్ ॥ ౨౮ ॥
 ఉపవీతాదిసంయుక్తం పశ్చిమంసాగరశాలినమ్ । భగవద్భక్తిసం
 యుక్తమగ్రతఃస్థాప్యపీఠయేత్ ॥ ౨౯ ॥ అస్త్రైః పోత్రయేషు
 శ్వాదర్భ్యతోయేన తత్పరమ్ । ముహూర్తే శోభనేప్రాప్తే భేరిమే
 నం ప్రపూజితామ్ ॥ ౩౦ ॥ కొణేన తాడయేత్పూర్తిత్రయం ధ్యా
 యన్ గురుస్సప్తయిమ్ । తద్విష్ణోరితి మన్తైః ప్రథమం తాడనం

భవేత్ || ౩౧ || బ్రహ్మజజ్ఞానమస్త్రైణ ద్వితీయం తాడనంభవేత్ |
 క్రుద్ధాద్యైతి మస్త్రైణ తృతీయం తాడనంభవేత్ || ౩౨ || త్రి
 స్థానాదిషు దేవానాం త్రిధావై తేనతాడయేత్ | తతః పారాశర
 స్తాంతు వహ్ని భేరిమలంకృతామ్ || ౩౩ || ప్రథమం వామహస్తైః
 త్రిధాసంతాడనం చరేత్ | దక్షిణేన తతస్సన్యక్తథా సంతాడయే
 త్త్రిధా || ౩౪ || ప్రథమం శ్చ నాదంతు ద్వితీయం కాహశస్వనమ్ |
 తృతీయం తాడనంప్రొక్తం క్రమేణైవంహి కారయేత్ || ౩౫ || దేవ
 తాహ్వన వేథాయాం సర్వవాద్యాని ఘోషయేత్ | దేవతా వాహి
 నీం గాథాం సంస్కృతాం ప్రాకృతాంశువా || ౩౬ || ద్రావిడిం
 వా యథేచ్ఛాతస్తదాసంశ్రయేద్విభుమ్ | తతః తే దేవతాన్య
 త్తం తత్తద్దీతాది సంయుతమ్ || ౩౭ || దర్శయేద్దేవదేవస్య దేవతా
 నాం సుశృప్తయే | తతస్తుదాస్సవః విన్యూం దేవీభ్యాం సహ దేశి
 కః || ౩౮ || యానమాగోప్య సున్యథమలంకృత్యవిశేషతః | బ
 లివిన్యూపురస్కంతు యాత్రామూర్తీనానస్తరిమ్ || ౩౯ || భ్రామ
 యేత్సృమయోగైః వాద్యఘోషపురస్సమ్ | సర్వైః పరిజనైః సా
 ర్థం బలిదానపురస్సరమ్ | పాయసం ద్రోణమానంతు సమాదా
 యాభిషాత్రిణః || ౪౦ || తథార్ఘ్యగంధమాల్యాని ధూపం తాం
 బూలమేవచ | ప్రాసాదద్వారమారభ్య బహిర్ద్వారావసాన
 కమ్ || ౪౧ || ఆన్మణిష్యపి సర్వాసు పీథావరణపశ్చిమమ్ |
 బలింప్రదాయ విధినా గీతన్మత్తాది సంయుతమ్ || ౪౨ || తతః ప్రవే
 శ్యగ్రామంతు పూర్వస్థానం దిశి సంస్థితః | దేవతావాహనం కు
 ర్యాత్ప్రొక్తుభో దేశికస్వయమ్ || ౪౩ || తత్పుత్రస్తన్యశిష్యో
 వా స్వరేణోచ్చతరేణతు | ఆగచ్ఛతామరగణాః ప్రాగాశంయే
 ధిశేరతే || ౪౪ || విరూపాశ్చ సుకూపాశ్చ సపర్యాముద్యతామి
 మామ్ | గృహీత్వాపాస్త్రనస్త్రప్తాః కుముదస్య సయానినః ||

మహాంతిష్ఠమముపాయాన్తు ప్రీతాస్తైభ్యో నమోస్తుతః । అనేన మ
 త్రైతావాహ్య కుముదం సగంఠతః ॥ ౪౬ ॥ అర్ఘ్యాలెవన మా
 ల్యాని ధూపంతోయం యథాక్రమమ్ । పాయపాన్నం పునస్తోయం
 తాంబూలంచ ప్రదాపయేత్ ॥ ౪౭ ॥ పశ్చాత్సంతోషయేద్రమైర్వ
 హద్భిశ్శుభ్రజైరవైః । తదీయ తాశసజ్జీత నృతైశ్చాపి తతః పరమ్ ॥
 అగచ్ఛతాసురగణా యెగ్నౌశామధిశేరతే । భీమాభీమముఖారౌ
 ద్రాస్సపర్యాముద్యతామిమామ్ ॥ ౪౮ ॥ గృహీత్వాపాంతు న
 స్తృప్తాః కుముదాక్షానుయాయినః । మహాంతిష్ఠమముపాయాన్తు
 ప్రీతాస్తైభ్యో నమోస్తుతః ॥ ౪౯ ॥ అనేనకుముదాక్షాంతు సమావా
 హ్య గణాధిపమ్ । ప్రాగ్వత్సం తోషయిత్వాతు తతస్సంప్రాప్య
 యామ్యదిక్ ॥ ౫౦ ॥ అగచ్ఛతాం పితృగణా యామ్యాశాం యె
 ధిశేరతే । దారుణాదారుణాచారాస్సపర్యాముద్యతామిమామ్ ॥
 గృహీత్వాపాంతు నస్తృప్తాః పుణ్డరీ కానుయాయినః । మహాంతిష్ఠ
 మముపాయాన్తు ప్రీతాస్తైభ్యో నమోస్తుతః ॥ ౫౧ ॥ అనేన పుణ్డ
 రీకాఖ్యం సమావాహ్యగణేశ్వరమ్ । క్రిమేణ పూజయిత్వాతు గ
 త్వావై యాతుధానదిక్ ॥ ౫౨ ॥ అగచ్ఛతాం యాతుగణాః యా
 త్వాశాం యేధిశేరతే । క్రవ్యాశినఃకూరధియస్సపర్యాముద్యతా
 మిమామ్ ॥ ౫౩ ॥ గృహీత్వాపాన్తు నస్తృప్తాః వామనస్యాను
 యాయినః । మహాంతిష్ఠమముపాయాన్తు ప్రీతాస్తైభ్యో నమోస్తు
 తః ॥ ౫౪ ॥ ఇత్యావాహ్య గణేశంతు వామనంపూజయేత్క్రమా
 త్ । వారుణాశాం తతోగత్వా శబుకకన్ఠం గణేశ్వరమ్ ॥ ౫౫ ॥
 అగచ్ఛతాహి ప్రథమాః ప్రతీచీం యేధిశేరతే । మహావిషా దన్తశూ
 కాస్సపర్యాముద్యతామిమామ్ ॥ ౫౬ ॥ గృహీత్వాపాంతు నస్తృ
 ప్తాశ్శబుకకన్ఠానుయాయినః । మహాంతిష్ఠమముపాయాన్తు ప్రీతా
 స్తైభ్యో నమోస్తుతః ॥ ౫౭ ॥ ఇత్యావాహ్య యజ్ఞేత్ప్రగ్నౌ

శ్వాతస్సంప్రాప్త్య వాయుదిక్ । ఆయాన్తు గర్భర్షగణాః వాయ్వా
 శాం యేధిశేర తే ॥ ౬౦ ॥ సన్తర్కనా భీమవేగాస్సపర్యాముద్యతా
 మిమామ్ । గృహీత్వాపాన్తు నస్తృప్తాస్సర్వ నేత్రానుయాయినః ॥
 మహంత్యిమముపాయాన్తు ప్రీతాస్తేభ్యోనమోస్తువః । అనేనా
 వాహ్య సగణంసర్వ నేత్రంతు తోషయేత్ ॥ ౬౧ ॥ తతస్సోమదిశం
 గత్వా సుముఖంతు గణాధిపమ్ । ఆగచ్ఛతాం యక్షగణా ఉదీప్తం
 యేధిశేరతే ॥ ౬౨ ॥ పిరూపా దణ్డహస్తాశ్చ సపర్యాముద్యతా
 మిమామ్ । గృహీత్వాపాన్తు నస్తృప్తాస్సముఖస్యానుయాయినః ॥ ౬౩ ॥
 మహంత్యిమముపాయాన్తు ప్రీతాస్తేభ్యోనమోస్తు
 వః । ఇహమన్త్రేణచావాహ్య తోషయేత్సూర్వవత్క్షణా ॥ ౬౪ ॥
 తతస్త్వేదిశంగత్వా గణేశం సుప్రకృష్టిపమ్ । ఆయాంతు పిశాచగ
 ణా చుశాశాం యేధిశేరతే ॥ ౬౫ ॥ సశూలాయుధహస్తాశ్చ స
 పర్యాముద్యతామిమామ్ । గృహీత్వాపాన్తు నస్తృప్తాస్సప్రకృష్టా
 నుయాయినః ॥ ౬౬ ॥ మహంత్యిమముపాయాన్తు ప్రీతాస్తేభ్యో
 నమోస్తువః । మన్త్రేణావాహ్యసంపూజ్య గత్వావైగ్రామమధ్య
 గః ॥ ౬౭ ॥ తత్రచావాహయేదూర్ధ్వే పృశ్నిగర్భంగణేశ్వరమ్ ।
 ఆగచ్ఛతాం సిద్ధగణాఃగగనంయేధిశేరతే ॥ ౬౮ ॥ శుచిమతయశ్శు
 చయస్సపర్యాముద్యతామిమామ్ । గృహీత్వాపాన్తు నస్తృప్తా
 పృశ్నిగర్భానుయాయినః ॥ ౬౯ ॥ మహంత్యిమముపాయాన్తు ప్ర
 తాస్తేభ్యోనమోస్తువః । ఆవాహ్య తోషయిత్వాతు అధస్తాన్తానసం
 తతః ॥ ౭౦ ॥ ఆగచ్ఛతాధరగణాః పృథివీంయేధిశేరతే । బహు
 రూపా బహుజ్ఞానాస్సపర్యాముద్యతామిమామ్ ॥ ౭౧ ॥ గృహీ
 త్వాపాన్తు నస్తృప్తాః మానవస్యానుయాయినః । మహంత్యిమము
 పాయాన్తు ప్రీతాస్తేభ్యోనమోస్తువః ॥ ౭౨ ॥ ఆవాహ్య తోష
 యేత్పాగ్విశగ్రీహాత్కృత్వావసానకమ్ । తృప్తయేసర్వభూతా

నాం బలిశేషం తతఃపిపేత్ # ౨౪ || బలిదానేతు పూర్వాది వైవ
 స్వతదిగతినుమ్ । ఆచార్యః ప్రాజ్ఞః ఖిస్థితాస్త్వ కుర్యాదావాహనాది
 కమ్ || ౨౫ || యత్వాది త్రితయేకుర్యాత్పూర్వోద్ధితముదజ్ఞుః ।
 సామేశద్వియేగామినుమధ్యేపి ప్రాజ్ఞుభోభవేత్ || ౨౬ || సమ
 తాశస్తథాబద్ధతాలోవైశ్చజ్ఞిణీతథా । మల్లతాలోమధ్యశ్చ జయ
 తాశస్తభద్రకః || ౨౭ || ధర్మరీసంజ్ఞితస్తాలో బ్రహ్మతాశస్తభైవ
 చ । అనంతతాశ్చ త్యేతే దశతాల్లాసకీర్తితాః || ౨౮ || కుముదాదిగ
 ణేశానాం దశానాం క్రమశోద్విజాః । వర్జితభౌచగాధారో మధ్య
 హాసజ్ఞుమస్తథా || ౨౯ || ధైవతశ్చైవసంపదో ధైవతోమధ్యమస్త
 థా । పశ్చిమశ్చ క్రిమేజ్జేవ కథితాసుర్వీశస్సరాః || ౩౦ || గా
 ధారరాగఃకౌలాఖ్యఃకౌశికో నటభాషికః । శ్రీరామదత్త తతే
 శీవక్షరాగస్తభైవ || ౩౧ || చాలాపాణ్యభిధో గాగో మేఘరాగ
 శ్చపశ్చమః । ఇత్యేతేకుముదాదినాం దశరాగాసకీర్తితాః ||
 పిలాసం సర్వతోభద్రం ఘటకం చక్రిమణ్డలమ్ । కాన్తారికుట్టినుంపు
 స్థకుట్టినుం కటిబద్ధనమ్ || ౩౨ || వాసుజానూర్ధ్వస్పర్శంతుఆదిహం
 చద్వయం పునః । పతేన్మత్తవిశేషాశ్చ కుముదాదేనక్రమాత్ స్ప
 తాః || ౩౩ || పతేహ్యన్మతిదేవానాం క్రమాత్తాల్లాదయఃస్పృతాః ।
 ఆన్యేహం సర్వదేవానాం తాలోభద్రప్రశస్యతే || ౩౪ || భవే
 గ్గరుడతాశస్త్ర పక్షీశస్యతుమధ్యమః । స్వరారాగస్త్ర శౌభసాస్యస్మ
 త్రంవై పిష్ఠౌకాస్తకమ్ || ౩౫ || పిష్ఠౌరెర్థయతాశంసాస్యస్మత్రం
 స్పష్టికముచ్యతే । ఋషభస్త్ర స్వరఃపూర్వో వరాటీరాగపవచ || ౩౬ ||
 భేరితాడనపూర్వంతు దేవతావాహనంచరేత్ । ఘోషయేర్గరుడం
 తాశస్త్రరాశేతువైదిశః || ౩౭ || తతాశే దేశికేద్వైగి స్ప
 యంసంస్కృతగాధయా । అన్యేచతుర్ముఖముఖా అహూతవ్యాసు
 రుద్గణాః || ౩౮ || దేవసోత్సవసేవార్థం తథాన్యేభిగచద్గణాః ।

తథా నేత్రభగవద్భక్తాజనాస్తత్పాదసంవిసః ॥ ౯౦ ॥ యద్వాగురో
 రనునుతైర్భగవద్భక్తిబృంహితైః । ఆహ్వతవ్యాగ్రస్తుతేర్విప్రైర్దివ్య
 యాగాయథాద్విజాః ॥ ౯౧ ॥ పవంగ్రామం పరిభ్రామ్య ప్రా
 సాదం సంప్రవిశ్యతు । గరుడస్థానమాసాద్య తోవయిత్వా ఖగధ్వ
 జమ్ ॥ ౯౨ ॥ తాతాదితే స్తతస్తేనం పిష్వకేనంతు తోషయేత్ ।
 తతస్తుచాత్మనంబిన్సుం యాగశాలాం ప్రవేశయేత్ ॥ ౯౩ ॥ వక్ష్య
 మాణస్త్రకా రేణ సర్వలక్షణసంయుతామ్ । ప్రథమావరణైవాపి ద్వితీ
 యానరణేపివా ॥ ౯౪ ॥ తృతీయావరణాదౌవా యథాభిమతిర్దిగ్గ
 తామ్ । తథా ప్రాగానవాంయద్వా యథాభిమతిర్దిబ్బుఖామ్ ॥ ౯౫ ॥
 ఏకద్వారాం చతుర్ద్వారాం యద్వాద్వారద్వయాన్నితామ్ । భిత్తి
 యుక్తానుయుక్తాంవా కొణభిత్తీసకన్నితామ్ ॥ ౯౬ ॥ క్షిప్రకర్మప్ర
 సిద్ధ్యర్థం కేవలంవాప్రపాకృతమ్ । భూమన్విమనోపేతాం ముక్త్యే
 వేదిపనున్వితామ్ ॥ ౯౭ ॥ తమూర్ధ్వే హోమకుణ్డంతు సచతుర్మైఖలం
 భవేత్ । మేఖలాశ్రయయుక్తంవా ద్విమేఖలమథాపివా ॥ ౯౮ ॥
 రిక్షైకిమేఖలంవాపి చతురశ్రంసలక్షణమ్ । తత్పూర్వే మణ్డలోపే
 తాం వహ్నోదీపఘటాన్నితామ్ ॥ ౯౯ ॥ పశ్చిమేఽదిపసంయుక్తా
 మున్తిరేచాదుగరైర్యతామ్ । ఈశాన్యేకున్భసంయుక్తాం సర్వోప
 కరణైగుతామ్ ॥ ౧౦౦ ॥ అలంకృతాం పితానాన్తైస్సోరణధ్వజ
 శోభితామ్ । పవంవిధాం యాగశాలాం ప్రవిశ్యగురుసత్తమః ॥ ౧౦౧ ॥
 పార్శ్వికప్రత్యక్షుఖాయోజ్యా ఋజ్జుయాస్సాసనేషుచ । దక్షిణేచ
 ఉదగ్వక్త్రాన్యజర్వేదాంశ్చయోజయేత్ ॥ ౧౦౨ ॥ ప్రాజ్ఞుఖా
 న్పశ్చిమేభాగేఽసానుగ్రాన్వినివేశయేత్ । సహచైకాయనైర్వి
 ప్రేక్ష్యుర్నిసంజ్ఞోపలక్షితైః ॥ ౧౦౩ ॥ దిశ్చూత్తరస్యాంచ తతో
 నిత్యకర్మవరాయణాః । నివేశ్యాథర్వవేదజ్ఞాన్ సర్వాద్విద్విక

సభ్యయా ॥ ౧౦౪ ॥ ప్రసర్తితే వేదఘోషే వాద్యఘోషే చ
 భావ్యాతః । ప్రవిశ్య కలశస్థానం సమీపేతువరాననే ॥ ౧౦౫ ॥
 ప్రాక్షుఖసంస్కరన్తత్త్రిం పూర్వవద్వ్యాప్తిభావితే । ఉపవిశ్య
 యథాన్యాయమన్తర్యాగాన్తమాచరేత్ ॥ ౧౦౬ ॥ కఠాదిశుద్ధి
 పూర్వంతు పశ్చాద్ధ్వేదికల్పనమ్ । ప్రాగ్విశ్మయత్వా తతోభ్య
 ర్చ్య సున్తస్సంస్థుంతు దేహగమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ పుణ్యాహం వాచయి
 త్వాతు ప్రోక్షయేత్సర్వసాధనమ్ । ద్వాన్ద్వాతుపూర్వం కలశౌ సా
 నన్దౌరాజతౌతువా ॥ ౧౦౮ ॥ తామ్రజౌమృణ్మయా వాథ సాపిథా
 నానపల్లవా । ఫలరత్నాదికైర్ముక్తా సూత్రేణ పరివేష్టితా ॥ ౧౦౯ ॥
 శాలివీహపరిస్థాప్య ప్రతద్వారంతు పార్శ్వయోః । ద్వారయాగం
 తతఃకుర్యాత్పూర్వాద్యుత్తిరపశ్చిమమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ అష్ట్యలెపన
 మాలైశ్యేష ధూపైర్గుగ్ధులమిశ్రితైః । అథాదాయ ద్భంకం శుభ్ర మేక
 రూపంచ నిర్వ్రజమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ కుమ్భంచ మృణ్మయంరసాన్యం
 సావర్ణంవాథరాజతమ్ । రత్నహాటకస్పర్శస్థఫలసర్వోపగీయతమ్ ॥
 శుభపాదప శౌఖాభ్యవప్తస్పర్శస్థధూపితమ్ । గాఢితోదక సంపూ
 గ్ధం వారిధారాన్వితంచవమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ చన్దనాద్యనులిప్తచ పరి
 తిశ్చాక్షతార్పితమ్ । వేష్టితం పరితస్మాత్త్రైర్వికిర్యోపరి తన్వ
 సేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ తద్దేవతాశరీరంతు పశ్యేదమలవర్పనమ్ । సా
 ద్మైరిణ చక్రమస్త్రేణ మన్తస్త్రియేదభవర్ధనమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ పూర్వో
 క్తద్రవ్యసంయుక్తాం పరితస్మాత్త్రవేష్టితామ్ । ఆవాహ్యమన్త
 వాథస్య దక్షిణేకలశోత్తరే ॥ ౧౧౫ ॥ విన్యస్య పరితస్తత్రస్థాప
 యేతాలశాస్త్రకమ్ । నపల్లవం సాపిథానం సూత్రేణ పరివేష్టితం ॥
 కుమ్భమధ్యే ఽభ్యోక్త పశ్చాదాసంపరికల్ప్యచ । తన్మధ్యేపుణ్డరీ
 కాక్షం సమావాహ్యవిధానతః ॥ ౧౧౬ ॥ సన్నిధిం సన్నిరౌధాది

భోగయానావసానకమ్ । పూర్వవత్సకలంకృత్వా తస్య దక్షిణదిగ్గ
 తమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ అస్త్రవిగ్రహరూపంచ ధ్యాత్వాభ్యర్చయిథావధిః ।
 ధ్వంసయంతంచ విఘ్నానాం జాలం కిన్తావసానకమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ అష్టా
 సు తత్రకుమ్భేషు పరిగిహాపి తేషుచ । వాసుదేవాదయఃపూజాభ్యాః
 ప్రభవాప్యయయోగతః ॥ ౧౨౧ ॥ ఇదమభ్యర్థయేద్దేవం సాస్త్రం
 బధాఙ్గిలిప్తినః । యాగాలయంహివిశ్వేశ గృహాణరచితం మయా ॥
 ఆసమాప్తం భజవిభో క్రియాక్తానాంచ సన్నిధిమ్ । తతోస్త్రోదక
 ధారాంచాశ్రయవిఘ్నాన్నిభిత్తికాంనయేత్ ॥ ౧౨౩ ॥ ప్రదక్షిణే
 న ప్రాగ్భావంతిత్వానాం తంచ తత్ప్రరేత్ । అథవేశానది
 గ్భాగాగ్నిశ్చిదాంతం ద్విజౌత్తిమాః ॥ ౧౨౪ ॥ వృత్తతఃకలశం
 భ్రాన్యశుల్యకాలంతువాప్యథక్ । కలశం వర్ధనీయుక్తం వినయస్య
 ఓకరోద్వగమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ అర్చ్యగానం తయోగకృత్వాపుష్పద్యేవ
 పూరయేత్పునః । అస్త్రేణవస్త్రేయ్యుక్తంతుఆహానంచాభిమన్త్య
 వే ॥ ౧౨౬ ॥ యాశాధివాసినంకృత్వా తామృభౌ పరివేష్ట్యచ ।
 అథవా భద్రపీఠంతు వినయసేద్వికిరౌద్వగమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ సాస్త్రం
 హిమన్త్యకలశంత్రాధారగతంన్యసేత్ । చతుస్త్రేద్వైవిధ్యాదై
 గ్వా శాలిభిర్విస్తరేకృతే ॥ ౧౨౮ ॥ తావన్మానాంస్తదధాంవా తనూ
 ద్వై తణ్డూలాన్యసేత్ । తత్తాపదాంస్తతసమాన్వాపి తనూద్వై వి
 నయసేత్తీలా ॥ ౧౨౯ ॥ తనూద్వైచాహాతంవస్త్రేయ్యుక్తమాస్తి
 ర్యవైశుభమ్ । కలశం వర్ధనీయుక్తం తనూద్వైవాపి వినయసేత్ ॥
 చాగ్నితాస్త్రంతు దేవేశమాసనాదిక్రమాద్యజేత్ । వ్యాపా
 రమాచరెద్దవ్యం కున్భుకేచ స్మరణవిభుమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ నానిశంయు
 జ్యతే యస్తాత్తస్తాదేహప్రతిక్రియా । విభావ్యమన్త్రిణాకామ్ని
 అస్త్రంరత్నార్థమేవహి ॥ ౧౩౧ ॥ తతోమణ్డలవేదింతు సమాపా

ద్యవదేశికః । ఉపలిపాన్యకభూభాగం సామృష్టా గౌమయేనతు ॥
 తత్రనుణ్డలనాలెఖ్యం సూత్రయిత్వా యథావిధి । తద్విధానం విశే
 షేణ శృణుధ్యం మునిపుష్టవాః ॥ ౧౩౪ ॥ సంసాధ్యయిష్టియోగేన
 సూత్రాత్పూర్వాపరేపురా । తద్విధ్యయా నైవే దద్యాత్వాత్మే
 సూత్రచతుష్టకమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ సమాంశేన ద్విధాకృత్వా స్ఫుటంమ
 థ్యాత్తదన్త్యచ । పాథితేనార్థమానేన ప్రాకృత్యక్ష్ణైవ తస్మ
 నా ॥ ౧౩౬ ॥ దక్షిణోత్తరభాగాభ్యాం సముత్పద్యచతుష్టకౌ
 సూత్రం పూర్వాపరసమం కృత్వా తమపరిక్షిపేత్ ॥ ౧౩౭ ॥ పు
 నరద్ధసమందిత్తు దత్వా కోణచతుష్టయమ్ । చతుష్టకవతు షేణ
 నయేద్వ్యక్తిం ప్రసార్శవై ॥ ౧౩౮ ॥ సమంసూత్రవశుష్కంచ చ
 తురిశ్రాశ్చసిద్ధయే । తద్విభజ్ఞా ప్రదశేభిశ్చ తుర్నియుపదేశస్యమైః ॥
 క్షిపేత్సూత్రగణంతత్ర ఘటికారేణ రిజ్జిశమ్ । మధ్యేపద్మావసీంకు
 ర్వాద్భాగపక్షిక్రయేక్రమాత్ ॥ ౧౪౦ ॥ తద్వహింపదపక్ష్యా
 ను పీతమస్తదగన్వితమ్ । తస్యభాగస్య చతుష్కాధ్యం దిక్పతుష్కం
 ప్రకల్ప్యచ ॥ ౧౪౧ ॥ విదిక్పతుష్కం శ్రవదం పక్ష్యావీతప్రదక్షి
 ణమ్ । ప్రదక్షిణక్షితే గ్భాహ్యోచ్చతుష్కం దిక్పతుష్టయాత్ ॥ ౧౪౨ ॥
 చతుష్కాంతు చతుష్కాంతు బాహ్యోగ్భాహ్యోద్వయంద్వయమ్ । శో
 భయిత్వాతు తద్భాహ్యోచ్చతుష్కాద్వారసిద్ధయే ॥ ౧౪౩ ॥ చతుష్టయ
 క్రమేనైవ భూయోవియుపదంపదమ్ । సబాహ్యోగ్యన్తరగతం శోభ
 నీయం ప్రయత్నతః ॥ ౧౪౪ ॥ పునస్సర్వపదాభ్యాంతు పటకం మ
 టకంతుచాన్తరాత్ । సంమార్జ్యప్రాణ్ణశోభార్థం తత్ర రక్తోత్పలా
 స్టకమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ యథాదిత్తుస్థితంకుర్యాత్పూజనాయా దివాకపా
 మ్ । బాహ్యోష్ఠపదపద్మాత్తు త్రీణిత్రీణితు లాపయేత్ ॥ ౧౪౬ ॥ త్ర
 యాణామన్తరస్థంయత్పదమేకాత్తతాం నయేత్ । ఉపశోభంతుతం

విద్ధి కుర్యాన్నీలాబ్జభూషితమ్ || ౧౪౭ || పశ్చిమం పశ్చిమం కొ
 నాద్వికౌనీత్వాలయంపురా । శైష్ట్యకౌణంతు నిర్వర్త్య పాస్తరం
 చ తతోబహిః || ౧౪౮ || దద్యాత్సూత్రత్రయంజైవ మధ్యేభకమలం
 లిఖత్ । సచక్రమప్తపత్రంతు తస్యలక్షణముచ్యతే || ౧౪౯ || షట్త్రిం
 శతోగ్రస్తమధ్యేతు శబ్దం సంస్థాపయిత్తుతః । సూత్రభ్రమైస్తు
 సుపనుం కుర్యాత్పజ్జలపశ్చిమమ్ || ౧౫౦ || తేహ్వాద్యం మణ్డలం
 మద్యై భవేద్వైకస్థి కాస్పదమ్ । ద్వితీయం మణ్డలం త్రైధాభజ్జ్వ
 సూత్రభ్రమైపునః || ౧౫౧ || తేహ్వాద్యం కేసరస్థానం ద్వితీ
 యం దళమణ్డలమ్ । తృతీయం తత్పునః ప్రైధా భక్తం నాభిరయం
 చ శేత్ || ౧౫౨ || నాభేర్బహిర్మణ్డలయోర్వాదభాగాణి కల్ప
 యేత్ । శస్పహిర్మణ్డలం శ్వేకం నేమస్థానం ప్రకల్పయేత్ || ౧౫౩ ||
 క్షిప్తైవం వర్ణైశ్చ సూత్రైశ్చ సూరణీయం మహాజ్వలైః । ఉచ్చాగ్ర
 ఓసితాంపీతాం సవీణాం విధిక్రన్తి కామ్ || ౧౫౪ || రేఖాన్వితానివత్రా
 శ సర్వాణి సుసితానిచ । కేసరశ్రీతయంకుర్యాత్ప్రైవత్రైరుణ
 ప్రసమ్ || ౧౫౫ || చర్మాంతరాశ్చనుసితం శ్వేతంపీతంచ పాటలమ్ ।
 నాభిరయం క్రిమేణసాగ్రక్రత్తిన్ద్రానన్యరాణిశు || ౧౫౬ || నేమై
 స్తు పూర్వభాగసాగ్రాక్షణ్ణవర్ణైస్సన్వితోన్వినః । సితాని పీతకొణాని
 రక్తం తద్దిక్ష్పశుప్తయమ్ || ౧౫౭ || రాజోపలప్రభావీధిపత్రమా
 ల్యాద్యలంకృతా । పశ్చిమాంశం వినాసర్వద్వారాణ్యమృజప
 త్రవత్ || ౧౫౮ || కృష్ణాని సర్వశోభాని ద్వారోద్దేశస్థితానిచ ।
 తదధాకృతితుల్యాని ఉపశోభాని గర్భవత్ || ౧౫౯ || కొణాని కే
 సరాభాని సితశక్థాన్వితానిచ । శోణహేమాది వర్ణంచ క్రమాద్రే
 ఖాగణంబహిః || ౧౬౦ || కృత్వైవమనుసన్ధాయ సర్వాత్మత్వేన
 దేహవత్ । రజాంసి విద్ధిభూతాని సితపీతాదికానిచ || ౧౬౧ ||
 తన్మాత్రాణ్యుపశోభాని శోభాని కరణానిచ । ఏవం సర్వాణి కొణా

ని సద్వారాణీన్ద్రియాణిచ ॥ ౧౬౨ ॥ బహిరావరణంయదైస్స
త్వాద్యం త్రితయంహియత్ । మనస్సుచితతావీధీ గర్వః ఫీతము
దాహృతమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ దీఃపత్నం తదధిష్ఠాతా బీజాన్తా చిన్నయఃపు
మా ॥ అమూర్తమీశ్వరశ్చాత్ర తిస్థత్యానస్తలక్షణః ॥ ౧౬౪ ॥ య
స్య సస్తర్కనాదేవ శశ్వద్భావఃప్రసీదతి । సనక్తానామసక్తానాం వ
పుష్పాతె కృతేసతి ॥ ౧౬౫ ॥ ప్రాయశోముక్తిభాజాంచ ఇహ
జన్తేక శేషిణామ్ । దేవఆస్తేఽజ్ఞానాంహిత్యా బహిరస్తశ్చకర్మిణా
మ్ ॥ ౧౬౬ ॥ అన్యథాదృష్టమాత్మాద్వై కథమాప్లవమేహివై । అ
స్తస్సంవేదసహమస్తీత్వప్రకాపాదకమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ యద్యథ్థలక్ష
ణంతత్సం తత్తత్సర్వత్రసేథకమ్ । ఎస్తుత్వేన గృహీత్వైస్సం వాన్త
లంపూర్వనిర్మితమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ నామ్నాజ్ఞనాభిభువనం సర్వదుఃఖ
క్షయంకరమ్ । తతస్తస్మిన్కింభోగప్రాగ్నదాసనం పరికిల్బ్యచ ॥
తన్నద్యే దేవదేవేశం సమావాహ్య యథాపిధి । సన్నిధిం సన్నిహో
ధాదిభోగయాగావసానకమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ సర్వంచ పూర్వచిత్రా
త్వా ఆసనాద్యైఃపురొదితైః । పూజయేజ్ఞపయజ్ఞాన్తం దేవేశం మ
న్తలెగురుః ॥ ౧౭౦ ॥ మన్తలె కుమ్భయాగేచ ప్రోక్షణం స్నాన
మాచరేత్ । తతస్తుమూర్తిపైసార్ధం గత్వావై బిమ్బసన్నిధిమ్ ॥
తస్రాసంపూజయేద్దేవం మహతాపిధి వేనతు । తతఃకున్తసమీపంతు గ
త్వా దేశికసత్తమః ॥ ౧౭౧ ॥ కున్తంతశ్శ్రావలంచాపి సంసక్త్యవి
ధిసత్తతః । అగ్నౌ సస్తర్పణంకుర్వాద్యభోక్తపిధినావిభోః॥౧౭౨॥
సమిద్భిశ్చైవ నిత్యాభిఃకామ్యైశ్చైవ యథాక్రమమ్ । పూర్ణాహు
త్యాదికంసర్వం ప్రాగ్నదేవ సమాచరేత్ ॥ ౧౭౩ ॥ నోత్సృజ్యే
రిధీదర్భాన్ దేవాన్నోద్వాసయేత్తతః । ప్రత్యహం ధారియేద
గ్నిం యావత్తీర్థదీనాన్తిమమ్ ॥ ౧౭౪ ॥ అహోరాత్రంప్రతిదినం
జహుయాదుక్తవర్తనా । తతో బిమ్బాన్తికం గత్వా కృత్వా

ఘోమని వేదనమ్ ॥ ౧౭౭ ॥ సర్వంతు సంప్రదానాంతం క్రమాత్కృ
 త్వా తతఃపరమ్ । విభి వేసతి తైకుర్యాద్భూయస్సంపూజనంవిభాః॥
 సతోద్వారబలిందద్యాచృతుర్నిత్యుయథావిధి । తతశ్చయోగగేహో
 త్తు దేవమస్తాప్రవేశయేత్ ॥ ౧౭౮ ॥ తతఃసంపూజ్య దేవేశం
 రాత్రశేషం సమాపయేత్ । అచ్యుతారోపణదినాత్పుష్పయోగది
 నాన్నినమ్ ॥ ౧౮౦ ॥ వ్రతంకుర్యాద్దేశికేష్టో దినద్వాదశకే క్ర
 మాత్ । స్నానార్చనాదికంకృత్వా పీతాశితచర్మణోదకమ్॥౧౮౧॥
 కిశోదకసమయిక్తం జపేదష్టాక్షరంమనుమ్ । నైవేద్యప్రాశనం
 పూర్వం కుర్యాన్నతాశనాద్విజాః ॥ ౧౮౨ ॥ జపేద్ద్వాదశనా
 మాని క్రిమాద్వాచ్య మనుస్మరన్ । ద్వితీయేదివసేప్రాప్తే దేశికో
 మన్తఃపఠ్యః ॥ ౧౮౩ ॥ స్నానాది నిశ్చయియాన్ దర్శర్యస
 విమూర్తిషేః । నిత్యార్చనం విభోగకృత్వా విశేషేణయజ్ఞేన్దితః॥
 ప్రతిశ్యయోగసదనం పూర్వోక్తానినాగునుః । కృత్వా ద్వాగా
 ర్చనాంతం గత్వా కుంభాస్య సన్నిధిమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ కుంభేచ్ఛ
 వణ్ణంజైవ యజేద్దైవం యథావిధి । కుంభేచ్ఛ వణ్ణంజైవ పూర్వ
 యోగార్చనంకృణుమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ అనేయ్యురపి తత్రైవ పూజ
 నంతు సమాచరేత్ । నవర్యుషితదోషోస్తి తయోర్యస్తాస్మనీశ్వరాః॥
 స్థలేభిస్తనిభేపూర్వే పూజనం నివృణంభవేత్ । యోజయిత్వాశు
 కుంభస్థై వర్తయేన్నణ్ణలంతతః ॥ ౧౮౮ ॥ సితాద్యైఃపావనైగాస్తే
 స్తనికుంభే సమర్చయేత్ । యథావద్దేవదేవేశం పూజయేన్నణ్ణం
 తతః ॥ ౧౮౯ ॥ ఏవంకుంభేపి దోషాణాం సహజే మునిపుత్రవాః ।
 తత్రస్థితం దేవదేవం వణ్ణంయోజయేన్నరుః ॥ ౧౯౦ ॥ కుంభంసం
 శోధ్య భూయోపి సమూజ్య విమలాద్ధతైః । పూర్వసత్సవలంకృ
 త్య తత్ర సమూజయేద్విభుమ్ ॥ ౧౯౧ ॥ అథదేవగృహంగత్వా
 పుణ్డరీకాక్షమణ్యుతిమ్ । ఆహ్లాదేననమస్కృత్య పూజయేత్పురుషో

త్తమమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ అద్వైతలభనమాలైశ్చ ధూమైరక్షాది సంయు
 తమ్ । తత్సంస్థం యోగ్యమాహర్తుం పూజాన్తరవివేదితమ్ ॥ ౧౯౩ ॥
 పుష్పపూర్వం సమాగాయ శిరసాచాభనన్ద్యతత్ । సమర్పయిష్వ
 శ్చేనస్య వ్యాస్త్రీనుస్త్రాభినున్దితైః ॥ ౧౯౪ ॥ సవీతం భగవ
 ద్విష్ణుం నిర్మలీకృత్యవారిభిః । ప్రాసాదం శోభయిత్వాతు దేవ
 దేవం సమర్పయేత్ ॥ ౧౯౫ ॥ స్నానైస్తు కీరపూర్వైర్వా ధా
 త్రీఫలపురస్సరైః । యథాక్రమోపదిష్టైస్తు చానైర్భగైరకృత్రి
 మైః ॥ ౧౯౬ ॥ ప్రదక్షిణప్రణామాంతం పశేషోన్మవమాచరేత్ ।
 తతఃసంస్థానం గత్వా వహన్ సన్తర్పయేద్విభుమ్ ॥ ౧౯౭ ॥
 పూర్వోక్తవిధినాపశ్చాత్సంస్కృతే నాథవహ్నినా । చరుం సం
 శ్రావయేచ్ఛుల్యం హృదా క్షీరాజ్యశ్శునైః ॥ ౧౯౮ ॥ సముష్ణ
 త్యాజ్యపూతంతు ఓనివేద్యయథాక్రమమ్ । కలశస్థలవిర్భూతామే
 కాంశం జుహుయాత్తతః ॥ ౧౯౯ ॥ యగ్న్వయాగసమారమ్భా
 గ్నోర్వం సంపాద్యచైవరుమ్ । కలశస్థలవిర్భూతాం క్రిమాత్కృ
 త్యాతు పూజనమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ సర్వం ద్విజప్రదానాంతం నహన్ స
 న్తర్పయేత్తతః । దత్వాపూర్ణాహుతం పశ్చాత్సంస్కార్యాన్వరబలి
 నిధా ॥ ౨౦౧ ॥ గత్వా బిచ్చసమీపంతు కృత్వా హోమం నివేద
 నమ్ । బలివిఘ్నగుణదాయ యాననూరోప్పవైతతః ॥ ౨౦౨ ॥
 అలంకుర్యాద్విశేషేణ వస్త్రాభరణమాల్యకైః । వహేయుగ్భా
 త్తతఃసంస్థానం ధ్యాయంతో విహగేశ్వరమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ ప్రథమావృ
 త్తీమారభ్య రథ్యావరణపశ్చిమమ్ । ప్రదక్షిణక్రమేణైవ బలిదానపు
 రస్సరమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ భ్రామయిత్వాతు దేవేశం తతోగ్రామేపి పూ
 ర్వవత్ । గ్రామపైన్యద్వాదియోగేన దిశాసు విదిశాసుచ ॥ ౨౦౫ ॥
 మధ్యేవ కుముదాదీనాం సగణానాం క్రమేణతు । వీరికాసుబలిం ద
 ద్యాన్నిర్మితాసు పురైవతు ॥ ౨౦౬ ॥ భూతలై గోమయాద్యేన

తపితే నాయథారుచి । దశానాం కుముదాదీనాం గణేశానాం ద్విజా
 త్తమాః ॥ ౨౦౭ ॥ ప్రణవాద్యైర్నమోనైస్తు స్వేప్వేర్నానుభరే
 వచ । అర్ఘ్యం గంధం తథామాల్యం ధూపం గంధామ్బుపూర్వకమ్ ॥
 బలింభూయోజలంచాపి తామ్బూలం క్రమశోదయేత్ । నృత్యగీతా
 దికంసర్వం పూర్వవత్పరికల్పయేత్ ॥ ౨౦౮ ॥ ఏవంగామిబలిం
 కృత్వా బలివిమ్బుగ్రతాగురుః । అనుక్తానాంచ సర్వేషాం గ్రామి
 నుభ్యే మునీశ్వరాః ॥ ౨౦౯ ॥ నమఃపారిషదేభ్యశ్చేత్పుష్పక్వాశి
 స్తబలింక్షిపేత్ । తతస్తు బలివిమ్బంతుప్రవేశ్యాస్తర్జునీశ్వరాః ॥ ౨౧౦ ॥
 అభ్యర్చ్యత్రమౌనాన్తస్థం స్వస్థానేసన్నివేశయేత్ । ఏవంకాలద్వ
 యేకుర్యాద్బలింతీర్థదీనాన్తిమమ్ ॥ ౨౧౧ ॥ ఆరమ్భదినసేరాత్రా
 సమాప్తిదినసేవచాని । బలిమేకం క్షిపేత్సభ్యదినసేషు బలిద్వయి
 మ్ ॥ ౨౧౨ ॥ ఏవందివారజన్యాంచ నిత్యపూజాపురస్సరమ్ । వి
 శేషయజనంకుర్యాద్బల్యంతం దేశికౌత్తమః ॥ ౨౧౩ ॥ వాహనా
 రోహణంరాత్రా దినసేనాయథారుచి । బల్యనై దేశికకకుర్యాత్త
 ద్విధానమిహోద్యతే ॥ ౨౧౪ ॥ యాత్రావిమ్బుగతందేవం దేవీ
 భ్యంసహవావినా । అలద్యుక్త్య విశేషేణ విచిత్రవసనేస్తథా ॥
 విపితైర్భూషణైశ్చాపి మాన్యైర్నానావిదైస్తథా । అలంకృతం వి
 శేషేణ యానం హేమాదినిర్మితమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ సమానీయతు సం
 ప్రోక్త్య ధ్యాత్వా గరుడహపిణమ్ । తన్నైస్త్రిణససుభ్యర్చ్యయా
 నమర్ఘ్యాదిభిస్తతః ॥ ౨౧౬ ॥ కృత్వాపుణ్యాహఘోషంచ శ్రుతి
 ఘోషసహస్వితమ్ । శఙ్ఖతూర్యాదిసంయుక్తం ప్రాదక్షిణ్యక్రమే
 నతు ॥ ౨౧౭ ॥ యానేతత్ర సమారోప్య యాత్రామూర్తిగతం వి
 భుమ్ । దృఢీకృత్యవిశేషేణ హ్యలంకుర్యాజ్జగత్పూజుమ్ ॥ ౨౧౮ ॥
 అన్యైద్యైర్వర్చయిత్వాతు తాంబూలాదీన్నివేదయేత్ । వహేయ
 రాబ్రిష్టాణానాం ధ్యాయన్తోవిహగేశ్వరమ్ ॥ ౨౧౯ ॥ అథవా

వైష్ణవాశ్శూద్రా వహేయర్భక్తిసంయుతాః । శ్రీమేవా నగళే
వాపి పట్టణేవామునీశ్వరాః ॥ ౨౨౨ ॥ ప్రదక్షిణత్ర మేజ్జేవ పరిభ్రమ
ణమాచరత్ । బ్రాహ్మణైర్ధ్రుయమాజ్జేశ్వ కింబుకోష్ఠీషధారి
భిః ॥ ౨౨౩ ॥ మాక్తికైరాతపత్రైశ్చ మాయూరైశ్చ సుతోభ
వైః । హేమదండాసమాయుక్తైస్తాలపృష్ఠైస్తథాపిదైః ॥ ౨౨౪ ॥ ప
ట్టజైర్విదైశ్చాపి చామరైశ్చ సితాసితైః । కేతుదండైశ్చ పిండైర్వై
జయస్త్రవిఘ్నాపిదైః ॥ ౨౨౫ ॥ కేసరైరత్పదజ్జైశ్చ తథావైర్మృదై
ర్యైః । పద్మబృందైశ్చ విదైర్విణా వేణుస్పనైస్తథా ॥ ౨౨౬ ॥
సువర్ణశృంగభూషేశ్చ తథావైర్మృదైశ్చ స్పదైః । గణికాదేవదాసీభి
స్తథానాగరికైర్జనైః ॥ ౨౨౭ ॥ పిష్టైర్వైశ్రలతాహస్తైః కింబుకో
ష్ఠీషధూపితైః । సుకుప్తఘృపపాత్రాణి వహద్భిగ్భాగ్యైస్తథా ॥
అనేకతనఖ్యాన్తైర్దీపైరతినముజ్జ్వలైః । పామకైర్గంధవిలేపా
త్రై హేమాదినిర్మితైః ॥ ౨౨౮ ॥ పిన్యస్యదేవపురీతా వహద్భిగ్భాగి
చ్చారణైః । ఋగ్యజుర్సామవేదాంస్తు పఠద్భిగ్భాగ్యైర్మృదైః ॥ ౨౨౯ ॥
బ్రాహ్మణైర్దక్షిణేభాగే తథావైకాయినీం శ్రుతమ్ । సహితాసంశ్చ
తాదాశ్చ పఠద్భిర్భక్తిసంయుతైః ॥ ౨౩౦ ॥ వాసుదేవస్య మి
హాత్మ్యం కథయద్భిశ్చ సత్తతమ్ । వాసుదేవార్చనపరైస్సాన్వి
తైః పాశ్చరాత్రికైః ॥ ౨౩౧ ॥ వామెతు సేతిహాసాని పురాణా
నిస్తుతీరపి । నానాభాషాపరిచితా విష్ణు పారవ్యసూచకాః ॥ ౨౩౨ ॥
పఠద్భిర్బ్రాహ్మణైర్భక్తైస్త్రైయవార్థవిచారిభిః । శాఖైస్తాపి
వైశ్చేవ తథామాహూర్తికాదిభిః ॥ ౨౩౩ ॥ శత్రుచాచ్రుప్రమే
యంతు బ్రహ్మజ్జేర్వినయాన్వితైః । గాయద్భిర్గై దేవస్య ద్రా
విడిం శ్రుతిముత్తమమ్ ॥ ౨౩౪ ॥ తథాభాషాప్రబంధాంశ్చ గద్య
పద్యాత్మకానిచ । తథాదవైష్ణవీర్భక్త్యా బ్రహ్మజ్జేర్వైష్ణవోత్తమైః ॥

బ్రాహ్మణేః క్రియైర్వైశ్చాశ్రమైశ్చ భగవత్పరైః । భగవద్ద
 ర్శనానక్తవిత్తైః ప్రణతశాలిభిః ॥ ౨౩౭ ॥ సేనయాసర్వతోదిత్యు
 చతుర్జబలాభ్యుయా । రాజో విత్తైః పరికైరైర్వైశ్చ పివిశైస్సహ ॥
 దేవం గ్రామాది పీఠీషు భ్రాతృయేషు ప్రవక్ష్యేణమ్ । యాత్రాయాం
 నిర్తమానాయాం దేవదేవాయ భక్తితః ॥ ౨౩౮ ॥ ముఖనాసం స
 తాంబూలం బహుశోభని వేదయేత్ । చందనం శ్రమశాస్త్ర్యర్థం కర్మ
 గాఢ్యైస్సుభాషామ్ ॥ ౨౪౦ ॥ స్రవద్యాద్దేవదేవాయ మాల్వ్యాని
 పిఠానృపి । శిశులం తర్పణజలం నాళికేరజలాన్విజమ్ ॥ ౨౪౧ ॥
 శ్రమశాస్త్ర నిమిత్తాని అన్యాయపి నివేదయేత్ । దిగప్తకేద గ్రా
 మాదేస్సర్వభేద పిశేషతః ॥ ౨౪౨ ॥ గీతైర్విపక్షైర్విత్తైస్తస్త్రి
 వాన్యపనాన్వితైః । శిష్టభేరిన్పురీక్షాద్యైర్వైవేళం పరిశోషయేత్ ॥
 ఏవ దేవం పరిభ్రాశ్య నయేత్సహృద్యునాన్విపే । సమారోప్యన
 నావస్థై విప్ర కేజగతా పఠన్ ॥ ౨౪౩ ॥ అర్ఘ్యం పాద్యం తథానా
 మం గన్ధమాంజ్యద దివ్యమ్ । ధూపం నీరాజనంచైవ సమర్పయ
 తావిధి ॥ ౨౪౪ ॥ అధాన్యజలంస్వచ్ఛనః పూపాణ్ స్పృశ్యకాన
 ప । తర్పణం నాళికేర్థం సనాచననంతథా ॥ ౨౪౫ ॥ ముఖనా
 స సమోపేతం తాంబూలంచ క్రియేణతు । నివేద్య దేవదేవాయ
 ఉపహాగాంస్తు దద్యుయేత్ ॥ ౨౪౬ ॥ పూజాకాలేషు సర్వత్ర భూ
 సామాల్యాన్పుగార్పణమ్ । విసర్జనంచ తేహంచై తథాచాభ్యవ
 హారికైః ॥ ౨౪౭ ॥ భోగైరభ్యర్చనంచైవ ఇతి గాలక్ష్యమాచరె
 త్ । తత్సన్ధ్యైదేవమభిశస్త్రేద్యవనికాపటమ్ ॥ ౨౪౮ ॥ తతస్తును
 బ్ధిపాత్రస్తాత్పత్తిగా నైవ్రవేషయేత్ । మహావీరస్య పురతో దేవమ
 స్తుచిభిర్యజేత్ ॥ ౨౪౯ ॥ అపూపానుపహాగాంశ్చ తామ్బూ
 లాదీన్నివేదయేత్ । దేవాగ్రీచతురోవేదాః పాతయేత్తదనస్తర
 మ్ ॥ ౨౫౦ ॥ పాతయేద్ద్రామిణీంఛాసి స్తుతీం వైష్ణవస్త్రైః ।

శక్తమర్థశనాదైశ్చ సృతగీతాదిభిస్సహ ॥ ౨౫౨ ॥ భ్రమయద్దేవ
 దేవేశం ప్రాదక్షిణ్యేన మన్తరమ్ । తతఃప్రవేశయేన్నన్తం మన్తం సో
 పానమార్గతః ॥ ౨౫౩ ॥ తదానీం దేవదేవాయ తాంబూలాదీన
 మర్పయేత్ । చామరైస్తాలవృక్షాద్యైర్వీజయేచ్ఛ్రమశాన్తయే ॥
 స్తోత్రైస్తువీత దేవేశం సంస్కృతైర్ద్రామిదైస్తువా । పీణావేణు
 న్ముదజైశ్చ మజ్జలేస్తాశనిస్సవైః ॥ ౨౫౪ ॥ దామిడప్తగీతాని
 కుర్వద్భుక్తైస్త్వహోత్రమైః । తథామక్తశగానాభిర్గణికాభిఃపదేపదే ॥
 ఉత్తైఃపిష్టువ్యమాత్యేశ్చ వన్దిస్తోత్రాగ్రవైస్సహ । నానాఽధోపచా
 రైశ్చ దేవమన్తఃప్రవేశయేత్ ॥ ౨౫౫ ॥ ప్రాసాదద్వారదేశేతు
 దేవదేవస్యభక్తితః । అగ్న్యం పాద్యం తథాచామం గంధంనాల్పం
 చ ధూపకమ్ ॥ ౨౫౬ ॥ నివేద్యదేవదేవేశం స్వస్థానేసన్నివేశయే
 త్ । వాహనారోహణస్వైవం కుర్యాద్దేవస్య నిత్యశః ॥ ౨౫౭ ॥
 ప్రథమే శిబికాయానం ద్వితీయే శేషపీఠికా । తృతీయే చన్ద్రాబిబం
 చ దివాచేత్సూర్యమణ్డలమ్ ॥ ౨౫౮ ॥ చతుర్థే దివసేప్రాప్తే పు
 ష్పమణ్డపనాహనమ్ । షష్ఠమేదివసేప్రాప్తే గరుడారోహణంభ
 వేత్ ॥ ౨౫౯ ॥ షష్ఠేదివేతు సంప్రాప్తే తన్నిశాయాం దివాపినా ।
 బల్యస్తమర్పనంకృత్వా దేవచూఢానమణ్డపే ॥ ౨౬౦ ॥ భద్రా
 సనే సమారోప్య పురతస్తస్యశోధితే । ధూతలే ధాన్యపీఠేతు చూ
 డ్లిగుమ్మంచ వినయసేత్ ॥ ౨౬౧ ॥ పోత్య పుణ్యాహతాయేన శ్రీ
 యంతత్ర సమర్పయేత్ । సదర్భవస్త్రీణాచ్ఛాద్య చక్రంతత్రని
 యోజయేత్ ॥ ౨౬౨ ॥ రక్షార్థంచ తతోదేవమగ్న్యైర్దైర్ఘ్యవిరన్తి
 మైః । సమభ్యర్చ్యచహారిద్రం చూర్ణమాదాయదేశికః ॥ ౨౬౩ ॥
 శ్రీసూక్తముచ్చరణదేవం చూర్జేస్సమభిషేచయేత్ । మణ్డపస్థై
 కదేశేతు శాలితణ్డలనిర్మితే ॥ ౨౬౪ ॥ విష్టరేతు జలద్రోణం సా
 విష్ణింవాధరాజతీమ్ । తామ్రజాంవాయథాలాభం చతుస్త్రిద్విక

గాయత్రీమ్ ॥ ౨౬౭ ॥ తదర్థవిస్తృతామూర్ధ్వే మూలే తత్పాదవిస్తృ
 తామ్ । వృత్తాయతామథో భాగే ప్రణాళేన సమన్వితామ్ ॥ ౨౬౮ ॥
 ఉత్తత్రకుసుమాకారసద్భుశామథవాద్విజాః । బిమ్బమానానుకూ
 పాంతాం సర్వలక్షణసంయుతామ్ ॥ ౨౬౯ ॥ నివేశ్య తాం సమా
 పూర్వ గాత్రేన జలెనతు । కుజుగమత్క్షోదయుక్తైః చక్షుసేనాన్వి
 తేనచ ॥ ౨౭౦ ॥ కర్పూరచూర్ణయుక్తేన కుసుమైర్వాసితేనచ । త
 త్వాన్వేద్యేదేవమానీయచార్హ్యద్వేగపరిపూజ్యచ ॥ ౨౭౧ ॥ భేరిప
 టకావాదిత్రశిఖ్రఘోషసమన్వితమ్ । స్తుతమజ్జశఘోషేస్తు శ్రుతి
 ఘోషసమన్వితమ్ ॥ ౨౭౨ ॥ సూక్తైః పౌరుషేతైః పభోగ్యత్వో
 నగాహనమ్ । యానేదేవం సమారోప్య సహస్నావార్ధ్రవాససా ॥
 సుజుగమేన సమాలిప్య ఆపాదాన్వితావధి । భ్రామయేత్ప్రజగ
 తుపీఠం ప్రీతయే నిరుణస్యచ ॥ ౨౭౩ ॥ జనానామపి సర్వేషాం ప
 ష్చక్రకరణాయచ । తత్కాలేదేవదేవేశః భక్త్యాసత్యన్తియేద్విజాః ॥
 తేన ద్వేఘాశపాపాన్మనో భవన్తినిరపగ్రవాః । తతస్త్వివాన్తపేదేవం
 బ్రహ్మైవవివేశ్యచ ॥ ౨౭౪ ॥ స్నానసంస్కారాది సకలమూచార్యస్స
 యమావాశేత్ । తతోదేవమలంకృత్య కుగ్యోన్మన్మగ్నజ్ఞోత్సవమ్ ॥
 సప్తమేదివసేప్రాప్తే కృత్వా బల్యస్తమర్చనమ్ । ప్రత్యేతం రథం
 పూర్వం సర్వలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౨౭౫ ॥ ముక్తావ్రహ్మవిత్తానైశ్చ
 సౌవతైశ్చర్మజ్జరీగజైః । ముక్తాదామనమోపేతైర్విచిత్రైః పుష్ప
 దానుభిః ॥ ౨౭౬ ॥ హేమేనచ విశానేన ప్రభయాచ పశేషతః ।
 మధ్యతో భద్రపీఠేన సౌవర్ణేన తతైవచ ॥ ౨౭౭ ॥ ధ్వజైశ్చపిపిత్తై
 రమ్యైః పతాకాభిశ్చ సర్వతః । భూషయేద్రథయానంతు తథాగరుడ
 కేతునా ॥ ౨౭౮ ॥ సావర్ణకుమ్భశిఖరైః రథమేవమలంకృతమ్ ।
 సంప్రీత్య పశ్చిగవ్యేన తథాపుణ్యాహవారిభిః ॥ ౨౭౯ ॥ రథస్య
 పాదాదుర్ధ్వాత్తంఘ్రితాదేవానాం సమర్పయేత్ । ప్రథమం పాద

చక్రేషు వహ్మోదీశానపశ్చిమమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ సత్యం సువర్ణం గణ
 దం తార్క్యం చైవ యథాక్రమమ్ । తత్తత్తత్తే సస్సుఖ్యోర్వ్య అ
 న్యత్ర పహగేశ్వరమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ చక్రదణ్డద్వయేమాంసాం చక్రేచ
 శశిభాసరౌ । అనంతం చ తథాధారే భాగాభ్యోదణ్డకీద్వయే ॥ ౨౦౫ ॥
 విశ్వరూపధరో విష్ణుశ్చ త్రీతశ్చాపుభావిమా । పరితప జ్ఞానాజ్ఞానై
 కేశవాదీననుక్రమాత్ ॥ ౨౦౬ ॥ గాత్రేషు గాత్రపాదేషు ధర్మా
 ద్యంత్యప్తకంయజేత్ । గాత్రాద్రాత్రాంతరేన సేవ్యచక్రకార్యాయు
 ధసంభవయమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ రథప్రాసాదమూర్ధానై స్థూపకాయాం
 సదావారిమ్ । కూటశాలాసు పూర్వోక్తవాసుదేవాదికాన్యజేత్ ॥
 ఏకశ్చక్రాదికాన్యస్యా పరితో వేదికాతరే । కూర్మకీద్వాదశత
 థాగ్రీవాంసాం పరితాయజేత్ ॥ ౨౦౮ ॥ శిఖరేణుయజేత్పిశ్చా
 గనంతాదీననుక్రమాత్ । సర్వేషామూర్ధ్వతోపపాగ్నిపక్షవాధం ధృ
 వంయజేత్ ॥ ౨౦౯ ॥ అప్యిన్ద్రద్ధిగూపైశ్చక్రవేదైశ్చాప్ర
 పూజ్యచ । చక్రాద్యంత సుభద్రాంతం ద్విర్ద్వౌ దిక్షు సమర్చయే
 త్ ॥ ౨౧౦ ॥ కుముదాదిగణేశావాన్ లోకపాలాన్యథాక్రమమ్ ।
 తత్తత్తస్థానేషు సంప్రాజ్య రథం గరుడరూపిణమ్ ॥ ౨౧౧ ॥ ధ్యాయ
 త్వాభ్యర్చ్య తతోఽఘ్నిద్యౌర్వైర్వవిరంతం తతోగురుః । చక్రాదీనాం
 బలిందత్వా రథస్య పరితస్తతః ॥ ౨౧౨ ॥ దేవగేహం సమాపాద్య
 మూర్తిపైస్సహదేశికః । యానమారోఘ్యదేవేశం శ్రీపుష్టిభాగం స
 మన్వితమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ ఆస్థానమన్తపంసీత్వా సమారోప్యచవిష్టరే ।
 అఘ్నిద్యౌర్దైవమభ్యర్చ్య వివిధైరుపచారితైః ॥ ౨౧౪ ॥ యాత్రా
 నిర్విఘ్నసిద్ధ్యర్థం బీజానివివిధానిచ । ఫలానిచ హిరిణ్యాని తథాద
 ధ్యోదనం ద్విజాః ॥ ౨౧౫ ॥ దేవస్య సన్నిధౌదత్వా పిప్రేభ్యో
 దేశికోత్తమః । సుముహూర్తైసులగ్నైశ్చ దైవజ్ఞపరిచారితే ॥ ౨౧౬ ॥
 రథసామోహణార్థం దేవమభ్యర్చ్య యత్నతః । పాదుకే వినిధే

ద్యాధిమానమారోప్యపూర్వవత్ || ౨౯౮ || వేదఘోషైస్తథాఘ
 ట్టాఘోషైర్భుజశనిస్త్వనైః | (తథా జయజయారావైః కాహవై
 శ్శంఖనిస్త్వనైః) భేరిపటహవాదితన్పత్తిగీతాదిభిస్సహ || ౨౯౯ ||
 భక్తచామరపూర్వైశ్చ యాత్రోపకరిజైస్సహ | ప్రథమావ్యూహా
 రభ్య రథ్యావరణపశ్చిమమ్ || ౩౦౦ || ప్రదక్షిణక్రమేణైవ పరిభ్రా
 మ్యచ పూర్వవత్ | ఓఢంప్రదక్షిణీకృత్య సుముహూర్తైసులగ్నకే |
 రథమారోపయంతైవం బ్రాహ్మజైసుప్రయత్నైః | రథస్యాధ్యక్షితే
 దేవం విప్రరెడిని వేశ్యచ || ౩౦౧ || యాత్రార్థం దేవదేవాయ అ
 గ్నియంపాద్యం శ్చైవైవ | ఆచార్యం గన్ధమాల్యచ దీపంధూపం తతై
 వచ || ౩౦౩ || అగ్నిం హధుపరగ్రం చ వై వేద్యం ఓవిధం తథా |
 వృక్షాకాద్యం పానకం చ తిర్ప్పణాచమనైతథా || ౩౦౪ || తామ్నా
 లంబిని వేద్యాధిముఖవాససమన్వితమ్ | తతాగ్రాలే పుత్రకామావాం
 స్త్రిణాం చారోగ్యమిచ్ఛతామ్ || ౩౦౫ || వైవేద్యం కిబళీకృత్య
 దద్యాద్దేవస్యసన్నిధౌ | ఆచార్యసాధకాశ్వాపి రథస్యాధ్యక్షితైస్త్రి
 తాః || ౩౦౬ || తస్యాధస్తాత్ స్థలైస్థావ్యాఃపశ్చిమే ఛక్రధారిణాః |
 శక్రతత్పాశ్చ్యతః స్థాప్యా మాయూగచ్ఛత్రధారిణౌ || ౩౦౭ || ద
 క్షిణోత్తరపార్శ్వస్థావగ్రచామరధారిణౌ | సారథిస్తత్ స్థలైస్థా
 ప్యస్తస్త్రితోమధ్యదేశతః || ౩౦౮ || తతస్తద్రథయానంత్రభ్రా
 వయేత్సర్వపీఠిషు | ప్రాదక్షిణ్యేనవై గ్రామే నగరేపత్యనేపిహ ||
 శిశోరథాత్మ దేవేశమవరోప్యసుయత్నైః | యానాస్తరే సమా
 ప్య స్వస్థానే సన్నివేశయేత్ || ౩౧౦ || అష్టమెహ్నితుతద్రాత్రో
 హోలారోహణపూర్వకమ్ | అశ్వారోహం తతఃకుర్యాత్పుగయాం
 చాపికారయేత్ || ౩౧౧ || భక్తసన్తానిలీలాం చ బ్రాహ్మసగరిహో
 ధనమ్ | ప్రణయఃకలహశ్చస్యాద్దేవ్యైర్దేవేనవైమిధః || ౩౧౨ ||
 సన్ధానముఖయోగకుర్యాత్ కుహ్యతామితం చోద్యరేత్ | నవమేనభ్య

ధంకుర్యాత్తదాత్తా శీవికాత్సవమ్ ॥ ౩౧౩ ॥ పాహనారోహణ
 వైశవం క్రమస్సమ్యక్జీరూపితః । అపూర్వాభరణేర్మాలైశ్చరపూ
 ర్వేష్వాస్మయైస్తథా ॥ ౩౧౪ ॥ అపూర్వోద్యానయానాద్యైర్విధా
 కాతూహలంభవేత్ । తథాపిశేషకర్తవ్యో యానస్తీగ్ధదినాపథి ॥
 అథానభృతకార్యస్య విధానంతూచ్యతేద్విజాః । ఆచార్యమూ
 ర్తివైస్సార్థం ప్రవిశ్యభగవద్వహమ్ ॥ ౩౧౫ ॥ దేవంప్రపూజ్య విధి
 వద్బల్యస్తం సర్వమూచరేత్ । ఆచార్య యజమానేన సాధకైశ్చ
 సమన్వితః ॥ ౩౧౬ ॥ పాశాదం సంప్రవిశ్యోథ మూలబిన్దుస్య
 పాదయోః । ప్రణమ్యదద్ధవశ్శత్ర తీర్థబిన్దుం సమానయేత్ ॥ ౩౧౭ ॥
 తనలాభేమునిశ్రేష్ఠనిత్యస్సపనకౌతుకమ్ । అలాభేప్యసమబిన్దుస్య
 బలిబిన్దుంతువాద్విజాః ॥ ౩౧౮ ॥ మూలబిన్దుస్య పురతస్సంస్థా
 ప్యాచాచ్యపూజ్యత । తీర్థబిన్దుం సమున్మీల్య వాద్యైస్సితౌర
 వైస్సహ ॥ ౩౧౯ ॥ ధ్వజపీఠసమీపంతు సమానీయ యథాపథి । శౌ
 ధతేలంకృతేశ్శత మణ్డపేన్నానవిష్టరే ॥ ౩౨౦ ॥ నివేశ్య స్నాన
 బిన్దుంతు మూలబిన్దుస్య సంముఖమ్ । తదగ్రతస్సు సంస్థాప్యస్నాన
 పనంస్య నిమగ్నమ్ ॥ ౩౨౧ ॥ పురతస్థానంకృతోన్మయాఖలం తత్ర
 విన్యసేత్ । ముసలాని వతుర్దిక్షు విన్యసోన్మయాఖలావరి ॥ ౩౨౨ ॥
 ముసలోన్మయాఖలైశ్చపూర్వ దూర్వా శాస్తానిబద్ధయేత్ । నవవస్త్రేణ
 సంవేష్ట్య తత్రచూర్ణం పినిక్షిపేత్ ॥ ౩౨౩ ॥ సావర్ణం రజనీచూర్ణ
 సంమిశ్రం గద్ధసంయుతమ్ । చతుర్భుజైస్సవైర్విప్రైరైస్సప్తపీఠిష్టు
 వాద్విజాః ॥ ౩౨౪ ॥ శారయేదవహూతంతు గీయమానేతునాన్తరే ।
 స్థాపితస్సపనాద్విప్రైఃపాగ్భగేనా తదుత్తరే ॥ ౩౨౫ ॥ త
 జ్జులైఃపీఠికాంకృత్వా తత్రకుమ్భం నివేశ్యత । ససూత్రం తత్ర ని
 షీప్య చూర్ణం వస్త్రేణ వేష్ట్యత ॥ ౩౨౬ ॥ అథవా పశ్చిమవా
 క్షిలశౌఛ చూర్ణపూరితా । అర్చయిత్వాతు మూలేన తతస్సంస్నా

పయేద్విభుమ్ || ౩౨౮ || తైలేనాభ్యజ్యదేవేశం సముద్వర్త్యచ
 పూర్వవత్ | తతస్సంస్నాప్యవిధినా పాద్యాద్యైర్వికలశ్రేష్ఠక్రమా
 త్ || ౩౨౯ || అభ్యర్చ్యదేవమర్హ్యద్యైర్వైమచూర్ణాదిపూరితమ్ |
 ఆదాయకుమ్భంతైశ్చాచ్ఛేశ్శ్రీసూక్తేనాభిషేచయేత్ || ౩౩౦ ||
 సహస్రధారయా స్నానం కృత్వా సంశుభ్యవారిణా | అథరోక్షరవ
 స్త్రాభ్యాం నవాభ్యాంపరిధాప్యచ || ౩౩౧ || ఆలంకృత్య విశే
 షేణ సమభ్యర్చ్య యథావిధి | ముక్తాన్నపాయసాన్నాదీన్ పి
 వేన్యసేషపరమ్ || ౩౩౨ || శివీకాకాసమారోప్య కీర్తనమృతం
 క్షయమ్ | తద్దేవ శివరూపిణ్యం ప్రబుష్టభ్యాంసహస్రపమ్ || ౩౩౩ ||
 శివీకాకా సమారోప్య హ్యలంకృత్య విశేషణః | శ్రీమహాపుర
 స్కాభ్యర్చ్య యాత్రాగమార్గిణాం ప్రియంవిభుమ్ || ౩౩౪ || ఇతి దామరశిఖా
 ది సర్వపాథసంయుతమ్ | ప్రక్షాళనపరిభ్రామ్య సర్వేషాంపరిణే
 ప్తమ్ || ౩౩౫ || శ్రీసార్వభౌమ సమాపాద్య తత్తైలే నాన్తిపేదనా |
 తైలేనాన్తి దేవదేశం పిబిదేశేణచప్త కే || ౩౩౬ || యాత్రా
 విశ్చర్య పునఃస్నానవీర్యం నిధాయత్ | నివేశ్య తత్రోక్తాద్వాం
 పశ్యంతిశిఖ్యైః || ౩౩౭ || యద్వాద్వాశిఖిసమైర్భర్షవభి
 గ్వాభి షేచయేత్ | చూర్ణస్నానంతు విధివత్కృత్వా దేవస్యదేశికః ||
 అర్ఘ్యద్యైర్వికలపూజయిత్వా భవిష్యతు పరిచార్జ్యచ | భుక్తావశిష్టం
 యచూర్ణం భక్తానాం మూర్ధ్నిదాపయేత్ || ౩౩౮ || గర్జ్వాస్నాన
 ఫలంచూర్ణం సర్వపాపప్రణాశనమ్ | క్రీడయా వాపితచూర్ణం శిర
 సాధారియేత్తుయః || ౩౪౦ || తస్యదేహగతం పాపం తత్క్షణాదేవ
 నశ్యతి | కృత్వా పుణ్యాహ ఘోషంతు కీర్ణం సంప్రక్ష్యదేశికః ||
 తత్తీర్థే సర్వతీర్థాని సమావాహ్యసమర్చయేత్ | తతశ్చ దేశికేష్ట
 ప్రయతాత్రిమూర్తిగతంవిభుమ్ || ౩౪౨ || సమాపాద్యతు తత్త్వా

దీ ప్రణమ్య తదనుజ్ఞయా । ముహూర్తే శోభనే ప్రాప్తై రహమభ్య
 వ్దినంగతే ॥ ౩౪౩ ॥ తీర్థవిన్యసం సమాదాయ ఘట్టాశ్ఛరవైస్సహ ।
 వామహస్తతలకుర్యాత్ త్సమజ్జలగతంజ్వలా ॥ ౩౪౪ ॥ ఋద్ధి
 యాన్యధ్యభాగేతు పాణినా దక్షిణేనతు । తీర్థతీరంసమాసాద్య దేశ
 కేన్ద్రస్సమాహితః ॥ ౩౪౫ ॥ ఆశీర్వాదంపురాకృత్వా రాజరా
 ష్ట్రాదికస్యచ । జలమధ్యం సమాసాద్య నాభిదక్షిణలెస్థితః ॥
 జపవై మూలమస్త్రీంతు విమ్మేన సహదేశికః । విమలైర్దృక్తి
 సంయుక్తౌ ధ్యాయమానోచ్యుతంహృది ॥ ౩౪౬ ॥ నిమజ్జేయ
 స్తదాసర్వై భక్తా భాగవతాఅపి । దేవేన సహసితాకాలే నిమజ్జన్తిచ
 యేజనాః ॥ ౩౪౭ ॥ విమక్తకల్మషస్తేనైవ ప్రాప్నుయ్యుః పరమాంగ
 తమ్ । స్వయం న్యక్తాదికేస్థానే మధ్యాహ్నానాపరాహ్నా కే ॥ ౩౪౮ ॥
 రజన్యాం పూర్వభాగేవా కుర్యాదవభృతంవిభాః । మహూర్తాది
 క్రమప్రాప్తదోషస్తత్రనపిద్యతే ॥ ౩౪౯ ॥ తతస్తీరే సమారోప్య
 తీర్థవిన్యసంజ్ఞరే । శాటకద్వితీయం దత్వా స్నానవస్త్రై విస్మ
 జ్యచ ॥ ౩౫౦ ॥ దేశికస్వయమాదాయ తేనస్త్రై మూర్ధ్నిధార
 యేత్ । అగ్నిద్యౌశ్చ సమభ్యర్చ్య ఆలంకృత్యపిశేషతః ॥ ౩౫౧ ॥
 మహాహవిర్నివేద్యాథబ్రాహ్మణాభోజయేత్తనః । ప్రత్యహం భో
 జయేద్విప్రా సహస్రంశతమేవవా ॥ ౩౫౨ ॥ యానేదేవంసమా
 రోప్య తతోగహం ప్రవేశయేత్ । తీర్థవిన్యసతాంశక్తిం మూ
 లబేరేవిసర్జయేత్ ॥ ౩౫౩ ॥ సాయంకాలేతు సంప్రాప్తే దేవద
 వం జగన్పతమ్ । వస్త్రాభరణమాల్యాద్యైరలంకృత్య విశేషతః ॥
 శిబికాదాసమారోప్య దేవీభ్యాం సహదేశికః । శ్ఛాది మృత్యురవై
 శ్చత్రచామరకేతుభిః ॥ ౩౫౪ ॥ రాజవిహ్నిపరికర్తృణికా దే
 వచాసిభిః । సర్వైః పరిజనైః సార్థం కృత్వా గ్రామం ప్రదక్షిణమ్ ॥
 మద్దిరాస్త్యప్రవేశ్యాథ బలిపీఠసమీపతః । మధుపర్కం నివేద్యాథ

అపూపాదీన్నివేదయేత్ ॥ ౩౬౮ ॥ శీతలం తర్పణజలం తాంబూ
 లాదీన్నివేదయేత్ । దేవాగారం పరిభ్రామ్య మహామణ్డపమాశ్రయే
 త్ ॥ ౩౬౯ ॥ నివేద్య విష్టరేతత్ర దేవమధ్వానిభిర్యజేత్ । కృ
 త్వా నీరాజనాంతంతు దేశేకేష్టస్సమాహితః ॥ ౩౭౦ ॥ స్థానస్య
 రాజ్ఞోరాష్ట్రస్య యజమానస్య మున్త్రిణామ్ । ప్రజానాం పరివా
 రాణాం వైష్ణవానాం విశేషతః ॥ ౩౭౧ ॥ అశీర్వాదం తతఃకుర్యా
 ద్విశ్వమూఢాభిర్ముఖమ్ । ఓమిల్యేనం ప్రతిబ్రూయిస్సర్వదేవ
 స్య సన్నిహే ॥ ౩౭౨ ॥ తతస్తు దేవదేవేశం యాగశాలాం ప్రవే
 శయేత్ । తత్రపశ్యినువేద్యాంతు దేవమారోప్యపూర్వపత్ ॥ ౩౭౩ ॥
 కుంభపూర్వం క్రచ్చేజైవ చతుస్థానస్థితంవిభుమ్ । యథాపిధిసను
 భిర్భగై ప్రథూతాన్నసమన్వితమ్ ॥ ౩౭౪ ॥ తతోద్వా రాధిదేవా
 నాం ప్రదాప్యపిహనాబలిమ్ । కుంభస్థనాంజలస్థంచ దేవంహృది పిస
 ద్భవ ॥ ౩౭౫ ॥ పిసర్దయేద్యధానచ్చ తథాద్వారాధిదేవతాః ।
 వాహయిన్నోత్సవంబిన్పుం మహామహ్మపురస్కరమ్ ॥ ౩౭౬ ॥ క
 రకాస్త్రం సమాదాయ ఆచార్యస్యకిరణేతు । అన్విన్నధారయా
 యుక్తం కృత్వాగేహం ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౩౭౭ ॥ ప్రాసాదంతు స
 మాసాద్య మూలబిన్పుర్యసంముఖమ్ । నివేశ్యహోత్రవం బిన్పుం
 సంపూజ్యద్వానిభిఃక్రమాత్ ॥ ౩౭౮ ॥ పోక్షయేతుగ్రహ్మతా
 యేన మూలమూర్తిగతంవిభుమ్ । పుంసూక్తిముచ్చరన్పశ్చాద్య
 త్రాబిన్పుంచ సచయేత్ ॥ ౩౭౯ ॥ మహామహ్మకౌశంశక్తిం మూ
 లదేవే సమర్పయేత్ । కరకాస్త్రకౌశంశక్తిమాయుధేషు సమర్ప
 యేత్ ॥ ౩౮౦ ॥ తత్రైవవాసుదేవాదీనాం పీకౌర్ధ్వే యోజయేత్క్ర
 మాత్ । తత్రాలేతు విశేషేణ గురోస్సత్తానమాచరేత్ ॥ ౩౮౧ ॥
 వసవైశ్చ దుమాలాద్యైర్దేవస్యప్రాజ్ఞివేదితైః । వివిధైస్సగ్నైరై
 శ్చాపి సుగధైశ్చన్దనాదితైః ॥ ౩౮౨ ॥ ఆచార్యోపి సమాదాయ

దుఃఖాలాద్యనును త్తమమ్ । బద్ధాస్వాస్థీపవతస్విష్టా శిరసిద్విజ
సత్తనాః ॥ 323 ॥ మాల్యాదీంశ్చ యథాయోగం ధారయప్ర
ణిపత్యచ । పుష్పజ్వలిం తతఃకృత్వా ప్రణమ్యచ ముహుర్ముహుః ॥
సర్వం న్యూనాతిరిక్తంచ మయాపూర్వం హియత్యుతమ్ । తస్మి
న్ద్వం దేవదేవేశ శ్చుత్తుమర్హసి నప్రభా ॥ 324 ॥ ఇతివిజ్ఞాప్య దేవే
శం కరస్థనుభకౌతుకమ్ । పిన్దజ్య హృదయేనైవ యాత్రామూర్తి
గతంపిభుమ్ ॥ 325 ॥ స్వస్థా నే సన్నివేశోఽధ్యుద్వైఃపరిపూ
జ్యచ । అపూపానుపహారాంశ్చ సమర్చ్యపవిత్రోస్తదా ॥ 326 ॥
శయ్యాసనం సమర్చ్యధ రాశ్రేణేషం సమాపయేత్ । తదన్యేద్యుః
ప్రభాలాయాం కృతస్నానశ్చితాహ్నికః ॥ 327 ॥ ఆచార్య
మూర్తిపైసాన్ధిం ప్రాసాదం సంప్రపీశ్యతు । కృత్వా నిత్యార్చ
నాంతతు దేవదేవస్య దేశికః ॥ 328 ॥ తతస్త్వ నత్యమూఢంయ
శ్చైవసంచాధమోత్తమమ్ । తేనసంస్నాప్య దేవేశం హవిర్హంతం స
హర్షయేత్ ॥ 329 ॥ సాయం శాలేద సంప్రాప్తై నిత్యపూజా
వపానతిః । దేవేశస్యగ్రతఃస్థిత్యా విజ్ఞాపనమథాచరేత్ ॥ 330 ॥
భగవత్పుణ్డరీకాక్ష శరణాగతవత్సల । అమరగార్యణమారభ్య
ఉత్సవావభృతాన్తినుమ్ ॥ 331 ॥ యన్తయానుష్ఠేతం కర్మ తవ
సంప్రీతయేపిభో । తథాన్వైర్నదనుజ్ఞాతైర్దైశ్చైశ్చాపి యత్యుత
మ్ ॥ 332 ॥ సాధకైశ్చ తథాన్వైశ్చ వివిధైఃపరిచారణైః । తత్త
త్సంపూరణార్థంచ న్యూనాధిక్యపశాంతయే ॥ 333 ॥ త్యాగద్య
వాసరేయస్థుం పుష్పయాగవిధానణః । ప్రవృత్తమనుజానీహి మద
నుగ్రహ శామ్యయా ॥ 334 ॥ ఇతి విజ్ఞాప్య దేవస్య తదనుజ్ఞామ
వాప్యచ । దేవముత్సవవిశుద్ధం దేవీభ్యాంసహదేశికః ॥ 335 ॥
ఆస్థానమణ్డపం నీత్వా సౌవర్ణే భద్రవిష్టరే । తత్రదేవం సమారోప్య
అలంకృత్య విశేషతః ॥ 336 ॥ తతస్తస్య పురోభాగే పుష్పమణ్డల

మాలిభత్ । శ్వేతైఃపీతైః స్వధారైఃపాటలైః సీతాసీతైః ॥ ౩౮౫ ॥
 షష్ఠవక్షోస్తు పుష్పద్యైశ్చామైఃపుష్పసేదలైః । మణ్డలే పూర
 యిత్వాతు యథాలోచనసుప్రియమ్ ॥ ౩౮౬ ॥ మణ్డలేశానభాగే
 తు మహాకుమ్భంచ వినయసేత్ । మణ్డపస్య చతుర్దిక్షు ద్వారకుం
 భాష్టకంనయసేత్ ॥ ౩౮౭ ॥ మణ్డపం సమలంకృత్య వితానధ్వజ
 తోరణైః । పుష్పామృతం తతఃకుర్యాద్వ్యభోక్తవిధివాగురుః ॥ ౩౮౮ ॥
 మణ్డలసోపత్తరేభాగే సూత్రాణ్యస్ఫుల్యపూర్వవత్ । పాలికా
 దీని పాశ్రాణి శాలిపీఠపరినయసేత్ ॥ ౩౮౯ ॥ విభవేచ్ఛానుసా
 రేణ కేవలం పాలినాస్తువా । ప్రత్యక్ష్య పాలికాదీని అలంకృత్య
 యథావిధి ॥ ౩౯౦ ॥ కుశకాశశ్శణేస్తేహం బిలమూలాని పూర
 యేత్ । బిలాని త్థ్నులైరేవ పూరయేత్తు యథావిధి ॥ ౩౯౧ ॥
 ప్రోక్ష్యపుణ్యాహతోయేన యజ్ఞేత్ప్రాధిదేవతాః । పూర్వోక్త
 క్రిమయోగేన తేషుపుష్పాని వాపయేత్ ॥ ౩౯౨ ॥ సోమకుమ్భా
 ద్భిన్యహోమం విర్ణయేదశ్రదేశికః । రత్నోబద్ధం తతఃకుర్యాన్మృతబి
 మ్మృదిషుక్రమాత్ ॥ ౩౯౩ ॥ ఔత్సవం విష్ణునాదాయ మృద్వా
 స్తరణశోభితే । పుష్పమణ్డలమధ్యేతు ప్రాశ్చుభిం వినివేశయ ॥
 తస్యపాగ్భవ్యద్వయే విప్రాశ్శ్రియంపుష్టించ వినయసేత్ । కుమ్భ
 పార్శ్వం సమాపాద్య ప్రాగ్భవ్యదేశికసత్తమః ॥ ౩౯౪ ॥ కృత్వా
 మానసయాగాంతం ద్వారియాగం సమాచరేత్ । మహాకుమ్భే
 మూలవిమ్బాగ్భిదా వాష్యపూజయేత్ ॥ ౩౯౫ ॥ కరకాస్త్రా
 ద్యర్పనంతు సర్వం ప్రాగ్భవ్యమాచరేత్ । బిమ్బేభ పూజనం కు
 ర్యాత్ప్రాగ్భవ్యరాజవాన్తిమమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ ఉపహారాన్నివేద్యా
 భ పుష్పపూజాం సమాచరేత్ । అర్ఘ్యంపాద్యంతథాచామం గంధం
 మాల్యంచ దీపకమ్ ॥ ౪౦౧ ॥ ధూపం తతోర్న్వజలమపూషా
 వృధుకానపి । తర్పణం నాభికేరోద్ధరసమాచమనంతథా ॥ ౪౦౨ ॥

ముఖవాసభమోపైతం తాంబూలంచ సమర్పయేత్ । ఏవం ద్వావి
 శవారంతు కృత్వాపూజాం జగత్ప్రభోః ॥ ౪౦౩ ॥ మహాహః
 ర్నివేద్యాభ కుర్యాత్పుష్పాధివాసనమ్ । సౌవర్ణైగాజతేవాపి షా
 త్రైపుష్పాణిపూరయేత్ ॥ ౪౦౪ ॥ తత్పాత్రం దేవపురతశ్శాలిషీ
 తనిధాయవై । పోత్యుపుణ్యాహతోయేన పూజయేన్నూలనున్న
 తః ॥ ౪౦౫ ॥ వస్త్రేణాచ్ఛాద్య తత్పాత్రం గత్వా యాగవికేతన
 మ్ । కుంజుగుంజంచ సంస్కృత్య తత్కథేయమర్పయేత్ ॥ ౪౦౬ ॥
 సమిద్భిశ్చైవ నిత్యాభిః కామ్యైశ్చేవ యథావిధి । పూర్ణాహుత్యా
 దికం కృత్వా దేవాదీంస్తు విసర్జయేత్ ॥ ౪౦౭ ॥ సమ్పాతాజ్యను
 ధాదాయ గత్వా దేవస్య సన్నిధిమ్ । హోమంసమర్చ్య దేవాయ
 దేశికౌ మంత్రస్త్రిక్షుః ॥ ౪౦౮ ॥ సమ్పాతాజ్యేనపుష్పాణి సం
 సిచ్యతదనంతరమ్ । దేవస్య పాదయోగపుష్పం పుంసూతైన సను
 గ్మయేత్ ॥ ౪౦౯ ॥ అథాప్తాక్షరబీజాని హృదయాదీనిచ క్రిమా
 త్ । భూవణానిచ దివ్యాని కిరీటాదీన్యనుక్రమాత్ ॥ ౪౧౦ ॥ ఆ
 యుధానిచ దివ్యాని శ్రీయంపుష్టిం ఖగేశ్వరమ్ । తతైవపరివారాం
 శ్చ సముద్దిశ్య యథాక్రమమ్ ॥ ౪౧౧ ॥ దేవస్య పాదయోగపు
 ష్పం దద్యాద్దేశికసత్తనుః । తతస్తు దేవదేవేశం యానమారోప్య
 యత్నతః ॥ ౪౧౨ ॥ అలంకృత్యవిశేషేణ వస్త్రాభరణమాల్యతైః ।
 సర్వమజ్జశంయుక్తం ప్రథమావరణాదిషు ॥ ౪౧౩ ॥ పరిధ్రావ్య
 చదేవేశం తథాజైగ్రాహపీఠిషు । ప్రవేశ్య దేవసదనం ధ్వజపీఠసమీ
 పకే ॥ ౪౧౪ ॥ దేవమగ్న్యూదినాభ్యర్చ్య నివేద్యచ హవిస్తతః ।
 ధ్వజస్థానం సమాసాద్య పతత్రీశం సమర్పయేత్ ॥ ౪౧౫ ॥ మహా
 హవిర్నివేద్యాభ ధ్వజస్థం హోగేశ్వరమ్ । విసర్జయిత్వా స్వహృది
 ధ్వజం సమవరోపయేత్ ॥ ౪౧౬ ॥ ధ్వజదండం ధ్వజపటం తద్యజ్ఞిం
 త్కృత్ప్రసాంతథా । ఆచార్యస్త్వయథాధద్యాద్యాగోపకరణాన్యభి ॥

శరణు దేవదేశం శ్రవణమవరణపివా । ద్వితీయావరణేవాపి మణ్డ
 పే భద్రప్రసాదే ॥ ౪౧౮ ॥ నివేశ్యప్రాజ్ఞుఖంవాపి మృత్యురూప
 ముఖంతువా । దేవసౌఖ్యసేవార్థం యదేవాః పూర్వమాగతాః ॥
 వైకుంఠవాసినశ్చైవ కుముదాదిగణేశ్వరాః । బ్రహ్మరుద్రాదయశ్చైవ
 న తిథాదేవస్త్వమః ॥ ౪౧౯ ॥ తిథావై భగవద్భక్తాః దేశాన్త
 రనివాసినః । దేవదేవస్యకల్యాణమనుసద్ధాతుమాగతాః ॥ ౪౨౦ ॥
 తేషాం స్వదేశయానార్థం దేవానుజ్ఞాపురస్సరమ్ । కృత్వా విస్మ
 నంవశ్చాద్దేవమన్తప్రవేశయేత్ ॥ ౪౨౧ ॥ తతస్తుదేవందేవీభ్యాం
 మూలవినిర్వృత్య సంముఖమ్ । నివేశ్యచోభయోర్మధ్యే మహాకుం
 భంతుపిన్యసేత్ ॥ ౪౨౨ ॥ కుమ్భపోక్షణపూర్వంతు కౌతుకౌత్స
 ర్జ్వాన్విమమ్ । ప్రాగ్వత్కృత్వా యథాశాస్త్రం దేవమన్తప్రవే
 శయేత్ ॥ ౪౨౩ ॥ అర్చ్యగ్రాహణాభివ్యర్చ్య మూలవిష్ణు విసర్జయే
 త్ । శయ్యాసనం సమగ్భగవత్ జాగరణనియేన్నిశమ్ ॥ ౪౨౪ ॥
 ప్రాప్త్యాముపసాదైసంప్రాప్తే దేశికో మన్తస్త్రివిత్తమః । ఉద్వాస
 నబలిదద్యాన్మాతైః పరిజన్తేస్సహ ॥ ౪౨౫ ॥ గ్రామేచావాహి
 తాః పూర్వం కుముదాదీగణాన్వితాః । సన్తోష్యబలిదానేన సప
 శేషం పిన్దయేత్ ॥ ౪౨౬ ॥ మహాతటాకే నిద్యాకౌ దేశికో మ
 న్తస్త్రివిత్తమః । యుక్త్యగ్నిపరిచారైశ్చ సత్వైః పరిజన్తేస్సహ ॥ ౪౨౭ ॥
 స్నానంకృత్వాతుపధివర్ణత్వా దేవగృహంతరిః । నిత్యపూజాదికం
 సర్వం యథావిధినమాచరేత్ ॥ ౪౨౮ ॥ యజమానాగురుం హేమై
 ర్భూషణైః కటకాదిభిః । వసన్తేర్వర్ణపుష్పద్వేరలంకృత్యాభిపూజ్య
 చ ॥ ౪౨౯ ॥ ఉత్తమాం దక్షిణాం దద్యాన్మృగ్దన్దనిషకశతాన్వితాం ।
 తతోధికాంతువాదద్యాద్విధివస్యానుగుణ్యతః ॥ ౪౩౦ ॥ తదర్థం
 మధ్యమాంవాపి తదర్థమధమాంతువా । యథావిత్తానుకూలంతుయ
 త్థారుద్ధంతువాదదేత్ ॥ ౪౩౧ ॥ తదర్థమృత్వికాం దద్యాత్తదర్థం

షరిచారిణామ్ । వేదపాఠకపూర్వాంశ్చ తథాగాయకనత్తమామ్ ॥
అన్యాయైవయథాశక్తిదక్షిణాభిప్రతాపయేత్ । యాగస్తుదక్షి
ణాహీనో నిష్ఫలస్సాన్యన్నసంశయః ॥ ౪౩౪ ॥ తప్తాద్విత్తానుగుణ్యేన
దేయాస్వల్పపిదక్షిణా । తతాగ్రై యజమానస్తు అలంకృత్యతు
దేశికమ్ ॥ ౪౩౫ ॥ వస్త్రస్రవస్త్రనాద్యైశ్చ సమారోప్యచయా
నకే । శఙ్ఖకాళాశవాదిత్రభేరిపటహసంయుతమ్ ॥ ౫౩౬ ॥ శత్రు
పసమాయుక్తం గాయకాదిసమన్వితమ్ । దేశికం దేవవత్ స్మృత్యా
స్వగృహేసంప్రవేశయేత్ ॥ ౪౩౭ ॥ ఏవంహి దేవదేవస్య ఉత్సవం
కారయేత్తుయః । ఇహలోకే సుఖంప్రాప్య పరలోకే సుహీయతే॥
ఏవం నిగదితస్సమ్యక్ హోతాత్సవవిధిర్ద్విజాః ॥

ఇశ్రీవాష్పరాత్రై శ్రీశ్రీరామసంహితాయాం

మహావాత్సవవిధిర్నామ

ఏకాదశోఽధ్యాయః ।

వారదః — అతిశపరంప్రవత్స్యామి పక్షమాసోశ్చవాదికామ్ ।
తథావసంతోత్సవాదీన్ శృణుధ్వంమునిపుంగవాః ॥ ౧ ॥ పక్షపక్షేచ
ద్వాదశ్యం మాసేమాసేతథైవచ । అమావాస్యంపౌర్ణమాస్యం
శ్రవణేచాత్తరేదినే ॥ ౨ ॥ అవతారదినేష్యవం దేవదేవస్యవైద్వి
జాః । యజమానాదిజన్మక్షేప్తైశ్చైత్రోదివిషువద్వయే ॥ ౩ ॥ అయి
నద్వితయేచాపి తథాసజాగ్రీనిషుద్విజాః । ఆచరేక్షేనదేవస్యవి
శేషయజనంగురుః ॥ ౪ ॥ నక్షత్రభేదేనంప్రాప్తే పూర్వమేవ ఫల
ప్రదమ్ । పరేమ్యుదేశనాడిచెత్పరమేవ శుభం భవేత్ ॥ ౫ ॥
తిథిభేదే తథాప్రాప్తే పరమేవ ఫలప్రదమ్ । ఏకాదశ్యామమావా
స్యం ద్వాదశ్యాదిషువాద్విజాః ॥ ౬ ॥ పరేమ్యుశ్చేతగ్రామా
త్రం తదేవ శుభదం భవేత్ । ఉత్తరాయణపూర్వోషు పటుస

శాస్త్రాన్ని ధ్యాయః ॥ ౬ ॥ శశ్చాత్మోదశ వాగీవామస్తరే దేవమ
ర్పయేత్ ॥ దక్షిణాయనపూర్వేకు పక్షస్స సమక్రియతేషుచ ॥ ౭ ॥
ప్రాగైవాభ్యర్చయేద్దేవం నాగీషోడశకాంతరే ॥ అనుకల్పేతు త
తుగ్రాభ్యర్చయేత్పక్షోదశకాంతరే ॥ ౮ ॥ ఏవమృత్యాదికంజ్ఞాత్వా
కుర్యాత్తత్తద్విసేర్పనమ్ ॥ ద్వాదశ్యావధిషు కర్తవ్యంఉత్సవంత్యధు
నోచ్యతే ॥ ౧౦ ॥ పురానిత్యార్చనంకృత్వా దేవదేవస్య సత్తమాః ॥
సంసాక్ష్య విధివద్దేవం మూలమూర్తిగతంభుమ్ ॥ ౧౧ ॥ యా
త్రామూర్తిగతంవాపి యద్వాన్నవసకాతుకమ్ ॥ అలంకారాసనం
నీత్వా సమభ్యర్చ్యపిథానతః ॥ ౧౨ ॥ మహాహవిర్నివేద్యాకహా
మాంతంవా జపాన్తినుమ్ ॥ సర్వంకుర్యాన్విశేషేణ మూలాదుశ్చవ
శాతుకే ॥ ౧౩ ॥ కిచ్చిదావాహ్యసదమ యాత్రామూర్తిగతంభు
మ్ ॥ యానమారోప్య సౌవర్ణం సపుష్పప్రభయాన్వితమ్ ॥ ౧౪ ॥
అలంకృత్యపిశేషేణ పూర్వోక్తవిభదైస్సహ ॥ ఉత్సవప్రభుణంకృ
త్వా సమ్యక్క్రీణుప్రదక్షిణమ్ ॥ ౧౫ ॥ భగవత్ప్రార్థితాగ్రేవా బలిపీ
తాగ్రతాపివా ॥ దేవస్యశ్రమశాస్త్రస్థం కుర్యాదభ్యర్చనంగురుః ॥
అర్ఘ్యంపాద్యం తథాచామం గన్ధంమాల్యః చదీపకమ్ ॥ ధూపంతథా
ర్హణజలం అపూపాన్వృధుకానపి ॥ ౧౬ ॥ తర్పణం నాభికేరొత్థ
రసమాచమనంతథా ॥ ముఖవాససమోపేతం తాంబూలంచ నివే
దయేత్ ॥ ౧౭ ॥ వివిధైర్ఘృతగీతాద్యైస్తదాసన్తోషయేత్ప్రభుమ్ ॥
గణికా దేవదాస్యశ్చ తథావే వాద్యకౌవిదాః ॥ ౧౮ ॥ వద్దినశ్చ
తథాన్యేపి సర్వే భక్తిసమన్వితాః ॥ దేవం ప్రదక్షిణీకృత్య బలిపీత
సవైసహ ॥ ౨౦ ॥ ద్వివారంవా చతుర్వారం ప్రణమేయశ్చ భక్తి
తః ॥ తతస్తు దేవదేవేశం మద్ధిరాస్తగప్రవేశయేత్ ॥ ౨౧ ॥ యా
వాత్సమవరోచ్యాభ పాదుకే వినివేద్యచ ॥ అగ్రమద్భవధూభాగభ
ద్రపీతనివేశ్యచ ॥ ౨౨ ॥ అర్ఘ్యద్యైః ప్రాగ్ద్వాదశ్యర్చ్య స్వప్నానే

సన్నివేశయేత్ । ఆదానియోజితాంశక్తిం మూలబిమ్బేనియోజయే
 త్ ॥ ౨౩ ॥ ద్వాదశ్యాదిషు కర్తవ్యముత్సవంత్వేనమీరికమ్ । శు
 ధుమాధవమాసేతుశుక్లపత్నైవిశేవతః ॥ ౨౪ ॥ కలయాపితతుర్దశ్యా
 హ్యప్యప్తేపర్వణిద్విజాః । జలక్రీడాంతు దేవస్య కుర్యాద్దేశికసత్త
 మః ॥ ౨౫ ॥ జలక్రీడానుసారేణ సప్తాహంవానవాహకమ్ । ప
 ఞ్చమాహంశ్రవహంవాపి పకాహంవోత్సవంచరేత్ ॥ ౨౬ ॥ ఉన్న
 వారమ్భదివసాత్పూర్వేద్యుర్నిశేదేశికః । అఙ్కురారోపణం కృ
 త్వా రత్నాబంధం యథావిధి ॥ ౨౭ ॥ ఉన్నవారమ్భుదినసాదారభ్య
 ప్రతివాసరమ్ । చతుష్టానార్పణంకుర్యాత్సాయంప్రాతర్యథావిధి॥
 బలిం నిత్యోక్తవిధినా కుర్యాత్కాలద్వయేపచ । మధ్యాహ్నే బలి
 దానాన్తై యాత్రామూర్తిగతంఃభుమ్ ॥ ౨౮ ॥ శిబి కాయాం సమా
 రోప్య శ్రీపుష్టిభ్యాం సహద్విజాః । నీత్వానుసోమఙ్గపంతు తస్మాదై
 భద్రపిష్టరే ॥ ౩౦ ॥ సమారోప్యచ దేవస్య పురతో ధాన్యవిష్టరే ।
 చూడ్మాధివాసనం ప్రాగ్వతకృత్వా దేశికసత్తమః ॥ ౩౧ ॥ అఘ్న
 ద్యైర్దైవమభ్యర్చ్య హవిరంతం యథావిధి । శ్రీసూక్తైః తతోదేవం
 శ్రీయంపుష్టించ దేశికః ॥ ౩౨ ॥ అభిషిచ్యచ చూర్ణేన హోరిద్రేణ
 యథావిధి । దేవీభ్యాంసహదేవేశం భ్రామయేద్ద్రావపీధిషు ॥ ౩౩ ॥
 ప్రాదక్షిణ్యేన పూర్వోక్తయాత్రోపకరణైస్సహ । తదాదేవస్యదే
 వ్యోశ్చ యథక్రీడాంచ శారయేత్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రథమే గర్భయుద్ధం
 తు ద్వితీయే పువ్వయుద్ధకమ్ । తృతీయే చూర్ణయుద్ధంచ చతుర్థే తై
 లయుద్ధకమ్ ॥ ౩౫ ॥ పంచమే క్షీరయుద్ధంస్యాత్తప్తే కర్పూపకు
 జుగమైః । నాళికేరజలైరుద్ధం సప్తమేతు సమాచరేత్ ॥ ౩౬ ॥
 గర్భాఘ్నసాప్తమేయుద్ధం నవమే జలయుద్ధకమ్ । గేహాది గ్రామ
 మధ్యాంతం భక్తైర్భాగవతైస్సహ ॥ ౩౭ ॥ గణికా దేవదాసీభిః

శ్రీ యుద్ధమిత్యగ్ర సర్వత్రాపి కొత్తాంతరే యుక్తమితిదృశ్యతే.

కార్యం యుద్ధం వినోదతః । యుద్ధక్రీడాంతు కృత్వైవం దేవమన్తః
ప్రవేశయేత్ ॥ ౩౮ ॥ సప్తాహమున్నవేకుర్యాత్ చూర్ణయద్ధాదిసప్త
కమ్ । పశ్చాహమున్నవేకుర్యాత్ క్షీరయుద్ధాది పంచకమ్ ॥ ౩౯ ॥
స్యహోత్సవేనాభికేర రసయుద్ధాదికంభవేత్ । కేవలం జలయు
ద్ధంతు కుర్యాదేకాహముత్సవే ॥ ౪౦ ॥ జలక్రీడావిధానంతు శృ
ణుద్ధ్వం మునిపుత్రాః । త్రోతేయావరణాదౌచా యద్వా గొపురబా
హ్యశః ॥ ౪౧ ॥ ఖత్వాపురుషమాశ్రింతు క్షితౌవై మునిసన్తమాః ।
శిలాభిరిష్టి కాభిర్వా దృశీకృత్యసమన్తశః ॥ ౪౨ ॥ సోపానపక్షిరభి
ర్యుక్తాంజలక్రోణీం ప్రకల్పయేత్ । చతుస్తన్యసమాయుక్తవజ్రస్థం
వాప్రసాంతుచ ॥ ౪౩ ॥ కృత్వోపరిష్టాన్తద్రోణీం పూరయేచ్ఛు
ద్ధవారిభిః । ప్రాగ్మతఃటాహంవాపూర్య కస్తూరీ కుబ్జమాది
భిః ॥ ౪౪ ॥ సుతభీకృత్యగోదను ప్రసూవైర్వికిరేచ్ఛుభైః । పృథ
క్పాదాధివాసంతు కృత్వా యాగగృహేగురుః ॥ ౪౫ ॥ కుణ్డేవాస్థ
జ్జితేవాగ్నౌ శ్రీయమావాహ్యమన్త్రీవత్ । తత్రసన్తర్పితవిధిసా
మృతాజ్యేనసంచయేత్ ॥ ౪౬ ॥ తచ్చూర్ణపాత్రమాదాయ వాద్య
ఘోషపురస్సరమ్ । జలద్రోణీం సమాపాద్య పుణ్యాహోక్తిపురస్స
రమ్ ॥ ౪౭ ॥ తత్రచూర్ణం వినిక్షిప్త్య వసన్తం తత్రపూజయేత్ । ప
రిణో లాకపాలాంశ్చ సమభ్యర్చ్యపిశేషతః ॥ ౪౮ ॥ బలిందద్యా
దప్తదిక్షు కేయవాద్యపురస్సరమ్ । జలద్రోణ్యాంతు సంసార
స్త్రేవముక్తోమునీశ్వరాః ॥ ౪౯ ॥ దేవీభ్యాంసహదేవేశం వజ్రపే
ప్రాగ్మదర్పయేత్ । కృత్వా చూర్ణాభిషేకాన్తం జలద్రోణీసమీప
తః ॥ ౫౦ ॥ దేవమానీయ దేవీభ్యామర్ఘ్యజ్యేష్ఠపరిపూజ్యచ । భే
రీపటహవాదిత్ర శంఖఘోషసమన్వితమ్ ॥ ౫౧ ॥ సుతిహజ్జళఘోషే
శ్చ వేదఘోషసమన్వితమ్ । పారుషేణైవ సూక్తైవ కుర్యాత్తత్రా
సగాహనమ్ ॥ ౫౨ ॥ యద్వాకూర్పపాదుకాయాం దేవమూవా

హ్యమస్త్రీవీత్ । తత్రావగాహయేద్విప్రాస్తదానీం దేశికోత్తమః ।
 యజమానోమూర్తిపాశ్చ ధూసురాక్షేప్తవోత్తమాః । యతయోబ్ర
 హ్మనిష్ఠాశ్చ సింహేయర్మజ్జలామ్భసా ॥ ౫౪ ॥ చాతుర్వర్ణ్యభవా
 స్సర్వై పురుషాశ్చస్త్రియోపిచ । గణికా దేవదాసయశ్చ తథా న్యే
 వాద్యనాదకాః ॥ ౫౫ ॥ పరస్పరంచ సింహేయస్సర్వే మజ్జభవా
 రిభిః । గణ్ఠాస్సానసలంప్రాప్య నిష్ఠుసాయుజ్యమాపుష్యుః ॥ ౫౬ ॥
 యానేదేవం సమారోప్య సహస్సానార్ద్రావాససా । జలక్రీడాపుర
 సకంతు యాతోపకరణైస్సహ ॥ ౫౭ ॥ భాగ్యయేద్భాగ్యవీధీషు
 ప్రీతయే వరుణస్యచ । ప్రజానామపిసర్వైషాం పవిత్రీకరణాయచ ॥
 లగిస్తు దేవదేవేతం మద్ధిరాన్తఃప్రవేశయేత్ । తత్రదేవం యథాశా
 స్త్రం పశ్యవింశతిభిర్మతైః ॥ ౫౮ ॥ అభిషేచ్యవిశేషేణ హరి
 న్తం సమర్పయేత్ । ప్రత్యహం చాపి యుద్ధానై స్సపనంతేవమా
 చరేత్ ॥ ౬౦ ॥ తద్రాత్రో పూర్వవతుక ర్యాశుక మ్భసంపోక్ష
 ణాన్రిమమ్ । ఆచార్యం పూజయేత్పశ్చార్వస్త్రహేమాజ్ఞుభీయ
 తైః ॥ ౬౧ ॥ మూర్తివాదిన్యథాన్యాయం తోపయేన్ద్రక్షిణైస్తథా ।
 ఇహసజ్జై పశ్యహోక్తోననన్తాన్సవణే త్తమః ॥ ౬౨ ॥ మైత్రేతుశ్శుక్లద్వా
 దశాయం కుర్యాద్దశనికొత్సవమ్ । పవిత్రోరోహవతుక ర్యావృతు
 స్థానార్పనాదికమ్ ॥ ౬౩ ॥ భూషణాన్యత్రమాదీని కుర్యాద్దశని
 కైస్తథా । తత్తుసభ్యావిరచితం యథాశోభానురూపతః ॥ ౬౪ ॥
 పశ్యవింశతికుమ్భాన్స్తు స్థాపయిత్వాభిషేచయేత్ । ఏకోహవై నా
 రాయణ ఇతిప్రాకకలశేనతు ॥ ౬౫ ॥ తస్యధ్యానాన్తస్థస్యతి
 ద్వితీయకలశేనతు । ః అభవునరేవ నారాయణఇతి తృతీయతః ॥
 అభవునరేవ నారాయణఇతి చతుర్థతః । సహస్రశీర్షాపురుషఇతి పం
 చమకుమ్భతః ॥ ౬౬ ॥ పఠంవిశ్వపార్విత్యైశ్వరమితివై షష్ఠకుమ్భతః ।

* అభవురుషో నారాయణ ఇతితృతీయకలశేనతు

నారాయణపరంబ్రహ్మఇతిచై సప్తమేనతు ॥ ౬౮ ॥ యచ్చకిశ్కేపజ్ఞః
 గత్యస్మిన్నితిహ్యస్తమకుచ్ఛతః । అనస్తమవ్యయంకవిమితీ నవమే
 నాభిషేచయేత్ ॥ ౬౯ ॥ అథోద్దిష్ట్యావితప్యంతు ఇతిస్యాన్తశమే
 నతై । సన్తతంసిగాభిస్తులమిత్యేకాదశేనతు ॥ ౭౦ ॥ తస్యమధ్యే
 మహోద్గిరితిద్వాదశమేనవై । సంతాపయతిస్వస్థేహమితీత్రయోదశ
 మేనవై ॥ ౭౧ ॥ నీలతోయదమధ్యస్థాఇతిచతుర్దశమేనవై । తస్యాశ్శి
 ఖామూనుధ్యఇతి పంచదశమేనవై ॥ ౭౨ ॥ సర్వస్యవశినమితి షో
 డశమేనతు । బహిరావరణస్తేస్తు కలశైరభిషేచయేత్ ॥ ౭౩ ॥ బ
 హిరావరణేనాభిఇతి ప్రాకృంస్థితేనతు । యన్నాభిపత్నాదభవదితి
 వహ్నిగతేనతు ॥ ౭౪ ॥ ధృతోద్ధ్యపుష్టగ్రహపరమేతి యావ్యానికం
 స్థితేనతు । దక్షిణేతు భుజేప్రతిభాగాశ్చ గతేనతు ॥ ౭౫ ॥ వి
 స్టురాక్షమశ్చస్తీతి వారుణేసంస్థితేనతు । పుష్కరానేశ్వరోపస్టురి
 తివాయుగతేనతు ॥ ౭౬ ॥ ఇమాం మహోపనిషదమితి సోమగతేన
 తు । ఓమఃప్రథమంనామ ఇతీశానగతేనతు ॥ ౭౭ ॥ పురుషోహంవై
 మాసుదేన ఇతిమధ్యగతేనతు । యద్వాపురుషసూక్తీయైర్మనైస్త్విష్టా
 డశశక్రమాత్ ॥ ౭౮ ॥ బహిరావరణస్తేస్తు కలశైరభిషేచయేత్ ।
 పూర్వోక్తైర్గ్రహసూక్తస్తైర్మనైర్ద్విద్వికసభ్యయా ॥ ౭౯ ॥
 అంతరావరణస్తేస్తు సంస్థాప్య కలశైఃక్రమాత్ । అవశిష్టేస్త్రిభిశ్చా
 నై మధ్యకుమ్భేన సేచయేత్ ॥ ౮౦ ॥ రజనీచూర్ణసంపూర్ణాన్
 సంస్థాప్య నవకుమ్భకాన్ । అద్భ్యుద్యేరర్పయిత్వాతు చక్రరశ్మిసమ
 ప్రధాన్ ॥౮౧॥ రజనీచూర్ణనిచయ్యాన్ ధ్యాత్వాత్మైరభిషేచయేత్ ।
 సర్వవిఘ్ననిరాపార్థం సర్వసంపూర్ణాయాచ ॥ ౮౨ ॥ దక్షిణేతుభు
 జేవిప్రాఇతిప్రాకృంస్థితేనతు । నిచికిద్వాసుషణమితివహ్నిగతేన
 తు ॥ ౮౩ ॥ ప్రతేవిష్టోఅబ్జచక్రే ఇతియామ్యగతేనతు । పభిర్వధ

ముపక్రమస్యేతియాతుగతేనతు || ౮౪ || ధృతోర్ధ్వపుణ్డగ్రికృతః
 క్రేతి పశ్చిమాశాగతేనతు । పవిత్రమిత్యగ్నిరితి వాయుగతేనతు ||
 చరణంపవిత్రం వితతమితి సోమగతేనతు । లోకస్యద్వారమర్చిషః
 తరుద్రగతేనతు || ౮౬ || మన్తైర్గిరేతైస్తుచాప్తాభిరవ్యేసాదగ్నవై
 స్తథా । సంస్నాప్యమధ్యకుమ్భేన శుద్ధోదైరభిషిచ్యచ || ౮౭ ||
 మహోపనిషదంతైర్బ్రహ్మసూక్తైఃపురోదితేః । మన్తైర్శతృభిః
 పుంసూక్తమన్తైర్జ్ఞోదశభిస్తథా || ౮౮ || వాసుదేవద్విషటూర్ణ
 బ్రాహ్మణద్వితియేనతు । ఓడూరాది పవిత్రాన్తైశ్చతుర్భుద్వాప్తప
 తైస్తథా || ౮౯ || సహస్రధారయాదేనం స్నాపయేద్విధిపూర్వక
 మ్ । యద్వాప్తాక్షరమన్తైర్గిణ స్వస్త్వపసమాచరేత్ || ౯౦ || త
 తోవ్యైస్సకతైరోఘైఃప్రాగ్విద్వాక్ మేణతు । సత్వైఃపురోది
 తైర్మన్తైర్ములమన్తైర్గిణవాద్విజాః || ౯౧ || హయామంక్యత్వా
 విశేషేణ సమిద్భిస్త్రిమధుప్లుతైః । తతో దమనిశాగోపమాచరేత్తు
 యథావిధి || ౯౨ || అత్రానుక్తంతు సకలం పవిత్రాగ్రోహవద్భవే
 త్ । అతఃపరం ప్రవత్యాయమి విశాఖోత్సవముత్తమమ్ || ౯౩ || వృ
 వభస్థై దినకరై పార్థమాసీతు యాభవేత్ । విశాఖాఋత్యుక్తా
 వాహ్యయుక్తావాద్విజౌత్తమాః || ౯౪ || చతుర్దశ్యాహ్యపిష్ఠాయాం
 తస్యాముత్సవమాచరేత్ । సహకారఫలాదీని నాభికేరఫలాన్యపి ||
 ద్రాక్షాఖిష్టారకాదీని మాతుల్యఫలాన్యపి । అన్యనిచైవయోగ్యా
 నియథాలభ్యానివాద్విజాః || ౯౬ || ఆహృత్యసర్వాణ్యేకత్రన్యస్య
 పాత్రేషుచద్విజాః । తానిపాత్రాణి విన్యస్య పరిచారకమూర్ధసు ||
 విష్వక్సేనం పురస్కృత్య వాద్యఘోషసహస్వితమ్ । గ్రామంప్ర
 దక్షిణీకృత్య మద్దిరాంతఃప్రవేశయేత్ || ౯౮ || మహానసాధౌ నిక్షి
 ప్య ఫలపాత్రాణ్యతఃపరమ్ । వైష్ణవేర్బ్రాహ్మణైశ్చుద్దైర్మహా
 గ్నసమన్వితైః || ౯౯ || వస్త్రేగిణ పహితాన్తైశ్చ జహ్వచాపల్య

దర్శితైః । నిస్త్యకగ్రణయోగ్యాని తథానిస్త్యజ్ఞి కారయేత్ ॥౧౦౦॥
 యథావస్థితరూపేణ శోధానాద్వాణి శోధయేత్ । తత్తైవ త్తాశనా
 ద్వాణి త్తాశయేచ్ఛద్ధవారిభిః ॥ ౧౦౧ ॥ ఫలాని సహకారాణాం
 క్షీరేణ గుడమిశ్రితమ్ । పాచయేన్నాత్రికేరాణాం ఖణ్డైశ్చైవమరీచి
 భిః ॥ ౧౦౨ ॥ ఏలాకకూర్పరచూడైశ్చ మిశ్రయేదేవమేవహి । మ
 హాహవిఃపాయసాదీనపూపాంశ్చప్రకల్పయేత్ ॥ ౧౦౩ ॥ దివా
 పివా రజన్యాం వా నిత్యపూజావసానతః । మన్తాననపురస్కంతు
 దేవంస్నానానం నయేత్ ॥ ౧౦౪ ॥ పశ్చిమింశతిభిః కుమ్భైస్సం
 స్నాప్యపురుషోత్తమమ్ । అలంకారాసనేభ్యర్చ్య తతోభోజ్యాస
 నం నయేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ మహాహవిఃపాయసాద్యం సహకారఫలా
 దిమ్ । నివేద్యదేవదేవాయ తాః బూలాదీన్నివేదయేత్ ॥ ౧౦౬ ॥
 శారిభ్యోవైష్ణవేభ్యశ్చ తత్ప్రసాదం వ్రదాపయేత్ । తతిస్తుచా
 గ్నిసంవిహ్నం శ్రీపుష్టిభ్యాం సమన్వితమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ యానమరొ
 ప్యనస్తాద్ద్యేరలంకృత్యోపశేషతః । సర్వమజ్జశసంయుక్తం నీత్వా
 గ్రామంవ్రదక్షిణమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ మద్దిరాస్త్యవ్రవేశ్యాథ స్వస్థానేసన్ని
 వేశయేత్ । యజమానాథ గుర్వాదీ తావయేద్దక్షిణాదిభిః ॥౧౦౯॥
 ఏవంవిశాఖోత్సవస్య విధానం సంప్రకీర్తితమ్ । అథష్టవోత్సవవిధిం
 శృణుశ్వం మునిపుత్రవాః ॥ ౧౧౦ ॥ శిశిరాద్యేషుయతుషు త్రిష్యై
 క్షిప్తాసమాచరేత్ । శుక్లపక్షైథవాకృష్ణై దేవేశస్యప్రవోత్సవమ్ ॥
 యజమానస్యజన్మత్మే దేవజన్మత్మకేపివా । స్థనాధిరోహణం కు
 ర్యాద్రాజారాష్ట్రాభివృద్ధిదమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ తన్నత్రతానుసారేణ స
 ప్రాహంవా నవాహకమ్ । పశ్చాహం త్రియహంవాపి పశాహం
 వోత్సవంభవేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ ఉత్సవారంభపూర్వేదుర్జురజురా
 ర్పణమాచరేత్ । రత్నాబంధంచ విధివత్కృత్వా దేశికసత్తమః ॥
 పరమృదినమారణ్యప్రత్యహం కాలయోర్ద్వయోః । చతుస్థానా

ర్భనంకుర్యాద్బలిదానసమన్వితమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ఆదావనైచ దేవే
 మథమోర్తినుమార్గణః । సంస్థాపయేత్ప్రతిదినం వాహనారోహ
 ణంభవేత్ ॥ ౧౧౬ ॥ అర్చితేతు దినేనార్యముడుపేహ్యధిరోహ
 ణమ్ । ప్రశ్యాహంచాపినుభ్యాహే దేవందేవీసమన్వితమ్ ॥ ౧౧౭ ॥
 యానమారోప్య నస్తాద్రేవరలంకృత్యవిశేషణః । గ్రామం ప్రదక్ష
 ణేకృత్య సరస్వీరంసవానయేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ శ్రీశ్రీప్రకల్పితేదివే
 నాన్త్రపే సుమనోహరే । భద్రాసనే దేవదేవం సమారోప్య పశేః
 తః ॥ ౧౧౯ ॥ అష్టవైద్యస్సు సమభ్యర్చ్య మహతాహపిసాతథా
 నితస్సు దేవదేవేశం మన్దిగాంత్యప్రవేశయేత్ ॥ ౧౨౦ ॥ ఉడుపారా
 హణదినేపేయందేవం సరస్తతే । సమారాధ్యవిశేషేణ హవిరన్తః
 జగత్ప్రభుమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ స్వస్తికేచతుగ్రశ్రేవా వృత్తైవాపిసరో
 రే । పరితస్కరిసోపానే చతుర్త్వారోపకౌభితే ॥ ౧౨౨ ॥ చతుర్ది
 యును హవాత్తుగౌవురైశ్చౌపకౌభితే । సమభ్యసాన్త్రపేదివేదే
 నాలోదకపూరితే ॥ ౧౨౩ ॥ ప్రకల్పితం స్థలందివ్యం ఫలకాభిర్వృక్ష
 కృతమ్ । అనేకస్తస్ఫులంయుక్తం లోహకీర్తిస్త్రిశ్శిశికృతమ్ ॥ ౧౨౪ ॥
 విమానసదృశాకారిం నాన్త్రపాకృతీమేవవా । ద్వితలం త్రితలంవా
 పి చతుఃపంచతలాన్వితమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ అలంకృతం చ వివిధైర్వృతా
 వైఃపుష్పమాల్యకైః । దర్పణైశ్చానురైశ్చైవ ధ్వజైశ్చ వివిధైర
 ప ॥ ౧౨౬ ॥ నాభికేరైఃపూగఫలస్తబ్ధకైఃకదళిఫలైః । స్త్రీభరైశ్చైవ
 వఘ్రైభిఃపరితస్సమలంకృతమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ పోక్ష్యపుణ్యాహతో
 యేన సరస్తాయంచ దేశికిః । దహనాప్యానాభ్యాంచ సుశోభ్య
 వినులోదకే ॥ ౧౨౮ ॥ క్షీరార్ణవం సమావాహ్య సంపూజ్యాఘ్రై
 ర్దిభిర్ద్విజాః । స్థవేఘణీస్త్రీమావాహ్య పరితస్కుముదాదికాః ॥ ౧౨౯ ॥
 సమభ్యర్చ్యార్పణ్యగద్దాద్యైఃకుమ్భేచావాహ్య పూజయేత్ । అ
 గ్నానస్తమస్త్రేణసమృత్వాప్రవయథావిధి ॥ ౧౩౦ ॥ స్థలం

యోగముతోయేన ప్రాక్షయద్దేశికోత్తమః । ఏవంస్థవంతుసంసకృత్య
 ముహూర్తైశు సుశోభనే ॥ ౧౩౧ ॥ దేవీభాగ్యం సహదేవేశం స్థవ
 మారోపయేన్దురుః । ఆచార్యసాధకాశ్చేవ దీక్షితాః పరిచారకాః ॥
 సేవాపరాస్తథానేవ వైష్ణవా వేదపాఠకాః । తిష్ఠేయః పరితో
 దేవసు న్యేహంతు పృథక్ స్థవః ॥ ౧౩౨ ॥ అన్యేతు నస్పృశేయ
 స్తం యస్మిన్దేశాత్కింశ్చవః । వద్దినో వారవనితాయేచా న్యే వాద్యవా
 దకాః ॥ ౧౩౩ ॥ తేతుపృథక్ స్థవారూఢాః కురుర్పుత్రాదికంతథా ।
 శ్శబ్దభిర్యాది వినతైర్వేదఘోషైస్సనువ్రతః ॥ ౧౩౪ ॥ పుష్పప
 ష్పైర్విహారేష్య దేవం సన్దామయేత్తదా । ప్రదక్షిణత్రయంకుర్యా
 ద్విశ్వాకం సప్తకంశువా ॥ ౧౩౫ ॥ తతస్సరోహధ్యభాగమణ్డపే
 దెవమానయేత్ । తత్రదేవం సమభ్యర్చ్య అర్ఘ్యద్యైర్దేశికోత్తమః ॥
 అర్ఘ్యం పృథుకాపూపనాభిశేరంసంతథా । తర్పణశ్చైవ తాం
 మాలం ముఖవాససమన్వితమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ నివేద్య దేవదేవాయతా
 మ్మూలాలయై స్తతఃపరమ్ । సేవాజనాంశ్చ సన్తోష్య యానదస్తమ
 యంరవేః ॥ ౧౩౭ ॥ నానావిద్యైస్సన్తోష్య దేవసీత్యా పునఃస్థ
 సమ్ । తీరమాసాద్యదేవేశమవరోపయన్తనాత్తతః ॥ ౧౩౮ ॥ గ్రామ
 ప్రదక్షిణం దేవం మద్దిరాత్తప్రవేశయేత్ । నిత్యార్చనంపురాకృత్వా
 విశేషయజనంతథా ॥ ౧౩౯ ॥ ప్రాగ్వతుగమ్యప్రాక్షణాంతం స
 ర్వంకుర్యాద్యధావిధి । యజమానోగురుశ్చేవ తోవయేద్దక్షిణాది
 భిః ॥ ౧౪౦ ॥ ఏవం స్థనోత్సవవిధిః ప్రాక్తస్సజ్ఞైః పతోద్విజాః । ఆథా
 చాగ్రముణాఖ్యస్య విధానం కింశ్చేదుచ్యతే ॥ ౧౪౧ ॥ ఆమాదే పూ
 ర్వస్థూనాగ్నిం పుష్యేచైవవిశేషతః । మాఘమాసేతు పశ్చిమ్యాం
 సప్తమ్యామథవాద్విజాః ॥ ౧౪౨ ॥ ముహూర్తైశోభనే ప్రాప్తేకు
 ర్యాధాన్యస్య సజ్జహమ్ । సేవాధిపం తదర్థంతు తార్క్ష్యంవామా
 దుతీంతువా ॥ ౧౪౩ ॥ ఆరోప్య శిఖికాయానం సర్వేస్వపిజనైశ్చనా ।

ఆచార్యో యజమానశ్చ వాద్యఘోషపురస్సరమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ తే
 గ్రదేశం సమాసాద్య పుణ్యాహం వాచయేద్దుగుః । తైత్రమగ్న్యోః
 నాభ్యర్చ్య భూమిః త్రైజేవ మస్త్రీవిత్ ॥ ౧౪౭ ॥ సవిత్రంచాః
 సంప్రీత్య మూలనుః త్రైజపూజయేత్ । తతస్తు తైత్రపాలేభాః
 బలిందద్యాత్సనుస్తతః ॥ ౧౪౮ ॥ దధోవ్రతనం పాయినంచా దే
 కః తైత్రవృద్ధయే । సుముహూర్తై మానయుర్తో దేవేకో మూలను
 స్త్రీతః ॥ ౧౪౯ ॥ ధాన్యానాం లవనంకుర్వాత్తజిత్రేష్టేష్టవం కృషీ
 వస్తైః । శారయిత్వా ధాన్యభారాః విధానిభిలానిచ ॥ ౧౫౦ ॥
 సజ్జహ్యవాహయైవశ్చా ద్వేదవాద్యరవైస్సహ । విష్వక్సేనపు
 రసగంతు కృత్వా గ్రామప్రవక్షిణమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ దేవగేహం సమా
 పాద్య ప్రాసాదాస్త్యప్రవిశ్యచ । దేవస్య దక్షిణేహస్తే ధాన్యంకిం
 చిత్పృథ్వీర్షయేత్ ॥ ౧౫౨ ॥ ఆతిపేశోషయేష్పశ్చాపసహూరిం స
 మాచరేత్ । తత్ స్థానే గోమయా మోఘభిస్సమాలిప్తసనుస్తతః ॥
 సుధాచూర్ణైరలంకృత్య ముసలంతడులూఖలమ్ । త్రాశయిత్వాశు
 ద్దజలైరఘ్నోగద్ధాదివార్పయేత్ ॥ ౧౫౩ ॥ ధాన్యాన్యలూఖలైస్య
 స్య సుహూర్తైవభూతయేత్ । సార్దం మజ్జశ్చ గానైశ్చ సర్వవాద్యరవై
 స్సహ ॥ ౧౫౪ ॥ సధవబ్రాహ్మణస్త్రీభిర్దైవదాసీగైస్తువా । తుహ
 నపోహ్యశూర్పేణ త్రాశయేచ్ఛుద్ధవారిణా ॥ ౧౫౫ ॥ శోధయిత్వా
 పునస్సర్వాన్ గుళపాకేనమిశ్రితాన్ । మరీచిజీరకైర్దుక్తాన్మృతి
 కేరేఫలాన్వితాన్ ॥ ౧౫౬ ॥ విధాయ మూలవిమృదీనభిర్వర్చ్యచ
 విశేషతః । నివేద్య తానితదను వహ్నా సస్తర్పయేద్విభుమ్ ॥ ౧౫౭ ॥
 హోమానై సప్తసమిధాం తణ్డలైర్జుహుయాత్తతః । పశ్చాన్నివేది
 తంసర్వం గుర్వాదిభ్యోగప్రదాపయేత్ ॥ ౧౫౮ ॥ ఏవమాగ్రయణా
 భ్యంహి అశ్వమేధసహస్తతః । ఉత్తమం దేవదేవస్య కారయేత్ప్ర
 తినస్సరమ్ ॥ ౧౫౯ ॥ అథడోభోత్సవవిధిం శృణుద్వంమునిపుణ్ణవా ॥

ఉత్తరాయణకాలేనా దక్షిణాయనవవచ ॥ ౧౬౧ ॥ శుక్లపక్షవిశే
షేణ పశ్చిమీం సప్తమీంతువా । ఏకాదశీంవా దశమీం ద్వాదశీం
పౌర్ణమీంతువా ॥ ౧౬౨ ॥ సమారభ్యోస్యవంకు గ్యాశ్చస్తాహంవా
నవాహకిమ్ । పశ్చాహం శ్రీయహంవాపి విభవేచ్ఛానుపారతః ॥
ఉత్సవారమ్భపూర్వేమృత్తిశాయానుబుగ్రారర్పణమ్ । రత్నాబ
ద్ధంచ పథినతుగ్రాగ్యాదైశికసత్తహః ॥ ౧౬౩ ॥ ప్రథమావరణేవాపి
ద్వితీయావరణాదకే । బహిర్వా గోపురద్వారాతుగ్రత్రచిత్సునా
హరే ॥ ౧౬౪ ॥ దేశేహోలాత్సవాన్ధంతు మాణ్యపం పరికల్పయేత్ ।
ద్వాత్రింశత్ స్తమ్భసంయుక్తం చతుర్వింశతిభిస్తువా ॥ ౧౬౫ ॥ షోడ
శ స్తమ్భయుక్తంవా చతుర్ద్వారసహస్త్రితమ్ । మాణ్యపం సహలంకు
గ్యాన్ననావర్ణపితానకైః ॥ ౧౬౬ ॥ విచిత్రయోనువస్త్రైశ్చ ము
క్తాదానాభిరేవచ । నానాకుసుమామౌళైశ్చ దగ్ధైశ్చాపసురాది
భిః ॥ ౧౬౭ ॥ ధ్వజైశ్చ పిష్టైః ప్రసూనస్తబకైస్తథా । ఘ
్ర్వాభిఃఫలభారైశ్చ ప్రదీపాఃకృత్తథా ॥ ౧౬౮ ॥ మాణ్యపాభ్యస్త
రభువం కిన్నూరీకుదుగ్రామాదిభిః । కర్పూరైశ్చ సమాలిప్య సుధా
నూర్ణాదిభిర్బుధమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ అలంకృత్యవిశేషేణ కుసుమైరక్ష
తైశ్చుభైః । పీతీర్యదివ్యధూప్తైశ్చ ధూపయిత్వాసనుస్తతః ॥ ౧౭౦ ॥
సోఽర్చితరాజతీంతామ్రీం దాగుజాంవా యథాగుచి । యథోక్తలక్ష
ణాం హోలాం నృత్యాంవా చతురశ్రకామ్ ॥ ౧౭౧ ॥ విమానసదృ
శీంవాపి యథేష్టగలశోభితామ్ । చతుస్తమ్భసమాయుక్తాం యద్వా
స్తమ్భద్వయాన్వితామ్ ॥ ౧౭౨ ॥ వితానైర్వివిధైర్నాగైర్దర్పణైః
కేతుభిస్తథా । అలంకృత్య పిశేషేణ లఘుయేత్మాణ్యపాస్తరే ॥ ౧౭౩ ॥
రజ్జుభిర్దోహకృత్తాభిఃప్రాసుకార్పాసతస్తాభిః । కృతాభిర్వా యథా
యోగం తథోదేశికసత్తహః ॥ ౧౭౪ ॥ పుణ్యాహంవాచయిత్వాతు
హోలాంసంప్రీత్యనుస్త్రీయేత్ । హోలాయాగ్గలకామధ్యే అనస్తం

పరిపూజయేత్ || ౧౭౬ || పాదేషుచైవధర్మాద్యహస్తకం చతు
 స్తయమ్ | స్తమేషు గరుడపూహమభ్యర్చ్య క్రమయోగతః |
 తతైవ చతుర్వేదార్థరజ్జుషుక్రిమశోర్పయేత్ | ఇతిహాస పుగా
 శాని వేదాశ్శాని తతైవచ || ౧౭౭ || ఫలకాయామస్తదిక్షు పూజ
 యేస్తునిసత్తమాః | వ్యవకాంస్తు చతుర్మన్త్రై పాదేషు పరిపూ
 జయేత్ || ౧౭౮ || ఇష్టావధ్యజేషుసాపిత్రం ఛత్రేషు వ్యహృతీ
 స్తథా | ప్రణవంతు పతాకాను తోరణేషు స్వరాంస్తథా || ౧౭౯ ||
 స్యజ్జనానిచ సంపూజ్య జ్ఞాంకృత్వాశు వాఙ్మయీమ్ | శోలా
 యాఃపరితోదిక్షు ఇన్ద్రాదీఃపరిపూజయేత్ || ౧౮౦ || జోలాయా
 స్తుపురోభాగే యద్వాన్యత్రయథావిధి | ధాన్యపీఠే మహాకుంభ
 ముపకుంభాస్త కాన్వితమ్ || ౧౮౧ || వినయ్యత్ర త్రైజ్ఞాంకార్థా దే
 వానానాహ్యపూజయేత్ | ఉపకుంభాస్తకేచైవ ఇన్ద్రాదీఃపరిపూ
 జయేత్ || ౧౮౨ || కుండేవాఘ్నేలెవాపి వహ్నిం సంస్కృత్య పూ
 ర్పవత్ | తాదేవాంస్తత్రచానాహ్య తతన్మన్తైరిసుక్రిమాత్ ||
 పృథగస్తాహుతీర్న్మత్వా పృథాజ్యేదైశ్శికోద్దిమః | పూర్ణాహుత్యా
 దికింకృతా విసృజ్యాగ్నిం తతోగురుః || ౧౮౩ || సమ్పాతాజ్యేవ
 తాంజోలాం సంసచ్య సుముహూర్తకే | కుంభతోయేన సంప్రాక్ష్య
 పూజయేచ్ఛ విశేషతః || ౧౮౪ || జోలాయాఃపరితోదిక్షు ఇన్ద్రా
 దిభ్యో బలిందదేత్ | ఏవంజోలాంతుసంస్కృత్య కుర్యాద్జోలాత్స
 సంవిభాః || ౧౮౫ || చతుష్ఠానాగ్నినయుతం బలిదానసనన్విశమ్ |
 ఆరమ్భేచావసానైవ పూర్వోక్తస్సపనాన్వితమ్ || ౧౮౬ || సాయం
 నిత్యార్చనంకృత్వా విశేషయజనంతథా | దేవంయానేసమారోప్య
 శ్రీపుష్టిభ్యాం సమన్వితమ్ || ౧౮౭ || ధామప్రదక్షిణీకృత్య జ్ఞా
 పార్శ్వంసమానయేత్ | శఙ్ఖభరీనినాదైశ్చ తూర్యమృగ్గళనిస్పదైః ||
 సుముహూర్తే సులగ్నైః జ్ఞానామారోపయేద్విభుమ్ | తత్రార్పయే

జ్జగన్నాథమలం కారాసనాదితైః ॥ ౧౯౧ ॥ భోగైర్నిరాజనాస్తం
 చ తతోభాజ్యాసనేవిభుమ్ । నీత్వానుహాహవిద్దివ్యమపూపానుపహా
 రకాఢ ॥ ౧౯౨ ॥ నివేద్యతర్పణాదీని తాంబూలాస్తం నివేదయే
 త్ । డొలారజ్జూఢవతుర్దిక్షు గృహీత్వా ద్విజసత్తమాః ॥ ౧౯౩ ॥
 నుస్తంమస్తం చాలయేయుస్తానీందేశికోత్తమః । పుంసూక్తాద్యైర్దై
 వదేవం స్తువన్తోచ్చరవైస్తదా ॥ ౧౯౪ ॥ కస్తూరీ కుంకుమాద్యై
 శ్చ కిర్నూర్లైఃపరిభావితమ్ । దివ్యగంధతు దేవాయ సమర్ప్యచ
 పిశేషః ॥ ౧౯౫ ॥ పీజయేయస్తాలప్యనైశ్చామరైశ్చ విశేషతః ।
 ఓచిత్రకుసుమస్రస్థిర్దైశ్చరత్నసరాదిభిః ॥ ౧౯౬ ॥ అలంకుర్యాద్దే
 వదేవం శతా-లేద్యససత్తమాః । వివిధానుపహారాంశ్చ పునరాచ
 నునంతథా ॥ ౧౯౭ ॥ ముఖవాససమోపేతం తాంబూలంచ నివేద
 యేత్ । వివిధానిచ నృత్తాని కుర్మ్యర్వాగజ్జనాస్తదా ॥ ౧౯౮ ॥
 పీణావేణునివాదైశ్చ గీతైశ్చ వివిధైస్తదా । తోషయేద్దేవదేవేశం
 స్తోత్త్రైశ్చ వివిధైస్తదా ॥ ౧౯౯ ॥ స్తువంతువద్దినస్సర్వైః శివదంభ
 త్తీర్భంహితాః । పంచమ్యైశ్చ ఓవిధైరుపచారైశ్చ తోషయేత్ ॥
 డొలాచాలనవేళాయాం యేషశ్యల్లిశ్రియఃపః ॥ ఇహలేప్రా
 ప్యచాభీష్టాప్రాప్నునన్తిపరాంఘ్రిమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ తతస్తు దేవందే
 వీభ్యాం యానమరొప్యదేశికిః । ధామప్రదక్షిణంకృత్వా ప్రాసా
 దాస్త్యప్రవేశయేత్ ॥ ౨౦౧ ॥ సకృత్ప్రహంవాపజ్ఞాహం స
 ప్రాహంవా నవాహామ్ । కృత్యైవముత్సవంనిత్యం సాయంకాలే
 యథావిధి ॥ ౨౦౨ ॥ ప్రాగ్వత్కుర్యాదుత్సవానై కుమ్భసంప్రే
 ఙ్మనాన్తిమమ్ । ఆచార్యం పూజయేత్ప్రాగ్వద్యజమానస్తు పూర్వ
 వత్ ॥ ౨౦౩ ॥ ఇతిడొలోత్సవవిధిస్సత్త్వేపేణప్రదర్శితః । ఆషాఢ
 శుక్లద్వాదశ్యాం స్వాపాత్సవమథావరేత్ ॥ ౨౦౪ ॥ తదాదికా
 ముదాఖ్యస్య యావత్సాసస్య తద్దినమ్ । తపసా యోగనిద్రాయాః

సస్తప్తోజగదీశ్వరః ॥ ౨౦౬ ॥ యోగవిద్రాం ప్రళబిలి లోకరక్షణ
 హేతునా । నైమిత్తికాన్తాసిమాసి తథాసంవత్సరోశ్చనాన్ ॥ ౨౦౭ ॥
 విశేషయాగసంయుక్తాన్ సర్వసంపూరణాదృతే । నాన్యం నైమిత్తి
 కంకామ్యం కుర్యాన్తాసచతుష్టయే ॥ ౨౦౮ ॥ అభీష్టవ్రతమాశ్రిత్య
 నేతవ్యం తచ్చతుష్టయమ్ । భగవద్భక్తినిష్ఠాతైఃకార్యం తత్రేద
 ముచ్యతే ॥ ౨౦౯ ॥ ప్రాసాదస్య పురోభాగే యద్వాన్యత్ర ము
 నీశ్వరాః । కల్పయేచ్ఛయనాగారం సర్వాలంకార సంయుతమ్ ॥
 సర్వోపకరణైర్యుక్తం పర్యజాగ్రద్యుపశోభితమ్ । యద్వా గర్భగృ
 హేవిష్ణోర్ములమూర్తైస్తుదక్షిణే ॥ ౨౧౦ ॥ శయనం కల్పయేద్విప్రా
 సస్వోకరణేస్సహ । సక్లృహ్యసర్వసమ్భారాన్ దశన్యాం ద్విజ
 సత్తమాః ॥ ౨౧౧ ॥ ఏకాదశ్యాం నిశిఃభుం చతుష్ఠా నేషు పూజ
 యేత్ । యాగమణ్ణపమాపాద్య జాగరేణనయేన్నిశామ్ ॥ ౨౧౨ ॥
 పౌష్కేముహూర్తేసంప్రాప్తై కృతస్నానంకృతాహ్నికః । నిత్య
 ర్పనం పురాకృత్వా చతుష్ఠానార్పనంతథా ॥ ౨౧౩ ॥ తతోవిశృజ్య
 దేవేశం కుమ్భమణ్డలకుమ్భగమ్ । అప్స్యేణ గద్ధపుష్పాభ్యాం ధూపే
 నసుశుభేనచ ॥ ౨౧౪ ॥ మూలమూర్తిం సమభ్యర్చ్య తిష్ఠాచ్ఛయ
 నకాతుకే । కూర్పేవాదేవమావాహ్య శ్రీభూమీభ్యాం సమన్వితం ॥
 సంస్నాప్యసమలంకృత్య అభ్యర్చ్య హవిరన్వితమ్ । నిశాముఖాప్ర
 వృత్తైశ్చ కృత్వా నిత్యార్పనంవిభాః ॥ ౨౧౫ ॥ తతస్తు శయనాగా
 రం నీత్వాశయనకాతుకమ్ । తతశ్శయనదేశేతు పశ్చిమే హేమవి
 ప్రేరే ॥ ౨౧౬ ॥ నివేశ్యప్రాజ్ఞుఖండేవం హవిరన్తం సమర్పయేత్ ।
 హూమంవిధాయవిధివత్కృత్వా హోమసమర్పణమ్ ॥ ౨౧౭ ॥
 పర్యజాగ్రదస్తమావాహ్య తస్మిన్దేవం యథావిధి । శాయయిత్వా
 ధతప్యాగ్రే నియమాన్ శాస్త్రచూడితాన్ ॥ ౨౧౮ ॥ సజ్కల్ప్య చతు
 రోమాసాన్ దేవస్యోక్తాపనావధి । వ్రతాననుష్ఠాననిరతః ప్రత్యహం

దేవమర్చయేత్ ॥ ౨౨౧ ॥ సర్వేపివైష్ణవాఃకురు స్తదాదివ్రతముత్త
మమ్ । శయనాశ్లోపచారైశ్చ ప్రత్యహంతోషయేద్విభుమ్ ॥ ౨౨౨ ॥
ఏవం మాసద్వయే యాతే మాసిభాద్రపదేద్విజాః । ద్వాదశ్యాం శు
క్లపక్షస్య దేశికేష్టో నిశాముఖే ॥ ౨౨౩ ॥ విశేషయాగపూర్వం
తు పరివర్తనమూచయేత్ । ప్రబోధనం తతఃకుర్యాత్ శయనస్థస్యవైవి
భోః ॥ ౨౨౪ ॥ ద్వాదశ్యాం శుక్లపక్షస్య కార్తికే మాసితుద్విజాః ।
దశమ్యాం పూర్వవత్సర్వసమ్భారాః సముపార్జయ ॥ ౨౨౫ ॥
ఏకాదశ్యాం నిశాయాంతు చతుస్థానస్థితంఽభుమ్ । సమభ్యర్చ్య
విశేషేణ జాగరేణ నయేన్నిశామ్ ॥ ౨౨౬ ॥ బ్రాహ్మముహూర్తే
ద్వాదశ్యాం మన్తమూర్తిం ప్రబోధయేత్ । నిత్యార్చనం పురా
కృత్వా చతుస్థానార్చనంతథా ॥ ౨౨౭ ॥ తతఃశయనమూర్తించ
సమభ్యర్చ్య విశేషణః । స్నానాదిహవిరంతంతు గర్భగృహం ప్రవే
శయేత్ ॥ ౨౨౮ ॥ విసర్జయేన్మూలమూర్తౌ మన్త్రం శయనమూర్తి
గమ్ । తతస్తుచాత్సవంబిహ్వం దేవీభ్యాం సమలంకృతమ్ ॥ ౨౨౯ ॥
రిథాదికేసమారోప్య యాతోపకరణైస్సహ । గౌరవప్రదక్షిణం
కృత్వా స్వస్థానే సన్నివేశయేత్ ॥ ౨౩౦ ॥ తతోవిసర్జయేద్దేవం
కుంభునాంజ్జలకుంభగమ్ । తదాచాశ్రమిణస్సర్వే కుర్యుర్వీరవిస
ర్జనమ్ ॥ ౨౩౧ ॥ యజమానోధగుర్వాదీః సాధకాః బ్రాహ్మణా
నపి । హిరణ్యస్తోషయేత్సర్వా యథాశక్తిద్విజౌత్తమాః ॥ ౨౩౨ ॥
ఇత్యేవముక్తం దేవస్య శయనంచ ప్రబోధనమ్ । శయనస్థే జగన్నా
థే చాతుర్థాసస్యమధ్యతః ॥ ౨౩౩ ॥ పవిత్రారోహణం కుర్యాదన
న్తప్యాతతుష్టిదమ్ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రే ఈశ్వరసంహితాయాం

పక్షోత్సవాదివిధిర్నామ

ద్వాదశోధ్యాయః ।

నారదః — జన్మోత్సవంచకృష్ణస్య శృణుధ్వంమునిపుణ్ణవాః ।
 కృష్ణజన్మదినంచైవతద్ద్వివిధం పరికీర్తితమ్ ॥ ౧ ॥ జన్మాప్తమీజయస్త్రీ
 తి తయోర్భేదస్తు కథ్యతే । చన్ద్రోదయేఽప్తమీయుక్తా సప్తమీఽల
 యావినా ॥ ౨ ॥ రోహిణీరహితావాపి సాహజన్మాప్తమీస్త్పుతా ।
 సింహుంగ తే రైసాముఖ్యా యద్వాశ్రావణమాత్రగా ॥ ౩ ॥ తస్య
 మభ్యర్చనంవిష్ణోర్ధర్మకామార్థసిద్ధిదమ్ । నిష్కామోయదైవలభ్య ఫ
 లదం భవతిధృవమ్ ॥ ౪ ॥ సూర్యోదయేపి సప్తమ్యా తథా కృత్తి
 కియాపిచ । కలయాపిహ్యవిధ్వానా రోహిణీస్సజపుణ్ణవాః ॥ ౫ ॥
 అప్తమీసహితావాపిహ్యప్తమీరహితాపివా । తతైవ బుధవారేణ స
 హితారహితాపివా ॥ ౬ ॥ జయస్త్రీనామ సాప్తాక్తా జయత్యశు
 భమిత్యసా । అప్తమ్యాంవా సవమ్యాంవా దశమ్యాంవాపిరోహిణీః ॥
 అవిధ్వా యదిలభ్యేత కలమాత్రాపి వైష్ణవైః । గ్రాహ్యక దాపిపద్ధా
 తు నగ్రాహ్య వైష్ణవోన్దిమైః ॥ ౭ ॥ మృగశీర్షంతువా గ్రాహ్యం
 శుద్ధక్షుఃస్యహ్యభావతః । సింహభాద్రపదేముఖ్యా జయస్త్రీ సింహ
 గాపివా ॥ ౮ ॥ తస్మిన్మాసేమునిశ్రేష్ఠాఃయదాముక్షుద్వయం భవే
 త్ । పరిత్రైవోత్సవంకుర్యాన్మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౯ ॥ పశ్చా
 చ్చేన్ద్రోహిణీవిధ్వా పూర్వత్రైవ సమావరేత్ । ఏవమేవహిసం
 క్రాన్తి వైభత్యాగోపి శస్యతే ॥ ౧౦ ॥ దివాసజాగ్రన్తియోగశ్చే
 జ్జయస్త్రీం పూర్వతస్త్వజేత్ । పరతోనిశిమోగతు త్యజేన్ద్రోగాన్వి
 తామపి ॥ ౧౧ ॥ ఉభయోఃక్రాన్తివేధశ్చేజ్జయన్ద్రోగ్గుణినస్తమాః ।
 ఉత్సవం మృగశీర్షేనా పూర్వమేవసమావరేత్ ॥ ౧౨ ॥ ఏవం జ
 యన్త్రాయం రామస్య నరసింహవిరాహయోః । వామనాదిజయన్త్రా
 మపేయమేవనిర్ణయః ॥ ౧౩ ॥ జయన్త్రాయం తత్రకృష్ణస్య దివో
 హోష్య విశేషతః । రాత్రావభ్యర్చనంకుర్యాద్దద్విధానమిహాహ
 వ్యతే ॥ ౧౪ ॥ నిత్యకర్తాణి నిర్వర్త్య సాయం దేశికసత్తమః ।

భగవద్భూమిసాద్య కృత్వానిత్యావృత్తంపురా || ౧౬ || ప్రాసా-
దస్య పురోభాగే వాణ్ణవంపరికల్పయేత్ | కృష్ణంవా మేణ్ణవంపురస్య
వాణ్ణకుర్యాద్విశేషతః || ౧౭ || చతుర్ద్వారసమాయుక్తం ధ్వజతో-
రిణభూషితమ్ | వితానైర్వివిధైశ్చిత్రైస్సర్వతఃపరిశోభితమ్ || ౧౮ ||
పరిత్యజ్యత్రకౌశేయమహాయనికాన్వితమ్ | ముక్తానరైశ్చవివిధపు-
ష్పవానైశ్చిరాజితమ్ || ౧౯ || కదళీజమ్బుజమ్బూర నాభికేరఫ-
లాదిభిః | రమ్భస్తమ్భైఃపురాగఫలస్తబకైస్సమలంకృతమ్ || ౨౦ ||
దర్పణైర్దీపమాలాభిశ్శోభితం ధూపధూపితమ్ | కుబ్జుగమాగకుకస్తూ-
రీ సమలిప్తమహీతలమ్ || ౨౧ || సుధాచూర్ణాదిభిశ్చిత్రైఃపరిత-
స్సమలంకృతమ్ | మధ్యేప్రవిలసద్వివర్ణవిష్టరశోభితమ్ || ౨౨ ||
ఏవంపూర్వసాలంకృత్య వాణ్ణవంతు తిరిగివరమ్ | కృష్ణవిన్బుంసమా-
నీయ వినయసద్భద్రవిష్టరే || ౨౩ || అగ్నిదిభిస్సమభ్యర్చ్య తతస్తు-
తిదనుజ్ఞయా | పుష్పాబ్జుగరంవిధానాథ రక్షాబంధం సమాచరె-
త్ || ౨౪ || దేవస్యైశానభాగేతు మహాకుంభాంతవినయసేత్ |
వాణ్ణలంతు పురోభాగే సమలిఖ్య యథావిధి || ౨౫ || వాణ్ణవస్య పు-
రోభాగే కుణ్డంతు పరికల్పయేత్ | ఏవంసర్వం సమాపాద్య యా-
వచ్ఛస్త్రిదయంగుః || ౨౬ || దేవస్యదక్షిణేపార్శ్వే జపన్నస్తో-
త్రంఋణమ్ | గాపయత్ కృష్ణమాసోత్త్యం తథాన్యవైష్ణవీక-
థాః || ౨౭ || గానైర్మృతైర్విసోదైశ్చ తోషయేజ్జగతాంపతిమ్ |
ఉదితేతు నిశానాథే జన్మకాలే జగత్పతిః || ౨౮ || కుమ్భేచమణ్డ-
లైశ్చక్రం యథోక్తవిధినాయజేత్ | తతోవిమ్బేసమభ్యర్చ్య దేవం
మన్త్రాసనాన్తిమమ్ || ౨౯ || ఏకాశీతిఘటైర్దైవం స్నాపయేద్ధోమ-
పూర్వకమ్ | పశ్చిమింశతకుమ్భైర్వా స్నాపయేత్తు యథావిధి || ౩౦ ||
అలంకారాసనంనీత్వా సమభ్యర్చ్యవిశేషతః | కృత్వా నీరాజనా-
న్తంచ తతోభూజ్యాసనంనయేత్ || ౩౧ || అర్ఘ్యాదిభిస్సమభ్యర్చ్య

అర్హణంచ సమర్పయేత్ । పాపభరణం నివేద్యాభ సవనీతంచ శ
 ర్కారామ్ ॥ ౩౨ ॥ గొక్షీరంఘృతసంయుక్తం ఫలాని వివిధానిచ ।
 పృథుకాదీంశ్చోపహారాః శుభశాస్త్రాన్వితానిచ ॥ ౩౩ ॥ మాషేర్ము
 క్తేష్టిలయైర్దధిమధ్యాజ్యదగ్ధకైః । హరిత్రాజీరిక్షేలాన్యైర్వ్యజితా
 ని విశేషతః ॥ ౩౪ ॥ వివిధానిచభక్ష్యాణి గోఘృతైఃపాచితానిచ ।
 క్రమాదప్తవిధాన్నాని సుశృతంక్షీరముత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ శీతశంత
 ర్పణజలం పానకంచవిశేషతః । భక్ష్యంభోజ్యంతథాలేహ్యం పే
 యంచాపిహ్యనేకశః ॥ ౩౬ ॥ నివేద్య దేవదేవాయ మాత్రాంతం
 దేశికోత్తమః । ముఖపానసమోపేతం తాంబూలం వినివేద్యచ ॥
 కృత్వాథజపయజ్ఞాంతం గత్వా కుంజసమీపకమ్ । తత్రప్రసక్తితాగ్నౌ
 తు యోగపీతం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౭ ॥ తన్నధేయ కృష్ణమావాహ్య స
 కీర్తికృత్యనున్త్రీయేత్ । కృత్వాసప్తసమిద్ధోమం తతఃపూజ్ఞాన్నివే
 దయేత్ ॥ ౩౮ ॥ తతోదేవం విస్మజ్ఞ్యాగ్నైర్గ్నంచ విస్మజ్ఞేష్టురుః । త
 తస్తు దేవదేవాయ కృత్వాహోమ సమర్పయేత్ ॥ ౪౦ ॥ అగ్న్యదానం
 విశేషేణ కుర్యాన్నర్వఫలప్రదమ్ । తద్విధానం ప్రవక్ష్యామి దేవ
 స్య పురతోభువి ॥ ౪౧ ॥ గోమయేనోపలిప్యాభ వృత్తాకారం సు
 శోభనమ్ । సుధాచూర్ణేరలంకృత్య గద్ధపుష్పాత్మత్రైఃఫలైః ॥ ౪౨ ॥
 తన్నన్ద్రలేతు రోహిణ్యాసహచన్ద్రం సమర్పయేత్ । తతస్తప్తే నను
 సురార్యాన్నదైశాననవైద్విజాః ॥ ౪౩ ॥ జ్యోత్స్నాంపతే నను
 ప్తభ్యం నమస్తేజ్యోతిహంపతే । ననుస్తై రోహిణీకాన్త సుధాకు
 మ్భనమోఽస్తుతే ॥ ౪౪ ॥ ఇతిచన్ద్రం నమసకృత్య దద్యాద్ధర్ష్యం
 తతఃపరమ్ । శక్లేతోయం సమాపూర్య గొక్షీరేణవిమిశ్రితమ్ ॥ ౪౫ ॥
 శక్థాగ్రే చన్ద్రమభ్యర్చ్య తన్నాలే కృష్ణమర్పయేత్ । హస్తాభ్యాం
 శక్థమాదాయ పుష్పఫలచన్దనమ్ ॥ ౪౬ ॥ జానుభ్యామపింశ్య
 ప్తౌ చన్ద్రాయార్ఘ్యం నివేదయేత్ । క్షిరదార్ణవ సమ్భూత అగ్ని

నేత్రసముద్భవ ॥ ౪౭ ॥ గృహాశ్వాశ్చ్యంశశాశేదం రోహిణ్యా
 సహితోమమ । ఇతి చంద్రాయాశ్చ్యనానం కృష్ణసంతోషకారణమ్ ॥
 ప్రీతినం సర్వదేవానాం సర్వసస్యవివృద్ధిదమ్ । కృష్ణాయాశ్చ్యంత
 తోదద్యాన్తదైత్రానేనవేద్విజాః ॥ ౪౮ ॥ జాతశకంఠవధాగ్ధాయ
 భూభారోత్తారణాయచ । పాణ్డవానాం హితాగ్ధాయ ధర్మసంస్థా
 పనాయచ ॥ ౪౯ ॥ కారవాణాంపినాశాయ దైత్యానాంవిధనాయ
 చ । గృహాశ్వాశ్చ్యం మయాదత్తం దేవక్యాసహితోహరే ॥ ౫౦ ॥
 ఇతి కృష్ణాయాశ్చ్యనానం రాజారాష్ట్రాభివృద్ధిదమ్ । సర్వ సమ
 గ్గరంఘ్రైస సర్వలూకహితార్థకృత్ ॥ ౫౧ ॥ యజమానోపివాద
 ద్యాదగ్ధ్యమేవం జగత్ప్రభోః । ఇహసర్వాభీష్టసిద్ధ్యైవరత్రచ సు
 ఖాప్తయే ॥ ౫౨ ॥ తతఃకాలేదేశికాదిభ్యో గోధూన్యన్తాన్యనేక
 శః । దద్యాద్దేవేస్య సస్తుష్ట్యై యజమానోవిశేషతః ॥ ౫౩ ॥ అథా
 పహారైర్నివిశైస్తాంబూలాద్యైశ్చదేశికః । జవస్తోత్రాదిభిశ్చైవ తో
 పయేస్తు శ్రేయఃపఠమ్ ॥ ౫౪ ॥ నివేదితాన్నభక్ష్యాదీశ్చతుర్థా
 విభజేత్తతః । ఆచార్యస్వయమాదద్యాదేకాంశంతుతతస్త్రిభిః ॥
 మూర్తిపావైష్టవానన్యోభక్తాభాగవతోత్తమా । తోవయి
 త్వా తతస్సర్వాస్తాంబూలాద్యైశ్చ తోషయేత్ ॥ ౫౫ ॥ కుశ్చ
 స్థంమణ్డలస్థంచ ప్రాగ్యదైవం విసర్జయేత్ । తతస్తు దేవదేవస్య శ
 యనం కారయేన్దురుః ॥ ౫౬ ॥ రమ్యేతు మణ్డపేఢోల్లాం కృత్వా
 మణిమయీంశుభామ్ । మృదూపథానరూలాధ్యాం స్వర్ణరజ్జుఃశ
 మ్బితామ్ ॥ ౫౭ ॥ సానర్ణకిజిగ్గణీయుక్తాంముక్తాదామఃశమ్బితాం ।
 కిస్తూరికుజుగ్మాద్యైశ్చ వాసితాం ధూపధూపితామ్ ॥ ౫౮ ॥ త
 త్రానంతం సమభ్యర్చ్య దేవమారోపయేన్దురుః । శయనాసనభాగ్నే
 స్తు దేవం తత్రసమర్పయేత్ ॥ ౫౯ ॥ ఏవంహి శయనాంతంతు కృ
 త్వాచైకదిశోత్సరమ్ । అమయాగం తతఃకుర్యాదాచార్యో వైష్ణవై

స్వహా ॥ ౬౨ ॥ తైష్ఠివానామతస్యవానై పారణం విహితంద్విజాః ।
 యద్వాఫలేచభయాకార్యం పారణంతువరైహని ॥ ౬౩ ॥ తతో
 విశిష్టయామిన్యాచారోదేవసన్నిధౌ । భక్తైర్భాగవతైస్సాన్ధం
 గాపయన్తైష్ఠిపీకథాః ॥ ౬౪ ॥ గానైర్మృతైస్తథాహోవైష్ణవై
 గరేణయేన్నిశామ్ । తతఃప్రథాతేత్వాచార్యఃకృతస్సాన్ధంకృతా
 హ్నికః ॥ ౬౫ ॥ దేవముక్త్యాపృథివీసన్నిత్యపూజాంసమాచరేత్ ।
 పశేషేణార్పయేద్దేవం స్నానాద్వైర్హవిర్నిమైః ॥ ౬౬ ॥ తతః
 కృష్ణసులంకృత్యపివిధైర్మస్త్రభూషణైః । దివ్యేభ్య కుంజరైవాశ్వే
 శీవికాయాం రథేపిహ ॥ ౬౭ ॥ సమారోప్య దృఢీకృత్యహ్యలం
 కృత్యవిశేషతః । ఉత్ససం దేవదేవస్య కుర్యాద్క్రీడాప్రవక్షిణమ్ ॥
 పిచిత్రేద్దాదురచితైశ్చతుస్తమైర్భువనోహరైః । చిత్రవస్త్రపితానా
 ధ్యైఃఫలపల్లవసంయుతైః ॥ ౬౮ ॥ సుధాఫలమృతీరీఘైర్మైర్మనీ
 తఘటాన్వితైః । దధిభాణ్డాన్వితైశ్చేన తోరణైర్వివిధైస్తథా ॥ ౬౯ ॥
 చిత్రద్వజపతాకాభిఃపుష్పమాలాశతాన్వితైః । వితానైఃఫలభారై
 శ్చైరన్భూస్తన్భూదిభిస్తథా ॥ ౭౦ ॥ అలంకృతాసుసీక్తాసు దివ్య
 కుంబుగమవారిభిః । సుధాచూర్ణాలంకృతాసు కీర్ణాసు కుసుమాక్ష
 తైః ॥ ౭౧ ॥ దివ్యధూపేద్ధూపితాసు పీఠీషు ద్విజసన్తిమాః । శనే
 శ్వనైర్దేవదేవం సవిలాసం నయేత్తదా ॥ ౭౨ ॥ ఛత్రద్వజపతాకాభి
 ర్పన్తిభిర్గణికాదిభిః । వాద్యఘోషైర్వైవఘోషైర్భుక్తైర్భాగవతో
 త్తమైః ॥ ౭౩ ॥ తైలంచ రజనీచూర్ణం పికిరద్భిఃపరస్పరమ్ । నవ
 నీతంచ దధిదక్షిరంచ కుసుమాదకమ్ ॥ ౭౪ ॥ క్షివద్భిశ్చహసద్భి
 శ్చభక్షయద్భిశ్చకైశ్చన । అర్ధీనస్తోషయద్భిశ్చ నవనీతఘృతా
 దికైః ॥ ౭౫ ॥ తాన్భూలం రజనీచూర్ణం దదద్భిఃపారయోపితా
 మ్ । పికిరద్భిఃపుష్పగర్జైఃకుంబుగమైఃకృష్ణసువ్యయమ్ ॥ ౭౬ ॥
 తాస్తముద్భృత్య కూజద్భిస్తథాగోపాలబాలకైః । దధ్యాదిభాణ్డా

భిష్టద్భిః కృష్ణస్య పురతోభువి ॥ ౭౮ ॥ పిబద్భిః క్షీరదధ్యావీణా క
 రద్భిశ్చ పరస్పరమ్ । ఆస్వాద్య నవనీతంచ క్షిపద్భిర్బ్రహ్మధామి
 థః ॥ ౭౯ ॥ రుహద్భిస్తోరణస్తమ్భాన్ నృత్యద్భిర్గర్జితైర్ముహుః ।
 ఆభీరకులజైర్యుక్తైః కృష్ణానుచరభావతః ॥ ౮౦ ॥ యన్త్రీస్థభాణ్డాన్
 దణ్డైః తాడయద్భిర్ముహుర్ముహుః । తత్రభాణ్డస్రుతాంధారాం పిబ
 ద్భిశ్చ పదేపదే ॥ ౮౧ ॥ ఏవంక్రీడారతైర్భక్తైర్విదోదేరేవమా
 దిభిః । గ్రాసుప్రదక్షిణంకృత్వా మద్విరాన్తః ప్రవేశయేత్ ॥ ౮౨ ॥
 ఆస్థానమణ్డపంనీత్వా దేవంవై హేమవిష్టరే । సమాగోప్య సమభ్య
 ర్ఘ్య వివిధైరుపహారకైః ॥ ౮౩ ॥ తాంబూలామ్యవచారైశ్చ దేవ
 క నః ప్రవేశయేత్ । సకృత్త్రయం వాపశ్చాహం సప్తాహం వా న
 వాహకమ్ ॥ ౮౪ ॥ పక్షంమాసంతు వా చైవముశ్శనైస్తోవయేద్విభుమ్ ।
 స్వతన్త్రీం పరతన్త్రీం వా కృష్ణమైవంసమర్చయేత్ ॥ ౮౫ ॥ అ
 భావే కృష్ణవిస్మయస్య తత్తత్ప్రసాదసంఘటమ్ । దేవమేవార్చయే
 ద్భక్త్యా జయంత్యాంతు విశేషతః ॥ ౮౬ ॥ ఏనం నృసింహరామం
 చ వరాహం వామనాదికాన్ । తత్తజ్జన్మదినేనమగ్నిశేషస్సపనేన
 తు ॥ ౮౭ ॥ మహతాహవిషానైవ చతుస్థానేషు పూజయేత్ । కుం
 భేద మణ్డలెబిమ్బే వహ్నోచ యజనంవిభాః ॥ ౮౮ ॥ ముఖ్యేకలేప్
 ప్రకుర్వీత హ్యనుకల్పేతుమణ్డలమ్ । వినాకుమ్భాదిషుయజేద్భిన్ను
 వహ్నోప్రవాహజేత్ ॥ ౮౯ ॥ ఇథం యః కారయేద్భక్త్యా జయ
 స్తుత్సనముత్తమమ్ । ఇహేప్సితాగ్ధాన్ ప్రాప్య సాయుజ్యం ప
 దమాప్నుయాత్ ॥ ౯౦ ॥ అథచాశ్వయుజేమాసి కర్తవ్యం సర్వసిద్ధి
 దమ్ । పీరలత్స్యుత్సవవిధిం వత్సోమిమునినత్తమాః ॥ ౯౧ ॥ తస్మి
 న్నాసిసిలేపత్నే హ్యస్తమీకలయాపివా । అవిధ్ధాయాం నవమ్యాంతు
 శ్రీదేవుత్సవమాచరేత్ ॥ ౯౨ ॥ తద్వాసరాసుసారేణ నవాహో
 ర్సవమాచరేత్ । తిథిలోపేహ్యమావాస్యాం ఆరభ్యోత్సవమాచ

రేత్ || ౯౩ || వృధౌద్వితీయామరభ్య నవాశూతస్సవమాచరే
 త్ || సప్తాహంవాపిపశ్చాహం త్ర్యహమేకాహమేవవా || ౯౪ ||
 అవరేదుత్సవంలత్యైఃఫలకామనయాద్విజాః || నవాహం వైష్ణవం
 ప్రోక్తం సప్తాహంతార్వర్షకంభవేత్ || ౯౫ || పశ్చాహంత్యైర్ద్వి
 కంప్రాక్తం త్రియహం శ్రేవముచ్యతే || ఏకాహముత్సవంబ్రాహ్మ
 పశ్చాదైవంప్రకీర్తితమ్ || ౯౬ || బ్రాహ్మంవే బ్రహ్మసిద్ధ్యర్థం వైవంరో
 గవినాశనమ్ || ఐన్ద్రం దుర్భిక్షనాశార్థమార్షం రాష్ట్రాభివృద్ధిద
 మ్ || ౯౭ || వైష్ణవంతుత్సవంప్రోక్తం భక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ || ఉ
 త్సవారమ్భపూర్వేదుర్నిశౌయామజుగ్రార్పణమ్ || ౯౮ || ర
 త్నాబంధంచ విధివతుగ్రాహ్యద్దేశికసత్తమః || ఆరమ్భేచావసానేచ ఆ
 భిమోత్తమమార్గతః || ౯౯ || సంస్నాపయేద్ధ్యాయించేపీం శ్రీసు
 వైక్రైవదేశికః || ప్రత్యహం నిత్యపూజాస్తే విశేషార్చనమాచరే
 త్ || ౧౦౦ || కుమ్భేచ మణ్డలవిమ్బే వహ్నోచాపి యథావిధి ||
 తత్రతత్ర విశేషోఽయకధ్యతే సంప్రతిద్విజాః || ౧౦౧ || కుమ్భార్ప
 నే శ్రీయంచేపీం మధ్యకుమ్భే సమర్పయేత్ || సుదర్శనంతువర్ధన్యాం
 ప్రోగ్వదేవసమర్పయేత్ || ౧౦౨ || లక్ష్మీకీర్తిర్జయామాయా ఉప
 కుమ్భాప్తకేద్విజాః || ప్రభవాప్యయయోగేన పూజ్యాఃప్రాగాది
 షుక్రమాత్ || ౧౦౩ || తత్రద్వారార్చనవిధిం శృణుధ్వం మునిపుత్ర
 వాః || వాస్తీశః త్రైతపాలౌద్వా సర్వద్వారేషు పూజయేత్ ||
 లక్ష్మీకీర్తిర్జయామాయా ద్వా రేషూర్ధ్వస్థితాఃక్రమాత్ || సృష్టిర్జ్జా
 జయామాయా సావిత్రీచ క్షమాతథా || ౧౦౪ || శుద్ధాశుద్ధా త
 థాద్యేద్యే ప్రాగాదిద్వారశాఖయోః || తథా౭౭ది ద్వారకుమ్భ
 షు జ్యేష్ఠావిధ్యోస్తతైవచ || ౧౦౫ || శ్రద్ధాకాంత్యోః || క్రియాస్ప
 ష్టోః క్షమామూర్తిజయాఖ్యయోః || క్రమాద్వస్త్యప్రయోగేన పూ

జనంతు సమాచరేత్ ॥ ౧౦౭ ॥ చక్షీం చైవ ప్రచక్షీం చ పూర్వద్వారే
 ప్రపూజయేత్ । దక్షిణోత్తయోగేన తోరణస్తస్సు మూలయోః ॥
 బలాకినీందక్షిణేతు యజేద్వనసమాలిసీమ్ । విభీషీ కాం శాఙ్గరీంచ
 పశ్చిమేనం ప్రపూజయేత్ ॥ ౧౦౮ ॥ తతైవహ తరద్వారే శఙ్ఖపద్మ
 నిధీయజేత్ । సత్యాదీంశ్చ పతాకాసు ఇన్ద్రాదీంశ్చ యథాక్రమమ్ ॥
 పాగ్ధ్వదేవార్చయేద్విప్రా అయంద్వారార్చనక్రమః । ప్రాతర్వి
 శేషయాగానై ఉత్సవంచ సమాచరేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ సావర్ణశిబికాయా
 నే అథవాపుష్పగుణ్ణపే । శ్రియందేవీం సమారోప్యహ్యులజ్జాత్య
 విశేషతః ॥ ౧౧౦ ॥ సర్వైరార్యతోపకరణైర్నయేద్ద్రామప్రదక్షిణ
 మ్ । ఏవంకృత్వోత్సవం పశ్చాద్దేవీమాస్థానమణ్ణపే ॥ ౧౧౧ ॥ హే
 మసీతెనమారోప్యహ్యులజ్జాతాననాదితైః । భూగైఃక్రమేణసంపూ
 జ్య నయేద్భోజ్యసనంతతః ॥ ౧౧౨ ॥ అర్ఘ్యాదీన్యర్హణంచాపి
 మధుపర్కం సమర్పయేత్ । ముగ్ధాన్నపాయసానీని భక్ష్యాణిఽపి
 ధానిచ ॥ ౧౧౩ ॥ పృథుకాదీంశ్చోపహారాన్ శ్రియదేవ్యై నివే
 దయేత్ । శీతశుంభర్పణంచైన వాళికేరరసంతథా ॥ ౧౧౪ ॥ సమ
 ర్ప్యదద్యాత్తాంబూలం ముఖవాససమన్వితమ్ । జపయజ్ఞం తతఃకు
 ర్వాల్లక్ష్మీనున్ద్రేణ మన్త్రవిత్ ॥ ౧౧౫ ॥ నివేదితంతు యన్త్ర
 వ్యం చతుర్థావిభజ్యైస్తతః । తేషేషాంశం సమాదాయ ఆచార్యా
 యప్రదాపయేత్ ॥ ౧౧౬ ॥ శిష్టాసంశాంస్తథాసర్వాన్ భక్తైభ్య
 శ్చప్రదాపయేత్ । స్తోత్రైశ్చ వివిధేర్మంత్రైర్గ్రీతైర్వాద్యరవైస్స
 హ ॥ ౧౧౭ ॥ తదానన్తాపయేల్లక్ష్మీంసర్వాభీష్టఫలప్రదామ్ । ఏవం
 కృత్వా తతోలక్ష్మీం ప్రాసాదాన్తప్రవేశయేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ ఏవం
 ప్రతిదినంకుర్యాన్నవమృతం ముఘాహుత్సవమ్ । సాయంప్రాత
 శ్చతుస్థానపూజనేన సమన్వితమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ నవమీదివసెప్రాప్తే
 పాగ్ధ్వతగృత్వోత్సవవాదికమ్ । రాత్రా విశేషయాగానై కుణ్ణమ

జ్జలమధ్యగామ్ ॥ ౧౨౨ ॥ శ్రీయంవిసృజ్య హృదయే కుమ్భం
 ధేవ్యాస్తుసన్నిధిమ్ । సమానీయసమభ్యర్చ్య శ్రీయం శ్రీసూక్తము
 చర్చర ॥ ౧౨౩ ॥ కుమ్భతోయేనసంప్రీత్య కాతుకంచ విసృజ్య
 చ । హవిరంతం సమభ్యర్చ్య ప్రణిపత్యమాపయేత్ ॥ ౧౨౪ ॥ య
 జమానోగక్షిణాభిరాచార్యాదీప్రతోషయేత్ । ఏవంయఃకారయే
 ద్భక్త్యా మహానవమికోత్సవమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఆయుష్యారోగ్యమైశ్వ
 ర్యం తెజఃకీర్తించసంతతిమ్ । సర్వాభీష్టాంశ్చ సంప్రాప్య బ్రహ్మ
 సాయుజ్యమాపుయాత్ ॥ ౧౨౬ ॥ తదనేయ్యర్చ్యశాన్త్యాంతు దే
 వస్య మృగయోత్సవమ్ । సక్ష్యమాణేన విధివా కుర్యాద్ద్రాష్ట్రా
 భివృద్ధిదమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ నవమ్యామేవదేవస్య తురగంచ పిశేషతః ।
 అలంకృతం తథాస్త్రాఘం దేవస్య ధనురాదికమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ వా
 హాయంస్తు నదీతీరం సరస్తీరమథాపివా । సమానీయాథ సంస్నాప్య
 తురగంచాయుధాదికమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ అలంకృత్యపిశేషేణ మాల్యై
 ర్వస్త్రాద్వికైస్తథా । ఛత్రధ్వజపతాకాద్యైర్మృత్తవాద్యరవైస్సహ ॥
 గ్రామప్రదక్షిణంసీత్వా ఆలయం సంప్రవేశయేత్ । తత్రదేవస్య తు
 రగం తాక్ష్యమద్రోణ మస్త్రీవిత్ ॥ ౧౩౦ ॥ సమభ్యర్చ్యాపిర్ముగ
 గ్ధాద్యైర్హవీరంతం సమర్పయేత్ । ఆయుధానర్పయేత్తద్వత్తత్త
 వ్యవైర్ని దేశికః ॥ ౧౩౧ ॥ దశమ్యాం దేవదేవస్య కృత్వానిత్యా
 ర్చనంపురా । యాశ్రామూర్తిగతందేవం నయేదాస్థానమబ్రవమ్ ॥
 తందేవం తత్రసంస్నాప్య పశ్చిమంశతభిర్ద్వతైః । అలంకారాసనే
 భ్యర్చ్య వివేద్యచ మహాహవిః ॥ ౧౩౨ ॥ దేవమశ్వేసమారోప్య
 తతస్తు మృగయోచితైః । అలంకారైరలంకృత్య యాత్రోపకరణై
 స్సహ ॥ ౧౩౩ ॥ భక్తైర్భాగవతైస్సాన్ధం సన్నద్ధైస్సాయుధైర్భ
 తైః । మహావనం సమానీయ తత్రతత్ర విశేషతః ॥ ౧౩౪ ॥ వాన
 ప్రస్థేస్తాపసాద్యైరర్చితానిదభక్తితః । కన్దమూలఫలాదీని వివిధాః

కుసుమస్రజః ॥ ౧౩౧ ॥ సమర్ప్యదేవదేవాయ వహ్నివృక్షసమీపతః ।
 నీత్వా బ్రహ్మణీకృత్య దేవంతగ్రప్రపాదికే ॥ ౧౩౨ ॥ భద్రాసనే
 సమావేశ్య వహ్నివృక్షస్యమూలతః । ఆయుధానిసమభ్యర్చ్య పు
 శ్శ్యాహ్లోక్తిపురస్కరమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ శమీపత్రంతు నశ్శ్యాహ్వా మూల
 మున్నైః దేశికః । దత్వా దేవస్యశిరసి అర్ఘ్యాద్యైస్సంప్రపూజ్యచ ॥
 తాంబూలంవినివేద్యాభ దేశికస్తదనుజ్ఞయా । ధనుర్బాణానమా
 దాయ సర్వదిగ్విజయాయచ ॥ ౧౩౪ ॥ సర్వశత్రువినాశాయ రా
 జారాష్ట్రాభివృద్ధయే । చతుర్దిక్కుచతుర్బాణాణాం డిద్ధైర్ధశ్చర
 ద్వయమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ ప్రయుజేదస్త్రమన్నైః ధన్వనాగైః నాఋ
 చా । శతోర్భయైర్దేవదేవం వివిధైరుపసారతైః ॥ ౧౩౬ ॥ సాయం
 కాలేతు సంప్రాప్తే ఆరోప్యాశ్వే జగన్పృథుమ్ । ప్రదీపశతసం
 యుక్తం నానానాద్యసమన్వితమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ గ్రీవాప్రదక్షిణం దేవం
 మన్నిరాస్త్రప్రవేశయేత్ । దేవేశం నంభిశు మైపుస్సన్నిపాద్యలంకృ
 త్యదేశికః ॥ ౧౩౮ ॥ శ్రీపుష్టిధ్యా సహః ఖం హవిరంతం సమర్చ
 యేత్ । పవం దశమ్యం కర్తవ్యముత్సవంచవ్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౩౯ ॥
 అగ్రపరిం ప్రవత్స్యామి దీపోత్సవమనుత్తమమ్ । వృశ్చికిన్ధే దినకరే
 పాణ్ణనాసీశు యాద్వజాః ॥ ౧౪౦ ॥ చతుర్దశౌభరణాశ్చ కల
 యాప్యరుహోదయే । అపిధాకృత్తికాయుక్తాహ్యాయుక్తావా మునీ
 శ్వరాః ॥ ౧౪౧ ॥ తస్యాంవృషభకాలేతు దీపారోపణమాచరేత్ ।
 ద్వయోరహేనాస్సజ్జతశ్చేషపర్వణస్తస్మిన్దేవదేవే ॥ ౧౪౨ ॥ గ్రీ
 హ్యం పర్వకలామాత్రమపిదీపోత్సవాదికే । దీపంకుర్యాత్ప్రతిపది
 త్వలఙ్ఘా శుద్ధపర్వణః ॥ ౧౪౩ ॥ పర్వద్వయేతుసంప్రాప్తే తస్మిన్దా
 సేద్విజౌత్తమాః । దీపోత్సవంతు మాసాంతపర్వణ్యేవ సమాచరేత్ ॥
 తస్మిన్ సజాగ్రన్తిమష్టేతు పూర్వమేవసమాచరేత్ । ఉభయస్రా
 పినజాగ్రన్తా కృత్తికాభిస్సమన్వితే ॥ ౧౪౪ ॥ పర్వణ్యేవ ముని

శ్రేష్ఠాః దీపారోహణమాచరేత్ | పర్వద్వయం కృత్తికాభరణ్యు
క్తంచేత్తదాద్విజాః || ౧౫౩ || రోహిణ్యావాపినంయుక్తే పర్వణ్యు
త్సవమాచరేత్ | రోహిణ్యాఅవ్యయోగేతు తదామాసాంతపర్వణి ||
సజాగ్రన్తియోగదుష్టేపి దీపారోహణమాచరేత్ | అథ చన్ద్రోప
రాగేణ దుష్టం పర్వయదిద్విజాః || ౧౫౪ || ప్రాకృశ్వాదుపరాగ
స్య సన్త్యక్త్వా సత్తనాడికాః | దీపం రాత్ర్యంతరేకుర్యాద్రాజరా
ష్ట్రసుఖావహమ్ || ౧౫౬ || ఏవం సమ్యగ్విచార్యాథ కుర్యాద్దీపా
త్సవంబుధాః | తద్విధానం విస్తరేణ వత్స్యామిమునిసత్తమాః || ౧౫౭ ||
తద్దినే దేవదేవస్య మన్దిరం సర్వతోద్విజాః | ప్రాసాదభాగమార
భ్య బహిరావరణాన్తినుమ్ || ౧౫౮ || సంత్రాశయేచ్ఛుద్ధతోయై
రాప్రిష్ఠాజ్ఞైః పరిచారకైః | శలాకాసహితైర్దర్భైస్సహ దేవీ విమిశ్రి
తైః || ౧౫౯ || మార్జయేత్సర్వతస్త్రా లెపయేద్గోమయామ్బుభిః |
అస్త్రేణ ప్రోక్షయేత్పశ్చత్పశ్చత్పశ్చత్పశ్చత్ కుశామ్బుభిః || ౧౬౦ ||
సుధాచూర్ణైః కరలంకృత్య పికిరేదక్షతైర్భుజమ్ | వితానైః పుష్పమా
లభిరలంకృత్య చ సర్వతః || ౧౬౧ || చన్దనాగరుకర్పూర ధూపై
స్సర్వత్ర ధూపయేత్ | తతోపరాష్ణే సంప్రాప్తే దేశికో మూర్తిపై
స్సహ || ౧౬౨ || ప్రాసాదం సంప్రవిశ్యాథ మూలవిమ్బగతం పి
భుమ్ | సమభ్యర్చ్యా ధ్యాయేత్తస్మాదుత్సవకాతుకే || ౧౬౩ ||
సమావాహ్య సమభ్యర్చ్య శ్రీపుష్టిభ్యాం సమన్వితమ్ | యాత్రా
విమ్బం భద్రపీఠే నివేశ్యా స్థానమన్తపే || ౧౬౪ || పుష్పాంబుగరం
తతః కృత్వా మూలవిమ్బాదిషుద్విజాః | తత్రాబంధంచ విధివత్కృత్వా
దేశిక సత్తమః || ౧౬౫ || చతుష్టానార్పణం కుర్యాద్యథోక్త విధినా
తతః | సంస్నాపయేత్తదాదేవం పశ్చిమింశతిభిర్ఘృతైః || ౧౬౬ || మ
హాతాపావిషావైస అపూషేరుపహరకైః | అభ్యర్చ్య దేవదేవేశం
కుర్యాద్దీపాధివాసనమ్ || ౧౬౭ || మూలవిమ్బస్య పురతోధాన్య

పీఠం ప్రకల్పయేత్ । సౌవర్ణం రాజతంబాపి తామ్రం మృత్తయమే
 వచా ॥ ౧౬౮ ॥ దీపపాత్రం సమాదాయ తప్తిన్నాథకసంమితమ్ ।
 గవ్యనాజ్యంపమాపూర్య వర్తిం తన్నధ్యతోన్యసేత్ ॥ ౧౬౯ ॥
 సూతవైర్వస్త్రభుజ్జేర్వా కృతాం కార్వాసతస్తుభిః । తత్పాత్రంథా
 న్యపీతోద్ధ్వ విన్యస్య మునిపుణ్ణవాః ॥ ౧౭౦ ॥ తత్పాత్రపరితశ్చ
 ప్తౌ శరావాణ్ముగపూరితాః । సవర్తికాన్యసేత్తత్ర ప్రాగా
 దిషు యథాక్రిమమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ పుణ్యాహంవాచయిత్వాతు పాశ్ర
 యేదస్త్రీవారిణా । ప్రదోషే దీపపాత్రాణి వాహయన్ దీక్షితైర్ద్వి
 జైః ॥ ౧౭౨ ॥ గత్వాకుంజసమీపంతు తత్రకుంజస్థవహ్నినా । దీపాన్
 ప్రజ్వాల్య నేత్రేణ వాహయన్ బ్రాహ్మణైస్తదా ॥ ౧౭౩ ॥ వేదఘో
 మైర్వాద్యఘోమైస్సాకం ధామప్రదక్షిణమ్ । కృత్వా దేవస్య పు
 రతిఃప్రాగ్వత్పితృవన్యసేత్ ॥ ౧౭౪ ॥ నేత్రేణవాగ్నిమస్త్రీ
 ణ దీపమర్హ్యదిభిర్యజేత్ । తతశ్శుభేముహూర్తేతు వృషలగ్నేగు
 రూత్తనుః ॥ ౧౭౫ ॥ దేవమర్హ్యదినాభ్యర్చ్య దీపపాత్రం సము
 జ్వలమ్ । ఆదాయ నేత్రమస్త్రీణ ఉద్దీప్యస్యేతివాఙ్మచా ॥ ౧౭౬ ॥
 ప్రదర్శ్య దేవదేవాయ సర్వమజ్ఞానంయుతమ్ । పరిచారకహస్తైర్దీ
 పందత్వా తతోగురుః ॥ ౧౭౭ ॥ తేనద్వారేషుసర్వేషు మణ్డపావ
 రణేషుచ । విన్యస్తాదీపికాస్సర్వాః దీపయేద్ద్విజపుణ్ణవాః ॥ ౧౭౮ ॥
 తదానీమాత్సవంబిన్సుం శ్రీపుష్టిభాగ్యం సమన్వితమ్ । యానమా
 రోష్యవస్త్రాబ్జైరలంకృత్యవిశేషతః ॥ ౧౭౯ ॥ యాతోపకర
 నైస్సార్థం ప్రదీపానాం సహస్రతైః । అగ్నియావైర్ద్విజశ్రేష్ఠైర్నవ్రా
 ననలదేవతాః ॥ ౧౮౦ ॥ ప్రభూవరణాద్యేషు సర్వేష్వావరణై
 ర్విపి । భ్రామయేద్దేవదేవేశం ప్రాదక్షిణ్యేనవైద్విజాః ॥ ౧౮౧ ॥
 దేవస్మోత్సవకేథాయాం సర్వత్రావరణాదిషు । దీపా నానావిధా
 కార్వాకల్పనీయాన్సమన్తతః ॥ ౧౮౨ ॥ తథాప్రాసాదదిగ్నగే

జాణ్ణపెగొపురెఘుచ | శ్రియాదీవాం మన్దిరేఘు పరివారాలయేఘుచ
 ధనధాన్యాదిగేహేఘ తథాపుష్పాలయాదికే | దీపారోపంతదాక
 ర్వాద్యాత్రాబిఘ్నస్య సన్నిధౌ || ౧౮౪ || తతస్తు జేవదేవేశ
 గోపురద్వారమాసయేత్ | తతద్విజ్ఞావక్ష్యమాణం విఘ్నదీపం ప్రక
 ల్పయేత్ || ౧౮౫ || శైలజంఘాహజంవాపి దారుజంవాయథారు
 చ | పాప్రసాదోచ్ఛాగ్రియమానంవా శతతాలమథాపివా || ౧౮౬ ||
 తదర్థంవాతదర్థంవా దీపస్తమ్భం సమాహరేత్ | చతుర్థావిభజే
 స్తమ్భం ఏకాంశం చతురశ్రకమ్ || ౧౮౭ || త్ర్యంశంతూర్ద్వయో
 డశాశ్రవాస్తాశ్రం వృత్తమేవవా | ఏకహస్తం ద్విహస్తంవా త్రిహ
 స్తంవాఘనంతథా || ౧౮౮ || స్తమ్భాగ్రే చతురశ్రంచ పీఠంకుర్యా
 త్సప్తకమ్ | తథాస్తమ్భమలంకృత్య పత్రపుష్ప లతాచయైః || ౧౮౯ ||
 ఆహృత్యైవంవిధం స్తమ్భం బహిర్ద్వారస్య బాహ్యణః | సంస్థాప
 యేదన్తరాశం స్తమ్భగోపురయోర్భివేత్ || ౧౯౦ || ద్వాత్రంశత్
 స్తమ్భమానంవా చతుర్వింశతగ్రంతువా | రథమూశ్రావిరోధేన
 తతోప్యధికమేవవా || ౧౯౧ || యద్వాస్తమ్భం గోపురాన్తస్థాప
 యేన్మునిపుక్తవాః | పీఠగోపురయోర్క్యధేయద్వాస్తమ్భం ప్రకల్ప
 యేత్ || ౧౯౨ || స్తమ్భమూలేచతుర్ద్వస్తం త్రిహస్తంవాయతంది
 జాః | తావన్యానెనవిస్తీర్ణం ద్విస్త్రిహస్తోద్భితందిజాః || ౧౯౩ ||
 సార్థహస్తోద్భితంవాపి చతురశ్రంతు పీఠకమ్ | శిలాభిరిష్టకాభి
 ర్వా కల్పయేన్మునిపుక్తవాః || ౧౯౪ || స్తమ్భాధస్తాత్పూర్వభాగే
 సింహందక్షేతు మారుతమ్ | పశ్చిమే వైనతేయంచాప్యత్రరేహంస
 మాలిఖేత్ || ౧౯౫ || ఏవంకృతే దీపదణ్డే యథాశాస్త్రంఘో
 భనే | ముహూర్తే తార్క్ష్యమన్త్రేణ పూర్వమేవప్రతిష్ఠితే || ౧౯౬ ||
 తదాపూర్వోదితం దీపపాత్రచూరోపయేద్ద్విజైః | ఇత్యేవం విఘ్న
 దీపస్య విధానం సంప్రకీర్తితమ్ || ౧౯౭ || ఏవంకృత్యాతతోజేవం

సయేద్ద్రానుప్రదక్షిణమ్ । * తత్రతత్రగ్రామవీధ్యాం దీపారోహణ
 మాచరేత్ ॥ ౧౯౮ ॥ తీర్థతీరేషుచాద్యానే కూపతీరాదిషు ద్వి
 జాః । చత్వరేషుచ సర్వత్ర దీపారోహణమాచరేత్ ॥ ౧౯౯ ॥ గృ
 హేగృహేతథాకుర్యాన్యనుయన్ సర్వవీధికాః । తతస్తుదేవదేవేశం
 వన్తిగాస్తాప్రవేశయేత్ ॥ ౨౦౦ ॥ అష్టానవాన్తపేభద్రవిష్టరే సన్ని
 వేశ్యతు । అన్యైదిభిస్సనుభవ్యైర్చ అపూపానుపహారకాన్ ॥ ౨౦౧ ॥
 పాయపాదీన్ తథాలాజాన్ తాంబూలాదీన్నివేదయేత్ । అగ్నౌ
 సస్తవయేద్దేవం ప్రాయశ్చిత్తాహుతీస్తథా ॥ ౨౦౨ ॥ ఘృతే
 వాప్తోర్తరశతం జుహుయాద్దేశికౌత్తిమః । తతోవిసర్జయేద్దేవం కుంజ
 నుంజలనుధ్యగమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ కుంభుపంప్రాత్రణాదీంస్తు ప్రాగ్వదే
 వసమాచరేత్ । తతస్తుచాత్యనంబిన్సు ప్రాసాదాస్తాప్రవేశయే
 త్ ॥ ౨౦౪ ॥ తత్రచావాహితాంశక్తిః పునర్నూరెవయోజయేత్ ।
 యజమానోదక్షిణాభిగాచార్యాదీన్ప్రతోషయేత్ ॥ ౨౦౫ ॥ ఏవం
 యః శారయేద్భక్త్యా దీపోత్సవహనుత్తనుమ్ । ఇహలోకేసుఖంప్రా
 ప్యపరలోకేనుహీయతే ॥ ౨౦౬ ॥ శార్తికాయాం పౌర్ణమాస్యాం
 హి కర్తవ్యమిదముత్సవమ్ । తోషకృద్దేవదేవస్య విస్తరేణ ప్రకీర్తిత
 మ్ ॥ ౨౦౭ ॥ శార్తికేవాసివిప్రేన్ద్రోశ్శుక్లేకాదశి కాతుయా । త
 స్యాముపోష్యగాత్రాన్యంతు జాగరేణ జగత్పతిమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ త
 త్కాలాచితరంగోద్ధేస్తోషయిత్వాతుగీతకైః । బ్రాహ్మేముహూర్తై
 సంప్రాప్తై విశేషేణయిజేద్విభుమ్ ॥ ౨౦౯ ॥ సంశ్రావయేద్గీతకా
 నిస్తోత్రాణి వివిధాక్షరభాః । హువామావసానంసర్వంతు సవిశేషం
 సమాచరేత్ ॥ ౨౧౦ ॥ తత్రాలేయేచగాయన్తి తవృశ్యన్వన్తి
 యోజనాః । తేహంపుణ్యఫలావాప్తిం కశ్యక్నోత్యభివశోతుమ్ ॥
 అతఃపరంప్రవత్స్యామి మార్గశీర్షోత్సవంపరమ్ । కొదణ్ణస్థీ దినకరే

తతాశ్చ సజగ్రమేద్విజాః ॥ ౨౦౨ ॥ సంస్కృత్య దేవదేవేశమ
 ధమోస్తమమార్గతః । అలంకారాసనంనీత్వా హ్యర్హ్యైర్ద్యేషవః
 పూజ్యచ ॥ ౨౦౩ ॥ వాసోభిర్భూషణైర్మలైర్వర్ణైః స్మరీకాదిభిః ।
 అలంకృత్యచదేవేశం విష్వక్సేనాదికాంస్తథా ॥ ౨౦౪ ॥ తతః
 భక్తబిమ్బృశ్చ సంస్కృత్య నవభిర్ఘ్రటేః । అలంకృత్య విశేషేణ
 యజేద్ధ్యౌదిభిఃక్రమాత్ ॥ ౨౦౫ ॥ తతస్తు దేవదేవేశం నీత్వా
 భౌజ్యాసనంశుభమ్ । ముగ్ధాన్నం పాయసాన్నంచ శరీరాఘృ
 తసంయుతమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ నానాపిధానిభిర్యోగిషిపిధానిఫలానిచ ।
 తాంబూలంముఖవాసంచ వినివేద్యయథావిధి ॥ ౨౦౭ ॥ నివేదితా
 న్నభిర్యోగిషి విష్వక్సేనాదికస్యచ । భక్తానాంచ నివేద్యానాం దే
 వదేవం శ్రియఃపఠమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ ప్రదక్షిణీకృత్యశతా ప్రణమ్యచ
 యథావిధి । తోవయేద్వైష్ణవైర్దైవం స్తోత్రైర్నానావిధైస్తథా ॥
 సంస్కృత్యైర్ద్రామిదైర్వాపి దేవపరమ్యసూచకైః । మానసం ధ్యా
 నమిత్తుక్తం కాయకంకర్తవ్యచ్యతే ॥ ౨౦౯ ॥ వాచికం స్తోత్రమి
 త్యుక్తం త్రివిధైస్తోషయేన్ప్రభుమ్ । తతస్తు వైష్ణవాగ్ర్యాణాంవైష్ణవ
 స్తుతిగాయనామ్ ॥ ౨౧౦ ॥ తీర్థం నివేదితాన్నాదీనాం దధ్యాక్షేపస్య
 సన్నిధౌ । వైష్ణవా భగవద్భక్తా గృహీత్వా వినయాన్వితాః ॥ ౨౧౧ ॥
 పీత్వా తీర్థం ప్రసాదంచ భక్షయేద్దేవసన్నిధౌ । ఆరభ్యసజగ్రమా
 దేవం మాసాంతం మునిపుణ్ణవాః ॥ ౨౧౨ ॥ అరుణస్యోదయాత్పూ
 ర్వం సమారాధ్యయథావిధి । ముగ్ధాన్నపాయసాన్నాదీభిర్యో
 గివివిధానిచ ॥ ౨౧౩ ॥ నివేదయేచ్ఛదేవాయ భక్తేభ్యశ్చ దినేచ
 నే । భక్తప్రణీతగాథాభిః స్తుతీతపురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ తస్మిన్
 మాసేవిశేషేణ దేవదేవస్యసన్నిధౌ । సర్పిషాతలతైలైర్వ్యాదీపా
 రోహణమాచరేత్ ॥ ౨౧౫ ॥ త్రింశద్దినేవిశేషేణ దీప్తమారోపయే
 త్త్రయః । ఇహభక్త్యాభిలాభౌగాభావిష్ణులోకం సగచ్ఛతి ॥

ఏవం త్రింశద్వింశంకుర్యాదర్పసంత్వరుణాదయే । తప్తిన్నన్యై దశ
 దినే విశేషోగ్నవహుచరేత్ ॥ ౨౨ ॥ ఉత్సవారమ్భపూర్వేచ్యు
 ర్నిశాయానుజుగారర్పణమ్ । రత్నాబద్ధచవిధివత్కృత్వా దేశికస
 త్తమః ॥ ౨౩ ॥ ఉత్సవారమ్భదిససాదారభ్యాస్త్యదినావధి । చ
 తుష్ఠానార్పణంకుర్యాత్సంప్రాతర్యథాఽపి ॥ ౨౩౦ ॥ ఆరిం
 భేచావసానేచ స్పృశనంప్రాగ్విధాచరేత్ । ద్వితీయావరణాదానా
 గొపురాద్భూతేనవా ॥ ౨౩౧ ॥ కల్పయేద్దేవదేవస్య మహానన్త్ర
 సముత్తమమ్ । వితానైఃఫలపుష్పేశ్చ ద్విజైశ్చామరాదిభిః॥౨౩౨॥
 అలంకుర్యాద్విశేషేణ యథాలాచనసుప్రియమ్ । మధ్యాహ్న
 దేవదేవేశం శ్రీపుష్టిభ్యాం సమన్వితమ్ ॥ ౨౩౩ ॥ శివికాయాం
 సమారోప్య హ్యాలంకృత్యపిశేషశః । విష్వక్సేనాదిభిశ్చైవ భక్త
 బిన్నాదిభిస్సహ ॥ ౨౩౪ ॥ యాతోపకరణైస్సార్థం కృత్వాగ్రా
 నుప్రదక్షిణమ్ । మహానన్త్రపమానీ య శత్రవైసింహవిష్టరే ॥ ౨౩౫ ॥
 దేవమారోప్యదేవీభ్యాం విష్వక్సేనాదికానపి । దేవహ్యభిముఖం
 స్థాప్యహ్యాలంకారాసనోద్ధితైః ॥ ౨౩౬ ॥ భోక్షేర్దైవంసమభ్యర్చ్య
 భక్తిబిమ్బాంశ్చదేశికః । సదాగమాదికాన్యేదాంస్తథాదివ్యంశ్చ
 సంహితాః ॥ ౨౩౭ ॥ ఇతిహాసపురాణాని స్తోత్రంజైవంచ మానుష
 మ్ । వేదోపబృహ్మణాంశ్చాన్యశ్చసంస్కృతం ప్రాకృతంతువా ॥
 భాషాన్తరగతంవాపి తదాసంశ్రావయేద్విభుమ్ । తతస్త్యస్త్రవిధాన్నా
 ని భక్ష్యాణి వివిధానిచ ॥ ౨౩౮ ॥ పృథుకాన్నాభికేరేత్సుకదళీచ
 ణకాదికాన్ । నాభికేరొదకాదీని తాంబూలముపహారకాన్॥౨౩౯॥
 నివేద్య దేవదేవాయ భక్తభ్యర్చయథాక్రమ్ । నివేదితాన్నభక్ష్యా
 దీన్వైష్ణవేభ్యఃప్రదాపయేత్ ॥ ౨౪౦ ॥ తతస్తు దేవదేవేశం శ్రీపు
 ష్టిభ్యాంసమన్వితమ్ । శివికాయాంసమారోప్య భక్తబిమ్బాదిభి
 స్సహ ॥ ౨౪౧ ॥ సవిలాసం నయేత్తత్ర వన్త్రపే ద్విజసత్తమః ।

తతాఁగ్రే భక్తబిమ్బనాం నన్దానంద సమావరేత్ ॥ ౨౪౩ ॥ వేద
 ఘోషైస్తోత్రఘోషైర్దద్యపద్యాశ్చకైస్తవేః । వీణావేణురవైశ్చే
 వ నృత్తగీతాదిభిస్సహ ॥ ౨౪౪ ॥ మణ్డపంద్విగపరిభ్రమ్య పున
 స్సిహ్వాసనేవిభుమ్ । సమారోప్యసమభ్యర్చ్య సాయంకాలేవిశేషతః ॥
 చతుస్సహస్రికామాద్యాం ద్రామిడింస్తుతిముత్తమామ్ । స్థాపయే
 ద్వైష్ణవైస్తత్ర వైవేద్యావైదిసేదినే ॥ ౨౪౫ ॥ తతస్తు దేవదేవేశం
 పూర్వోక్తివిధినాద్విజాః । ధామప్రవక్షిణంనీత్వా మర్దిరాస్త్యప్రవే
 శయేత్ ॥ ౨౪౬ ॥ ఆస్థానమణ్డపంనీత్వా కృత్వా నిత్యార్చనం ప
 భాః । చతుస్థానార్చనంచాపి కృత్వా స్వస్థానమానయేత్ ॥ ౨౪౭ ॥
 ఏవందశదినంకు ర్మృదుత్సవంమునిసత్తిమాః । ఉస్సినానైశుసుమ్భ
 దిగతందేవం యథావిధి ॥ ౨౪౮ ॥ విసర్జయేత్తితోదేవం ప్రణిపత్య
 క్షమాపయేత్ । యజమానోదక్షిణాభిరాచాగ్భ్యుద్యోత్యోపయేత్ ॥
 మార్గశీర్షోత్సవవిధిరిత్యేవం సంప్రకీర్తితః । ముక్తిరస్థేదినకరైశ్చ
 లై సజగ్రీమేద్విజాః ॥ ౨౪౯ ॥ సంస్కాప్య దేవదేవేశం పశ్చ
 వింశతీభిర్బ్రువైః । అలలజ్యుత్యవిశేషేణ హరిగాదిన్నివేదయేత్ ॥
 తతాఁగ్రే యజమానశ్చ గౌరూస్త్యగ్దాదికాంస్తథా । కూశ్మణ్డప్ర
 ఘీదానంచ కుర్వాద్దేవస్యశుప్తయే ॥ ౨౫౦ ॥ తదనేయ్యుద్దేవదే
 వం సమభ్యర్చ్య విశేషతః । అశ్వతత్సే సమారోప్య దేవముత్సవవిం
 బకమ్ ॥ ౨౫౧ ॥ పూర్వోక్తివిధినామర్చ్యస్త్రుగయోత్సవముత్త
 మమ్ । వనేవనేసమానీయ సపిలాసంజగత్పతిమ్ ॥ ౨౫౨ ॥ తత్ర
 తత్రవిశేషేణ సమభ్యర్చ్యయథావిధి । మృగయాంకారయేషుశ్చ
 త్సవినోదం మునీశ్వరాః ॥ ౨౫౩ ॥ పరాహవారణవ్యాఘ్రకృష్ణ
 సారశశాదికాః । మధ్యేకృత్వాశు పరితస్సేనాంవిన్యస్య సాయు
 ధామ్ ॥ ౨౫౪ ॥ అతిశూరభటాస్తత్ర మధ్యేనంవిశ్యయత్నతః ।
 జీవగ్రాహంమృగాబధ్ధా నయేయుద్దేవసన్నిధిమ్ ॥ ౨౫౫ ॥ తతో

విమోచయేత్సర్వాన్పుష్పాన్తైకైశశక్రమాత్ । హతానాంవాక్సు
గాణాంచ భవేత్పుణ్యగతిర్ధ్రువమ్ ॥ ౨౫౯ ॥ తతస్తు దేవదేవేశం
మణ్ణపేనా ప్రపాదికే । భద్రాసనేనీమారోష్య సమభ్యర్చ్య విశే
షతః ॥ ౨౬౦ ॥ సాయంకాలేతు సంప్రాప్తే పూర్వోక్తవిభవైస్సహ ।
గ్రామప్రదక్షిణంనీత్వా మన్దిరాంతప్రవేశయేత్ ॥ ౨౬౧ ॥ సంస్మ
ప్యదేవదేవేశంకలంకృత్య యథావిధి । శ్రేష్ఠస్థిభ్యాం సహవిభుం
హాపిరన్తం సమర్చయేత్ ॥ ౨౬౨ ॥ ఏవంహి దేవదేవస్య మృగ
యోశ్శుచరూరిణః । ప్రతీసంవశ్శరంత్వేసం దేవస్య సకలోత్సవాన్ ॥
యన్కారయంతీప్రేక్షాన్సమనామాజ్యసంయుతః । ఇహాలాకేసు
ఖిభుక్త్వా చిరంభోగాన్యథేష్యతాన్ ॥ ౨౬౩ ॥ దేహసన్యాస
కాలేను ప్రాప్తోఽథ భగవత్పూజమ్ । ఇహసజ్జీర్ణాన్సమ్యుద్దేవస్య
సకలోత్సవాః ॥ ౨౬౪ ॥ ఇతోఽన్యద్వాఛ్చత్రిమిచ్ఛాచేతకథ్య
తేం మునిపుత్రవాః ॥ * * * * *

ఇహశ్రీసాంబార్హత్రై శుశ్కరసంహితాయాం

కృష్ణోత్సవాది మృగయాంతవిధిర్నామ

త్రయోదశోఽధ్యాయః ।

మునయః — శయనస్థై జగన్నాథే చాశుత్తాసస్య మధ్య
తః । పవిత్రారోపణంకార్యమిత్యుక్తం భవతాపురా ॥ ౧ ॥ తద్విధా
నం విస్తరేణ విదస్వవదతాంవర ॥ నారదః — నక్షేలోకహితా
ధాయ పవిత్రారోపణక్రమమ్ । శృణుధ్వం సావధానేన చెతసాము
నిపుజ్జవాః ॥ ౨ ॥ లోపబుద్ధింవినాయస్య భౌగానామప్యసమ్భవః ।
సామధ్యేన వినాయస్య కృచ్ఛాగ్రీదీనాం పరిచుచిః ॥ ౩ ॥ జ్వరా
దివ్యాధిదోషేణ జాతంయస్యాహ్నికక్షయమ్ । చాశుత్తాసస్యవా
క్రాప్తిరస్యస్వతత్త్వతోవినా ॥ ౪ ॥ తస్యతస్య మహాబుద్ధేశ్వ

ఋ యద్విహితంహితమ్ । సాంస్పర్శికానాం భోగానాం మాత్రా
 విత్తంహిపూరణమ్ ॥ ౫ ॥ హృదయజ్ఞానసంజ్ఞానామన్నంచ హ
 విషాస్లుతమ్ । దౌషచారికభాగానాం బీజానాంవిహితానివై ॥ ౬ ॥
 కృచ్ఛ్రాచాన్ద్రాయణాదీనాం వ్రతానాం పరిపూరకః । విశేషార్హ
 ససంయుక్తశ్చౌత్పత్తాస్యస్య సంయుమః ॥ ౭ ॥ సౌమ్రం ప్రశీసరం
 చిత్రం ముక్తాహారోపమశుభమ్ । శమనయతిభక్తానాం సర్వనా
 లోపమాహ్నికమ్ ॥ ౮ ॥ తచ్ఛమాసచతుష్కస్య మధ్యేషుర్యా
 చుచ్ఛభేదినై । ఆషాఢపశ్చిమశ్చాస్త్రయ్యావద్దేవై కార్తికస్యచ ॥ ౯ ॥
 సంపూర్ణం చంద్రదివసం తంకాలం చాన్ద్రానుబ్రువమ్ । ఆకిర్రాటక
 సజాగ్రన్తైస్తులాభోగక్షయావధి ॥ ౧౦ ॥ కాలం తనుష్టపక్షంచ
 సౌరం మధ్యమసంజ్ఞితమ్ । ఏకాదశ్యాం దినాన్త్యాయశ్చౌత్పత్తా
 సోపలక్షితః ॥ ౧౧ ॥ కాలం తం వైష్ణవంబిద్ధి తూర్తిమం సర్వసిద్ధి
 దమ్ । అప్రాప్తేరస్యకాలస్య స్వంతరాయేణకేనచిత్ ॥ ౧౨ ॥ ని
 ర్వాహణీయోప్యపరఃకాలం చాన్ద్రాయణాదినా । సంపాద్యంతైవ
 తన్నభ్యే విధివద్యాగపూర్వకమ్ ॥ ౧౩ ॥ ప్రాసాదస్యాగ్రతఃకు
 ర్యాత్తదర్థం మణ్ణపండ్విజాః । ప్రథమావరణేవాపి ద్వితీయావరణే
 పివా ॥ ౧౪ ॥ తృతీయావరణేవాథ చతుర్థే పశ్చిమేపివా । అగ్ర
 లాభేతదన్యత్ర యథావాఞ్ఛితదిగ్గతమ్ ॥ ౧౫ ॥ చతురశ్రం సమం
 వాపి ప్రాకృశ్చిమదిగాయితమ్ । సౌమ్యయామ్యామ్యయితంవాపి క
 ర్తురిచ్చానుమాపతః ॥ ౧౬ ॥ తథాప్రాగాననంయద్వా యథాభి
 మతదిజ్ఞుభమ్ । ద్వావింశతి ధనుర్తానం మణ్ణపంచోత్తమం భవేత్ ॥
 ఆష్టాదశధనుర్తానం మణ్ణపంమధ్యమంభవేత్ । అథమం ద్వాదశధ
 నుర్తానంస్యాదధవాద్విజాః ॥ ౧౭ ॥ పశ్చిమాస్తాతస్సమారభ్యద్వి
 ద్విహస్తప్రవర్ధనాత్ । త్రినవ్తకరపర్యంతం మాతైర్నవవిధంభవేత్ ॥
 యదోద్ధమం దశకరం మధ్యమంచాష్టహస్తకమ్ । చతుష్టత్పథ

సుంవిద్యాశ్శుద్రం హస్తత్రయాయతమ్ || ౨౦ || త్రింశత్కారావసా
నంవా వటకారాత్పశ్చవింశతః | ఏకం నశ్శృహ్యమానేషు హ్యేషు
విత్తానురూపణః || ౨౧ || సోపవీతమధిష్ఠానం కేవలంవా మసూర
కమ్ | అధిష్ఠానోపరిస్తమ్భం ప్రస్తరంచ త్రివర్గకమ్ || ౨౨ || కపోత
ప్రణసంయుక్తం యద్వౌక్తాకృతివర్జితమ్ | ఏకశ్రేణశ్చసప్తాదిభిన్ది
భేదైస్సమావృతమ్ || ౨౩ || ప్రశస్యోక్తైర్లంకారైశ్చక్తం వాతద్వి
వర్జితమ్ | శిలయేష్టకయావాపి పక్వయావాప్యపక్వయా || ౨౪ ||
ఏకద్వారం చతుర్ద్వారం యద్వాద్వారద్వయాన్వితమ్ | భిక్షియు
క్తమయుక్తంవా కోణభిక్షియుశంతువా || ౨౫ || కేవలంవాప్రపా
దూశ్రముక్తిలక్షణవిజ్ఞానమ్ | ధీవ్రకర్తృప్రసిద్ధ్యర్థం శరకాప్తమయింశు
భమ్ || ౨౬ || గవాక్షకాన్విశించైవ గ్వారైస్తు పరిధూషితమ్ | ఛ
న్నవితానకేనోద్ధేప్తప్రాకారం పరికల్పయేత్ || ౨౭ || యైత్ర స
జ్జగోచరిస్తారోకగురిచ్ఛానుసారణః | శిల్పశాస్త్రానిసూరేణకృ
త్యైవసం నుజ్జపంచ్విజాః || ౨౮ || యాగాధం సుశుభంవిప్రాస్త
త్తద్యైకప్రకల్పయేత్ | మసూరకమధిష్ఠానం వాస్తావధారం ధరా
తలమ్ || ౨౯ || దృఢాంసమాంతదాకారామీషత్పాగ్నిగుత్తరస్థవాం
ప్రావృష్టాంచవిశేషేణ స్థలాందర్పణసన్నిభామ్ || ౩౦ || సామా
న్యనభవేద్యేన మేదిసీమజ్జపస్యతు | ద్విద్వికేనాజ్ఞులానాంతు
ప్రాన్నతేర్యావదప్తకమ్ || ౩౧ || ఏకవృధ్యాల్పమానానాం యా
గానాంతు స్థలాగణమ్ | నవాజ్ఞులాన్నతేస్తావద్యావత్పశ్చదశా
జ్ఞులమ్ || ౩౨ || ప్రాన్నశత్యం స్థలానాంచ మధ్యమానామికాత్మ
నామ్ | చతుర్వింశత్యజ్ఞులాన్తముచ్ఛాయం షోడశాజ్ఞులాత్ ||
ప్రాగ్నిక్తవృధ్యాకర్తవ్యంజ్యేష్ఠమానమితాత్మనామ్ | ఏవముచ్ఛా
యమానంచ కథితంచ స్థలాసుహి || ౩౩ || పాదమర్థంతు హస్తం
వా విస్తారాత్సర్పదితువై | స్థలానామిష్టకాద్యైశ్చచిన్వీయాత్పరి

నేకశః ॥ ౫౦ ॥ చిత్రోద్రితేన విధినా చతుర్దిక్షు సమాలిఖత్ । ముని
సిద్ధామర వ్రాతైరసేకామృతదర్శిభిః ॥ ౫౧ ॥ ద్వీపాచలవనాద్య
వైర్బహుభిర్నృగయూధపైః । సరస్వతీసకల్వైర్జలక్రీడాపరాన్వి
తైః ॥ ౫౨ ॥ ఖవరైర్జనాయుక్తైర్నృపైర్విద్యాధరాధిపైః । ప్ర
శాంతమానస్తేర్విప్రైరాత్మధ్యానపరాయణైః ॥ ౫౩ ॥ ఏవమా
ద్యైరనన్తైశ్చ వాగ్విపాతైశ్చిత్రసంభవైః । తద్యాగవేశ్యసకలం ర
జ్జనీయం ప్రయత్నతః ॥ ౫౪ ॥ కుర్యాత్సుధావలిప్తంవాభూషయే
త్తదనన్తరమ్ । దర్శయేత్పావనైర్వస్తేర్ద్రిష్టకూలైర్వివిధోజ్వలైః ॥
ఘృతాభిరర్థవన్త్రాద్యైరాతపత్రైర్నృసోహరైః । ప్రోచ్యంతైఃపదభి
రూర్జైర్నృసింహైఃపావనైర్వృక్షైః ॥ ౫౫ ॥ మధ్యాహ్నవిధిసత్ క్షీర
సమూజైఃకాంస్యభాజనైః । శాలిశ్శులపాత్రైశ్చసహిరజ్యైః
ఫలైశ్చుభైః ॥ ౫౬ ॥ లాజసిద్ధార్థకైర్బిజభాజనైష్షడ్రసాన్వితైః ।
త్వక్కుగన్ధేస్త్యగేలాద్యైఃపక్ష్యైఃపూగఫలైస్తథా ॥ ౫౭ ॥ మధూ
కబరరద్రాక్షాశిఖుభిస్త్రీఫలైఃఫలైః । యథార్చప్రభవైఃపుష్పైర్బ
హుభిఃప్రకరీయతైః ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యేనమాద్యైర్వివిధైర్పూగపూర్జ
న్తుపావనైః । పవిత్రేణవితానేన సుసితోజ్వలనవా ॥ ౬౦ ॥ చ
శ్రామ్భుగుహచిహ్నాన భూషయేచ్ఛ తదూర్ధ్వతః । స్తర్మాసం
వేష్టయేత్పశ్చాత్సుకూలైర్వివిధైఃపృథక్ ॥ ౬౧ ॥ ప్రాగుత్తరాది
దిగ్భాగాద్యావతోగ్రాంత మారుతమ్ । సితాదివర్ణభేదోజ్ఞాపతా
కాస్తత్రయోజయేత్ ॥ ౬౨ ॥ ఏవంరాగవిభాగేన ప్రత్యగ్భాగా
చ్ఛవైపునః । దక్షిణాశావిధిర్యవద్విధీయంచ చతుష్టయమ్ ॥ ౬౩ ॥
ఏకైవ సర్వవర్ణాచ నాభాకుర్యావితానకే । బాహ్యతో వేదికా
యాస్తు మణ్డపస్య దిగష్టకే ॥ ౬౪ ॥ వహ్నికొణాతనమరభ్య
యావతోగ్రాంతు శాబరమ్ । సితారుణంచపీతంచ కృష్ణంకుర్యా
చ్ఛతుష్టయమ్ ॥ ౬౫ ॥ భూయశ్చోత్తరదిగ్భాగాద్యావద్దిక్పశ్చిమం

ద్విజాః । తథావిధం చతుష్కంతు ధృజానాం పరికీర్తితమ్ ॥ ౬౬ ॥
 రాజపాషాణవన్తాభం చక్రపక్షీశ్వరోపగమ్ । వైజయంతీత్రయం కు
 ర్యాత్తొరణేపూర్వదిక్స్థితే ॥ ౬౭ ॥ దక్షిణేస్ఫటికాభంతు ఆపావ్యం
 సింహారవర్చసమ్ । హేమాభంచోత్తరైకుర్యాత్తొరణే ధృజకశ్రయ
 మ్ ॥ ౬౮ ॥ చతుష్కేణపతాకానాం యుక్తం శ్వేతాదికేనచ । ప
 త్తైకతోరణం వాక్రతృతీయం పంచకంతువా ॥ ౬౯ ॥ అద్ధైనతోర
 ణాయావత్పతాకానాంచ దీర్ఘతా । ఏవంత్వభినసంకృత్వా యా
 గార్థం మణ్డపంద్విజాః ॥ ౭౦ ॥ స్నపనాద్యుత్సవాంతస్య వైశేషి
 కగణస్యచ । పురాప్రశస్తితంచాథ మణ్డపం భూషయేత్తదా ॥ ౭౧ ॥
 ఏవంకృతేతత్సపశ్చాద్వేదికాం తోరణేన్సహ । వివిష్యచవనాద్యై
 స్తు గర్భవన్ద్యాజ్జ్వలైశ్చమాత్ ॥ ౭౨ ॥ చవనేన సమాలభ్య వేదికాం
 కేవలెనచ । బాష్ణీకభాదితేనైవ తేనైవాద్యంచ తోరణమ్ ॥ ౭౩ ॥
 లిప్తంఘృగమదనైవ కుర్యాన్దక్షిణదిగ్గణమ్ । తుమారీధూళీభవం ప
 శ్చినుంకారయేత్తతః ॥ ౭౪ ॥ కుజుగమేనసమాలభ్య కేవలెనోద్గ
 రేష్ఠిణమ్ । క్షీరేణచవనేనైవ కుజుగమేన కృతాన్ధ్రలామ్ ॥ ౭౫ ॥
 రిజనీమాగ్ధయుక్తైన హ్రీబరేణామ్బునాసహ । పుణ్యగంధాపభీభిస్తు
 ద్వారాణాం మణ్డపావనిమ్ ॥ ౭౬ ॥ తతస్తుపిష్ఠైర్ధూపైర్బహుభి
 ర్ధూపయేద్ద్విజాః । తతస్త్రిసరశ్చాత్యతద్వేష్టయేత్సర్వతోబహిః ॥
 మణ్డపసోఽత్తరేభాగే కుర్యాత్కుండం పునైవతు । యద్వాద్విజాస్త
 తోన్యత్ర యాగాగ్రస్థాచ వర్జ్యదిక్ ॥ ౭౭ ॥ దిక్రయేఽభిమతా
 యాదికుర్యాదనలమణ్డపమ్ । ధూమనిర్గమనోపేతం నానాకుండల
 భూషితమ్ ॥ ౭౮ ॥ సాద్రోశ్చపసుపలాచైశ్చ సంయుక్తం తోర
 ణాదికైః । యద్వాపచనగేహేతు కుండంకుర్యాత్సలక్షణమ్ ॥ ౭౯ ॥
 అన్యవైమిత్తికార్థంతు పురాకృతంతువాభవేత్ । యాగమణ్డప
 విన్యాసం సర్వత్రైవం సమాచరేత్ ॥ ౮౦ ॥ ఏవంకృతే తతః

కుర్యాత్సమ్మరగ్రహణం ద్విజాః । తత్ర తావత్పవిత్రాగ్రాం ని
 త్తానమధునోచ్యతే ॥౮౨॥ తేహంతు ద్వివిధం రూపం సూక్ష్మస్థూల
 విభేదతః । సర్వభావేన భక్తానాం యత్పాలయతి సర్వదా ॥౮౩॥
 మనోవాక్పిత్తజంకృత్సం వ్యాపారం శుభలక్షణమ్ । పరిజ్ఞేయమ
 తస్తస్మాత్స్వరూపం తస్య యాదృశమ్ ॥౮౪॥ ఫలమేతి చ వైయేన
 భక్తానాం తత్సమాపనాత్ । యదచ్ఛన్నం జగద్యోనేరనస్తప్రస
 రంసితమ్ ॥౮౫॥ విచ్ఛేదనకృతజ్ఞానామేతి నానాత్మనాస్వయం ।
 జగత్సృష్టంతు తద్విద్ధి హేమసూత్రాది నాశునై ॥౮౬॥ మార్గ
 గ్రహ భిరూనం యథాప్రసాద రాత్మనా । జ్ఞానరాగోపరక్తంతు యు
 క్తం శాస్త్రేషు పీఠ్యజైః ॥౮౭॥ వైజయంతీ రావృతం మన్తైర్వ్రతేనా
 వాసితం పరి । విశ్వరూపమచారేతు సమస్తై శక్తితోవ్యయమ్ ॥
 ఏవం పవిత్రకింతు వాపరిజ్ఞేయం జగత్ప్రభాః । బ్రహ్మణ్యభితో వి
 స్తేన తదాకారే ప్రసస్తితే ॥౮౮॥ భక్త్యాదపి వ్యక్తం దదాతి భ
 గవత్పదమ్ । పూలస్య వ్యక్తిర్క్రీడ్య న్యనహరపవస్థితేః ॥౮౯॥
 పద్మాక్షాగం లవనీయం చ దివ్యధానమిహూహద్యతే । సూక్ష్మం దృ
 ఢం సీత శ్లక్షణం సూత్రం బ్రహ్మప్రసూతయా ॥౯౦॥ వినిర్మితం కుమా
 ర్యానా వృద్ధయా వాపీనీతయా । శుద్ధయా వావిభవయా సంపాది
 తమధాపివా ॥౯౧॥ ధ్రువం వా పట్టజం వాపి కేశరీమాదివర్జితమ్ ।
 యథాలబ్ధం సనాదాయ సమ్యక్ప్రయోజ్య వారిణా ॥౯౨॥ తస్య
 శుద్ధింపు రాకృత్వా నహ నాప్యాయ నేనచ । అనలోక్యస్మరన్తూలం వి
 నిష్పాద్య చతుర్గుణమ్ ॥౯౩॥ (చాతురాశ్చ్యన్యపేతాయా మభవా
 పక్షగం ద్విజ । ప్రభవాప్యయబుద్ధ్యాతు భేదభిన్నోపలక్షితమ్ ॥ కే
 శనాదిష్వదిష్టాత్మభావేన త్రిచతుర్గుణమ్ ।) తస్తుభిర్విషమైర్విష్టోస్స
 మస్య పరివర్జయేత్ । పావిత్రీకీక్రియా యస్తాద్విషమాసానకస్యచిత్ ॥
 భవిత్రకానికార్యాణి తస్తుభిస్తేస్తుతానితైః । మూలమవ్రాది సర్వే

హం మన్తాశ్రాం మునిసత్తమ్ || ౯౬ || కుస్సుస్థమన్త్రీమూరైః
 పాక్రికల్పయేచ్ఛాపణం ద్విజ | అభ్యర్థశమజైర్వాపాథా రా
 కారైశ్చతస్తుభిః || ౯౭ || శతేనాష్టోత్తరేణాద్యం ద్వితయేన ద్వితీ
 యికమ్ | త్రిగుణైనతృతీయంతు వ్యాసమేవంతు తన్నయత్ || ౯౮ ||
 వత్త్రింశత్త్రైధికంచాద్యం ద్వితీయం ద్విగుణంస్ఫుతమ్ | తృతీ
 యం త్రిగుణంకుర్యాదేవమేవమహామతే || ౯౯ || మణ్డలస్థస్యచ
 విభోస్తథావహ్నిగతస్యచ | బిన్బుస్థస్యపవిత్రాశ్రాం విశేషమవ
 ధారయ || ౧౦౦ || మాలాకృతంతు శిరసి యథేచ్ఛగ్రన్థిపూర్వక
 మ్ | ద్వితీయమంసయోర్యానల్లమిత్తః జానుమణ్డలే || ౧౦౧ || మూ
 ధ్నిపాదావధిర్యానత్తృతీయమితిపిస్తృణమ్ | ఆమూర్ధ్నపీతపర్య
 స్తం ననమాలాపవిక్రీమ్ || ౧౦౨ || పృథ్వీతస్యవైకుర్యాశ్చస్త్రిప్ర
 మాణేన శోభనమ్ | బిన్బుప్రతిసరాణాంచ వ్యాసశ్చనియతీష్ఠుతః ||
 సూత్రమానంచ పూర్వోక్తం ద్విగుణంసహసమ్ | త్రిగుణంవా
 మునిశ్రేష్ఠవనమాలాఖ్యభూషణమ్ || ౧౦౩ || అష్టోత్తరేణ సూత్రా
 శ్రాం సహస్రైశ్చ సమన్వితమ్ | యద్వాతచర్ధంపాదంవా కుర్యాద్ద్వి
 త్తానురూపతః || ౧౦౪ || లేపభిత్తిపటస్థేషు మూలవిమ్బే యదా
 ద్విజ | కుర్యాదుత్సవబిన్బుస్య భూషణానాంతుపచ్ఛికమ్ || ౧౦౫ ||
 తదాపిమూలవిన్బుస్య భూషణాన్యపిపూర్వవత్ | కల్పయేదాద్య
 పూర్వాణి బిన్బుప్రతిసరేషు || ౧౦౬ || విభవేదేవదేవేశహరప
 ఛ్చసమన్వితమ్ | నానాకారాణి తన్నుని ముక్తాహరసమన్వితమ్ ||
 శ్ర్యక్షులాన్తరితాదేయాస్సర్వేషాం గ్రన్థయస్సమాః | సఖ్యనేన
 వినాసమ్యక్తాతులుక్తోపమాశ్శుభాః || ౧౦౭ || అష్టోత్తరశతగ్రన్థి
 సంయుక్తా వనమాలికా | చతుఃస్థానావతీర్ణస్య విభారామన్త్రీశా
 యచ || ౧౦౮ || పవిత్రమాద్యసదృశమేకైకంవాద్యయంద్యయమ్ |
 స్తర్వేషాం కర్మవిమ్బానాం తథావైగోపురాదిషు || ౧౦౯ || స్థితా

నాం మస్త్రీబిర్బునాం భజతాం సన్నిధంతరా । ఉత్తమాదీని క
 త్తాణి కుర్యాద్వైముఖ్యకల్పనే ॥ ౧౧౨ ॥ ప్రకల్పయేత్తత్సదృశం
 మధ్యమేనోత్తమేనవా । ద్వితయం ద్వితయంవాపి హ్యేకైకంవా
 నుకల్పనే ॥ ౧౧౩ ॥ అక్తానాం భూషణానాంచ లాఞ్చనానాం
 తతైవచ । శక్తీనాం విహగేశస్య పవిత్రం కల్పయేత్తథా ॥ ౧౧౪ ॥
 పాగ్విశ్మీణ్యకవాద్వేదేషేకంవాథవాద్విజ । యథేచ్ఛా
 మనసఙ్గోష్ఠ్యైహ్యుత్తైస్తు పరికల్పయేత్ ॥ ౧౧౫ ॥ సూత్రాభ్ర
 మసమోపేక్ష్యైర్భూషణసంఘయమ్ । అనేయసాం మణ్డలా
 క్తానాం దేవానాం విధి వేసతి ॥ ౧౧౬ ॥ పరిశ్రేణిగణంకుర్యాత్పథే
 చ్ఛాగ్నిశ్చింత్యభిః । తతైవవిష్వక్సేనాదేశపరివారగణస్యచ ॥ ౧౧౭ ॥
 విష్వాస్త్రుకుంభయోర్ద్వైతే హ్యేకీంవై మణ్డలస్యచ । ద్వయం
 చ కుండాసలయోశ్చాస్త్రపీఠస్యచద్వయమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ లిపేర్వాక్త
 త్వణాతస్య శిల్పశిల్పస్యచప్రభోః । ఘట్టాక్షసూత్రపూర్వాణాం
 క్రియాక్తానాం మహాత్మనామ్ ॥ ౧౧౯ ॥ బలిపీఠాదిదేవానాం
 దేశాంతరనివాసినామ్ । గుర్వాదీనాం చతుర్థాంతు హరిపీఠాప్ర
 లాపినామ్ ॥ ౧౨౦ ॥ ద్విజౌత్తమాదినక్తానాం నిత్యమచ్యుతభావి
 నామ్ । గృహస్థబ్రహ్మచారీణాం యతీనాం వనవాసినామ్ ॥ ౧౨౧ ॥
 వృద్ధానాం జనకాదీనాం భగవత్తత్వవేదినామ్ । బద్ధానాంభ్రాతృ
 పుత్రాణాం నారాయణరతాత్మనామ్ ॥ ౧౨౨ ॥ జాయాయాభ
 క్తినమ్రాయా రతాయా అర్చనెహరేః । సమన్వితీనాంచమిత్రాణాం
 భగవద్దామవాసినామ్ ॥ ౧౨౩ ॥ తదుత్తరసహాయానాం చాతు
 రాత్కృత్యభిలాషిణామ్ । భృత్యానాం స్వానుకూలానాం పురుషో
 త్తమయాజినామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ వృద్ధయేయోగ్యతాయైచపవిత్రీకరణా
 యచ । తథాభిమతమానైస్తు తస్తుభిర్గ్రీభిస్తథా ॥ ౧౨౫ ॥ కుర్యా
 త్పవిత్రనిచయమథవామునిసత్తమ । గుర్వాదీనాంచతుర్థాంతు య

తీనాంచ కుటుమ్బినామ్ || ౧౨౬ || క్రమాచ్ఛతుర్వింశతిభిస్సూన్
 త్రైలోషోదశభిస్తథా । తతోద్వాదశభిశ్చైవ అష్టభిష్టత్త్రిభిస్తథా ।
 పవిత్రకాణికార్యాణి గ్రంథయస్సూత్రసంఖ్యయా । ఆరాధకస్యచ గు
 రోఽకుర్యాద్వైభూషణద్వయమ్ || ౧౨౭ || స్థూలకల్పమిదంప్రా
 క్తం సూక్ష్మకల్పమిహాచ్యతే । శిరఃప్రమాణేనార్పయాభూ
 షణం ప్రథమంప్రృతమ్ || ౧౨౮ || చతుశ్శతేనసూత్రాణాం ద్వా
 త్రింశద్భిస్తథాధికైః । సూత్రానివర్తేశ్చసంప్రసంగపరికల్పయచ శోభ
 నమ్ || ౧౨౯ || సప్తవింశత్స్రీమాణేన దత్వాప్యగ్రంథిసంఖ్యయమ్ ।
 కణ్ణామూర్ధ్వగతంనాభిప్రమాణేన పవిత్రకమ్ || ౧౩౦ || పరికల్ప
 ద్వితీయంచ సూత్రాణాం మునిసత్తమ । శతశ్చత్యయేణచ తథా చతు
 ర్వింశద్భిరేవచ || ౧౩౧ || ద్విగుజైర్గ్రంథినిచయైరునుగర్భంతుతత్
 ప్రృతమ్ । సూక్ష్మదేశాస్సమారభ్య యావత్పాదద్వయానధి || ౧౩౨ ||
 నేత్రసూత్రేన్ద్రిభాగోక్తేస్సూత్రగ్రామేశ్చకల్పయేత్ । త్రేగు
 జైర్గ్రంథినిచయైస్తతోన్యధ్విజసత్తమ || ౧౩౩ || అష్టోత్తరేణసూ
 త్రాణాం శతేనగ్రంథిభిస్తథా । శిరఃపూజావతారాదా యావత్పీఠం
 తు వైష్ణవమ్ || ౧౩౪ || సూత్రైర్గ్రంథిగజైశ్చైవ గర్భేస్సుపిష్టైస్త
 తః । మణ్డలస్య ప్రమాణేన కుర్యాచ్చానన్యచ్ఛతుష్టయమ్ || ౧౩౫ ||
 ప్రథమం పద్మమానేన నాభిమానం ద్వితీయకమ్ । అరతుల్యం తృతీ
 యంస్యాచ్ఛతుర్థం నేమిభిసస్సమమ్ || ౧౩౬ || ఏకాశీతిభిరావర్తై
 స్సూత్రాణాం ద్విజసత్తమ । అగ్నేఃకుణ్డప్రమాణేన గ్రంథిభిస్తావదే
 వహి || ౧౩౭ || భూషణతృతయంకుర్యాద్వ్యథాయోగం మహామ
 తే । అష్టోత్తరశతాదధైస్సూత్రైస్తద్గ్రంథిభిస్తథా || ౧౩౮ || భూష
 ãం సుసమంచైవ సుశుభంపరికల్పయేత్ । ద్విజేన్ద్రిద్విజముఖ్యానాం
 బ్రాహ్మణానాం తదర్థతః || ౧౩౯ || ముఖ్యమేతత్ ప్రృతంకల్పం
 అనుకల్పమిదంశృణు । అష్టాధికేనసూత్రైశ్చ శతేనప్రథమంద్విదమ్ ||

చతుర్థాగ్నినమపరం తదధైర్య తృతీయకమ్ । ఆద్యంచతుర్థిర్భాగ్ని
 గన చతుర్థం కల్పయేత్తతః ॥ ౧౮౨ ॥ త్రిభాగ్నినం చతుర్థాత్తు అ
 గ్నేగకుర్యాత్తుభూషణమ్ । ద్విజైస్త్రాణాం ప్రకుర్వీత సప్తవింశతిత
 స్తుజమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ చాహ్వానానాం ప్రకుర్వీత తస్తుభిర్నవభిర్ద్విజ ।
 స్తనాదూర్ధ్వముధోనా భేర్నక ర్తవ్యం కదాచన ॥ ౧౮౪ ॥ సూత్రత్ర
 యేణచాన్యేషాం భక్తానాంతు జగద్గరోః । సూక్ష్మకల్పమిదంప్రా
 క్తం పరికల్పమిహోచ్యతే ॥ ౧౮౫ ॥ చతుష్ఠానావత్సప్తస్య ముఖ్య
 మస్త్రస్యైవైభాః । శతేనాష్టోత్తరైశ్చైవ హ్యధైవాంశేనవా ము
 నే ॥ ౧౮౬ ॥ తన్ననాం భూషణంకుర్యాదైకైకంవా త్రయంత్ర
 యమ్ । జపహోమాదికాసంఖ్యాయోగ్ధారిక్తాన హోత్తనామ్ ॥ ౧౮౭ ॥
 సమీకరోతి భక్తానాం మన్త్రిణానుతపవహీ । కుర్యాత్తద్గ్రీష్ఠినివ
 యం సూత్రసంఖ్యోపలక్షణమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ యద్యచ్ఛయా తతోన్యే
 షాం యాజ్ఞానాం పరికల్పించ । సూత్రశ్రవణసమోపేక్షేర్గర్భ
 రూపణసంఖ్యయమ్ ॥ ౧౮౯ ॥ తస్మై దేవదేవస్య చతుష్ఠానస్థిత
 స్యయత్ । పవిత్రకగణవిప్రప్రోక్తమాద్యపురస్సరమ్ ॥ ౧౯౦ ॥
 కుర్యాత్తుగర్భరచనాం తస్యసర్వస్య సత్తమ । హేమసద్రశ్చ క
 ర్పూరమలయిత్రోదకుజుగమైః ॥ ౧౯౧ ॥ సర్వాపధిసమోపే
 తైస్త్యగేలాదివిమళితైః । పావనైర్విదైర్ద్రివ్యైర్వివాసపిచునా
 సహ ॥ ౧౯౨ ॥ బీజపూరసమాకారమామ్రములకశబ్దవత్ । తదస్త
 రాళానిపునస్తృచ్ఛన్నేనతు తస్తునా ॥ ౧౯౩ ॥ విభాగప్రతిపత్త్య
 ర్థం గ్రథనీయాన్యదూరతః । అన్యేషాం సర్వవిఘ్నానాం యథా
 విత్తానుకూపతః ॥ ౧౯౪ ॥ కల్పయేద్గర్భరచనాం పూర్వోక్తద్ర
 వ్యసంఖ్యయైః । ఆరాధకస్యచగురోస్సగర్భం భూషణద్వయమ్ ॥
 విహితం భగవత్సత్త్రిన్యాసాత్తాదాన్యైభావనాత్ । అతోన్యే
 షామగర్భంవ రచనీయం యథాక్రమమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ అంతరాళగతం

గర్భం కుర్యాద్బాహ్యకరజ్జీతమ్ । అలఙ్కృత్యచసావక్షేరుపరిష్టా
 చ్చరూప్సకైః ॥ ౧౫౭ ॥ (పవిత్రచ్ఛేదనంమూలం జాతరూపమయై
 స్తువా । శక్తపక్షగదాచక్రమాలాశ్రీవల్గపూర్వకైః) ఏకప్ర్యేవబహూ
 నాంవా యథావిత్రానుసారతః । ఏవంకృత్వా పవిత్రాణిక్రమేణద్వి
 జసత్తను ॥ ధాతుజేవితతేభాణ్డేనస్త్రీచ్ఛన్నేనిధాయచ । అథవావై
 దర్థేభాణ్డేన్మృత్యుయేవా సుశోభనే ॥ ౧౫౮ ॥ పాలాశేనాపిచైకస్మిన్
 మాస్త్రం భూషణసంశ్చయమ్ । అన్యస్మిన్తాకేకంస్థాప్యసనుస్తం
 ద్విజసత్తను ॥ ౧౬౦ ॥ ఆచ్ఛాద్య వాససాపశ్యాశ్చుసితేనాహతేన
 చ । బద్ధయిత్వాతు సూత్రైశ్చ దృఢేన సుసితేనచ ॥ ౧౬౧ ॥ మధ్యే
 తు యాగద్రవ్యాణాం తేభాణ్డే పినివేశయేత్ । ఏవంహి సర్వసం
 భారాన్ సమ్పూద్య ద్విజసత్తమాః ॥ ౧౬౨ ॥ చాతుర్థాస్యేవోన్య
 తమే మాసేవై శుక్లపక్షికే । ద్వాదశ్యాం దేవదేవస్య పవిత్రాగ్రో
 పమాచరేత్ ॥ ౧౬౩ ॥ పూర్వందశమేయకాదశోన్యగుగ్యాగ్నిర్వా
 ధివాసనమ్ । ఏకాదశ్యాం వానుకల్పే అధివాసనమాచరేత్ ॥ ౧౬౪ ॥
 సద్యోధివాసం ద్వాదశ్యాం కుర్వాద్వా శత్ర్యభావతః । అధివాస
 దినాత్పూర్వదినే కృత్వాఙ్గురార్పణమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ అధివాసది
 నేకుర్వాద్రత్రాబద్ధంచ దేశికః । అధివాసాదికంసర్వం శృణుధ్వం
 మునిపుణ్ణవాః ॥ ౧౬౬ ॥ ఆచారోన్యమూర్తిప్రేసార్థం దశమ్యాంతు
 నిశాముఖే । మన్తైశ్చ సన్నిధిం గత్వా ప్రపూజ్యాన్యైదిభిఃక్రమా
 త్ ॥ ౧౬౭ ॥ తస్మాదనుజ్ఞామాదాయ ప్రాసాదాగ్రస్థితంశుభమ్ ।
 యాగమన్తపమాసాద్య ద్వాదార్పణపురస్సరమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ పూర్వ
 వత్పూజనంకుర్యాత్కాలశేమణ్డలక్షితౌ । సంప్రవిశ్య తతఃప్రాగ్వ
 న్ములమూర్తౌతు పూజనమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ ప్రదక్షిణప్రణామాంతం సవి
 శేషం సమాచరేత్ । తపభిత్తిపటస్థంతు మూలభిమ్బం యదాద్వి
 జాః ॥ ౧౭౦ ॥ తదా వైమిత్తికేభిమ్బే సర్వంకుర్యాద్విశేషతః ।

పతస్య సన్నిధౌ విప్రాశక్యత్వా స్మరణమూత్రకమ్ || ౧౭౧ || స్మర
 నాదికృతే బిమ్బే నిత్యవైమిత్తికేపివా । సర్వమన్యతపవిత్తాస్తం
 మూలబిమ్బే సమాచరేత్ || ౧౭౨ || నిత్యోత్సవార్థం బిమ్బేతు త
 దాకుర్యాత్తదుత్సవమ్ । తేషామసన్నిధౌ విప్రా దర్పణ తత్సమీప
 గే || ౧౭౩ || కుర్యాన్నృపనమాశ్రంతు తదాకుర్యాత్తదుత్సవమ్ ।
 దర్భసాక్షాతిజెహుర్వే చక్రేవా కుమ్భకేపివా || ౧౭౪ || ప్రాగ్వ
 దన్యసినుస్తంతు మూలబిమ్బే సమాచరేత్ । తతో హామగృహం
 గత్వా కుంజం సంస్మృత్య పూర్వవత్ || ౧౭౫ || తత్రానలంచ సం
 స్మృత్య కుర్యాద్వై ముత్తరీతర్పణమ్ । ప్రాపాదం సప్రవిశ్యాక
 ష్యత్వా హూమసమర్పణమ్ || ౧౭౬ || ప్రణమ్య దేవదేవేశం త
 తి స్వీకం పవిత్రంమ్ । దహనాప్య న సంశుద్ధం హోక్తిశం చాఘ్నవా
 రిణా || ౧౭౭ || వాసిశం గర్భధూపాభ్యాం చతుఃస్థానస్థితస్యచ । ని
 వెద్యచక్రమేణైవ ధూపందత్వాన్యపూర్వకమ్ || ౧౭౮ || నిజాన
 ద్విమయైర్భౌగైర్నిశిత్యైస్తస్త్వసపయమ్ । తథాపిభక్త్యై తృప్తా
 హం త్వామ్యజామ్యస్తాసిద్ధయే || ౧౭౯ || ఇతి విజ్ఞాప్య దేవస్య త
 తౌ దైర్ఘ్యాన్యవారిణా । సర్వం భూషణపూర్వంతు సంహోక్త్యద్ర
 న్యసంశ్చయమ్ || ౧౮౦ || అథ పాణిద్వయేనైవ అగ్నిహోమాశ్మకేన
 తు । యోగ్యతాపదవీనీత్వా సర్వం భూషణసంశ్చయమ్ || ౧౮౧ ||
 మూలమత్రైస్త్రిసంహోక్త్య సంస్మృత్యాక నిరీక్ష్యచ । కుమ్భయో
 గ్యానిచైతస్మిన్ మణ్డలీయానిచాపరే || ౧౮౨ || విమ్బయోగ్యాని
 చైకస్మిన్నాగ్నేయాన్యవరేద్విజాః । అన్యైవి ముత్తరీయోగ్యాని
 షకస్మిన్ ద్విజసత్తమాః || ౧౮౩ || పాత్రే పాత్రే పృథక్ స్థాప్య పా
 త్రాబాధానురూపతః । ఆచ్ఛాద్య వాసపాపశ్చాత్సరితేనాహతే
 నతు || ౧౮౪ || తాని భూషణపాత్రాణి క్రమేణచ పృథక్ పృథక్ ।
 బద్ధనీయాని సూత్రేణ దృఢేన సుసితేనచ || ౧౮౫ || శాలిభిస్తజ్జులై

రాపి తిలైర్వా త్రితయేనవా । చతుస్త్రిద్యైకభాతైర్వా కృత
 పీతేథవాస్థతే ॥ ౧౮౬ ॥ తానిభూషణపాత్రాణి సంస్థాప్య పురతో
 విభాః । ప్రణవేనార్పయిత్వాతు వర్మణాస్థగయేత్పునః ॥ ౧౮౭ ॥ ఇ
 వాగారం బహిశ్చాస్తః మద్దిరం యాగసంజ్ఞితమ్ । సంవేద్య సిత
 సూత్రైః చతుర్థాతద్దుణైనతు ॥ ౧౮౮ ॥ తతోభ్యర్థ్యసమూహంతు
 పశ్చికాలపరాయణమ్ । షట్కర్మనిరతంచాపి యోబృన్దంతు వైష్ణ
 వమ్ ॥ ౧౮౯ ॥ సమక్షం భవతాం భక్త్యా శ్వసప్రభుం పూజయా
 మ్యహమ్ । సన్నిధానమతః కార్యం మదనుగ్రహ కామ్యయా ॥ ౧౯౦ ॥
 ఏనమభ్యర్థ్యతేభ్యస్తు హ్యనుజ్ఞాంప్రతిగృహ్యచ । సన్నిధౌ దేవదే
 వస్య జాగరేణ నయేన్నిశామ్ ॥ ౧౯౧ ॥ ఏకాదశ్యాం ప్రభాతేఽ
 కృతస్నానశకృతాహ్నికః । ఆచార్యో బ్రాహ్మణేస్సాన్ధ్యం యతిభి
 ర్వైష్ణవోత్తమైః ॥ ౧౯౨ ॥ స్వధర్మనిరతైశ్చైవ విష్ణుభక్తైర్మథప్ర
 తైః । ప్రవేశ్యభగవద్రేహం కృత్వా నిత్యాగ్నినంవిభాః ॥ ౧౯౩ ॥ చ
 తుఃస్థానార్చనంచాపి సవిశేషం సమాచరేత్ । తతైవరాత్రాఃపిచ స
 విశేషంసమాచరేత్ ॥ ౧౯౪ ॥ హవనాన్తం క్రియాకాణ్డం జపస్తుతి
 పరస్తతః । ఆరాధ్యపాత్రగ్రతఃస్థిత్యా జాగరేణనయేన్నిశామ్ ॥ ౧౯౫ ॥
 స్నాత్వాబ్రాహ్మేముహూరైథ దేశికో వైష్ణవైస్సహ । ప్రవిశ్య దేవ
 సదనం కృత్వా నిత్యార్చనంవిభాః ॥ ౧౯౬ ॥ చతుఃస్థానస్థితందేవం
 సమభ్యర్చ్యయథావిధి । తతస్తుచాత్యనంబిమ్బం శ్రీపుష్టిభ్యాంస
 మన్వితమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ యానమరొప్యనస్త్రాద్యైరలంకృత్యపిశే
 వతః । మణ్డపంతు సమానీయ వినివేశ్యచవిష్టరే ॥ ౧౯౮ ॥ పాత
 యేచ్ఛతుగోవేదాంశ్చతుర్దిక్షుయథావిధి । అథభూషణపాత్రస్య
 గత్వావై సన్నిధింద్విజాః ॥ ౧౯౯ ॥ పూజయిత్వాసముష్ణుత్య పా
 త్రం చ్రాతినరీయకమ్ । అవలూక్యసమాదాయ ధ్యాయేదాద్యేద్వి
 జాభిలమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ సాంవత్సరంతుయ్యత్యర్క ఆప్రభాతాన్నిశా

స్నానమ్ । ధ్యానోష్ఠానిమగళంసమ్యగవవగ్రహదంతుయత్ ॥౨౦౧॥
 సంస్కృత్య నిమగళం ముస్త్రీం శుద్ధోచ్ఛారక మేణతు । మస్త్రీ స
 వ్దాయతతూన్ద్రం సూత్రే ముస్త్రీం తైఃతవ ॥ ౨౦౨ ॥ పక్షిత్వా
 త్ననాసార్థం దద్యాద్యే ముస్త్రీమూఢని । సమాదాయాపరం సూ
 త్రం తస్మిన్సకళనిమగళమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ ధ్యానకర్తృస్వరూపంతు కర్తృ
 ధ్యాయేచ్ఛ వాసిరమ్ । స్మృత్వాచోభయరూపంతు ముస్త్రీంకల
 శేపూజితమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ పూర్వవచ్చానుసద్ధానం కృత్వాదద్యాన
 విశకమ్ । తతః ప్రతిసరంవిప్రసృతీయంచ సమాహరేత్ ॥ ౨౦౫ ॥
 బాహ్యంచ వాసిరంకర్తృసకలంచాఖిలంస్తరేత్ । పూజయంతం స్వ
 మాశ్చనం ఆధారాచ్ఛ పదానధిమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ లయభోగాధికా
 రాఖ్యక్రమేణ సకళాత్మనా । సకళం ముస్త్రీనాథంతు లయభోగా
 దిశ్యోహమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ స్మృత్వాకృత్వాచ సద్ధానం దద్యాత్ప్రీతిస
 రంతతః । అస్మిన్పుష్టి సర్వాగైశ్చైవైష్టాపై ప్రధాన్విజః ॥ ౨౦౮ ॥
 పూజయాసముపేతీసు ర్వామృషణాని పృథక్పృథక్ । అన్తరాన్తర
 యోగేన ఘట్టాబ్జసమన్వితా ॥ ౨౦౯ ॥ సమస్తరత్నసద్ధాతు పు
 ష్పక్షుశిఫలాన్వితా । సత్సుగద్ధాన్వదర్భధ్యా లాజసద్ధార్థతైరుప
 తా ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రత్యే ప్రవ్యాసుబహుశో వృష్టికరగతైస్తుదా । కే
 వలా పుష్పపృష్టిర్వా శక్థాదీనపి నాదయేత్ ॥ ౨౧౧ ॥ దత్వైసం
 కలశస్థస్య పురావప్రపవిత్రకమ్ । అనేనవిధినాదద్యాత్కణ్డలస్థసన్వితై
 పురా ॥ ౨౧౨ ॥ పవిత్రకత్రయంశుభ్రం భూగఢానేచ నారద । ద
 ద్యాత్సమస్తమస్త్రీణాం త్రీణ్యేకం వాయుభేదభయ ॥ ౨౧౩ ॥
 బిమ్బస్థంతుసమభ్యర్చ్య ప్రదద్యాత్కూషణానితు । కలశోక్తక్రమే
 తైవ వనమాలాఖ్యభూషణే ॥ ౨౧౪ ॥ పూర్వవచ్చానుసద్ధానం స
 ర్వంకృత్వానివేదయేత్ । పృథక్పృథోయదాపోక్తకీరీటాద్యం
 చతుష్టయమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ క్రమేణావాహయేద్విప్రీ భూషణానాం

చతుష్టయే । కిరీటాఖ్యసురేశస్య భానుకుల్యప్రభాన్వితః ॥ ౨౧౬ ॥
 పరివారయతస్త్రిస్తత్వమస్మిన్ శీర్షభూషణే । వత్సస్థలజగద్యోనేర్హు
 షణం కల్పితం మయా ॥ ౨౧౭ ॥ శ్రీవత్సగచ్ఛపూర్ణైస్తుసమానభ
 గవత్ప్రియ । వత్సస్థలజగద్యోనేర్హుషణం కల్పితం మయా ॥
 కాస్తుభాగచ్ఛరత్నానామీశత్వంభగవత్ప్రియ । భాతుపుష్పసనా
 కీర్ణైప్రవాళమణిభూషితే ॥ ౨౧౮ ॥ వననాలెసమాగచ్ఛదేవదేవ
 ప్రయేశుభే । చతుర్భురైత్తైర్నస్త్రైస్తుక్రిమేణావాహయేద్విజాః ॥
 అక్టానాం భూషణానాం చలాఞ్చనానాం తైత్తైవచ । శక్తీనాం విహ
 గేశస్య తైత్తైవ మునిసత్తమాః ॥ ౨౧౯ ॥ పీఠస్య చ పవిత్రాణి ప్రద
 ద్యాతి గ్రామశస్త్రతః । ఏవమేవవిభోద్ధిగ్యాన్మూలమన్త్రగీతస్యచ ॥
 సర్వేషాం మూలవిమృశాం లక్ష్యైర్బాధి నాం తైత్తైవచ । అనేయేషాన్మ
 బిన్బానాం పరివారగణస్యచ । శాస్త్రపీఠస్యచ లిప్తేర్బాధిగణస్య
 చ ప్రభోః ॥ ౨౨౦ ॥ ఘట్టాక్షసూత్రపూర్వాణాం అగ్న్యసాత్మా
 దికస్యచ । చత్రచామరపూర్వాణాం సర్వోపకరణస్యచ ॥ ౨౨౧ ॥
 ద్వాగవరణదేవానాం సర్వేషాం చ ద్విజౌత్తమాః । క్రిమేణ భూష
 ãదత్వా యాయాదగ్నినికేతనమ్ ॥ ౨౨౨ ॥ అగ్నిస్థస్యఽభిర్త
 ద్యాద్భూషణానిశుపూర్వవత్ । అగ్నౌని వేదయేద్ద్విప్రభూషణం న
 తు హిమామయేత్ ॥ ౨౨౩ ॥ యస్తాత్సన్యాసమూర్ధ్వైతు విహి
 తం భూషణస్యచ । నాహర్తుం యుజ్యతేఽగ్ని దోషమాహరణం వి
 నా ॥ ౨౨౪ ॥ తత్తైవ స్రుక్సుప్రివాదీనాం దద్యాత్ప్రకీసరంతదా ।
 దేశికస్యహృదారోప్య పూజితస్యచ దేవవత్ ॥ ౨౨౫ ॥ స్వంస్వం
 చారోప్యచానేయం దేశికానాం తత్తైవచ । సాధకానాం తతో
 దద్యాద్ద్యాగ్లానామపిత్రమాత్ ॥ ౨౨౬ ॥ మూలవిమేయదా
 కుర్యాత్ప్రవిత్తారోపణం ద్విజాః । తదాతు మూలబెరస్య దత్వా
 ప్రతిసరంపురా ॥ ౨౨౭ ॥ నైవేద్యాన్తం సమభ్యర్చ్య వశ్యాదు

శ్చైవకౌతుకమ్ । యాగమన్తపమానీయ అభవాస్థానమన్తపే ॥౨౩౦॥
 భద్రాసనేసమారోహ్య పూర్వోక్తవిధివారతః । చతుఃస్థానస్థితస్యాపి
 దద్యాద్భృతీసరంద్విజాః ॥ ౨౩౧ ॥ ఏవంహిదేవదేవస్య చతుఃస్థా
 నస్థితస్యచ । ఆలంకారాసనేమూలమన్తైఃప్రణవేనచా ॥౨౩౨॥
 ఆమూర్ధ్నక్షత్రమశోదత్వా భూషణాని యథావిధి । భోజ్యాశ్చిననం త
 తోనీత్వా వివిధాభ్యవహోత్తేః ॥ ౨౩౩ ॥ భోక్షేరభ్యర్చ్యదేవేశం
 బ్రూమూర్బద్ధాఙ్జలిస్త్యివమ్ । సావలెపాన్నమోహద్వకర్తృత్యా
 గౌమయాకృణః ॥ ౨౩౪ ॥ శ్చమేవసర్వం జానాసి సర్వేశమృద
 యేష్ఠిణః । యథాశక్త్యాశ్చనిచ్చాశస్త్రాపి పరిమేశ్వర ॥ ౨౩౫ ॥
 తన్నిమిత్తేమదకర్తృశింశ్చోష్ఠ్రితయేనుయా । ఏవముక్త్యా సమ
 భ్యర్చ్య చతురంగపాశ్చరాత్రకాః ॥ ౨౩౬ ॥ భగవత్ప్రీతివత్యా
 మిశక్త్యాప్రావరణైర్ధవైః । తథాప్రతిసరాంతైస్తు బ్రహ్మచారీయ
 క్తగురూః ॥ ౨౩౭ ॥ తర్పయిత్వాకవాన్నేన పూతేన వివిధేన
 మి । పశ్చాదుత్పవబిన్దుతు యానమారోహ్యదేశికః ॥౨౩౮॥ మ
 హాశ్చనవిధిప్రాకస్మర్వనాశ్చసంయుతమ్ । ప్రక్షిణక్రమేణైవ ప్రా
 సాదంతుప్రవేశయేత్ ॥౨౩౯॥ దేశిక స్వకస్తవేర్వపూర్వంకుర్యా
 చ్చ భూజనమ్ । బద్ధభ్రాతృసమోపేతిస్సపిశేషం ద్విజౌత్తమాః ॥
 సాయంప్రాతఃప్రతిదినం భూషణోన్మర్జనావిధి । చతుఃస్థానస్థితందే
 వం సమభ్యర్చ్యయథావిధి ॥ ౨౪౦ ॥ మన్తపేచౌత్సవంబిమ్బు
 నపిశేషం సమర్చయేత్ । ఉత్సవం దేవదేవస్య కుర్యాత్కాలవ్య
 యేపిచ ॥ ౨౪౧ ॥ వాహనారోహణంరాత్రౌ దివసేవాచరేద్ద్వి
 జాః । సమాప్తిదివసప్రాతర్విశేషయజనంతతః ॥ ౨౪౨ ॥ చతుః
 స్థానస్థితస్యాపి మధ్యమధ్యర్పవైససహ । ఆవరూప్య పవిత్రాశీ
 రాత్రామణ్డలవహ్నిగమ్ ॥౨౪౩॥ విస్మజ్య విధివతుర్రాత్రామణ్డ
 సంప్రీక్షణాదికమ్ । ఏకరాత్రంత్రిరాత్రం వాపశ్చానాప్తరాత్రకమ్ ॥

పవిత్రకం స్థావయిత్వా తతస్సవ్యాసమాచరేత్ । అభవార్పాగతం
 వివ్రతావత్సంస్థాప్యభూషణమ్ ॥ ౨౪౬ ॥ యావదేకాదశీశుక్లాసం
 వృత్తా కార్తికస్యశు । అపనీయవమాల్యాదీన్ ప్రదద్యాద్వా దినే
 దినే ॥ ౨౪౭ ॥ నోయాతి స్థానతాంయావత్సంప్రాప్తే కాలవాస
 రే । అథనీయగురోర్భక్త్యా నివేద్యబ్రాహ్మణస్యవా ॥ ౨౪౮ ॥ ప
 జ్జికాలప్రసక్తస్య తదభావాత్తు నారద । షట్పార్శ్వసంప్రసృజ్యైస్స వి
 స్టుభక్తస్యోత్పత్యః ॥ ౨౪౯ ॥ విశేషయాగహోమా నై కృత్వాచార్య
 ప్రపూజనమ్ । వైష్ణవాః పూర్వఽత్యుజ్జ్వలగాయదాచ్ఛాదనంతరః ॥
 తేహంచైవ యథాశక్తిభావాదథ నారద । యద్భవైకింతువానస్త్రు
 మేకస్యావశ్యమేవహి ॥ ౨౫౦ ॥ ఉపిత్వానిచాన్యేహం సోఽర్చిరి
 యాణియోజయేత్ । ప్రార్థనాచతతః కార్త్యా యతీనాం సంయతా
 త్సనామ్ ॥ ౨౫౧ ॥ యుష్మత్ప్రసాదసామర్థ్యాత్సమాసు పరిపూ
 ర్ణితా । క్రియాక్తానాంచ సర్వేహం మావేస్తు సమాయచ్యుతిః ॥
 పవమస్త్యితివక్తవ్యం సర్వైస్తాలసమన్వితమ్ । సంఘస్సర్వకృతాకృ
 త్యదోషస్సమయపూర్వకః ॥ ౨౫౨ ॥ నాశమాయాః వైక్షిప్రం
 పవిత్రారోహణాన్తునై । పాతియస్తాశ్చదోషంహి పశనాశ్చరిరక్షతే ॥
 విశేషేణద్విజంత్రాతి పూర్ణకర్మకరోతచ । సాధకేచ క్రియాహీనే
 తస్మాదుక్తోమయామహాన్ ॥ ౨౫౩ ॥ యాగపవవిత్రాఖ్యఉక్తల
 క్షణలక్షితః । పక్ష్యతేసూక్ష్మరూపోన్యప్రకారో మునిపుణ్ణవాః ॥
 కేవలెబిన్దుకేవాపి యాగమద్విరసంస్థితే । ప్రాసాద సంస్థితేవాపి
 దశమ్యానుధివాసితే ॥ ౨౫౪ ॥ కల్పయేద్భూషణారోపం వినాక
 లశమణ్డలే । అగ్నిస్థేపి తదాకుర్యాత్తత్ప్రాగ్నదధివాసితే ॥ ౨౫౫ ॥
 పకంద్వే శ్రీణివాదద్యాత్పవిత్రాణి తదాఽభాః । సమానీయోక్తమా
 ద్యేన భేదేనతు కృతానివా ॥ ౨౫౬ ॥ ద్రవ్యాభావేద్విజత్రైష్టాల
 శక్తిగోచరవాణి వేత్ । సద్యోధివాసం ద్వాదశ్యం కృత్వాశక్త్యాను

శారయేత్ ॥ ౨౬౦ ॥ సోపనానంద్యజశ్రేష్ఠా అర్చాయాం భూష
ణంవిభోః । యథేచ్ఛాకల్పితైస్సుత్రైర్గ్రాన్థిభిస్తు యథేచ్ఛయా ॥
నిశారోచనయావాపి పవిత్రాణాంచ ధాతునా । కేనచిన్ద్రస్థయోవి
చ్ఛాపిధివస్పరిరజ్జయేత్ ॥ ౨౬౩ ॥ పుష్పపూర్ణానిగర్భాణి కృ
త్వావా కేవలాన్యథాః । ప్రపూజ్యపూర్వవద్విప్రా బిన్దుస్సన్నిహి
తంః భుమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ నివేద్యభూషణం దర్శాద్వాణీముచ్చారయే
దనామ్ । యన్మయాబ్రహ్మసూత్రంచ కల్పితం గ్రాహయిస్వచ ॥
కిర్తనాః పూరణాథాయ యథాదోషోనమేభవేత్ । ఇత్యుక్త్యాచ
తతోదద్యాత్పూజ్యపరిపవిత్రామ్ ॥ ౨౬౬ ॥ స్తుత్వాచ దేవదేవే
శం ద్విజీయేన్మన్మథముత్సరః । పూజయిత్వాథదేవేశం కుర్యాత్త
దవసంహృతిమ్ ॥ ౨౬౭ ॥ గృహే పవిత్రయాగేశు విశేషముధు
నోచ్యతే । బిన్దుస్థై మణ్డలస్థైవా చతుఃస్థానస్థితేపివా ॥ ౨౬౮ ॥
పవిత్రాణాం త్రయందద్యాదైకైకంవా యథేచ్ఛయా । ఇత్యుక్తిం
యోగివాంశ్రేష్ఠః పవిత్రారోహణంపఠమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ పవంకృతేనతి
తగా సిద్ధింభవతి శాశ్వతీ । సర్వాథాసాధకానాంచ చేనోభిషే
తేతదా ॥ ౨౭౦ ॥ తపోదానవ్రతానాంచ విహితస్యాహ్నికస్య
చ । నిశ్శేవయాగభోగానాం కృత్వా సంపూరణక్రియామ్ ॥ ౨౭౧ ॥
అపరేదహనివైకుర్యాచ్చతుర్థే సప్తమేపివా । స్నపనం పూజ్యమ
స్త్రీస్య తీర్థోద్దేశేదధస్యమే ॥ ౨౭౨ ॥ నద్యాం సముద్రగామిన్యాం
దేవభాతే హ్రీదేతువా । ప్రీతయేపరమేశాయ త్వాత్సనోదఃఖహా
నయే ॥ ౨౭౩ ॥ ఆహ్లాదాయామరాణాంచ పితౄణాం తృప్తయే
తువై । ఆప్యాయనార్థంభూతానాం భువనానాంచ భూతయే ॥
దేశదోషప్రశాన్త్యర్థం గోబ్రాహ్మణహితాయవై । యథావత్సప
నంకుర్యాత్తీర్థవిచ్ఛేదేపి ॥ ౨౭౪ ॥ నిత్యస్నపనవిచ్ఛేదు
కుర్యాత్తత్తదసన్నిధౌ । నిత్యోన్మసపరేవిచ్ఛేదోచితత్తదస

శ్లోకం ॥ ౨౭౬ ॥ తదభావే పవిత్రైశ్చ దర్భనాశ్చ రిజేశుభే । పథా
 నమశ్రమే సమ్యక్సంధ్యం సుసమాహితాః ॥ ౨౭౭ ॥ బహుశా
 ఖనభగ్నాగ్రం సమూలం యదపుష్పిణమ్ । ప్రాజ్ఞుభో దర్భమా
 దాయ ప్రణవేనపురాక్షితేః ॥ ౨౭౮ ॥ తతస్సైవేవతన్మూలం ప్రా
 గ్మృగైర్హృదయధిష్ఠితమ్ । తస్యేనాథ్యనాథం యస్మద్యశూతానతి
 స్థితే ॥ ౨౭౯ ॥ ఆగాధ్యనున్త్రినాథేన స్వరేగ్వ్యవృత్తం వాహన్త
 నా । వివర్తం పరమాత్మీయవాద్యతౌఖ్యంచ ష్చిణమ్ ॥ ౨౮౦ ॥
 అనేకదర్భముచచ్ఛంయతాగ్రం కాణ్డేషు చొత్తివామ్ । అణిమాది
 నుజైశ్చ క్షం పుంసశ్చ తేనకల్పితే ॥ ౨౮౧ ॥ వాచకం తస్య
 యోగ్యత్యం హంసయుక్తం ద్విలక్షణమ్ । బస్మికాగ్రచతుషేణ
 విక్రమార్పం చతుష్టయమ్ ॥ ౨౮౨ ॥ పశ్చిమీయాయోవిక్రమీయ
 క్తానం స్వక్రేపకైః । ప్రణవాదినయోన్యైశ్చ వ్యాపకం సూక్ష్మల
 క్షణమ్ ॥ ౨౮౩ ॥ ఏవంశ్రోత్రాదికావృత్తాన్వనామ్నాగ్రధియేత్త
 దా । కత్తైర్విరియాణాదను తతస్తత్త్వాతిపశ్చకమ్ ॥ ౨౮౪ ॥ పం
 చకంస్వకభూతానాం బహ్వైవైత్యవసాసకమ్ । అవశిష్టైశ్చ తత్త్వా
 ర్పణీయైశ్చ కిరణైశ్చ ॥ ౨౮౫ ॥ వివాళిభాసమూహేన సమిష్ఠా
 నావధేరథ । కశ్చిత్తమాద్వదేశోచ్యయథా నోయాతివైపునః ॥
 బహుధా శాస్త్రైశ్చ కల్పితైశ్చ సభ్యయా । విభిన్నానాంచ శా
 స్త్రానాం భజ్నాదేకతరస్యచ ॥ ౨౮౬ ॥ ఉపవ్యతేనృథాత్వంచ
 తత్త్వాత్కర్తృత్వయేదృథమ్ । దర్భనాశ్చ రిజంత్యేవం సమాప్తవాదౌప
 విశ్రాంతమ్ ॥ ౨౮౭ ॥ అనుసంధ్యతేతత్ర మాత్రాధ్యానం యథాస్థిత
 మ్ । పూజయిత్వాస్మయపుష్పద్యేరలంకృత్యపరేషదమ్ ॥ ౨౮౮ ॥
 శ్వమేవతీర్థంభగవంస్తవమేవామితనంపరమ్ । త్వయైవాధిష్ఠితంస
 ర్వవిదం జానామితత్వతః ॥ ౨౯౦ ॥ తత్రాపిచ త్వయాదిష్టం శ్రీ
 ణ్మూర్త్యాం శుభప్రదమ్ । యత్తస్మిన్సహాయావ్యద్యశ్చదనుగ్రహ

కామ్యయా ॥ ౨౯౧ ॥ ఏవంవిజ్ఞాప్య భగవన్నస్త్రీమూర్తిం పరా
 త్సరమ్ । తత్పత్రపాత్రగంకృత్వా బ్రహ్మయానగతంతువా ॥ ౨౯౨ ॥
 వేదగెయధ్వనీశభృశబ్దమజ్ఞభూర్వకమ్ । నీత్వాతీర్థాన్నికంతత్ర నీర
 దేశేనిధాయచ ॥ ౨౯౩ ॥ పూర్వాముఖంచ తద్యానమాదాయచ
 పవిత్రకమ్ । పామహస్తతలెకుర్యాత్ ధ్యాయమణ్డలగతంత్వివ ॥ ౨౯౪ ॥
 చిద్రయాత్మభృగాచ్చ పాణినా దక్షిణేనతు । అవతీర్యాన్భుసో
 మధ్యం నినుజ్ఞేత్సహతేనచై ॥ ౨౯౫ ॥ సన్నిధిం తత్ర తత్కాలంప్ర
 కుర్వీశచిరాత్తువే । అశేషాణిచ తీర్థాని లోకత్రయగతానిచ ॥ ౨౯౬ ॥
 మహాత్మా యత్రరత్నార్థం క్షణమస్తై జలాశయే । తత్రాయతనతీర్థా
 నాం సర్వేషాం ప్యాత్సమాగమః ॥ ౨౯౭ ॥ కింపునర్యత్రభగవాన్
 సుస్త్రీమూర్తిరథోక్షజః । పాదకాభ్యర్థితస్సన్నియాత్సర్వాసుగ్ర
 హయాధియా ॥ ౨౯౮ ॥ విద్వాన్యోనేయవిధినా తీర్థమాపాద్యత
 న్వివిత్ । స్నాపయేద్బాష్పవాదీనాం ప్రాపునవ్యచిరాచ్చతే ॥
 తైర్థం ఫలమనాయాపాన్నస్త్రీమూర్తైఃప్రసాదతః । కింతుదద్యావ
 వాదిత్రవిజ్ఞితస్తుభవేద్ద్విధిః ॥ ౩౦౦ ॥ ఇనుంవిద్ధినుహోబుద్ధే విశేషం
 చాత్రకర్మణి । సామాన్యనువినాశంయచ్ఛిన్నయం దూపవర్జితమ్ ॥
 విశేషజ్ఞానసమృద్ధం జీవహంసం విభావ్యతమ్ । పవిత్రకం తదాకా
 రం స్మృత్వాస్తావ్యంతతోహ్నుసా ॥ ౩౦౧ ॥ ఏవం తేనేవచాన్యే
 షాం బహూనాం బహుభిస్తువా । సంపాద్యవిష్టరేస్నానం దూర
 స్థానాం సదైవహి ॥ ౩౦౩ ॥ సమృన్నే స్నవనేత్సేవం ద్వితీయేఽ
 హ్ని మహామతే । రథేకృత్సార్పితే తంవై ప్రపూజ్యచ యథా
 విధి ॥ ౩౦౪ ॥ యాత్రాఖ్యముత్సవంకుర్యాదన్నదానపురస్సరమ్ ।
 సన్మత్తగెయవాదిత్రం జాగరేణసమన్వితమ్ ॥ ౩౦౫ ॥ ఏకరాత్రం
 ద్విరాత్రం వా త్రిరాత్రం శక్తిపూర్వకమ్ । సకృత్సంవత్సరస్యావై

తూన్యవం స్నపనాదికమ్ ॥ ౩౦౬ ॥ కుర్యాద్వేషమన్త్రినాథస్యశశి
 ధ్నిం లభతేపరామ్ । అథవా మద్ధిరై దేవము త్రమోత్తమమార్గః ॥
 సంస్సాప్యసమలంకృత్య రథాద్ జగతాంపతిమ్ । సమారోప్య వి
 శేషేణ యాత్రోత్సవసుధాచరేత్ ॥ ౩౦౮ ॥ ఇశీపావిత్రకం సహ్య
 స్విధానం పరికీర్తితమ్ । ఇత్యపరంచ శ్రోతవ్యమస్తిచైతన్యధృతాం
 ద్విజాః ॥ ౩౦౯ ॥   *   *   *   *   *

ఇశీపాఞ్చరాత్రై ఈశ్వరసంహితాయాం

పవిత్రోత్సవవిధిర్నామ

చతుర్దశోఽధ్యాయః ।

మునయః — స్నపనానాం విధింసమర్చనముఖ్యాహి ము
 నీశ్వర । యజ్ఞానాత్యకలాఃపూజానిత్యవైమిత్తికాఃక్రియాః ॥ ౧ ॥
 వారదః — శృణుధ్వం మునయస్సర్వై సావధానైః చేతసా । వి
 ధానం స్నపనానాంతు బహుభేదవిదిర్నితమ్ ॥ ౨ ॥ ప్రాసాదస్యా
 గ్రతఃకుర్యాన్మన్త్రఫంతుతదగ్రతః । ప్రథమాపరణేవాపి చతుర్థే సఞ్చ
 మేపివా ॥ ౩ ॥ ఆగ్నేయాం దక్షిణస్యాంవా నైఋత్యాం పశ్చిమే
 తువా । వాయవ్యాముత్తరస్యాంవా విశాన్యాంవా యథాగుచి ॥
 కుర్యాన్మానాదికంసర్వం యాగమన్త్రపవద్విజాః । వినాయాగస్థలం
 మధ్యే వేదించాపి తదూర్ధ్వతః ॥ ౪ ॥ అధివాసశ్చ కుమ్భానాం
 ఘోషనం స్నపనంతథా । యజ్యతేవై యథైకస్మిన్ తథాభ్యాహ్వ
 సమాచరేత్ ॥ ౫ ॥ ఆచార్యాం శృణురోవి ప్రాప్తడప్తౌ ద్వాదశా
 పివా । యజమానస్తువరయేచ్ఛాస్త్రజ్ఞాన్ గురుణాసహ ॥ ౬ ॥ ప్రవీ
 ణాంశ్చబహుత్వేతుతస్మిన్భాగినియతీకృతా । తేషాంయథోక్తసంఖ్య
 నాం అభిజ్ఞానామసన్నిధౌ ॥ ౭ ॥ తాదృశావరయేద్విప్రాంశ్చ
 తుప్రిద్యైకమేవవా । సాధకాంశ్చతురక్షద్వాహ్యప్తౌ ద్వాదశ

ఘోషక ॥ ౯ ॥ పరయే చాభ్యుక్తుశలార్థ ప్రపీణానుక్తకర్మసు ।
 ఏవం సర్వేషు యాగేషు నిత్యవైమిత్తికాత్మసు ॥ ౧౦ ॥ ఆచార్యా
 ణాం సాధకానాం సఖ్యో నియమాశ్చరణః । సఖ్యోహీనం నగ్నస్థో
 యాదాపద్యపి కదాచన ॥ ౧౧ ॥ మోహేనయది గ్నస్థోయాద్భు
 యంస్యాద్రాజరాష్ట్రయోః । ప్రాజ్ఞుభౌ మణ్డపేభాగే తృతీయే
 పశ్యేమస్థితే ॥ ౧౨ ॥ మధ్యసూత్రం సమాశ్మత్య స్నానపీఠం ప్రకల్ప
 యేత్ ॥ ప్రాగ్గతం ప్రత్యగాస్యతు సామ్యాసేవ దక్షిణాగతమ్ ॥
 తదాస్యదాత్తరాసంస్థం యథాలక్షణలక్షితమ్ । యదా స్నపనవి
 మ్భావో విమేషస్సపనమాచరేత్ ॥ ౧౩ ॥ ఏవం తదా ప్రకుర్వీత
 వాణ్డపం ద్విజసత్తమాః । మూలవిమ్బే యదాకుర్యాత్తదగ్రే వాణ్డ
 పంతదా ॥ ౧౪ ॥ తదానీం సశుకుర్వీత స్నానపీఠం ద్విజోత్తమాః ।
 సప్తమే పశ్చిమేవాపి పూర్వేస్సపనవాసగాత్ ॥ ౧౫ ॥ తృతీయే
 వా మునిశ్రేష్ఠాస్తస్మిన్నహనివాద్విజాః । అఙ్గురారన్వయితౌత్వతు
 నితస్సపనమారభేత్ ॥ ౧౬ ॥ యదాపూర్వది నేకుర్యాతుగ్రామ్భా
 నానుధివాసనమ్ । తదానీం పూర్వరాత్రోతు కుర్మాతౌగతుకబద్ధ
 నమ్ ॥ ౧౭ ॥ పూర్వేచ్యుర్విష్ణులేపశ్చాన్తిస్మిన్నహనివాచరేత్ ।
 యదా కర్తృది నేపిప్రాగ్కుర్యాతుగ్రామ్భానివాసనమ్ ॥ ౧౮ ॥ తదా
 నీతు దినేతస్మిన్ కుర్మాతౌగతుకబద్ధనమ్ । తతఃప్రభాతాచార్యః
 కృతస్నానప్రసన్నధీః ॥ ౧౯ ॥ ప్రవిశ్య వాణ్డపంసార్థం పరిచర్య
 పరైర్జనైః । శలకాసహితైర్దైర్భ్రస్పహదేవీవిమిశ్రితైః ॥ ౨౦ ॥ మార్జ
 యేత్సర్వతోవిప్రాఃప్రాజ్ఞుభౌవాప్యదభ్యుఖః । ఆలెపయేద్దోమ
 యేన పూర్వాదీశానపశ్యేమమ్ ॥ ౨౧ ॥ నూతనేవాహురేణైవ గా
 లితేనజలెనతు । ప్రోక్షయేత్సర్వదిగ్విప్రాఃపశ్చిమవ్యకుశామ్బుధిః ।
 ఏకాద్వాబహవోవాపి దేశికాస్సపనేష్టుతాః । నవవస్త్రధరా
 ససర్వే సర్వాలంకారసంయుతాః ॥ ౨౨ ॥ నవవస్త్రోత్తరీయాశ్చ

సోష్ఠీమా గురుసంమతాః । నియమాస్థాస్తుబహవస్తతైవపరిచారకాః॥
 యద్యద్యోగ్యం భవేద్బ్రహ్మన్మపనే యత్రయత్రతు । తత్సను
 స్తం సమాహృత్య మణ్డపే సంప్రవేశ్యచ ॥ ౨౬ ॥ స్నపనం పా
 రభేత్పశ్చాద్దేశికశాస్త్రపారగః । స్నపనం ద్వివిధంవిద్ధి పరాపర
 విభేదతః ॥ ౨౭ ॥ (పరంతు దశధాప్రాక్తం ప్రధానాదివిభేదతః ।)
 ప్రధానం ప్రథమంపిద్ధి ద్వితీయంతు పరంస్మృతమ్ ॥ ౨౮ ॥ తృతీయం
 పరసూక్ష్మంస్యాద్విరఘ్నాలం చతుర్థకమ్ । పంచమంస్యాత్సూక్ష్మప
 రం సూక్ష్మసూక్ష్మంతు షష్ఠకమ్ ॥ ౨౯ ॥ సూక్ష్మస్థూలం సప్తమం
 పౌర్వో స్థూలంస్యాత్పరమష్టమమ్ । స్థూలసూక్ష్మంతు నవమంస్థూ
 లస్థూలం తమతైరమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉత్తమాదివిభేదేన త్వపరం నవ
 ధాష్టతమ్ । పరాపరవిభేదానామేషాం సాధారణంస్మృతమ్ ॥ ౩౧ ॥
 అనంతకలశం నామ్నా స్నపనం సర్వపూరకమ్ । ఏషాం ప్రధాన
 పూర్వాణాం సూత్రపాతపురస్కమ్ ॥ ౩౨ ॥ సర్వముద్ధారవ
 ర్యంతం క్రమేణ శృణుత ద్విజాః । లాహజం దారుజంవాపి మృ
 త్తయింవా సుశోభనమ్ ॥ ౩౩ ॥ మణ్డపేశానదిగ్భాగై సంస్థాప్య
 జలభాజనమ్ । వేదిం ప్రత్యక్ష్య తోయేన వస్త్రైః సస్పృశేత్ప్రసూ
 తనేః ॥ ౩౪ ॥ సూత్రపాతం తతః కుయాతుకమృత్యుసౌఖ్యను
 రూపతః । యథోక్తమానవిస్తీర్ణం క్షేత్రమణ్డపమధ్యతః ॥ ౩౫ ॥
 మణ్డపస్యతువిప్రైర్దాగ్ధాగ్భాగమవలమృచివా । స్వీకృత్య ప
 శ్చాత్పాత్రికృత్యగ్ధాగ్భాగమూత్ర చతుష్టయమ్ ॥ ౩౬ ॥ దక్షిణో
 త్తరిగంసూత్రపశ్చాకం పిని వేశయేత్ । ఏవంకృతే భవన్త్యత్ర పదా
 ని ద్వాదశద్విజాః ॥ ౩౭ ॥ ఏకైకస్యతు విస్తారం తాలం ప్రాదేశ
 మేవవా । హస్తంవా రత్నిమాత్రంవా మణ్డపస్యానురూపతః ॥ ౩౮ ॥
 మహాత్త్వస్యచకుమ్భనామేవం సర్వత్రచోర్ధ్వతః । పిష్టమాక్షేణర
 లబ్ధౌ త్య చతుర్దిక్షుసమన్తతః ॥ ౩౯ ॥ కోష్ఠేషు పీఠికాంకుర్యా

స్థితిః ప్రాప్తా హి భిక్షునా । తాపాంహీ ప్రతికృష్టంతు కుర్యాదాథక
 సంమితైః ॥ ౪౦ ॥ అధాధికైస్త్రిభిః ప్రస్తావితా కేవలైస్త్రిభిః ।
 అధోస్తరేణవావిప్రక్రీకుర్యాద్విస్థద్యయేనవా ॥ ౪౧ ॥ యద్వా
 ప్రస్తద్యయేనైవ ప్రస్థనాథోస్తరేణవా । ప్రస్థనవా తదర్థేన తత్వా
 దేనాథవాద్విజాః ॥ ౪౨ ॥ తుర్యశ్రామకవావృత్తాం కృత్యైవపంపీ
 తిం తతః । సానన్తా రాజతాగ్రాహ్యస్తామ్రావా భేదవర్జితాః ॥
 శ్లఘా నసుపి రాగకుమ్భశ్చతుర్వింశాన్జులోన్నతాః । విస్తృతైర్మ
 ధ్యతేనైవ స్థితం త్ర్యైజులోన్నతమ్ ॥ ౪౩ ॥ తతమజ్జులిషతే
 న తత్ప్రాస్యం త్ర్యైజుళంస్తృతమ్ । మేఖలాపరితోజ్జ్వల త్ర్యైజు
 లాద్విజసంతమాః ॥ ౪౪ ॥ యద్వాతదర్థమానంతు సర్వముచ్చా
 యపూర్వకమ్ । యద్వోస్తమోస్తమావిప్రక్రీణమానోదపూర్వ
 కాః ॥ ౪౫ ॥ తదప్రమాంశతోన్మానాశ్రమాత్ప్రస్తద్యయావధి ।
 అథమాధనకుమ్భాస్తు ప్రస్థమాతోదపూరకాః ॥ ౪౬ ॥ ఏవం లక్ష
 ణయుక్తాస్తు శార్యా విత్తానుసారినః । చక్రాధారాపరిష్థాస్తు విత
 తాగ్నిమలోదరాః ॥ ౪౭ ॥ పాశ్చజన్యవలిగ్రీవాశ్చతపత్రముఖాన
 నాః । డౌర్భ్యతఃకౌముదీమాలా మణ్డలాలంకృతాద్విజాః ॥ ౪౮ ॥
 ముకరాననశేషాభిరమృతామ్బుప్రవాహకాః । నదీసముద్రశ్రీవృక్ష
 నానామాలైఃపరివృతాః ॥ ౪౯ ॥ చక్రాధారాధిభిర్యద్వార
 హితాస్సస్యసమ్భవే । మృణ్మయావాసుకలైపు భేదచ్చద్రవివర్జి
 తాః ॥ ౫౦ ॥ నద్వితప్తా సుతప్తాశ్చ హేయకవన్తాస్తు సుస్వరాః ।
 సర్వభూత్యాయేస్సమ్యక్కుక్షోయైశ్చసర్వతః ॥ ౫౧ ॥ సూత్రే
 ణ కేష్టయేవ్యతాదభులాన్జులమన్తరమ్ । పశ్చిమే కలశస్థానాత్రి
 లశానధివాసయేత్ ॥ ౫౨ ॥ శాలిభిష్ఠణ్డిలంకృత్వా కేవలస్థణ్డిల
 తునా । పూర్వాగ్రాసుతరాగ్రాంశ్చ కుశాంస్త్రలిపిస్తరేత్ ॥
 తాదేణ తత్రకలశాన్యస్యపుష్పేణ పూజయేత్ । అథోముఖాంస్తు

తానేవ న్యన్యపజ్జిక్రమేణతు ॥ ౫౫ ॥ కుశానువరిసంస్తీర్య ప్రా
 జ్ఞుఖం పఠమేష్ఠినా । దర్భముద్రాం ప్రదృశ్యాథ గన్ధతోయేనసర్వ
 తః ॥ ౫౬ ॥ సంహృత్యపుంసా విశ్వేన వికిరేదత్తతానిథ । నిష్ప
 త్యాహోన్ముఖీకృత్య సర్వేణ మునిపుణ్ణవాః ॥ ౫౭ ॥ పృథగుద్భృత్య
 కలశాన్ స్వస్థానేషు క్రమాన్మన్యసత్ । కుమ్భవాసాధికంసర్వం
 ఘాలమన్త్రేణవాచరత్ ॥ ౫౮ ॥ రీక్షణాదిసంశుద్ధా కృత్వా
 సహృదయేనతు । అప్రాక్షరణ మన్త్రేణ మన్త్రీయత్తా సకృన్
 కృత్ ॥ ౫౯ ॥ తెనైవ పూజయేత్పశ్చదన్యుప్రకృప్తవాదివా । త
 దాహరణహోమంతు యథాశక్తిసమాచరత్ ॥ ౬౦ ॥ పూర్ణాన్త
 మథసంపూర్య క్రమాద్ద్రవ్యైర్నియోజయేత్ । పజ్జిక్రమేనసశ్చి
 మాది పూర్వాన్తంచ చతుశ్చతుః ॥ ౬౧ ॥ తత్రదక్షిణదిక్పక్షై
 కలశే పశ్చిమస్థితే । ధాత్రీఫలాదకంచైవ లాఢ్యతోయమనన్తరిమ్ ॥
 రక్తచన్దనతోయంచ రజనీ నీరముత్తమమ్ । తతస్తు మధ్యపక్షైతు
 తతైవ వినివేశయేత్ ॥ ౬౩ ॥ గ్రన్థిపల్లవవార్యేన తతస్తు తగరోదక
 మ్ । ప్రియఙ్గు వారితదను మాంసేజలమగ్నపరమ్ ॥ ౬౪ ॥ తతైవో
 త్తరపక్షైతు భవేదెతచ్చతుష్టయమ్ । సిద్ధార్థకొదకంచైవ సర్వౌప
 ధిజలంతతః ॥ ౬౫ ॥ సర్వరత్నోదకంచైవ శుద్ధోదకమత్యపరమ్ ।
 న్యసేతూగర్భం కుశంధార్భముదగ్రం షోడశాంగులమ్ ॥ ౬౬ ॥
 అంగులం గ్రన్థిమానంతు మూలంచై ద్వాదశాంగులమ్ । శేషమగ్రం
 విజానీయాది త్యేతతూగర్భలక్షణమ్ ॥ ౬౭ ॥ అథవాగ్ధాంగులో
 గ్రన్థిరగ్రంచై ద్వ్యంగులంభవేత్ । మూలంకుర్యాత్తు విప్రెన్ద్రాద్వా
 దశాంగులసంమితమ్ ॥ ౬౮ ॥ బ్రాహ్మణస్య చతుర్దర్భం త్రిదర్భం
 శూత్రీయస్యతు । ద్విదర్భంతు విశాంకూర్పం స్త్రీశూద్రాణాంతథా
 భవేత్ ॥ ౬౯ ॥ సర్వేషామథవాకూర్పం చతుస్సప్తకృతంతువా ॥
 మూలమన్త్రేణ తదను పూజయేత్కలశాక్రమాత్ । అన్యుర్థిలభన

పుష్పైశ్చ ధూపేన మునిపుష్పవాః ॥ ౬౯ ॥ అపిధాయక్రమేజ్జేన పి
 థానైస్సూత్రవేష్టితైః । ప్రతికుక్కుంతు వసనైర్వేష్టయేద్విభవేస
 త ॥ ౭౦ ॥ ఆచ్ఛాద్య నవనస్త్రైః సర్వతఃప్రాగుదజ్జుభిః । పూ
 ర్వవత్సూజయిత్వా తతోఽపి నానాసమారభేత్ ॥ ౭౧ ॥ ఆస్థిత
 రితంతంతుత్వా సమిధాదీప్యథకృత్ ॥ పూర్ణాహుతిం తతోఽహు
 త్వా కలశానభినుస్త్రయేత్ ॥ ౭౨ ॥ మూలనుస్త్రైః సర్వేషాం
 స్నపనం విహితం ద్విజాః । అన్తరాన్తరయోగేన కుష్మేశుశ్చద్ధోదపూ
 రితైః ॥ ౭౩ ॥ స్నపనంచార్హ్యదానంచ ద్రవ్యాణాంచ సమాచరే
 త్ । ద్రవ్యవ్యాసక్రమేజ్జేన తదుద్ధారకప్రకీర్తితః ॥ ౭౪ ॥ ప్రధాన
 మేతత్కథితం ద్విపటకలశాత్కృత్ । సర్వేషాం కారణమిదం కా
 ర్యాణ్యవ్యాని సత్తమాః ॥ ౭౫ ॥ అమ్బునాపశ్చగ్వ్యేన క్షీరేణ
 తదనన్తరమ్ । దధాన్మథులేననుధునా సర్వోషధిజలైసతు ॥ ౭౬ ॥
 బీజామ్బుఫలయోన గంధపుష్పామ్బునాతతః । హేను రత్నోదకే
 నాథపూరితం యథాక్రియమ్ ॥ ౭౭ ॥ కలశానాం ద్విపటకం
 యగ్నిరమేతమదాహృతమ్ । పశ్చిగవ్యదధిక్షీరఘృతమధ్వత్యు
 వారిణా ॥ ౭౮ ॥ సర్వోషధిగంధరత్నఫలపుష్పజలైస్తథా । కేవలే
 నోదకేనాపి క్రమేణపరిపూరితమ్ ॥ ౭౯ ॥ ద్విపటకమెతత్కామ్య
 నాం పరసూక్ష్మముదాహృతమ్ । సూత్రపాతాదికంచార్హ్య ద్వి
 యేపి ప్రధానవత్ ॥ ౮౦ ॥ పాద్యమర్ఘ్యం తథాచామం సర్వోష
 ధిజలంతథా । దధిక్షీరంనుధుఘృతం తథాశుశ్చద్ధోదకం ద్విజాః ॥ ౮౧ ॥
 కుమ్భానాం నవకం త్వేతత్పరస్థూలముదాహృతమ్ । సూత్రపాతా
 దికంచాస్య ప్రాగేవ పరికీర్తితమ్ ॥ ౮౨ ॥ పశ్చిధాభాజితేత్తైత్రే
 భాగాస్సుప్త్యం పశ్చిమింశతిః । బహిఃప్రాగాదియోగేన కలశానాం
 ద్విరక్ష్యకే ॥ ౮౩ ॥ క్షీరందధిఘృతంచైవ నుధువై రసమేక్షయమ్ । థా
 త్రీఫలాది దశకం సర్వోషధ్యస్తమేవహి ॥ ౮౪ ॥ పత్రోదకం తథా

పశ్చాత్తదన్తకలశాప్తకే । ప్రాగాది పుష్పతోయంచ ఫలవీజౌద
 కేత్వథా ॥ ౮౫ ॥ గన్ధోదకంచ తదను హేమరత్నజలేతథా । పుణ్య
 తీర్థపరిత్వాయం మధ్యే శుద్ధోదకం న్యసేత్ ॥ ౮౬ ॥ ద్రవ్యన్యాస
 క్రమేజ్జైవ తదుద్ధారణదాహృతః । పంచక్రమాద్ద్రవ్యాయుక్తకలశే
 ర్ద్విజపతైమాః ॥ ౮౭ ॥ స్నానసం వత్సవింశద్భిరేతత్సాక్ష్యవరం
 స్పృశేత్ । వత్సవింశత్తుకోష్ఠాని కల్పయిత్వాతు పూర్వవత్ ॥ ౮౮ ॥
 మధ్యే శుద్ధోదకం న్యస్య బహిరిన్ద్రాగ్రియోగతః । పూర్వం క్షీరామ్బు
 సాపూర్ణం పగంశుద్ధేన వారిణా ॥ ౮౯ ॥ తృతీయం రత్నతోయేన
 హేమతోయేన చాపరిమ్ । గన్ధసంమిశ్రితంచాన్యస్ఫలపుష్పేదకాన్వి
 తమ్ ॥ ౯౦ ॥ శాలివీజామ్బుసాపూర్ణచుప్తమం పరికీర్తితమ్ । కుమ్భా
 స్తకంతు తద్బాహ్యదిగజ్జకసమాశ్మృతమ్ ॥ ౯౧ ॥ ధాత్రీఫలాదకం
 పూర్వైషధ్యతోయంతతోపరే । గర్హవీక్షోధనునన్యస్త్రిక విభీతకజ
 లంపరే ॥ ౯౨ ॥ కుమారీకర్పధితతోయం వ్యాఘ్రే సలిలమేవచా ।
 నాగరౌదకమన్యస్త్రిక తథాన్యస్త్రిక మధూదకమ్ ॥ ౯౩ ॥ పిహితో
 త్రసముద్ధారోద్రవ్యన్యాసక్రమేణతు । నృసింహమస్త్రైర్జప్తైవ కేవ
 లేనోదకేనచా ॥ ౯౪ ॥ సత్యాద్యైఃపశ్చభిన్నైస్త్రైఃభిస్సింహాది
 భిఃక్రమాత్ । అస్తరావరణస్థానాం కలశానాం మునీశ్వరాః ॥ ౯౫ ॥
 ఏకేకం సప్తధానుస్త్ర్యిచ్ఛాగ్రాదౌ తద్బహిస్థితాః । కలశాం
 శ్చక్రమస్త్రైః హృదాద్యేనాభినుస్త్రయేత్ ॥ ౯౬ ॥ గాయత్ర్య
 స్తర్జితైర్విప్ర కలశైస్సాక్షిపయేత్కరిమాత్ । ద్వితీయావరణస్థేస్తు ఉ
 పచారా హృదామునే ॥ ౯౭ ॥ కేవలేనోదకేనాథ అస్త్రైఃజప్తేన
 సేచయేత్ । యద్వాప్రాగుదిలేనైవ వత్సనా సర్వచాచరేత్ ॥
 దశభిస్సప్తభిఃకుమ్భైఃసూక్ష్మసూక్ష్మమిదంస్పృశేత్ । చతుర్థాస్తం
 త్రిహస్తంవాక్షేత్రం సార్థద్విహస్తకమ్ ॥ ౯౮ ॥ ద్విహస్తంవాస
 మాపాద్య తదర్థంతు ద్విధాభవేత్ । ఏకేన కర్ణికాంకురాయద్ద్వితి

యేనద్విరప్తకమ్ || ౧౦౦ || దధానాంతు తతోబ్రహ్మకర్ణికౌపరివిన్య
సేత్ | కలశానాం చతుష్కాంతు దిక్పతుష్కసమాశ్రితమ్ || ౧౦౧ ||
పూర్వంతు పశ్చిమవ్యేన తతశ్చైవ మృదమ్బునా | సర్వాషభ్యుద
కేనేవ కేవలెనామ్భసాధనే || ౧౦౨ || (పూర్వపాత్రాత్సమార
భ్యయ్యావదీశానగోచరమ్ | పోడశాన్యాసప్రతిష్ఠాప్య తత్రేవక
లశాన్తునై || ౧౦౩ ||) ప్రథమం పశ్చిమవ్యేన కేవలెనతు పూర
యేత్ | గోమూత్రేణ ద్వితీయంతు తృతీయం గోమయామ్బు
నా || ౧౦౪ || త్రేతాగ్నిభూతినా విప్ర చతుర్థం సోదకేనతు | గజ
గోవృషభశృంగవల్గీశాభ్యమ్బుదా పరమ్ || ౧౦౫ || శాలిక్షేత్రా
న్నదీనుధ్యాతృవత్సవశ్చాచ్య పర్వతాత్ | మృద్ధిష్ఠస్థంతు కలశం
పూరణీయం తతోద్విజ || ౧౦౬ || సప్తమం సర్వపామ్నోభిస్సర్వా
పరిభిరప్తమమ్ | క్షీరేణ నవమంవిద్ధి దధాదశమముచ్యతే || ౧౦౭ ||
ఘృతేనచైకాదశమం మధునా ద్వాదశంద్విజ | సర్వైస్త్రయోద
శంబీజైఃఫలైస్సర్వైశ్చతుర్దశమ్ || ౧౦౮ || సమస్తధాన్యైరపరం
సర్వగన్తైస్తృపోడశమ్ | విహితోఽత్ర సముద్ధారో ద్రవ్యన్యాసక్రమే
ణతు || ౧౦౯ || హృదాభినుద్గ్రీతంకృత్వా పక్షేకం కలశంపురా
పాపయేన్మూలనుద్గ్రీణ పక్షేనేన తతఃక్రమాత్ || ౧౧౦ || ఇతివిం
శతిభిఃకుమ్భిరన్వితంద్విజనత్రమాః | సూక్ష్మస్థూలమిదం ప్రోక్తం
తతోన్యతరభ్యతేద్విజాః || ౧౧౧ || పాక్షిక్పితృగాయతం సూ
త్రంపశ్చికంవినివేశ్యచ | దక్షిణోత్తరసూత్రాణామేకాదశవినిక్షి
పేత్ || ౧౧౨ || పంచకృతేతుకొష్ఠాని చత్వారింశద్భవన్తిహి | త
ద్రవశ్చిమదిక్పక్షేరారభ్యక్రమయోగతః || ౧౧౩ || దక్షిణాదుత్త
రాంతం చ కలశానాంచతుశ్చతుః | వినయస్య పూరయేత్తాంస్తుక్రమా
ద్ద్రవ్యైర్నిబోధత || ౧౧౪ || పాద్యాఘ్నాచమనీయాథద్రవ్యైః
పూర్వోద్దితైస్త్రయమ్ | నాగాద్యాద్యస్తమభ్యేభ్యోనదీమ్బుత్తీరన

మ్భవా ॥ ౧౦౫ ॥ హృదాద్వర్తికశిఖరాగ్రజదంతక్షతకృతాత్ ।
 హులాత్థాగోవృషశృణ్వశాలీనాంతు సముద్భవా ॥ ౧౦౬ ॥ తథాచ
 వత్సవడ్డోడ్డాత్ప్రేకస్త్రి గౌమయంపరే । వనదాహసముద్భూతం
 తతైవచ మహానసాత్ ॥ ౧౦౭ ॥ త్రైతాగ్నిభిస్తత్సవరే వినివేశ్య
 ఘటాంతరే । అన్యస్త్రి పశ్చిగవ్యంతు కుశోదకనమన్వితమ్ ॥ ౧౦౮ ॥
 సమ్భుతం తైలకుమ్భంతు చమసీవారిపూరితమ్ । ఫలాశఖాదిరాశ్య
 స్థ శమీలాహితచన్దనమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ కాషాయోదకమన్యస్త్రి పరేతు
 త్రిఫలోదకమ్ । వచా శతావరీక వ్యావ్యాసీ స్థింహీ కృతాజ్ఞానిః ।
 గోలోమీ సింహలోమీచ కుష్ఠంభూమ్యజ్ఞానం తథా । మహాగరూఢ
 వేగాచ కలశేన్యత్రలాజ్ఞలీక ॥ ౧౧౦ ॥ మహానిలాగళూచీచ స
 హదేవీ శతావరీ । విష్ణుకాన్త్రాచ కారోటా సాహ్వీ వహ్నిశిఖా
 పరే ॥ ౧౧౧ ॥ యష్టివరాహకర్ణీచాపన్యస్త్రి గజపిప్పలీ । శ్రీఫ
 లాద్యానిచాన్యస్త్రి పావనాని ఫలానిచ ॥ ౧౧౨ ॥ దధిక్షీరాజ్య
 కుమ్భాంశ్చ ద్వౌమధ్విక్షురసాన్వితౌ । మూలాన్యమ్భోరుహాణాం
 చ తాన్యన్యస్త్రి ద్వయేన్యసేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ చక్రమాణాం పావనా
 నాంతు సక్షీరాణాం విశేషతః । పత్రపుష్పఫలాపేతమేకస్త్రి మ
 జ్జరీగణమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ జాత్యాదికమతైకస్త్రి కాసుమీయం లతాచ
 యమ్ । రోపనా రజనీయగ్గం బాలామోటాభపత్తకమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
 ఇతిపశ్చకమన్యస్త్రి దర్భదూర్వాబుగరాణిచ । సాన్యం శాల్యం
 కురచయం కలశేత్సఫరేతువై ॥ ౧౧౬ ॥ సిద్ధార్థకా సితాద్యాం
 స్తు ప్రియజ్ఞం గంధసంజ్ఞకమ్ । అపరప్తిన్యసేతుగమ్యే సహవై నా
 గకేసరైః ॥ ౧౧౭ ॥ గ్రామ్యాశ్చౌషధయస్సప్త సప్తారణ్యాఘట
 ద్వయే । బాస్లేకం చన్దనంచైవ రసంకర్పూరమేవచ ॥ ౧౧౮ ॥ చతు
 ష్కమేతదపరే త్వన్యస్త్రి ధాతవశ్శుభాః । తామ్రీ జామ్బూనదా
 న్నాస్యైవ వరేరత్నచయంమహత్ ॥ ౧౧౯ ॥ వ్యసేద్విద్యుమజ్జాల్మ

న ద్వయోర్ముక్తాఫలానిచ । అన్యోదకమతైకస్మిన్ నదీతీర్థాదకం ద్వ
యే ॥ ౧౩౧ ॥ సర్వోపధిఘటంచైవ సుశీతా మోఘఘటం తతః ।
సుగంధపుష్పకలశం చత్వారింశత్సమీస్సృతాః ॥ ౧౩౨ ॥ ద్రవ్యవ్యా
సక్ర మోద్ధారణిదంఘాలవరంఘృతమ్ । శీతామ్బు పూరితానాంచ
ఘటానాం కేవలం ద్విజాః ॥ ౧౩౩ ॥ చత్వారింశత్సమాయుక్తం
ఘాలసూక్ష్మం ప్రకాశితమ్ । గంధాదశేన పూర్ణానాం చత్వారింశ
ద్భిరేవచ ॥ ౧౩౪ ॥ సమద్వితం ఘటానాంకు శ్చఘాలంఘాలంప్రకీ
ర్తితమ్ । సూత్రపాతవిధానంచ కుమ్భవ్యాసక్రమంతథా ॥ ౧౩౫ ॥
ఉద్ధారంచానయోఽకు ర్యాత్ ఘాలాద్యసదృశంద్విజాః । ఛక్తిశ్చ
ద్ధావశాచ్చాపి విభవానుగుణంతువా ॥ ౧౩౬ ॥ క్రివిధం ఘాలభే
దంతు ద్విగుణంతు సమాచరేత్ । అనుకల్పే తదర్థంవా పాదమ
ప్రాంశ మేవవా ॥ ౧౩౭ ॥ చతుష్టయంచా కుమ్భానాం ప్రత్యేకం
వా ద్వయంద్వయమ్ । పక్షేకంవాపి విప్రేన్ద్రాస్సర్వద్రవ్యమయం
ఘటమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ నవానాం సరిపూర్ణానాం ముక్తాదస్యదపేక్షిత
మ్ । కుర్యాదభ్యూహ్య తస్మైర్వం ప్రధానోదితవత్సవా ॥ ౧౩౯ ॥
ఏవంతు దశధావి ప్రాసపరభేదాఃప్రకీర్తితాః । అపరస్యవిభేదాంస్తు
క్రమేణ శృణుతద్విజాః ॥ ౧౪౦ ॥ చతురశ్రీకృతైశ్చత్రై హ్యేకత్రిం
శద్విభాజితే । కొన్ఠకానాం నవశతమేకపక్షిస్తతైవచ ॥ ౧౪౧ ॥ మ
ధ్యే వజ్రీత్రయంస్థాస్థ మార్జయే తద్బహిర్ద్వయమ్ । వీధ్యర్థం త
ద్బహిర్భూయస్థావ్యవజ్రీత్రయం పునః ॥ ౧౪౨ ॥ ద్వయంవిన్దు
జ్య వీధ్యర్థం స్థాపయేత్సప్తకంపునః । విభజ్యవా త్రినవధాహ్యైకై
కం విన్దుజేద్విజాః ॥ ౧౪౩ ॥ వీధ్యర్థం నభాకేదేశే కలశానాం
తు పూర్వవత్ । క్రమేణ తేషుకోష్ఠేషు కలశామూర్వవన్మన
న్ ॥ ౧౪౪ ॥ ఘృతముష్ణోదకంతైవ రక్షవారిఫలాదకమ్ । లాహ

మోక్ష మార్గ వామ్భుశ్చ గథా మోక్ష తవారిచ ॥ ౧౪౫ ॥ యనో
 దకనుభేశాంతం మథ్యాదారభ్యనుభ్యమే । పాద్యమర్ఘ్యం తథా
 చామం పశ్చగవ్యం క్రమేణతు ॥ ౧౪౬ ॥ ద్విచతుష్కోణసంవీత
 సవకానాంతు మధ్యమే । ఐష్ట్యాదుత్తరపర్యంతం విదిక్ స్థానాంతు
 మధ్యమే ॥ ౧౪౭ ॥ దధిక్షీరం మధుతథా కషాయం వహ్నిదిక్ర
 మాత్ । పంచ సప్తదశప్రీత్యాః ప్రధానద్రవ్యసంయుతాః ॥ ౧౪౮ ॥
 శైవాశ్వానే చతుష్టప్తిశుద్ధోదకసమన్వితాః । ఇత్యేకాశీతి కలశా
 న్నద్యతస్సంస్థితాద్విజాః ॥ ౧౪౯ ॥ తతస్త్వేకం నపశ్చాశతలశా
 న్నద్దిగప్తకే । తత్రనుభ్యమకుమ్భేషు విక్స్థితానాంతు సేవయేత్ ॥
 గుళొదకంచెయురసం నాభికేరరిసంతథా । శాన్తివారిమునిశ్రేష్ఠాః
 పూర్వాదిక్రమయోగతః ॥ ౧౫౦ ॥ విదిక్ స్థబ్రహ్మకుమ్భేషు సేవ
 యేన్నజ్జలొదకమ్ । ఆగ్నేయాదీశపర్యంతం శేష్టమస్యద్భుతత్రయమ్ ॥
 అశీతియుక్తం కుమ్భానాం తథేవ చతురుత్తరమ్ । సుగవైశ్చీనశ్రేష్ఠో
 యోస్సంపూర్ణం ద్విజసత్తమాః ॥ ౧౫౧ ॥ పశ్చాన్నద్యస్తపసకేమథ్యా
 దీశానపశ్చిమమ్ । వాసుదేవాద్వరాహాంతం మూర్తీనాం నవకంయ
 జేత్ ॥ ౧౫౨ ॥ అగ్న్యైలభనమాత్రైశ్చ ధూపేనచ యథాక్రమ
 మ్ । తద్భూర్నవకానాంతు బ్రహ్మకుమ్భేషు పూజయేత్ ॥ ౧౫౩ ॥
 కేశవాద్వామనాంతంచ ద్విచతుష్పూర్వదిక్రమాత్ । తతపకొన
 పశ్చాశతలశానాం మునీశ్వరాః ॥ ౧౫౪ ॥ పూజయేద్భుక్తి
 కుమ్భేషు శ్రీధరాద్యం చతుష్టయమ్ । పూర్వాదుత్తరపర్యంతం
 వహ్నిదీశానపశ్చిమమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ నరాద్యం కృష్ణపర్యంతం చతు
 ష్కోణం పూజయేద్ద్విజాః । ప్రాగ్వత్సూర్యాని విన్యస్య చక్రికాభిః
 పిథాయచ ॥ ౧౫౬ ॥ తతఃప్రచ్ఛాదయేద్వస్తేత్రిరూతస్తేస్తు పృథ
 క్పృథక్ । తతఃసర్వం యజేద్దేవం వాసుదేవం జగత్పతిమ్ ॥ ౧౫౭ ॥
 సాద్యాద్యైర్నాశ్చ నైస్తు కుమ్భేస్సంస్థాపయేద్విభుమ్ । అప్రాకు

శేణునైగ్రీణ ద్విషటూక్తరతోపివా || ౧౬౧ || విష్ణుగాయత్రి
 యావాపి తన్ముర్తిను నాపివా । స్మవనం సర్వకలశైర్విహితంశ్చ
 దవాద్విజాః || ౧౬౨ || దేవం వైష్ణవగాయత్రాస్సాపయేత్పాద్య
 వారిణా । తద్విష్ణోరితి మనైగ్రీణ స్సాపయేద్ధ్యవారిణా || ౧౬౩ ||
 సతేవిష్ణోత్తిమిచా స్సానమాచమనెనతు । విష్ణోఃకర్తేతి మనైగ్రీణ
 స్సానంస్యాశ్చగవ్యకేః || ౧౬౪ || దధికావిష్ణుమనైగ్రీణ ద
 థ్నా సంస్సాపయేద్విభుమ్ । ఆప్యాపిస్తేతి మనైగ్రీణ గోక్షీరే
 నాభిషేచయేత్ || ౧౬౫ || శుభునా తేతి మనైగ్రీణ మధునా స్మవ
 నవిభాః । ఓషధ్యైతి మనైగ్రీణ కషాయైస్మవనంభవేత్ || ౧౬౬ ||
 గ్వంవిష్ణురితి మనైగ్రీణ స్మవనంతూష్ణవారిణా । ఫలినిత్యాదిమనైగ్రీ
 ణ స్సాపయేత్ఫలవారిణా || ౧౬౭ || శనోదేవీతి మనైగ్రీణ స్మవ
 నం మార్జవామ్బుభిః । సావిత్ర్యాఽక్షతతోయేన అగ్నాయాహిమ
 స్త్రిణః || ౧౬౮ || రతోన్ద్రకేరిషేత్సేతి లోహతోయాభిషేచన
 మ్ । గర్భగారేతి మనైగ్రీణ స్మవనం గర్భవారిణా || ౧౬౯ || శత
 థారేతి మనైగ్రీణ స్మవనం యవవారిణా । ఘృతేనస్సాపయేద్దేవం
 తతశ్శుక్రమసీశ్యచా || ౧౭౦ || అశవాపాద్యపూర్వంతు యావత్తొ
 యావసానకమ్ । ఋగ్భిగ్గురువసూక్తస్య తతశ్శుక్రమసీశ్యచా ||
 ఆజ్యంచ గుళతోయాద్యం చతుషకం శాన్తిపశ్యేనుమ్ । త్వంవిష్ణు
 రితి మనైగ్రీణ విష్ణోర్ముకమితిద్విజాః || ౧౭౧ || స్సాపయేత్కణ్ఠా
 ఘ్ననతోయేన మునిపుష్పవాః । యేనాభిషిజ్ఞాప్యద్దేవేశం ప్రధానకల
 శేనతు || ౧౭౨ || తచుచ్ఛద్ధవారికలశైస్తన్మనైగ్రీణాభిషేచయేత్ ।
 ప్రతిద్రవ్యంతు మనైగ్రీణ హ్యష్టైశ్చలభనమాల్యకైః || ౧౭౩ || పూ
 షేనచ సమభ్యర్చ్య శశపైనాభిషేచయేత్ । యదాద్వ్యపాద్య
 మాచానుం గర్భప్రహ్లాపదీపకమ్ || ౧౭౪ || దద్యాద్యధాక్రమం స
 ర్వం కేసలంచార్చ్యమేనవా । యుక్తం శతచతుషేణ స పతానచ

త్రయేణచ ॥ ౧౭౬ ॥ కుమ్భానాం స్నపనం హ్యేతదు త్రయోన్మ
 మమువ్యతే । హీనమప్తాప్తసంఖ్యతైరన్తశ్శుద్ధోదవారిభిః ॥ ౧౭౭ ॥
 కలశేస్సపనంయత్తు తత్సాన్యదుత్తమ మధ్యమమ్ । తథాపక్షిరచ
 తుష్కంతు హీనంపాత్యూర్వాన్విశ్చితాత్ ॥ ౧౭౮ ॥ యదేతత్
 స్నపనంయత్తమేకాశీత్యాచమధ్యతః । దిక్షువైకొనపజ్ఞాశ్చచ్చ
 తుష్కేణవిదిక్షుచ ॥ ౧౭౯ ॥ బ్రాహ్మదైవికభాగస్థైఃకలశైరన్వి
 తంద్విజాః । శేషైష్టప్త్యుత్తరశతసంఖ్యతైశ్శుద్ధవారిభిః ॥ ౧౮౦ ॥
 ఓహీనం కలశేర్విప్రాస్తద్భవేదుత్తమాధమమ్ । శతచ్యుతేన కుం
 భానాం చతుర్దిక్స్పృతేనచ ॥ ౧౮౧ ॥ చతుర్న్వినేనవైవిప్రాహ్య
 కాశీత్యాచ మధ్యతః । సంయుక్తం స్నపనం ప్రాగ్నైస్తద్భవేన్మధ్య
 మోత్తమమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ అప్తాప్తపరిసంఖ్యతైరన్తశ్శుద్ధోదవారిభిః ।
 కలశైరన్యద్భవేద్దీనం తత్సాన్యన్మధ్యమ మధ్యమమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ ఏకా
 శీత్యాచకుమ్భానాం మధ్యగన్తు సమన్వితమ్ । దిక్షువైకొనపజ్ఞా
 శ్చన్మధ్యస్థనవసంయుతమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ శేషేశ్శుద్ధోదకలశేర్విహీనం
 మధ్యమాధమమ్ । పక్షిరనామప్తకేనాత్ర హీనం క్షేత్రంతు కల్ప
 యేత్ ॥ ౧౮౫ ॥ ఏకాశీత్యాచ కుమ్భానాం కేవలం పూర్వవద్ద్వి
 జాః । అథమోత్తమమేతత్తు స్నపనం పరికీర్తితమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ ద్వా
 త్రింశద్భిస్తుకలశైఃకొణస్థైశ్శుద్ధవారిభిః । ఓహీనం స్నపనం యత్త
 ద్భవేదధమమధ్యమమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ యచ్చతుష్టకలశైర్విహీనంస
 ర్వదిక్స్థితైః । శుద్ధోదకైర్ద్విజశేష్టాస్తద్భవేదధమాధమమ్ ॥ ౧౮౮ ॥
 నవధానప్తధానాత్ర క్షేత్రం కృత్వాతు వీడయేత్ । ద్వయంచతు
 ష్కంవాశిష్టం కుమ్భానాంస్థాపనార్థతః ॥ ౧౮౯ ॥ ఇత్యేనమపరం
 ప్రోక్తం నవధామనిసత్తమాః । కుమ్భాగ్నివాసపూర్వంతు సర్వం
 పూర్వవదాచరేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ ఆజ్యస్యదైవతం దేవో వాసుదేవః
 కరఃస్మృతః । ఉష్ణామ్భసస్సజగద్దేవప్రద్యుమ్నోరత్నవారిణః ।

ఘనామృతసోఽనిరుద్ధస్థు భగవాన్ దేవతంద్విజాః । నారాయణస్థు
 మన్తాగ్రేష్ఠా లోహతోయస్య దేవతమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ మార్జనస్యహయ
 గ్రీవో విష్ణుసాస్పృగ్దధవారిణః । నృసింహోఽక్షతతోయస్య వరాహో
 యవవారిణః ॥ ౧౯౩ ॥ పాద్యస్య కేశవోదెవోఽర్ఘ్యస్యవారా
 యుణఃస్పృగః । క్షేవతచమనీయస్య మాధవస్త్యధిదేవతా ॥ ౧౯౪ ॥
 గోవిందఃపశ్చిమస్య విష్ణుస్థు దధిదేవతమ్ । మధుసూదనపంజ్ఞస్థు
 పయసో దేవతాస్పృతా ॥ ౧౯౫ ॥ త్రివిక్రమాఖ్యో మధునఃకమా
 యస్యచనామనః । భగవాన్ శ్రీధరాఖ్యస్థు గుళతోయస్యదేవతా ॥
 దేవదేవో హృషీకేశః ఇత్యుపారస్య దేవతమ్ । దామోదరోఽధి
 దేవంతు నాథికే రామృతసోఽద్విజాః ॥ ౧౯౬ ॥ పద్మనాభస్థు భగవాన్
 శాన్తితోయస్యదేవతా । నరోనారాయణశ్చైవ హరిఃకృష్ణస్త్యైవ
 చ ॥ ౧౯౭ ॥ ఆగ్నేయాదీశవర్యస్తం దేవతా మజ్జలూమృతః । ఏ
 కాశీణ్ధితానాంతు శుద్ధోదానాంతు దేవతమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ కాన్తామ్య
 స్సోపర్యస్తమస్తకం ప్రతిదిక్క్రమాత్ । బహిరేకానసజ్జాతచుచ్ఛ
 ద్ధతోయేషుచ క్రమాత్ ॥ ౨౦౦ ॥ స్వధాదిగాయత్ర్యస్తాస్తు శక్త
 యోహ్యధిదేవతాః । అష్టావష్టేతు పూర్వాదిదిక్ష్యగ్నాది విది
 యుచ ॥ ౨౦౧ ॥ కలశానాంతు గరుడశ్శేషసూత్రస్థితైవతమ్ ।
 కూర్పానాంతు వరంబ్రహ్మచక్రీకానాంతు చక్రరాజ్ ॥ ౨౦౨ ॥
 వాససాం వాసుదేవస్థు సర్వేషాంచ సపవవా । మార్జనం పోక్షిణం
 వైవ శక్యదాచానులెవనమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ సూత్రపాతమలహారిం పి
 ప్తమాజ్ఞేస్తమస్తతః । అష్టాక్షరాదిమన్తైః శారయేత్పశ్చమ
 స్త్రివిత్ ॥ ౨౦౪ ॥ పశ్చోపనిషదామస్త్రీ కలశానధివాసయేత్ ।
 నిష్ణుగాయత్రీయాత్రై కోస్తేషు కలశాన్మృసేత్ ॥ ౨౦౫ ॥ తత్ర
 ద్రవ్యాధిదేవానాం వాచకైః పూరయేత్క్రమాత్ । కూర్పాంస్తు
 ద్విక్షిపేత్తేషు ద్విషటకబ్రహ్మవిద్యయా ॥ ౨౦౬ ॥ తత్రద్రవ్యాధి

దేవాంస్తు తద్దద్రవ్యేషు పూజయేత్ । చక్రికాస్థాపయేత్పశ్చాద్వి
క్రమస్త్రైణ సాధకః ॥ ౨౦౬ ॥ వాసోభిశ్చానయేత్పశ్చాద్విష్ణ
టూర్ణైః మస్త్రీవిత్ । వస్త్రాపనయనంకుర్యాన్మూలమస్త్రైః మ
స్త్రీవిత్ ॥ ౨౦౭ ॥ ప్రణవేనతు సూత్రాగ్నిః భిత్వా తేనాభిచార్య
చ । ఉద్భృత్య విష్ణుగాయత్ర్యా దద్యాద్ధస్తై గురోస్తదా ॥ ౨౦౮ ॥
యిష్టివ్యష్టిన్నమస్త్రీత్ర విహితకర్మణిద్విజాః । అష్టాక్షరేణ మ
స్త్రైః తత్తత్కుర్యాద్విచక్షణః ॥ ౨౦౯ ॥ అథవా సర్వకర్మాణి
మూలేనైవ సమాచరేత్ । పూర్వోక్తపరభేదానాం స్వపనానాం
ద్విజౌస్తమాః ॥ ౨౧౦ ॥ అర్ఘ్యాది ద్రవ్యవిచయ ఇతరేషాంతుకథ్య
తే । విష్ణుపణ్ణిచ దూర్వాచ పత్తం శ్యామాకమైనచ ॥ ౨౧౧ ॥ ఏ
తాని పాద్యపాన్యాని చత్వారిద్విజపుజ్యాః । గర్భపుష్పేక్షుతాఫల
యవ సింధాద్ధకంఠలమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ కుశాగ్రాన్యస్పృశ్యాన్యాని హ్యేతా
న్యష్టైభవన్తిహి । లవణజాతితిక్తా లవణజనాచమనీయకే ॥ ౨౧౩ ॥
శక్తిద్రవసంచ గోమూత్రం క్షీరం దధిఘృతంతథా । అక్లాని పఞ్చగ
వ్యస్య పశ్చైతానిచ సర్వశః ॥ ౨౧౪ ॥ శమ్మయమగ్నరబిల్వానాం
ఫలాశవటయోస్తథా । ఖదిరాశ్వశ్శయోశ్చాపి వేషజగతతరొస్తథా ॥
త్వక్సారంతు కషాయంస్యాశ్శ్వాపాపాపనోదనమ్ । కదళీ బిల్వ
చూతాశ్చ పనసం మాతుళ్యమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ నాభికేరంచామలకం
బీజపూరం ఫలాశ్శుసః । అక్లానేతానిచైవాష్టై ఫలానికిధితానివై ॥
సహదేవీ శిరీషంచ రజనీ సూర్యవర్తినీ । సదా భద్రా కుశాగ్నిః
మౌర్జనాక్లాని సద్ధిద్విజాః ॥ ౨౧౬ ॥ సూర్యకాంతం పద్మరాగమిస్తు
కాంతం తత్రైవచ । వైహార్యంచాప్యయపాస్తమిష్టగ్రీవ ప్రవాళ
కౌ ॥ ౨౧౭ ॥ గారుడం పుష్యరాగంచ స్ఫటికబ్రహ్మరాగకౌ । ప
త్రం మాత్రికమక్లాని రత్నోదపాథకవాద్విజాః ॥ ౨౧౮ ॥ మణిమ
త్రాఫలం వజ్రం ప్రవాళం పుష్యకం తథా । రత్నోదకాక్లానేతాని

పశ్చిమం మునిపుష్పవాః ॥ ౨౨౨ ॥ బాహ్యకం చంద్రనందైవకర్పూర
 సుగరుంతథా । గర్భాక్షానిచ చత్వారిత్వధవామునిపుష్పవాః ॥ ౨౨౩ ॥
 చంద్రనం కుజుగ్రం మంసీ హరిబెరం మురంతథా । ఉశీరం కుష్మసు
 గరుం గర్హమౌజ్జంతు చాప్తకమ్ ॥ ౨౨౪ ॥ రుక్మం రూప్యంచ తా
 మ్రంచాప్యయస్త్రిపుకమేవచ । అక్షానికథితాన్యైవ పశ్చిమైలా
 హవారిణః ॥ ౨౨౫ ॥ తిలసిద్ధార్థనీవారయవవేణుయవానిచ । తు
 లసీపశ్రయక్తాని శాస్త్ర్యమౌజ్జానిచైవషట్ ॥ ౨౨౬ ॥ ఇన్ద్రీవల్య
 జుగరం వర్జనుశ్వస్థాజుగరమేవచ । ఏకపద్మంచ చత్వారిజ్జాని
 ముజ్జళవారిణః ॥ ౨౨౭ ॥ శుద్ధోదకలశాస్పర్శే చంద్రైకాజ్జసంయుతాః ।
 ఇశుక్తో పరభేదానాం స్నపనానాం యథాక్రమమ్ ॥ ౨౨౮ ॥ ద్ర
 వ్యాణాం నిచయశ్చౌగ్ర సర్వౌషధాన్యదివ్యతే । కుష్ఠం మాంసీ
 హరిద్రేద్వే ముగాత్తే లెయచన్పకాః ॥ ౨౨౯ ॥ వచాకచోర్పము
 స్తాశ్చ సర్వౌషధ్యోఽప్రకీర్తితాః । పలాశవిల్వసకుళకిదమ్బాప్రశి
 రీషజాః ॥ ౨౩౦ ॥ న్యగ్రౌ ధాశ్వజ్జాశ్చౌపి పల్లవాః పత్రవారిణః ॥
 కేరీకీనల్లికాజాతీ నన్దానిరౌత్పలాద్భవాః ॥ ౨౩౧ ॥ పద్మచమ్ప
 కకున్దాన్తాః కుసుమాః పుష్పవారిణః । యవగౌధూనుకప్రీహి శాలి
 ముగ్ధప్రియఙ్గుళాః ॥ ౨౩౨ ॥ మాషనీవారకౌచాక్షం కథితం బీజవా
 రిణః । అథచానన్తకలశం నామ్నా సకలపూరకమ్ ॥ ౨౩౩ ॥ యదే
 తస్యవిధానంతు శృణుధ్వం మునిసత్తమాః । పూర్వవన్తస్త్రిపంకుర్యా
 చ్చత్వారిశతకరాయితమ్ ॥ ౨౩౪ ॥ ద్వాత్రిశతకరవిస్తారం చ
 తుగ్ధ్వరాదిసంయుతమ్ । ధ్వజాద్యైరవ్యలజ్జాగ్రైః పూర్వవత్సు
 విభూషితమ్ ॥ ౨౩౫ ॥ ఆపాద్యవా ప్రపామాశ్రం యథాభినుతదే
 శగమ్ । యాగార్థం వన్తపం పాగ్విత్కల్పయే త్తస్మిన్పతః ॥ ౨౩౬ ॥
 ఉత్తైదినేజుగరారోపం కృత్వా కర్షదినాత్పురా । తదథ్గా సర్వ
 సమ్భరా సంత్యక్త్య సుసమాహితః ॥ ౨౩౭ ॥ దేశికేన్ద్రీస్తుపూ

ర్వేయస్సుసాతశ్చకృతాహ్నికః । భూషణేర్వివిధైర్వస్తైర్వియా
 తనైశ్చ విభూషితః ॥ ౨౩౮ ॥ సింహాస్థీదోర్తిరియశ్చ విత్తైర్వి
 లైరలఙ్కృతః । చతుర్భురప్తభిర్వాల్మైశ్చాదృశైరిపి సాధకైః ॥
 తస్మిన్తైర్విశ్చస్త్రైశ్చకైర్వికాదివిభూషితైః । అన్యైశ్చ సు
 సితైర్వస్త్రైస్థగితాననాసితైః ॥ ౨౪౦ ॥ తద్విశ్చయోగకుశలైర
 నేక్షేపరిచారకైః । చాగ్రేప్రేతవరాష్ట్ర సమయే కృత్వా ద్వాష్ట్రా
 ర్పనం విశేత్ ॥ ౨౪౧ ॥ యాగార్థమన్త్రపం తత్ర దేవకుమ్భాదికే
 యజేత్ । తత్రైవ వాయుజైర్విశ్చ సహస్ర సప్తర్షిపూర్వవి
 త్ ॥ ౨౪౨ ॥ తతోనుజ్ఞాం సమాదాయ క్రమేణ మునిపుత్రవాః । అ
 నుకల్పవిధానేతు ప్రాసాదం సంప్రవిశ్యచ ॥ ౨౪౩ ॥ మూలవిన్దు
 తుసంపూజ్య ఆహూయలభనమాల్యకైః । ధూపేనచ తతోనుజ్ఞాం
 సమాదాయారభేత్తతః ॥ ౨౪౪ ॥ ద్వాష్ట్రాభ్యర్చనపూర్వంతు ప
 శేత్సప్తపనమన్త్రపమ్ । ప్రాశ్చయేగ్విశ్చావ్యేన మూలమన్త్రైణ స
 ర్వతః ॥ ౨౪౫ ॥ నానావిధాని పుష్పాణి వికిరేత్స్పర్శిక్తధా । సి
 ధ్ధార్థకాని బీజాని తతోమన్త్రపమధ్యతః ॥ ౨౪౬ ॥ సాద్విద్యాపింశటి
 కరం భవేత్తైత్త్రంతు పశ్చిధా । ఏతేకిం నవధా భూయశ్చిత్సారి
 శచ్ఛపశ్చ ॥ ౨౪౭ ॥ పశ్చియశ్చాపి కోస్తానాం పశ్చివింశో
 త్తరంభవేత్ । ద్విసహస్రం తతోమధ్యే కలశస్సావనార్థకః ॥ ౨౪౮ ॥
 ఏకాశీతీచకోస్తాని సంస్థాప్యపరిమార్జయేత్ । పరితోపీథయే పశ్చిగ్రా
 ద్వితయం తద్బహిఃపునః ॥ ౨౪౯ ॥ పూర్వాదిదిక్పతు షేగతు ఏ
 కాశీతీపదానిచ । కల్పయేత్సార్వతోపిత్వై పునఃపశ్చిగ్రాద్వియం భ
 వేత్ ॥ ౨౫౦ ॥ చతుర్ముకోణేష్వేకోనవభాష్పతోగ్రస్తకానిచ । క
 ల్పయేత్తత్రచాపేయకాశీతీమధ్యానుసారతః ॥ ౨౫౧ ॥ మధ్యతోన
 వకంస్థాప్య పశ్చిగ్రామం లోపయేత్పరి । బహిఃపశ్చిగ్రాద్వియే దిక్షు
 ముగ్ధంషట్రంపిడిక్షుచ ॥ ౨౫౨ ॥ చతుశ్చతుశ్చ సంస్థాప్య శే

పాణిపరిమార్చయేత్ । తద్వహిః పరితో వీర్యే లుంపెశ్చ జ్జీర్ణద్వ
యంతతః ॥ ౨౫౩ ॥ కొణానికల్పయేద్యత్నాశ్చ దమోడశ కానితు ।
తత్పాశ్చ లోపయేత్పజ్జీర్ణమేకై కాం దిక్పతుష్టయే ॥ ౨౫౪ ॥ ప
జ్జీర్ణయేతు ద్వారాణామస్తర్భగాస్త్రయోబహిః । పశ్చిపా
శ్చేతుశోభాన్థం చతురం తద్వహిర్ద్వయమ్ ॥ ౨౫౫ ॥ తదంతః ప
జ్జీర్ణత్రితయే త్రయస్త్రింశత్పదానితు । వీధ్యా పక్షాకతాం నీత్వా
హ్యేకైకం స్థాపయేద్బహిః ॥ ౨౫౬ ॥ ద్వారాణామపి కొణానాం
మధ్యే షోడశస్థ్యయా । పశ్చిమింశతికోష్ఠాని స్థాపయిత్వాతుపా
ర్శ్వగః ॥ ౨౫౭ ॥ అశోకవృక్షం లాపయేత్పజ్జీర్ణమేకై కాంతు మునీ
శ్వరః । ఏవమాపాద్య కుమ్భానాం పదానిస్థాపనార్థణః ॥ ౨౫౮ ॥
తాస్సుగర్భరజపా సితేన సుపమాద్విజాః । అభ్యుష్టసైన్యో తేనాభా యు
జ్జ్వరేభాస్సు కల్పయేత్ ॥ ౨౫౯ ॥ వికీర్య కొష్ఠేషు రజః పశ్చద్వా
రాణిపూజయేత్ । తేనైవశోభాం వీరేన విచిత్రైః కుసుమాద్విజైః ॥
లతాబృహదైర్బలైః స్థాపిత్వ సర్వత్ర భూషయేత్ । తతస్సజ్జ్యహ్య క
లశా సర్వలక్షణలక్షితా ॥ ౨౬౦ ॥ అష్టోత్తరింశతం హుత్వా మూ
లను త్రైలోచనైః పుత్రమ్ । గాయత్రీవా తతో ద్వారి వతుషేక పూ
ర్వదిక్కాగ్రినాత్ ॥ ౨౬౧ ॥ ద్వాద్వాసంస్థాప్య కలశౌ కుముదాదీ
స్సప్రసాద్యత । పుష్పేషు రభ్యరభ్య కొష్ఠాని విచిత్రైర్వస్త్రైః సున్ది
తైః ॥ ౨౬౨ ॥ సర్వధా వైశ్యం ప్రయత్నైః కల్పయిత్వాతు వీధికాః ।
తాసు ద్వాద్వా కుశాగ్రా వనిక్షిపేన్ములమస్త్రీణః ॥ ౨౬౩ ॥ సూ
త్రేణ వేష్టితా కృత్వా కలశా పూర్వవద్విజాః । గాయత్రీ
యైశ్చయిత్వా తా కొష్ఠేషు న్యస్యతానః ॥ ౨౬౪ ॥ అఢోముఖా
న్యసేత్పుష్పే పరమైశ్చాస్త్రవాకుశా । తతస్సంప్రీక్షయేత్పుం
సా పశ్చిగవ్యేన తాకుతైః ॥ ౨౬౫ ॥ విశ్వేన వికీర్యైశ్చానక్ష
తాంశ్చ తదూర్ధ్వగః । ఉత్తానయేన్నివృత్త్యా తాక్రమాద్యత్నైః

వైశతః || ౨౬౭ || గాభీతేనతుతోయేన సుగన్ధైశ్చన్దనాదీకైః । వా
సి తేనతు తాన్విపాస్సర్వేణాపూరయేత్క్రమాత్ || ౨౬౮ ||
వాచ్యైకాశీతిమధ్యస్థనవకే మధ్యకుమ్భకే । సూర్యకాన్తం పక్ష
రాగం వైడూర్యం చన్ద్రకాన్తకమ్ || ౨౬౯ || అయిస్కాన్తం వై
ష్ణవీలం ప్రవాళం గారుడంతథా । పుష్కరాగం స్ఫాటికంబ్ర
హ్మరాగంచ మేఘకమ్ || ౨౭౦ || వజ్రంచ రజతంచైవ మాక్రికంతా
వ్రామేవచ । సర్వాణ్యేతాని నిక్షిప్త్య తద్బహిర్నవకాప్తకే || ౨౭౧ ||
పూర్వాదీశానపర్యన్తం మధ్యకుమ్భేషువైక్రమాత్ । ప్రవాళిమో
డనైతాని ద్వన్వయోగేన విన్యసెత్ || ౨౭౨ || ద్విసప్తతికసప్తేషు
న్యసేచ్ఛేషేషు మామ్ । పూర్వైకాశీతిమధ్యస్థనవకే మధ్య
గౌచరే || ౨౭౩ || కదళీపనసామ్రాణాం క్షీరికా బదరాఖ్యయోః ।
మాతుళశ్శకేసరయోర్భవ్యజమ్బీరయోఃపి || ౨౭౪ || ఫలాని ని
క్షిపేత్పశ్చత్తద్బహిర్నవకాప్తకే । స్రాగదీశానపర్యన్తం మా
తుళశ్శంచ దాడినుమ్ || ౨౭౫ || నారజ్యంచాపి జమ్బీరం తక్కోలం
బదరీంతథా । క్షీరికామలకేచైవ ద్రాక్షాఞ్జూరకేతథా || ౨౭౬ ||
ఆమ్రంచ సహకారంచ పనసస్య ఫలంతథా । యుక్తపూర్వంచ ప
నసం కదళీమేఛకేతథా || ౨౭౭ || క్రమాద్వన్వప్రయోగేన మధ్య
కుమ్భేషు విన్యసెత్ । నవకాప్తకుమ్భేషు బదరాణి వినిక్షిపేత్ ||
ఉశీరం కుజుగమంచైవ మాంసీ మలయజంతథా । మురంచ హరిబె
రంచ కుష్ఠంచాగరుమేవచ || ౨౭౮ || ఏకాశీతి పదేయామ్యే ఏశ్వా
న్యేతానినిక్షిపేత్ । మధ్య మధ్యస్థకలశే పూర్వాదిక్రమయోగ
ణః || ౨౮౦ || శేషేషు మధ్యకుమ్భేషు న్యసేదైకైకజంఘలమ్ । విని
క్షిపేత్తలయజమేతేషామప్తకేషుచ || ౨౮౧ || సముద్రవాపీకూపా
నాం తటాకానాం హృదస్యచ । వృష్టైర్నదీహిమానాంచ తాయా
ని ప్రతిపాదయేత్ || ౨౮౨ || వారుణేమధ్యమేకుమ్భే పక్షకంశేష

మధ్యమే । శేషేషుచాప్తవర్తేషు శుద్ధోదానివినిక్షిపేత్ ॥ ౨౦౩ ॥
 యవగొధూమకప్రీహ శాలిముద్గప్రియభుకాః । మావనీవారకావా
 పి నవమే మధ్యమేఘటే ॥ ౨౦౪ ॥ శేషేషుధాన్యమేక్షకం మ
 ధ్యమేఘమచ క్రమాత్ । అప్తకేషుచశుద్ధాని తోయాని ప్రతిపా
 దయేత్ ॥ ౨౦౫ ॥ ఆగ్నేయైకొనపశ్చాతన్నవకే పూరయేద్ధృత
 మ్ । మత్స్యే పిష్టిస్త్రాది యోగేన గొమూత్రం గొమయం తథా ॥
 క్షీరందధి వినిక్షిప్య కోణేమాస్త్వేదకంన్యసేత్ । వైర్యతే మధ్యనవ
 కే త్రైలంపిన్యన్య శన్బహః ॥ ౨౦౬ ॥ శేషేషు చత్వారింశత్సుక
 లశేషు గుళోదకమ్ । వాయవ్య నవకేసుధ్యైన్యసేత్త్రైలంతు సా
 ర్షపమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ కలశేషుచ శేషేషు విన్యసేద్దేక్షవంరసమ్ । ఈ
 శానైకొనపశ్చాతన్నవకే మధువిన్యసేత్ ॥ ౨౦౮ ॥ శేషేషు నా
 లికేరామ్భస్తేత్ క్షీరం వాపి విన్యసేత్ । ఐస్త్రాది పశ్చాదింశత్సు
 ప్రథమే మధ్యమేఘటే ॥ ౨౦౯ ॥ త్సేప్రేక్ష్య తీర్థాబ్ధిశ్చేలేళ్యస్సుకరా
 భ్యబిలాన్తజాత్ । వత్సీకార్ష్యపశ్చాత్పశ్చాద్మదమాదాయ పూర
 యేత్ ॥ ౨౧౦ ॥ శేషేషుప్తయైక్షకం పోడశే గర్భవారిచ । స
 హదేవీ ఏచాదైవ శనిమూలీ శతానరీ ॥ ౨౧౧ ॥ కుమారీచ గర్భా
 దీచ సింహీ వ్యాఘ్రీ తత్రైవచ । ద్వితీయే మధ్యమే కుమ్భే విన్యసే
 ద్భూరప్తకే ॥ ౨౧౨ ॥ ఏక్షకం చాక్రిక్రిమేణైవ పోడశే పూర్వ
 ఎద్భవేత్ । న్యగ్రాధోదుమ్బరాశ్వత్థ జమ్బువిల్వ పలాశజైః ॥
 శిరీషమధుకొణ్ఠేశ్వ త్వగ్రపైర్మధ్యమంఘటమ్ । తృతీయే పూరయి
 త్వాప్తాన్యస్తేష్టోడశపూర్వవత్ ॥ ౨౧౩ ॥ పలాశ చిల్వ వకుళకద
 మ్బానుశిరీషజాః । న్యగ్రాధాశ్వత్థజాః క్షిప్తా చతుర్థే పల్ల
 వాః ॥ ౨౧౪ ॥ మధ్యమేష్టాసువన్యస్తాః ప్రాగ్వత్ పోడ
 శవిన్యసేత్ । మల్లికాజాతివకుళ నన్ద్యావర్తప్రియభుజైః ॥ ౨౧౫ ॥

పద్మచక్రమకమనైశ్చ పుష్పేరాపూర్వమధ్యమమ్ । కలశం పద్మ
 మేవ్యస్తేరప్తా శేషాంశ్చ పూర్వవత్ ॥ ౨౯౮ ॥ సిద్ధాంతం సర్వవం
 మానం రోచనాం గోసముద్భవామ్ । ఇన్ద్రియవం వేదయనం శ
 మీ శ్యామాకబీజకే ॥ ౨౯౯ ॥ మత్తేనుధ్యస్థితేకుచ్చే న్యసేత్రిరప్తా
 సుచక్రమాత్ । వ్యస్తాని తానిద్రవ్యాణి ప్రాగ్విచ్ఛేద్యాంశ్చ పో
 డశ ॥ ౩౦౦ ॥ తలం వనతలంచైవ జీరకం కృష్ణజీరకమ్ । అనసం శ
 తపుష్పంచ కుతారచ్చిన్నమేనచ ॥ ౩౦౧ ॥ ఋషీబీజంచ విన్య
 స్య మధ్యకుచ్చేతు సప్తమే । ఏకేకం బహిరప్తాసు ప్రాగ్విచ్ఛేద
 శసుద్విజాః ॥ ౩౦౨ ॥ వస్తీశ్యామాకశాలీనాం నీనారిన్యచ నిల్ల
 లమ్ । దూర్వాకుశేన్ద్రివల్లీనామజుగ్రాహాః పిష్టలస్యచ ॥ ౩౦౩ ॥
 న్యసేత్తథేన్ద్రివైష్టాసు వ్యస్తానన్యేషు పూర్వవత్ । కుశోద
 చెత్తుకాశానామశీరశరపుష్పయోః ॥ ౩౦౪ ॥ అగర్వచామా
 గ్నియోశ్చ మూలాని నవమేన్యసేత్ । కుచ్చేనుధ్యస్థితేన్ద్రివైష్టాసు
 వ్యస్తానన్యేషు పూర్వవత్ ॥ ౩౦౫ ॥ తుళ్యాన్యకృష్ణతుళ్యాన్య
 స్థితేనారపిచ్ఛదాః । భృగ్వరాజస్య విల్వస్య శమ్భవోదేవికజాత
 యోః ॥ ౩౦౬ ॥ దశమేనుధ్యమేష్టాసు వ్యస్తాన్తే పిష్టపూర్వవ
 త్ । ముస్తాతునాగముస్తాఖ్యకన్దై కునలయస్యచ ॥ ౩౦౭ ॥ కుము
 దోత్పలయోశ్చాపి శీతలీయస్య గ్రాచన్దవమ్ । కల్పారస్య కశేరోశ్చ
 కన్దపకాదశేక్తిపేత్ ॥ ౩౦౮ ॥ మధ్యకుచ్చేషుచైశాని క్రిమద
 న్యేషు పూర్వవత్ । ముద్గమావకనిష్పావ శిన్చుప్రహీయనామజుగ్రా
 హాః ॥ ౩౦౯ ॥ ఆథశానాం కుభుజ్ఞానామజుగ్రాహా ద్వాదశేక్తి
 పేత్ । మధ్యకుచ్చేష్టకేవ్యస్తాన్ప్రాగ్విత్ పోడశసుద్విజాః ॥ ౩౧౦ ॥
 శక్తిపుష్పీ సదాభక్తా విష్ణుకాన్తైకః సద్వయోః । బలాయాగభరమ
 జ్జ్వర్యాస్పహాయాశ్చ తతైవచ ॥ ౩౧౧ ॥ అజుగ్రాహానహదేవ్యా

శ్చ మధ్యేకు మ్మై త్రయోదశే । విన్యస్యస్థాసుచన్యస్తా నన్యేషు
 చాగ్ర్యనాచరేత్ ॥ ౩౦౨ ॥ శ్వేతారకం బ్రహ్మదణ్డేంద తథాబ్రా
 హ్మం సువర్ణలామ్ । సరక్తాంచ పరక్తాంచ పృశ్నిపణ్డీం స్థిరాం త
 థా ॥ ౩౦౩ ॥ పరణ్డంచాపి విన్యస్య మధ్యేకు మ్మై చతుర్దశే ।
 అష్టాసు తానిన్యస్థాని చాగ్ర్యదన్యేషు విన్యసేత్ ॥ ౩౦౪ ॥ సుర
 భిం వర్షకిజ్జలకం వాగ కేసర మేవచ । వ్రత్ర మేలాత్వ దంధైవలతాం
 కస్తూరికాం తథా ॥ ౩౦౫ ॥ జాతీఫలంచనైవశ్చ దశ మేమధ్యసం
 స్థితే । కుమ్భేన్యస్యస్థ కేన్యస్తం శేవంపూర్వనాచరేత్ ॥ ౩౦౬ ॥
 సువర్ణం రజతి తామ్రమాయవం గ్రఫుసీసకమ్ । ఆరం కాన్యంద
 విన్యస్య షోడశే న ధ్యసంస్థితే ॥ ౩౦౭ ॥ కలశేఽష్టాసుచన్యస్తం
 చాగ్ర్యతే షోడశే సుద్విజాః । ఏవం ద్రవ్యాణివిన్యస్య క్రమేణ సుస
 మాహితః ॥ ౩౦౮ ॥ తదితగ్నైకాణిశు దేవిన్యారాధనార్థతః ।
 అష్టాది ద్రవ్యనివయం మధుపరకంచ విన్యసేత్ ॥ ౩౦౯ ॥ త
 త్తోవ్రేరితకాణిశు హరిద్రాశాలిపిష్టకే । దూర్వానుశ్చిత్తప్రతంచ సి
 ధ్ధార్థంచ తథాక్షతమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ మాల్యాని పూర్ణకుమ్భంచ న్య
 సన్నీరాజనార్థతః । తథాచిద్వర్తనార్థంచ చూర్ణం గోధూమశా
 లిజమ్ ॥ ౩౧౧ ॥ రజనీచూర్ణసంమిశ్రమీకత్పత్తకభావితమ్ । చను
 షీంచ కిలీంచైవ తథాచ మునిపుజ్జవాః ॥ ౩౧౨ ॥ చన్దనం ముఖతే
 సార్థం ఘృష్టకిర్పూరభావితమ్ । చమ్పకైర్మురమాంసీభ్యాం హరి
 జైరైస్సమన్వితమ్ ॥ ౩౧౩ ॥ పిష్టమామలకంచైవ శిరస్సన్నాద్ధ
 కిన్యసేత్ । పృథక్పృథక్పాత్రైషు తణ్ణానాయవ్యకోణకే ॥ ౩౧౪ ॥
 త్తేనైవస్త్రం కరణ్డంచ పుష్పమాల్యాదిభాజనమ్ । తతశ్చ శానకోణ
 తు శలాకాన్యాయసానితు ॥ ౩౧౫ ॥ ఆయసా గుళికాశ్చేవ తథా
 సందంశనః ద్విజాః । అన్యద్యదుపయోగీస్యాత్ స్థాపయేత్తద్యథా
 రుచి ॥ ౩౧౬ ॥ ఏతద్గుర్తం సమస్తం వా యథాభిమతకోణగమ్ ।

సుదైవకాశీతి మధ్యస్థనవకే మధ్యసంస్థితే || ౩౨౭ || కుమ్భేయ
 జేన్వాసుదేవం తతఃప్రాగాదియోగతః | దిక్స్థానాం నవకానాం
 తు మధ్యేషు ప్రభవక్రమాత్ || ౩౨౮ || చతురో వాసుదేవాదీన్
 విదిక్స్థానాంతు మధ్యతః | ఈశాది వహ్నిపర్యంతం తానేవాప్య
 యయోగతః || ౩౨౯ || మధ్యశుద్ధోదకుమ్భేషు సత్యంసర్వేషు
 పూజయేత్ | బహిర్ద్వినవకానాంతు శుద్ధోదేషుచ దిక్ప్రమాత్ ||
 సువర్ణం గరుడంచైవ తార్త్త్యంతు విహగేశ్వరమ్ | వహ్నిర్విదీశానవ
 ర్యంతం నవకానాం చశుప్తయే || ౩౩౦ || శుద్ధోదేషుచతానేవ క్ర
 మేణ పరిపూజయేత్ | ఏకాశీతిషు దిక్స్థేషు పూర్వాది క్రమయో
 గతః || ౩౩౧ || మధ్యకుమ్భేషు వత్త్రింశత్సంఖ్యాతేషు యథాక్ర
 మమ్ | పద్మనాభాదయోవిప్రా దేవావేదవిద నిఘాః || ౩౩౨ || పూ
 జ్యా నవకయుక్తౌతు మధ్యాదీశానవశ్చిమమ్ | మధ్యశుద్ధోదకుం
 భేషు యజేతగ్రాహిస్వరూపిణమ్ || ౩౩౩ || బహిర్నవకశుద్ధోదకల
 శేషు యజేద్విభుమ్ | పాతాళశయనాఖ్యంతు వశ్పాదగ్నిదిగాది
 తః || ౩౩౪ || చతుర్ముకోశైష్వేకానవఖ్యాతన్నవకేషుచ | మధ్యే
 షు కేశవాదీనాం క్రమాత్త్రికచతుష్టయే || ౩౩౫ || ఆద్యాదిక్
 స్థేషు కుమ్భేషు ద్వితీయాస్త చతుర్వపి | విదిక్స్థేషు తృతీయా
 శ్చ షట్కషోడశకేక్రమాత్ || ౩౩౬ || చక్రాది వజ్రపర్యంతమ
 స్త్రుషోడశకం యజేత్ | కోణస్థేషు చతుష్కేషు న్యసేచ్ఛాన్తిం
 తతఃపరమ్ || ౩౩౭ || ఐన్ద్రిం దక్షిణతఃపశ్చాత్పశ్చతా ప్రథమేయజే
 త్ | సర్వసమస్తృద్ధాంలక్ష్మీం మధ్యకుమ్భేషు తద్భూషాః || ౩౩౮ ||
 అష్టాసుపుష్టిం తద్బాహ్వో కాన్తిం షోడశకేద్విజాః | ఏవమాద్య
 షుచా న్యేషు పశ్చాత్పశ్చాత్పశ్చాత్ క్రమాత్ || ౩౩౯ || ప్రభాదీనాం
 శక్తీనాం త్రితయం త్రితయం యజేత్ | తత్ప్రాప్తి పశ్చాదశమే
 హి షోడశకేన్యసేత్ || ౩౪౦ || కిరీటమన్తమేవపశ్చాత్పశ్చాత్ త్రిత

యం యజేత్ । శ్రీవత్సం శాస్త్రభంజాపి వనమాలాం తథైవచ ॥ ౩౪౨ ॥
 వాసుదేవాది మన్తై స్త్రిస్త్ర వనమాలాన్తి మైక్రమాత్ । అష్టావింశతి
 సంఖ్యంతు హుత్వాజ్యంతు యథారుది ॥ ౩౪౩ ॥ పూర్ణాం దత్వా
 శశకున్భూత్ సమాప్తవిధినాస్పృశత్ । పిథాయ చక్రికాభిస్తు స
 గ్వాసు క్తక్రమేణతు ॥ ౩౪౪ ॥ వాసోభిశ్చాధయేత్పశ్చాన్నూత
 వైస్తు పృథక్పృథక్ । భూయఃపూర్ణాహుతిం దత్వా దిక్షుభూతబ
 లిహారేత్ ॥ ౩౪౫ ॥ మృగాదిసర్వరత్నాన్తముద్ధారక్రమభిష్యతే ।
 పూర్వం విష్ణోర్ముకమితి మన్తే గ్రీణచమునీశ్వరాః ॥ ౩౪౬ ॥ పూర్వా
 దీశానవర్యత్తం మృశుః ప్రేభిషివ్యవ । సర్వమృతకలశేనేవ
 మధ్యస్థేన తతోబహిః ॥ ౩౪౭ ॥ కుమ్భేష్టాదభిర్విప్రైః ప్రాగా
 దిక్రమయోగిః । పవమేన క్రమస్సర్వపశ్చాద్వింశతిషు ద్విజాః ॥
 ప్రశద్విష్ణురిత్యనేన మూలాద్భరభిషేచయేత్ । ప్రతత్తే విష్ణువాస
 ఇః కమాక్షైరన్వితామ్బుభిః ॥ ౩౪౮ ॥ యస్యత్రిపూర్ణత్యేనేన క
 లశేనసల్లవాన్వితైః । తదస్యోచ మన్తే గ్రీణ పుష్పైరాపూరిత్యే
 వైః ॥ ౩౪౯ ॥ తావామితచ మన్తే గ్రీణ సిద్ధాద్ధాదిసమన్వితైః ।
 ప్రవహన్నమిత్యేనేన తిలావ్యర్చితవారిభిః ॥ ౩౫౦ ॥ పరీమా
 త్రేణ మన్తే గ్రీణ హస్తాదిద్రవ్యవారిభిః । నతేవిష్ణోరిత్యనేన కుశ
 మూలాన్వితామ్బుభిః ॥ ౩౫౧ ॥ ఇరావతీతి మన్తే గ్రీణ తులస్యాది
 జలైస్తతః । అతోదేవేతి మన్తే గ్రీణ ముస్తాకన్దాదిసంయుతైః ॥ ౩౫౨ ॥
 ఇంద్రవిష్ణురిత్యేనేన ముక్తాద్యజురపూరితైః । శ్రీనిపదేతి మన్తే
 గ్రీణ శంఖపుష్పాదివారిభిః ॥ ౩౫౩ ॥ విష్ణోః కర్తానేత్యనేన శ్వేతా
 రాగద్యమ్బుభిస్తతః । తద్విష్ణోరితి మన్తే గ్రీణ సురభ్యాదిజలైస్త
 తః ॥ ౩౫౪ ॥ తద్విప్రాశక్త్యనేన స్నాపయేత్సోహవారిభిః । ప్రా
 గేకాశీతికలశేస్నాపయేత్క్రీనుయోగతః ॥ ౩౫౫ ॥ పూర్వాది
 మధ్యపర్యంతనవకన్నపనేక్రమః । ఐద్యే గ్రీణ నవకేనాభౌ పురూయా

యత్తత్యచా ॥ ౩౫౭ ॥ ఇద్వావిష్ణూదృష్టితేతి వహ్నిదిక్సంస్థి
 తేనచ । ఇయంఘనీషేతియామ్యేన నవకేనాభిషేచయేత్ ॥ ౩౫౮ ॥
 పషట్పైవిష్ణువాసేతి నైరృతేన తతఃపరమ్ । తస్మాదాచిత్యత్యనైన
 వారుణేన మునీశ్వరాః ॥ ౩౫౯ ॥ యోనద్ధృఢపథిమనైగ్రణ వాయు
 వ్యనవకేనతు । స్తరీరతుక్తం భవతీతి సామ్యేన నవకేనతు ॥ ౩౬౦ ॥
 ఈశానదిక్స్థితేనైవ యస్త్విన్దిశ్వేనచేత్యచా । ఇదంవచఃపర్షన్యా
 యేతి స్నాపయేన్నధ్యమేనతు ॥ ౩౬౧ ॥ యామ్యైకాశీతకలశైస్త
 తస్సంస్నాపయేద్విభుమ్ । సహస్రశీర్షం దేవమితి మన్తపురస్సరైః ॥
 సస్తతంసిరాభిరితి పర్యవైశ్చక్రమేణతు । అస్తసున్త్రైగుణిత్రైష్టా
 ప్తాగ్రాది నవకాస్తకైః ॥ ౩౬౩ ॥ ఏతేరేవసమస్తైస్తు స్నాపయేన్న
 ధ్యమేనతు । ఏకాశీత్యాదివారుణ్యా కలశైరభిషేచయేత్ ॥ ౩౬౪ ॥
 సముద్రజ్యేష్ఠాత్యత్యనేన పూర్వాది నవకేనతు । వావీకూపతటాశా
 నాం హృదవృష్టిసముద్భవైః ॥ ౩౬౫ ॥ యాఅపోదివాగ్నిత్యమనైగ్ర
 శ్చైవాభిషేచయేత్ । నద్యన్భుసాస్నాపయ్యాగ్వో యాసాం రాజే
 శ్యోచాతతః ॥ ౩౬౬ ॥ యాసురాజైతి మన్తైగ్రణ హిమతోయేనవై
 తతః । సముద్రజ్యేష్ఠపూర్వైస్తు చతుర్భిర్మధ్యమేనతు ॥ ౩౬౭ ॥
 తతోభిషిష్టోత్సామ్యైకాశీతుమ్భుక్త మేణతు । యదిమాత్యత మ
 నైగ్రణ శాక్రేణ నవకేనతు ॥ ౩౬౮ ॥ యస్యోపధీరిత్యేతేన వ
 హ్నిదిక్సంస్థితేనతు । సంకంయమేతి యామ్యేన అన్యానో ఇతినై
 రృతే ॥ ౩౬౯ ॥ ఫలినీరితి మన్తైగ్రణ వారుణ్యాం నవకేనతు । ము
 ఇన్తమాశపర్వాదితి వాయుదిబ్జవకేనతు ॥ ౩౭౦ ॥ ఆపఃపునన్ద్వి
 త్యనేన సామదిక్సంస్థితేనతు । ఓషధీసోమరాజైతి మన్తైగ్రైశాన
 కేనతు ॥ ౩౭౧ ॥ యాఓషధీసోమరాజ్ఞీ ఏషీతా ఇతిమధ్యగః । త
 తోన్ద్యైకోనపఞ్చాశతకలశైరభిషేచయేత్ ॥ ౩౭౨ ॥ గాయత్ర్య
 చ్చేద్రీషటేణ గద్గద్వారేతియామ్యతః । పయస్వతీరూషధయిత్య

వశేనా వశ్యమే || ౩౭౩ || దధికారవిజ్ఞాతృత్వచా సామ్యపరే-
 నా తత్పరమ్ । సమ్యక్సృజివ ని సరితసూనైవైవ ఘృతేనచ || ౩౭౪ ||
 వైశ్యతేకానపక్షాశతలశ్చేరభిషేచయేత్ । తేజోసీత్యాది యజు-
 సా తైలెన స్నాపయేత్తతః || ౩౭౫ || ద్వాదశాక్షరమస్త్రేణ ప్రా-
 క్రమేణ గుహ్యదక్షః । తేజోసీత్యాది మస్త్రేణ వాయాతైవైశ్య-
 సార్వవైః || ౩౭౬ || ద్వాదశాక్షాభ్యమస్త్రేణ సర్వైరిత్యురహేస్త-
 రిః । మధువాతాదిభిర్మస్త్రైః కలశ్చేర్మధుపూరితైః || ౩౭౭ || పూ-
 ర్వాది తేనమస్త్రేణ వాళికేరజలైః క్రమాత్ । తేనైవోష్ణజలైః పశ్చా-
 ద్విహ్వోహ్వీకానపశ్యిమమ్ || ౩౭౮ || సుతప్తాయోగుశ్చక్షేపాశ్చిక్షా-
 తాష్టైస్తదేనతు । ఉద్వర్తయేత్తతోదేవం చురీపరాదతి మస్త్రైః ||
 శిరస్యానులకం దద్యాన్వానస్తోతేతి మస్త్రైః । ప్రత్యాశ్య శుద్ధతో-
 యైశ్చ బహుభిశ్చ సుగంధిభిః || ౩౭౯ || మధ్యేకాశీతకలశైస్తతిస్సు-
 స్నాపయేత్క్రమాత్ । సహస్రశీర్షైశ్చనయా ఋషైస్త్రీనవకైర్ఘ-
 ణైః || ౩౮౦ || అప్రాభిరస్తదిక్సంస్థైర్మధ్యమేన ద్వితీయయా । ద్వా-
 భ్యం ద్వాభ్యం తథాఋగ్భ్యం క్రిమాన్నవకసస్త్రైః || ౩౮౧ ||
 పారుషేణతు సూక్తేన సమస్తైన శనైశ్చవైః । స్నాపయేద్దేవదేవే-
 శం మధ్యస్థనవకేనతు || ౩౮౨ || యద్వాసర్వస్యనశినమిత్యాద్యై-
 ర్మనుభిః క్రమాత్ । మహోపనిషదస్త్రేర్దిక్పథైః కలశాస్త్రైః || ౩౮౩ ||
 ఏకేవనారాయణాత్మ మధ్యగతేనతు । యద్వాప్రాక్షరమస్త్రేణ-
 సర్వమైక్యమేనతు || ౩౮౪ || మృదాది సర్వరిత్నాస్తం స్నాప-
 యేద్ద్విజనత్రమాః । ఉద్ధారపవంకథిలకర్మక్రమఅభోద్యతే || ౩౮౫ ||
 ప్రభాతేతుక్మసానకృతకాతుకవర్జితః । దశికేస్త్రస్తథాచా-
 న్యైర్దైశికేశ్చ ననున్వితః || ౩౮౬ || ప్రాసాదం సంప్రవిశ్యాథ ని-
 ష్ఠం నిర్వర్త్యపూర్వవత్ । యాగమణ్ణపమాసాద్య రజోభిః పూర్వ

ముణ్డలమ్ || ౩౮౮ || కుంభముణ్డలయోరిష్ట్యై ప్రాసాదం సంప్రపి
 శ్యచ | తతస్త్యన్యైదిభిర్భగ్నేర్ములబిన్సుంతు పూజయేత్ || ౩౮౯ ||
 నిష్కాత్ స్నపనవిమ్బేతు సమావాహ్యతతైవచ | ఇష్ట్యైలక్ష్మణ్య వి
 విదైర్వస్తై గ్రీధాత్యైశ్చ భూచక్షేః || ౩౯౦ || శిబికాదౌ సమారోప్య
 సగ్వాలజ్జారసంయుతమ్ | పూర్వోక్తవిధినావిప్రీనినయేత్సన్ని
 నమాణ్డపమ్ || ౩౯౧ || స్నానపీతసమారోప్య పూర్వోదితవిధానతః |
 యథాక్రమం సనుభ్యర్చ్య యావదాత్మనివేదనమ్ || ౩౯౨ || తత
 స్తు దేవదేవస్య కుర్యాత్కౌతుకిబద్ధనమ్ | కుమ్భానాం విహితంక
 ర్మ నకృతంయదీవైపురా || ౩౯౩ || కయాత్వనుపపత్యాతు తదాత
 త్సర్వమాచరేత్ | స్నానాసనోదితైర్భగ్నేర్ముఖలెపాన్విమైగక్రమా
 త్ || ౩౯౪ || పూజయిత్వా తతఃకుమ్భేస్నానపయేదుక్తపత్త్యావా |
 సర్వేషామపికుమ్భానాం స్నానశేషంతు పూరియేత్ || ౩౯౫ || ఘ
 టాన్తరంతు ద్రవ్యాణామన్తరాన్తరయోగతః | శుద్ధామ్భసా స్నా
 పయిత్వా వస్త్రైశ్చాన్యైదిభిర్వజేత్ || ౩౯౬ || ఏవం సంస్నాప్య
 ఓధివద్రజనీచూర్ణపూరితైః | అలక్ష్మతే ధాన్యపీతే పురస్తాదధివా
 సితైః || ౩౯౭ || పశ్చింశతిభిఃకుమ్భైర్నవభిఃపశ్చభిస్తువా | ఏ
 కేనవాపి తచ్చూర్ణం శ్రీమాతైన ద్విజౌత్తమాః || ౩౯౮ || ప్రద
 ద్యాన్మర్ద్ధిషదేవస్య భూయశ్చాన్యైదిభిర్వజేత్ | సర్వాజ్ఞం పరి
 మృశ్యాకృతభక్తానాం మూర్ద్ధిషదాపయేత్ || ౩౯౯ || విష్వక్సేనస్య
 దత్వాతు తన్మన్త్రేణ తతోద్విజాః | సహస్రధారాస్నపనమాచరే
 చుచ్ఛదవారిభిః || ౪౦౦ || సచన్దనాదికందత్వా తతఃపీతాన్తతఃప్ర
 భుమ్ | అలక్ష్మారాసనం నీత్వా ఆసనాదిక్రమాద్యజేత్ || ౪౦౧ ||
 భూతైస్సాంస్పర్శితైఃప్రాగ్నద్వివిధైరౌపచారికైః | హృదయజ్ఞసు
 సంజ్ఞైశ్చ విచిత్రైశ్చ మనోహరైః || ౪౦౨ || ఏవం ద్విజప్రదానా
 న్తం హోమానూస్తంవా ప్రపూజ్యచ | శిబికాదౌ సమారోప్య పూ

ర్వవత్సంప్రవేశయేత్ ॥ ౪౦౩ ॥ ప్రదక్షిణక్రమేణైవ ప్రాసాదా
 భ్యస్తరంతరః । తత్రావరోప్య తద్బిమ్బం స్వస్థానే సన్నివేశ్యచ ॥
 తస్మాద్విచార్యైదిభిర్భోగైర్ములవిమ్బం తతైవచ । సమర్పయచ కృ
 తంకర్తృకుర్యాన్వైవ విసర్జనమ్ ॥ ౪౦౪ ॥ మృణ్మయాదౌ మూలవి
 మ్స్యే విధి రేవం ప్రకీర్తితః । శిలామయాదికే మూలే స్నపనాన్వై ము
 లీశ్వరాః ॥ ౪౦౫ ॥ త మేవస్నాప్యపూర్వోక్తవిధినా కాతుకాదిమ
 మ్ । హవిరన్వైస్సమభ్యర్చ్య హోమాంతం సర్వమాచరేత్ ॥ ౪౦౬ ॥
 తతస్తుచాత్సవంబిమ్బం విచిత్రే ర్విసర్జయేత్ ॥ అనేకైర్భూషణై
 రమైర్వృక్షైర్వైశ్య సుసుగంధిభిః ॥ ౪౦౭ ॥ అలజ్జాత్యసమావృప్య
 శీలికాం సంప్రవేశయేత్ । ఆహ్వానమణ్టపం సమ్యగుత్సవోదితవత్స
 నా ॥ ౪౦౮ ॥ తత్రావరోప్య యానాదృప్త సౌఖ్యై వితతేషుభే । భ
 ద్రాసనేఽథ వాఙ్మహి పవిత్రాస్తరణాన్వితే ॥ ౪౦౯ ॥ యథాక్ర
 మోదితేనైవ వత్సనా సంప్రపూజయేత్ । సాంస్పర్శకాదికైర్భూ
 షైర్విచిత్రైస్సు పిశేషతః ॥ ౪౧౦ ॥ మహాహవిర్నివేద్యాశ కృత్వా
 స్వం క్రిమేణశు । ద్విజప్రదానవర్యస్తమగ్నోసస్తర్పయేత్క్రమా
 త్ ॥ ౪౧౧ ॥ సమర్పణాదికంసర్వం కృత్వా దేవం జగత్పతిమ్ ।
 సమావోప్యచ యానాకౌ సర్వమజ్జ్వలసంయుతమ్ ॥ ౪౧౨ ॥ ప్రవే
 శయేత్తు ప్రాసాదం యానాదెరవరోప్యచ । స్వస్థానే సన్నివేశ్యా
 త అఘ్నిగంధాదిభిర్యజేత్ ॥ ౪౧౩ ॥ మూలవిమ్బం తథాభ్యర్చ్య
 కృతంకర్తృసమర్పయేత్ । స్నానశేషేణ తోయేన కుమ్భస్థేనక్రమే
 ణతు ॥ ౪౧౪ ॥ ద్వారస్థానకల్యాణదేవాతథాచాసరణస్థితాః ।
 బలిదాన క్రమేణైవ సంప్రీత్య పరిపూజ్యచ ॥ ౪౧౫ ॥ బలిం చ
 దత్వా శేషేణ గణేశమభిషేచ్యచ । పూజయేద్ధర్మగంధార్ద్రద్యేరథ
 వాహ్యముకల్పకే ॥ ౪౧౬ ॥ పూజానసానే దేవస్య స్నపనవ్యక్తి
 గస్యచ । ప్రీత్యుం దేవతానాంచ గణేశస్యాభిషేచనమ్ ॥ ౪౧౭ ॥

అవతేత్కృమయోగేన యజమానస్తతోద్విభాః । ఆచార్యా సా
 థకాంతేష్వ తోనయేద్వివిధైర్ధవైః ॥ ౪౦౯ ॥ అన్యాంశృవేష్ట
 వాసర్వా యథాశక్తివ తోషయేత్ । అనివారితమన్నాద్యం
 సార్వజన్యంతు కారయేత్ ॥ ౪౧౦ ॥ ఏవమేవహిసర్వేషు స్నపనే
 షు క్రియాక్రమః । పోక్షణం పరివారాణాం బలిదానంచ నర్థయే
 త్ ॥ ౪౧౧ ॥ మహాహవిర్విధానంచ విభవేసతి కల్పయేత్ । ప్ర
 థానాదిక్రమేణైవ స్నపనానాంతు పశ్చిమమ్ ॥ ౪౧౨ ॥ కుర్యా
 నిత్యవిధౌవిప్రాస్తథానైమిత్తీతేనచ । తతస్తు సూక్ష్మసూక్ష్మాది
 ఘోలఘోలాస్తపశ్చిమమ్ ॥ ౪౧౩ ॥ చాతురాత్య్యాది దేవానాం
 కార్యం స్థాపనకర్తవీ । అయినై విషువేణైవ గ్రహణే చస్త్రీసూర్య
 యోః ॥ ౪౧౪ ॥ స్నపనం ముఖ్యకల్పేషు హ్యేవరేమత్యమోస్త
 మ్ । అనుకల్పేషు తన్నధ్యం తన్నూనాదిచతుష్టయమ్ ॥ ౪౧౫ ॥
 అయినద్వయమధ్యస్థసంహృన్విద్విచతుష్టయే । ఆసృతీక్రమయో
 గేన కల్పయేన్మునిపుణ్ణవాః ॥ ౪౧౬ ॥ ఉత్సవారముద్భవసే తదన్తే
 చ సమారభేత్ । అథమోత్తమసంజ్ఞంతు తన్నధ్యం వానుకల్పకే ॥
 మహాహవిర్విధానేతు తన్నూనంతు సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చి
 త్తైషు కార్యేషు సర్వాణ్యేతాని కల్పయేత్ ॥ ౪౧౭ ॥ తెషాంస్న
 పనభేదంతు వత్సాముపరివిస్తృతమ్ । స్నపనానాం విధానంతు
 దివ్యశాస్త్రోక్తసత్కానా ॥ ౪౧౮ ॥ యథావత్కథితంసమ్యక్రి
 మస్యచౌచ్ఛ్రితుమిచ్ఛథ ॥

ఇతిశ్రీపాశ్చరాత్రై ఈశ్వరసంహితాయాం

స్నపనవిధిర్నామ పశ్చిమశోధ్యాయః.

మునయః — భగవన్మునిశాక్షుల సర్వజ్ఞవదతాంవర । ప్రతి
 ఘోమస్త్రీవిహృత్య కథంకార్యానరోత్తమైః ॥ ౧ ॥ ప్రాసాద

స్వచ బిమ్బస్య పీతాదేర్లక్షణంకథమ్ । తత్సర్వం విస్తరేణైవ వచ
స్య కృపయాధునా ॥ ౨ ॥ నారదః — శృణుభ్యం మునయస్సర్వై
సావధానేన చేతసా । మన్త్రీవిమ్బప్రతిష్ఠాయావిధానం లక్షణా
దికమ్ ॥ ౩ ॥ తత్సర్వం దేవదేవేన సాత్వతాదిషు కీర్తితమ్ । తే
షాం సారం సముద్భృత్య ప్రవక్ష్యామి సమాసతః ॥ ౪ ॥ బ్రాహ్మ
ణః క్షత్రియోవైశ్యశూద్రోవా భగవన్వయః । శ్రద్ధాభక్తిసమాయు
క్తస్సగుప్తస్సశ్శాన్తమానసః ॥ ౫ ॥ ఆప్తికస్సత్యసద్భక్త సదాచార
సమన్వితః । ఆచార్యం వరయేత్పూర్వం భగవచ్ఛాస్త్రకోటిదమ్ ॥
తస్యజ్ఞం భగవద్భక్తం భగవద్వంశసమ్భవమ్ । ఆచార్యో యజ
మానశ్చ సహసం మన్త్రీశిల్పిభిః ॥ ౬ ॥ పుణ్యదేశేనమూలచ
మనోజ్ఞై సాధుసేవితే । మృద్వారిఫలపుష్పాఢ్యై కుశేన్ద్రనసమన్వి
తే ॥ ౭ ॥ గౌరవస్యశాలినుభగే తుల్యప్రాణివిన్దితే । పర్వతాగ్ర
చ తన్మధ్యే సానుదేశేన్విబోధితే ॥ ౮ ॥ భూగతేతు వసేరిమ్యే
పాదపాషణిసమగ్రాలే । భద్రైహోవననేహ్యద్య ప్రశస్తై కమలాన్వి
తే ॥ ౧౦ ॥ హిరేషు నిమ్నగానాంచ తాపామపిచ సజ్జమే । సమీ
పేపుణ్యతీర్థానాం సుస్థిరే సారసమగ్రాలే ॥ ౧౧ ॥ చుప్తప్రాణివిని
ర్ముక్తై చారాతకభయోన్మితే । సర్వదోషవిన్ముక్తై దేశేదివ్యే మ
నోహరే ॥ ౧౨ ॥ భువం పరిత్యజ్య త్రాహ్వా శాస్త్రీదృష్టైవ వర్తన్
వా । తతఃపరం ద్విజశ్రేష్ఠాః త్వాపరిగ్రహమాచరెత్ ॥ ౧౩ ॥
త్వాపరిగ్రహపూర్వారాజామారంభే సర్వకర్మణామ్ । ద్వాదశాక్షర
పూర్వైస్తు మన్తై స్సర్వేశ్వరఃపురా ॥ ౧౪ ॥ ఆరాధ్యోభగవా
న్భక్త్యా వేద్యాంవా కలశేస్థతే । నస్తర్వాజ్యాదికైర్భక్త్యా మ
న్తై శ్రుతిమయైస్తతః ॥ ౧౫ ॥ భగవాన్విశ్వకర్మాత్మా సగణేశం
తు యాజయేత్ । వివిధైరుపచారైస్తు పుష్పఘృసానులెవనైః ॥ ౧౬ ॥
విసర్జనేకృతవిష్ణో సానలై కమలాద్భవ । శిల్పినా యత్రయేదతా

మాన్యాస్తీ తదనస్తరమ్ ॥ ౧౭ ॥ యదాప్రసన్నబుద్ధ్యాత్మ శశ్వ
 నిర్వర్తయన్తిచ । తైరపి ప్రయతేస్సన్తిస్తగ్నీయస్వకప
 తిః ॥ ౧౮ ॥ తతఃపరిగృహీతవ్యం త్రేత్రంత్వభినుతంద్విజాః । అ
 భుక్తమథనాభుక్తం వసుధాగుణలక్ష్మితమ్ ॥ ౧౯ ॥ నిశ్శల్యమనుకూ
 లంచస్థపశీనాంచ సంసుతమ్ । సమాదాయప్రసిస్థార్థం యథాభిను
 తవిస్త్యతమ్ ॥ ౨౦ ॥ మహేష్టోఽపామృతిర్వాయుర్విత్తపేశాన
 దిత్తుచ । వదయాసాద్యవైకుర్యాద్దివ్యాద్యామశనాశ్రిగమ్ ॥ ౨౧ ॥
 పశ్చాయతన పూర్వంతు శుభం దెవగృహంనుహత్ । సిద్ధయే త
 స్విమాగ్నాత్తు విమాగ్నాత్తదసిద్ధయే ॥ ౨౨ ॥ ఏతావరథనాన్ముక్తమ
 తోనేయేషాంతు దోషకృత్ । స్వమాగ్నం పరమాగ్నంవా యేషాంసర్వ
 గతోహరిః ॥ ౨౩ ॥ సుప్రత్యవిరతంబుద్ధౌ గురుంశం శాస్త్రుతస్స
 యమ్ । శుభేషుమాతే నక్షత్రై నమస్కృత్యామ్యతంపిభుమ్ ॥ ౨౪ ॥
 నిర్వర్త్యనిత్యంవిఘ్నేశ పూర్వమగ్నాపయేన్దివః । సవాచైకాయ
 వేశాన్వైయ్యుగ్యజాస్సనుపాతకైః ॥ ౨౫ ॥ సాలజ్గరైశ్చసో
 స్తీషైస్సితామృతధరైస్తథా । సమాలభనమాత్రైశ్చ భూషితైస్స
 ఙ్గాభియతైః ॥ ౨౬ ॥ శఙ్ఖవాదిత్రనిర్మొషైర్గీతభిర్దాన్దభియతైః । ఫల
 పుష్పాక్షతకరాలాజసిద్ధార్థకాదికమ్ ॥ ౨౭ ॥ సమాదాయశుదిశ
 క్తా దేశికేనసహద్విజ । స్థానమాసాద్యసర్వేషాం వాసుదేవంహృది
 స్తరక్ ॥ ౨౮ ॥ పుణ్యాహం వాచయిత్వాతు పూర్వోక్తవిధినా త
 తః । జపన్నప్రాక్షరంతిష్ఠకర్తాస్తై దేశికస్తతః ॥ ౨౯ ॥ బహిః
 త్రేత్రస్యచేశాన్యాం ప్రాచ్యాంవా కమలాద్భవ । తతాం పఞ్చకు
 టీం కృత్వా వాతవృష్టిక్షమాంశుభామ్ ॥ ౩౦ ॥ తత్రపుష్పార్ఘ్య
 భూపాద్యం కృత్వావైభద్రవీతగమ్ । పశ్చిగవ్యం సమాపాద్య సా
 ర్థంనుస్తైర్విలక్షతైః ॥ ౩౧ ॥ నారాయణమపాంమూర్తిం హే
 మాద్యై కుతపేశుభే । సన్నిధీకృత్య నంపూజ్య సరిత్రీగ్నామ్బుపూ

(౬౮) పాద శేఢ ధ్యామే ప్రాసాదాదిప్రతిష్ఠావిధిః ౨౬౯

రితే ॥ ౩౨ ॥ హేమనర్వాచరణతదర్భవర్ణవర్ణవర్ణవే । మన్తాస్త్ర
 కలశాభ్యాంతు సమాద్వయ రచనాంతరః ॥ ౩౩ ॥ సాధారమాస
 నంతాభ్యాం ధ్యాత్వాకుర్యాత్తదర్పనమ్ । హృదిమన్త్రైశ్చరంసా
 స్త్రం పూజయిత్వా యథావిధి ॥ ౩౪ ॥ న్యస్తవ్యమాసనేకామే
 ప్రణవం ననుపాసహ । సౌమ్యనాడిపథాచైవ తతోహ్యస్త్రం స
 మన్త్రైరాత్ ॥ ౩౫ ॥ దక్షిణేనతు మార్గేణ త్వపసవ్యఘటేవిభోః ।
 అవతార్యజ్వలద్రావం దహంతం విఘ్నసంఘాయమ్ ॥ ౩౬ ॥ మన్త
 త్రయంతు సామాన్యం సర్వత్ర పిహితంబ్దిజ । పడప్తాక్షరమన్త్రం
 యశ్చథావై ద్వానిశాక్షరమ్ ॥ ౩౭ ॥ హేతీశం యశ్చహసాగ్రం
 పరిశ్ఛేయం తిగాయిధమ్ । కృతదీప్తేణయల్లిబ్ధం సుప్రసన్నాచ
 తైసురొః ॥ ౩౮ ॥ అస్త్రిం నిదజ్జనాపాద్యం సవిశేషబుదం శుభ
 మ్ । సాక్షంసనిర్భయిత్వాతు భోగైర్దాగ్రావసానకైః ॥ ౩౯ ॥ స
 త్సాక్షైర్వజ్జుభిస్సామైర్యధావసరలక్షణైః । వృక్షాకైరథసర్వేశమ
 థ హేమానుం సమాదరెత్ ॥ ౪౦ ॥ సహస్రతసంఖ్యంయత్పుణ్ణా
 నైస్సాక్షతైఃప్రితైః । కుణ్డేమన్తాస్త్రదిక్పూతే పనంకుర్యాత్తు
 దేశికః ॥ ౪౧ ॥ స్థలెషు వాలుకాద్యేషు ప్రాగాదా వినివేశ్యచ ।
 చత్వారశ్చాతురాక్షియా మన్త్రజ్ఞాకృతమణ్డనాః ॥ ౪౨ ॥ ఋ
 గ్వేదాద్యాశ్చసాగ్రయే ఈశాద్వాయుపథావిధి । భక్త్యానయాప
 గాయోజ్యా హోమార్థం త్నేత్రసంస్కారేహ ॥ ౪౩ ॥ హేమాతవ్యం
 భూమిలిజ్జైస్తైర్నైస్త్రిరాజ్యాదికంబహు । చతుర్భుశ్చాతురాక్షియై
 ర్ద్విపటాగ్నపురస్సరైః ॥ ౪౪ ॥ హోతవ్యమపరైర్విప్రైః సగర్భ
 సర్వేశ్వరంహరిమ్ । ఉపద్రష్టా చతుర్బుజే పక్షకం వినియోజ్యచ ॥
 హోమార్థం సర్వకుణ్డేషు మన్త్రవిన్యస్తవిగ్రహమ్ । శుభయస్సన్యా
 తాదతా వాస్తుశాస్త్రకృతశ్రమా ॥ ౪౫ ॥ విశ్వకర్మకులో
 ధూతా నాహుయాగ్రేనివేశ్యచ । పశ్చిగవాదిసామ్యుక్త్య

నితాన్బురభరాంస్తుతే ॥ ౪౭ ॥ మాల్యచన్దనసూక్ష్మేషైర్భూషితాన
 జ్ఞానీయతేః । సంవీక్యపావనీకృత్యహృదాయఘటికాన్వితం ॥ ౪౮ ॥
 శారాపనం సుదృఢం సూత్రం సహస్రారాభినున్మితమ్ । స్థవరీ
 నాం కరేదద్యాత్సహచైకశలాకయా ॥ ౪౯ ॥ పోక్షితాపఞ్చ
 గవ్యేన సహస్రారాభినున్మితా ॥ వికీర్య లాజసంమిత్రా బీ
 జాసిద్ధాథకాన్వితా ॥ ౫౦ ॥ జవన్నస్త్రం సవక్రంచ త్రిధా
 కుర్యాత్ప్రదక్షిణమ్ । ప్రాక్పశ్చాత్తస్పృశంయోవత్సహఘట్టార
 వైశుభైః ॥ ౫౧ ॥ త్రేత్రమాననుధాదాయ కరైరభినుతైస్తరిః ।
 శిష్యదేశికకర్తృస్థైర్విశ్వకర్మాంశజైస్తువా ॥ ౫౨ ॥ ఈశకోణాది
 తతూన్మితం చతుర్దిక్షుప్రసార్యచ । శబురభిర్యజ్ఞానానాశ్చైర్మిత్ర
 యేచ్ఛదిశాష్టకమ్ ॥ ౫౩ ॥ తతోభూతబలిందద్యాత్ప్రదక్షి
 ణ్యేన బుద్ధిమాన్ । తిలపిప్లవం నిశాచూర్ణం సలాజం దధిసంకమ్ ॥
 భూతకూరిమతిప్రీక్షం తేనభూతబలిం హరేత్ । భూతాని గాక్ష
 సావాపి యేత్రతిష్ఠన్మిత్రేచన ॥ ౫౪ ॥ తేనర్వేదద్యాపగచ్ఛన్
 స్థానంకుర్యామిమంహరేః । శలవేత్రలతాచక్రపుష్పాద్యైర్విధితా
 దుర్మా ॥ ౫౫ ॥ మృదంగోర్వాసమాకారాత్ పాన్డుమృగై
 హణ్డమాన్ । నచాజ్ఞహోమాసుప్రీష్ట్యా కుద్దాలాభ్యాంభినిత్ర
 కా ॥ ౫౬ ॥ సుదృఢాయజ్ఞశాస్త్రోత్థా హస్తిపాదాంశ్చపూ
 జయేత్ । త్రేత్రబ్రహ్మపదేష్ఠిత్వా యథాభినుతదిబ్దుభిః ॥ ౫౭ ॥ సం
 స్కృత్య ద్వాదశార్ణవేన ధగవాన్ భూతభావనః । అధిభూతాధిదే
 వాఖ్యం స్మరేదధ్యాత్మలక్షణమ్ ॥ ౫౮ ॥ సప్తద్వీపవతీంతత్రసము
 ద్రాది సమన్వితమ్ । సప్తపాతాభసహితాం భూతైర్మృతాం నరా
 దితేః ॥ ౫౯ ॥ శక్తిభిశ్చైర్వినిష్ఠాభిస్సర్వభాభిస్సమావృతమ్ । బ్రహ్మ
 బీజసమేతేన లకారేణసవిష్టనా ॥ ౬౦ ॥ స్వయంజ్ఞాననియుక్తేన
 మానయిత్యా పురాతతః । భావయిత్యాధిభూతర్పమాధిదేవమతీస్త

శ్లో ॥ ౬౩ ॥ పామర్థ్యం యద్భగవతో విష్ణోస్సర్వేశ్వరస్యద । వ
 రమభ్యాన్నరూపంచ వారాహం వైష్ణవంమహత్ ॥ ౬౪ ॥ పతావ
 దుక్తం పామాన్యం భ్యానం క్షీతపరిగ్రహే । దేవాలయవశాదన్య
 ద్విశేషంచాత్రసంస్కరేత్ ॥ ౬౫ ॥ చతురశ్రే చతుర్భుజస్యైక్తి
 న్నాహం విచిన్తయ । చతురశ్రాయితేభ్యామేద్వివ్యంవిద్యాగమా
 భిధమ్ ॥ ౬౬ ॥ వృత్తేశాన్తాదితంచక్రం సంవృతావయవంస్కరేత్ ।
 అనన్తశయనందేవం భ్యామేద్వృత్తాయితేగృహే ॥ ౬౭ ॥ పురస్క
 ర్యకం యదనలం శాలపుష్కరదేహభృత్ । నాభిర్ఘోరీద్భవంవిష్ణో
 స్థితనప్తదిగాన్తానమ్ ॥ ౬౮ ॥ దేవాలయేద్విజాప్తాశేస్త్యర్థవ్యం
 ఎసుధాగృహమ్ । భ్యామేత్వేవం ద్వాదశశ్లేషేన మన్తేజైవ పునః
 పునః ॥ ౬౯ ॥ పడకురేణ సంరోధ్య ముద్రాంబభ్యాద్విజాచ్యుత
 మ్ । అధిభ్యానసమాధానాద్యావతరాలశసన్నిధిమ్ ॥ ౭౦ ॥ ప్రా
 గ్విద్విలక్తిజైర్భుక్తేరభ్యాష్టాన్లనపూజయేత్ । సహవిప్రేస్సయం
 దద్యాన్సర్వపూర్ణాన్తామృతంపునః ॥ ౭౧ ॥ సర్వకర్మసమాప్త్యర్థం
 త్రైత్రై త్రైత్రీకృతేసతి । కుర్యాత్పాదప్రతిష్ఠాంవై సుశుభేదివసేప
 రే ॥ ౭౨ ॥ అఖకర్మకరాదత్రా నియోక్తవ్యాకరమేణు । సన్తోష్య
 చాన్నపానాద్యేస్తోపనానాన్తివైయథా ॥ ౭౩ ॥ పవం పరిగృహీ
 తేశు త్కూంశేశలోన్మితేసతి । ఆధృష్టే స్తోపలాబాలా నసుధా
 నసుభూమిదా ॥ ౭౪ ॥ శుద్ధింసాపేక్ష తేకిశ్చిత్కృత్రిమాముదపాస
 ర । యావన్నోపననస్తాంతు చిరయాశ్చైర్మహామ్రమైః ॥ ౭౫ ॥ సజీర్
 నా తత్ప్రేమాత్రేష్వ మూలైర్వ్యాప్తానిరన్తరేః । జ్ఞాతం తస్యా
 పి బాలత్వం శుద్ధిరైవ భావనీప్యతా ॥ ౭౬ ॥ త్యక్తా సరిస్సృవా
 హేర్మనగరగ్రామదేశిణా । మహాన్తం ప్రేక్ష తేశుద్ధిం భుక్తాసా బ
 హుశోయతః ॥ ౭౭ ॥ భాత్వావైభవమద్భుత్య దాయాదభ్యేతిమో
 చ్చుభామ్ । పితామహరూపాన్సిద్ధాం జలాన్తం నిఖనేతవా ॥ ౭౮ ॥

దృష్ట్యాజలం సమభ్యర్చ్య తర్పయేద్ద్యాదసాంపతిమ్ । నాగపాద
సమోపేతం సురసజ్జనుతస్థినిమ్ ॥ ౭౯ ॥ స్థితార్థముపలైస్తురైస్సన్స
హసంపూర్యతేనుదా । మృదోపలైశ్చ సంపూర్య జాతీమస్నిగ్ధ
యాతయా ॥ ౮౦ ॥ ఆకొట్యపానశపున్యేన బాలాద్వే వారిసేచ
నాత్ । సమీకృత్యోపలిప్యాక గోగణాంస్త్రగ్రవాసయేత్ ॥ ౮౧ ॥
బాలవత్స సమేతంచ వృక్షైర్ద్రగణసంయుతమ్ । సతోయాశ్శాల
యశ్చైవ ప్రభూత త్కణసంజ్ఞయమ్ ॥ ౮౨ ॥ ఓక్తిర్మనఃసంశ్లేష స
న్యకై గోమయాదికే । అపాస్యగోగణాంశ్లేషప్రదివాన్దై పునర్న
హీమ్ ॥ ౮౩ ॥ శోధయిత్వా చతుర్థైస్సీల్లాన్మలైఃపరివర్తితామ్ ।
ప్రదీప్తేనేప్తకేనాథ స్పృశీయూచ స్వశః ॥ ౮౪ ॥ తస్యకాఞ్చన
జంరేణుం తామ్రతారమయంత్యపి । రత్నజం గర్భచాల్యాభ్యం స
స్యశాలిఫలాన్వితమ్ ॥ ౮౫ ॥ సపుష్పాక్షరాలాజాభ్యం సిద్ధాభౌ
శ్చ తిలైగుళిమ్ । శ్రీకరం పఞ్చగవ్యేన భూవాసస్వగ్రసేచయే
త్ ॥ ౮౬ ॥ అకృతేనాకృతేభాతే శుద్ధిమేవచగత్ క్షణాత్ । య
ష్టాస్తాస్తాదిదంసమ్యగ్యగ్రకుగ్రసమాచరేత్ ॥ ౮౭ ॥ తతోభువం స
మీకృత్య గోమయేనోపలిప్యచ । సమర్చయిత్వావిధివర్తితో దక్లిద్ధి
మాచరేత్ ॥ ౮౮ ॥ శాస్త్రదృష్టేన మార్గేణ శమకాసంస్థాపనా
దికమ్ । కృత్వా యథోక్తివిధినా ప్రాసాదంకిర్తుమారభేత్ ॥ ౮౯ ॥
ఆరభ్యమాణేపాశ్రీసాదే యేవైప్రత్యూహ కారిణః । భూత దానవయ
క్షాశ్చ రాక్షసాస్తత్సగ్రీశాన్తయే ॥ ౯౦ ॥ బాలాలయే దేవదేవం
ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి । అర్చయేద్వివిధైర్భోజైర్ద్రావ్యదైవ మూల
మన్తరే ॥ ౯౧ ॥ స్థాపనం దేవదేవస్య తదనై బాలవిమ్బుగమ్ । శ
క్తింకుమ్భేసమావాహ్య మూలవిమ్బే సమర్పయేత్ ॥ ౯౨ ॥ ఏ
వం బాలగృహేవిష్ణో పూజితే మునిపుత్రవాః । ప్రత్యూహ కారిణస్స
ర్హేప్రగశ్యన్తి తతోగురుః ॥ ౯౩ ॥ శుభేదినేనుకూలేవ నక్షత్రే

పూజితే గ్రహే । లగ్నేస్థిరే స్థిరాంశేచ దృక్కుద్ధేచోద్గరాయణే ॥
 ద్రవ్యామృతాన్యసంశుద్ధే నితపక్షైః మలెన్బరే । ఆజలాంతం కృ
 తేభాతే పూర్వచన్ద్రపూరితే ॥ ౯౫ ॥ విముక్తదోషభూభాగ
 సగ్వలక్షణలక్షితే । పూరణాదంశశేషేతు సూపలిప్తే ధరాతలే ॥
 చతుష్టైః పదేభూతే ప్రాగ్వత్సూత్రైః పూర్వదిక్ । స్నాతశ్శుక్లా
 హృద్రగ్నీ కృతన్యాసస్సుశాస్త్రేః ॥ ౯౬ ॥ సర్వపాదసంయుక్త
 శాస్త్రస్మృతాశ్రసనవిహితః । మజ్జశ్శకున్భూమాదాయ ధ్యాయమానో
 మృగింహృది ॥ ౯౭ ॥ సహజైకాయనైర్విప్రైస్సదాగమపరాయ
 నైః । నిధాయుక్తయిపూర్వైస్సు ఆమూలాద్భగవద్వయైః ॥ ౯౮ ॥ వి
 శేష్సానీవాచఘాతాం నాశ్యేకున్భం నిధాయితమ్ । కుర్యాన్ని
 రీక్షణంధూమేస్తాడం ప్రోక్షణంతథా ॥ ౧౦౦ ॥ సేచనం పశ్చిగ
 క్షేర సహసాస్త్రోదకేనతు । ఓజాగ్రాద్యం పవిత్రాంతం మస్త్రా
 గాం ప్రాక్పత్తిప్తయమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ పాతయేచ్చ సపుణ్యాహంబ్రా
 హ్మణౌకృత్యనిష్కళాన్ । బహ్నుచాశకునంసూక్తం తతోభద్రం
 యజుర్మయాన్ ॥ ౧౦౨ ॥ ఇతానయేతి సామజ్ఞాశాస్త్రామృరిన్య
 ద్విశాన్ । ఈశదాణానియారిభ్య ప్రాగావౌప్రతిపక్షైః ॥
 ద్వాదశాక్షరమస్త్రైః స్వనామ్నాతుపదేపదే । నతప్రణవగర్భణ
 దైవం దేహలక్షణమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ సవాస్తుపురుషోనామ దధిసక్ప
 స్తనాదినా । సాన్వితోపహారేణ ఆగ్నోనస్తర్వయేత్తతః ॥ ౧౦౪ ॥
 యద్యాపిధ్యస్తరంభూయశ్శ్రీణుధ్వంమునిపుణ్దవాః । సర్వదితు స
 మైర్భాగైర్ననిధానవిభజ్యచ ॥ ౧౦౫ ॥ సూత్రైస్సుభావలిప్తై
 శ్చ యాగాగారవసుధరామ్ । పశాశీలపదోపేతాం కృత్వైతాం
 సంప్రయత్నతః ॥ ౧౦౬ ॥ ప్రత్యేకప్రీతివదేకుర్యాత్తత్తుర్యాంశే
 న చామ్బుజమ్ । దళాప్తకయుతంవైవ కర్ణికాకేసరాన్వితం ॥ ౧౦౭ ॥
 అగ్నేశరక్షోవాయవ్య బహిఃకోణపదేషుచ । చతుష్టయంయశ్చత్వ

వాం కేవలం తచ్చతుర్దశమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ ఈశానపదపద్మాత్తు సమా
రథ్యవ్రపూజయేత్ ॥ బాహ్యపజ్జీమపద్మేషు క్రమాద్దేవాసురా
ముషీమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ వృషాదుపదపద్మేషు బ్రాహ్మణం కర్ణికాంతరే ॥
ఈశ్వరం తపనంచైవ దితంచైవ తథాదితిమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ పూర్వపత్రం
సమారథ్య విన్యసేద్యావచుత్తరమ్ ॥ ఏవంతస్మిన్పదాజ్జేతు పూజ
యిత్యాతు పశ్చిమమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ యష్టవ్యం ద తతస్సన్యసిబుధా
నాంచ సప్తకిమ్ ॥ క్రమాత్సప్తపదస్థానాం పద్మానాం కర్ణికోపరి ॥
వాయ్వాఖ్యం చాపవత్సంచ జయేన్ద్రస్సమరీక్య యకః ॥ రవిస్సత్యాత్మ
దేవాచ తతోవహ్నిపదామ్బుజే ॥ ౧౧౩ ॥ భూయఃపితామహం
మధ్యే పూర్వపత్రేన్యసేద్భుశమ్ ॥ గగనంహి విభుంపూషా ద
క్షిణే పశ్చిమోత్తరే ॥ ౧౧౪ ॥ ఇష్టైవంకొణపద్మేషు పత్రస్థంచ
చతుష్టయమ్ ॥ యజేద్రాత్రసకోణాంతమమ్బుజేవ్యథ సప్తకిమ్ ॥
సవిత్తాఖ్యశ్చపావిగ్రహస్సవైస్సప్త గృహక్షమః ॥ వివస్వాధర్మదే
వస్తు గర్భర్వాధిపతిఃస్పృతః ॥ ౧౧౫ ॥ పద్మేనైర్మణికోణస్థై భూ
యోబ్రహ్మణమంతరే ॥ భృగ్నాభ్యో భృగ్నరాట్తైవ తతఃపింగుగణా
ధిపః ॥ ౧౧౬ ॥ దేవదౌవారికాఖ్యశ్చ ప్రాకృత్రాగో చతుష్టయ
మ్ ॥ తతోఽన్తపత్రపద్మేషు దేవతాసప్తకంక్రిమాత్ ॥ ౧౧౭ ॥ కర్ణి
కాంతరగతంన్యస్య యావద్వాయుపదావధి ॥ ఇన్ద్రశ్చేన్ద్రపదాఖ్య
శ్చ సుగ్రీవఃకుసుమద్విజః ॥ ౧౧౮ ॥ మిత్రాభ్యోవరుణశ్చైవ స్వసు
రాధిపతిః పునః ॥ వాయవ్యపదపద్మేషు మధ్యేచైవ ప్రజాపతిమ్ ॥
పాగ్నీర్వాయుచ పత్రేషు శేషశ్చాధర్మపవచ ॥ యన్తయాధిపతి
శ్చేవ వాగేన్ద్రస్థదనన్తరమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ సప్తకందేవతానాంచ పూ
ర్వఃపూజయేత్తతః ॥ పూర్వాభ్యో రుద్రదాసశ్చ ముఖ్యోభిల్లక
సోమకౌ ॥ ౧౨౦ ॥ ధారాధర్మమగ్నంజ్ఞాత్యేతద్దేవతాగణమ్ ॥

పూజయిత్వా తతఃపశ్చాత్తైకపక్షింస్తు పఠిరజే ॥ ౧౨౪ ॥ స్వనా
 మ్నానాస్తువాథంతు పశ్చిమధ్యస్థితంయజెత్ ॥ కొణభాగస్థపత్నానాం
 కేనరాధోయజేచ్ఛతమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ప్రణవం వాస్తువాథాయన
 మశ్చావై ప్రపూజయేత్ ॥ పూజయిత్వా విధానేన పుష్పధూపా
 దికేనచ ॥ ౧౨౬ ॥ దధిక్షిరోదకేనైవ భక్ష్యేస్సఫలమూలకైః ॥ ఇ
 స్త్వేవం విబుధవ్రాతం బాహ్యేత్వావరణేపురా ॥ ౧౨౭ ॥ తదంతర
 వదాబ్జానామీశకొణాదిసంపునః ॥ యావన్నద్యవదాబ్జంతు పూర్వ
 నన్తాప్తకేనతు ॥ ౧౨౮ ॥ మాతృకావర్ణభేదేన అకారాదిక్రమేణ
 తు ॥ యావద్దకారవర్ణంతు తతోబ్జబ్జదళేషుచ ॥ ౧౨౯ ॥ తేనైవ
 క్రమయోగేన పూజయేద్దేవతాగణమ్ ॥ ద్వితీయావరణేచైవ అంతరీ
 యేనిబోధమే ॥ ౧౩౦ ॥ ధాతాయాతాధ్రువికాలకామకర్తాజ
 యంతకః ॥ జీవకప్రాణస్తరాయజ్ఞోరవిచ మృగయామ్యకౌ ॥
 లోకనాథో విధాతావై భృగుస్రష్టా నియామకః ॥ మనోజవశ్చక
 ల్యాణఃపర్జన్యోద్రవిణస్తతః ॥ ౧౩౧ ॥ స్రష్టారో విశ్వకర్షచఇత్యే
 తాఃకమలాద్భువ ॥ దేవతాశ్చాంతరేపూజ్యాశ్చతుర్వింశతీ సభ్యే
 యా ॥ ౧౩౩ ॥ ఏతేషామంతరేభూయస్త్వితీయావరణేశ్శృణు ॥ పో
 డశానాం తతస్సమ్యక్దేవతానాం గణంక్రమాత్ ॥ ౧౩౪ ॥ సము
 ద్రామాతరోద్విపా మాపానద్యశ్చ తారకాః ॥ విశ్వేదేవాశ్చాప్స
 రసో మనవో యువయస్తథా ॥ ౧౩౫ ॥ వసవో మరుతస్సిద్ధా నా
 గాస్సాధ్యా గ్రహాఃక్రమాత్ ॥ ఇన్ద్రాది లోకపాలాంస్తు చతుర్థా
 వరణేన్యసేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ తత్పదాదాతుచేశాంతం పద్మానాం పత్ర
 మధ్యతః ॥ మధ్యపద్మేతుపద్మస్థం విశ్వరూపం యజేత్పూజుమ్ ॥
 యస్త్యేవం దేవతాచక్రం వాహనాస్త్రాసుయాయుధిః ॥ సమ్యక్తం
 తిష్ఠతేదేహీ సకలస్య మహాత్మనః ॥ ౧౩౭ ॥ ప్రణవేనస్వనామ్నా
 చ సమసాగరయితేనచ ॥ ఏకైకం పూజయేద్దేవం తత్రైకైకం ద్వి

జాతురమ్ || ౧౩౯ || ఇష్టైవం దేవతాః ప్రాగ్వదగ్నోనంతరమ్
 యేతతః । కుర్యాత్కుర్యాత్ప్రతిష్ఠానం యథావిధవధారయ ||
 పూర్వవత్తొరణాద్యైస్తు భూభాగముపశోభయేత్ । నిర్ణీతాలయవ
 క్రిస్య అగ్రతస్తత్ క్షితేర్పహిః || ౧౪౦ || సర్వోపకరణాపేతం
 కుర్యాత్తన్మణ్డలముత్తమమ్ । కుణ్డాప్తకాంతరస్థంచ స్థలం తస్మాద్భూ
 స్తకమ్ || ౧౪౧ || సపిణ్డీకాద్విహస్తాస్తు కుణ్డాః పూర్వోక్తలక్షణాః ।
 త్రిహస్తపరితాపీధీప్యాదేవం ద్విపదశ్శుభః || ౧౪౨ || పూర్వసమ్మి
 త్కుణ్డేషు వినివేశ్యంచ సాధనమ్ । ఆత్మనశ్చోద్ధితైశ్చ గాఢాన్మణ్డం
 శంసుపమస్థలే || ౧౪౩ || దక్షిణే పూర్వవద్దేవమంతార్యయజే
 త్క్రమాత్ । స్థలాయాం స్థణ్డలస్యాద్వై ఉన్నతాయాంచ పూ
 గ్వనత్ || ౧౪౪ || తస్మయిత్యా యథాశానుముద్భృత్యాగ్నిగం త
 తః । దిక్కుణ్డైశ్చ వినిక్షిప్య సంస్కృతేషుచ పూర్వనత్ || ౧౪౫ ||
 శుక్తైశ్చ చపిడికోద్ధేషు ఉద్భృత్యాభిర్వృత్తైరిక్రమాత్ । తతః ప్రభవ
 యోగేన చతుర్దిక్కునివేశయేత్ || ౧౪౬ || చతుర్నివాసుదేవాదీన్
 వామ్నా పశ్చాయనాద్విజాన్ । స్వాభిస్వాభిరస్థ్యంతు తైః శా
 ర్యమభిధాయచ || ౧౪౭ || కిచ్ఛానసానం హవనం సామైశ్చిస్తు కల
 త్కృతైః । పవనుప్యయోగేన వాయ్వాదీశానగోచరం || ౧౪౮ ||
 ఋగ్వేదాద్యాంస్తు చతురస్సంస్కృత్యానౌ తథాన్యసేత్ । తైర
 వ్యచ్యుతలిప్తైస్తు స్వశాఖోక్తైశ్చ పావనైః || ౧౪౯ || హవనం విధి
 త్కార్యం భక్తియుక్తేన చేతసా । అథేశకోణమాసాద్య బ్రాహ్మజే
 రపత్రైస్సహ || ౧౫౦ || ప్రాజ్ఞిర్దిష్టం స్యసేత్తతః సానోపకరణం
 తుయిత్ । దశార్థగన్యపూర్వంతు కలశేషు పృథక్ పృథక్ || ౧౫౧ ||
 తానర్పయిష్యది నా పశ్చాద్విషేటే గణాభిమన్త్ర్యచ । సమానీ
 యశిలోపేతా కలశాః పూర్వసమ్భృతాః || ౧౫౨ || ఉత్కృ
 ప్తభాతుసంభూతా నవశైలమయాంస్తువా । సర్మాసుపకర్మా

(౬౯) పాదశ్లోకే హ్యయే ప్రాచీనాదిప్రతిష్ఠావిధిః తతః

సుసునాగమృత్యుయాంస్తదధావతః ॥ ౧౫౪ ॥ ద్వాదశశ్శులవిప్రీన్ద్రాం
 స్తన్నానేతు చాన్నతా ॥ ద్విగునాగ సతిపామధ్యై నృపాణాం
 హేమజాహితా ॥ ౧౫౫ ॥ తతస్సభ్యం చతురశ్రంతు ద్వాదశశ్శు
 లవిప్రీన్ద్రమ్ ॥ తత్ర్యంశతుల్యం బాహుభ్యాద్విలాభ్యన్దంసమా
 హరేత్ ॥ ౧౫౬ ॥ సంస్థాప్య విధివతుగ్మాఘ్నా పూర్వోక్తేన క్ర
 మేణతు ॥ కమ్పుతుల్యనైకంవా తత్రాణ్డంత్ర్యశ్శులాన్నతమ్ ॥
 శిష్టశైరపి విప్రీన్ద్రం తథ్ఘాతోస్తాశ్శులస్పృతః ॥ పరితఃకర్ణవర్ణంతు శ
 ఘ్నోవాసుసితోమహా ॥ ౧౫౭ ॥ విహితం తోషితంవాస్యా అన్త
 శ్శుద్ధస్తు సాక్షుః ॥ ఏకహిసాన్తరాద్వాన్యోత్సమాలభ్యాధివా
 స్యవ ॥ ౧౫౮ ॥ ఫల్లెన్ద్రేమాదికేరత్నైస్సర్వౌషధి మయైస్తతః ॥
 గ్నైర్బిజై స్తథాధావ్యైర్విమ్రమాద్యైస్తు మా క్రితైః ॥ ౧౫౯ ॥ నే
 త్రవస్తే గ్రిలజాగైర్భుషయేన్పుగ్నైరైశ్శుభైః ॥ ద్వాదశశ్శుర
 మన్తైః పత్రైకిస్య సమాచరేత్ ॥ ౧౬౦ ॥ మూర్తిసంసిద్ధయే
 న్యస్య ప్రణవై సద్విదాన్తవామ్ ॥ తతశ్చాప్యధిక్షైర్భుజైర్భ
 ల్యనైర్వివిధైర్వజేత్ ॥ ౧౬౧ ॥ శిలాస్వవంకృతైఃపశ్చాన్నిన
 యేతుగ్నైసన్నిధిమ్ ॥ సశిలం కుమ్భబృన్దంతు ఆధారేషూపరిన్య
 సేత్ ॥ ౧౬౨ ॥ తదాధారిశిలాంపశ్చాత్తతవా మణ్డపాద్భుషాః
 ఏవమేవచ సంస్కార్య భావయేత్ప్రణవేనతు ॥ ౧౬౩ ॥ జ్వలన్తీం
 గోసహస్రైః ఖచితాంసూర్యభిమ్బువత్ ॥ తతశ్చాపరాధ్యనున్త్రీం
 తు సన్తరవ్య శతసభ్యయా ॥ ౧౬౪ ॥ మధ్యేతత్రాలశంస్యస్య
 పాక్షం సపరివారకమ్ ॥ నిశ్శేషశక్తిగర్భంతు వ్యావకం బ్రహ్మతత్వ
 విత్ ॥ ౧౬౫ ॥ అతః ధ్యే తిర్యగాభిర్వాగాద్యాభిశ్చ శక్తిభిః ॥
 త్రతమూర్తిసమేతాభింభిన్నాభిస్తు తత్వతః ॥ ౧౬౬ ॥ పాతయే
 ద్బ్రహ్మణాగ్రిత్ర ఆత్మన్యూహంతు మన్త్రీరాట్ ॥ తత్రవాత్స
 నుభావాద్యత్ప్రణవాద్యన్తగన్తుతై ॥ ౧౬౭ ॥ తమర్వయిత్వావిధి

న త్రైవిదియత్వాత్వనస్తరమ్ | దిక్పితానాం చ కుఘ్నానాం చాసుదేవా
 దికాన్యసేత్ || ౧౬౮ || పూర్వవచ్చానిరుద్ధాద్యా విదిక్ సం
 స్థాపితేషుచ | పాతయేచ్చాతురాక్షీయ్యం సంజ్ఞామస్త్రీవతుప్తయ
 మ్ || ౧౬౯ || ప్రభవాప్యయియోగేన తతస్మాక్తంతు పారుషమ్ |
 ఋగ్వేదా పాతయేద్భక్త్యా యుజ్జితేత్యపరాఽయజుః || ౧౭౦ ||
 రథస్తరాఖ్యం యత్సామసామజ్ఞాభగవన్మయా | సహస్రశిర
 సంచేతిమస్త్రీంచాధర్వణంతతః || ౧౭౧ || ఏకప్రియా మహా
 బుద్ధే సర్వోక్తం కలశేహితమ్ | తథైవహ్యనలంకుణ్డం మధ్యమేవి
 హితంస్వయమ్ || ౧౭౨ || కింతుక్రమేణవైమన్త్రాత్ పాతయేచ్చ
 యథాస్థితాత్ | ఏవం సంపాదిహోమంతు కృత్వా పూర్ణాన్నికం త
 తః || ౧౭౩ || మహాశక్తీనమూహస్తు పరస్సామర్థ్యలక్షణః | అభే
 దేనచ మన్తాదీ మూర్తీనాం యస్థినిస్ఫుటమ్ || ౧౭౪ || ససద్దై
 యశ్శిలానాంచ స్వనామ్నా ప్రణవేనతు | జ్ఞానభాసానివసతి ని
 ధానద్వబలాప్రభా || ౧౭౫ || సర్వగాబ్రహ్మవదనా ద్యౌతకీ సత్యవి
 క్రమా | సమూర్ణాచేతి కథితా శక్తయోవిశ్వధారికాః || ౧౭౬ ||
 యాశిలాకలశాధారసంజ్ఞాతాం విధినర్వగామ్ | సామర్థ్యశక్తిపా
 మాన్యాం నిష్కలాం పారమేశ్వరీమ్ || ౧౭౭ || సస్త్రవ్య మూల
 మన్తాదీప్వ శిఖామన్త్రేణ లాఙ్గలీత్ | అజస్యనాభావధ్యైః మన్త్రై
 శ్చేకాయవేస్తతః || ౧౭౮ || తాదర్థ్యేనతు హేమాతవ్యం మృణ్మ
 యైస్తుతతైవహి | హోతవ్యమస్యనాగ్నీయ్యం గాయత్రీభిరతోవరైః ||
 హేమాతవ్యం బ్రాహ్మణేనసమ్యక్ ద్వాప్యప్రైరుపలక్ష్యతేః | దత్వా
 పూర్ణాం స్వయంకృత్వా ఫలస్థపార్పనంపునః || ౧౮౦ || బలిదా
 నంచభూతానాం సమాచమ్యతతోవ్రజేత్ | ప్రాసాదబ్రహ్మభూభా
 గం న్యసేత్తత్ర మహాశిలామ్ || ౧౮౧ || సంస్తరంశ్చక్రమస్త్రీంతు
 పానస్తం ప్రణవేనవే | బీజభూతం తదస్త్రస్థమధ్యపటరాంస్తర

యజేత్ ॥ ౧౮౨ ॥ (నిశ్చేద మంత్ర) బృహస్పతి నామ ధ్యాయేదేరనంత
 రమ్ । ద్వార దిగ్విక్షమాంతం మధ్యేమంత్ర ఘటం న్యసేత్ ॥)
 స్వదిక్షా న్యాయావస్థానై స్వప్రేక్షానై ర్నివేషయేత్ । త
 తస్స శక్తిపాషాణే రైకైకం స్థగయేద్ధటమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ పూర
 యేదస్త్ర మనై ర్ని ఘటానామంతరంతః । మృదు మృదావలు
 కాభిస్తు సుధయాచలసిద్ధయే ॥ ౧౮౪ ॥ సంకేప్త్య నేత్రవిస్త్రైస్తు
 ముగ్వేదాపాతయేత్తః । ఆత్మాహర్షేతి సూక్తంతు ప్రతిష్ఠా సా
 మపామగా ॥ ౧౮౫ ॥ ద్వాదశాక్షరసంయుక్తం బలమంత్రం పు
 నఃపునః । వక్తవ్యం బ్రహ్మనిష్ఠైస్తు ప్రణవాంతం సుభావితైః ॥ ౧౮౬ ॥
 తదేకతనుతాయాతం సంస్కరేత్పరివేనతు । మూర్త్యాదితక్తిని
 స్థంయన్నమరూపక్రియాత్మకమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ ద్వాదశాక్షరమనై
 ర్ని ఘాయస్సహృదయశ్శ్రమైః । జమన్త్రైరాధ్యంభిమూర్తింతు సం
 స్కరేత్తైజసాన్నిధిమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ తతస్త్రోమభ్యుగవద్భ్రోగైః పాతయే
 త్పిచ్ఛిగ్నాత్రీకా ॥ అగ్నిమితేజుగ్వేదానర్చాపామచ తద్వి
 డః ॥ ౧౮౯ ॥ తతఃపగ్నహీతేతు యైత్రే దేవగ్నహీయకే । ద్వా
 దశాక్షులమానంతు దిగ్విక్షిప్తకం న్యసేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ పాపితం
 పూజితం సమ్యక్ శిష్యాణాం శుభలక్షణమ్ । తదంతస్సన్నిరోధవోయ
 బుద్ధిధర్మగుణఃక్రమాత్ ॥ ౧౯౧ ॥ ధర్మాద్యాశ్చోగ్నికౌణాత్తు యా
 వదీశపదంపునః । ప్రాగాదాపుతరాంతం చ అధర్మాద్యం చతుష్ట
 యమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ శిలానామంతరేభూమా పటంపటం క్రమేణ
 తు । న్యస్తవ్యం పూర్వవణ్ణాచ వణ్ణానాం సావసానకమ్ ॥ ౧౯౩ ॥
 శబ్దబ్రహ్మనువిధాంచ కృత్వైవం బుద్ధివాగురామ్ । సూత్రభూతాం
 న్యసేత్సమ్యక్ప్రసాదతలసంస్థితమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ న్యసేత్ప్రసా
 దభిర్యథం తత్రైవహిశిలాష్టకమ్ । తాసుసంరూఢయేత్సమ్యక్ప్ర

జ తత్రైరాధ్యంభిమూర్తికంతు సంయజే

సుక్తాంస్తు దిగీశ్వరాః ॥ ౧౯౫ ॥ చక్రం తదన్తఃసమీపాం భ్రమ
 ద్వహింసుభిక్షవత్ ॥ తూర్ణేన చిన్తయేద్వాప్యత్తం భూభాగంచాచూ
 ణీయకమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ ఆభోగం తదథశ్శేషం తమాద్ధ్వేక్షగ్గతేశ్వరమ్ ॥
 బహిఃప్రాచూణభిత్తీనాం సాస్త్రం సపరివారకమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ ప్రా
 గాదావీశకోణాన్తమిన్ద్రాద్యంచాప్తకన్యసేత్ ॥ తథావిధేషూపలే
 షు అన్తర్భూమిగతేషుచ ॥ ౧౯౮ ॥ తస్యైవామూర్త్యయితౌత్తు
 యుగైశ్చాపాతయేత్తతః ॥ క్షీణానవిద్వానిజైవైయేదేవాన్తయజు
 ర్మయాః ॥ ౧౯౯ ॥ దేవవ్రతంచ సామజ్ఞాన్ ప్రవేశ్యాభ్యస్తరంత
 తః ॥ స్థిత్యాగ్రతోనున్త్రీమూర్తేరధ్వవ్యాప్తినునున్నరేత్ ॥ ౨౦౦ ॥
 బీజతత్పాచూరీభూతా పురస్తాద్వ్యక్తిమేతపా ॥ పాప్రాదపీఠప
 ర్యంతం కుంభాధాగోపలాత్తువై ॥ ౨౦౧ ॥ భువనాద్వాయథావిధో
 ధావనీయస్తుసర్వదా ॥ గర్భాచ్ఛాన్త్యాసాధిర్యావశాన్పదాధానం
 పిలూకయేత్ ॥ ౨౦౨ ॥ మన్తాధ్యాశుకనాసాన్తం తత్పాధ్యా
 వెదికావధి ॥ కాలాధ్యాశ్చతుగళాన్తంచ నన్తాధ్యాశు తమాధ్యసః ॥
 సమీకృత్య పుగాసర్వం పాప్రాదం ॥ ప్రారభేత్తతః ॥ ప్రాసాద
 స్తైర్యసిద్ధ్యర్థం దేవసాన్నిధ్యసిద్ధయే ॥ ౨౦౩ ॥ సర్వదోషప్రశాన్త్య
 ర్థం సర్వసమ్మత్తిసిద్ధయే ॥ గర్భవ్యాసం పురాకుర్యాద్గర్భరేహే
 యథావిధి ॥ ౨౦౪ ॥ రత్నైర్లోహేస్తథాబీజైఃకన్దైర్ముద్గైశ్చ పూరి
 తామ్ ॥ సావర్ణింరాజతీంవాళ తామ్రజాంవాన్వశక్తితః ॥ ౨౦౫ ॥
 సవగర్తసమాయుక్తాం మజ్జిలాషాంపాపిధానకామ్ ॥ సంప్రీత్యచా
 స్త్రతోయేన వస్త్రీయైశ్చ నేస్తయేత్ ॥ ౨౦౬ ॥ ధాన్యరాశౌ
 తువిన్యస్య మూలకునైర్నిదేశికః ॥ అర్ఘ్యగర్భాదినాభ్యర్చ్యకుణ్డే
 వాస్థణ్డీలెపివా ॥ ౨౦౭ ॥ * దేవమభ్యర్చ్యవిధివత్సమిద్భిస్సప్తభిః
 క్రమాత్ ॥ హుత్వా పూర్ణాహుతంపశ్చాదాచార్యస్సముపాపితి ॥

శ్రీశ్లోగజాన్తంచ ॥ ప్రాహుతిత్తతః ॥ మూవాహ్య

శుభ్రవస్తోత్రరియశ్చ భూవస్తోత్రరియశ్చిః । గర్భమాత్యులబ్ధు
తాన్తో రాత్రోలగ్నే సుశోభనే ॥ ౨౦౦ ॥ భాజనం తత్సమాహ
య వేదఘోషే శ్చ ముక్తలేః । వాద్యఘోషే శ్చ సహితః కృత్యా
గేహం వ్రవక్షిణమ్ ॥ ౨౦౧ ॥ వ్రవిశ్య గర్భభూభాగం తత్ర ద్వారస్య
దక్షిణే । కృతంశ్చ భ్రం పశ్య గజేస్య సైచయ త్వాసమ న్తతః ॥ ౨౦౨ ॥
తత్ర భూమింతు చాద్వ్యద్యేస్య సమభ్యర్ప్య తతస్తుతామ్ । పరిచిన్త్య
యతుస్సాన్తానాన్తానంచ హరింస్తరత్ ॥ ౨౦౩ ॥ సర్వభూతథ
రేకాన్తై పర్వతైస్సనమజ్జితే । సముద్రపరిధానీయే దేవిగర్భం సమా
శ్రయ ॥ ౨౦౪ ॥ ఇమ్యక్త్వా భాజనంశ్చ భై నిధాయ సుధయాత
సః । దక్షిణే కృత్య తత్కృత్యం మృదాపూర్య సమన్తతః ॥ ౨౦౫ ॥
త్రివతుసశ్చ గ్రామం వారత్రాంతు ర్యాన్మనీశ్వరాః । గర్భన్యాస
స్వయంవిప్రా దేవిధామోష్ప వృద్ధిదః ॥ ౨౦౬ ॥ అకృతే గ
ర్భాన్యాసే ప్రశ్యానాయోనుహోస్తృతః । తస్మాత్సర్వవ్రయతే
న గర్భన్యాసం సమాచరేత్ ॥ ౨౦౭ ॥ ప్రాచీనాధిపతిస్థావిధి
ని లక్షణం మునిపుత్రవాః । తలాదూనాధికాచ్యైవ సాక్షాత్తరుచి
తైఃకైః ॥ ౨౦౮ ॥ ద్విద్వాదశకరం యావత్తలెనానాధికేనతు ।
శుభాయ సిద్ధయే సిద్ధిగర్భగేహగృహస్యవ ॥ ౨౦౯ ॥ కృత్యాత్మ
త్రాన్మూలానాంచ కి గాణంవా ఘనంపురా । త్యజేత్తదభితస్సమ్య
గ్యచ్ఛేషం తద్విచార్యచ ॥ ౨౧౦ ॥ ఏకాద్యష్టమవర్యన్తా ధ్వజ
ధూమమ్మగేశ్వరాః । శ్వాచగౌఖరమాత్యనాయపాస్తు వతుశ్చ
భాః ॥ ౨౧౧ ॥ ఏకత్రివశ్చ సప్తాఖ్యా సర్వత్రైవిధీయతే । ఏవ
మన్తర్భ్రమేజ్జేవ సహభిత్తిగణెనతు ॥ ౨౧౨ ॥ గర్భద్విగుణవిస్తీ
ర్ణం త్మేత్రం దేవిగృహస్యవ । మద్ధిరేత్సేకభిత్తీయే త్మేత్రమానం ది
గీభుతే ॥ ౨౧౩ ॥ గర్భాక్తం తత్త్రిభాగేన యుక్తం యుక్తైనవన్త
నా । తత్త్రివిధాగ్రీసన్మధ్యాత్మ ఆయుశుద్ధిం విచారయేత్ ॥ ౨౧౪ ॥

పవన్ నిర్జగతీకంచ భాగవీతం వివర్జితమ్ । ప్రాసాద త్రైత్రమానంచ
 తద్వ్యక్తమవధారయ ॥ ౨౨౫ ॥ పద్మాగేనాథపాదేన త్రిభాగేనో
 భయాత్మికా । రథకార్యం చతుర్దిక్కు తస్యంచాశ్రేస్తువైస్త్రిభిః ।
 తృతీయాంశేనవైమధ్యే నిర్గమస్తుఽధీయతే । కొణాతోగ్రాత్యవై
 శేషం భాగంభాగం ప్రవేశయేత్ ॥ ౨౨౬ ॥ ఉచ్ఛం గర్భసఖం
 పీతం తత్పీతన దధేనవా । పీతోక్తాలయపీతస్య తక్కుష్ఠిశ్యంశకల్ప
 నా ॥ ౨౨౭ ॥ చతుర్దిక్కువిధేనావై బహుధానస్తపూర్వికా । అ
 ఘోచ్చాగ్రియంతువైత్రైత్రాత్త్రికొణంనర్జితస్యచ ॥ ౨౨౮ ॥ కు
 ర్యాద్యవ్యర్థగుణంచైవ ద్విగుణంవా యథేచ్ఛయా । ద్విరేకాదశ
 ధాకుర్యాత్తంచభాగైస్సగుంపురా ॥ ౨౨౯ ॥ పిథేయం పీతవత్ప
 శ్వాదేశాంశేన మసూరకమ్ । తమాద్వై విహితాజ్ఞా గర్భమానే
 నచాన్నతా ॥ ౨౩౦ ॥ భవోపకరణీయాభిర్దైవతాభిరలబ్యతా ।
 జ్ఞాయామంశయుక్తేన ఉపయానాశిశేనవై ॥ ౨౩౧ ॥ కార్యం
 శిఖరపీతంతు పూర్వదక్షిణలక్షితమ్ । కిన్తుప్రవేశనీయాసౌ తత్రచా
 ద్దాంశసంమితౌ ॥ ౨౩౨ ॥ శిఖరంచాత్రవిహితం భూమికా నవకాన్వి
 తమ్ । సంకోచ్య తత్పుగాసూత్రమాదాయోన్నతసంమితమ్ ॥ ౨౩౩ ॥
 పతస్తాదేకవర్ణాత్తు జ్ఞోర్ధ్వయాగ్నిపార్యచ । సంస్పృశేద్విభు
 రంపీతమజ్జాసా తన్నిరౌధ్యచ ॥ ౨౩౪ ॥ చ్రాసాదాద్భహితాద్య
 గ్రభూధాగెత్వసులేక్షణ । కర్ణాదూర్ధ్వం నయేత్సుత్రం లాంచ్యస్య
 మానం క్రమేణతు ॥ ౨౩౫ ॥ శిఖరోన్నతవర్యస్తం చతుర్దిక్ష్యేవమే
 వహి । పర్యటేల్లాశ్చ్యమానంతు కర్ణాతర్కర్ణం మహామతే ॥ ౨౩౬ ॥
 యావత్సుముదపత్రాభా సాస్యద్విభుభిరమజ్జరీ । పవమాలెఖ్యదృ
 స్టాశ్చ సహృద్యాస్తంతుపాతతః ॥ ౨౩౭ ॥ భూమికాన్జప్రసిధ్య
 త్
 దశయాపునః । ఉపరిష్టాత్తు భాగేన భవేదామల
 పారకమ్ ॥ ౨౩౮ ॥ భూమయోభాగమానాస్తు తతస్తాసాం సమా

చరేత్ । క్షయవృద్ధ్యావిధానంతు తద్విరప్రాంశసంమితమ్ ॥౨౦॥
 ఓభిన్నా పీఠరచనా తానుకార్యాయథాస్థితా । సచక్రేర్వివిక్షైఃప
 ద్దేఃప్రాదుర్భావైస్తుచాఖ్యైః ॥ ౨౦౧ ॥ సర్వేర్వా లాభాభవై
 ష్టాత్తైర్గుణైఃపీఠరసస్థితైః । నవాంశేనోద్వభాగాత్తు స్వపాదేన
 వినిర్గతమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ ఉష్ణీషమూర్ధ్వభూమేస్తు కార్యవైరచనోష్ఠీ
 గమ్ । శిష్టంకృత్వా త్రిధాపీఠమణ్డప్రేకేనపూర్వవత్ ॥౨౦౩॥ ద్వి
 తీయేన తతఃకణ్ఠం తృతీయేనోద్వగేనతు । సుసమంశ్రీయుతంకుర్యా
 దణ్డంధాత్రేధలాన్దవత్ ॥ ౨౦౪ ॥ నవోష్ణీషకంకృత్వా చతుర్భుజై
 ద్విభ్రామమ్ । త్రిభాగపృథుభాగేన సస్తమ్భాహ్వానకేవలా ॥
 ఉన్నతాశిఖరాధేన సాప్యతృప్తలదళోపమా । కార్యాశిఖరపీఠోద్వై
 దివ్యకర్మవిభూషితా ॥ ౨౦౫ ॥ తతఃశుభతరంకుర్యాన్వణ్డపంస్తమ్భ
 పంయుతమ్ । భూషితంవిహగైస్తే గ్రిణ బలిమణ్డలకేనతు ॥౨౦౬॥ చ
 తుర్ద్వారే తథాదియు పథేయంనుణ్డపత్రయమ్ । ప్రవేశత్త్రితయో
 శేతం నుణ్డపెనుణ్డపంభవేత్ ॥ ౨౦౭ ॥ కుర్యాన్వణ్డపముక్తంవా
 యథాభినుతనిర్గమమ్ । రథోపరథకాద్యంతు తేహంగరాభిద్విధీయ
 తే ॥ ౨౦౮ ॥ నిర్యాసాదశమాంశేన ద్వాదశాంశేనలాక్ష్మీణ । అ
 థవా షోడశాంశేన తేకార్యా నేమివత్పునః ॥ ౨౦౯ ॥ చతుర్ద్వి
 క్షసంలిప్తాఃపీఠకర్మవిభూషితాః । శిఖరస్య చతుర్దియు పీఠోపరిస
 మాపయేత్ ॥ ౨౧౦ ॥ సమంరథకయుక్త్యాతు నాసికామజ్జరీ గణ
 మ్ । మధ్యదేశచతుర్దియు కుర్యాద్ద్వారగణంసమమ్ ॥౨౧౧॥ త్రివ
 తుఃపశ్చిమద్భాగే తతోగరాభిద్విధీయతే । ద్విగుణంచాన్నతత్వే
 న త్రివత్సవశాఖ్యమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ యుక్తంద్వాస్తద్వయేనైవ కు
 మ్మేళదకనైస్తువా । విధివత్ స్థాపనంతస్య మస్త్రీపూర్వం సమా
 చరేత్ ॥ ౨౧౩ ॥ సంపూర్ణమూలమస్త్రీణ సంపూర్ణాఽష్ట్యది
 నాహృదా । కాళామూలగళాంకుర్యాద్ధాతురత్నమయీం స్థితిం ॥

సర్వాధారమయంతుస్త్రీం సన్నిరొధ్యహి తత్రవః జ్ఞానక్రియాన్య
 కంధ్యాత్వా శిఖామనైగ్రీణశాశ్వతమ్ ॥ ౨౫౬ ॥ దక్షిణోత్తరభా
 గ్గాభ్యాం శౌఖాయగ్నుంతు విన్యసేత్ । హృన్మనైగ్రీణ తమాధ్వే
 తు రుద్ధాద్యవరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౫౭ ॥ సన్నిధీకృత్యనంపూజ్య గ
 గనశ్శేషుమమ్బురే । ద్వివిధం ధాతుజాలంతు రత్నం సిద్ధార్థకా
 తిలాత్ ॥ ౨౫౮ ॥ చస్తనాద్యాహిగఢాయే క్షీరం దధిస్ఫుతం మ
 ధు । శాలయస్సర్వవీజాని సర్వాషభ్యస్సవిమ్రీనాః ॥ ౨౫౯ ॥ కృ
 త్వానేత్రేణ నైస్థాన్ ద్వారౌద్వే పినివేశ్యతాత్ । దృశ్యంభాగా
 ప్తయేచైవ త్వదృశ్యోమోక్షసిద్ధయే ॥ ౨౬౦ ॥ చతుష్పాశ్చకలా
 భర్తుస్తమాద్వే సన్నిరొధ్యద । చత్వారిశృక్లాత్తయిత్వాతయేర్జ్య
 జ్ఞాయాంస్తతః ॥ ౨౬౧ ॥ కర్మహింసాచయంకృత్వా పూజ్ఞాం
 మూలేనఘాతయేత్ । పతద్భిన్నప్రతిస్థానాత్పరిగృహ్యశ్చాశ్చ
 మాచరేత్ ॥ ౨౬౨ ॥ స్థిత్యపేక్షావశేనైవహ్యాలయస్యశుభ్రై వి
 భోః । అనస్తభువనంనామ సర్వకామాపవర్గదమ్ ॥ ౨౬౩ ॥ చతు
 స్పరికారమైవంహి ప్రాసాదం విద్ధిపీఠపత్ ॥ రచనా సన్నివేశోద్ధ
 భేదేనానేకధాతథా ॥ ౨౬౪ ॥ పతత్రీశ మృగేన్ద్రైస్తు నిధిభూతో
 పమైర్ఘటైః । శక్త్యపకృజ్జితాభిస్తు సోపానపదపద్మాభిః ॥ ౨౬౫ ॥
 యుక్తం ద్వారవశేనైవ తథాపీఠపశాన్తువై । విస్తారః ప్రతిదిక్ సస్థ
 స్వరుణస్యవిధీయతే ॥ ౨౬౬ ॥ గర్భోద్ధృతైత్ర సఃజ్ఞోవా జగతీక
 న్యలాక్షరీత్ । జ్ఞేయస్సజగతీకస్య తన్మానేనాపిసర్వదిక్ ॥ ౨౬౭ ॥
 ఏభ్యఃపాదాదికంకుర్యాత్పాద్యంశోష్ణిగంతువై । బద్ధాచా
 యతనానాం చ సంస్థితశ్చాక్షరీపరా ॥ ౨౬౮ ॥ చతురాయతనం
 విధిప్రాసాదైర్దిక్రీయస్థితైః । అద్యైవసహకోణస్తేస్తత్రపంచాయ
 తనంప్రృతమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ విజ్ఞేయమహాయతనం త్రిభిరవైస్త్రి దిగ్
 తైః । వినామధ్యస్థితేనైవ దిగ్గతైస్తు ద్విభిర్ద్విభిః ॥ ౨౭౦ ॥ తద్దశా

(౧౨) పాదశబ్దభాష్యే ప్రాసాదాదిప్రతిష్ఠావిధిః ౨౫

యతనస్తేన యుక్తమేకాధికంభవేత్ । ప్రత్యేకీ పక్షగతైవ ప్రా
సాదద్వితయేనతు ॥ ౨౭౦ ॥ ద్వాదశాయితనంవిద్ధిసహమధ్యస్థితే
నతు । తదేవాధికసంజ్ఞంతు అతోన్యోనస్తసంజ్ఞకః ॥ ౨౭౧ ॥ పర
స్పరముఖాపర్యాత్ప్రసాదా ద్వారదేశగౌ । ప్రాసాదాభిముఖా
ప్రైవ దిక్త్రయేవస్థితాస్తుయే ॥ ౨౭౨ ॥ కొణస్థాభ్యాంచ సాం
ముఖ్యం ద్వాభ్యాంచద్వాభ్యాంచ విధీయతే । ద్వాభ్యాంచాభిముతా
భ్యాంతు కుర్యామదితదిష్టుఖమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ ద్వాపరస్పరవక్త్రా
తు కొణదేశసమాశ్మృతౌ । ద్వారాద్యనస్తాయితనే ప్రాసాదానాం
ఋహోమతే ॥ ౨౭౪ ॥ యథాభిముతదిక్ష్పానిక ర్తవ్యాన్యవిశేషా
యా । సతత్రతేమాం భవతి వేదదోషవరస్పరమ్ ॥ ౨౭౫ ॥ అజ్ఞ
భావగతత్వాద్వ ప్రధానాయితనస్త్వై । అర్థేనచక్రిభాగేన హితః
పాదేనచాన్యనాత్ ॥ ౨౭౬ ॥ పరస్థానస్యచోచ్చాయస్తద్విస్తార
స్థానోద్భవతే । యద్వపీకౌపనుంతు గ్యాత్ శ్లక్ష్యంసోష్ఠీషమేవచ ॥
యుక్తకోటిగణేనాథ నానాదేవాస్తగేనతు । యదేకాయితనంచై
సత్సాజ్ఞనం తన్నహోమతే ॥ ౨౭౭ ॥ యుక్తంలఘుపరస్థైవ కేవలం
నాపరస్థాకమ్ । యదాద్వాయితనాద్యంచ ద్వాదశాయితనాన్తిను
మ్ ॥ ౨౭౮ ॥ ఏకదిగ్విక్షమాణంచ చతురశ్రాయితేజ్జనే । వృత్తా
యితేవావితతే ప్రాసాదేచోక్తలక్షణే ॥ ౨౭౯ ॥ యస్మాద్దేవాల
యానాంచ అజ్ఞనానాం విశేషతః । చతురశ్రాదిపీతానాం నిత్యమే
వ మహోమతే ॥ ౨౮౦ ॥ అన్యోన్యానుగతత్వంతు హితంవాపేక్షి
కంతువై । భూమిభాగవశేనైవ తథైవారాప్యవశేనతు ॥ ౨౮౧ ॥ నా
నాఫలవశేనాపితథాశోభావశేనచ । క్రి భూభాగశ్చతురశ్రాయిత
శ్రాయితాద్వనమ్ ॥ ౨౮౨ ॥ వర్తమానస్సర్వకామాప్తిర్నివృత్తిస్తు
గదాయతాత్ । దృష్టాదృష్టఫలైర్భూవాం లోకాస్తు మహాదాదయః ॥

యచ్చన్తి వైష్ణవంస్థానమారోగ్యం భూతిముత్తమమ్ । వైష్ణవానా
 మకామానాం చ్యుతైరస్తే పరంపదమ్ ॥ ౨౦౬ ॥ మునయః —
 ప్రాసాదలక్షణమిదం శ్రుతంశ్చైత్యమునీశ్వర । తస్య సంస్థాపనవి
 ధిం విస్తరేణ ప్రకాశయ ॥ ౨౦౭ ॥ నారదః — ప్రాసాదాదిప్రతి
 స్థానాం శృణుశ్చం విధిముత్తమమ్ । ప్రాసాదస్యాగ్రతఃకృత్వా
 పూర్వనద్యాగమణ్డపమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ సర్వోపకరణైర్భుక్తం సర్వల
 ట్తణసంయుతమ్ । ప్రాసాదస్యాపిపరితఃకుర్యాత్కుర్ణాప్తక గురుః॥
 సామగ్ర్యదేరభావేతు ప్రాసాదాగ్రప్రకల్పితే । యాగమణ్డప
 భూభాగే కుణ్డమేకం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౨౦౯ ॥ సమస్తమూర్తిపీఠం
 చ హోమం తత్రేవ కల్పయేత్ । ప్రాసాదస్థాపనాం మౌనాత్మనీ
 యే పశ్యచేపివా ॥ ౨౧౦ ॥ దివసెన్విబుర గారోపం యథావిధి
 సమాచరేత్ । శైలాంధ్రం పూర్వనతురగ్భుక్త్యా తాతమయం
 తువా ॥ ౨౧౧ ॥ తద్విగోళకమానేన మస్త్రీవిచ్ఛేదనైఃసహ । గు
 హ్యేనృప్తికాదినేయాగమణ్డపే మ్యుక్తలక్షణే ॥ ౨౧౨ ॥ అధివా
 స్య యథాన్యాయం సర్వోపకరణాన్వితిమ్ । స్నానాద్యనుభవం
 తాభ్యామాపాద్యద యథావిధి ॥ ౨౧౩ ॥ తస్మిన్రత్నాది సంయు
 క్తే బింబంకుమ్భే నివేశయ । వస్త్రేరాభరణేషు ప్రేక్ష్య చ చంద్రం
 కృత్వా మ్యుక్తపవిత్రమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ శివైః ప్రాసాదపర్యజరామగు
 హేన్ముర్తిపైసహ । తత్రప్రాక్తాడవాదీంస్తు కుర్యాత్సత్త్వశవాది
 కా ॥ ౨౧౫ ॥ ఆచరేద్రత్నవిన్యాసం సర్వంవా వాహనోదితమ్ ।
 నివేశనీయమిత్యేవ బింబం కుమ్భసమన్వితమ్ ॥ ౨౧౬ ॥ హృదా
 ద్యస్తనిరుద్ధేన మూలమస్త్రీణలాంబికా । తత్రాద్యమనుస్థానమే
 కంకృత్వావరాన్వితిమ్ ॥ ౨౧౭ ॥ సామాన్యలక్షణం వశ్యాత్పూ
 ర్వాక్తం వై కలాత్మకమ్ । సంపూజ్య వానసాచాభ్యవృత్తయోగ్య
 క్తతాంనయేత్ ॥ ౨౧౮ ॥ రతిపిండం రమాభ్యైశు పాణ్డంకుర్యాద్య

భాదితమ్ । ప్రాసాదం స్వాపయత్పశ్చాద్విభిస్సిద్ధార్థకాదిభిః ॥
 సుధామయంచేత్ప్రాసాదం దర్పణే స్నానమాచరేత్ । సమాల
 భ్యాం ధృత్వా చ స్రగ్ధైర్మృదయేత్తతః ॥ ౩౦౦ ॥ ప్రాసాదః ప్రి
 కానాంతు పశ్చిమిశతి తస్తుభిః । బద్ధాతు కౌతుకంపశ్చాతుగ్ర
 ర్యాచాచ్యుతాధివాససమ్ ॥ ౩౦౧ ॥ స్పృశనం దర్పణేకుర్యాత్ప్రా
 గ్విద్యేశికి సత్తమః । ప్రాసాదస్య చతుర్దిక్కు మూర్తయః కల్పితా
 యిది ॥ ౩౦౨ ॥ తెహం నెత్రాణి దోష్టీల్య యథావిధిమునీశ్వరాః ।
 సర్వగుణ్యధ్యధామోగం పత్యమాణేన వస్తానా ॥ ౩౦౩ ॥ ప్రా
 సాదస్యాపి కుర్వీత కూర్పద్వా రాధివాసయేత్ । ప్రాసాదస్యాగ్ర
 పర్యంతం కుమ్భధారోపలాత్తువై ॥ ౩౦౪ ॥ లోకాధ్యక్షస్య దే
 వానాం న్యాసం ప్రాగ్విశ్నూచరేత్ । దిబ్బూర్తీనాం తథాశ్లే
 షు మూలనిష్ఠానికాన్మయసేత్ ॥ ౩౦౫ ॥ కలశేషుణ్డలైః ప్రా
 సాదస్థానమర్చయేత్ । ప్రాసాదపరితస్కల్పకుణ్డైః ప్రియైః
 విధి ॥ ౩౦౬ ॥ సంస్కృత్య వాసుదేవాదీన్ ప్రభవాప్యయయోగ
 ణః । సత్త్వయేధ్యధాశాస్త్రం యద్వా తత్పురతస్థితే ॥ ౩౦౭ ॥
 కుణ్డేతు సకిలం హోమమాచార్యస్త్వయమాచరేత్ । మంత్రాంశ్చ
 పాతయేద్విప్రాం స్తగ్విశిష్టాం నయేత్తువై ॥ ౩౦౮ ॥ సంరోధ్య చ
 త్తగుప్త్రీంతు తత్రధ్యానిధి మాస్వయమ్ । పూర్ణాన్తమఖిలం కృ
 త్వా విధివాసేనవైపునః ॥ ౩౦౯ ॥ యురోహ శేఖరైః పాదయే
 త్సగుగాంస్తువై । చక్రమామలపారస్య మధ్యతస్సన్నివేశయేత్ ॥
 యథాభిమతరూపంతు దిగ్విక్రమంవామ్బరాననమ్ । స్వశక్తివర్ణద
 ణ్డస్థం చణ్డమార్తాణ్డభాస్వరమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ చక్రమన్త్రం న్యసేత్త
 ష్టిన్వగ్ధానం పురోదితమ్ । గత్యాగతిప్రయోగేన ప్రాకర్షి
 మేయజ్జలకమమ్ ॥ ౩౧౧ ॥ నాన్యథావత్పురాజ్ఞాత్వా ద్రవ్యమూ
 ర్తిగతం భుమ్ ॥ కుర్యాత్తతోభ్యసథానం నాన్యథాతు మహామ

తే । ౩౦౪ । అమలం శాస్త్రసంజ్ఞంతై రథా శాస్త్రాదితోదితమ్ ।
 పకమేవహితన్మాత్రిం యచ్చక్రం వేత్తితత్వతః ॥ ౩౦౫ ॥ సోష్ఠా
 సంపారచక్రేతు వగ్దాశ్రమనివాసినామ్ । సర్వధర్మరతానాంచ చ
 క్రవర్తిత్వనూపుయాత్ ॥ ౩౦౬ ॥ యచ్చబ్రహ్మమూర్తై శ్చ
 సిద్ధమాత్మం నిరాశ్రయమ్ । అన్తర్హృద్యం సర్వేషాం మోక్షదంచా
 మలంస్మృతమ్ ॥ ౩౦౭ ॥ క్షతీగ్గనతుల్యంయశ్చహస్రాదిత్యసన్ని
 భమ్ । నిరజ్జంతీక్షణధారంతై రచ్చాన్తాఖ్యంహి యోగదమ్ ॥ ౩౦౮ ॥
 యత్తువానాజ్ఞభావేన స్వాతన్త్ర్యాగ్నిస్వయమేవహి । సర్వదిక్ప
 స్థితాంకృత్వా స్వాత్మదైవర్యాభివర్తతే ॥ ౩౦౯ ॥ ఈషద్వలభ
 యన్నాభేరరాణామన్తరేఖవత్ । శాస్త్రోదితంచ తద్విద్ధి చక్రమిచ్చా
 భలప్రదమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ యచ్చాన్తమూర్తౌ సమృద్ధం సర్వం కృత్వాన
 శిష్టతే । ప్రవర్తం నాభిపూర్వంతు ఉడితాఖ్యంతు చక్రరాట్ ॥
 తస్మిన్నారాధితోమన్త్రీస్తద్వైసంపూజితంస్మృతమ్ । జప్తం సన్త
 ర్పితంభక్త్యా సర్వేషాం సర్వముచభి ॥ ౩౧౧ ॥ పవంచాభినుతం
 చక్రం సర్వవిఘ్నక్షయంకరమ్ । ప్రతిష్ఠాప్య సనుభవీర్ష్య తతోఽ
 శ్రుం సనునన్తరమ్ ॥ ౩౧౨ ॥ త్రియంశేన శిఖాయుద్ధం ఖగరా
 ణపరిభూషితమ్ । సంస్కృత్య ధ్వజజ్ఞంచ శిఖామన్త్రేణ విన్య
 సేత్ ॥ ౩౧౩ ॥ తతోవివిధవర్ణంచ కిరీటణీగణభూషితమ్ । ధ్వజా
 గ్రశిఖరాగ్రంతు యత్తద్గ్నిసుకృత్తీర్ణమ్ ॥ ౩౧౪ ॥ దేహ్యైర్దా
 దశమాంశేన ద్విసవాంశేనవా తతమ్ । కృత్వాస్త్రీసన్నిధితస్మిన్
 లాభ్యనాభ్యే పురావతే ॥ ౩౧౫ ॥ నివేశ్య ధ్వజదణ్డాగ్రేగదా
 దైవరర్పయేత్తతః । సుధామయాదివిమ్బానాం స్థాపనే మునిపుణ్ణ
 వాః ॥ ౩౧౬ ॥ విమ్బప్రాసాదయోర్విప్రా యుగపత్ స్థాపనంభ
 వేత్ । ప్రాసాదస్యప్రతిష్ఠేత్థం సమాపాతీర్తితానుయా ॥ ౩౧౭ ॥
 మున్యపాదిప్రతిష్ఠాంభ శృణుధ్వం మునిపుణ్ణవాః । ప్రథమం

చాగ్ర్యం తత్రైవాస్థానమణ్ణపమ్ ॥ ౩౨౯ ॥ ప్రాకారం పంచనావాసం
 గౌళాగారామృరాస్పదే । పుష్పపానీయశాలాంచ తథావై యా
 గనుణ్ణపమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ ధాన్యాగారాదికంసర్వం సక్షాశ్య బహు
 భిక్షతైః । పర్యగ్నీకరణంచైవ మార్జనోల్లేపనాదికమ్ ॥ ౩౩౧ ॥ కా
 రియిత్యాదిప్వజపరైర్లవ్యైస్సంప్రోక్ష్య పశ్చభిః । వితానాద్యైరల
 బ్ధ్యశ్య మణ్ణపాదీన్ విశేషతః ॥ ౩౩౨ ॥ ప్రధూపయిత్యాగరుభిర్ద్రీ
 పానారోప్య సర్వతః । సుధామార్జ్జైరలబ్ధ్యత్య అక్షతాన్నికైరెచ్ఛ
 వి ॥ ౩౩౩ ॥ పుణ్యాహం వాచయిత్యాతు వాస్తుపూరుషమర్చయే
 త్ । ధాన్యపీఠం ప్రకల్పయ్యథ కుమ్భం తత్రసలక్షణమ్ ॥ ౩౩౪ ॥
 సోపకుమ్భం సకరకం న్యస్యచ్చాగ్నీశ్వరసలక్షణమ్ । తత్రదేవంసమభ్య
 ర్చ్య సాక్షం సపరివారకమ్ ॥ ౩౩౫ ॥ కుణ్డేవాస్థజ్జీలెవాపి ప్రతిష్ఠా
 ప్త్యానలంతః । తత్రదేవంతు సన్తర్ప్త్య పూర్ణాన్తందేశికౌత్తమః॥
 సుముహూర్తేషు సంప్రాప్తైః ప్రోక్షయేత్సుమ్భతోయతః । సర్వత్ర
 మూలనున్త్రేణ దేశికోనున్త్రీవిత్తమః ॥ ౩౩౬ ॥ ఇత్యేవం మణ్ణ
 పాదీనాం ప్రతిష్ఠాపిధిరీరతః । మణ్ణపాది ప్రతిష్ఠాయాం గోపురస్థా
 పనేతథా ॥ ౩౩౭ ॥ యోపరిగ్రహపూర్వంతు కర్భున్యాయసం సమా
 చరేత్ । కర్భుంతు మణ్ణపాదీనామగ్నికోణేతువిన్యసేత్ ॥ ౩౩౮ ॥
 గోపురస్యభవేద్యామ్యే కర్భున్యాయసోమునీశ్వరాః । గోపురస్యప్ర
 తీస్థాంతు కుర్యాత్ప్రసాదవచ్చుధః ॥ ౩౪౦ ॥ తత్రవై దేవతా
 న్యాసే విశేషఃకథ్యతే౭ధునా । శాఖామూలాదిషు యజ్జేచ్ఛక్రా
 ద్యాన్ధర్మపశ్చిమాన్ ॥ ౩౪౧ ॥ కవాటద్వితయేపూజ్యౌ కాలా
 గ్నిర్వరుణస్తథా । న్యసేజ్జ్ఞానమూహేతు భివోపకరణామహాన్ ॥
 మూర్తయఃకేశవాద్యాస్తు జ్ఞాగోపరిసంస్థితాః । విన్యసేత్ప్ర
 స్తరొద్దేశే చక్రీద్యాయుధసంభవయమ్ ॥ ౩౪౩ ॥ పూర్వవడ్వేది
 కాగ్రీవాగ్నిఖరొద్దేశేభూమిషు । న్యస్యా విభవదేవాశ్చ పద్మశాఖా

నిమంద్విజాః ॥ ౩౪౪ ॥ తతేతలెగొపురస్య ఓజ్జూర్తీశ్చయథా
 పురమ్ । ప్రాసాదాక్షవిధానేన కల్పయేన్మనిపుజ్ఞవాః ॥ ౩౪౫ ॥ తతః
 స్తు కలశాధారవేదికాయాస్తలేద్విజాః । సుదర్శనంతుషడరం యజే
 తుగ్మచ్ఛత్రయే ॥ ౩౪౬ ॥ వాసుదేవాదికాః పూజ్యాః కుమ్భ
 షటేగ్ కృతేనతి । సంపూజ్య కేశవాదీనాం షట్రంకుమ్భాస్త్రకే
 కృతే ॥ ౩౪౭ ॥ కేశవాద్యస్త్రకంపూజ్యం ద్విషట్రేగ్ ద్వాదశార్చ
 యేత్ । యుక్తయోగేన కుమ్భానాం స్థాపనం మోక్షకాశ్చ ॥ ౩౪౮ ॥
 ఇతరస్యాయుక్తయక్త్యా కుమ్భస్థాపనమాచరేత్ । ఏకస్మిన్ స్థాపితే
 కుమ్భే వాసుదేవంసమర్చయేత్ ॥ ౩౪౯ ॥ త్రయాదౌ కేశవాదీంశ్చ
 పూజయేద్ద్విజసత్తమాః । ఇత్యేవం దేవతాబృన్దం గొపురేనస్యస్యపూ
 జయేత్ ॥ ౩౫౦ ॥ ప్రాసాదాదిప్రతిష్ఠాయాఽధిరేవంమునీశ్వరాః ॥

ఇశ్రీపాఞ్చరాత్రై ఈశ్వరసంహితాయాం

ప్రాసాదాదిప్రతిష్ఠావిధిర్నాను

షోడశోధ్యాయః.

నారదః — అథవిమృశ్య పీఠాదెర్లక్షణం వక్ష్యతేద్విజాః ।
 చిత్రమృతాగ్రస్తలైలాంధం సర్లోహమయమేవనా ॥ ౧ ॥ భేదభిన్నం
 ద్విజాతీనాం హితంబిమ్బం ఫలార్థినామ్ । తదభిన్నమకామానాం
 ప్రాప్తంచావ్యవరోధకృత్ ॥ ౨ ॥ తత్ర చిత్రమయంవిద్ధిభిత్తికాష్ఠా
 మ్బురాశ్రితమ్ । పునర్వర్ణక్రమేనైవ చతుర్థాచామృతోత్థితమ్ ॥ ౩ ॥
 తచ్చకార్పాసకాశేయ త్రౌమశౌణమయంతువై । మృజ్జమేవం
 సితాద్యుత్థం వాక్షణం వివిధమేవచ ॥ ౪ ॥ అశ్వత్థం బ్రహ్మవృక్షో
 త్థం శ్రీపర్ణిసురదారుజమ్ । సాలతాలమయంచైవ శాంశవం తిన్దుసా
 రజమ్ ॥ ౫ ॥ ఓవం ద్వస్త్యద్వయంవిద్ధి ద్విజాదీనాం యథాక్రమమ్ ।
 అథోనేయద్భద్రమూలాశ్చ సారవస్త్రోహియాజ్ఞికాః ॥ ౬ ॥ సాధా

రణాశ్చతుష్టాంతు ప్రళమాద్యచకర్షణి । సామాన్యంభుక్తిమక్త్య
 ర్థమత్తమృణ్మయవత్ స్ఫుటమ్ ॥ ౭ ॥ తారహాటకతామోర్థమార
 కూటమయంతథా । ఏవంహిభూమయోవస్త్రపాషాణా ధాతవో
 ద్రుమాః ॥ ౮ ॥ వజ్రాదయోఽఖిలారత్నాస్సితరత్నాదిలక్షణాః ।
 అసామాన్యఃఫలేప్రూసాం లాభాలాభవశాత్పునః ॥ ౯ ॥ సం
 యక్స్వగూర్తిమస్తై స్త్రు జపహేమామర్పనాదినా । నయేత్సా
 మాన్యభాసిన్యం తథాతత్కారణార్పనాత్ ॥ ౧౦ ॥ యజైశ్చే
 ద్ద్రాం ధరాంజైలం మృనాపాదనకర్షణి । ఏవంపటమృమార్థంతు వ
 రుణం సవనస్పతిమ్ ॥ ౧౧ ॥ సరత్సానాం చ ధాతూనాం సమృద్ధే
 ర్శైష్టపావకాః । రత్నాశ్రయేణ ధాత్వర్థే నార్పదేశేనవైవి
 నా ॥ ౧౨ ॥ తథార్పనాసనేనైవ చక్రపద్మమయాదినా । నార
 క్షీప్రళమాశస్త్రా ధ్యాయినాం ధ్యానసిద్ధయే ॥ ౧౩ ॥ కేవలాలఘు
 మానా చ స్రమాణావయవోఽస్మితా । వణ్ణాశ్రమగురుత్వాచచ్ఛాపి
 త్వాదఖిలస్యచ ॥ ౧౪ ॥ భూతాది దేవరూపత్వాచ్యుత్తమాద్యేషు వ
 స్తుషు । నృపశాస్త్రైర్తవేనిత్యం సవిశేషపదేష్ఠితమ్ ॥ ౧౫ ॥ కింపు
 నర్యోఫలాశక్తీ భక్తిశ్శ్రద్ధాపరస్పదా । బుద్ధైవం చిత్రిబిహ్ను
 ర్థీ యత్నేనదం సమాచరేత్ ॥ ౧౬ ॥ గుహ్యకా గృహదేనాం
 స్తు హృదారాప్యధ్యుదినాపురా । మలభస్తతుషాక్టారకేశకీటనఖ
 త్మగమ్ ॥ ౧౭ ॥ మూలకణ్ఠకచర్మాస్థిసామాన్యేష్టాహ్నిభిక్షికా ।
 భవత్యనర్థదావశ్యమతఃప్రాకర్షతురజ్ఞులమ్ ॥ ౧౮ ॥ విహాయమృ
 ద్దలంభితైరీషద్విహ్నుత్తువాధికమ్ । ఉక్తదోషవిముక్తాథ పశ్చగ
 వ్యేనసామ్భవా ॥ ౧౯ ॥ మృద్దీయయామృదాభూయస్తద్భిర్యం
 శం ప్రపూర్యచ । శస్త్రైగ కాస్తఫలకాం మృగచర్మసమాంపురా ॥
 ఛవింవిహాయ శుభ్యర్థం తురీముక్తంతువైపుటమ్ । ప్రత్యాశ్య సలిత
 నైవ త్యస్తగ్రిహైననప్రథా ॥ ౨౦ ॥ హృత్తనైగ్రితుసాస్త్రైగ

మూర్తిమంతాన్ని తేనచ । తీర్థదేశాన్నదీతీరాశ్చుగ్మతేత్రాదృ
 పర్వతాత్ ॥ ౨౨ ॥ అపానోద్వసజీర్ణా మూర్ధ్వాదాదాయ
 మృత్తికామ్ । సావమాగ్నాభసంశోష్యాసూపలిప్తే ధరాతలె ॥ ౨౩ ॥
 శాణమూర్ణంచకారాసం ససూత్రంచావిజంతథా । కృత్వా పా
 షాణభిన్నంప్రాగోజ్యజ్యంతత్రసవాలుకమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఈషన్తోమ
 యయుక్తేన భూరిక్షీరఘృతాదినా । భావయేత్పృథ్విగవ్యేన ఖాదిరే
 ణ కషేణచ ॥ ౨౫ ॥ సిద్ధార్థకాతసీస్నహతిలోక్తేనతువైసహ ।
 క్లేదయేచ్ఛ త్రినస్తాహం భాణ్డేకృత్వా యసాదికే ॥ ౨౬ ॥ మారు
 తానలసూర్యేష్టు దర్శనేనవివైసహి । తయాసమాప్యతం బిమ్బం
 శుభకాష్టాస్తరీకృతమ్ ॥ ౨౭ ॥ వస్త్రవిచ్ఛేద లోహానాం కృత్వా
 ప్రత్యూఢసంతతః । మార్జనం భూతినాభూయస్తథాతన్మన్త్రితేనచ ॥
 భక్త్యావ్రవర్తమానస్తు బిమ్బపాదనకర్తృణి । సర్వత్రచాత్రమన్త్రి
 స్యకుర్యాన్నిర్విఘ్నశాస్తయే ॥ ౨౮ ॥ పూజనంసాననంభూత బ
 లిదానంసదక్షిణమ్ । సమ్యగ్గ్రహణకాలేతు పగతామనయమైవ
 హి ॥ ౩౦ ॥ సన్నైఘలదారుగ్రహణే పశేషస్వధునోచ్యతే । సర్వ
 త్రాగ్రహ్ణకాలేతు నిమిత్తముపలక్ష్యచ ॥ ౩౧ ॥ పశేషార్పణయా
 త్రాగ్రియాం తచ్చుభేనశుభోదయః । అశుభేననిమిత్తేన యాత్రాగ్రిఘ్న
 పత్రభవేత్ ॥ ౩౨ ॥ విరామేణతు జపేన శాన్తిస్వస్తియినాది
 నా । నివర్తనేన తద్వన్యార్థహతేశుభకృద్యతః ॥ ౩౩ ॥ మన్త్రి
 మభ్యర్చయాత్రాయామభ్యర్థాగ్నిజ్ఞాం వినస్యచ । వైవేద్యశేషభు
 గ్వామీ చారణస్సంయతేద్రియః ॥ ౩౪ ॥ ప్రాజ్ఞుభిస్సంస్తరేత్త
 న్త్రిం సముత్థాయామృతోదయే । పరిజ్ఞాయపరామూర్తింతన్న
 ర్త్యస్తరమేవనా ॥ ౩౫ ॥ యాయాత్రదీయం దిగ్భాగం తదథావా
 త్తుచాన్యదిక్ । సహాయోరప్రమత్తైస్తు శిల్పిభిస్సహసంవృతః ॥ ౩౬ ॥
 లాజపద్యక్షకైఃకుమ్భైరార్యాత్పుష్పపురస్సరైః । సౌమనస్యం

మహాత్మాసూక్త్యనందస్తదక్షిణః ॥ ౩౨ ॥ శుభావాశ్చక్షుశ్శ
 ఘ్నస్త్రీనాద్యుపదయః । గౌగవాశ్చద్విజాగకవ్యా నవభాణ్డం
 ద మృద్ధధి ॥ ౩౩ ॥ ఆధ్విమాంసాన్యలజ్జాగౌ మదిరాగ్ని ఘృతం
 పయః । సిద్ధార్థం శాలిబీజాది దర్భసద్ధుమహజ్జరీ ॥ ౩౪ ॥ ఛత్రం
 శ్రుం ధ్వజోయానం రోచనా కుజుగ మంవధు । దర్పణం చామ
 రోహరో ధాతవశ్శస్త్రస్థితాః ॥ ౪౦ ॥ రత్నాని వైబుధంబిన్ద్రం
 వాధునాత్మోహ్యకాతరః । జీవమత్స్యనిమిత్తంచ మనసో యదభేద
 మ్ ॥ ౪౦ ॥ తత్సర్వం దగ్ధనేత్రైష్టం తత్తేదదమశోభనమ్ । స్వగృ
 హాద్వారదేశాద్వ పథిపప్తపదావధి ॥ ౪౧ ॥ క్రమమాణే నిమిత్తం
 చ ఫలంయదఘోతేనహి । నిర్గత్య నగరాన్త్రామాతోగ్రాశార్థంక్ర
 శమేవనా ॥ ౪౩ ॥ గృహ్ణీయాచ ఛకునందిహ్నం నకులాజమయం
 స్వసః । పూణాత్సద్ధాధికాతోగ్రాశాద్విత్కృత్సగదర్శనమ్ ॥ ౪౪ ॥
 దిబ్బుభేసక్తిలెసిద్ధిర్వ్రజేద్యత్ర విశేషతః । సిద్ధిప్రచాపవృరంస్వ
 చ్చం సుపీష్టా భాసగరాదయః ॥ ౪౫ ॥ మరుత్సుఖావహస్సిద్ధప్ర
 దక్షిణగంధిరః । దివ్యామృతావతనిర్ముక్తస్స కాలసిద్ధిసూచకః ॥ ౪౬ ॥
 హంసశుక్లోభరద్వాజకొకిలఃఖిజ్జరీటకః । మయూరో భ్రమరశ్చక్ర
 చాకాద్యోఽభేదరాశుభాః ॥ ౪౭ ॥ భూచరానకులాస్సామ్యాః
 సితాదిగ్రహగౌళకాః । గద్ధాఖుర్జమ్బుకశైవ సర్వేహం దర్శనంశుభ
 మ్ ॥ ౪౮ ॥ మృగాణాం హరిణస్సింహా వాఘ్రుశ్శశకచిత్ర
 కాః । సిద్ధిసంసూచనాస్సర్వే సర్వేహం విహితంతువై ॥ ౪౯ ॥ ప్రద
 క్షిణం విశేషేణ వ్యత్యయేజమ్బుకశుభః । ద్విజాతికిం రుతం సిద్ధ
 గ్ధం సిద్ధిప్రతప్త సౌఖ్యదమ్ ॥ ౫౦ ॥ సముత్పన్నే నిమిత్తేతు ధా
 తుసజ్జ్ఞేపకర్తృణి । ప్రతీక్షితం నయుజ్యేత యదాశాన్తిస్తదాచరేత్ ॥
 పూర్వోక్తాం చిత్రశుభ్యర్థం సవిశేషం నదక్షిణమ్ । ప్రవిశ్య విధి
 సత్ యేత్రం నిరీక్షేత స్వతేజసా ॥ ౫౧ ॥ పశ్యేద్విలాం గుణవతీం

తరుంవా కర్మణీక్షమమ్ । వర్జయేదతివృద్ధాంచ పరిక్షీణశ్శయం త
 థా ॥ ౫౩ ॥ సభక్తాం దావదగ్ధాంచ నిశ్శబ్దాం రూక్షవిగ్రహమ్ ।
 సవాలుకాంచ సచ్చిద్రాగ్రిం బిష్టుయుక్తాం పుటోద్వహమ్ ॥ ౫౪ ॥ ఆ
 ఖుచద్దురమీ నాహీ మాద్భారశశకోపమామ్ । సవర్ణపరవర్ణోష్ఠ సిరా
 జాలెనసంతతామ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రాగుక్తరూపస్యాభావాదమీమాంస
 హణంహితమ్ । పారాపతశుకాబ్జాభావాధుయాజ్జీప్తమావభామ్ ॥ ౫౬ ॥
 గుర్విహృద్యాశుభాస్నిద్ధా అతోవాన్యాభిశస్యతే । సుహృద్యే
 భూతలెమగ్నా జలాశయతలస్థితా ॥ ౫౭ ॥ ఛన్నా తరువరైశ్చై
 వ వనరాజిష్యవస్థితా । వేష్టితావల్లిబృచ్చైన తతైవోపధిభిస్సృతా ॥
 ఉర్ధ్వగా జానుదేశాచ్చ ఏకపిణ్డీకృతామృధః । మోక్షదాచభి
 క్రావై భోగదాసుతలాననా ॥ ౫౮ ॥ ఉబ్బుఖివోభయకరీ ప్రా
 బ్బుద్ధాభూతరాయుషే । అతోన్యసంతకాకే ర్నియశోవృద్ధికరీసు
 తా ॥ ౫౯ ॥ వంశవృద్ధినమారోగ్యశాన్తికృగ్గం యదాప్యదిక్ ।
 పుష్టిమున్నతినవైధాం యచ్చశుభ్రతరమస్తకా ॥ ౬౦ ॥ ఏవం పు
 రాపరిజ్ఞాయ పృథ్విరోచరణంశిరః । బాలాశ్చనాసవీర్యేణ ప్రోక్షృ
 త్యసహశిల్పిభిః ॥ ౬౧ ॥ ప్రాబ్బుఖించోత్తరస్యాదికాప్రిగ్భా
 గేవోత్తరాననమ్ । స్థలవతార్యసుప్త్రే శమిష్టాన్తక్ష్మస్తనాదినా ॥
 ధ్యాత్వాశీలాంతసంరుద్ధం సంపూజ్య జహుయాత్తతః । ఉక్తది
 ద్వితయైవైకదేశేకుణ్డైరథవాస్థలై ॥ ౬౨ ॥ దత్వా పూర్ణాహుతిం
 ధ్యాన జపయుక్తః క్షిపేదహః । నిశాగమేర్పనం కుర్యాద్గులిభి
 ర్భూతతర్పణమ్ ॥ ౬౩ ॥ నైవేద్యశేషమశ్నీయాన్తస్త్రివిన్య
 స్తవిగ్రహః । తద్దక్షిణేనదర్భాసు ప్రాశ్నిరాగ్రప్రస్వపెజ్జపః ॥ ౬౪ ॥
 పూర్వవస్త్వప్నలాభార్థముష్ఠాయరజనీక్షయే । కుర్యాత్స్వకృత్యం
 జహుయాదశుభస్వప్నశాంతయే ॥ ౬౫ ॥ అభినన్ద్యశుభంస్వప్నం
 హృదయా వర్జకంస్ఫుటమ్ । పర్వతంచ స్వహత్తానం స్థానంతదు

పరిష్కలమ్ ॥ ౬౮ ॥ స్ఫటికామలనజాశం పశ్యేద్వా తప్తహే
 మవత్ । నిర్ధూమాక్షారకూటాశం తదాశులభ తేశుభమ్ ॥ ౬౯ ॥
 సశస్త్రమథచాదాయ ముగ్ధరంచాస్త్రమన్త్రితమ్ । ప్రాజ్ఞుభ
 శ్చతురోవారాం స్తాడయేన్మస్తకావధేః ॥ ౭౦ ॥ పాదదేశాద్వ
 వామధ్యాదవేక్ష్యచ ఫలంపుగా । చతురశ్రాయితాం కృత్వా భి
 న్నాంపీతేన మన్త్రిగామ్ ॥ ౭౧ ॥ ఆనాయవా పృథక్పీతాం ఛ
 న్నకర్తూలయఃశుభమ్ । ఆనుగుణ్యం పురాతేన విధినాచోగ్ధరేచ్ఛి
 లామ్ ॥ ౭౨ ॥ పీతాగ్ధం భిన్నవర్ణాంచ తమ్రాపాంవా యథేచ్ఛ
 యా । అక్షాజ్ఞభావగుణవస్త్రస్తాంతు మహామతే ॥ ౭౩ ॥ కాన్త
 లూహమణీనాంచ త్వప్యలాభే సతీశుభమ్ । సతులాభేనైకుర్యా
 ద్దేవమ్యవ్యత్యయించ వా ॥ ౭౪ ॥ తతాగ్రమేవచాహృత్య
 త్సాధారణిలాంశుభామ్ । పుంస్త్రీనపుంసకోత్థాభిశ్శిలాభిస్త్రీత
 యంపీతమ్ ॥ ౭౫ ॥ విమృశ్యవిద్ధిచాభావాత్సర్వం విమోచ
 లాశ్చువై । నిషిద్ధం భగవద్విమృశ్య రత్నపీఠమయోపలాత్ ॥ ౭౬ ॥
 లక్ష్మ్యాద్యాదేవతాకారాసోపలాసర్వసిద్ధికిత్ । యాహతాన
 లవిమోచయస్సనాదమభిముఖృతి ॥ ౭౭ ॥ పుమానితిశిలాసావ్రే
 నిస్తేజాస్సస్వనాంచలా । ఆదిమధ్యావసానేషు నాగ్నిర్యస్యానచ
 ధ్వనిః ॥ ౭౮ ॥ సపుంసకేతసాజ్ఞేయా స్వపదస్థా ఫలప్రదా ।
 జ్ఞాత్వైవం దేవదేవస్య లక్ష్మ్యాదీనాం తతైవచ ॥ ౭౯ ॥ సర్వేషాం
 పరివారాణాం పీతాదీనాం తతైవచ । ప్రాసాదాదేశ్శిలాజ్ఞేవ
 తత్రన్మన్త్రైర్యథాక్రమమ్ ॥ ౮౦ ॥ సమభ్యర్చ్య శిలాస్పర్శాస్స
 క్షృహ్య శకటాదిషు । సమారోప్యసమానీయ విమృషీకా రయే
 ధ్గురుః ॥ ౮౧ ॥ శిలాగ్రహణమిత్యుక్తం దారుగ్రహణముచ్యతే । ఆ
 పర్వతావ్రసన్నాహారో నిర్వ్రాజం సరళం బృహత్ ॥ ౮౨ ॥ రొ
 గ్ముక్తం నసిస్త్యుద్యోహాబ్జప్రేన్మకుటీకృతమ్ । స్థానిలాశని దా

వాగ్ని హతపీఠ్యం నవాహ్వాకమ్ || ౮౩ || సలక్షణతు సుస్నిగ్ధభూ
భాగ చాన్న తేష్ఠితమ్ । ప్రాగుక్తమధివాప్యకౌ పరహస్యర్పయే
త్తతః || ౮౪ || తదాశృతామవిజ్ఞాతస్వరూపాం దేవతాంపతా ।
ఇహశ్రితాత్మనేతుభ్యం నమస్పర్వేశ్వరాయచ || ౮౫ || క్షమస్వా
వతరాన్యత్ర సన్నిహితావిదాత్మనా । అథాస్తోత్రదశశుద్ధేన విలిప్తైన
ఘృతాదినా || ౮౬ || జపత్వస్త్రీవరంవాపత్భిద్వాద్యైర్వక్రతా
దినా । ప్రాచ్యాముదీచ్యామైశాన్యాం పతత్యభిముఖంయది || ౮౭ ||
పరిజ్ఞేయం శుభంకుర్యాదన్యచా తేఽర్చనాదికమ్ । ఆనాన్య్యాదే
వభాగంవ అనాదేయేనవైపినా || ౮౮ || విన్నుమిచ్ఛతివైకిర్తుం
వార్క్షుంచైవాశివిస్తృతిమ్ । అనెకభుజసస్మాస్త్రీభూషితం తత్త
రూఢితైః || ౮౯ || భిన్నైరనయవైర్భూషణైశ్చైర్నదూష్యతి ।
భక్తిశ్రద్ధావశాచైవ సర్వంచార్ణమయంయతః || ౯౦ || ఏవమే
కతమస్యాపి భిత్తిపూర్వస్యవస్తునః । సర్వగ్రహంచపురాకృత్యా కు
ర్యానాకారిమీప్సితమ్ || ౯౧ || తదర్థేనతు సామాన్యం సోమ్యమ
నంపురాశృణు । ఋజ్వాఖ్యమపి కారంచ వ్యాపకిం త్వేకమూర్తిగు
త్ || ౯౨ || భూభాగేసుసమైశ్లత్వే మానముత్కార్యతేనవై । నిరూ
ప్యాయవానాంచ లక్ష్మవీస్తృతిపూర్వకమ్ || ౯౩ || అష్టాధిశ శ
తాంశోయస్సోన్నతైరభులంచతిత్ । ద్వైతభులై కలానేత్రం గౌ
ళకం భావపవద || ౯౪ || అద్భులాపస్తభాగౌయస్స మవసరికీర్తిగః ।
షట్కలంచ పరిజ్ఞేయం తాలం బిహృదికవళాణి || ౯౫ || ముఖాగ్న
సాభిమెఢ్రత్వైస్తాలమావాస్తవోరుయుక్ । ద్వితాలంచ తథాజ
ఘ్నే గుల్ఫజానుగళంచకమ్ || ౯౬ || త్ర్యైభుళం త్ర్యైభుళంజ్ఞేయ
మితుశ్చానముదాహృతమ్ । జటాధరాణాం బిహృనాం దీర్ఘహ్రీ
న్వవశేనతు || ౯౭ || చతుష్కలంచ త్రికలం మానంమావాద్యహిః
క్షిపేత్ । త్రివక్రస్సప్తశిఖిరౌ మాభిరష్టకలాన్నతః || ౯౮ ||

నిజ్జటానాం లలాటోద్ధ్వే కుకుటంచాసుకోభనమ్ । కలెన హ్రీన
 వృద్ధీతు కార్యేశ్వరవ్యపేక్షయా ॥ ౯౯ ॥ యథోదలేషు భాగ
 షు ఏకైకేనాశ్నుతేనతు । ఆస్యనాసాలలాటార్థం వదనాంశం భజే
 త్త్రిధా ॥ ౧౦౦ ॥ తతోగ్రతఃకలామానం ఘ్రీణంస్వాత్తిలపుష్ప
 ఖత్ । కలాద్ధేనతువిస్తారస్సన్నతిస్తతుష్టద్యయే ॥ ౧౦౧ ॥ నా
 సాగ్రగ్రాసనిర్ముక్తం గౌజీనానంచతుర్యనమ్ । తచ్ఛతుర్యవమానే
 నఘ్రీణాగ్రీణాస్తరీకృతమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ అద్ధాశ్నులంచాత్తరొష్ఠను
 భరొష్ఠంతునాశ్నులమ్ । గౌళకంచుబుకంబిద్ధి సృక్ష్మిశ్చౌచతురశ్ను
 తే ॥ ౧౦౩ ॥ ఆద్యప్యనాసకాంశస్య మధ్యభాగసమాశ్రితే । కు
 ర్యాన్నైగ్రశ్రుతీద్భిద్రే తత్రినేత్రై కలాస్తరే ॥ ౧౦౪ ॥ కలా
 యానాసమంద్రేష్టుత్రలాద్ధేనశుష్టృణమ్ । యదుత్పలదళాకా
 రం ద్వియవేనాధికంశుతత్ ॥ ౧౦౫ ॥ కుర్యాన్నెత్తదళాకారం నే
 త్రార్థం వృత్తతారకమ్ । తాగాదైష్టుత్రిభాగేనత్వాద్యస్యానస్య
 చాధికా ॥ ౧౦౬ ॥ యవేనైకేనసాద్ధేన జ్యోతిస్తస్వజ్ఞభాగిమ్ ।
 త్రిభాగేనాపివిహితం తస్వత్తరళలోచన ॥ ౧౦౭ ॥ ద్విపద్యనం
 నేత్రకొశం విస్తారణయనాధిక్ । సాద్ధాశ్నులద్యయంద్రేష్టుదూఘి
 లతేద్వికలేష్టుతే ॥ ౧౦౮ ॥ మధ్యతోద్వియవే బాలవస్త్రీతులే
 కమక్షతే । తదస్తరం కలాద్ధంచ తతోగ్రతిపమసూత్రకే ॥ ౧౦౯ ॥
 శ్రోత్రైష్ట్యజ్ఞులవిస్తీర్ణే ఆయామేన ద్విగౌళకే । ద్వియవఃకణ్ఠపరి
 ణిపర్యణీద్యే చతుర్యవే ॥ ౧౧౦ ॥ మధ్యంతాభ్యాం తథావిధిన్రో
 ణీసాద్ధాంగులాశువై । కలాద్ధేనతు తచ్ఛిద్రం పాశమానం యథా
 రుచి ॥ ౧౧౧ ॥ అంగులాద్వికలాస్తంతు వైవమ్యమపిత్రత్రయ
 త్ । అస్తద్భిద్రపనిర్ముక్తం తద్విజ్ఞేయం చతుర్యనమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ సద
 లఙ్కరణాపేతమేవం శ్రోత్రద్యయంష్టుతమ్ । చతుష్కలం లలా
 టస్తు శిఖరేద్యే ద్విగౌళకే ॥ ౧౧౩ ॥ ఉచ్ఛాగ్రీయాత్త్రింగులే

ధైర్య అగ్రతాంగులవిస్తృతే । కేశభూమేనసముద్భూతం లలాటా
 పరిమళ సంస్థితమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ శుర్యాశుతాద్ధమానంతు వక్త్రాచాళక
 సజ్జయమ్ । కిషోలపరిధింకుర్యాత్కర్ణాత్కర్ణగతం సమమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
 తన్మధ్యేవర్తుభౌధాజ్ఞౌ పరిచ్ఛిన్నాపురోద్భితైః । శిరస్సపరిణాహం
 తు విధిషత్ప్రింశదంగులమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ శ్రోత్రకోటిద్వయాయైవస
 మస్తకస్య యదస్తరమ్ । తన్మోడశాంగులంవిధివర్తిభాగ్యం పృథ్వతస్త
 థా ॥ ౧౧౭ ॥ సార్థతాలం పరిజ్ఞేయం లలాటాత్కగుహాస్తరమ్ । స
 త్కమ్బునదృశీగ్రీవా మూలమథ్యాగ్రతోహిసా ॥ ౧౧౮ ॥ పరిశే
 గ్ద్వాదశకలా పకవింశాంగులాగ్రతః । అష్టాదశాంగులావైవగ్గస్వాం
 శాత్త్రియంశేవిస్తృతా ॥ ౧౧౯ ॥ తన్మూలం విస్తృతాసూన్ధౌ తు
 జ్ఞౌ వృత్తాయతానమా । వడంగులం తద్బాహుభ్యం బాహుమా
 నం తథోద్యతే ॥ ౧౨౦ ॥ సూన్ధోద్రిమాజ్ఞం త్రికలం సద్భ్యస్తం ష
 ట్కలంస్తృతమ్ । సద్భైర్వైమణిబద్ధాస్తంమానం నవకలం స్పృతమ్ ॥
 మణేర్మధ్యమశాఖాన్తోహస్తసప్తాంగులోమతః । పరిజ్ఞేయం కలా
 హీనం తన్మానం మధ్యమాంగులే ॥ ౧౨౧ ॥ తచ్ఛతుర్యవహీనాచ
 సావామాతుప్రదేశినీ । ద్వికలాచ పరిజ్ఞేయా సాంగుస్థాతు కనీయ
 సీ ॥ ౧౨౨ ॥ ద్విపర్వాచ స్పృతోంగుష్ఠస్సర్వశ్వాంగులివిస్తృతాః ।
 సర్వాసాం మూలపర్యవ్యాధ్రాసయేచ్ఛయవంయవమ్ ॥ ౧౨౩ ॥
 అగ్రపర్వార్ధమానేన కార్యా లిక్తోపమానభాః । మానమంగుష్ఠమూ
 లస్యే పరిధేశ్చతురంగులమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ తచ్ఛతుర్యవహీనంచ జ్ఞే
 యం త్రిష్వంగులీషుచ । న్యూవాంగులే కలాసాథ్ధా ప్రాగ్వధ్రా
 సశ్చవేష్టవాత్ ॥ ౧౨౫ ॥ అంగుష్ఠమంగులంచాగ్రాద్రిసోన్యాష
 డ్యవాస్తృతాః । అగ్ధాంగులాగ్రతోన్యూవా విధిమధ్యక్రమక్షత
 మ్ ॥ ౧౨౬ ॥ నవలక్ష్యాపమంచాగ్రాత్సాంగులద్వికలం కరః ।

శ్చి త్థితమ్   ౧ సూన్ధోత్త్రియంశేన

ఈమన్నియులంజైన లక్ష్మరేఖ విభూషితమ్ || ౧౨౮ || శాఖా
 మూలవధేః పాణి బాహుశ్చం ద్వయవేంగులమ్ । చతుర్థవాధి
 కంచైవ మణిబద్ధావధేఃస్పృతమ్ || ౧౨౯ || మధ్యే కలార్థతుల్యంతు
 తద్బాహుల్యముదాహృతమ్ । మణిబద్ధావధేర్బాహువేష్టనం ప
 ట్టలంస్పృతమ్ || ౧౩౦ || సద్దేసప్తకలంవిద్ధి పాంగులం త్ర్యవసు
 ప్పుత । హీనమధ్యాంగులేనైవ మూలాద్వై నవగోళకమ్ || ౧౩౧ ||
 సత్తైవసద్దేరుద్ధ్వంతు విస్తారః ప్రాగ్భవత్రచ । అత్రాపి పూర్వవ
 ద్విష్టౌ కార్యాస్తస్థాక్షింస్వయమ్ || ౧౩౨ || తాలంగభావధేస్త్య
 త్వా తన్వానేనాచీకృతే । స్తనద్వయం సమంతుర్యాస్తద్ధారాచ
 సమాంసలా || ౧౩౩ || నిమ్నం హృద్గోళకాద్దేవ ఊర్ధ్వతోరత్న
 రాద్యుతమ్ । స్తనాధ్యాయం త్రికలౌబాహ్యాయనం స్తనమణ్డల
 మ్ || ౧౩౪ || యవొన్నతం తథాచాగ్రద్విస్తృతం తేనమాచుకమ్
 లోచనం త్రియనం సాధ్యం కక్షమానముదాహృతమ్ || ౧౩౫ || సగ
 న్దమానపినిర్ముక్తం వస్త్రమంపావధేశ్శుమ్ । ద్రోణీనికాశసదృశ
 వాద్ధ్వరాజేస్సమాంసలమ్ || ౧౩౬ || కత్వాస్త్రేస్త్యనం విద్ధి పశ్చి
 తాలం సలాచనమ్ । వినాశ్శులద్యయేనైవ ద్వైతాలేద్విగుణీకృతే
 యవత్రయసమాయుక్తే విద్ధి తతుగ్క్షివేష్టనమ్ । త్రియవోనం కలా
 మానం విజ్ఞేయం నాభిమణ్డలమ్ || ౧౩౭ || తన్వానంతు త్ర్యవొనం
 తు తన్నిమ్నత్వం విధీయతే । పరిధిర్నాభిమధ్యేతు త్రికాలస్సత్రిలో
 చనమ్ || ౧౩౮ || వత్తోళకంచతన్వానం పరిధ్యర్థం కటేస్పృతమ్ । క
 రికుమ్భోపమా హీనా పరితఃపశ్చిగోళకా || ౧౪౦ || స్ఫిజౌ కాపీ
 సరాజీవ ద్వ్యణ్ణులా మూలతస్పృతా । పరితోణ్ణులమానాసామేత్రం
 తు త్రికలం ప్పుతమ్ || ౧౪౧ || చతుర్థవంశ తతోగళం వేష్టనంతు
 పడణ్ణులమ్ । ద్వ్యణ్ణులౌ వృషణౌ ద్విద్వ్యణ్ణులా స్తనమవిస్తృతౌ ||
 పరితోద్వ్యణ్ణులం విద్ధి వాయురస్థ్రం సుస్పృతమ్ । ఊరుమావంశరి

జ్ఞేయం మథ్యభూమీ నవాక్షులమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ వట్రులం మూలదే
శాచ్య అగ్రాంతం త్రికలంస్పృశమ్ ॥ హీనమౌకాక్షులైవైవ ద్వికలం
జానుమణ్డలమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ విస్తారేణోన్నత తేష్వన చతుర్భువసకుంతు
తత్ ॥ జహ్నుమూలై పరిజ్ఞేయే వేష్టనం నవగోళకమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ ద్వి
సప్తాక్షులకంసుధ్యే పార్థవశ్చ కలంతతః ॥ అశ్రాపి వేష్టనాద్విద్ధి
శ్రీతీయాం శేన విస్తృతమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ మధ్యమూలావపానేభ్యోపి
స్మారమనుగుణ్యతః ॥ భుజాభ్యాం మధ్యదేశస్య తథాంగులిగణస్య
చ ॥ ౧౪౭ ॥ ఊరుయుగ్మస్య జహ్నుభ్యానాపాద్యాద్విపహస్తతా ॥
సతాలభాగమానంచ దైర్ఘ్యంతై చరణంస్పృశమ్ ॥ ౧౪౮ ॥ పాష్టిక
ద్విగోళకతతే తన్నధ్యే పాక్షులైకిలై ॥ త్రికలంచాగ్రతశ్చైవ బాహు
ల్యైవ కలాసమమ్ ॥ ౧౪౯ ॥ పదమణ్డుస్థవికటాత్త్రియవోనం ప్రకీ
ర్తితమ్ ॥ బాహులంచ కలామానం గుల్ఫదేశాచ్చపాక్షులమ్ ॥
కనీయోక్షులిమూలాచ్చ గుల్ఫాంతం పిణ్డికాంగులమ్ ॥ జహ్నువపాన
దేశాచ్చ వేష్టనం సప్తలాచనమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ కలాహీనం తదైవా
గ్రాత్రపరిణామూపగీయతే ॥ చరణం విధినా లేన కూర్మపృష్ఠం స
మాప్యచ ॥ ౧౫౧ ॥ త్ర్యక్షులేనచ తద్దైర్ఘ్యదంగుష్ఠస్యచ దీర్ఘతా ॥
పక్షాక్షులఃపరిజ్ఞేయః పరిధిస్తస్య లాక్షలిక్ ॥ ౧౫౨ ॥ యవద్వయా
ధికాకార్యా తద్దైర్ఘ్యస్తుప్రదేశినీ ॥ అక్షుసాయామతుల్యాళక కా
ర్ణ్యవైపదమధ్యగా ॥ ౧౫౩ ॥ మధ్యాంగులెవ్వరప్తాంశహీనా త
దమయాస్థితా ॥ తద్వత్తదనుగా యాచ త్రిపర్వాస్తాస్త్రపూర్వవత్ ॥
సంయుక్తా నఖజాలేన కూర్మపృష్ఠోపమేనచ ॥ ద్వికలంతుయవాద్ధో
గం పాదతర్జనివేష్టనమ్ ॥ ౧౫౪ ॥ చతుశ్చతుర్యవోగం చ తచ్ఛే
షాణాంప్రకీర్తితమ్ ॥ త్ర్యంశేన వేష్టణాద్విద్ధి సర్వాపాంచైవ విస్తృ
తమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ సర్వే సమాంసలాస్సౌమ్యాస్సమాస్త్యవయవాశ్శు
భాః ॥ దశనావలిబాహ్యశ్శబ్దంష్ట్రే సప్తయవోన్నతే ॥ ౧౫౬ ॥

యవద్వయోన్నతం మానం మధ్యద ప్రచతుష్టయే । తత్పక్షగానాం
 సర్వేషాం మానంవిధివతుర్యవమ్ ॥ ౧౫౯ ॥ త్రియవం ద్విజవిస్తా
 రినుగ్రాన్తాలాద్యసద్వయమ్ । తత్సార్థం మధ్యదేశాచ్చ సర్వేద
 న్నా నిరస్తరాః ॥ ౧౬౦ ॥ లానుప్రదక్షిణావర్తమయుగ్జన్తోత్థితం శు
 భమ్ । సునిశ్చితంహి తం చైతన్యానమవ్యభిచారియత్ ॥ ౧౬౧ ॥ మ
 నోహరిత్యమేకత్రయాపలానయ భూషితమ్ । సర్వదాచానయోర్వి
 ద్ధి అశోచ్యత్యేన సంస్థితమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ సుసౌందర్యంతు మానస్య
 క్షిదిదాక్రిమ్యనర్తతే । లావణ్యస్య క్షిదిత్వానం సమాచ్ఛాద్యావ
 త్స్థితే ॥ ౧౬౩ ॥ యథాభిరూపవాణాలాకే దరిద్రోహేతిమాన్య
 తమ్ । పరూపోస్యఃపితౄఘో నారూపోనైవనిర్ధనః ॥ ౧౬౪ ॥ ఏవం
 ద్విహోజ్ఞేతం చిన్బునువాదేయత్వమేతద । ఆదేయమేకయుక్తంచ
 నిత్యంయత్తాత్మహామతే ॥ ౧౬౫ ॥ సమ్యక్తానేచ సౌందర్యే చక్రా
 నుగ్రహకామ్యగా । మన్త సన్నిధిశ క్తిరైవ సఫలాహ్యవతిష్ఠతే
 సాసమ్యక్ప్రతిపన్నస్య విమృద్భగ్నోచరస్థితే । ఆమూర్తాహ్లాద
 యత్యాశు జ్ఞాత్వైవం యత్నమాచరత్ ॥ ౧౬౬ ॥ మానోత్థాన
 ప్రమాణానామధసౌందర్య సిద్ధయే । యుజోస్సుసమపాదస్య త్ర్యం
 గులం చరణాంతరమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ తద్వైవిషమపాదస్య అగ్రాత్తా
 లసమంస్తృతమ్ । తత్సాష్టికద్వయసుధ్యాత్తు పరిజ్ఞేయం ద్విగోళ
 కమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ స్థిగ్యర్థం బ్రహ్మనాద్యావై తథామార్గద్యయస్యచ ।
 సూత్రేణ సుసమేకుర్యాద్దేహూత్తే దక్షిణోత్తరే ॥ ౧౬౯ ॥ సమ
 పాదస్య చిన్బుస్య లలాటాశ్చేత్రమంతకమ్ । ప్రసార్య సూత్రమా
 చ్ఛార్య తేనవాభిహృదంతరమ్ ॥ ౧౭౦ ॥ ఘ్రీణాగ్రమశకానాం
 చ సిద్ధిగ్యస్తలకోద్ధ్వగః । ఏవం విషమపాదస్య దత్తాంగుష్ఠాగ్రగం
 నయోత్ ॥ ౧౭౧ ॥ గాత్రసామ్యం సమాపాద్యం తేతాత్ తే
 త్రగతేనచ । సూత్రేణ సర్వచిన్బువాం వైషమ్యవినివర్తయే ॥

చతుస్త్రిద్యుశ్చిపరితఃపరిశుద్ధాయతశ్శుభా । అశుభా పరిశుద్ధాతు
 విమోచితావయవీధిః ॥ ౧౭౪ ॥ లలాటమశ్వవక్త్రస్య విస్తారా
 ద్ద్వాదశాంగులమ్ । అప్తలోచనమాయామాదగ్రతశ్చతురణ్శులమ్ ॥
 స్త్రీకలార్థమపి రేఖాగరిధైరభాగా న్తరీకృతే । అష్టాంగులైశ్చహనుశే
 సృక్వీణ్యోద్వేగతత్సమే ॥ ౧౭౫ ॥ మధ్యశోత్రశుక్తీద్వేద్వ్యం
 గులైద్వికలాన్నతే । ద్వ్యంగులం ఘ్రీణవంశంతు తదూర్ధ్వం ద్వి
 కలంస్తృతమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ విద్ధివక్త్రపికాసంచ ద్వియవంచాగ్రణః
 క్రమాత్ । తమేవహియవాంశేన హన్వంతం తసుతాంనయేత్ ॥
 ఘ్రీణవంశస్య పక్షౌచ్ఛ్వా మధ్యనిమ్నాచసంహతౌ । యవద్వయే
 నసార్ధేన దృష్టుగ్రీణాభ్యాశ్చ చాస్తరే ॥ ౧౭౭ ॥ అధోదశంశు
 దృష్టోగ్రేణైవయానేన కుశ్చీతమ్ । లలాటం పాశకం ప్రాగ్వి
 ద్మృత్తుధ్యం సాంగులాకలా ॥ ౧౭౮ ॥ నృసింహస్య ముఖేఽద్ధి పరి
 తశ్చాప్తలోచనమ్ । తతోష్ఠఖణ్డదేశాచ్చ కుర్యాన్గర్లద్వయోఽఘ్రిత
 మ్ ॥ ౧౭౯ ॥ తతగర్లద్వయమానేన లలాటాంతం నయేత్పునః ।
 ప్రమాణాత్పాత్రికపరీణితాచ్చ శ్శాసరేభాద్ద్వగ్రిణతక్షణః ॥ ౧౮౦ ॥
 ప్రప్లుప్తం వికసచ్ఛిద్రం ఘ్రీణవంశాన్వితంభవేత్ । తద్విచ్ఛేదేపూ
 ర్వమానాచ్ఛాప్యస్యవై త్రియవాధికమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ సగోళముత్తిరీశ్చే
 షు సకాలాంశంచ లాచనమ్ । అధరోష్ఠం పరిజ్ఞేయం సచతుర్యన
 మణ్శులమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ పార్థంచతుష్కలంవక్త్రం శోహయా మోహ
 నోస్తృతః । తద్వికాసఃపరిజ్ఞేయో నేత్రమానంయవాధికమ్ ॥ ౧౮౩ ॥
 అగ్రతో హ్రాసమాయాతి సృక్వీణ్యంతంహిచాంగులమ్ । సర్వపు
 త్రం తదర్ధేన నేత్రయ్యుగ్మం సవిష్మయమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ పూర్వవద్విస్మృ
 తంశోత్రం కలార్ధేన తమన్నతేః । శ్శుల్క్యాచేన్ద్రీకలాయ్యుగ్మయో

స్త్రీకలాగ్ర శ్శాసరేభాద్ద్వగ్రిణతక్షణః ॥ ౧౮౦ ॥ ప్రప్లుతం
 శ్శుల్క్యాచేన్ద్రీకలాయ్యుగ్మయో

గమ్య భూప్రీతిగోళకమ్ || ౧౮౭ || తత్తద్ధ్యంతు కలామానం శక్త్యా
 పరోపమం మహత్ | భాగమానం సమావృత్తం కార్యం తచ్చిరసి
 స్ఫుటమ్ || ౧౮౮ || ద్వైధ్యేణ సార్థతాలంచ త్యాగర పాన్యననం స్మృత
 మ్ | విస్తారేణ లలాటాచ్చ తత్త్వానం ద్వ్యంగుళ్య లాఙ్ఘితమ్ || ౧౮౯ ||
 సామ్యరూపస్య చపిభోగ ప్రోద్యతస్య కలాఙ్ఘితమ్ | తచ్చతుర్థాంశ
 మానేన పోతృ దేశస్య విస్తృతిః || ౧౯౦ || తస్యాపరిష్టాద్భాముఖ్య
 సత్సమంచాక్షులంస్విధః | హనుద్వయస్యవైమానం పార్థసప్తాంగు
 ల స్మృతమ్ || ౧౯౧ || శైవమాననరన్ధ్రంతు సృక్విణీభ్యాం యద
 ప్తరమ్ | తద్వివాసశ్చ పార్థైవ కలాధేనాగ్రదేశతః || ౧౯౨ || సప
 వాక్షులమానేన విజ్ఞేయస్సృక్విణీద్వయాత్ | ఘృణరన్ధ్రశ్చివ
 క్త్రిక్తై దంష్ట్రే గ్విర్ధకిలోన్నతే || ౧౯౩ || నాసావంశం యాథా
 పూర్వం కదళీనాటిపృథ్వత్ | శ్రోత్రేనాజిముఖోక్తేతు కొటెస్స
 ప్తకలాంతరే || ౧౯౪ || తత్తుల్యేలోచనేకింతు ప్రాంతత్యై యవో
 స్థితే | పరేహంవిహతా గ్రీవాహ్యాంగులద్వితయేనతు || ౧౯౫ ||
 ప్రత్యేక దేశాత్సంయుక్తా సౌమ్యమూర్త్యుదితాచయా | చిహ్నాచ్చా
 యేణ నృహరే యస్య గాత్రస్య యావ్రథా || ౧౯౬ || సాపాసవే
 ష్టనాద్వాప్యసాతలాధేనాధికాభవేత్ | వత్సకటుగదరాంసస్థి
 కలామానాధికానిచ || ౧౯౭ || తత్తేవ నఖపత్రాణి దేహశ్చా
 స్య సమాంసలః | సంపూర్ణోదక్షిణావర్తైర్లోమభిశ్చాకుభిష్పతైః ||
 త్రిచతుఃపఞ్చవక్త్రస్య వివైవార్థ్యముఖేనతు || ౧౯౮ || దక్షిణో
 త్తరవక్త్రాభ్యాంహ్రీపంకుర్యాద్విగోళకమ్ | వికాసస్సింహవక్త్రో
 క్తఉదగ్వక్త్రస్య తత్రచ || ౨౦౦ || సమోద్భక్తస్నివేశస్తు చతు
 స్థాం మోక్షసిద్ధయే | ఆర్యాభ్యోగతేవల్య ప్రాప్తయేఽర్థాంగు
 లేనతు || ౨౦౧ || కుర్యాత్సవ్యాపసవ్యాభ్యామధోద్భక్తస్నివేశ

శ్రీ ఉజ్జ్వలమిత్రత్రయమితీ పుస్తకాంతరేద్యుత్యతే

నమ్ । నహపూర్వాననేవైవ సామ్యం బ్రత్యక్ష్యుభివ్యద ॥ ౨౦౨ ॥
 నిహాసాయానువిస్తారఘ్రీణదృగ్బుగ్రిశ్రుతివ్యక్త । ఈషత్తిర్య
 ష్ఠితిన్యస్తస్పృశ్యుఖం దక్షిణం శుభమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ తస్యచ పోత్రదృ
 గ్వక్త్రముత్తరం సర్వసిద్ధికృత్ । స్వకార్యసూచనాన్నానం త
 వ్యస్తస్యచ సన్నిధిః ॥ ౨౦౪ ॥ తతోన్యథాసమాశ్రిత్య శాన్తి
 మాతైచ మన్త్రరాట్ । నిత్యం తత్సన్నిధానాచ్చ ఘోరవేతాశ
 రాక్షసాః ॥ ౨౦౫ ॥ ఆదర్శవాత్సలాయనై ఆవిశ నివదర్శనాత్ ।
 ఆదాయ శిరసామస్త్రీ సమాజ్ఞాం సంప్రయాన్తి తే ॥ ౨౦౬ ॥ ఆ
 తస్సమావరెద్యత్తద్ద్యేనస్యాద్విమృశసన్నిధిః । నహితత్సన్నిధానా
 ద్వై కశ్చిదారథి తేశుభమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ వరాహదంష్ట్ర సింహాక్షం
 తిథావిపిటవాసికమ్ । విధేయం పశ్చిమం వక్త్రం పశ్చివక్త్రస్య
 వైవిభాః ॥ ౨౦౮ ॥ అస్యాథరోత్తరాభ్యామప్యాష్టాభ్యాం సమ
 తాభవేత్ । విభిన్నతాంగులాద్దేన తాభ్యాం తవ్యధ్యగాస్ఫుటా ॥
 కారాదశనపార్శ్వై మూలమధ్యాగ్రతస్సనూ । కలాద్దేవోల్బం
 నృత్తం తద్గణ్డద్వితయంతతః ॥ ౨౦౯ ॥ ద్వికలంచాగ్రతఃశ్శూ
 కలాపార్థకలాక్రమాత్ । సమృద్ధవేణిఃపూర్వో క్షమాననేశుభకృ
 ద్భవేత్ ॥ ౨౧౦ ॥ సింహసూకరనన్ముఖ్య వక్త్రాణాం సౌమ్యతాం
 నయేత్ । ప్రమాణం దృగ్గతాల్లతౌద్వ్యవహరనుయాయువై ॥ ౨౧౧ ॥
 వికాసశ్చాశ్వవక్త్రోక్తేస్సౌమ్యరూపస్యభూభృగః । తనాద్యోక్తై
 స్తన్మహారేప్రాగుక్తోయస్సమాచరేత్ ॥ ౨౧౨ ॥ తిథావక్త్రాజ్ఞ
 భావిత్వే విభోశ్చ క్తీశ్వరస్యచ । హరినూపురవస్త్రప్రకటకాగ్రద
 భూషితా ॥ ౨౧౩ ॥ మాలోపవీతకేయూరమకుటాద్యవశోభితా ।
 ప్రతిమామన్త్రముగ్రీవాంకృతాభవతిసిద్ధిదా ॥ ౨౧౪ ॥ యత్పు
 రా పశ్చిమాప్రాక్తం హాహనం ప్రాణదైవతమ్ । తస్య విమృశ
 మత్తేన తాలేన ముఖమణ్డలమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ ద్వ్యంగులంతు లలాటో

క్రంతం జటాబద్ధోద్విలాచనః । ద్వ్యంగులెనోన్నతకర్ణ ఉరకపచ్చక
 లంస్తుతమ్ ॥ ౨౦౭ ॥ అష్టాంగులం తమదరం కటికపచ్చాంగుల
 న్నతా । నవాక్షులోన్నతానూరూజానునీ ద్వ్యంగులెస్తుతే ॥ ౨౦౮ ॥
 అష్టాక్షులూచ్చుతేజ్ఞే ద్వ్యక్షులే పదపిణ్డకే । శమమెకంకలాహీ
 నం తద్గ్రీవాయాంబ వేప్తనమ్ ॥ ౨౦౯ ॥ బిహ్యశుల్యాపరిజ్ఞేయా
 సర్వదాపాశ్చవిస్తుతః । తద్విభాగాధికంవిద్ధి వేప్తనం హ్యునరస్య
 చ ॥ ౨౧౦ ॥ పరిధిఃకటిదేశస్య చతుర్జ్ఞేత్రాధికస్తుతే । బిమోచ్యక్
 సదృశంవిద్ధి తదూర్వోర్ములవేప్తనమ్ ॥ ౨౧౧ ॥ తదేవ జఙ్ఘానుధ్య
 స్య జఙ్ఘాస్తస్య తదేవహి । పాదం పచ్చకలాయామం చతురక్షు
 లవిస్తుతమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ త్ర్యక్షులం పాష్టికదేశాచ్చ అక్షుర్లోర్ధ్వ
 కలాసనః । ఽజ్ఞేయాఅక్ష్యగ్రీదేశాచ్చ యవేవాంగులయఃక్రమా
 త్ ॥ ౨౧౩ ॥ నాభిరస్థం సువిస్థితం ద్వ్యద్దలోచనవిస్తుతమ్ ।
 వాధ్యమాంగులిపర్యస్తం వణిబద్ధాన్నవాంగులమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ త్రిక
 లఃపాణివిస్తారస్తన్నఖాన్నిశితోన్నతాః । తద్వాహుమస్తకంవిద్ధి ఉ
 చ్చాగ్రీయేణద్విలోచనమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ భుజోపభుజయ్యంగులస్తద్వి
 తాలసనుంస్తుతమ్ । కలాధేనాధికః బిహ్యబాహువాస్త్రాహు
 వేప్తనమ్ ॥ ౨౧౬ ॥ బిమోచ్యస్తాంసద్విధిత్వైవం మల్లోచనా
 ల్పితా । వృత్తివైపుల్యమానేన లోచనే పద్మపత్ర ॥ ౨౧౭ ॥
 భూగ్రియ్యంగుం నరసింహోద్ధం భూగ్రిణాగ్రం శుకచక్కువత్ । కలాధ
 మానం దీర్ఘంబ తద్వంశం గజపృథ్వవత్ ॥ ౨౧౮ ॥ స్వామూమదీ
 ర్ఘం తత్పక్షయ్యగళంకుక్షదేశగః । తదేవదేహ్యుదర్ధేన విస్తుతం
 హంసపక్షవత్ ॥ ౨౧౯ ॥ నృపక్షమానాద్విగుణం తత్పుచ్ఛం శత
 శౌఖనమ్ । నపక్షమిమమాయానుంసత్యంత్యవయవాన్వితమ్ ॥ ౨౨౦ ॥
 సర్వేహంవిద్ధి సామాన్యం విశేషాఖ్యమభౌవ్యతే । ఉరుద్వయా
 న్నయేద్ధానమంగులాశాం త్రయంతథా ॥ ౨౨౧ ॥ జఙ్ఘాకాంతో

చచ్చితేమర్వాజ్ఞాభ్యాం చాత్ర వేష్టనమ్ । విమృశ్యగణబధస్య
 సమమూలాత్పహామతే ॥ ౨౩౨ ॥ జాలదేశాత్తదగ్ధేన వహచాద్దా
 జ్ఞులేనతు । పాదేజాలం పరిజ్ఞేయం విస్తారేణ పడంగులమ్ ॥ ౨౩౩ ॥
 శేషంసత్యోదితంసర్వం సర్వేషాంవిధి సర్వదా । కింతు సాదౌజ్ఞి
 తాపతాద్యైర్విత్తధలవిస్తృతౌ ॥ ౨౩౪ ॥ ఏషాచోడ్ధీయమానానాం
 స్వాయామాపతవిస్తృతః । పశ్చాన్నానంచ పరిజ్ఞేయా స్థితానానాదల
 తుణా ॥ ౨౩౫ ॥ ఏతదాదాయమానంతు పుచ్చభూపతవర్జితమ్ ।
 విధివామనరూపస్య లక్షణం కింతులజ్ఞలిక్ ॥ ౨౩౬ ॥ బలాటనా
 సావత్త్రేభ్యససమాదాయాంగులత్రయమ్ । మస్తకస్యోపరిష్టాత్తు
 జటాబధం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౨౩౭ ॥ జటావసానమాయామంయ
 థాసావత్పశ్చింతాలకమ్ । తతస్సు కర్తృవిమృష్టు విశేషకథ్యతే
 ధువా ॥ ౨౩౮ ॥ కర్తారాచోత్సవారాచ చ బల్యరాచ తీర్థకాతు
 కమ్ । నిమిత్తన్నవసారాచవా శయినారేప్యతివిడ్విధాః ॥ ౨౩౯ ॥ అ
 రాచకారాస్త్యిహాపిప్రా బహుబిరవిధానకే । ఏకేపేరెతుకర్తా
 రాచం వినాపశ్చప్రకల్పయేత్ ॥ ౨౪౦ ॥ ఏతైస్సర్వైరజ్ఞవిమృ
 గ్యుక్తంచేన్ములకాతుకమ్ । ఉత్తమంస్యాత్త్రిభిరుక్తిం మధ్య
 మం పరికీర్తితమ్ ॥ ౨౪౧ ॥ ఏకేనయుక్తమధమం తతస్త్వానిమిహో
 చ్యతే । మూలవిన్యసముచ్చాయం ద్విధావాపిత్రీధాపవా ॥ ౨౪౨ ॥
 చతుర్థావాసంవిభజ్య ఏకభాగేనకల్పయేత్ । ఉత్సవారాచంతు
 చ్చాయం ద్విధావాపిత్రీధాపవా ॥ ౨౪౩ ॥ చతుర్థావా విభజ్యై
 కభాగేన పరికల్పయేత్ । కర్తారాఘీని విమృశి పశ్చాపి ద్విజ
 పుణ్యవాః ॥ ౨౪౪ ॥ విన్యసటగ్గంచ దేవీభ్యాం సహితం పరికల్ప
 యేత్ । అథవాచోత్సవంవిన్యస తథాశయనకాతుకమ్ ॥ ౨౪౫ ॥
 శ్రీపుష్టిసహితంకార్యం మూలవిమృద్విజ్ఞోత్తమాః । స్థితైవా వా
 హనారూఢే సమాసేనేపివాద్విధాః ॥ ౨౪౬ ॥ కర్తృవిన్యసవిన్యసంచ

కర్తృవాప్యోత్థితంతువా । మూలవిమ్యేశయానేతు కర్తృవిచ్ఛా
దయోద్విహః ॥ ౨౪౭ ॥ స్థితావాపిసమాసీవా విధాతవ్యామునీశ్వ
రాః । నిత్యోత్సవాభివృద్ధునా సర్వత్రీవస్థితంభవేత్ ॥ ౨౪౮ ॥
మునయః — కైర్నిశ్చైర్మునిశాస్త్రాలజైరైకత్వబహుత్వకమ్ । జ్ఞాన
వ్యంతదశేషేణ ఎదస్య ఎదతాంవర ॥ ౨౪౯ ॥ వారదః — శిల
యానుణీవావాపి లోహేహారాపి కృతాతుయా । నిత్యోదిసకలస్మా
న విషయాన్యవిహితాసదా ॥ ౨౫౦ ॥ కర్తృర్పయాపిదేవీభిస్థితాప్యా
సీనతాజ్ఞతా । స్థాప్యతేకేవలామూర్తిరేకే బేరంతు విద్ధితత్ ॥ ౨౫౧ ॥
స్ఫుష్టాదుజంతు యద్విచ్ఛం కర్తృర్పాదిసమన్వితమ్ । నిత్యోదిస
ర్వస్మానాథం శక్తిభిస్సహితంనవా ॥ ౨౫౨ ॥ మణివజ్రాది శై
లోన్మం నిమిత్తస్సపనక్షమమ్ । సదాతునిత్యస్మానాథం కర్తృర్పా
సహితంతుయత్ ॥ ౨౫౩ ॥ బృహద్విచ్ఛంతు లత్యాదిసహితం
రహితంతువా । నిత్యనైమిత్తికామ్యక్తసకలస్సపనక్షమమ్ ॥ ౨౫౪ ॥
లత్యాదిభిన్నమోక్షేతం యద్విచ్ఛం శక్తిభిస్సదా । తదైతత్త్రివి
ధంవిద్ధిబహుః బేరం మనీశ్వరాః ॥ ౨౫౫ ॥ యత్తుచిత్రమయంబిబం
భిత్తికాస్థాంబరాశ్రయమ్ । కర్తృవిచ్ఛసమోపేతం నిత్యోదిస్మాన
కర్తృణి ॥ ౨౫౬ ॥ యచ్ఛాపి మృణ్మయంబింబం త్రివిధంచాపి చిత్ర
జమ్ । నిత్యనైమిత్తికస్మానై దర్పణాదిసమన్వితమ్ ॥ ౨౫౭ ॥ క
ర్తృవిచ్ఛాన్వయేయోగ్యం విభజేచ్ఛానుసారతః । ఏతద్వత్తుర్విధం
విద్ధిబహుబేరం విశేషకమ్ ॥ ౨౫౮ ॥ బహుబేరం యథాయోగం
స్థితమాసీనమేవవా । శయానం యానగంవాపి భవేదిచ్ఛానురూ
పతః ॥ ౨౫౯ ॥ బహుబేరాదిభేదాస్తు పచ్చధాపరికీర్తితాః । అ
న్యోని కర్తృవిచ్ఛాని యాత్మావిచ్ఛుపురస్సరమ్ ॥ ౨౬౦ ॥ తత్త

త్వరహితావదా ॥

తాత్పర్యముగఁ జూపఁజేరఁజేరయోః । ద్వయోశ్చకల్పనీయోని
విభవస్యనురూపతః ॥ ౨౬౧ ॥ ఇత్యుక్తం లేకతోవిచ్ఛలత్వపీత
మథోవ్యతే । విష్ణునాముపవిష్టానాం చతురశ్రంతు తద్భవేత్ ॥
చతురశ్రాయతంచైవ పోర్ణితానాం సదైవహి । వృత్తవృత్తాయ
తత్త్వేనహ్యనయోరూపనున్యథా ॥ ౨౬౩ ॥ యాజ్ఞాతైఃపరమాణూ
త్తైరా రాధకమయైస్తువా । ధత్తైర్వాతు సమాయామ ద్వా రాద్వా
వర్తిరోర్ణితాత్ ॥ ౨౬౪ ॥ తన్మానేరతు పీతస్య దైర్ఘ్యమధేనవిస్త్ర
తః । ద్వారోద్ధావచ త్రిరస్తాని ఏకపూర్వాణి వైపురా ॥ ౨౬౫ ॥ స
స్త్యజ్య ద్వాదశాంశాద్వై అథఃపీతోన్నతిస్త్రీభిః । శేషణాశ్రాం
శసజ్జేన ప్రతిమాచోర్ణితాభి వేత్ ॥ ౨౬౬ ॥ అథనా నాహనా రూ
థా న్యూనానా మధ్యమోత్తమా । చతుర్భుద్ధాద్వాదశాంశైస్తదవ
విష్టస్యచోన్నతః ॥ ౨౬౭ ॥ విహితాచాన్య సర్వత్రప్రతిమాధేనవిస్త్ర
తః । తత్త్రింశకపిలుప్తావా చతుర్థాంశోర్జ్ఞితాథవా ॥ ౨౬౮ ॥ పరి
చారవశేనైవ చాతురాత్మ్యస్య వైపునః । అలుప్తాంశంచవిహితపీ
తాయానుంచ సర్వసిక్ ॥ ౨౬౯ ॥ చతుర్భుద్ధాద్విగతస్త్రేన ఏకద్భుద్ధిగ
స్యచ । తద్దేన ద్దేర్ఘ్యం ద్విగుణం లాఙ్ఘనైరావృతస్యచ ॥ ౨౭౦ ॥
సార్ధంచానావృతస్త్రేన తద్బాహుల్యం పురొదితమ్ । చతుర్మ
మేకపీతానాం కేవలం లక్ష్మనర్జితమ్ ॥ ౨౭౧ ॥ పక్షేకం లక్ష్మభేద
న తత్సంఖ్యం విధితైపునః । అనస్తాననమాద్యంచ ద్వితీయం పక్షు
నిర్జితమ్ ॥ ౨౭౨ ॥ కనులాబ్ధం తృతీయంతు చతుర్థం చక్రభూష
ితమ్ । ఏవంహిసర్వసామాన్యం పీతానాంహిద్వరజ్జకమ్ ॥ ౨౭౩ ॥
భేదభిన్నం సమాసేన పున రేవనిబౌధతు । దిక్షులక్ష్మణిపీతానాం
విధిక్రూరతానివ ॥ ౨౭౪ ॥ అనోన్యస్య సన్నివేశాద్వ తేహంబహ్వ
త్వినాపునః । చక్రామ్బుకాభ్యాం తత్స్థాభ్యాం లుప్తాభ్యామపి

తత్ స్థితేః ॥ ౨౭౫ ॥ తాభ్యానునోవ్యయోగాచ్చ దిక్ష్వనస్తభ
 గాత్రయాత్ । ద్విద్యావ్యత్తనాద్యావ్యత్తనాచా బహుత్వమనధార
 య ॥ పద్దేవోద్ధ్యగతేనైవ ద్వయం చక్రేణతద్భహిః । పవంహ్య
 ధోగతేనైవ పరిజ్ఞేయం ద్వయంద్వయమ్ ॥ ౨౭౬ ॥ (ఉపరిష్టాత్తు
 పద్మాభ్యానునధశ్చక్రం ద్వయంద్వయమ్ ।) ద్వితయవ్యత్యయా
 చాప్యన్యపరిజ్ఞేయం మహానుతే । అన్తర్బహిస్థితవశాచక్రపక్షద్వ
 యస్యచ ॥ ౨౭౭ ॥ వ్యవ్యయాదనయోర్విద్ధి ఊర్ధ్వభాగాచ్చతు
 స్త్వమమ్ । అధోభాగాదేవ మేవ చతుష్కమపరంతువే ॥ ౨౭౮ ॥
 పీతా రామస్థకమిదనుధస్తామాద్వితస్తువా । యుక్తమేకేనవైకుర్యా
 చక్రక్రేణకమలైరవా ॥ ౨౭౯ ॥ చక్రాగారాస్తు విహితా హ్యే
 కభ్రామనమాశ్చతాః । బహవోపనలాస్తద్వదీపద్యేకస్థికాన్వితాః ॥
 ఇహిలాభిచ్చనసజ్ఞానో బహుధాతన్మయోదితమ్ । యస్మిన్ ప్రకృతి
 భూతేతు పీతే తక్షధునాశ్శృణు ॥ ౨౮౦ ॥ కృత్వా ద్విర్దశధా పీతం
 పురాయానాగ్ని మేషపదైః । పకేనచరణం జ్ఞానకలశౌచ భ్రాన్తి
 కేః ॥ ౨౮౧ ॥ కన్ధపీఠీనుక్షేకేన పఙ్క్తిసగణ్ఠం తమాద్వితః । భాగేన
 కన్ధసూత్రంతు శుక్తికాంశగ్రయేణతు ॥ ౨౮౨ ॥ ఉష్ణీషంచ తమా
 ద్వైతు కుర్యాదంశద్వయేనవై । నిర్దనుస్త్వనలైవైవ విహితశ్చరణ
 స్యతు ॥ ౨౮౩ ॥ చతుర్దియు మహాబుద్ధే త్రైగ్రతోవ్యాధికఃస్మృతః ।
 సర్వవృత్తం ఘటంకుర్యాద్విల్లవై గ్వారితైరుత్తమమ్ ॥ ౨౮౪ ॥ పరి
 తంశద్వయేనైవ కన్ధపీతం ప్రవేశయేత్ । అన్తఃప్రవేశమేకేన పీ
 థ్యంశేన గళన్యచ ॥ ౨౮౫ ॥ కుర్యాద్దశప్రవేశస్య సమాంసూత్రస్య
 నిస్సృతిమ్ । శుక్తైరధఃకన్ధసూత్రభాగాత్పాదేన నిర్మితమ్ ॥ ౨౮౬ ॥
 ఏదవాన్తం సమాసేన శుక్తేస్సంకొచమాచరేత్ । ఉష్ణీష ఘటనఙ్గా
 నామిశ్రిపామ్యం యథాస్థితమ్ ॥ ౨౮౭ ॥ ఘటవర్జ్యపయేచు
 క్తియరక్తేర్వాబ్జవల్లవైః । తత్రోపరిష్టాత్పరిధిం చతుర్శకనమ్నీతిమ్ ॥

సన్త్యజ్య నిఖనేష్టోన్మేమంశనిహ్నం సమస్తతః । విస్తృతైర్మథ్య
 భాగైశ్చ స్వత్ర్యం శేనచనిర్వకుమ్ ॥ ౨౯౧ ॥ తస్మానం చతురశ్రంతు
 పీతక్షేత్రాద్వినిర్వతమ్ । తచ్చాగ్రతస్త్రిభాకృత్వా పక్షభాగౌతయం
 నయేత్ ॥ ౨౯౨ ॥ అనుపాదేనచామూలాత్సమ్యజ్జలవక్త్రేవత్ ।
 అగ్రతో మూలదేశాచ్చ కృత్వాకౌవై త్రిధాత్రధా ॥ ౨౯౩ ॥ భూ
 యస్తన్నిఖనేష్టథ్యాజ్జలంయాతి యథాప్రుతమ్ । సూకరాననశు
 ల్యంతు భవత్యేవం మహామతే ॥ ౨౯౪ ॥ కుర్యాద్యైశ్చశ్శసదృశం
 మకరాస్యోపమంతువా । జలనిర్వకుమేతద్యై పీతేషూదితలక్షణమ్ ॥
 నకుర్యాత్కర్మవిమృశామాశమాదిమితాత్మనామ్ । చిత్రమృతాగ్ర
 స్థజానాంతు చలానాంతు విశేషతః ॥ ౨౯౫ ॥ తక్షైవ చతురశ్రస్య
 చతుర్ముగ్ధిగతస్యచ । ప్రణాళమగ్రగంమూరైర్యతస్స సిద్ధిహానికృ
 త్ ॥ ౨౯౬ ॥ ప్రయోజనంవినాకాచిన్నక్షతీస్తస్యతద్వివా । సా
 మాన్యస్యతువైయస్మాదాధారస్యః శేషతః ॥ ౨౯౭ ॥ సప్రణాళం
 భవేత్పీతమాననంచ ప్రణాళకమ్ । భూరినీరాదినాస్నానం యగ్ర
 యచ్ఛతిపాదకః ॥ ౨౯౮ ॥ వ్రత్యహం తద్వివాతత్ర ప్రత్యవాయో
 భవేత్ స్ఫుటమ్ । ఏవమేవబృహద్భిన్ను భూషితానాం విధీయతే ॥
 థాతుశ్చేలోద్ధితానాంచ నిమిత్తస్సపనార్థతః । భద్రాసనగతేర్మ
 విమేష్టస్యసమాచరేత్ ॥ ౩౦౧ ॥ సతతంచ యథాలాభం దధిక్షీ
 రఘృతాదినా । తోయేనతన్నయేద్యత్సామ్యభాగంవా ప్రతిగ్రహ
 మ్ ॥ ౩౦౨ ॥ యథానాక్రమ్యతేపాద్యైర్జన్మభిస్తన్మహద్ధివమ్ । అతః
 ప్రణాళంవిహితం నిషిద్ధమతపవహి ॥ ౩౦౩ ॥ జన్మాంతంవా జగత్య
 న్తం కైరవాన్తం గతాన్తకమ్ । పట్టిమద్యంతలంపఞ్చ భేదంసర్వేషు
 థామసు ॥ ౩౦౪ ॥ తత్సంస్థాపనకాలేతు దేవానాం దిద్వయేహి
 తమ్ । ప్రాకృప్రత్యగననానాంచ తద్దుద్యిగ్గతంశుభమ్ ॥ ౩౦౫ ॥
 ఉదద్వక్షిణవక్త్రాణాం ప్రాగ్భాగే విహితంసదా । తత్సనర్భద్రపీతీ

యశేవాత్వామైర్థసిద్ధిక్యత్ ॥ 302 ॥ సదేవారాధనానాంతుఃకలా
నాద్భివర్ధితమ్ । ఇత్యేవం పీతలక్ష్మ్యాపిసమాసాత్కాధితం మయా ॥

ఇశ్రీపాశ్చరాత్రైశ్చశ్వరసంహితాయాం

ప్రసిమాదిలక్షణం నాను

సప్తదశైకాధ్యాయః,

అశ్వపరం ప్రవక్ష్యామి మన్తబిన్దునివేశనమ్ । భోగే
పూనాంచనానాం సాంధ్రతం యదభీష్టదమ్ ॥ ౧ ॥ క్రేవల్యదం
శనాన్వైవ చాతురాశ్రమ్యసేవినామ్ । యజ్ఞకర్తృతానాంచ సహ
యంచ ఫలైస్తుతత్ ॥ ౨ ॥ ప్రాగ్వదైవగృహస్యాగ్రే దిగ్భాగే
సతీమన్తపమ్ । చతురశ్రం చతుర్ద్వారం దర్భమాలాస్తరీకృతమ్ ॥
అన్యత్రితదలాభేతు యథాభిమతదిబ్బుకమ్ । చతుర్దశకరాన్వైవ
యావత్త్రింశత్కారావధి ॥ ౩ ॥ పటకారాంతం పునస్తస్మాద్విన్దుని
మానవ్యపేక్షయా । కార్యానుధ్యేస్తలాతేహం ద్విసప్తాంశైస్తతో
ప్రభిః ॥ ౪ ॥ సనుస్తభద్రాసుల్లక్ష్ణా చితాపక్షేప్తకాదిభిః । తాలా
న్నతేసమరథ్యపామాన్యెస్త్రిహికర్మణి ॥ ౫ ॥ ఉన్నతాన్తు
లన్యధ్యాతు నీతాతద్ధ్రాసతాంక్రమాత్ । ద్విత్రిరష్టాంశక్తైర్నకే
సర్వాసాం మణ్డలంభితేత్ ॥ ౬ ॥ చతురశ్రం చతుర్ద్వారం చక్రా
మ్బురుహభూషితమ్ । దక్షిణే శయనంసౌమ్యే కుణ్డమగ్నేస్తు పూ
ర్వతేత్ ॥ ౭ ॥ సమేఖలద్విహస్తంతు చక్రవత్తాజితంశుభమ్ । త
దధశ్చతురశ్రంప్రాగ్దామమేఖలికాన్వితమ్ ॥ ౮ ॥ అథదక్షిణదిగ్భా
గే కుర్యాద్వైచక్రదిహితమ్ । వక్త్రం వశిష్టమేసౌమ్యే కమలా
జం మనోహరమ్ ॥ ౯ ॥ శక్తాజం సర్వకోశేషు మానమేహం
యథోర్ధ్వగే । సర్వేదశాస్త్రహస్తానాం చతుర్థామేకమేఖలాః ॥ ౧౦ ॥
మణ్డపానాంతు కింత్వత్ర ఉర్ధ్వగం సర్వమేఖలమ్ । అతోధన్సంస్థి

తానసర్వే పకమణ్డాప్తు మణ్డాపాః ॥ ౧౨ ॥ తేహం సమేఖలంశాద్యే
 ద్వావింశత్యజులైర్భవేత్ । హ్రోపాదజులయుగ్మనన్య యావదై
 షోడశాజులమ్ ॥ ౧౩ ॥ స్యాత్ పట్యై ర్మహేకుణ్డం కార్యా
 చా మేఖలాదికా । అప్తహస్తోచ్ఛృతం పూర్వమశోర్ధ్వకరవర్ధితాః ॥
 నహోసప్తట్యై రాస్తానాం నూనానాముచ్ఛృతేర్భవేత్ । త్ర
 యోదశకరాదీనాం చతుర్థాం పాతయేత్తతః ॥ ౧౪ ॥ అప్తకంచా
 జులాలానాంతు సప్తపంచ చతుశక్రమాత్ । ఏవం స్నానగృహాశాం
 తు విస్తారశోన్మతైస్సహ ॥ ౧౫ ॥ కింతువై వాలుకాపీతేర్మధ్య
 తశోపశోభితాః । ద్విచతుర్భుద్విహస్తాంతైర్విస్తృతాః ప్రాగ్విదు
 న్నతాః ॥ ౧౬ ॥ స్నానీయా అగ్రగేహోద్వేదిక్రీయే భిమతే శు
 భే । అర్థమాససమం ముఖ్యాత్సుపీతశయనాన్వితమ్ ॥ ౧౭ ॥ దృ
 గ్దానభవనం కుర్యాన్యజ్ఞశక్యకలతైస్సహ । సర్వేషామపి భూభాగే
 కొనస్తమైర్విభూషితమ్ ॥ ౧౮ ॥ సునేత్రైర్వేష్టితం కుర్యాద్వి
 త్రాద్యైః పూర్వవద్యుతమ్ । సుస్థితం దృఢపాదం చ స్నానా మ్మో
 గ్రహణతమమ్ ॥ ౧౯ ॥ అర్ధేన వాలుకాపీతం దీర్ఘనూద్యక్రమేణతు ।
 సర్దితంచార్థహస్తేన హోసితం చతురజులైః ॥ ౨౦ ॥ స్వద్యేష్టుగ్గిర
 ధ్వపస్తీర్ణం కృత్యైవం సప్తశాళకమ్ । తేనతద్వాలుకాపీతం భూష
 యేత్తద్యగేనతు ॥ ౨౧ ॥ యాగాగారసమ్యవైదిత్యు ద్వారార్థం త
 త్రచాస్తరే । శామార్థవృద్ధియోగేన హోసాన్వత్యక్రకలాదికమ్ ॥
 తోరణాని బహిఃకుర్యాద్వైష్ణవైః కాస్తేసుపూజితైః । పంచహస్తా
 నిచార్ధేన వర్దితాని కరణేతు ॥ ౨౨ ॥ నహోసమాచరేత్తేషామన్య
 త్రకరణేసతి । దశమార్పణ్యహస్తానాం భూతే భూమా ప్రవేశయే
 త్ ॥ ౨౩ ॥ శమార్థం వర్దితానాం ద్వేద్వే సంవర్ధయేత్కలైః । ద్వే
 ష్ట్యుత్ప్రవేశశిష్టాత్తు త్రిభాగేన తదస్తరమ్ ॥ ౨౪ ॥ సర్వచక్ర
 ధ్వజాః కార్యావశ్రుద్ధజ్జరీయతాః । సుభాద్యైర్వర్ణకైః పీతైః

చక్షవాద్యైస్తుతేపితాః ॥ ౨౬ ॥ భిక్షాన్తమేతదఖిలం యత్రైకస్త్రిహి
 యుజ్యతే । కర్మయాగ్యహోమశశ్వద్విభూతేర్యావసేర్వినా ॥ ౨౭ ॥
 పశ్యత్రింశకరంక్షేత్రం స్వకుర్యాంశేన విస్తృతమ్ । తన్నధ్యేతు
 చతుష్పాతంపాద్యం స్థలసప్తకమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్థలానాం వ్యవధా
 నంతు కుర్యాద్వై తాలసంమితమ్ । ఏకాపాయేనవైకుర్యాద్విహ
 స్తాస్తం స్థలాగణమ్ ॥ ౨౯ ॥ క్రమేణాప్తాన్ములాన్తానాద్వైభులం
 ద్వైభులంవినా । స్థలానాం సజ్కటానాంచ వ్యవధానం ద్విగోళ
 కమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఏవమేవసముచ్చాయస్సర్వేషాం పరికీర్తితః । పరి
 తోపహితంవీధేర్గానమత్రస్వపీతజమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఏవంవా సజ్కటేకు
 ర్యాదాద్యోక్తాన్మన్తపద్వయాత్ । మధ్యేమన్తలపీతంతు తస్యదక్షి
 గబిర్భువేత్ ॥ ౩౨ ॥ సమీపే శయనస్థానం కుమ్భానాం స్థాపనా
 యనమ్ । ఏవంహివామనికటే భోగానాం మన్తత్రితర్పణమ్ ॥ ౩౩ ॥
 యుగ్యజుస్సానుపూర్వాణాం శుత్రీనాం హవనం పరే । దృక్పానం
 శయనస్థానే హ్యవ్యక్తేశయనేహితమ్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రాసాదస్య
 ప్రదిజ్ఞూర్తిపానామేవం యథోచితమ్ । స్థణ్డిలేష్వథకుణ్డేషు తాద
 ధ్యేనాథవాస్వయమ్ ॥ ౩౫ ॥ స్వకుణ్డేహవనంకుర్యాదప్పతుర్వై
 దనుభోపరే । సమస్తమూర్తిపీయంవా స్వయమేవసమాచరేత్ ॥
 సామగ్రీవిరహోద్యోగ్యమూర్తిపానామథావతః । ఏవంత్వభినవం
 కృత్వా యాగాధం మన్తపండ్విజాః ॥ ౩౬ ॥ పూర్వోద్దితైరలంకా
 రైరలంకారైశ్చ పృథగ్విధైః । సితరక్తాదిభేదేన ప్రాగాదాతు ధ్వ
 జాన్తకమ్ ॥ ౩౭ ॥ నివేశ్యం మధ్యవేద్యాంతు పునరప్యయవత్త
 థా । తదర్థానర్వసమ్భారానమ్భుత్యసుసమాహితః ॥ ౩౮ ॥
 దినే కర్మదినాత్పూర్వై సప్తమే పశ్యమేపివా । అమూరానపా
 యిత్యాతు తతఃకర్మసమారభేత్ ॥ ౪౦ ॥ ప్రధానదివసాత్పూర్వం
 దినే దేశికపత్తయః । సన్నితశ్శుక్లామృతస్సగ్రిష్వికృతవ్యాసస్సు

కాస్తథః || ౪౦ || కృతాహ్నికోఽధివాసార్థం సర్వాలంకారభూ
 షితః | సర్వసాధనసంయుక్తవ్యర్థ్యపాత్రసమన్వితమ్ || ౪౧ ||
 మాణ్డ్యశకుమ్భకూడాయ ధ్యాయమానాచ్యుతంహృది | సహచైకా
 యవైర్విప్రేస్సదాగమపరాయణేః || ౪౨ || తథాఋజ్యయ పూ
 ర్వైస్తు ఆమూలాద్భగవన్నయైః | భరీపటహవాదిత్రశఙ్ఖశబ్దాదీకై
 స్సహ || ౪౩ || ఋగ్యజుస్సామపూర్వైస్తు ప్రశస్తాస్సంపతా శ్రు
 తీః | ద్వారపాలార్పనంకృత్వా యాగాగారంప్రవిశ్యచ || ౪౪ ||
 సంప్రత్యత్యపాసనెవ్యాప్తిమర్పయిత్వోపవిశ్యచ | మధ్యపీఠసమీ
 పేతు ప్రాజ్యుశిషశిష్యమేపదే || ౪౫ || అగ్రే మాణ్డ్యశకులశమాధా
 రస్యోపరిస్యసేత్ | విప్రాన్ఋజ్యయ పూర్వాంశ్చ ఉపవిశ్యచ
 పూర్వవత్ || ౪౬ || పూర్వోక్తస్త్యధిక్షేసుర్లోద్రవైర్ద్రస్త్రివ్యగణ
 శ్శుభః | యశ్చయిత్రోపయోగ్యస్తు తత్రతం సంప్రవేశయేత్ || ౪౭ ||
 మన్తాన్తాముపదేష్టాచ హ్యనుకూలోపహావతః | యోక్తవ్యంక
 ర్మదత్తుస్తు సర్వైష్వవిసరేషుచ || ౪౮ || ఓషణిహ్యన్నినోవిప్ర పక
 చిత్తస్సమాహితః | స్వయంవస్త్యనుసంధాయ హవనార్చనకర్తృణా
 మ్ || ౪౯ || ఆస్తేహ్యగ్నత్తిపూర్వాణాం న్యూపాంతావామనన్య
 థః | కరశుభ్యాదిసర్వంతు చక్రాదిన్యాసపశ్చిమమ్ || ౫౦ || స
 ర్వం క్రమేణ కృత్వాతు పుణ్యాహం వాచయేత్తతః | పూర్వోక్త
 విధినాకుర్యాత్సహోమం కలశార్చనమ్ || ౫౧ || కుర్యాత్సతోర
 ణానాంచ ధ్వజానాం స్థాపనంతతః | సత్యాదికం చతుష్కంతు మ
 ధ్యవేద్యాధ్వజాష్టకే || ౫౨ || ప్రభవాచ్యయయోగేన యజేత్ప్రా
 గాదియోగతః | ఉతదేవా అవహితా ఋజ్యయా చాతయేత్తతః ||
 ప్రాగ్గాదిదిక్పతుషోమ తోరణానాం చతుష్టయే | సుశోభనంసు
 భద్రంచ నుగంధంచ యజేత్క్రమేత్ || ౫౩ || సుగోత్రంచ తతశ్చ
 త్రం విహగేశ్వరసంయుతమ్ | ఉపవిష్టాష్టనిశ్రేష్ఠాఃపూజయోన్యూరి

లోరణమ్ ॥ ౫౬ ॥ ఏతేషాశ్చభవాపూర్వం భవేద్ధ్వార్థస్ససహ
 ర్చనమ్ । పాతయేద్ధ్వారపాలీయం సానుసానువిదస్తతః ॥ ౫౭ ॥ అథా
 ర్థ్యగుపుష్పభృమ్మూర్తికరేర్యాయాశ్చమావృతః । యత్రతిష్ఠతివిశ్వే
 శఃపీఠబ్రహ్మశిలాన్వితః ॥ ౫౮ ॥ తత్రావలోకనం తేషాం కుర్యా
 త్సన్తాడనాదికమ్ । చక్రాస్త్రమన్త్రితైస్సన్నకలశైస్సన్నవయే
 తతః ॥ ౫౯ ॥ సిద్ధార్థకేస్తథాపఞ్చగవ్యమృదూఘాతివారిణా । వ
 స్త్రికమ్బజ్జలెనాథ చక్రాజ్ఞోషధివారిణా ॥ ౬౦ ॥ సక్ష్మాభ్యాశ్చి
 ర్వ్యచోద్వర్త్యతాశయేదస్త్రవారిణా । తమధ్యైకార్యయిత్యాచ
 తతస్తన్నన్త్రితాకారే ॥ ౬౧ ॥ సిద్ధార్థకాడమీశేతు బధ్వాశ్చ
 పాతయేద్వచమ్ । రక్షోపాణం తథాసర్వాన్నయేత్ప్రతీసరేను
 ణీ ॥ ౬౨ ॥ సర్వత్ర వేష్టితం కృత్వా సమారోప్యరథోత్తమే । క
 థ్హారిహ్నంచపతతస్తస్యదక్షిణదిశ్చ్యసేత్ ॥ ౬౩ ॥ యుక్తానుపూ
 ర్వాన్వామేతు బ్రాహ్మణాంశ్చ చతుశ్చతుః । పురతోస్త్రంస్తర
 వ్యాయాశ్చ్యయంఃపూర్వస్తు సూదయన్ ॥ ౬౪ ॥ సన్మస్త్రీతవా
 దిత్రస్త్రుతమశ్చపాతకైః । ఇదంచిష్టుర్విచక్రమితిఃపూర్వయైస్సహ
 పాతకైః ॥ ౬౫ ॥ ఏకాయనాం స్తదనైతు ఓన్నమోబ్రహ్మణేతు
 యత్ । తతైవ శాకునంసూక్తం శ్రీసూక్తేన సమన్వితమ్ ॥ ౬౬ ॥
 స్వర్ణాదినాథినశ్చక్త్యా తర్పయంస్తాన్నివేశయేత్ । యాగభూమిం
 తతోబిమ్బుమవరోప్యరథాదికాత్ ॥ ౬౭ ॥ నిషణ్ణం దృఢకాష్ఠోఽ
 తోంశై సన్నివేశ్యత । ప్నానభూమాతతఃకుర్యాదస్త్రీణాజ్యతి
 లాహుతీః ॥ ౬౮ ॥ యద్వాపూర్వం నమానీయ పీఠం బ్రహ్మశిలా
 నితమ్ । భూమిష్టే భద్రపీఠేతు వేదికాయాం నివేశ్యత ॥ ౬౯ ॥
 తతోబిమ్బుం నమానీయ స్థాపయేత్పిణ్డికోపరి । స్థావరమానే బృహ
 ద్బిమ్బు విశేషశకభ్యతే ద్విధాః ॥ ౭౦ ॥ పూర్వవయోర్మళాలాయాం
 పంథాపాతకానిశుద్ధయే । సంస్థాప్య విధివాక్యత్వా నయనోద్భు

సంతతః ॥ 20 ॥ స్వస్వసం బృహదాపాద్య కేవలంవా బహుభ
 వైః । పానకర్మ శిలాదీనామీషత్యుత్పాదకాని సార్వసమ్ ॥ 21 ॥
 ఉత్థాపయమా ర్తిపాద్యేస్తు బహుభిస్తు రభస్థితమ్ । సమానీయ తతో
 యత్నాత్పాదాభివృద్ధంతువై ॥ 22 ॥ యథావద్రక్షవిన్యాస
 పూర్వం పీత నివేశయ । బృహద్భింబం తతః కుర్యాత్కర్మబింబే
 భుంతువై ॥ 23 ॥ సన్నిరౌఢస్తుచున్ద్రాణాం తత్ర లగ్నోదయేస్త్వ
 తః । ఆబృహత్సవనాత్పూర్వం యతిగోఞ్చిదపి తత్రతత్ ॥ 24 ॥
 నిర్వర్తనీయం పూర్ణాంతం బుద్ధైవం ప్రాజ్ఞానోమతే । తథాకా
 ర్యం శుభోయేన ముహూర్తో నావసీదతి ॥ 25 ॥ ఏవంహి చిత్రపూ
 ర్వాణామన్యేషాం మునిసత్తమాః । సరత్సబ్రహ్మపాషాణవర్జితానాం
 సమాపయేత్ ॥ 26 ॥ పానాద్యం కర్మవిమేషేన తస్మిన్పేదధన
 ర్పణే । కర్మవిన్యం వినిశ్చేషం ప్రస్వాపాద్యంహివిష్టరే ॥ 27 ॥
 కుర్యాత్కర్మవేషపూర్వంతు సర్వముత్సవశ్చిహమ్ । శక్తిభిఃకర్మ
 విమేషేన గరుడాద్యైర్వ్యాదాసహ ॥ 28 ॥ సమాచరెత్ప్రతిష్ఠా
 నం మూలవిమేషనచైసహ । తదానీం తానవిమృచ్చిని యాగభూమా
 ప్రవేశయేత్ ॥ 29 ॥ ఏవం ప్రవేశ్యగద్భిన్యం పానార్థం స్థాప
 యేత్పటాన్ । అభవా కర్మదివపాత్త్వతీయవాసరేపురా ॥ 30 ॥
 పాగ్నికుక్తవిధినాకృత్వా సహేమం కలశార్పనమ్ । ఆచార్యోదూ
 ర్తిప్రేషాన్తం కర్మశాలాం ప్రవేశయ ॥ 31 ॥ ప్రాప్తైఃపరాక్షాస
 మయే బిన్బుచాకారశుద్ధయే । సంపాద్య విధినావశాచ్ఛిన్బు
 తోయేధివాసయ ॥ 32 ॥ అపరస్మిన్దినేప్రాప్తే దేశికస్తు కృతా
 హ్నికః । జలాదుత్థావ్యతద్భిన్బుం యాగభూమా ప్రవేశయేత్ ।
 మునయః — తోయాధివాసనవిధిఃకథం శార్యమునీశ్వర । తద్వి
 ధానం విస్తరేణ వదస్య వదతాంవర ॥ 33 ॥ నారదః — జలాధి
 వాసనవిధిం శృణుధ్వం మునిపుణ్ధవాః । ప్రాప్తాదన్య విశుద్ధ్యథం

విచ్చుశుభ్యర్థమేవచ ॥౨౬॥ మానోవ్యానప్రమాణానామూనాధికౌఢ్య
 పశాన్తయే । జగదాప్యాయనార్థంచ సర్వసంపూర్ణసిద్ధయే ॥౨౭॥
 ప్రతిష్ఠార్థక్రియారమ్భాత్పూర్వమేవ శుభేదినే । పశ్చిగవ్యాదివా
 స్నానం పూజాఽపూజామారథాజపమ్ ॥౨౮॥ సమాచరేత్స్వమ
 న్త్రీస్య యత్రైవం నకృతంపురా । హేతునా కేనచిత్తత్ర జలవా
 సం సమాచరేత్ ॥౨౯॥ నదీషు దీర్ఘికాయాంవా తటాకేనిర్ఘరే
 హృదే । సహస్రవేసతి కుర్వీత జలవాసం యథాఽధి ॥౩౦॥ అనమ్భ
 వేజలద్రోణ్యాం కటాహే థాతునిర్మితే । యథానమ్భవమన్యప్తే
 పాత్రేవా మృణ్మయాదికే ॥౩౧॥ అల్పతోయేశ్చశానానై లవ
 నాదపరిపుతే । కటుకేచకమాయేచ తిక్తేఫేనైశ్చదూషితే ॥౩౨॥
 వైత్యవృక్షసమీపేచ నీచావాస సమీపకే । వణ్ణాన్తరయులేస్వలై
 డోషరై వైవలాన్వితే ॥౩౩॥ ఏషమాదిషు దుష్టేషు జలవాసం న
 కారయేత్ । ఏకత్రైపశ్చరాత్రంవా జలమధ్యేధివాసయేత్ ॥౩౪॥
 దేశకాలానుసారేణ సద్యోవా జలవాసనమ్ । ప్రతిష్ఠాదివసాత్పూ
 ర్వం తృతీయే పశ్చిసప్తమే ॥౩౫॥ దినేపరాష్ణాసమయే కర్మ
 శాలాం ప్రవిశ్యచ । అస్త్రీమవైరిణ సంప్రీత్య విచ్చుం సన్తాడ
 యే తతః ॥౩౬॥ సిద్ధాంతైస్త్రైర్నిర్మేస్త్రీమవైరిణున్మిత్రితైః ।
 సంపాప్యకారశుభ్యర్థం షడ్భిస్సిద్ధార్థకాదిభిః ॥౩౭॥ వస్త్రా
 భరణపుష్పద్యైరలంకృత్యచ భూషణైః । పూర్వవత్కౌతుకంబా
 ధ్వా సమారోప్య రథాదికే ॥౩౮॥ పూర్వవచ్చుగ్రిహేషామేశ్వ
 శ్శభైర్యాదికైస్సహ । వివిధైర్మృత్యుగేయైశ్చ తథావైర్మృత్యులేసన
 హ ॥౩౯॥ గ్రామంవా నగరంవాపి ప్రాసాదంచ ప్రదక్షిణమ్ ।
 భాగ్యమయిత్వా జలాద్దేశమానయేన్ముర్తిపైససహ ॥౪౦॥ ప్రపా
 యాంతు జలాభ్యగై అవరోప్య రథాదికాత్ । విష్టరే వినివేశ్యాక
 రాగ్నిష్కంబరకాపుష్పదమ్బుభిః ॥౪౧॥ మన్తవం జలమధ్యేతు వాత

వృష్టితుమంశుభమ్ । చతుస్తన్నుసమాయుక్తం చతుస్సోరణ భూషితమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ వితానధ్వజసంయుక్తం వేష్టిగం దర్శమాలయా । విచిత్రైశ్చ ఫలైశ్చక్రం ప్రమాణైః పావనైస్తథా ॥ ౧౦౩ ॥ ముత్తాదామసమాయుక్తం స్రద్దామభిరిలఙ్కృతమ్ । కొణైః ప్రదీపసంయుక్తం చామత్రైరుపశోభితమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ పురైః కారయిత్వా తు కుర్యాత్పుణ్యాహ ఘోషణమ్ । ప్రార్థ్య చుభధిమపాంకృత్వా తన్నభేషి న్యసేత్తతః ॥ ౧౦౫ ॥ ప్రతిమానుగుణంభద్ర పీతనాస్తరణాన్నితమ్ । సోపధానం తదూర్ధ్వేతు కల్పయేన్మాన్త్రమాసనమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ఆనన్తం కల్పయిత్వోర్ధ్వే అర్ఘ్యగన్ధాదివార్పయేత్ । మూలమస్త్రేణ విన్యస్య అర్ఘ్యం పాద్యం శుభైః పంచ ॥ ౧౦౭ ॥ ఆచారం వాసితం గర్భముపకీటోత్తరీయకే । భూషణాని చ మాల్యాని దీప భూషణం ధాత్రుమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ దత్వా కృత్వా ఘృతారోపం సః స్మరేత్సంహృతిక్రమమ్ । సంహారస్య క్రిమంసయ్యే సమాకర్ణయితి ద్విజాః ॥ ౧౦౯ ॥ ఆత్మసం సర్వగంధ్యాత్వా సర్వజ్ఞం విష్ణుమపియమ్ । కుర్యాద్ధ్యావాస్వితోమస్త్రీ తద్విష్ణోర్లభివాసనమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రణవేన సమారోప్య జీవమర్చాభిమానితమ్ । ఉత్తామ్రామ్యైశ్చ తాంకృత్వా స్వప్నికా సర్వేశ్వరేహరా ॥ ౧౧౧ ॥ సంశోధ్యమలినాం పృథ్వీం దద్ధ్వా బీజాన్విత్వాగ్నినా । అద్భిసంస్థాప్య తాం వాయుమగ్రాం పహ్నా విలాప్యచ ॥ ౧౧౨ ॥ సంహృత్య వాయునావహ్నిం వాయునా కాశతాంసయేత్ । అధ్యాత్మికాదిదైవైస్తు కర్తవ్యైర్వివక్షైః ససహ ॥ ౧౧౩ ॥ తత్తాత్రా సంస్థితా నేవ క్రమాత్సంహృత్య దేశే కిః । నభోమనసి సంహృత్య మనోహఙ్కృతే తత్పునః ॥ ౧౧౪ ॥ మహత్యాత్మనితం చాపి నయేదవ్యాకృతైకతామ్ । శాస్త్రాననై పరే హ్యోమిన్ సమకర్తృజ్ఞానపిగ్రహే ॥ ౧౧౫ ॥ తంధ్యాయే శ్చ సరమానస్తే సంస్థితం శాస్త్రవిగ్రహమ్ । యస్మిన్నవ్యాకృతం లీనం సావస్థం

యస్మిన్మాపకమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ వాసుదేవోఽవిజ్ఞేయస్సర్వాత్మాస్య
 కృష్ణస్త్రిభుః । తస్మిన్నేహుసంహృత్య వృత్తిర్యాదీనిదేశికః ॥ ౧౧౭ ॥
 ఏవం ధ్యాత్వా యథానాథ్యయం బిన్దుం నన్దైరిణవైష్టయేత్ । ఘగ
 యత్వాంశువైర్నివైర్నిర్నైస్సన్దైస్సగదిభిః ॥ ౧౧౮ ॥ ఆచార్యో
 మూర్తిపేర్మన్త్రాగ్రా న్యాపకాం శృణురోపివా । పఠద్భిశ్శాకునం
 సూక్తం తథాచాన్వైష్టస్త్రియూమయైః ॥ ౧౧౯ ॥ ఆత్మాయోష్ఠోప
 గవతైస్సార్థమూదాయ తరతః । తద్బిన్దుం జలమధ్యేషు వీరోద్వై
 శాయయేస్వయామ్ ॥ ౧౨౦ ॥ అన్యుస్సెష్ఠిచనన్దైరిణ ప్రాజ్ఞా
 ధానముదల్లుశిమ్ । మన్దభేర్వివిధాకారా వాదయత్వా దిశోదశ ॥
 యశజేత్సపీతాద్యేస్సపుణ్యాహపురస్సమ్ । ఆత్మన్యాసం క్ర
 మాశ్శాస్త్రాన్ దిశో స్థిరానబర్హియాత్ ॥ ౧౨౧ ॥ అనలాకృచ
 నేత్రైరికవిదేనావకుల్లయేత్ । లూకపాలాబహద్వైష్టాష్టా
 వాచస్పత్యును నృశః ॥ ౧౨౩ ॥ పేరదేశమథప్రాప్య కున్కుం మూ
 త్రైణవేష్టిశమ్ । వేష్టిశం సవస్థాగ్రభ్యాం సాపిధానం నపల్లవమ్ ॥
 సంస్థాప్య శక్తినిశంకరకచ త్కైవలపి । ఇన్ద్రాగ్రీశానవ్యస్తం
 కలశాఽపరిత్యోన్యసేత్ ॥ ౧౨౪ ॥ సవస్థాగ్ర సాగధానాంశ్చ
 సహిరణ్యాఽనహర్చకాః । కుమ్భ విశోఖియూపతు కరకేచ
 మురర్కనమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ ఆనాహ్యద్భుతివాభ్యర్చ్య ఇన్ద్రాగ్రీశ
 లశాస్త్రకే । బిన్దుపృథివీసోద్యేశే కున్కుంచ కరికంన్యసేత్ ॥ ౧౨౭ ॥
 ఆర్చ్యశం పరితశ్చాస్త్రే కలశాన్విన్యసేత్ సగ్రీమాత్ । కోణేషుపాని
 శాన్యస్తాన్వ అనిర్వాజైశ్చ దీపతైః ॥ ౧౨౮ ॥ దిగ్మయేచ్ఛక్రము
 ద్రాంచ రత్నాముద్రాన్ దితైచచ । అతఃస్థం నవైశుర్యాగ్రా
 మ్యధర్మంతు శజ్జతే ॥ ౧౨౯ ॥ దాగులాహశిలోత్థానాం బిన్దు
 నాం జలవాసనమ్ । సాత్మాద్భుతేష్టదన్యత్ర భవేచ్ఛాయాధివాస
 నమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ విధానం తత్రవత్ప్రాయే యథావస్తునిపుటాః । సా

నమాకారశుభ్యర్థం దర్పణైశు సమాచరేత్ ॥ ౧౩౧ ॥ అన్యచ్ఛస
 కలంబిపాగ్నిః ప్రాగ్వద్విమృశమాచరేత్ । అగ్రతో దేవవిష్ణుస్య
 ఛా యాధిపసన్ధతః ॥ ౧౩౨ ॥ జలద్రోణీం కటాహంవాష్టాప
 య్మోహవిత్కితమ్ । మణ్మయం దారుజంవాపి భాజనం ధాన్యసంశ్చ
 యే ॥ ౧౩౩ ॥ పూరయేత్తథోయేన శుద్ధస్ఫటికవర్షపా । పూర్వ
 నద్విష్టరంకృత్వా దర్పణశ్చరిజంశుభమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ అష్టావింశతిద
 ర్భిఘ్నం కూర్పంకృత్వా ద్విజౌత్తమః । దేశికేష్టో విధానేన త
 త్రావాహ్యజగన్మరుమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ అర్ఘ్యగద్ధాదివాళిర్పత్యస్త్ర
 త్వావై సంహృతక్రమమ్ । ఓష్టగం జలమధ్యేతు ప్రాజ్ఞాధానం
 తు శాయయేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ చక్రముద్రాం ప్రసృశ్మభ కుమ్భాదీన్
 పూర్వసన్యసేత్ । శక్తివాసుపి విప్రేస్తాగ్నిపూర్వనద్విష్టరం భవే
 త్ ॥ ౧౩౭ ॥ అథనాతు శ్రీభిర్వైశ్చేహార్పయం గౌరీద్వధానతః ।
 ఛాయాధివాసమాశ్రంతు తాసామపి స్పృశకీవృక్షిన్ ॥ ౧౩౮ ॥ స
 గ్వాత్తం నవవస్త్రైః ప్రశమానాస్సనుస్తతః । ఛాదయిత్వా సను
 న్నాచప్యసిద్ధాథాన్ వికరేత్ క్షితౌ ॥ ౧౩౯ ॥ రత్నోహణేత మన్తై
 ర్న రక్షాంకుర్యాశ్శనుస్తతః । అనుక్తమశ్రయితకజ్జితాప్రిగ్విగ్ని
 ర్వం సమాచరేత్ ॥ ౧౪౦ ॥ మణ్మయే భిత్తిసంస్థేవ విమృశాచ్ఛ
 యాధివాసనమ్ । అస్త్రప్రపిశ్య ప్రాపాదే దేశికేష్టోస్సమాచరే
 త్ ॥ ౧౪౧ ॥ అన్యేషాం యాగశేహస్య ప్రాగ్వశ్శాస్త్రాశ్చ మ
 ణ్మసమ్ । కుటీంవా తత్రకుర్వీణ ఛాయాధివాసనం గురుః ॥ ౧౪౨ ॥
 దారులోహశిలాఙ్గానాం విమృశాం విభవేతదా । జలద్రోణ్యా
 దికేపాత్రై త్తాయాధివాసనం చరేత్ ॥ ౧౪౩ ॥ తదాపిజలవాసం
 శు ఆచరేత్తస్త్రిపాస్తరే । యద్వా స్నానార్థశక్యస్తమన్తపేవా స
 మాచరేత్ ॥ ౧౪౪ ॥ అథనా యాగసదనే స్నానభూమాతు తర్హ
 వేత్ । ఏవం జలాధివాసంతు కృత్వావై దేశికోత్తమః ॥ ౧౪౫ ॥

ఉపయోగ్యం ప్రతిష్ఠాయాం యద్యస్త్రీవ్యముపాబ్జితమ్ తతస్త్వం
 సముపాహృత్య ప్రాసాదాదీంశ్చ శోధయేత్ || ౧౮౬ || పుష్క
 నికరణం చాపి కారయేద్బ్రాహ్మణేనతు । మార్జనైర్మయా లప్తే
 శ్శోధయిత్వాతు మద్భిగమ్ || ౧౮౭ || సుధాచూడైరక్షతాద్యైర్భు
 ప్తముత్వా సమస్తతః । పచ్చగవైస్తతఃప్రక్ష్య దీపానారోప్యస
 ర్వతః || ౧౮౮ || పితానాద్యైరలబ్ధైర్వ్యగస్త్రవైశ్చ ధూపయే
 త । నాస్తికాభిన్నమర్యాదా దేవబ్రాహ్మణనిష్ఠకా || ౧౮౯ ||
 పాపరొగయతానన్యా నిష్ఠితాపిశునాంస్తథా । పాపజ్ఞానాహీ
 నవృక్షే ప్రహణీమాసమత్సరా || ౧౯౦ || లుబ్ధా మూఢా
 నవిమో బహిర్నిర్వాసయేత్తతః । కర్తాహాద్వాసరేషప్రా అపరా
 క్షే గురుస్త్వయమ్ || ౧౯౧ || జలాధివాసదేశంతు సంప్రాప్య
 సహమూర్తితః । ఉద్ధాప్యబిన్నముదకాతుకమ్భంచ కలశానప ||
 ఉక్త్యాస్య దేవతాస్తత్థా స్తద్విన్యం తీరివిస్తరే । ప్రాశ్చుళం స
 వాంఘాస్య వారిభిఃక్షూళయేత్తతః || ౧౯౩ || లోహజాశ్చేద్విశు
 ద్యన్త తిన్ద్రీగోపలవారిభిః । ప్రాగ్వినిష్ఠక్రమం కృత్వా విధా
 నేనముతీశ్వరాః || ౧౯౪ || వస్త్రాభరణపుష్పాద్యైరలబ్ధైర్వ్య
 మనోహరైః । యానమారోప్య తిద్విన్యం శక్త్యభేద్యాదిసంయుతమ్ ||
 గ్రామం ప్రవక్ష్యేకైవ్య హోలయంవాసనానయేత్ । యాగగ
 హంతుయానాదెరవరోప్యసవేశయేత్ || ౧౯౬ || ఘానేపూర్వోది
 తేషశ్చాదారభేత్సన్నపనంగురుః । లేఖ్యాకౌ సంప్రవిశ్యాక ప్రా
 సాదం మూర్తిపైస్సహ || ౧౯౭ || పాక్ష్యాధివాసితంపార్షణం జ
 లాన్తిస్తాగ్నముద్ధరేత్ । విన్యాచ్ఛ వస్త్రాభరణసూర్యాన్యపన
 యేత్తతః || ౧౯౮ || పీతేతు స్నానకుమ్భవాం ఘాపవార్థం ప్రకిల్పి
 తే । పూర్వోదితం ఘోలపరం స్నపనంఘాపయేద్ద్విజాః || ౧౯౯ ||
 పూర్వాదిపశ్చిమాశాస్త్రం పృథక్స్నపనమబ్రవమ్ । విహితం యత్ర

తత్రైవ దేవదేవస్య నామతః ॥ ౧౬౦ ॥ యాతుధానపదం యావ
 దగ్నికోణాదిత్యానృసేత్ । స్నవనం స్థూలపర్యాఖ్యం స్థూలసూక్ష్మం
 తు పృష్ఠతః ॥ ౧౬౧ ॥ ఈశకోణాద్విమారభ్య యావదాగ్నేయిగా
 చరమ్ । దేవస్యగక్ష్మిణేపార్శ్వే ఈశానాద్వాయుపశ్చిమమ్ ॥ ౧౬౨ ॥
 స్థూలస్థూలాభిధం ప్నానం స్థాపయేత్క్రిమయోగతః । అధివాసది
 నేకుర్యాత్స్నానం స్థూలపరాభిధమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ ప్రతిష్ఠాదివసే కుర్యా
 త్స్నానం స్థూలసూక్ష్మకమ్ । చతుర్థే దివసే ప్నానం స్థూలస్థూలా
 భిధంభవేత్ ॥ ౧౬౪ ॥ తదా తత్తద్దినే తత్తద్దినపనం ప్నాపయే
 గుః । ఏవంహి ప్నానకలశాన్ త్రయోత్సంస్థాప్య స్ఫూర్వవత్ ॥
 తదర్పణావసానేక శయనం కల్పయేద్విధా । నయనోష్ఠీలవాగ్ధృతు
 శయనం కల్పయేత్పురా ॥ ౧౬౬ ॥ ద్వాదశాక్షరమస్త్రీణామేతం
 సంప్రాక్షయేత్తతః । పౌగ్రాగ్రానుదగగ్రాన్వా దర్శ్యానాస్త్రీణామ
 షోడశాక్షా ॥ ౧౬౭ ॥ పశ్చాద్ధారిమితాన్ శాలీంస్త్రావాద్విషమితాన్
 వృత్తంవా చతురశ్రంవా కన్బుధానుపరిన్యసేత్ ॥ ౧౬౮ ॥ ఉప
 ధానానిచ త్రాణి శయనాక్షానికల్పయేత్ । మాశ్చల్యభుక్త్యానం
 స్థాప్య దిగప్తకసమాశ్రితాన్ ॥ ౧౬౯ ॥ తతోబింబాభివాస్థూల శయ
 నం పరికల్పయేత్ । తదగ్ధం వేదకౌద్వైశు కుర్యాన్విష్టికమణ్డలమ్
 రజసా కుసుమైర్వాక చతుర్వజైర్వహోద్యుతైః ॥ ౧౭౦ ॥ పౌగ్ర
 గ్రానుదగగ్రాన్ శ్చ దర్శ్యానాస్త్రీణ తత్పరమ్ । పశ్చాద్ధారిమా
 శైన శాలీంస్త్రాపినిక్షిపేత్ ॥ ౧౭౧ ॥ తదగ్ధంశ్చైలులంగుర్ధం తదగ్ధం
 తుతేలంతథా । ఉపర్యుపరినిక్షిప్య లాజానూద్వైశు విన్యసేత్ ॥
 కాస్త్రజం సుదృఢంస్నిగ్ధం చతుర్గాత్రపమన్వితమ్ । చతుష్పాదసమా
 యుక్తం చతురశ్రాయితంతతమ్ ॥ ౧౭౩ ॥ ఖట్వాసంజ్ఞాసపర్యజగ్ధం
 తదూద్వైస్థాపయేత్తతః । దుకూలం మృదుతల్పంచ విన్యసేతోప
 రిచ్ఛదమ్ ॥ ౧౭౪ ॥ కేవలంతల్పమాత్రంవా విన్యసేదకవాద్విజాః ।

శిష్యాః తు యో విస్మయోక లాజో ధ్వేష రత్నకమ్పశమ్ ॥ ౧౭౫ ॥
 న్యసేదభినవం పశోద్భవస్తుం శార్వాసజంనమ్ । తౌనునస్తుం
 న్యసేత్సద్యే చిత్తవస్తుం తతోపరి ॥ ౧౭౬ ॥ శిరోపధానసంయుక్తం
 పాదగణ్ధాకసంయుతమ్ । సర్వానభినవాశుభాన్ సకపోలోప
 ధానకాన్ ॥ ౧౭౭ ॥ సుగంధభూషితాన్వస్త్రాన్ కుసుమామోదసంఘ
 తాన్ । ఇన్ద్రాదీశానపరివృత్తం కలశానూత్రవేష్టితాన్ ॥ ౧౭౮ ॥
 తోయపూర్ణాపమాన్సిద్ధాన్ పాపిథావాసవస్త్రీకాన్ । సక
 స్సపల్లవైశ్యుకాన్ ధాన్యరాశిషు నిక్షిపేత్ ॥ ౧౭౯ ॥ శ్శుభద్రు
 గ్గణావప్తేష్వైశ్చేష్టాన్ దిషుక్రమాత్ । శ్రీవస్సం గరుడః కూర్మః
 సోమగ్ధం తేషునిక్షిపేత్ ॥ ౧౮౦ ॥ మధ్యేమధ్యేచ కుమ్భానాం
 ధానోగ్ధైశ్చ మగ్ధానభిసేత్ । శ్శుభచక్రం తథాలక్ష్మీం కుమ్భా
 నీంశ్చ మేవచ ॥ ౧౮౧ ॥ సగృణం స్వస్తికంశుశ్చేయ్యుక్తంవైశ్చ
 త్రాష్టకమ్ । సప్తగ్రాహాదితాస్తద్వస్త్రిసోగ్ధాణేషుపాలికాః ॥
 ఏవం శయనయుక్తంతు ప్రకల్ప్య తదధోయజేత్ । సర్వాధారిసు
 నస్తంతు తేనాదైవ సత్వగంధభుమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ ప్రభవాప్యయయో
 గేన యజేత్పూరితాదియోగతః । పాతయేత్సృపామాది సంజ్ఞాం
 జ్ఞానబలాత్మికామ్ ॥ ౧౮౪ ॥ హుత్వా శతాస్త్రసంఖ్యంతు మూలం
 తదనుకల్పయేత్ । వజ్రలం పావనైరాగైస్సితావ్యేర్ద్యుతభీయజైః ॥
 తేనానాధిక శాస్త్రవిగ్ధం హుత్వా కుణ్డగణంతతః । సంసుక-ర్యాశ్చ
 తికుణ్డవ్య నిక శేషమ్మనుధ్యగమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ ప్రభవాప్యయయో
 గేన చాతురాశ్చ్యంతు సంయజేత్ । హృదాదియద్వా దక్ శ్శేషం
 ఏదక్ శ్శేషం తదస్త్రీపమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ దత్వాతదగుణం పూర్ణాంశు
 పూర్ణాబ్జగర్భంచ పాతయేత్ । ఏకాయనాన్యజుర్మయానాశాగ్రివిశ
 మనస్తరమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ ఏవంసర్వం సమాపాద్య ప్రయాణాద్విం
 బసన్నిధిమ్ । చిహ్నుశ్చాదివాళ్యర్ప్య గురుస్సప్తపనమారభేత్ ॥

అథాస్త్రీనుదైగ్రీణపురా మజ్జల్యకలశామ్భసా । సంసేచ్యవిన్భం
 తనను స్నాపయేత్తన్మదామ్భసా ॥ ౧౯౦ ॥ పాతయేత్తత్రకూర్మ
 ఙ్గా బలనుష్టానన నైరమ్ । తతోగోమయకు మ్మేన ఇహ గావిః
 ప్రపాతయేత్ ॥ ౧౯౧ ॥ భూతిస్తవమితమదైగ్రీణ పాత్యనా నే ఏ
 భూతనా । పశ్చిగ్గవ్యేన తదను పాతయేత్పతురన్తతః ॥ ౧౯౨ ॥
 పూర్వవచ్చ తతోభ్యర్చ్య విధివచ్చమసామ్భనా । తేశయిత్వా
 జలైశ్చుద్ధేరభిషేచ్య తతోర్పయేత్ ॥ ౧౯౩ ॥ శిల్పిదోషపనాశా
 ఙ్గం స్నానమేతదుదాహృతమ్ । పరిధాయ తతోఽపి వానసీ అ
 ధవోత్తరే ॥ ౧౯౪ ॥ నయినోస్తీలనాథ్ధంతు శయనం యత్ప్రీతి
 తమ్ । తత్రపూర్వశిరసగ్రంధ విన్భం ప్రస్నాపయేద్విజ్ఞాః ॥ ౧౯౫ ॥
 తదిస్సమస్తాద్భిన్భు తు ఛాదయేత్కమ్మథాదిభిః । సౌవిగ్ధం రాజ
 తంచైవ పాత్రమాధకి పూరణమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ ధాన్యరాశౌ నిధా
 యాగ్రే పూరయేత యథాక్రిమమ్ । మధునా సర్పిషాచైవ తదిస్స
 మధుపాత్రకే ॥ ౧౯౭ ॥ అరగమణ్డలమధ్యస్థం మార్తాణ్డాయత
 సన్నిభమ్ । ధ్యాత్వా మదైగ్రీశమభ్యర్చ్య తదవ్యప్తిగ్ మునీశ్వ
 రాః ॥ ౧౯౮ ॥ చంద్రమణ్డలమధ్యస్థం ధేనుముద్రా సమన్వితమ్ ।
 మంద్రంవై సారభీయంచ స్ఫురదిష్టుశతవ్రథమ్ ॥ ౧౯౯ ॥ తదన్త
 ర్థంమదైగ్రీశం హిమాచలనిభంస్తరేత్ । తత్సుత్రైరమృతామైశ్చ
 శశేజైర్దేనుజైరపి ॥ ౨౦౦ ॥ సుధావిశం స్తరేద్భిన్భు మధువాతే
 తమంద్రగ్రీతః । ఘృతాది మంద్రయేత్పశ్చాద్వస్త్రైగ్గాచ్ఛాది
 యేత్తు తత్ ॥ ౨౦౧ ॥ అష్టాంగులాచ సౌవర్ణీ శలాకా రాజతీతథా ।
 కేవలావాపి సౌవర్ణీ శలాకాపాద్విజ్ఞోత్తమాః ॥ ౨౦౨ ॥ అష్ట
 ధాన్యానిపరితఃపాత్రేషు వినివేశయేత్ । గాఙ్గన్యకాశ్మభాకా
 గా భూషణేశ్చాపి భూషితాః ॥ ౨౦౩ ॥ అనీయస్థాపయేత్పార్శ్వే
 బ్రహ్మఘోషేణ ఘోషయేత్ । స్వయంశలాకాం సౌవర్ణీం కృత్వా

నేత్రాభినుద్భ్రాంతమ్ ॥౨౦౪॥ మధ్యాక్షాంత తయానైశ్చంద్రశిఖా
 క్షిప్తమస్థితమ్ । సంస్కరణపరమంజ్యోతిర్నైతమస్త్రైశ్చ దేశికః ॥
 ఆశ్యాక్షియా తయానాపి గాజశ్యా వామయ్యునితమ్ । తన్మస్త్రై
 తేన శస్త్రైశ్చ శిల్పిస్సాతోపలాకితః ॥ ౨౦౫ ॥ యథావత్ప్రకటి
 కుగాస్త్రిధినిర్మయైరవత్తానామ్ । వారుణం పాతయేత్సాను సహ
 చాస్త్రైశ్చ పానుగాణామ్ ॥ ౨౦౬ ॥ పూగయేత్తథుసర్విభావం నేత్ర
 యుక్తం క్రమేణశ్చ । పోషడనైరవహాలేన తేనైవ జహుయాత్త
 నః ॥ ౨౦౭ ॥ సింహస్త్వనున్మౌళిమంశు హృదావ్యస్తేన సేవయే
 త్ । తన్మస్త్రైశ్చ శిలీమగ్నంశ్చ ధ్యామేత్తాపాది శాస్త్రయే ॥ ౨౦౮ ॥
 స్యహోహ్యవాహనము కన్యయేత్తథుసర్విషమ్ । అస్తథానాన్యై గా
 స్త్రిని కన్యకానాన్యైశ్చతః ॥ ౨౦౯ ॥ మధ్యాజ్యేవ శలాకేద
 లుకగాస్త్రిధినిర్మయే నేత్వజాః । అస్తథానాన్యై గాస్త్రిని శయ్యోపకర
 ణా తథా ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రసవ్యాత్మే శేన్త్రాయ సాధకస్త్రిధిలాలసః ।
 యద్వా మధ్యాసకలనాచార్యా మునివేదయేత్ ॥ ౨౧౧ ॥ య
 రాశస్త్రైశ్చ సాన్యేషాం మూర్ధ్నివానాం చ నక్షత్రాః । మృగ్యయేమూ
 లనిమ్నైశ్చ భిక్షస్త్రైశ్చ ప్రసక్తైశ్చ ॥ ౨౧౨ ॥ పాశీపాదం శత్రుశ్చి
 నయనోద్ధీలనక్రియామ్ । పవన్త్రైశ్చ గాదిశక్తీనాం నయనోద్ధీలనం
 భవేత్ ॥ ౨౧౩ ॥ పవన్త్రైశ్చ ముక్తీల్య వినిర్మయైశ్చ శత్రుశ్చి
 నహనాపాయై నేకుగ్యానస్త్రైశ్చ పృథగయేదచ ॥ ౨౧౪ ॥ ఆమూ
 ర్థ్నిమూలనుర్భ్రాంతం మూర్తిస్థం పూర్వవన్మయేత్ । స్నానాన్త
 ర్థం గాక్ష్మీప్తే పీతే విన్యసం నయేత్తనః ॥ ౨౧౫ ॥ వ్యాప్తిసత్త్వా
 మాయుక్తం సంస్కృతే సాగ్రాక్షణాదినా । ఆధాగాది క్రమోపేతే స
 మాలజ్యేషు పూజితే ॥ ౨౧౬ ॥ పీతే తార్య సంవేద్యై వాససహృద
 రోద్ధితే । అథగక్రమోదితైః సుమైర్భుక్తిషోధాచర్దితైః ॥ ౨౧౭ ॥
 స్నానయేత్పాతయేద్విప్రానోపధీనమిత్రుతమ్ । యాగిపథయ

ఇశ్వాది యుగ్వేదాంస్తదనస్తగమ్ || ౨౧౯ || పంచదశావిశిష్టానైః
 సేవితే కలశేస్సతి | తతఃకుచ్ఛచతుష్కేణ చతుర్విక్రూర్విధాన
 తైః || ౨౨౦ || యుక్తానుభూతైర్విధివత్సాపనీయంచ పాతయి
 త్ | ఉచ్యతామహి యుగ్వేదాన్ పాతయేత్ప్రవిణంయజుః || ౨౨౧ ||
 తతస్తు వారుణంపాను సానుజ్ఞోఽభర్వణస్తగః | అయన్యైరవిణశ్చే
 తి పవిగ్రస్తై తతోయదమ్ || ౨౨౨ || ససోఽపవిత్రంసాయజుసాత
 యేత్సునుహంస్తగః | పవిత్రంతేహి యత్సాను సంయోజ్యైశ్చాయ
 నాంస్తతః || ౨౨౩ || మూర్తిపాన్సముగాయేన పానగావీ చక్షు
 యమ్ | తదన్తేతు పరంనుస్తగ్రిం పూర్వసాయం భగవాంతే || ౨౨౪ ||
 పవిత్రంనుస్తగ్రిం తదను ఇహంప్రీష్ణుర్విచక్రమే | తతోవిభవనుస్తగ్రిం
 సత్వైస్సంనుస్తగ్రితేనచ || ౨౨౫ || కుమ్భేన సేచయిష్యాను పూర్వ
 హనుస్తగ్రిపరేణతు | స్నాపయిత్వాగ్నిమ్మత్వాచ జుహుయాత్సా
 ధికంశతమ్ || ౨౨౬ || యథావత్సగ్రిణవేనాథ వ్యాపకృత్సాచ
 పాతయేత్ | మాప్రగామేతి యుగ్వేదాన్ అగ్నేనాయుగ్యజు
 యాన్ || ౨౨౭ || ప్రాణాహి నహియత్సానుతేనః ప్రాణాయామై
 ననుః | యాన వ్యేతిపరంనుస్తగ్రింవిప్రానేనాయనాంస్తగః || ౨౨౮ ||
 ధ్యానయుక్తధియాసమ్యక్పతేదారాధకీ స్తగః || ఆవాహయాన్య
 మరబృష్టనత్సాగ్నియ్యుక్తం లక్ష్మీపతిం భుజనకారణమప్రచుయమ్ |
 ఆద్యం సనాతనగనుం ప్రణవాసనన్తం పూర్ణైస్సభాసగరహుతాశి స
 హస్రదీప్తిమ్ || ౨౨౯ || ధ్యేయం పరం సకలగోష్ఠపదాం చ వేద్యం
 వారాహ కాపిలన్యకేసరి సౌమ్యమూర్తిమ్ | శ్రీవత్స కాన్తభ వా
 హుణిభూషితాన్తం దామోదకీకమల శర్భరధాన్తహస్తమ్ || ౨౩౦ ||
 స్వప్రగోసిభగవాన్ కిలయద్యపితృనా వాహయామహియథావ్య
 జనేన వాయుమ్ | గూఢాయతైవదహనో మథవాచుప్తేతి ఆవాహ
 తోపహి తథాగ్నయపైషిచార్పమ్ || ౨౩౧ || మాలాధరాచ్యుగ్రి

విభో పరమాధ్యక్షుని సర్వజ్ఞవాళపరమేశ్వర సర్వశక్తైః । అగచ్ఛ
 మేకుసుదయాం ప్రతిమాంభజస్వ పూజాం గృహీణ మదమగ్రహా
 నామయాద్య ॥ ౨౩౧ ॥ తతోపిన్దుజ్యవస్త్రిణ భోగోపూర్వో
 ద్యత్యైజైత్ । అస్మ్యైవైవ్యక్షిణ్యైస్త్ర పాతయేద్ద్యుజ్యయాంస్తతః॥
 అగ్నిమిశేత మస్త్రైవై పామగాంశ్చర్చిత స్త్రితైః । ఓం భగ
 వానిత తత్త్వంస్తు జగ్నో సత్తగ్రయేత్తతః ॥ ౨౩౨ ॥ స్వకుశ్చైద
 శిశేన్ద్రస్త్రి సమిధాం సప్తకంఠువేత్ । పశౌపచృతాప్రసభ్యైవ
 పాద్యైశ్చ శిలశ్శులైః ॥ ౨౩౩ ॥ శర్పయిత్వాతు పూజాన్తము
 ద్యుత్యాగ్నీగంధః । దిక్కుశ్చేష విసేషిష్య సంస్కృతేషు పునై
 చ్చ ॥ ౨౩౪ ॥ శివైవనవిదిక్ష్మేషు ఉప్యత్యైశ్చర్చితైర్విమా
 నైః । శివైవనవిదిక్ష్మేషు ఉప్యత్యైశ్చర్చితైర్విమా
 నైః ॥ ౨౩౫ ॥ చతు
 ర్దశామిదేవాది నామ్నా ఏకాయ నాకద్విజాత్ । ప్వాభిప్వాభిప
 స్త్రిణాం వైశ్వాగ్నవాభిధాదభిః ॥ ౨౩౬ ॥ సమిన్సప్తకపూద్యైస్త్ర
 వాద్యైస్త్ర శిలశ్శులైః । పవనపయయోగైవ వాయ్వాదిశాపసా
 నామ్ ॥ ౨౩౭ ॥ అగ్నిగార్గాన్తు చతుర్గుంజ్యైత్యాదౌ నిధా
 న్యైవైత్ । ప్రివ్యమ్యుగోద్యైస్త్ర స్వశాఖాన్తైశ్చ పావనైః ॥ ౨౩౮ ॥
 హవనం విధివత్కార్యం భక్త్యయైవ చేతనా । పవన్త్ర మేణుకాన్దాం
 స్త్రి సర్వాకముత్వా తతోగురుః ॥ ౨౩౯ ॥ ద్వార్స్థాదీనాం పునో
 ద్యైవాం దిక్పరీనాం సమాచరేత్ । హవనం విధివత్కార్యే ప్రివ్యై
 చ్చ ॥ ౨౪౦ ॥ ప్రాసాదస్యైశ్చదిగ్భాగైశ్చ సదత్తం పూర్వ
 ద్యైవైత్ । స్త్రుత్వా జితన్తమన్త్రైణ పామజ్ఞానపాతయేత్పనః ॥ ౨౪౧ ॥
 సహగాయత్రపామ్నాతు యద్రథ వైరసంజ్ఞకమ్ । ప్రజప్య ద్వావిశౌ
 క్లింతు ముద్రాం బధ్వాప్రణమ్యచ ॥ ౨౪౨ ॥ అష్టాదైవాభిజ్ఞానో
 భగవాన్ భూతభావనః । మూర్తిభేదేనరూపేణ అనేనైవహివా
 ప్రసమ్ ॥ ౨౪౩ ॥ లోకానజ్ఞాతతత్త్వంస్తు సమాస్థాదయ నాగరాత్ ।

యేనాన్తస్సప్రపప్యైవ ఈషతాగ్రలవశాన్తువై || ౨౪౬ || జన్మాన్త
 కసహస్రస్రీధాన్తాక్షుమాన్యాన్తిక్రియతే | ఏవమన్త్యోహిభగవాన్
 లోకాన్సుగ్రవాకృత్ప్రీతుః || ౨౪౭ || దత్వాన్మృగైర్దప్తస్థూపదీపవై
 వేద్యవేదవ | నివేద్యాదమనంచాన్మయం కుర్యాన్నీగాజనంశతః ||
 పుణ్యాహజయఘోషేణ వేదధ్వజయితేనచ | శక్తవాదిద్రోహ
 పటహైర్గీతీభిస్సహ || ౨౪౮ || కిగావన్తిగ్రీతాకృత్వా దేవదేవస్య
 దేశికః | పాఠయేద్యజ్ఞయంమన్త్రీమన్త్రీప్యేతి తతస్సహ || ౨౪౯ ||
 యాత్రోపకరణైర్మన్త్రం కృత్వాబ్రహ్మరథేస్థిరే | సుయన్త్రీతే
 క్షీగాజ్యదధోవనసమన్వితే || ౨౫౦ || సుభిక్షత్రేచశాన్త్యర్థం
 పుమాన్సఫత్రైర్యుతే | పాఠయేదస్యవామీయన్పాజ్యయం తదనన్త
 రమ్ || ౨౫౧ || తప్తయాన్బలమన్త్రంశు కశాక్థేః పమామతే |
 స్వయిమాద్యన్తసంకుర్వం వాగాతు కంచంజపేత్ || ౨౫౨ || భా
 వాయేన్బలిదానంచ క్రియమాణంశు సర్వదత్ | రక్తకాశ్చనవన్దా
 నాం ఘోర్వసత్క్షేపమాచరేత్ || ౨౫౩ || దివ్యాద్యామతనా
 నాంచ కాగావ్యూహా యథోచితా | పశ్చగావ్రవిగాంధైరయశీ
 నాం బ్రహ్మచారిణామ్ || ౨౫౪ || పల్కన్మనిరతానాంచ దానం
 నజనేష్యపి | రక్తక్థే సున్త్రీభిమృశు యావన్మదశశం ప్రజేత్ ||
 తద్రథం తూర్యఘోషేణ తానత్రాగ్రుతేతః ఫలమ్ | ఆహ్వాత్యాగా
 దశశ్శిష్వత్సకామోదియశనైః || ౨౫౫ || తశస్తోత్రణదేశ్శరీరకం
 కృత్వా రప్యయేష్ప్రీతుమ్ | పాదాన్మృగపుష్పపూపైశ్చ నమస్కృ
 త్యచపాఠయేత్ || ౨౫౬ || ఉత్తిష్ఠేహి ద్విపటార్థం సజితన్తంశు
 చాఖిలమ్ | సంపత్ పౌరుషం సూక్తం యాగవేత్సప్రవేశయేత్ ||
 శగ్ధ్యానాం ప్రాక్ శిరోబింబం శాయయేద్ధవయేనశు | దేశికౌ
 మూర్తపైసాన్ధం యాత్రోచూహుం సమాపయేత్ || ౨౫౭ ||
 తతస్తద్భిరసోదేశే చ శ్రాధార్థితేషుతే | పూర్వోక్తలక్షణేనై

మస్త్రసంపుటితం యజేత్ ॥ ౨౬౦ ॥ పూజయేన్మృత్యుభాన్యస్తోత్రా
 గావోతు స్వనామధిః । అష్టాసు తత్రకుమ్భేషు పునైవస్థాపితేషు
 చ ॥ ౨౬౧ ॥ పాసుదేవాదయఃపూజ్యోఽప్రభవాప్యయయోగతః ।
 హృదాదియద్వా దిక్ స్థేషు విదిక్ స్థేషు తదస్త్రీపమ్ ॥ ౨౬౩ ॥
 యద్వాప్రాచ్యాంతు వారాహో నారసింహస్తు దక్షిణే । ప్రతీ
 చ్యాం శ్రీధరోదేవో హయవక్త్రస్తథోత్తరే ॥ ౨౬౪ ॥ ఆగ్నేయ్యాం
 భాగోరామో నైర్వృతే రాజవచచ । వాయవ్యే వామనశ్చపి
 విష్ణురీశానగౌచరే ॥ ౨౬౫ ॥ స్వనామ్నా పూజయిత్వైతానర్హస్య
 గ్రహాదిభిస్తరిః । పూజయిత్వార్హస్యగ్రహద్యైశ్శయనస్థం విభుంతతః ॥
 సర్వణాచ్ఛాదనపటం దత్వా ధూపాధివాసితమ్ । మూలెన శయన
 స్థస్యకుర్యాదావ్యయనంతతః ॥ ౨౬౬ ॥ దేవాఙ్గిరినికటోద్దై
 శే ఉపవిష్టస్తు దేశికిః । మస్త్రీర్దేవిమృత్యు మస్త్రీన్యాసం స
 మాచరేత్ ॥ ౨౬౮ ॥ లెఖ్యాదౌ మస్త్రీవిష్టేషు ప్రాసాదస్థే
 ద్విజోత్తమాః । ఉత్సవంకర్మవిష్టేషు విష్టరేవా ప్రకల్ప్యచ ॥ ౨౬౯ ॥
 ప్రస్వాప్య శయనేప్రాగ్వత్ప్రసాదం సంప్రవిశ్యచ । మస్త్రీన్యా
 సాదికంకుర్యాన్వక్ష్యమాణవిధానతః ॥ ౨౭౦ ॥ సువిస్తృతం తద్వి
 ధానం శ్మణిగ్వం మునిపుత్రనాః । పీఠేప్రహృష్టలింకృత్వా గర్భయు
 క్తించ సాత్కరిమ్ ॥ ౨౭౧ ॥ న్యసేవస్తోత్రం ప్రాగ్వదామూర్ధ్వ
 శ్చరణాన్తిమమ్ । న్యసేద్వదాది పణ్డన్తార్క హానేషుహృదయా
 దిషు ॥ ౨౭౨ ॥ కిరీటం శింసోదేశే శ్రీతస్సంచగ్రాదభః । పక్షసో
 వామభాగేతు పిన్యసేత్తదనస్తరిమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ కౌస్తుభం హృదయే
 న్యస్య ఏనమాలాంచకర్ణగః । దేవస్య దక్షిణేహస్తే చక్రంశర్భంతు
 మామతః ॥ ౨౭౪ ॥ వామహస్తై గదాశిఖ్యో హ్యథవా దక్షవామ
 యోః । త్రిమూర్త్యానమస్త్రాంస్తు చక్రాదికలాఞ్చనాన్మృశేత్ ॥
 శ్రియం దక్షిణభాగేతు పుష్టిమస్తరతోన్యసేత్ । యమూలే వైన

తేయమథేదానీం నిబోధత ॥ ౨౭౬ ॥ చతుర్భుజస్య దైవస్య శక్తి
 క్రాదేర్విని వేశనమ్ । ముఖ్యదక్షిణహస్తైఃజ్జం గదాం వామకరస్య
 సేత్ ॥ ౨౭౭ ॥ అవరే దక్షిణేచక్రం చక్రం వామకరేపరే । అన్యార్థ
 లాఞ్చనమన్త్రాగ్రంస్తు యథాయోగంచ విన్యసేత్ ॥ ౨౭౮ ॥ అ
 నేయం సద్భుజాద్యేషు ముఖ్యదక్షిణాదిత్యక్రమాత్ । సర్వార్థ
 లాఞ్చనమన్త్రాగ్రంస్తు యథాస్థానగతాన్న్యసేత్ ॥ ౨౭౯ ॥ సంఘాప్య
 భగవన్నర్తరీర్థతై చక్రాదిలాఞ్చనమ్ । హస్తయేనక్రమైఃతైవ లా
 ఞ్చనానిన్యసేత్తథా ॥ ౨౮౦ ॥ మన్తార్థ కిరీటపూర్వాంశ్చప్రా
 గ్వత్సర్వత్రన్యసేత్ । పాదాది ద్వాదశాక్షేషు తతోదామోదగా
 దికాః ॥ ౨౮౧ ॥ తచ్ఛక్తికాం స్తథామన్తార్థ తద్వద్వాగ్గపక
 లక్షణాః । విశ్వరేణాభవీజేన యథావస్థేనభావయేత్ ॥ ౨౮౨ ॥
 పాదాది తన్మయేనైవ తద్వత్పత్త్రైవరేణతు । ప్రాగ్వగ్రపయ్యయి
 త్తాతు హ్యన్తర్లోకర్మయాత్మనా ॥ ౨౮౩ ॥ ఋషావాక్స్విరూపే
 ణ తదేవాభవరంపదమ్ । సుశాన్తంసర్వగంబుధ్వా నిస్తగ్జమివోదధి
 మ్ ॥ ౨౮౪ ॥ విద్యాం గదామిత్యాద్యంయత్సంయోత్సాంచగా
 త్రికాః । దేహసాన్యాసికం మన్త్రం ధారణాఖ్యమనన్తరమ్ ।
 జీమూతసేత్యే ఋగ్వేదాః వాసదాసీతి పాఠయేత్ । క్రిమేణానే
 న హుత్వాతు పదార్థశతసంఖ్యయా ॥ ౨౮౫ ॥ తిలానాంచ తథాభ్య
 స్య మన్తైరేభిర్మునీశ్వరాః । దత్వాపూర్ణాహుతిం ప్రాగ్విషప
 సంహారలక్షణామ్ ॥ ౨౮౬ ॥ తతస్తస్మిన్సంబ్రహ్మహుతిగిరిపూ
 ర్వవత్ స్తురేత్ । సర్వశక్తిమయేనైవ స్వభావేనన్యకేనతు ॥ ౨౮౭ ॥
 ఓజోబలాత్మనాయద్వగ్ధౌద్రవ్యాత్మనాతువై । బీజంతరుస్పరూపే
 ణ సముద్రో బుచ్చుదాత్మనా ॥ ౨౮౮ ॥ ఏవమవప్యవదేశ్యాయా
 శక్తిస్వే శక్తిదర్పణే । స్థితిమాదాయ విశ్వేశస్సాన్వితస్త్రాగ్రంభు
 ఘోమతే ॥ ౨౮౯ ॥ మన్తరూపాం తనుంధతై సమ్యగారాధనా

యచ । నా నాశ్వముపయాతస్య ప్రసరం తస్యచస్వయమ్ ॥ ౨౯౦ ॥
 నిష్పృగ్భిశ్చం ప్రయాతస్య చిచ్ఛీజనియనుస్యచ । ఆవిష్కృతస్య
 భేదినాప్యమూర్తైః బలీయసా ॥ ౨౯౧ ॥ అజ్ఞానగహనేనైవ ని
 త్యానిత్యానులాత్సనా । స్పృత్వైవం మూలనున్త్ర్రింతు బిన్బహృ
 శ్చక్షుగంత్సరేత్ ॥ ౨౯౨ ॥ పటచక్రీకరణోపేతం త్రేస్తస్త్రివ్య
 ఘాయాంశనుమ్ । సంస్కరేన్సంహారంతంచ ప్రాగుక్తైవైవ నిర్వహ
 నా ॥ ౨౯౩ ॥ స్వరూపనుమలంభూయఃస్కరేన్మూర్త్యాత్సనాతుతత్ ।
 నయన్తం పూర్వపీఠినాపేయం సపరమేశ్వరః ॥ ౨౯౪ ॥ మన్తా
 ద్భినా స్వశాస్త్రస్యముపయాతోయదాతదా । సహస్రశిరసం దేవ
 మితినర్వాంస్తు చాదయేత్ ॥ ౨౯౫ ॥ పాతయేద్వాక్రిష్టాణాథా
 తిర్యగ్ధ్యేషచ మన్తస్త్రిపమ్ । యోఃశ్వతశ్చతురితి యాతవ్యో భ
 వేతీచ ॥ ౨౯౬ ॥ గ్వాసుపణ్ణేతి తనను అతోదేవేతి వైతతః । ము
 జ్జయం పాసుచంసూక్తిం తసిఃపరతమాన్వతి ॥ ౨౯౭ ॥ తతోర్ప
 యిత్వా మన్తే శం శయనై బిన్బవృత్తికమ్ । పాంసపర్విక్రేరాస
 నాద్వేగ్విష్ణైరౌపచారితైః ॥ ౨౯౮ ॥ హృదయశ్చమసంక్షైశ్చ మ
 ఘవరాదిభిర్విజాః । పరమాన్నాదిభిశ్చాన్వైష్ణవవిత్తైః పానకై
 స్తథా ॥ ౩౦౦ ॥ అన్వైశ్చ విష్ణైర్భృగైర్యథాచానుక్రమేణు ।
 సర్వంతు సంప్రదానాన్తం కృత్వా పశ్యాత్తు మణ్డలే ॥ ౩౦౧ ॥ స
 ష్టికీకృత్య సంపూజ్య మహతావిభవేనతు । అగ్నోసన్తర్పయే
 త్సంక్తం సమిన్సిప్తకపూర్వకమ్ ॥ ౩౦౨ ॥ జహుయాన్మూర్తిపా
 శ్చాపి స్వేస్వేకుణ్డే యథాక్రమమ్ । ప్రాగాది దిక్షుకుణ్డేషు క్ర
 మేణ సమిధఃస్పృతాః ॥ ౩౦౩ ॥ పలాశవృక్షఖదిర బిల్వాయుష్కర
 భూరుహామ్ । ఆగ్నేయాది విదిక్షుస్యూపిష్పలక్ష్మకసమ్భవాః ॥
 న్యగోధప్రభవాయైవ కత్కర్యప్రభవాస్తథా । పలాశసమిధోన్యత్ర
 భూయసాం పరికల్పనే ॥ ౩౦౪ ॥ ఉక్తాథావేతు సర్వత్ర పాలాశ్య

స్సమిధోమతాః । చతస్రీ ధేనవస్తాప్యా దక్షిణపాత్యముదజ్జుభాః ।
 గక్తాసరన్వతీగౌదా యమునా రూపధారిణీ । మస్తైస్తదీయైశ్శ్రీప
 ణం చయానామాహుతిస్తథా ॥ 302 ॥ శ్రవయేత్పయపాపూర్వ
 శాలిశణ్దులమాధకమ్ । కృతైర్దక్షిణాగ్నౌతు పాశ్చాత్యే గుళమ
 త్రితమ్ ॥ 303 ॥ ఉదీచ్యాగ్నౌ హరిద్రాన్నం శుద్ధాన్నమితరాగ్ని
 మ్ । ప్రత్యేకం శతమష్టాచ హోమాస్యస్సమిదాదిభిః ॥ 304 ॥
 తదర్థం వాపి పాదం వా దేశకాలానురూపతః । ఇతిలశాలి యతైర్వే
 ణ హోమబీజాన్యనుక్రమాత్ ॥ 305 ॥ తిలైరితరకుణ్డైశ్చ తైర్వా
 నర్వత్ర కల్పయేత్ । స్వమూర్తికుచ్ఛాన్నస్త్రేణ జలమధ్యత్యధా
 జనే ॥ 306 ॥ విఘ్నోక్త మూర్తిక్రమాద్దేయం సర్వైరేకాయ వాది
 తేః । సన్తర్పయిత్వా తదను మన్త్రం సపరివారికమ్ ॥ 307 ॥
 ఆజ్యాదివా ప్రథమా తేన దత్త్వా పూర్ణాహుతిం తతః । విఘ్నాశ్చ
 వాప్రయాతౌ వాం యోదీవామగ్నరూపితామ్ ॥ 308 ॥ ఆపాదనేపి
 పాశ్చాత్తం పిండీభూతాథిమేవచ । ఆమ్నాదేవజాతానాం ఛిద్రా
 తాం శమనేతువై ॥ 309 ॥ ఆప్యామనార్థం మన్తాశాం ద్రవ్యే
 ధ్నియం సమాచరేత్ । ద్విషతేకా తాహుతీనాంచ ఏకైకేన చతు
 ర్హుదా ॥ 310 ॥ ఆచాప్తే గ్రానువర్యత్తం స్పృష్టాజ్యం హో
 మయేత్పురా । ఆనాభిజానుదేశాచ్చ తైవజుహుయాద్దధి ॥ 311 ॥
 నాభేరాకర్ణతః క్షీరమామూర్ధ్నగర్జతోవధుః । సమిశ్రం జుహుయా
 త్సర్వం స్పృష్టాదేహంతు చాఖిలమ్ ॥ 312 ॥ దత్త్వా ఘృతేన
 వైపశ్చత్పూర్ణాం మూలైన తిత్పరమ్ । సంస్కృత్య విఘ్నవత్ప్రే
 తం భిన్నం బ్రహ్మశిలాంతథా ॥ 313 ॥ ప్రాణాభిమానదైవం వా
 యస్యయో విహితస్తువై । వేష్టయిత్వా మృతైర్విత్తైశ్చక్రమస్త్రే
 ణైవైతతః ॥ 314 ॥ కార్యబ్రహ్మశిలా హౌవాగుశ్శతాష్టాధికసంఖ్య

యా । గాయత్రీభిస్తదర్థంచ బహ్వృచాద్యైః పృథక్ పృథక్ ॥ ౩౨౦ ॥
 అజస్యనాభావిత్వాది మన్తైశ్చైరేకాయనైస్తతః । అధ్యాదిభూతమూ
 ర్తంతు భోగ్యం నాపి పృథక్ స్థితమ్ ॥ ౩౨౧ ॥ దేవతానాం త్వది
 ష్టానాం పీఠంకృత్వాను బుద్ధిగమ్ । హోతవ్యం ప్రణవేనైవ స్వయం
 వ్యాహృతిభిస్తతః ॥ ౩౨౨ ॥ అవరైర్బలమన్తైః ప్రణవానైవ
 లాగ్నలిః । తతో వాహనమన్తైః తర్పణీయం తదేవహి ॥ ౩౨౩ ॥
 స్వనామా ప్రణవేనైవ స్వాహానైవాపరైస్తథా । సంరోధస్తర్పితా
 నాంచ కార్యకృత్వాస్తమేవహి ॥ ౩౨౪ ॥ పాన్భుపా విష్టరేజేవ
 భావేన సజపేనచ । సర్వేశ్వరస్య దేవస్య స్వకీయానుచ మూర్తి
 షు ॥ ౩౨౫ ॥ శబ్దాత్మికాను మూర్తాను తద్వచ్ఛ్రీతిమయిస్యచ ।
 కృత్యైవంచ తనాదియు మూర్తిసాఁ వినివేశ్యచ ॥ ౩౨౬ ॥ పా
 ర్శ్వదేశేషు కుత్సానాం తర్పయేత్పాయసేనతు । దక్షిణాంచ య
 థాశక్తిరద్యాద్ధేమాదికింతతః ॥ ౩౨౭ ॥ గృహీత్వా దక్షిణామ
 న్తైః ప్రీణనీయన్తు తైస్తతః । అగ్నిద్రావియమాణంతు దేవంస్తుత్వా
 సమర్థ్యచ ॥ ౩౨౮ ॥ అర్పయిత్వా ననుస్కర్య తత్రసర్వాఁ ప్ర
 వేశయేత్ । ఏప్రానేకాయనాం శృంషి తథానై బహ్వృచాదికాః ॥
 స్వస్వశాభాదితాఁ మన్తైః పాతయేత్క్రమయోగతః । స్తుతిపా
 తకపూర్వాంశ్చ నృన్దగ్గిరివ గాయత్రాః ॥ ౩౩౦ ॥ వీణావేణుగ్గు
 ర్దస్తాదీనితరాంశ్చ ప్రవేశయేత్ । ఏదిక్ష్ణాః ప్రణవేజాపే మూ
 ర్తిసాఁ వినివేశయేత్ ॥ ౩౩౧ ॥ దిక్ష్ణితాన్మూర్తిసాఁ విప్రాఽద్వా
 దశాన్తే నియోజయేత్ । రక్షాముద్రాం తతఃకృత్వా దర్శయేత్సర్వ
 దిక్షుః ॥ ౩౩౨ ॥ శాయయేద్దర్భశయ్యాం యజమానముహో
 పితమ్ । ఘృణ్ణిలేస్వప్నసిద్ధ్యర్థం ప్రాక్ శిరస్కంతతోద్విజాః ॥ ౩౩౩ ॥
 పవంకృత్వాధివానంతు జాగరణ నయేన్నిశామ్ । ప్రభాతాయాంతు
 శర్వర్యాం కృత్వా స్నానాదివాఃక్రియాః ॥ ౩౩౪ ॥ ప్రతిష్ఠామూర్త

భేదశ్చాద్దేశికశ్చాస్త్రవిత్తమః । ప్రబుద్ధం యజమానంతు స్వప్నం
 పృచ్ఛేచ్ఛుచ్ఛాశుభమ్ ॥ 33౫ ॥ తత్రా శుభోపశాస్త్ర్యం తదా
 నీం జహుయాన్తరుః । శతం సహస్రం పాప్తంవా యథాశక్తిక
 వాద్విజాః ॥ 33౬ ॥ మధ్యాజ్య క్షీరసంమిశ్రా సఫలాంశ్చ తి
 లానపి । అస్త్ర సంపుటితేవై వామాస్వాహాన్వితేనతు ॥ 33౭ ॥
 దోషం జహిజహీ త్యేవం పదం వామావపానకిమ్ । కేవేలేవాథవా
 క్యేన సింహమన్తైః హోమయేత్ ॥ 33౮ ॥ పంచమస్వస్వపా
 నింతు కృత్వా స్థాపనయాచరేత్ । ప్రాసాదం దర్భశాఖాభిష్ప
 హిరస్తశ్చ నూర్జయేత్ ॥ 33౯ ॥ పీఠపాతకంపుష్పం గుగ్గులం
 ధూపయేత్పువః । సహమూర్తిధరైర్విప్రాశ్శిల్పిభిశ్చాధదేశికః ॥
 పార్వ్యపుష్పాక్షతకరః ప్రాసాదాంతం వ్రజేత్తరిః । హన్యాత్పిదాధ
 కైస్తత్ స్థానాః పిఘ్నానస్త్రాభిమన్త్రితైః ॥ 3౪౦ ॥ ప్రాశ్చ్యాయే
 ధినానేన శ్వభంవా సాంప్రతంఖనేత్ । తదన్తం గర్భగృహంతు
 సూత్రపాతైర్విభాజయేత్ ॥ 3౪౧ ॥ ప్రాసాదపకద్వారేతు గర్భ
 మానం విసిశ్చితమ్ । ద్వారాత్పశ్చిమభిశ్చ న్తం దక్షిణోద్ధిమా
 యతమ్ ॥ 3౪౨ ॥ సప్తథా విభజ్యేన్నాత్యైశాచనప్రథమాః పృ
 తః । ద్వితీయో మానుషోభాగస్తృతీయో దైవసంజ్ఞకః ॥ 3౪౩ ॥
 బ్రాహ్మశ్చతుర్థోవిజ్ఞేయః క్రిమాదనేయత్రయస్తథా । దైవిమానుషప్రే
 శాచావిజ్ఞేయా ద్విజసత్తమాః ॥ 3౪౪ ॥ ప్రాసాదేతు చతుర్ద్వారే
 చతుర్దిశుసమైఃపఠైః । విభజ్యేత్సప్తథావభ్యోభాగస్యాత్పా
 మ్నసంజ్ఞకః ॥ 3౪౫ ॥ దివ్యమానుషప్రేశాచాకృమాత్పశ్చిమ
 యతమ్ । చతుర్ద్వారేత్రభవనే బ్రాహ్మభ్యేషాధ్యమేపదే ॥ 3౪౬ ॥
 చతుర్దిగ్విక్రమాగస్య స్థాపనం చతురాత్మనః । ప్రాసాదపకద్వారే
 తు దేవం సంస్థాపయేద్ద్విజాః ॥ 3౪౭ ॥ బ్రాహ్మదైవికభాగాభ్యా
 దైవమానుషయోస్తువా । బ్రాహ్మవా దైవికేవాథ తస్మిన్దివ్యా

శేనునా ॥ ౩౪౯ ॥ మానుషాశ్రితదేవేన ఫల భేద వశాత్తువై ।
 బ్రాహ్మభాగేను మోక్షంస్యాన్తికేయస్థానాభివృద్ధికృత్ ॥ ౩౫౦ ॥
 భాగమోక్షఫలానాప్తి గ్వాప్రేక్షా దివ్యసమాశ్రితే । దివ్యభాగఫ
 లానాప్తిస్తానుపాశ్రితదేవితే ॥ ౩౫౧ ॥ దైవమానుషభాగాచ్చత్యై
 హికాముష్మిక ఫలమ్ । విబుధబ్రహ్మ భాగాచ్చ ప్రేహికంతు గుణా
 స్తకమ్ ॥ ౩౫౨ ॥ అగ్రదేశేభిన్నస్య వేదిర్భాగద్వయోపరి ।
 ఆరాధనార్థతాపప్రాప్తాపనీయా శిలాన్మితా ॥ ౩౫౩ ॥ పీఠోపకర్య
 థనాదేనం యన్వాగాధయతేనదా । మధ్యే రత్నోపలంపితే న్య
 స్తోద్ధ్యేష్ఠాపయేన్మితమ్ ॥ ౩౫౪ ॥ దక్షిణమన్వితంయత్ర స్థాపనం
 భవతిద్విజాః । మూలభిన్నస్య పాశ్చ్యేతు పీఠదేశం విస్మయచ ॥
 సమీతానాంతు దేవీనాం స్థాపనంతు సమాచరెత్ । ఏకాసక్యే దక్షి
 శేవా స్థాప్యాశ్చై నక్షవామయోః ॥ ౩౫౬ ॥ చతస్రసు త్రివైశ్చైవ
 స్థాప్యా దక్షిణవామయోః । ప్రమాదాద్బుద్ధిపూర్వాద్వా తిత్తిత్
 స్థానవిపర్యయమ్ ॥ ౩౫౭ ॥ నకుర్యాత్ప్రాజరాప్తాద్భైత్తైష్ఠేదే
 శోన్మితముః । భిన్నే ప్రేక్షావశాత్తద్ధ్యే సతిభూయస్సమాచరెత్ ॥
 తూళితేస్త్రాన్మువాలితై హృదావై చన్తనాదినా । శ్వభ్రేఘోఘట
 గుప్తానాం వాన్మాగ్ధాంచ నిరోధనమ్ ॥ ౩౫౯ ॥ పూర్వాత్తేన వి
 భానేన ధియాన్వేష్యై నేగథా । కృత్వార్చనం యథోద్దిష్టంపూ
 జాన్తం తగ్రవిన్యసెత్ ॥ ౩౬౦ ॥ బాహుల్యేనతు వటప్పి చ
 తుగ్రోళకసంమితమ్ । పీఠాప్యనిగ్రతాంకిశ్చిహ్నాభతయే సుస్థిరా శి
 లామ్ ॥ ౩౬౧ ॥ గ్రస్తాంపీఠేనముక్త్యర్థం నవరథక్రీతాంపురా ।
 స్వమన్త్రేణతు తతాపి స్రవస్థాసీతిపాఠయేత్ ॥ ౩౬౨ ॥ ప్రాగ్గా
 దౌ ప్రాథవేనాథ పశ్చిమం పశ్చిమంన్యసెత్ । శిలావటేషు త్ర
 వ్యాణాం తత్ర వజ్రంచ హాటకమ్ ॥ ౩౬౩ ॥ హరితాలముశీరంచ
 వ్రీహయో దక్షిణైవృథ । ఇన్ద్రగిరిమయైవైవ శాసీసం చన్తనం

తిలమ్ || 314 || ముక్తాఫలంచ రజతం పారదంచాప్యదిక్తథా ।
 స హూశీరాశ్చ వైముక్తాః పద్మరాగమథోత్తరే || 315 || తాం
 స్యం సరాజపాహణం రాజైస్త్రిం చణతైస్సహ । వింశకం వన్య
 సత్కథేషు పూర్వమేవ తతోబహిః || 316 || విదిక్ష్యప్యయయో
 గస త్యేవమన్యతప్పుకప్పుకమ్ । కృపయ వైహార్యపూర్వంతు చ
 క్రాజ్ఞాంచాశ్రయం తథా || 317 || మష్టికాంత్యశదిగ్వాయోః
 పుష్పరాగపారితథా । క్షేరికం శారికాత్రైవిమసూరాణ్యథయా
 తుదిక్ || 318 || మనోనీలంచ పద్మాంచ తథాపాహణమాక్షిమ్ ।
 యివాస్సగదుకాత్తేన ఆగ్నేయ్యాం స్ఫటికంతథా || 319 || తా
 మ్రిం మనశ్శీలాచైవ గౌఢామాశ్శుభ్రపుష్పికాః । మధ్యే సర్వాణి
 తదను తతోగర్హణంతు తత్ || 320 || తైపైరాచాఘనతంకృత్వా
 సాక్షాంతు స్త్రిం పదేపదే । పూజయిత్వా యజుర్వేదాం శ్చనష
 ట్కాంశ్చపాతయేత్ || 321 || తదూర్ధ్వే వన్యసేతీపతం తచ్చప్తి
 భే వినివేశ్యచ । అష్టలాహమయంచక్రిం తదూర్ధ్వేతు మహాను
 తే || 322 || ద్వాదశాఖ్యాన్విశేషాన్ధాదాధారో యస్యయస్య
 కః । హేమంతూర్ధ్వే కమలం తజ్జంవా తామ్రమేవచా || 323 ||
 యథాక్రమస్థితం హ్యేతత్పృథ్వికం చతురాశ్చని । న్యసేదనన్తంచ
 క్రిస్య మీనకూర్తాతు తస్యచై || 324 || కూర్వానన్తాతు మీనస్యమీ
 నానన్తాతు తస్యచ । సర్వస్యవిహితంపన్నం తస్యానన్తంతు వన్య
 సేత్ || 325 || లక్ష్మ్యాదీనాంచ శక్తీనాం చక్రస్థాపనకర్తరి ।
 న్యస్యపూర్ణాన్తికంకృత్వా కర్తూణ్యగ్రచ తర్పణమ్ || 326 || మ
 ణ్డపేతుఖగేశస్య పవమేవసమాచరేత్ । సహజూర్ధ్వరైః ప్రాగ్
 శాగ్ధ్యార్ధరంభదక్రియా || 327 || చతుర్గుణతసూత్రైః పేష్టయే
 ద్వేవమద్దిరమ్ । ఛాదయేన్నవవస్త్రేణ తథావై దర్భమాలయా ।

కృ లోహంచైహార్యపూర్వంతు చక్రాక్షం.

తతస్తు మూర్తిస్థైస్సాధ్యం ప్రవిశేద్యాగమబ్రవీత్ । ప్రతీక్షేల్లగ్నకా
 లంతు యావత్కాలంనయాశీవ ॥ ౩౭౯ ॥ తావద్విసోద్యోమైశ్చ
 హస్తేభ్యోపాతేశ్చసక్తిపేత్ । స్రాప్తే లగ్నోదయేవి స్రాశ్చయ
 సస్థం ప్రబోధయేత్ ॥ ౩౮౦ ॥ అగ్న్యైలభనమాల్యాద్యైరర్చయి
 త్వాహునుం పఠేత్ । మస్త్రాగ్నిరూపమాత్మీయమాగ్నేయముప
 సంహర ॥ ౩౮౧ ॥ సమాశ్రయిస్వసామగ్నిత్వం స్థిత్యర్థం పరమేశ్వ
 ర । ననుస్తైఽస్తు హృషీకేశ ఉత్తిష్ఠపరమేశ్వర ॥ ౩౮౨ ॥ మదను
 గ్రహహేగ్నిర్థం వీరధూమిం సమాశ్రయ । ఉద్ధృత్య హృదయేనా
 భ్యోక్తినిద్రంచ మన్తవిమ్ ॥ ౩౮౩ ॥ ఉద్ధృత్య మూర్తినుస్త్రై
 గ సహమూర్తిభ్యైస్త్రిణామ్ । గతా గచ్ఛిరసోదేశే చక్రాధారస్థ
 నింఘటమ్ ॥ ౩౮౪ ॥ గతస్త్రైఃస్థితాంశ్చాపి కుమ్భాంస్త్ర్యక్షైరేసు
 డా । ఉద్ధృత్య మూర్తిపాద్యైస్తు వాహయేదెకోగ్రతః ॥ ౩౮౫ ॥
 యాయాత్ప్రీతివమాణస్తు రత్నోత్సర్ప వివిధాణబహూణా । నా
 నాపిస్తైస్తు కుమ్భునైర్దాజాద్యాన్మృతేతాణబహూణా ॥ ౩౮౬ ॥ ప్రతి
 మామిద్యుహానోయే మూర్తిధారాస్త్యనస్తరమ్ । అన్యేయథా నగ
 శ్చేధ్యురస్తగాచార్యబిన్దూయోః ॥ ౩౮౭ ॥ అస్త్రకుమ్భధరాశ్చా
 న్యేయేచమగ్నశ్చ పాతకాః । పఠితస్తైపి గచ్ఛేయ్యుపరన్తశ్చాకునం త
 థా ॥ ౩౮౮ ॥ వాగ్యకో యజమానస్తు కుశపాణిప్రణామవాణా ।
 తేహంవై పృష్ఠతస్త్యన్యో గచ్ఛేయ్యుపరివారకాః ॥ ౩౮౯ ॥ తో
 రణేనచ నివహ్నియ ప్రవక్షిణచతుష్టయమ్ । కుర్యాత్పాన్రిసాదపీ
 యస్య ద్వారాగ్రే సన్నిరూఢ్యచ ॥ ౩౯౦ ॥ పాద్యాగ్న్యైఃపసునం
 దత్వా హృద్యైస్త్రిణ ప్రవేషయేత్ । శాఖాద్యుసస్పృశేతంచ పా
 తమేత్తిద్విదస్తతః ॥ ౩౯౧ ॥ చతుశ్చక్రేణ తదను పురమేకాదేశే
 ణచ । ఏర్తాభిమన్త్రితేనాథ చుకూలేన సితేనచ ॥ ౩౯౨ ॥ పాదా
 మ్ముసుహనాథం ప్రాక్ శిఖామన్త్రిణ వేష్టయేత్ । అగ్నిహోమా

సమీకృత్య ప్రణవాద్యస్తకేనతు || 3౯౩ || మూలనువ్రేణ పీఠో
 ధ్వే బిస్సుం సంస్థాపయేత్ స్థిరమ్ । ద్వారమధ్యం నసవ్యాజ్యం
 దెవస్థాపనఃర్తుణి || ౩౯౪ || నతతశ్చాగ్రతస్థాప్యం నచార్యేనచ
 వృష్టతః । వాసుతో మారుతంవశ్చాతస్త్వజైద్దేశికోత్తమః || ౩౯౫ ||
 ప్రతిష్ఠా లిక్తశబ్దావ క్త్వానువ్రా పాఠయేత్ గ్రామాత్ । శాస్త్రబ్రహ్మ
 నుయంరూపం స్వకం సనువలన్బువ || ౩౯౬ || (యత్రాపి కేవల
 బ్రాహ్మేష్టా స్థాపనం సముదీరితమ్ । తత్రాపి వాసుతః కిష్కిన్దివ్యధా
 గంసమాశ్రయేత్ ||) యతోహితార్థం సర్వేషాం యిర్గతస్త్వజైః శాస్త్ర
 వా । అతోబ్రహ్మపదాదీపరైవభాగై సమానయేత్ || ౩౯౭ || మో
 యాది ఫలసిద్ధి నాం ప్రాప్తయేహ్యవిచారణః । కిరస్థమథమోక్తస్యం
 కౌతుకం హృదయేనతు || ౩౯౮ || సర్వాభ్యానన్యును న్నైః దత్త
 మూలనువ్రేణేత్ । హృదాస్త్రపరిజప్తేన వజ్రలేపేనచై నగః ||
 బిన్బుపీతశిలా నాంచాపేయై త్వేనాచరేత్ స్థిరమ్ । తతస్త్వ నేత్రకు
 వృష్టైస్తథామృతకృష్ణితైః || ౪౦౦ || తోయోఽహ గౌర్వానల
 మైర్విబుం సంప్రాక్రమ్య నున్తరితః । తస్మిన్మృగమృగతా న
 వ్రాగ్ బిమ్బేన సహయోజయేత్ || ౪౦౧ || బాలవిన్బుగతా
 చాపి శక్తీంమూలై నన్యసేత్తదా । మూలవిచ్ఛే మునిశ్రేష్ఠః హృదా
 దిద్రవ్యనిర్మితే || ౪౦౨ || కర్మర్పయాం విష్టరేచ దర్భవాజ్ఞానజే
 ద్విజాః । ప్రబోధనం తవైకర్మ తథాపాదక్షిణక్రీ నామ్ || ౪౦౩ ||
 పాపాదే సంప్రవేశంచ కృత్వాన్యసర్వమాచరేత్ । మూలవి
 మ్బుక్రమేణైవ దేశికేన్ద్రస్సమాహితః || ౪౦౪ || మూలనున్తరిం
 తతోధ్యాత్వా సంశాస్త్రబ్రహ్మలక్షణమ్ । ఆధారాదిధ్వజాగ్రాన్తం
 వ్యాప్తం తేనాఖిలంస్మరేత్ || ౪౦౫ || ఇతిసామాన్యసద్ధానంప్రా
 కృత్వా తద్విశిష్యతే । స్థూలమాత్మవరత్వేన స్థూలం పోధా

శిలౌ న్దగమ్ ॥ ౪౦౬ ॥ పిఙ్గికాయాం తథాసూక్ష్మం తత్పరం బిహ్ను
విగ్రహే । విన్యాసం వీరమాలెఖ దేవతానాం సమాచరేత్ ॥ ౪౦౭ ॥
భవోపకరణీయానామేతాపాంతు మునీశ్వరాః । విన్యాసం మన్త
బిమ్బేషు నకదాచిత్యమాచరేత్ ॥ ౪౦౮ ॥ వీరార్ధ్వేతుమునిశ్ర
ష్టాః ప్రతిష్ఠేయం విజ్ఞేనతు । న్యసేద్ద్విభవదేవాంస్తు హ్యుపర్యుప
తిపూర్ణవత్ ॥ ౪౦౯ ॥ ఘటోద్దేశాత్సమారభ్య పరమర్చాగతం
తతః । పంచహసర్వదేవానాం పనివేశవశాత్తుతై ॥ ౪౧౦ ॥ చిన్తా
మణినుయోన్యాసకృత్తోభవతి సిద్ధిరః । మన్త్రీన్యాసం తతఃకు
ర్వాద్విన్యాసాద్భిషు యథావిధి ॥ ౪౧౧ ॥ స్పష్టిసంస్థితసంహారన్యా
సంకుర్వాద్భిషుః విభాః । స్థితేపితథాసేనే శయానేయానగప
చ ॥ ౪౧౨ ॥ ఏతేష్వపిచ సర్వేషు కుర్వాన్న్యసత్రయంద్విజాః ।
యద్వాస్థితే స్థితీన్యాసమాసేనే స్పష్టిసంజ్ఞితమ్ ॥ ౪౧౩ ॥ శయా
నే సంహృతీన్యాసమాచరేద్ద్విజపతైవాః । అజ్ఞానమన్త్రీస్థితంకు
ర్వాత్ స్థానేషు హృదయాచక్షు ॥ ౪౧౪ ॥ అన్యానిభూషణానీని
విన్యస్యగనుడాశ్చినామ్ । తతస్సంపూజయే తత్ర లయయాగేనచా
భిలమ్ ॥ ౪౧౫ ॥ వీరస్థంభోగయాగేన మన్త్రీచక్రం యజేత్పునః ।
స్వనామిన్ స్వామిశబ్దేషు సమారోప్య పరంతువా ॥ ౪౧౬ ॥ హ
రికేశవపూర్ణంతు తతస్తారసమన్వితమ్ । ప్రబ్రూయిత్తుర్తిపాగ్యా
వై సుప్రసిష్ఠితమస్త్వితి ॥ ౪౧౭ ॥ పుష్పాక్షతాఙ్గాలింపూర్ణం క్షిప
మాణాశ్చ సర్వః । సర్వేనదేయస్తత్రస్థాసుప్రతిష్ఠితమస్త్వితి ।
శ్రీఆత్మాహోద్దేశసమావై ప్రతిష్ఠాసీతిపాదయేత్ । విశ్వస్యమిత్రమిత్యా
ది మన్త్రీమేకాయనాంద్విజాః ॥ ౪౧౮ ॥ ఓం నమోస్తు నమశ్చా
స్తో ఋగ్వేదాద్యైసు తైస్సహ । ఓం నమోబ్రహ్మణేభీష్టం జితేన్తే
త్యేవమేవహి ॥ ౪౧౯ ॥ జయశబ్దపమోపేతం స్త్రోత్రం శ్రీశృం

సోహరమ్ । దేశికైస్సహసత్వైస్తు వాగ్భిరుచ్ఛాభిరుచ్ఛరత్ ॥
జీవభూతేనచైతేన విభునానున్త్రముర్తివా । ప్రశస్తితేనవిప్రైస్త్ర
విధిసర్వం ప్రశస్తితమ్ ॥ ౪౨౨ ॥ పవక్చత్వాభివాసాది మూలవి
మృనవైసహ । స్థాపయేత్కర్మబిమ్బాదీన్ మూలవిమ్బగ్రతాద్వి
జాః ॥ ౪౨౩ ॥ లక్ష్యాదీశ్వయధాశక్తి స్థాపయేత్తు విధానతః ।
అభిమన్యవమధ్యేతు దేవదేవస్యసంఘామ్ ॥ ౪౨౪ ॥ స్థితేపితన్య
హూతాంశే స్థాపనీయశ్చ పక్షిరాట్ । పాతోనులిప్తామన్త్రైః
స్వేనయస్సంస్కృతఃపురా ॥ ౪౨౫ ॥ జ్ఞశక్త్యాసహవిమృనయ
ష్టాద్భిన్నేషు వస్తుషు । బిమ్బసన్నికటస్థేషు అభవాన్యత్రసత్తమః॥
తత్కాలమన్యభావత్వం ప్రజమానేషు సర్వదా । హవనాంతంచనిశ్చే
షం ధ్యానార్చనపురిస్తరమ్ ॥ ౪౨౬ ॥ స్వయమేవానురూపేణ
కిర్తనామాన్యతాం వ్రజేత్ । తస్మాత్తర్క్యాభివనాచుద్ధాప్యదా
య బిమ్బవత్ ॥ ౪౨౭ ॥ దేవం ప్రవక్షిణీకృత్య ప్రాగ్వత్సంస్థా
పనాపదే । పక్షిష్టానుధ్యరధ్నేతు వజ్రాద్యం పశ్చింకన్యసేత్ ॥
ఏషేష తదూధ్వైశ ఆధారో యుజ్జీరీతః । ప్రాగ్వన్నిశేషనీయశ్చ
తత్పత్రోద్వైశభావనమ్ ॥ ౪౨౮ ॥ భావనీయం శరీరేచ శేషం విజ్ఞ
ప్తిలక్షణమ్ । పాతయద్బాగ్విష్ణాంస్తత్త్వమన్యోసీతి మన్త్రై
హ్ ॥ ౪౨౯ ॥ తమేవాస్మార్పితం కృత్వా నృశక్రాన్ శాఙ్గరే
తతః । సోమేవానాన్తరేవాపి అఙ్గరేవాపి తత్సదే ॥ ౪౩౦ ॥ అ
భవామూర్తిపీతన్తం భవనాభ్యన్తరేపిచ । ఇగ్నోక్తైసవిధానేన విస్వ
త్సేవనం నివేశయ ॥ ౪౩౧ ॥ ద్వారస్థానఖిలాన్ దేవాన్ తథాచా
వరణస్థితాన్ । పూర్వోదితాన్ క్రమేణైవ స్థాపయేద్దైశికాత్తనః ॥
సంప్రీత్య కుమ్భతోయేన యాయాత్పాకగృహంతతః । చుక్లీప్య
గ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య అగ్నిమిధే పాతయేత్ ॥ ౪౩౨ ॥ తత్రవై పాయ
సాదీని హవీంపి వివిధానిచ । పావయేద్వ తతోవిప్రాయాయా

భేదనికేతనమ్ || ౪౩౬ || కలశైఃపృథ్వభాగస్థైస్సాన్నిపనీయస్తతో
 ఃభుః । సహమూర్తిభరైస్సర్వైర్యథాచానుక్రమేణతు || ౪౩౭ ||
 సహాఘమర్షణేనైవ గాయత్ర్యవర్తితేనతు । ప్రాగృజ్జయస్తు
 తదను చతుర్థావర్తితైస్సవ్యమ్ || ౪౩౮ || హృదాద్యావర్తితైష్ష
 డ్భిర్యజ్ఞశ్చైవనసేచయేత్ । భూయస్వయంతథాకుమ్భైస్సాను
 విత్ స్నాపయేత్తతః || ౪౩౯ || షడ్భిరన్వైస్వయంపశ్చాత్రైవై
 నాకర్షణస్తతః । ఐవిశ్చావర్తితైరేవం కలశేరస్తరాస్తరా || ౪౪౦ ||
 సహవైకాయినీయైస్తు స్నాపనీయ మనస్తరమ్ । చతుర్భూర్తిమయై
 ర్భూతైర్భూతాఃపరిభావితైః || ౪౪౧ || స్నాపయేత్కలశేనాక
 శేషమాదాయైవేఘటమ్ । తచ్ఛత్రావర్తితంకృత్వా సమూలేనాద్య
 మూర్తినా || ౪౪౨ || స్నాన్యంతై దేవదేవస్య మూర్ధ్నిచోత్యోర్య
 పాతయేత్ । జితస్త్రాశ్చైవసర్వాంస్తతశ్చాస్త్రైఃసకేనతు || ౪౪౩ ||
 ప్రాప్తాదం శోభయిత్వాతు గత్వావై మహ్యసన్నిధిమ్ । తత్రసంపూ
 జ్యదేవేశం పూర్వోక్తైః క్రమేణతు || ౪౪౪ || మణ్డలే పూజయి
 త్వాక ప్రణమాయాద్భిన్నసన్నిధిమ్ । త్రైసంపూజయేద్దేవం స్నా
 నంజ్వం పశేషతః || ౪౪౫ || సాంస్పర్శిత్రేగాసనాత్ప్రేర్షివిత్తైరౌప
 చారిభైః । హృదయజ్ఞనుస్మృత్యైవ పాయసాద్యేశ్యతుర్విధైః ||
 అన్వేషప్రభూతైరన్వైస్సు విభిన్నభోజ్యాదిభిస్తథా । సంప్రదానా
 ఏసానాంతం క్రిమాణ్కృత్వా ద్విజోద్దేమాః || ౪౪౬ || సదక్షిణవి
 శేషేణ గురౌమూర్తిభరేషుచ । సమిన్సప్తకపూర్వంతు వహ్నాస
 న్తర్వ్యైక్రమేత్ || ౪౪౭ || మహానసేపి నిత్యోగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
 యథావిధి । హుత్వా నిత్యోక్తిమార్గేణ కృత్వా హోమసమర్పణ
 మ్ || ౪౪౮ || దేవంప్రణమ్య విజ్ఞాప్య కర్మణా మనసాగిరా । త్వ
 మర్పాస్తర్గతోదేవమయాయచ్చానలాదిషు || ౪౪౯ || నీతోసిచా
 భిముఖ్యంతు క్షుప్తవ్యం తన్నమాచ్యుత । సవం ప్రణమ్య విజ్ఞాప్య

కాన్త్యానిమగ్రిమ్యసంముఖమ్ ॥ ౪౫౧ ॥ ఆమూలాభ్యజవర్య స్థం
 ప్రాసాదాయకపురాకృతః । దేవం ప్రదక్షిణీకృత్య అష్టాక్షేన ప్ర
 ణమ్యచ ॥ ౪౫౨ ॥ గృహీత్వా చార్ఘ్యపాత్రంతు యాయాద్దేవగృ
 హాద్భుజిః । పానాదినాసమభ్యర్చ్య వాహనం భగవన్మయమ్ ॥
 పూర్వోదితానాం ద్వార్థానాం దిక్పతీనాం తతైవచ । పూర్వవత్తు
 బలిందద్యాతగ్రామేణచ తతఃపరమ్ ॥ ౪౫౩ ॥ ప్రభూతానాంచ
 భూతానాం బలిదానం సమాచరేత్ । గృహ్లాంతు భగవద్భక్తాభూ
 తాః ప్రాసాదబాహ్యాః ॥ ౪౫౪ ॥ బలమన్త్రీ పవిత్రాకృతే
 షామనుచరాశ్చయే । ఏవంక్రిమాద్బలిందత్వా సర్వేషాం పాతయే
 త్తతః ॥ ౪౫౫ ॥ ఋగ్విష్ణిరణ్యగర్భేణి యాదెవాస్త్రివిత్తైక్రిమా
 త్ । సామజ్ఞాంశౌచన్నసామాగి సహధేమినుయానిచ ॥ ౪౫౬ ॥
 సర్వేషాంవరణేషేషం బల్యర్థంతు ప్రదక్షిణమ్ । కృత్వాతు దేశి
 కిషశ్చాదాచమ్య భవనంవిశేత్ ॥ ౪౫౭ ॥ న్యూనాఃకీర్తిశాస్త్ర్య
 థం పూణ్డాంతం జుహుయాచభేత్ ॥ ౪౫౮ ॥ హృత్పశ్యైగిణి పాస్త్యైగి
 దద్యాత్పూణ్డాహుతంతః ॥ ౪౫౯ ॥ ఏవం తద్దినమారభ్య కు
 ర్యాద్దినచతుష్టయమ్ । పూజనం దేవదేవస్య చతుష్టానేషుచక్రిమా
 త్ ॥ ౪౬౦ ॥ ప్రాప్తైఽనిచతుష్టేషు అపనీయిసగౌడికమ్ । కిల
 శామజ్జలాద్విహృత్పశ్యో యాగగృహీర్చసమ్ ॥ ౪౬౧ ॥ హో
 మావపానం మన్త్రీస్య కృత్వాపూర్వం యథాపురా । ఆచమ్యచ
 బలిందత్వా యాయాద్దేవగృహంతతః ॥ ౪౬౨ ॥ తత్రాసనాద్దే
 రిష్టా పానానైఃపూర్వవత్ప్రేభుమ్ । అపనీతామృతైఃకుష్మే
 థాన్యపీతోపరిస్థితైః ॥ ౪౬౩ ॥ హృత్పశ్యైఃపూజితైర్ఘృతైః
 విలేపసుపూరితైః । సహమూర్తిభైఃప్రాగ్విదన్తరాన్తరయోగతః ॥
 కార్యంవై పానకర్తృభిఃపిదృష్టైఃకర్తృణా । నిరొదకేథప్రాసాదే
 పునరాపాద్య పూర్వవత్ ॥ ౪౬౪ ॥ భోగైరాసన పూర్వైస్తు

సప్రదానాన్తగుచ్యుతమ్ । ముద్రాం బధ్వాజపేత్తన్త్రం స్తుత్వా
 త్నాన్వా బహిర్వ్రజేత్ ॥ ౪౬౬ ॥ శతం సహస్రం సాష్టం వా జు
 హుయాన్తన్త్రం రాటన్వయమ్ । పాఙ్గం సపరివారంచ సంహితో
 చ్చారయ్యుక్తితః ॥ ౪౬౭ ॥ మూర్తిప్రేక్షప్రణవాద్యాభిగ్రాయత్రీభిశ్
 తం శతమ్ । ఏకాయనైరభిజ్ఞాభిస్సృకీయాభిస్సు తత్సమమ్ ॥ ౪౬౮ ॥
 ప్రదాపయేత్తతః పూర్ణామృగేంద్రదాద్యాంస్తు మూర్తిపాఠాః । ఏకా
 యనాం నైవస్తేతు క్రమాంతాపాఠయేత్తతః ॥ ౪౬౯ ॥ పూర్ణా
 నూర్ణైతే వై మున్త్రమాద్యానూర్ణమసీతియత్ । సనమసోన
 మన్త్రేణ స్వయం పాఙ్గననిక్షిపేత్ ॥ ౪౭౦ ॥ బలిభిస్తుతశస్పర్శాన్
 భూతిపూర్వాన్సు తర్పయేత్ । ప్రవిశ్యాచమ్యశదను త్నాన్వా దే
 పంతు కుమ్భగమ్ ॥ ౪౭౧ ॥ పూర్వవన్త్యులఘ్నతు కుణ్డఘ్నం తదినన్త
 రమ్ । విశ్వకేసనం యజేత్పృగ్వదిప్తశిష్టేస్తువైక్రమాత్ ॥ ౪౭౨ ॥
 భూపయేన్మగుపూర్వాంస్తు మూర్తిపాఠాకటకాదితేః । గురోర్వా
 గురుపుత్రస్య యాగద్రవ్యం నివేదయేత్ ॥ ౪౭౩ ॥ సిద్ధిమూర్త్యోర
 భీషాన్ధం స్నాయాదవిభృతేనచ । ఇత్యేతత్సాధకస్సోక్తిం మ
 త్త్రాగ్రాధనశాస్త్రిణః ॥ ౪౭౪ ॥ మున్త్రమాన్తప్రతిష్ఠానం యత్రఘ్న
 సిద్ధిమూర్పుయాత్ । స్థాపనే యజమానస్య ఫలంవత్సే సమాస
 తః ॥ ౪౭౫ ॥ ఆదేవాలయ భూభాగాధ్వజాన్తాద్వాపి వన్త్రపాత్ ।
 సర్వోపకరణోపేతాత్సర్వేషాంవరణేషుచ ॥ ౪౭౬ ॥ సమన్తాన్వి
 రమాణూనాం సర్వేషాం ద్విజసన్తమాః । యావతీ జాయతేసఙ్ఖ్య
 తావత్కర్తా సమావసేత్ ॥ ౪౭౭ ॥ భూభుగ్నిష్ఠులోకేచ యా
 త్యన్తై పరమంపదమ్ । కర్తావై చాప్రహ్ణోవిప్రస్సర్వవిద్యాధిపో
 భవేత్ ॥ ౪౭౮ ॥ శ్రుయో యజమానస్తు సర్వదేశాధిపోభవేత్ ।
 వైశ్యస్తు యజమానస్సాన్ధ్యధానన్యసమ్మద్ధిమాః ॥ ౪౭౯ ॥ శూ
 ద్రస్తు యజమానస్సాన్ధ్యోదతే బద్ధుభిస్సహ । సజత్సవాచ జ్ఞానేన

పనమేవ భవేత్తుయః ॥ ౮౦ ॥ పుత్రార్థీ పుత్రమహ్నోతి రాజ్యార్థీ
 రాజ్యమాపుయాత్ । యద్యత్కామయతేకర్తా తత్తతస్సర్వం స
 మాపుయాత్ ॥ ౮౧ ॥ అకామానాంతు భక్తానాం భక్తిరవ్యభి
 చారిణీ । యచ్ఛాపి శాశ్వతంజ్ఞానం భవేత్తద్ధర్మశాసనమ్ ॥ ౮౨ ॥
 స్వయంకృతానాం బిహ్బానాం స్థాపనం సంప్రకీర్తితమ్ । పవం బి
 హ్నుం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రాసాదే స్వగృహేశుచా ॥ ౮౩ ॥ తతఃప్ర
 భృతీకాలాదప్య పూజయేన్నృతివాసరమ్ । జీర్ణోద్ధావిధిర్యాన
 త్తావతాగ్రం పథానతః ॥ ౮౪ ॥ ప్రమాదాదుద్ధిపూర్వాద్వా
 పూజాలోపం నశాయేత్ । పవం శ్రీయాదిదేవీనాం చక్రార్దీనాం
 త్తైవచ ॥ ౮౫ ॥ సర్వేషాం పిష్ఠభక్తానాం ప్రశస్తాం చ సమాచ
 రేత్ । ప్రభూవావరణాదౌవా మణ్డపేవాజగణాదికే ॥ ౮౬ ॥ లక్ష్మీ
 ప్రతిష్ఠయాసర్వ సమృద్ధిర్జాయతేన్మణామ్ । చక్రసంస్థాపనాత్ స్థా
 న సంరక్షా భవతిర్థునిమ్ ॥ ౮౭ ॥ పిష్ఠభక్తప్రతిష్ఠానాదేహి శా
 ముష్మికంఫలమ్ । తస్మాత్కార్యం శ్రీయాదీనాం స్థాపనందేవ ॥ ౮౮ ॥
 దేవప్రసాదాకాలేవాహ్యనృణాంలేపవా పృథక్ । సహ
 సంస్థాపనేత్వేషాం నపృథక్త్వశుకరాదకమ్ ॥ ౮౯ ॥ నయాగ
 గహనిత్యాణం పరివారోక్తిపద్భవేత్ । సర్వం తత్రాపి కర్తవ్యం
 శ్చిణుధ్వం మునిసత్తమాః ॥ ౯౦ ॥ సింధూర్ధికాదిభిష్ఠిష్ఠిస్సాన్నినం
 కౌతుకబద్ధనమ్ । జలాధివసనంధైవ సూక్ష్మసూక్ష్మాది పశ్యన్ ॥
 సాన్నివేష్వనృతమస్సాన్నినం నయనోన్మీలనం తథా । శయ్యాయా
 మధివాసంచ తత్తత్తన్త్రాగ్నికస్యచ ॥ ౯౧ ॥ తత్తత్సాంభవ జాల
 స్య న్యసనంచ యథావిధి । తత్తత్తన్త్రైస్తథాకూలముం కుర్యా
 త్కుణ్డే పృథక్కర్తుతే ॥ ౯౨ ॥ తత్తత్పరాదిసంస్కారం పీఠసం
 స్థాపనంతథా । వజ్రాది పశ్చిమనాగ్రం ప్రాగ్వత్సంస్థాపనంపదే ॥
 తవాధారనివేశంచ యస్యయస్సముదీరితః । బిహ్నుసంస్థాపనంధైవ

పీఠోద్వేతు యథావిధి ॥ ౪౯౫ ॥ తత్తత్ ప్రాసనకాలేతు తత్తన్న
 స్త్రీప్రపాతనమ్ । ఏతత్సర్వం సమభ్యుదయ కార్యాద్దేశిక సత్తమః ॥
 పృథక్ సంస్థాపనేకుర్యాత్సర్వకర్మయథావిధి । తత్తన్నస్త్రీస్తథాత
 త్తత్పరివారార్పణేనసహ ॥ ౪౯౬ ॥ చక్రసంస్థాపనేకశ్చిద్విశే
 షశ్చూరియతాంద్విజాః । అమూర్తం ద్వాదశారంతు అష్టారం షడ
 రంతువా ॥ ౪౯౭ ॥ చక్రం సంస్థాపయేత్తత్ర ప్రాసాదశిఖరోపరి ।
 మూర్తమబ్రహ్మదేశేతు షోడశాష్టభుజంతువా ॥ ౪౯౮ ॥ తస్యస్థా
 పనకాలేతు తస్యసంజ్ఞామనుంజపేత్ । ఏద్యాం గదామిత్యాద్యం
 యత్పాతయేత్తద్విదోజనాన్ ॥ ౫౦౦ ॥ చమూషశ్యేనఇతిచ ప్రతే
 ష్టోఇతిత్యుచౌ । పాతయేద్భువ్విచాపశ్చాపశ్చాకునం సూ
 క్తమేవచ ॥ ౫౦౧ ॥ దృతోర్ధ్వపుణ్డ్రీకృతచక్రేతిమస్త్రీంతతః
 పుమ్ । పవిత్రానై వితతిమితిమస్త్రీన్యజుర్మయాన్ ॥ ౫౦౨ ॥ ఆరో
 హేతిచ సామజ్ఞాన్ పవిత్రం తేగ్నిరిత్యపి । ఏభిర్వయమురుక్రమస్యై
 క్యాభర్వణాద్విజాన్ ॥ ౫౦౩ ॥ ఏవం సంస్థాప్య విభవన్నవభిః
 కలశైస్తతః । స్నానయేద్ధృష్టానూక్తిశ్చైర్భైస్త్రీరిష్టభిరేవచ ॥
 విశ్వస్య విశినం దేవమిప్రాక్ సంస్థాపితేనతు । బహిరానరణేనాస్త్రీ
 త్యగ్నిదికస్థితేనతు ॥ ౫౦౪ ॥ యన్నాభిపక్షాదభవదితియామ్య
 స్థితేనతు । ధృతోర్ధ్వపుణ్డ్రీఇతిచ యాతుధానగతేనతు ॥ ౫౦౫ ॥
 దక్షిణేతు భుజేవిప్రాగ్ ఇతిపశ్చిముగేనవై । విష్ణునాక్తమశ్చస్త్రీతివా
 యుదికస్థితేనచ ॥ ౫౦౬ ॥ పుంప్రధానేశ్వరోవిష్ణురితిసోమగతే
 నవై । ఇమాం మహాపనిషదమితీశానగతేనతు ॥ ౫౦౭ ॥ మస్త్రీ
 రేత్రేనమస్త్రీస్త్రు మధ్యకుమ్భేన సేవయేత్ । ప్రాసాదాగ్రస్థితేచ
 కేప్రాక్షణంతు సమాచరేత్ ॥ ౫౦౮ ॥ మహాపనిషదస్తస్థానస్తా
 మస్త్రీగపురోదితాన్ । యద్వా పురుషసూక్తంతు సర్వశాస్త్రైః

తతోజపేత్ || ౫౦౦ || అత్రానుక్తంతుసకలం పూర్వోక్తంతుసమా
చరేత్ | ఇథంహి వీరలత్యాది ప్రతిష్ఠాచ ప్రకీర్తితా || ౫౦౧ || భూ
షాపకరణానాంతు ప్రతిష్ఠాతూచ్యతేఽథునా | తదన్తమహసర్వేషాం
శృణుధ్వం దేవతా క్రమమ్ || ౫౦౨ || కిరీటకాస్తుభేదైవ శ్రీవత్స
వనమాలయోః | తాపవ దేవతాస్తాసాం రూపంప్రాగేవకీర్తితమ్ ||
ప్రభాయాంతు ప్రభాదేవీ పీతేనస్తాదయస్తథా | పామకాయాంవైన
తేయో ఘట్టాయాంతు సరస్వతీ || ౫౦౩ || శివికాయాం తథా
యానే హంసకేసరిణోస్తథా | గజాశ్వయోరభేదైవ గరుడ్యానైవ
దేవతా || ౫౦౪ || శేషపక్షీశయోచ్ఛేవ తథా చన్ద్రాగ్రవిక్కు
యోః | వాయుసూనౌ ధ్వజాస్సాత్మాచ్ఛేషాద్యా ఏవ దేవతాః ||
ఏవంజ్ఞాత్వా పురాతన్తద్దేవతాఃక్రమశోద్వజాః | తత్తత్సంస్థాపనం
కుర్యాత్తత్తత్తదైరిదేశికః || ౫౦౫ || అదుర్గారోపణంకృత్వా
సద్యోదుర్గరమథాపివా | సిద్ధార్థకాదిభిష్టడ్భిస్సామిష్యకౌతుకిబద్ధ
నమ్ || ౫౦౬ || కృత్వాచ్చాయాధివసనం జలాధివసనంతువా | కృ
త్వామూర్తస్యవయనే సముత్థల్య యథావిధి || ౫౦౭ || కుమ్భే
స్సంస్థాపయిష్యధివత్కృత్వా శయ్యాధివాసనమ్ | కుమ్భం సంస్థా
ప్యతత్రేప్త్వా తత్తద్దేవాంస్తదన్తకే || ౫౦౮ || తత్తత్తన్తాగ్రవికా
న్తస్యత్య తత్తత్తన్తైస్సమర్చయేత్ | కుణ్డేషువాన్తన్తైలేషు హు
నేదకత్రవాద్విజ || ౫౦౯ || తతశ్శుభముహూర్తైశు హోత్రయేతుగ్
మ్భతోయతః | ఆచార్యదక్షిణాదీని యథాశక్తిప్రదాపయేత్ || ౫౧౦ ||
ఏవం సామాన్యనిఃప్రోక్తస్సర్వేషాం స్థాపనక్రమః | రథస్యస్థాపనే
జైయో విశేషోవస్త్రోక్తవత్ || ౫౧౧ || అన్యశ్సర్వోపకరణం ఛ
త్రచామరపూర్వకమ్ | భూవణానిచ దివ్యాని భూపపాత్రాదికాని
చ || ౫౧౨ || అర్ఘ్యేషు సర్వపాత్రాణి వాద్యాని వివిధానిచ | తౌ

భవాహ్లాది సత్త్వాశ్చ కృత్వాపుణ్యాహవాచనమ్ ॥ ౫౨౫ ॥ సంహృత్వ
 పశ్చిమేన దహనాపాయనాదికైః । సంస్కృత్య దేవదేవస్య
 పూజనాదౌ నియోజయేత్ ॥ ౫౨౬ ॥ నానారత్నప్రభాఢ్యానిలా
 ఇచ్చనానశ్శదానిచ । నిర్మితాని సువర్ణాద్వేగప్రభోస్సంయోజయన్తి
 యే ॥ ౫౨౭ ॥ తేఢూతకల్పనాస్సర్వే దేహమాసాద్యనిషకశమ్ ।
 సమ్యక్జ్ఞానేనయుజ్యంతై భావం నాయాన్తియేచన ॥ ౫౨౮ ॥ ఆత్మ
 నశోపకారాయ సర్వదుఃఖనివృత్తయే । అఙ్గాస్తాగ్రాచప్య గుల్ఫా
 న్తమాజన్యం పావధీహవా ॥ ౫౨౯ ॥ మణిముక్తాప్రవాళాభ్యం కివ
 చం కాఞ్చనాదికమ్ । యః క్షిపత్యసభక్త్యావై స్వకక్త్యాచాగతే
 మ్యతే ॥ ౫౩౦ ॥ సయాతి పరమంస్థానం సర్వత్రపశుబాన్ధవాః ।
 లగ్నంయద్భుగవన్మూర్తా వజ్రదంనూపురాదికమ్ ॥ ౫౩౧ ॥ వియో
 జయతియోమోహోత్తస్య పీచా స్థితాస్థితిః । యః పశ్చికాలసక్తా
 నాం విప్రీణామధికారిణామ్ ॥ ౫౩౨ ॥ పశ్చికాలవిదాన్తైవ భ
 క్తానాం సిద్ధికాశ్చిణామ్ । అథయోచిచ్ఛశౌఖానాం నారాయణ
 రతాత్మనామ్ ॥ ౫౩౩ ॥ తపస్వినాం వ్రతీనాంవా స్నాతకబ్రహ్మచా
 రిణామ్ । భక్తానామథవా న్యేహమర్చనా నిరతాత్మనామ్ ॥ ౫౩౪ ॥
 ప్రీతయేపరిమేశాయ కృత్వాసమ్యక్ప్రియచఛతి । శాలాద్యాయ
 తనాపేతః పశ్చిమక్షేప్తకాన్వితమ్ ॥ ౫౩౫ ॥ గ్రామైర్విధావ్యేస్త
 థారణైః పూర్ణం సద్వృత్తినఙ్గులమ్ । వణికురః సుమృభృతకిర
 త్పాపాలైస్సమన్వితమ్ ॥ ౫౩౬ ॥ సోనస్తం ఫలమాహోతి శాల
 మాచస్త్రాతరకమ్ । సంస్థితం శాశ్వతేలాకే ప్రాప్నుయాదక్షయం
 యశః ॥ ౫౩౭ ॥ భోగోపయోగినీం భద్రాం రమ్యాంపూర్వోక్త
 లక్షణామ్ । యాగనివృత్తయేకుర్యాద్యోగ్రతఃపీతసన్నిధేః ॥ ౫౩౮ ॥
 శ్రీ బహిరావరణార్థంవా కర్మిణాం బ్రహ్మయాజినామ్ । ఋషిదేవపితృ

భృశ్చ ముచ్యతే సముద్రత్రయాత్ ॥ ౫౩౯ ॥ మధ్యతోగరుడా
 శ్రాస్తం సచక్రామ్బురుహోజితమ్ । తుర్వాత్రమథవాప్యతైః
 కుణ్డవత్పదపీయతమ్ ॥ ౫౪౦ ॥ బలిపీతం బహిఃకుర్వాద్ధాతాయ
 స్వచ్యుతాలయే । సయాతి చాచ్యుతంస్థానం వినూనైఃసూర్యవ
 ర్చనేః ॥ ౫౪౧ ॥ యస్తుప్రాగ్దామమారామం సంప్రయచ్ఛతి
 వైవిభాః । నానాపుష్పఫలోపేతం వాపీన్రుమసమాకులమ్ ॥ ౫౪౨ ॥
 పాబ్జతోయాశయోపేతం మారభస్థసమన్వితమ్ । సనన్దనవనేభో
 గాభుక్త్యాత్యాయత్యచ్యుతాలయమ్ ॥ ౫౪౩ ॥ క్షోణీయస్సస్య
 సంపూర్ణాం యుక్తాం సన్దన్దశాలినా । కేదారం జలపాతైస్తు పరి
 చ్ఛన్నం సమన్తతః ॥ ౫౪౪ ॥ సగచ్ఛతి జగద్యోనేకాలమాపా
 ద్యశాశ్వతమ్ । సయాయాతుసితదీప్వపం తత్రాస్త్రీభగవానివ ॥
 ప్నానోపభాగమన్త్రాగ్రసవృషేన్ద్రీంతు గోగణమ్ । సమర్చయ
 త్వా యోర్వాంవై వైష్ణవీం ప్రతిపాదయేత్ ॥ ౫౪౬ ॥ సోచితాస్తు
 క్తిదోషస్తు విష్ణులోకం ప్రయాతివ । గజంరథం వరాశ్వంచ దీపస్థా
 నీం సులక్షణామ్ ॥ ౫౪౭ ॥ వ్యజనం చానురంభత్రం వాదిత్రంగణి
 కాగణమ్ । శుభవస్త్రాణి నేత్రాణి దివ్యావ్యాభరణానివ ॥ ౫౪౮ ॥
 తానం వైజయంతీంచ చిత్రపత్ర లతాగణమ్ । సుస్వరాముపఘట్టాం
 చ ధూపస్థాలీం సులక్షణామ్ ॥ ౫౪౯ ॥ భృక్నారం దర్పణం తాయ
 కున్బుం గర్భోపలంమహత్ । పూర్వోద్దిష్టానిచాన్యాని ధాన్యాని వి
 విధానివ ॥ ౫౫౦ ॥ యోదదాతి హరెర్భక్త్యాసత్యోకమనాపు
 యాత్ । ఈక్షమాణం విభోర్వక్త్రం వహన్తందీపభాజనం ॥ ౫౫౧ ॥
 మహాన్తంచాథవా దీపం యన్త్రం కూర్తాదిహపథ్య్ । శరయ
 జ్ఞాసనస్థంచ చిత్రసమ్ముటభూషితమ్ ॥ ౫౫౨ ॥ సచ్చాస్త్రపీతం
 వివిధం శ్రద్ధయా యోనుహానుతే । దదాతి దేవదేవస్య పరంస్థానం
 ప్రదాతివ ॥ ౫౫౩ ॥ పురస్కార్య జగద్యోనిం యద్యదభక్త్యాప్రదీ

యతే । తదా గాథనసక్తానాంతస్తదక్షయ్యశామియాత్ ॥ ౫౫౪ ॥

ఇత్యేవం బిష్ణుపూర్వాణాం ప్రతిష్ఠావిధిరీరితః । ఇతోన్యచ్ఛ్రోతు
నిచ్చాచేతకథ్యతాం మునిపుత్రవాః ॥ ౫౫౫ ॥

ఇశ్రీపాశ్చరాత్రైశ్చ శ్వరసంహితాయాం

ప్రతిష్ఠావిధిర్నామాప్తాదశోధ్యాయః

మునయః — భగవన్నారదమునే జీర్ణోద్ధారవిధింతథా । బి
ష్ణుపూర్వపూర్వ సంస్పర్శే మహాత్మాతాదిసమ్భవే । ౧ ॥ నిత్య
పూజాదిలాపేచ ప్రాయశ్చిత్తంతుకీకర్షితః । శ్రోతునిచ్చా
మహాయోగి సన్నిధిం సంప్రకాశయ ॥ ౨ ॥ నారదః — శ్చ
నిత్యేనామప్రత్యక్షాని జీర్ణోద్ధారాదికిందిజాః । యత్యుత్పాదేశ
కాదీనాం చక్షుష్ణాం సుఖమేధతే ॥ ౩ ॥ వసుష్యసిర్నిశేష్ఠానైవ
క్షేమజీర్ణవిధింపురా । ధాతుమృత్యైచలదామృత్యో నస్తాగ్రివిష్వవతా
కించ ॥ ౪ ॥ యోయోభగవదాకారస్తస్యతస్యమునీశ్వరాః । ఉపా
శ్చభక్తే సద్ధానం కుర్యాన్మగ్నే మహాజ్వలే ॥ ౫ ॥ తద్విచ్ఛింతుప
రిత్యజ్యస్తజేద్విచ్ఛిన్తుస్తరంపునః । సత్రతావస్పృశిత్ప్రేమిమహా
న్యోపాక్షాకిత్రుమ్ ॥ ౬ ॥ శిరోనక్త్రం తథాకిర్ణం పాణీవక్షస్తథో
దగిమ్ । నాభిమధ్రపరస్తైవ మహాక్షాని ద్విజౌత్తమాః ॥ ౭ ॥ చక్షు
శ్శ్రోత్రం తథానాసా తాలుక్ష్మస్తపదాక్షుధిః । కేశశ్శ్రుచరో
మాణి నఖదంతాస్తజైవహి ॥ ౮ ॥ చక్రాద్యాయుధసస్థశ్చ సనమా
లంబిభూషణమ్ । ఉపాక్షాని మునిశ్రేష్ఠా మృద్ధిమృద్యే శృణుతాధు
నా ॥ ౯ ॥ ప్రధానశూలం యత్రత్ర మహాక్షమితికథ్యతే । వక్షోద
జ్జిగతీనగ్ధో బాహుకొర్పరకొష్ఠకిమ్ । జఙ్ఘోరుజానుచాన్యాని ఉ
పాక్షాని మునీశ్వరాః ॥ ౧౦ ॥ మహాక్షభక్తేశాతేప బిష్ణుస్యముని
పుత్రవాః । సత్సన్ధానయోగ్యత్వే నకదాచిత్పరిత్యజేత్ ॥ ౧౧ ॥

తన్యత్యాగోవివాశస్య హ్యుపర్యుపరి బౌధకృత్ । బిమ్బుదీనాం
 తుబ్బపాతాం పరిత్యాగోనయ్యజ్యతే ॥ ౧౨ ॥ వక్త్రభిక్షాతు బిమ్బ
 స్య సర్వథాత్యాగమాచరేత్ । పరిత్యక్తాని బిమ్బాని ధాతుద్రవ్యో
 ర్భవంవివా ॥ ౧౩ ॥ జలాశయేహ్యగాధేవా సముద్రే విధినాఽ
 పేత్ । భూమావానిభి నేద్విచా దేశకాలానుసారతః ॥ ౧౪ ॥ ఉ
 గ్రాప్తానాం హేనుతారణామృజానాం విశేషతః । నాచితస్యా
 త్పరిత్యాగస్తప్తాత్సద్ధానమాచరేత్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రయత్నేనాప్యయో
 గ్యశ్చే పరిత్యాగం సమాచరేత్ । పరిత్యక్తంతువాద్రవ్యం ద్రవ్యే
 త్యయథావిధి ॥ ౧౬ ॥ తద్వ్రవ్యేణ యథాపూర్వం బిమ్బం కర్తృస
 మాపయేత్ । అథవా హీనతామోర్జ్జమాదికూటనుయంత్యుయత్ ॥
 సద్ధానకరణాయోగ్యం తద్వయంత్యు పరిత్యజేత్ । పరిత్యక్తంతు త
 ద్బిమ్బం ఽపి తేతుర్వాత్ కవత్సనా ॥ ౧౭ ॥ తతోబిమ్బం సర్వం
 కుర్యాద్రాజతంవా సువర్ణజమ్ । ఉగ్రాప్తశ్చ సద్ధాతేయైస్సజం
 వా మునీశ్వరాః ॥ ౧౮ ॥ కర్తృబిమ్బేషు సర్వేషు హ్యేవమేవ స
 మాచరేత్ । భగ్నాజ్జస్యతు సద్ధాన ప్రకారం శ్చైవసద్విజాః ॥ ౧౯ ॥
 లోహోత్పదారుబిమ్బానాం భగ్నాజ్జం లోహపట్టదేః । బిష్టయోఽభి
 వా లోహబిమ్బాజ్జం భగ్నమేవతు ॥ ౨౦ ॥ స్వస్థాదనాద్రావితేన
 యోజ్యంయత్సద్విజౌత్తమాః । చిత్రమృణ్మయబిమ్బానాంభిగ్నా
 జ్జం మునిసత్తమాః ॥ ౨౧ ॥ తత్తత్సజాతిద్రవ్యేణ సద్ధేయంయన్ని
 గౌరవాత్ । సర్వేషాం భగ్నమృజంతు నష్టంచేత్తత్తథాపునః ॥ ౨౨ ॥
 తత్తత్సజాతిద్రవ్యేణ కృత్వా యోజ్యం ప్రయత్నతః । వహోద్ధరి
 త్నబిమ్బస్య భగ్నపి మునిసత్తమాః ॥ ౨౩ ॥ సద్ధేయమేవసత్యా
 జ్యం స్వయంవ్యక్తాత్మబిమ్బవత్ । సర్వత్రాజ్జసమాధానే ఖనస్సృ
 ష్టాతువాద్విజాః ॥ ౨౪ ॥ జీర్ణబిమ్బగతాంశక్తిం కుచ్ఛేత్వానా
 హ్యదేశికః । కుర్వన్నభ్యర్చనం తత్ర బిమ్బసద్ధానమాచరేత్ ॥

నూపాదర్శాకృతానాం కుమ్భశక్తిం సమర్పయేత్ । తదాన్వ
 ద్వాదశాబ్దాంతం సమాధానవిశంబనే ॥ కృత్వా బాలగృహం ౧
 (౧) బాలవిన్యం యథావిధి ॥ ౨౬ ॥ సంస్థాప్య తత్ర తచ్చ
 త్తం సమావాహ్య సమర్పయేత్ । అగ్రమాత్ర సమాధానే కుర్యా
 తస్య ప్రాశ్నానం ద్విజాః ॥ ౨౭ ॥ బిమ్బాంతరస్య కరణే ప్రతిష్ఠాం
 పునరాచరేత్ । మూలవిమ్బజసంధానే కుర్యాద్బాలగృహాదిక
 మ్ ॥ ౨౮ ॥ కర్తవ్యమన్యథాజ్ఞేతు తత్తద్విమ్బగతంఽభిమమ్ । మూ
 లవిమ్బే సముద్వాప్య సన్ధానాదిసమాచరేత్ ॥ ౨౯ ॥ బాలాల
 యేతు ప్రళయే జీర్ణోద్ధారాభిక్షేప్తిమ్ । ప్రియశ్చిత్తం ప్రవక్ష్యామి
 శ్రుణుద్వం మునిపుత్రాః ॥ ౩౦ ॥ అతేతే ప్రిథితేకాలే కర్తా
 ప్రాపాదిభేరయోః । నిర్మాణే స్సపనంకుర్యాదుత్తమం శాస్త్ర
 విదితమ్ ॥ ౩౧ ॥ పశ్చాదభ్యర్థయేత్కాలం వాఞ్ఞానం తస్యనా
 పనే । అకృత్యైవం గతే పశ్చాత్కాలేద్వాదశవాషికే ॥ ౩౨ ॥
 పునఃప్రతిష్ఠాం కుర్వీత మూలే బాలాలయేతువా । బిమ్బే చోరాదిభి
 ర్నష్టే బాలగృహే సమాచరః ॥ ౩౩ ॥ తదేవాపాద్యతామర్చ్య
 ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి । ఉత్తమస్సపనంకుర్యా శాస్త్రాబిమానం
 సమాచరేత్ ॥ ౩౪ ॥ చోరైరపహృతంబిమ్బం పునఃప్రాప్తం
 యదిద్విజాః । పునఃప్రతిష్ఠాంకుర్వీత నయనోన్మీలనంపివా ॥ ౩౫ ॥
 స్వస్థానాచర్పితేతస్మిన్ హేతునా యేనకేనచిత్ । యథాపూర్వం
 ప్రతిష్ఠాప్య స్థాపయేత్పురుషాత్తమమ్ ॥ ౩౬ ॥ సర్వం బాలగృహే
 కార్యం నిత్యవైమత్తికాదికమ్ । పూర్వం సంస్థాపితం బిమ్బం ల
 క్షణైరుజ్జితంయది ॥ ౩౭ ॥ జీర్ణోద్ధారస్య కాలేతత్రాగ్రాశ్చక్షు
 సంయుతమ్ । జీర్ణాభ్యసృవిధేఃపూర్వం నకదాచిన్సమాచరేత్ ॥
 రీతిజే తామ్రజైవాపి అరకూటనయేపివా । ప్రణీతే పూజ్యమానే
 తు కర్తవ్యమన్యథాజ్ఞే ॥ ౩౮ ॥ కాలాంతరేణ జీర్ణైఃప్రిన్మగ్నైః

ఘ్నే సముపస్థితే । నికృష్టం సన్త్యజేద్విద్వాన్సదౌష స్తత్ర విద్యతే ॥
 లాహపాహాణస్మృతాః స్తై స్థాపితే మూలకాతుకే । నసంపాద్య
 మతోనేన కదాచిస్తుభ్యవస్తునా ॥ ౪౦ ॥ పురావజ్జీర్ణతాంయానం
 కర్తవ్యం మూలకాతుకమ్ । ప్రాక్స్థితం బహుబరంవా ఏక బేర
 మథాపవా ॥ ౪౧ ॥ జీర్ణోద్ధారేపకర్తవ్యం పూర్వనస్సునిపుజ్జవాః ।
 వ్యత్యాసం నైవకుర్వీత బహుబైరైక బేరయోః ॥ ౪౨ ॥ లఘ్వాది
 కాంతారహితే బహు బేరపురస్థితే । జీర్ణోద్ధారేతు దేవీభ్యాం కల్ప
 యేత్సహవాచినా ॥ ౪౩ ॥ సర్వకాబహుబైరన్యహానిర్నస్యాది
 పర్యయాత్ । శయనంవాసనం యానం స్థానంవా ప్రాగ్యధాస్థి
 తమ్ ॥ ౪౪ ॥ తత్రైవస్యాతు వసస్సుప్తా నన్యథా వేచఛయాభవేత్ ।
 జీర్ణదేవే పునస్సుప్తే దేవోయదియథాస్థితాః ॥ ౪౫ ॥ దేవీభిస్తా
 భిరేవాయం యోజ్యోదేవో నచాన్యథా । ఏవం మానుషవిస్సృశ్య
 జీర్ణోద్ధారః ప్రకీర్తితః ॥ ౪౬ ॥ స్వయంవ్యక్తై తథాదివ్యేనైదేవా
 వాచ్యమానుషే । జీర్ణోద్ధారవిధింవత్సే శృణున్మంమునివత్తమాః ॥
 స్వయంవ్యక్తాదివిచ్ఛానాం మహాజ్ఞానాహుయసాజ్ఞకే । భగ్నైశ్చ
 నమేవస్యాత్ప్రాయశ్చ నకదాచన ॥ ౪౭ ॥ సద్ధానాయోగ్యంపిసన్న
 త్యాజ్యం మునివత్తమాః । సాలిగ్రామశిలావిచ్ఛింభిన్నం భిన్నం భిన్నం
 బృహత్ క్షుతమ్ ॥ ౪౮ ॥ అల్పక్షయంచసోపశ్చైవ పశ్చైర్వృథానిరం
 యథా । బద్ధయేచ్ఛ తత్రైవైషు స్వయంవ్యక్తాదికేష్వపి ॥ ౪౯ ॥
 శిలామయేషు విచ్ఛేద్య భిన్నం భిన్నంచ యోజయేత్ । సుష్ణానిర్జీ
 యైశ్చపశ్చైర్వృథాదృఢతరంభవేత్ ॥ ౫౦ ॥ యద్వాగదగ్ధంస్తామన
 కృత్వాసమ్యజ్నియోజయేత్ । దారుజేలాహజేష్వేవం స్వయం
 వ్యక్తాదికేష్వపి ॥ ౫౧ ॥ భేదేవ్యజ్రసమాధిస్యాస్వయంవ్యక్తై
 త్కబిచ్ఛువత్ । రత్నజపి సమాధానమేవమేవసమాచరేత్ ॥ ౫౨ ॥
 మృత్తయే మూలవిమృశతు జీర్ణైవాథజలాదిభిః । హీనాజ్ఞేవారథా

కు గ్యాత్సన్ధానంతు ప్రయత్నతః ॥ ౫౫ ॥ ఏనం వర్ణపహి నేప సన్ధా
 నంతు సమాచరేత్ । మృత్తవాశూలరజ్జావదీన్నక దాదిత్సరిత్యజేత్ ॥
 నైవేవ చిత్రవిహ్నుశ్చం గభితం గన్ధభావితైః । సితరక్తాదికై రాగైః
 పావనైరస్త్రమన్త్రితైః ॥ ౫౬ ॥ చిత్రయేతు యథాపూర్వంశిల్ప
 భిశ్చాస్త్రీకావదైః । అత్రాయంహిపశేషస్సాస్వస్వయంవ్యక్తాది
 ఘృతాః ॥ ౫౭ ॥ నబాలగౌహవిహ్నుశ్చం కుర్యాత్తత్రైపపూ
 ర్వసత్ । పూజాయాం వర్తమానాయాం సమాధానాదికంచరేత్ ॥
 సన్ధానానైశువిధిసతుకర్యాగ్నంహోమశాదికమ్ । దేవాదిపూజ
 తేనాపి స్వయంవ్యక్తేషు కాతుకే ॥ ౬౦ ॥ మృదూరుజేతు సజ్జేదై
 క్రిమిచహ్నిజలాదిభిః । తన్తద్బాలగృహంకృత్వా పూజ్యమానేతు
 పూర్వవత్ ॥ ౬౧ ॥ క్రిమాదర్పాంతరికృత్వా హేమయేచ్ఛయథా
 విధి । బాలవిమృశు జీద్యేత కుర్యాదేనం పునఃపునః ॥ ౬౨ ॥ స్వ
 యంవ్యక్తాది విహ్నుని యాదృశానిభివస్త్రిహి । లక్షణైశ్చ ప్రమా
 ణైశ్చ యుక్తానిరహితానినా ॥ ౬౩ ॥ ఉగ్గుప్తలోహజాతాని అ
 పకృష్టోష్ణేణానినా । తాదృశాని భవంత్యేవ నకుర్యాదన్యథాపునః ॥
 నలక్షణాన్తరంకుర్యాన్నప్రమాణాన్తరంతథా । నతుద్రవ్యాన్తరం
 నైవ నకుకుర్యాత్క్రియాన్తరమ్ ॥ ౬౪ ॥ సున్నాన్తరం నకుర్వీత
 సర్వంకుర్యాద్యథాపునమ్ । కుర్యాత్ప్రేక్షణాదీవాం విపర్యాసం
 మునీశ్వరాః ॥ ౬౬ ॥ రాక్షోరాస్త్రీశ్చ సర్వేషాం ప్రశ్యానాయో
 గుహాభివేత్ । తస్మాత్పాగాణి కేస్తానే నమపర్యాసమాచరేత్ ॥
 లక్షణాదిష్వపితథా నకుర్యాదన్యథాపునః । యేషు వ్యక్తేషు చ
 హ్నిని నాభివ్యక్తానివైదిజాః ॥ ౬౮ ॥ తాస్యపిష్వానివిహ్నిని ల
 లాటేవాంసపట్టకే । పృష్ఠేవావ్యక్తపట్టేవా పాణిపాద తలేషు
 వా ॥ ౬౯ ॥ మూర్ధ్నివా దధతేతస్మాత్తత్రతత్రనిర్దిక్షయేత్ । తస్మా
 దలక్షణావ్యక్తిర్విద్యతే నకదాచన ॥ ౭౦ ॥ స్వయంవ్యక్తాదికే

వైవ మానుషేచ మునీశ్వరాః । శిలానుయాది బిమ్బానాం నానా
 ద్యవయవేషుచ ॥ ౭౧ ॥ ఏకద్విత్త్రీయవా మాత్రం న్యూనతానన్ము
 వేద్యది । పూర్వవతాగరయే తత్తత్తేజ్జ్వలస్త్రీణయత్నః ॥ ౭౨ ॥
 తతస్సంప్రీక్షణంకుర్యాద్దేవస్య మునిపుజ్జవాః । ఏవంపీతాదిభిజ్జేషి
 సద్ధానం సమ్యగాచరేత్ ॥ ౭౩ ॥ ప్రతిమావైవ తత్పీఠం ప్రాసా
 దౌ గర్భకుబ్జిరమ్ । విగ్రహం దేవదేవస్య చతుష్టయమిదం నమమ్ ॥
 సమాధిశ్చ తథాశాస్త్రాకారాంత్రసదాసయా । ప్రభాభిశ్చో యది
 భవేద్వృష్టయేగ్లోహపట్టతైః ॥ ౭౪ ॥ పీతభిజ్జేషుశంపీతం సర్వదాస
 వ్యజేచ్ఛుగః । కిశ్కీన్నూనంతు శంపీతం బిష్టయేగ్లోహపట్టతైః ॥
 ప్రాక్తనార్పణభక్తాది నోమైర్యాచారాగూషితా । నిర్దోహదాస
 నాత్తస్మాద్రాముద్ధాప్యవిసృజ్యచ ॥ ౭౫ ॥ హస్తానాం నిర్దోహాది
 ధావయేత్తు యథావిధి । పీతభిజ్జే తథాన్యైశ్చ కిశ్కీలే యోజయి
 త్కృథమ్ ॥ ౭౬ ॥ ప్రతిమాపీతయోగస్తబ్ధవిధేహినిచ । అష్టబ్ధ-
 ఘనకృత్వా సంప్రీక్షణమథాచరేత్ ॥ ౭౭ ॥ స్వయంవ్యర్థాది
 కేవాపి మానుషేవా మునీశ్వరాః । విజ్ఞానో గాఢ్యవహ్నౌ తే తద్వి
 ద్ద్రివ్యేణ పూర్వవత్ ॥ ౭౮ ॥ సైన్ధుయలక్ష్మణోపేణం ప్రాప్తావ్య
 తదేవతు । పూర్వవత్పూజయేన్నస్త్రీ బిమ్బం సర్వత్ర సర్వదా ॥
 ద్రవ్యాస్తరేణవాకుర్యాద్దేశికో యాగసిద్ధయే । తేనైగవహ్నౌనం
 బిమ్బం ఘనఃప్రాప్తం యదిద్విజాః ॥ ౭౯ ॥ కృత్వా సంప్రీక్షణం
 పూజ్యం మానుషేతు ద్విజోత్తమాః । ఘనఃప్రాప్తం కుర్వీత నయ
 నోస్త్రీలనంవినా ॥ ౮౦ ॥ మూలవిమ్బేగ్నినాదిష్ట మానుషేవావ్య
 మానుషే । సహస్రకలశస్పాన్నసమాచర్తవ్యం విధానః ॥ ౮౧ ॥ వహ్ని
 నా కర్తృబిమ్బాకౌ వైవర్ణ్యం సముపాగతే । తత్తద్విమ్బేషుకుర్వీత
 స్సపనంచ త్రయంక్రమాత్ ॥ ౮౨ ॥ వహ్నిదాహాదినామూల బిం
 బేనా కర్తృకాతుకే । భిన్నాజ్ఞేసతిసద్దేయం ప్రాగ్వత్తద్విమ్బస

స్తమైః ॥ ౮౬ ॥ సద్ధానానైశుసర్వత్ర కుర్యాత్సంప్రీతగుణభోః ।
 ప్రాసాదాదేస్తతోఽప్రా జీర్ణోద్ధారశ్చవత్క్యతే ॥ ౮౭ ॥ తత్ర
 పూర్వం మానుషస్య విధానం శృణుతద్విజ్ఞాతాః । భగ్నైవిమానైకిదే
 శే శిఖాకుమ్భాదికేపివా ॥ ౮౮ ॥ విమానసంస్థితాదేవా మూ
 లభేనస్యపీతకే । సమావాహ్యార్పయన్భగ్నం ప్రాసాదావయ
 వంద్యభమ్ ॥ ౮౯ ॥ సద్ధాయపశ్చాద్దేవస్య సప్రాపాదస్య సస్త
 మాః । సంప్రీతశాదికం కుర్యాత్తాచాస్త్రీదృష్టేన వత్క్యనా ॥ ౯౦ ॥
 విమానే సర్వతోభగ్నై బాలస్థానం ప్రకల్పయత । ప్రాసాదాస్త్య
 తాయాస్తు దేవతాస్తామునీశ్వరాః ॥ ౯౧ ॥ బాలవిమృశ్య పీతస్థా
 న్నిత్యాపూజ్యాస్తు పూర్వవత్ । తదైవ బాలవిమృశ్య నిత్యవైమిత్తి
 కాచకిమ్ ॥ ౯౨ ॥ పశ్చాత్సంహతాస్తంచ సర్వకర్తృ సమాచరేత్ ।
 ప్రాసాదంశు ఘనకృత్వా ప్రతిష్ఠాప్య యథావిధి ॥ ౯౩ ॥ సంప్రీ
 తశాదికం కుర్యాద్దేవస్య మునిపుత్రవాః । పంచహి మాణ్డపేసాల
 గోపురేమాధికాదికే ॥ ౯౪ ॥ జీర్ణైశ్చస్థితాస్సర్వా నీత్వాన్యత్రకు
 దేవతాః । యథాపూర్వం నవంకృత్వా ప్రతిష్ఠాప్యవిధానతః ॥ ౯౫ ॥
 ఉత్తమస్సవనం కుర్యాత్తస్య దోషస్యశాస్త్రయే । ప్రాసాదాది ఘ
 రాశ్చైతం లక్షణైరుత్థితంయది ॥ ౯౬ ॥ జీర్ణోద్ధారప్రకరణే కుర్యా
 త్తల్లక్షణాన్వితమ్ । ప్రాసాదాదౌపురాశ్చైవృద్ధియేచైష్టకేపివా ॥
 జీర్ణేషునస్సముద్ధారే శిలాభిర్వా ప్రకల్పయేత్ । స్వయంవ్యక్తాది
 కేథామ్నిజీర్ణోద్ధారస్తు నత్క్యతే ॥ ౯౭ ॥ ప్రాసాదాదేకేదేశ
 భిర్వత్పత్తత్రసంస్థితాః । దేవాస్త్యన్యత్రనోద్వాహ్యః పూజయన్నే
 వ తత్రతా ॥ ౯౮ ॥ భగ్నైకదేశం సద్ధాయ కుర్యాత్సంప్రీతగు
 ద్విజ్ఞాతాః । ప్రాసాదే సర్వతోభగ్నై ప్రాసాదస్థాస్తుదేవతాః ॥ ౯౯ ॥
 మూలవిమృశ్య పీతకు సమావాహ్య సమర్పయన్ । ప్రాక్తవే
 రవేష్టకాద్యైస్తగ్నతాతీయవస్తుభిః ॥ ౧౦౦ ॥ నూతనైశ్చాపి మి

తైః ప్రాసాదం కల్పయేత్పునః । పూర్వం విమానం యద్ద్రవ్యం
యాద్యుగ్గతునః యుతమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ తాదృగేవపునఃకుర్యాన్నకు
ర్యానన్యథాపునః । పునఃకృతం విమానాద్యం ప్రతిష్ఠాప్యయథా
ఽఞ్చ ॥ ౧౦౩ ॥ సంహృక్తణాదికంకుర్యాద్దేవస్య మునిపుణ్ణవాః । స్వ
యంవ్యక్తాదికేవాపి దేవసిద్ధాదికల్పితే ॥ ౧౦౪ ॥ బిమ్బేవిమానే
ప్రాకారే గోపురేద్వారిమణ్ణపే । పీఠేనావచనావాసే కోశాగా
గాదికేపినా ॥ ౧౦౫ ॥ లక్ష్మణైరన్వితేవాపి లక్ష్మణైరుజ్జ్వలైపినా ।
శీఢైపునస్తథాకుర్యాత్పూర్వరూపానుపారతః ॥ ౧౦౬ ॥ అన్య
థాకరణేవిప్రప్రత్యవాయోనుహాభవేత్ । స్వయంవ్యక్తాదికే
థామ్నితథాదేవాదికల్పితే ॥ ౧౦౭ ॥ చిరకాలవశాత్కాశ్చిచ్ఛైఘ్న
తల్యం సముపాగతే । నిర్వాహకానాం భక్తానాం శాస్త్రజ్ఞానా
ననుజ్ఞయా ॥ ౧౦౮ ॥ బాహ్యేవాభ్యంతరేథామోక్షకృతార్థం
ఘోషిభిః । నిపుణైశ్శిల్పిభిఃకార్యోభిక్షిబద్ధస్సనుస్తః ॥ ౧౦౯ ॥
విమానేనహిందద్దేతు మానుషేవాప్యమానుషే । తస్యోపశాస్త్రయే
కుర్యాదథనుష్ఠాపనంఽభోః ॥ ౧౧౦ ॥ విహింసాహాదినాభగై
ప్రాసాదే పూర్వవస్తువత్ । సద్ధాయశిల్పనిపుణ్ణేషకుర్యాత్సంహృక్త
ణాదికమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ త్వాభేదజలవేగాద్యైఃపశితం భగవత్కృపాం
ప్రాగ్నిహృపహితంతప్తాద్దేశాదన్యత్ర కల్పయేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ నస్య
సవిమ్బేపదినేదివాకౌప్రాగ్నదాచరేత్ । చోరనద్యాదివేగా
న్ద్యైరతినష్టేతు మానుషే ॥ ౧౧౩ ॥ బిమ్బేపశ్చాత్పక్వికుర్వీత
పూర్వవద్వాన్యథాతువా । నశూన్యమూలబిమ్బశ్చాద్వాల్పారా
వాహనాదికమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ నకుర్యాద్దేశికేన్ద్రస్థు పూర్వవత్ ఘోష
పూజయేత్ । ఏవంహి సర్వదేవానాం పరన్యూహాదిరూపితామ్ ॥
విష్వక్సేనగణేశాది పరివారగణస్యచ । కృత్తానాం గోపురాద్యేషు
విభజన్యూహరూపితామ్ ॥ ౧౧౬ ॥ సాన్నిధ్యాతిశయాత్తైషు

పూజితానాం దినంత్రయి । జీర్ణోద్ధారవిధిఃప్రాక్తస్సర్వేషాం మునిపు
 క్తవాః ॥ ౧౧౧ ॥ తత్తత్సాన్నిధ్యానుగుణం ప్రతిష్ఠాదికమాచరేత్ ।
 ప్రాయశ్చిత్తం సమభ్యుపాయ పాథకస్తునమాచరేత్ ॥ ౧౧౨ ॥ వి
 మృగీనాంచధామాదేర్మధాక్షాదీకేసతి । ఆచార్యస్త్యనుతాపార్త
 స్వమన్త్రేనుయుగంజపేత్ ॥ ౧౧౩ ॥ తదారభ్యబ్రహ్మచర్యవ్రత
 ఘోషానుగ్రహేషుహ । యావద్విశ్చున్నమాపత్తిజపేత్తన్త్రేనుతన్త్రేరః॥
 చతుష్టావార్పనంకుర్యాన్నర్వదోషప్రశాన్తయే । త్రిరాత్రంవాస
 స్త్రైరాత్రం పాత్రైభ్యో దానమాచరేత్ ॥ ౧౧౪ ॥ గౌరూహే
 మాదికానాం తు యథాశక్తిమునీశ్వరాః । బ్రాహ్మణాభాజయే
 న్నిత్యం శతంవాపి సపాత్రకమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ యావద్విశ్చున్నసహ
 నా విశేషేణార్చయేద్విభుమ్ । సద్ధానానైశు దేవస్యకృత్వాసం
 ప్రాక్షణాదిమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ శాన్తిహోమాం తథాదానం బ్రాహ్మ
 ణానాంచభోజనమ్ । కారయేద్యజమానస్తు ఆచార్యం దక్షిణాదిభిః॥
 తోషయేచ్ఛక్యేనుగుణం తేనతువ్యతి కేశవః । అపూర్వకల్పనా
 జ్ఞేయముద్ధారైఃకథంభలమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ లభ్యేయజమానస్తు నాత్రకా
 ర్యావిచారణా । ఇశ్యేవంమునిశాస్త్రాలా జీర్ణోద్ధారోనుయోదితః॥
 గతస్తు విశ్వాప్యసంప్రసన్నాదౌ మునిపుక్తవాః । ప్రాయశ్చి
 త్తం ప్రవక్ష్యామి శృణుస్వనువధానతః ॥ ౧౧౮ ॥ అస్మాతో దేశి
 కస్త్రేవం చక్షూలాదువహుతకః । కేశాస్థావ్యశుచిసప్తస్త్రి
 యంగత్వాప్యనాపుతః ॥ ౧౧౯ ॥ సంప్రేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛే
 స్సావయేన్నవభిర్న్మతైః । ఆచరేచ్ఛాన్తిహోమాంచ శతవారం జపే
 ద్మమమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ ఏతేషాం గర్భకేహోద్భవప్రవేశశ్చేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛేచ్ఛే
 సంపాద్యకృత్వాభిర్వైశ్చాన్తిహోమాదికంచరేత్ ॥ ౧౨౧ ॥ అదీ
 క్షితైరన్యతన్త్రీక్షితైరన్యతన్త్రైః । సంపాద్యకృత్వాభిర్వైశ్చాన్తిహోమాదికంచరేత్ ॥ ౧౨౨ ॥

స్నానం త్వథమాధమమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ శాన్తిహోమం జపంచాపి
తద్దోషస్యప్రశాంతయే । పతేహం గర్భగోహస్తాప్రవేశే నవిభిర్న్య
స్తేః ॥ ౧౩౨ ॥ సంస్నాప్య దేవదేవేశం శాన్తిహోమాదికం చరె
త్ । స్త్రీభిర్వాసుపనీతైర్వా తథావైభాసనైర్విజైః ॥ ౧౩౩ ॥
అవైష్ణవైర్వా సంస్పృష్టై బిమ్బైర్వధమమధ్యమమ్ । స్నానం వి
ధివత్కృత్వా శాన్తిహోమాదికంచరేత్ ॥ ౧౩౪ ॥ పత్యైప్రవిష్టై
గోహస్తరథమాధమమార్గతః । సంస్నాప్య విధివిధేవం శాన్తిహూ
మం సమాచరేత్ ॥ ౧౩౫ ॥ పతిరిహారికీవాపి కృత్యపస్తూరరోగ
వాక్ । కాణోవాన్థశ్చముగ్ధోవా బధిరోవాఙ్గహీనః ॥ ౧౩౬ ॥
పరస్త్రీగమనాసక్తిమణ్డోవాగోశకాపివా । రజస్వలాన్యజాన్యై
శ్చ సంస్పృష్టోగర్హభాదిభిః ॥ ౧౩౭ ॥ స్పృశేచ్ఛేద్భగవద్భిగ్భు
ధమోత్తమమార్గతః । సంస్నాప్య దేవం విధిచాచ్ఛి హూమాది
కంచరేత్ ॥ ౧౩౮ ॥ పత్యైప్రవిష్టో ధామాన్యకుర్యాదధమమధ్య
మమ్ । స్నానం దేవదేవస్య శాన్తిహూమానం తథాచరేత్ ॥ ౧౩౯ ॥
క్షత్రైర్వైశ్యైస్తథాశూద్రైస్తతత్ స్త్రీభిన్యవాద్విభాః । విప్యే
స్పృష్టేక్రమాతుర్కార్యాన్నిపనంత్యధమోత్తమమ్ ॥ ౧౪౦ ॥ మ
ధ్యమాధమసంజ్ఞంచ తథామధ్యమ మధ్యమమ్ । పత్యైర్గర్భగోహ
భ్యస్తాప్రవేశేమునిపుణ్డవాః ॥ ౧౪౧ ॥ అధమాధమసంజ్ఞంచ తథా
హ్యధమ మధ్యమమ్ । అధమోత్తమసంజ్ఞంచ క్రమాన్నిపనమా
చరేత్ ॥ ౧౪౨ ॥ సర్వత్ర శాన్తిహోమంచ సహస్రం జపమాచరే
త్ । అనులోమజసంస్పృశ్య బిన్బుస్యస్నానంభవేత్ ॥ ౧౪౩ ॥
మధ్యమోత్తమసంజ్ఞంతు ప్రవిష్టేత్యైహస్తతే । విమానేవాపినం
స్పృష్టై స్నానం మధ్యమాధమమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ ప్రతిలోమజసంస్పృ
ష్టై బిమ్బైర్మాత్తమ మధ్యమమ్ । స్నానంత్వాచరేత్తేహంప్రవేశే
గర్భమన్తిరే ॥ ౧౪౫ ॥ ప్రాసాదేవాపితైస్పృష్టై స్నానసత్కూత్త

మాధనమ్ । కుర్యాత్సర్వత్ర హోమంచ జపం ప్రాగ్వస్తునీశ్వరాః ॥
 దోరధూతో బ్రాహ్మణో వా క్షత్రియో వైశ్యపవవా । శూద్రోనులూ
 హజో వాపి వ్రతిలూనుజపవవా ॥ ౧౪౭ ॥ స్మృతేచ్ఛేద్యేవచిన్బు
 యుక్తి మేణస్సపసంభవేత్ । వధ్యమాధనుసంజ్ఞంచ తథా వధ్యను
 వధ్యనమ్ ॥ ౧౪౮ ॥ వధ్యమోత్తనుసంజ్ఞంచ హ్యుత్తమాధను
 సంజ్ఞకమ్ । తన్నధ్యనుంచ స్సపసం తథాప్యదుత్తమోత్తనుమ్ ॥
 ఏతైస్తు గర్భగేహాన్తప్రవేశే హ్యధమోత్తనుమ్ । వధ్యమాధను
 పూర్వంచ త్రితయంచోత్తమాధనమ్ ॥ ౧౪౯ ॥ తన్నధ్యనుంచస్స
 పసం హ్యేవ రేతగ్రామశోద్ధిజాః । అజ్ఞాతజాతభిశ్చోపైరైర్బిన్బు
 సన్సన్బునేకృతే ॥ ౧౫౦ ॥ సహస్రకలశేర్దేనం స్నాపయేద్విధిపూ
 ర్వకమ్ । తైస్తుగర్భగృహాభ్యన్తప్రవేశేతూత్తమోత్తనుమ్ ॥ ౧౫౧ ॥
 స్సపసంస్యాన్య సర్వత్ర శాన్తిహోమోజపస్తథా । ఆశౌచవద్భిర్మ
 నజైర్మహాపాతకభర్షణైః ॥ ౧౫౨ ॥ చక్షాతైస్సూక్తికోదకాభ్యస్తై
 శ్చైర్వా పులకపాదిభిః । సంస్పృష్టే భగవద్భిష్టై గౌఘృతేనా
 భిషిచ్యతిమ్ ॥ ౧౫౩ ॥ సంప్రాక్రమించ విధివత్కృత్వాశాన్తిం స
 మాచరేత్ । గౌదానాదీంస్తథాకుర్యాద్బ్రాహ్మణాంశ్చాపి భోజ
 యేత్ ॥ ౧౫౪ ॥ చిత్రమృణ్మయచిన్బుంతు నవీకృత్యయథాపిధి ।
 పునఃప్రతిష్ఠాం కుర్వీత స్వయంవ్యక్తాదికేషుచ ॥ ౧౫౫ ॥ చిత్రవి
 మ్పాదికంచాపి ననవీకృత్య పూర్వవత్ । సంప్రాక్రమణాదికం కు
 ర్యాత్తత్తు తేనైవశుభ్యతి ॥ ౧౫౬ ॥ ఏతైరాశౌచవత్సూప్తైస్త్వప్ర
 వేశే గర్భమర్ణరే । విమానస్పర్శనేచాపి హ్యలయథాని సర్వతః ॥
 మృత్వాత్మాని పరిత్యజ్య లాహపాత్రాని శోధయేత్ । ఆలయం
 చాపిసంశోధ్య మార్గనోల్లేపనాదిభిః ॥ ౧౫౭ ॥ పశ్చిగవ్యేన సం
 ప్రాక్రమ్య సర్వత్ర మునిపుణ్ణవాః । ఉత్తమోత్తనుమార్గేణ స్నాపయే
 ద్విధివత్ప్రభుమ్ ॥ ౧౫౮ ॥ తైర్గ్రహణ్ణపాభ్యన్తప్రథమావరణే

పిచా । ప్రవేశే ధానుసంశుద్ధిం ప్రాగ్వత్కృత్యా మునీశ్వరాః ॥
 అథ మోక్షమనూర్థేన స్నాపయేత్పురుషోత్తమమ్ । ద్వితీయావృత్తి
 మారణ్యరథ్యావరణపశ్చిమమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ తైరస్తస్సంప్రవిష్టాను
 కృత్యాఽలలయిషిశోధమ్ । అథమాధనుమాన్తేన దేవం సంస్నాప
 యేద్విజాః ॥ ౧౬౩ ॥ సర్వత్ర శాన్తిహోమంచ కుర్యాద్బ్రాహ్మ
 ãభోజనమ్ । చక్షూలైశ్శ్వపచైర్వాపిత్రమాదాద్విష్టుమన్తిరే॥౧౬౪॥
 నిరస్తరంకృతేవాసే మాసమేకం మునీశ్వరాః । మృతాన్మృతాణి ప
 రిశయ్య సంమార్జ్య భగవన్స్మహమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ గోమయేనాపని
 ప్యాక పర్యగ్నికరిణంచరేత్ । పుణ్యాహం వాచయిత్వాగ్ర పోక్ష
 యేత్పశ్చగ్నివ్యతైః ॥ ౧౬౬ ॥ గోగణం వాసయేత్తత్ర సర్వదోష
 ప్రశాంతయే । వాచయిత్వా మహాశాన్తిం బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః
 జోషయిత్వా ద్విజాం స్తత్ర తేభ్యోదద్యాన్తు దక్షిణామ్ । ఏవంమా
 సంతుమాసాద్ధం సప్తపశ్చన్యైహంతువా ॥ ౧౬౭ ॥ కృత్వా శు
 ద్ధిం మద్విరస్య బిర్భూవాం గోఘృతేషుచ ॥ కృత్వాభిషేచనం
 చాగ్నిత్సంప్రక్షిణమథాచరేత్ ॥ ౧౬౮ ॥ మాసుచం మృణ్మయం
 బిన్బుం తథాదిత్రమయంద్విజాః । నవీకృత్య యథాపూర్వం ప్రతి
 స్థాంపునరారభేత్ ॥ ౧౬౯ ॥ చక్షూలశ్వపచాద్యాన్తు ప్రమాదాన్
 గవ్యహే । కర్మణ్యధిక్రతాశ్చేద్దైస్తసహవాసేపిచద్విజాః॥౧౭౦॥
 స్నాత్వాసర్వేకుశామ్భశ్చ పీత్వా చాద్వాయణాదికమ్ । కృత్వా
 చాలయసంశుద్ధిం ద్విజభాజనపశ్చిమమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ సంప్రోక్షణాది
 కంసర్వం ప్రాగ్వదేవసమాచరేత్ । అన్తేనుశ్చూతస్సం కుర్యా
 న్సర్వదోషప్రశాంతయే ॥ ౧౭౨ ॥ తత్రైవప్రతిలోమాద్యాఃకర్మణ్య
 ధిక్రతాయది । ప్రాగ్వదాలయశుధ్యంతం సర్వంకృత్వా యథావి
 ధి ॥ ౧౭౩ ॥ సహస్రకలతైస్సాన్నినముత్సవంచ సమాచరేత్ । బ్ర
 హ్మత్రయిణీబుధ్రశవేత్తేప్పవానులోమజైః ॥౧౭౪॥ శవైస్సన్ని

(౯౦) పీఠానవింశతి థ్యాయే ప్రాయశ్చిత్తః. ౩౬౪

స్వేకాతుకేతు గోఘృతేనాభిషిచ్యతమ్ । సంప్రోక్షణం ప్రకుర్వీత
 సహస్రకలశాస్తవమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ శాన్తిహోమంచకుర్వీత జపంచాయు
 తసఃస్థయా । మానుషం చిక్రబియ్యస్యం నవీకృత్యయథావిధి ॥
 పునఃప్రతిష్ఠాం కుర్వీత సహస్రకలశాస్తవమ్ । తైశ్శవైర్గర్భగేహస్త
 ర్విమానేవాపిమాపి తే ॥ ౧౭౭ ॥ కుర్యాన్నంప్రోక్షణంచాపి స్నప
 నంచోత్తమోస్తవమ్ । ప్రతిలోనజచక్రాలసూతికాశవమాపి తే ॥
 బిచ్చేప్రతిష్ఠాం కుర్వీత నయనోష్ఠీలనంవివా । సహస్రకలశేశ్వాపి
 స్నాపయేత్సుగుహోత్తవమ్ ॥ ౧౭౮ ॥ ప్రాసాదే మాపి తేతైస్తు
 శివైశ్చంప్రోక్షణంచరేత్ । సహస్రకలశేశ్వాపి స్నాపయేద్విధిపూ
 ర్ణమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ ప్రధనావృతీనారభ్య రథావరణవిశ్చమే ।
 బ్రాహ్మణాదిశతైర్వాపి ప్రతిలోనశవాదితైః ॥ ౧౮౦ ॥ మాపి తే
 పాశురణైశ్చై చతుర్నాస్తమిజాంక్షిణమ్ । ఖాత్వామృదం సము
 త్సర్జ్య బహిఃప్రక్షిప్యశుద్ధయా ॥ ౧౮౧ ॥ సంపూర్ణచసమీకృత్య
 కార్యేన్మాన్దవాదికమ్ । శిలాతలంపీఠాం భూమిం దాహయేత్థననం
 వివా ॥ ౧౮౨ ॥ గోమయోహోపవిష్యాక పుణ్యాహోష్ణౌపణాదికమ్ ।
 పశ్చిగవేసనచాభ్యుక్త్య గోగణం తత్రవాసయేత్ ॥ ౧౮౩ ॥ వా
 చయిత్యా మహాశాస్త్రం భోజయేత్తత్రవై ద్విజాన్ । కృత్వైవం
 స్థూలసంశుద్ధిం శాన్తింకుర్యాదితిపరిమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ ముఖ్యోత్తమా
 స్తు స్నపనాన్నీచాన్తిమనుక్రమాత్ । స్నాపయిత్యా విశేషేణశా
 స్త్రిహేమామాదికంచరేత్ ॥ ౧౮౫ ॥ ఆలయే జననెవాపి ప్రమాదా
 మ్మనిపుద్గవాః । ప్రాయశ్చిత్తం భవేదేవం తత్తదావరణక్రమాత్ ॥
 సాలకుణ్డపవీతేషు గోపురే మన్దిరేషువా । విమానాద్భూహ్యతో
 వాపి పరివారాలయాదిషు ॥ ౧౮౬ ॥ వడ్డానాం బ్రాహ్మణాదీనా
 మనులామాదికస్యచ । మరణేజనననేవాపి తత్తదావరణోక్తవత్ ॥
 ప్రాయశ్చిత్తం ప్రకుర్వీత బియ్యస్పర్శాదికేపిచ । తత్తత్సన్నిధౌ

నుగుణం ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ ॥ ౧౯౧ ॥ ఏవంజహానసీ
వాపి యాగవజ్రపవనా । చణ్డాలాదిప్రతేనేనశవాద్యైర్వాపిదూ
షితే ॥ ౧౯౨ ॥ మృత్యాత్రాశిపరిత్యజ్య ఖననాద్యైర్నహీతలమ్ ।
సంశోధ్యకుణ్డచన్ద్రీఫమగ్నిం త్యక్త్వా యథాఽధి ॥ ౧౯౩ ॥ పునర
గ్నిం ప్రతప్తాప్య శాన్తిఃసామాదికంచరేత్ । స్వయంవ్యక్తాద్య
లయానామజ్ఞత్వేన ప్రకల్పితే ॥ ౧౯౪ ॥ గ్రామాదా బ్రహ్మవర్ణస్య
మరణం సమ్భవేద్యది । గ్రామమథ్యగతోయావచ్ఛవప్రిస్త్యవై
ద్విజాః ॥ ౧౯౫ ॥ గ్రామస్య తావదాశౌచం తదాదెవస్యపూజన
మ్ । నకుర్యాత్తచ్ఛవేగ్రామాద్వహిర్నితేమునీశ్వరాః ॥ ౧౯౬ ॥
సంప్రీక్ష్య సర్వతోగ్రామం పుణ్యాహూర్ణోపపూర్వమ్ । తత
స్తు దేవదేవస్య ప్రకుర్యాత్పూజనాదికమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ ఆచ్యై పూజ
నేవిప్రా గ్రామశ్చేచ్ఛవచూషితః । ఆరభ్యపూజనం శీఘ్రంకుర్యా
త్తవైరిణదేశికః ॥ ౧౯౮ ॥ ప్రాగ్వద్రావహోక్షణాజ్ఞై పునఃపూ
జనమాచరేత్ । గ్రామే శూద్రాదిమరణం సమ్భవేద్యదివైతదా ॥
ఆశౌచం కృహమాత్రస్య గ్రామాశౌచం నవిద్యతే । తత్రాపి భగ
వద్దేహసమీపే ద్విజసత్తమాః ॥ ౨౦౦ ॥ ఏకాదశధనుర్భ్యంతశ్చ
ద్రాది శవచూషితే । నిహాస్య తచ్ఛవంవశ్చాతుర్యద్వైవస్య
పూజనమ్ ॥ ౨౦౧ ॥ పురగ్రామాద్యజ్ఞతయా క్షప్తేపి భగవన్సృహే ।
అన్తశ్శవంచేగ్రామాద్యం నకుర్యాద్దైవపూజనమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ చతు
శ్శతబ్రాహ్మణైస్తు యుక్తేగ్రామపురాదికే । అన్తశ్శవేపినైవాస్తిగ్రా
మాశౌచం మునీశ్వరాః ॥ ౨౦౩ ॥ తత్రాపి భగవద్దేహసమీపేనైక
వీధిషు । శవప్రిస్తతచేద్యేనం నార్పయేత్ప్రీక్షణాత్పురా ॥ ౨౦౪ ॥
ఉత్పవాజ్ఞతయా క్షప్తగ్రామాదా రాష్ట్రసమగ్రలాత్ । చణ్డాలపతి
తోదక్యా సూతరా శబరాదిభిః ॥ ౨౦౫ ॥ అధిష్ఠితవశ్వనాద్యై
ర్నద్యమాంసాదిభిస్తథా । శవాఙ్గిభిశ్చవందుష్టై సర్వత్రైఃత్రవా

క్షతిమ్ || ౨౦౬ || ఖాత్వామృతంపమధ్యత్య బహిఃప్రక్షిప్య శుద్ధ
యా । సమాపూర్య సమీకృత్య పఞ్చగవ్యోక్తణాదికామ్ || ౨౦౭ ||
శుద్ధంకృత్వా గ్రామశాంతిం కుర్యాత్తద్దోషశాంతయే । రేతోమూ
త్రపురీషాద్యైః రుధిరాపేయవాన్తిభిః || ౨౦౮ || నిష్ఠీవనాస్థిమాం
సాద్యేర్నిమైస్సప్త మునీశ్వరాః । ఉత్తమోత్తమమార్గేణ స్నా
పయేచ్ఛాన్తిమాచరత్ || ౨౦౯ || ఏతైఃప్రాసాదసంస్పృశ్య మధ్య
మోత్తమమార్గతః । సంస్నాప్య దేవదేవేశం శాన్తిహేమానుం స
మాచరత్ || ౨౧౦ || ప్రథమావరణైశ్చైస్తు సంస్పృష్టేమునిపుత్రాః ।
అథమోత్తమమార్గేణ స్నాపయేత్పురుషోత్తమమ్ || ౨౧౧ || ద్విలి
ంగావరణాదాతు శశ్యన్యత్రాది మాషితే । తక్షణాత్తద్బహిర్ని
త్వా మార్జనోల్లేపనాదిభిః || ౨౧౨ || శోధయిత్వా భువంపశ్చాత్ప
ఞ్చగవ్యైస్తు సేవయేత్ । శాన్తిహేమానుం తతఃకుర్యాత్సర్వదోషప్ర
శాంతయే || ౨౧౩ || ఉత్తైవ భగవద్దేహే ప్రథమావరణాదిమ్ । రజ
సామాషితే స్త్రీణాం తచ్ఛురం జానుమాశ్రికిమ్ || ౨౧౪ || ఖాత్వా
తుమ్మద్భిరవ్యాభిరాపూర్యధరిణీతలమ్ । గోమయా మోఘభిరాని
ప్య పర్యగ్నికరిణంతథా || ౨౧౫ || పుణ్యాహవాచనంపఞ్చగవ్యై
రభ్యక్షుణంతథా । కృత్వారజస్వలాభిస్తు స్పృష్టం ద్వారక వాటక
మ్ || ౨౧౬ || సక్షాళ్య వారిణా భూయస్తాసాం మార్గంచ మార్జ
నైః । గోమయా లేపనైశ్చైవ శోధయిత్వాలయస్థితామ్ || ౨౧౭ ||
మృదాభ్రాంతాంశ్చపరిత్యజ్య ప్రాసాదాన్తస్థితంవిభుమ్ । అథమో
త్తమమార్గేణ స్నాపయిత్వా తతైవహి || ౨౧౮ || రజస్వలా సన్ని
కృష్టం విమృంచస్నాప్యశాస్త్రుతః । శాన్తిహేమానుం జపంచాపే
కుర్యాద్దేశికసత్తమః || ౨౧౯ || మాడ్జాలమూషికాసర్పహణ్డూక
సరటాదిభిః । గౌరీభిశ్చాపిభిద్యతైః విమృశంస్పృశేనే సతి ||
స్నాపయేన్నవభిఃక మైభురైవదేవం మునీశ్వరాః । పిపీలికాద్యైర్ని

స్వస్య స్వస్యేహోహోనవిద్యతే || ౨౨౦ || విమృశోముఖశంస్పృ
 ష్టే తథావై వర్షవిస్తృభిః | అథమాధనుమాగ్నేః స్నావ్యశాన్తింసమా
 చరేత్ || ౨౨౧ || శ్వవైశ్చగర్హభైరుష్టైర్వరాహేశ్చ శివాశ
 తైః | విమృశంష్టైస్నావయేత్తముత్తమోత్తనుమార్గతః || ౨౨౨ ||
 సహస్రసంఖ్యయాశాన్తిహోమంచ జపమాచరేత్ | ఏతైర్గర్భగృహో
 భ్యస్తాప్రవేశే స్వర్కసేవీవా || ౨౨౩ || మధ్యమోత్తనుమాగ్నేః
 స్నావయేత్పురుషోత్తనుమ్ | ప్రథమావరణాభ్యస్తాప్రవేశేత్స్వధమో
 త్తనుమ్ || ౨౨౪ || స్నవనంకారయేత్తేహం ద్వితీయావరణాదిషు |
 ప్రవేశశ్చైద్దేవదేవమధమాధనుమార్గతః || ౨౨౫ || సంస్నావ్యశా
 న్తిహోమంచ సహస్రం జపమాచరేత్ | మాగ్ధాలాదిశతైర్విమృశం
 గ్భవేత్స్వధమోత్తనుమ్ || ౨౨౬ || స్నవనం శాన్తిహోమామంచ కు
 ర్యాద్దేశికనత్తమః | తైస్తుగర్భగృహోభ్యస్తాప్రవేశే నవభిర్భుజైః ||
 స్నావయేద్దేవదేవంతు శాన్తిహోమామం తథాచరేత్ | ప్రథమావర
 ణాశ్చైద్దేవదేవతే తద్భుజీర్షయేత్ || ౨౨౭ || మాగ్ధైర్నోమయా
 లేప్తేఃపఞ్చగవ్యైశ్చ శోధయేత్ | గోమహివ్యవృజాద్యైస్తు నా
 నరాదిశతైస్తథా || ౨౨౮ || విమృశంష్టైస్నావయేత్తముత్తమోత్త
 నుమార్గతః | ఏతైస్తుగర్భగృహోత్తక్షాపితేమధ్యమోత్తనుమ్ || ౨౨౯ ||
 స్నవనం శాన్తిహోమంచ కుర్యాద్దేశికనత్తమః | పూర్వోక్తానాం
 గవాదీనాం ప్రథమావరణాదిషు || ౨౩౦ || జననే మరణేచైవ తచ్చ
 వంభనవాదిభిః | సంశోధ్యస్నావయేద్దేవమధమోత్తనుమార్గతః ||
 శ్వగర్హభవరాహోదిశతైస్సప్తైశ్చ కౌతుకే | సంప్రీక్షణం తథా
 శాన్తిహోమాదీంశ్చ సమాచరేత్ || ౨౩౧ || ఏతైఃప్రాసాదసం
 స్పర్శ ఉత్తమోత్తనుమార్గతః | స్నావయేద్దేవదేవంతు ప్రథమావర
 ణాదిషు || ౨౩౨ || తైర్దేవదేవం మధ్యమోత్తనుమార్గతః |
 సంస్నావ్యశాన్తిహోమాదీంకుర్యాద్దేశికనత్తమః || ౨౩౩ ||

తథానుహానసేయాగగేహేశ్వదిప్రవేశనే । తచ్ఛబ్దవైష్ణవపితేనా
 పున్యత్వాత్ప్రాణి పరిత్యజేత్ ॥ ౨౩౭ ॥ లాహపాతాని సంశో
 ధ్య కృత్వాసంమార్గవాదికమ్ । పశ్చిగవ్యైశ్చ సంప్రీక్ష్య శాన్తి
 శానానుం సమాచరేత్ ॥ ౨౩౮ ॥ త్రైపుకుష్టాది సంస్పర్శే చున్నీ
 స్పర్శే తథాప్యజాః । త్యక్త్వానగ్నమవ్యంతు స్థాపయేద్విధిసన్ని
 జాః ॥ ౨౩౯ ॥ కాంత్యైర్వైస్తథాఘృతేకకుక్కుటైశ్చ కపాత
 కైః । శేయదిభిశ్చ గౌధాభిర్బిమ్బస్పర్శేమునీశ్వరాః ॥ ౨౪౦ ॥
 వాధ్యమోక్షానుమాన్తేన స్నాపయేచ్ఛాన్తిమాచరేత్ । ఏతేషాం గ
 న్ధ్యగహోష్ఠ్యప్రవేతే ముసెల్పదాః ॥ ౨౪౧ ॥ అథమోత్తనుమార్గ
 ణ స్నాప్యశాన్తిం సమాచరేత్ । ప్రథమావరణాద్యేషు హ్యప్రవే
 శ్య స్థలేద్విజాః ॥ ౨౪౨ ॥ ఏషాః ప్రవేశే తత్ స్థానం ప్రీక్షయేన్మ
 భ్యగవ్యైః । శాన్తి శానావాదికం కుర్వాన్స్పర్శేషప్రశాన్త
 తమ్ ॥ ౨౪౩ ॥ కాగాదినాం శవేషుప్యే పిన్ద్యైర్వోద్గమోద్గ
 మమ్ । స్నపనశాన్తిహోమంచ కుర్వాన్త్యేషాశాన్తయే ॥ ౨౪౪ ॥
 త్రైపు ప్రాసాదసంస్పర్శే వాధ్యమోక్షానుమాన్తాః । స్నాపయేత్త్రై
 పదేవంతు ప్రథమావరణాదమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ త్రైస్త్రిమితే స్థలతత్తుచా
 న్నివోద్గేషవాదిభిః । సంకీర్త్య పశ్చిగవ్యైశ్చ ప్రీక్ష్యం శాన్తిమా
 చరేత్ ॥ ౨౪౬ ॥ మనఃసంతోషేన్ద్రీయైః ప్రీప్యోన్మగ్నం సమాచ
 రేత్ । శిథిలీపరభూతుక్కుప్తే కాంతానుమాద్విజాః ॥ ౨౪౭ ॥ వింబో
 పరిసమున్నే తత్సముద్భృత్య తత్క్షణాత్ । విహృభిషేచసం
 కృత్వా పశ్చిగవ్యైర్వర్యధాపథి ॥ ౨౪౮ ॥ కృత్వా సంప్రీక్ష్యం ప
 శ్చాచ్ఛాన్తిహోమం సమాచరేత్ । గోభూతిలాదికందద్యాన్త్యై
 వస్యప్రశాన్తయే ॥ ౨౪౯ ॥ సహస్రం బ్రాహ్మణాన్త్రేపభౌజ
 యేస్తునిపుక్తవాః । ప్రాసాదేగర్భగేహేవా శిథిల్యాః సముద్భవే ॥
 ఉత్తమోత్తమమార్గేణ స్నాపయేత్పురుషోత్తమమ్ । శాన్తిహోమా

దికంసర్వం ప్రాగ్విదేవసమాచరేత్ ॥ ౨౫౧ ॥ ప్రాణారెనాజ్ఞాపే
 శాపి గోపురే వాహనాదికే । శిథిలీసరఘాదీనాం ఎత్తికాదేసము
 ద్భవే ॥ ౨౫౨ ॥ ఛత్రాకాణాం సముత్పత్తౌ బ్రహ్మదర్శనముఢితౌ ।
 తత్క్షణాంతసముద్భవే ప్రాకృత్యేత్పాద్యగవ్యతేః ॥ ౨౫౩ ॥
 అథమోత్తనుమాగ్నః సంస్కాప్య పురుషోత్తమమ్ । శాంతిహామా
 దికంసర్వం ప్రాగ్విదేవ సమాచరేత్ ॥ ౨౫౪ ॥ భగవన్సన్తిరే పి
 ప్రాగ్వికృతంచేయజనేనైః । ఆసనేహ్వాసనంబైవ శయినుభో
 జనాదిమ్ ॥ ౨౫౫ ॥ తత్స్థానం పశ్చిగవ్యేన ప్రాత్యశాంతి
 సమాచరేత్ । విష్ణోసర్వశనేహతే భగ్నుక్తం యథావిధి ॥
 సద్ధాయప్రాక్షుణ్యత్వా సహస్రకిలైస్తథా । సంస్కాప్య దేవి
 శాన్తర్థం హుత్వా బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౨౫౬ ॥ సహస్రస్థ్య
 యాకృత్వా కుర్మాదనైవహోత్సవమ్ । ప్రాసాదేస్వశనేహతే
 భగ్నం సద్ధాయ సూక్ష్మసత్ ॥ ౨౫౭ ॥ సప్రోక్షుణ్యదిక్కిత్వా
 ఉత్తమోత్తనుమాగ్నః । సంస్కాప్య దేవంతమిశాన్తహామాదిక
 చరేత్ ॥ ౨౫౮ ॥ ప్రథమావరణాద్వేషా గోపురెనాజ్ఞాపేశునా ।
 భవేదశనిపాతశ్చేదధమోత్తనుమాగ్నః ॥ ౨౫౯ ॥ స్నపనంశాన్త
 హామానుంచ బ్రాహ్మణానాంచ భోజనమ్ । ఆభోత్పాతస్యశాన్తం
 తు వత్సామిశ్మణురెద్విజాః ॥ ౨౬౦ ॥ ఉల్కాశన్యాదిసాతేచ
 నక్షత్రైః పఠితేచఖాత్ । సధూమేచదిశాంబాహే భూతాద్యావేశ
 తేన్యపే ॥ ౨౬౧ ॥ చుర్భిక్షే వ్యాధితేరాష్ట్రే తథానై శశ్రుస
 జ్జాతే । సూర్యోదయస్య వ్యత్యాసే భూకమ్పే తద్విచారణే ॥
 అశివ్యప్రావనావ్యప్తౌ దివ్యచుష్టుభినిస్సనే । రాత్రావిష్ట్రధనుర్దశే
 జలైర్నిజసనేతథా ॥ ౨౬౨ ॥ చష్టోద్దయేఽన్ధకారేచ వివాగ్నిం
 భూమదర్శనే । ప్రతిసూర్యప్రదర్శేచ దివానక్షత్రదర్శనే ॥ ౨౬౩ ॥
 దర్శనే చాలమీనస్య రాత్రౌ సూర్యప్రదర్శనే । స్వప్నేతుచష్ట్రే

పఠనే భూమాజ్వలనదర్శనే ॥ ౨౬౬ ॥ భూతాది దశ్యనేత్రైవవ్యో
 మ్ననేమిస్వనేతథా । ఆకాశే గ్రహయుద్దేచ నిమిత్తంతు పినాద్వ
 జాః ॥ ౨౬౭ ॥ ఆర్ద్రవృక్షస్య పఠనే తక్షణపథతెగిరా । వృక్షే
 గ్వన్యథలెన్యస్త్రే శిలాయామజుగరేతథా ॥ ౨౬౮ ॥ శిలావర్షేత
 ధాకానాం రిక్తేనాచదర్శనే । ద్విశీర్షజంతు ప్రసవే చుప్రేక్షణే
 సన్భవే ॥ ౨౬౯ ॥ విశిష్టజంతు ప్రసవే మనుష్యపశుపక్షిభు ।
 ఏవమానేనైవ క్షుణ్ణశేషు మహాశ్వాశేషు సత్స్వపి ॥ ౨౭౦ ॥ తద్వై
 షశాన్తిం విప్రన్తాగ్నికారయేదదిరాన్మృతః । ఘాతనోక్తవిధానేన
 నిర్మితేచైవ పేశుభే ॥ ౨౭౧ ॥ చక్రాముగ్రహపూర్వైశ్చ యథా
 వశం చైవ తేషుచ । కుండైశ్చ దశసంఖ్యైశ్చ బ్రహ్మవృత్తాదిసన్భవైః ॥
 సమస్తైః పైర్లెగావైః సేవితైః పాగ్నివీరితైః । పంచభిర్మథురా
 త్రైశ్చ విశీభూతైః ప్రయోజయేత్ ॥ ౨౭౨ ॥ మహాత్మగాణాం వో
 గాణాం శాస్త్రయే మంత్రవిశ్లేషైః । అయుతం నియుతం లక్షం కోటి
 స్తం యథాబలమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ షణ్మాతవ్యం పూర్ణాయాపార్థం ద
 సభిర్మంత్రవిశ్లేషైః । కుండైశ్చ మధ్యపూర్వైశ్చ మంత్రాణాం నియు
 తైః ప్రమాత్ ॥ ౨౭౪ ॥ చక్రాజ్ఞే ద్వాపశాన్తైవ ఎస్వత్రైస్తాక్షరేణ
 బు । పదజైవ పదశ్రైతు శక్త్యాభే ప్రణవేనతు ॥ ౨౭౫ ॥ జితంత
 యాచశుగ్రశ్రే విశ్వతాత్రితాత్రికాణికే । ద్వాత్రింశ్చ విశ్వభ్య
 న్మసింహానుష్టుభేనతు ॥ ౨౭౬ ॥ మదర్శనన్మసింహేన చక్రపణ్డ
 త్కరారికే । ఎరాహేనార్థచక్రాభ్యవృత్తై సాద్యనేనతు ॥ ౨౭౭ ॥
 కిష్ట్యోన్వయం మధ్యవేద్యాం పాగ్నికుత్తం దక్షిణోత్తరే । శేషాణి
 పఠితకుర్యాద్విత్తునైవ విదితుచ ॥ ౨౭౮ ॥ సిద్ధమంత్రానియోక్త
 వ్యాహోతారిశ్చాదికర్తృణి । సర్వకుండ్యాని సర్వేషాం మంత్రాణా
 మిచ్ఛగాగురోః ॥ ౨౭౯ ॥ కల్పనీయానివామంత్రానియతస్సర్వ
 ఫలప్రదాః । న్యస్తమంత్రైర్ద్యథాన్వాయం జపాయస్తే సఖ్యయా

తథా ॥ ౨౦౦ ॥ గొధూహేనతీలాన్నానం దానైర్యగ్యజనస్య
 చ । తృప్తికార్యా విశేషేణ దివ్యావ్యయతనస్యచ ॥ ౨౦౧ ॥
 ప్రజాపాలనశీలేన భూపేనాత్మసీతేచ్ఛనా । శాన్తిరెవంపిథా
 కార్యా నాప్రృష్టైర్నానుభిష్టనైః ॥ ౨౦౨ ॥ ముఖ్యకల్పవిధిరయ
 మనుఃప్రేక్ష్యజోత్సహః । పూర్వవదాగ్రగేహేతు పశ్యకుణ్డేష్వ
 నుత్తమాత్ ॥ ౨౦౩ ॥ న్యసప్తమిశ్చభక్తిస్త్రీప్రేక్షరతుగన్వ
 నైః । మనుక్ష్మీగాదధర్మస్త్రైర్వగపంచభక్తియంతఃఖ్యగా ॥ ౨౦౪ ॥
 పృథగ్గా జానయ్యాత్మస్త్రీలక్షణాన్య విధానివేత్ । గొధూ
 హేనాచకింకర్యాత్పత్నిద్వయముర్జితః ॥ ౨౦౫ ॥ సర్వత్రా
 దైశ్వజానోహప్రాప్తికింయూత్సవేదరేత్ । తథావిన్యసృహస
 కేచలనేతీనతేన ॥ ౨౦౬ ॥ పరివేదిమతేస్సేన సర్వావేర్జిత
 నశ్చవే । స.సోగ్రహణశ్చకృత్సాభిప్రాయోక్తం శాన్తిగాదరే
 త్ ॥ ౨౦౭ ॥ మునీషాంసృవాస్తం దివస్య సర్వవేదప్రశాన్తయే ।
 హృదీహాన్తస్త్రితేదిన్య అకష్టావశ్యసంభవే ॥ ౨౦౮ ॥ పయో
 గభూమిస్త్రైర్నానాభిరేవైష్టైర్జితః । పృథగ్విస్థిసూచ్యైస్త్రి
 ప్నాపయోగైస్తవాసకాన్ ॥ ౨౦౯ ॥ తస్యపూర్వోదితాం శాన్తియ
 స్త్రివాస్తం సమాచరేత్ । రక్షిన్వైశ్చ సజ్జితే ప్రాసాదాద్విమసి
 త్వతః ॥ ౨౧౦ ॥ శక్తీవైఃత్రాశ్చయత్సా గోనయా లేపనం త
 థా । పశ్యన్తిగరణంపంచవైస్సప్తప్రేక్షణం తథా ॥ ౨౧౧ ॥
 పశ్యన్తిపశ్యన్తి విధిగ్నంప్రేక్షణం తథాచరేత్ । సంపాప్య వధు
 న్నాభ్యాదేవప్రథమప్రసాదనైః ॥ ౨౧౨ ॥ కుర్యాత్పూర్వోది
 తాంశాన్తియస్సనాస్తం యథావిధి । వధువైక్షీరవక్షేతైస్త్రి
 ష్టసూత్రైః ॥ ౨౧౩ ॥ స ప్నాప్యదేవం సప్నాహం ప్రాగ్విచ్ఛా
 న్తం సమాచరేత్ । అకష్టాధానవతే తమాధ్యై పరితేదురీమే ॥
 సద్ధాయ పూర్వవచ్చిన్యైం కృత్వా సంప్రేక్షణం విభోః । కుర్యా

(౯౩) ఏకానవింశే భాగ్యయే ప్రియశ్చిత్తవిధిః. ౩౬౯

హుర్వోదితాంశా నిమనైకుర్యాన్మహాశసమ్ ॥ ౨౯౬ ॥ ఏవం
 వహోత్పాదదాశశా నిర్విప్రీక్షప్రకీర్తితా । అథనిత్యాధర్పవాదీనాం
 ప్రియశ్చిత్తంతు నత్యతే ॥ ౨౯౭ ॥ అస్మాతోఽనూర్వపుష్టౌ
 శ్వాపవిత్రోఽనుపవీతకః । నగ్నోవా హ్యేకవస్త్రోవా జీర్ణవస్త్ర
 ధరస్తువా ॥ ౨౯౮ ॥ తథాపరుషితంచాసా దధానోసీలవస్త్రధృ
 క్ । దద్ధంస్త్రీధరోవాపి హ్యర్త్రీవస్త్రీధరస్తువా ॥ ౨౯౯ ॥ అనా
 చాన్తా భ్యానహీనా ముక్తకేశస్తథాద్విజాః । స్వినాన్తృప్తహాసాన్
 కువర్త్యాశ్వసంశ్చ స్రువన్ ద్విజాః ॥ ౩౦౦ ॥ నిష్ఠీవాదియుతశ్వా
 పి దేవంసంపూజయేద్యది । తద్ద్రోవశాస్తయే విపాః ఆప్తాతరమను
 త్తనమ్ ॥ ౩౦౧ ॥ జపేన్మహావ్రతవారంతు శతవారంతువాద్విజాః ।
 పురసంసంపూజనంకుర్యాద్దైవస్య ఓక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౩౦౨ ॥ కేశాస్థి
 లోష్టదీరాన్మృగస్పృశ్యస్పృశ్యకూషితః । తథామూత్రపురీషాదీన్ స
 మాక్రమ్యహ్యనాన్లుః ॥ ౩౦౩ ॥ ఆశౌచవద్భిస్సంస్పృష్టశ్చక్షా
 లామృతపాతకః । దుధిరాద్యన్వితాన్తృప్తౌ పూజయేద్యది కేశేవమ్ ॥
 సప్తగవ్యైస్సాన్వయత్వా పునః పూజనమాచరేత్ । కాకగృ
 హ్ధౌ విభిన్నవిష్టశ్శాన్వైర్వా గర్భభాదిభిః ॥ ౩౦౪ ॥ (పాషణ్డప్ర
 తిలోమాద్యైః పశ్యతై హీనచృత్తభిః ।) వైశ్యృతాదిభిశ్చాపి
 సంస్పృష్టః పూజయేద్యది । అథనాథనుమాగౌణ స్నాపయేత్పు
 రుషోత్తమమ్ ॥ ౩౦౫ ॥ చక్షాల్లైర్వా తథా శ్లైష్మైరుదకాన్
 సూతికాదిభిః । మహాపాతకీభిస్సంస్పృష్టః స్త్రీయంగత్వాహ్యనాన్లు
 ః ॥ ౩౦౬ ॥ పూజయేద్యది దేవేశం నీచమధ్యనుమాగ్ధతః । సం
 స్నాప్యదేవంతదను పునః పూజనమాచరేత్ ॥ ౩౦౭ ॥ పరస్త్రీగ
 మనానక్తికుష్ఠీవాప్యజ్ఞహీనకః । కాణోవాన్ధోపిమూకోవా బధి
 రిషబుగ్గ్రోవవా ॥ ౩౦౮ ॥ అపస్తారీ తథోత్పత్తౌ దేవంసంపూజ
 యేద్యది । అథమోత్తమమార్గేణ దేవంసంస్నాపయేద్విజాః ॥ ౩౦౯ ॥

అశౌచవాన్వా పతిరఃకుష్ఠోవా గోశకోపివా । శుభోపాతకవాం
 శ్వాపి దెవంసంపూజయేద్యది ॥ ౩౧౧ ॥ ఉత్తమోత్తమమార్గేణ
 సంస్నాప్య పురుషోత్తమమ్ । శాన్తిహోమాం మూలమన్త్రజపం
 చాపినమాచరేత్ ॥ ౩౧౨ ॥ క్రిమికీటాదిభిర్దుష్టధాన్యపుష్పఫలాది
 భిః । పాణ్యజ్జతుషభస్తాస్థికేశదంతనఖాదిభిః ॥ ౩౧౩ ॥ స్పృష్టైర్ద్రా
 వ్యైస్తథాస్పృశ్యపాణిస్పృష్టైఃఫలాదిభిః । తథాపర్యపితైర్ద్రావ్యైః
 పత్రపుష్పఫలాదిభిః ॥ ౩౧౪ ॥ పూజనేనతిదేవస్య మూలమన్త్రం
 శతంజపేత్ । చణ్డాలపతితోదకాన్య సూతికాప్రతిలోమజైః ॥
 శబరాద్యైశ్చ సంస్పృష్టైర్ద్రావ్యైశ్చాస్త్రవిన్దితైః । పత్రపుష్ప
 దిభిశ్చేవ స్పృష్టైర్వా గోముఖాదిభిః ॥ ౩౧౫ ॥ మనుష్యైర్దక్షిణ
 ద్రవ్యైస్తథాస్పృశ్యమృగాదిభిః । క్రిమికీటపతక్యాస్థి దంతకేశనఖా
 దిభిః ॥ ౩౧౬ ॥ తుషేష్పభస్మలాష్టాద్యైర్యక్షైర్ద్రావ్యైస్తథాద్వి
 జాః । పూర్వంసమర్చితైర్ద్రావ్యైస్తథాపర్యపితోదకైః ॥ ౩౧౭ ॥
 పూజనేనతిదేవస్య పుంసూక్తేన కుశోదకైః । స్నాపయత్వా మూ
 లమన్త్రమష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥ ౩౧౮ ॥ శాన్తిహోమంతువా కు
 ర్యాత్సర్వదోషప్రశాంతయే । జన్మభక్షితపుష్పద్యేర్మీచావాససమీ
 పకైః ॥ ౩౧౯ ॥ అన్యారామోద్భవైఃపుష్పైర్ద్రావ్యైర్దక్షిణైఃతైః ।
 శూద్రానీతైఃపుష్పగేహద్భూర్యద్భేషరూపిభిః ॥ ౩౨౦ ॥ భూగ
 తైఃపత్రపుష్పద్యైఃఫలాద్యైర్వార్పనేహరేః । క్షీరేణస్నాప్య దే
 వేశనష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥ ౩౨౧ ॥ మూలమన్త్రం పునశ్శుద్ధప
 త్రపుష్పాదిభిర్యజేత్ । జీర్ణవస్తైర్విరథాత్తైశ్చ జీర్ణైశ్చ త్రాదిభి
 స్తథా ॥ ౩౨౨ ॥ అశోధితార్ఘ్యపాత్రాద్యైఃకృతే దేవస్య పూజ
 నే । అష్టోత్తరశతంజప్త్వా పునఃపూజనమాచరేత్ ॥ ౩౨౩ ॥ కే
 శాఘోద్యశుచిస్పృష్టైఃస్పృష్టైశ్శూద్రాదిభిస్తథా । శ్వాశాదిభి

ర్వానంసమస్తైశ్చ ఛాద్యాలామ్యపహతకైః ॥ 325 ॥ వస్త్రైఃసం
 పూజితేదేవే అథమోత్తమమార్గతః । సంస్కార్య దేవదేవంతు శా
 న్నిశాలానుంసమాచరేత్ ॥ 326 ॥ చక్షాలసూరకొదకాన్యస్మి
 స్తైర్వస్త్రైఃప్రపూజనే । ఉత్తమోత్తమమార్గేణ స్నాప్యశాన్తిం స
 మాచరేత్ ॥ 327 ॥ కేశాస్థిశ్వాదిభిశ్చూద్యైస్సమస్తం కారావ
 సవస్త్రైకమ్ । పునస్సంశోధ్య దేవాయ దద్యాచ ఛక్షాలపూర్వకైః ॥
 సమస్తం కారావసవస్త్రైః సవస్త్రైశ్చేష్టునిపుక్తవాః । పట్టవస్త్రైః
 తు శూన్యాద్యైస్సమస్తం సంహృక్షయేద్విభాః ॥ 328 ॥ చక్షా
 లపూర్వైఃస్పృష్టాః జలైశ్చక్షాళయేన్దురుః । అజావినుహిషాష్ట్రా
 జ్యైస్సైలైరెర్ణజైస్తథా ॥ 329 ॥ పాగ్నిశ్శసమృతైస్తైలైఃఫల
 వైర్వాపిదీపనే । అజాదిక్షీరదధ్యాజ్యైర్హోమేవా మునిపుక్తవాః ॥
 శాన్తిహోమం ప్రకుర్వీత తద్దోషస్యప్రశాన్తయే । పూర్వోక్తజ్యాది
 భిర్దేవస్సవనేవానివేదనే ॥ 330 ॥ అథమోత్తమమార్గేణ స్నవనం
 శాన్తిమాచరేత్ । నరభుక్తైర్వస్త్రైఃశ్చైర్దేవస్యాదికేకృతే ॥ 331 ॥
 శాన్నిశాలానుంప్రకుర్వీత సహస్రం జవమాచరేత్ । ధూప్తేఃపాగ్
 నిశ్శసంమితైఃస్తైలజైస్సుహితైరపి ॥ 332 ॥ అన్వేర్దుర్గధజైశ్చేష్ట
 వపూజయేద్ద్యదిమోహతః । కపిలాగొఘృతేనైవ హుత్వాహుఃస
 హస్రకమ్ ॥ 333 ॥ జాతిపుష్పసహస్రేణ దేవమభ్యర్చ్య దేశి
 కః । పునశ్శుద్ధం మునిశ్రేష్ఠాఃకర్పూరాగరుధూపయేత్ ॥ 334 ॥
 దేవతాన్తరనిర్ధాల్యదుష్టద్రవ్యైఃప్రపూజనే । అథమాధమమార్గేణ
 స్నాప్యశాన్తిం సమాచరేత్ ॥ 335 ॥ చక్షాలసూతికొదకాన్యస్మి
 స్తద్వాశవదూపితాత్ । కూపాత్సముద్భుతైస్తోమైఃకృతే దేవస్య
 పూజనే ॥ 336 ॥ ఉత్తమోత్తమమార్గేణ స్నవయేత్పురుషోత్త
 మమ్ । అన్తస్తిర్యక్పూతాఃకూపాత్సముద్భూత్వా ప్రతిలోమజైః ॥
 సముద్భుతైర్జలైర్దేవమర్చయేద్ద్యదిమోహతః । తద్దోషప్రశాన్తయే

కుర్యాత్స్నానముత్తమమధ్యమమ్ । 310 ॥ అస్తర్జంతు శేవా
 స్నాపాద్విష్ణుశ్రావణమదాపితాత్ । దేవతానరనిర్ధాల్యదుష్టా
 ద్విధృతవారిభిః ॥ 311 ॥ పూజనే దేవదేవస్య స్నానంస్థామ
 త్తమాధమమ్ । అస్తశ్శవోషితాద్వాపి స్పృష్టాచ్యుష్ణాలపూర్వకైః ॥
 సరసఃప్రోద్భుతైస్తోమైఃపూజనేమధ్యమోత్తమమ్ । స్నానంకుర్యా
 త్తు దేవస్య అస్తస్తిర్యక్శవోషితాత్ ॥ 312 ॥ స్పృష్టాద్వాప్రతి
 లామాద్యైస్సరసఃప్రోద్భుతైర్జలైః । పూజనేసతి దేవస్య స్నానం
 వాధ్యమ మధ్యమమ్ ॥ 313 ॥ స్పృష్టాచ్యుష్ణాలపూర్వైర్వామ
 సుచ్యశవమాపితాత్ । తటాకాదుద్భుతైస్తోమైఃపూజనేత్వధమో
 త్తమమ్ ॥ 314 ॥ స్నానం దేవదేవస్య కుర్యాద్దేశికసత్తమః ।
 అస్తశ్శవోషితేకూపే స్పృష్టేచ్యుష్ణాలపూర్వకైః ॥ 315 ॥ సర్వ
 ముద్భృత్య తత్తాయం తదర్థంవా మునీశ్వరాః । పుణ్యాహం వాచ
 యిత్యాధ ప్రోక్షయేత్పిష్పగవ్యకైః ॥ 316 ॥ తిర్యగ్భవాదిశిష్ట
 పై జలస్వాధ్యం సముద్ధరేత్ । పాదంవాపి సముద్భృత్య ప్రోక్షయే
 త్పంచగవ్యకైః ॥ 317 ॥ చుచుర్వర్వాదిజన్తూనాం శవైర్ముత్రపు
 రీషకైః । చుప్తేవా శివనిర్ధాత్ర్యేకూపేతజ్జలముద్ధరేత్ ॥ 318 ॥
 పాదంవాపి తదర్థంవా సేచయేత్పంచగవ్యతః । చక్షులాలద్యశుచి
 స్పర్శమనుష్య శవమాపితే ॥ 319 ॥ ప్రతిలామజసంస్పర్శతిర్య
 క్చవవిమాపితే । కుర్యాత్సరసికూపోత్తప్రాయశ్చిత్తార్థమేవచ ॥
 తటాకే శవచక్షులాలస్పర్శనాద్యేర్విమాపితే । ఆచరేత్సరసిప్రోక్త
 ప్రాయశ్చిత్తార్థమేవచ ॥ 320 ॥ యద్వాసరసివిస్తీర్ణై తటాకేచ
 మహత్తరే । కుమ్భావాంతు సహస్రంవా శతంవా జలముద్ధరేత్ ॥
 దివాసముద్ధరేత్తాయం రాత్రోచేదగ్నిసన్నిధౌ । చక్షుల సూతికౌద
 ణ్య శబరైర్నద్యపాదిభిః ॥ 321 ॥ శ్వస్పగాలవరాహాద్యైఃకా
 క్తగృధ్రాదిభిస్తథా । స్పృష్టాన్నపానభక్ష్యాదైర్దేవాయవినివేదనే ॥

(౯౪) పరీక్షానామకేఽథ్యాయే ప్రాచీనాశ్చిత్తవిధిః. ౩౭౩

తథాపిరమాంసాస్థిసంస్కృతాన్మవినివేదనే । శవాదిమాంసితేగృహే
 పక్వాన్నస్యనివేదనే ॥ ౩౫౬ ॥ మృత్యాత్మాణిపరిత్యజ్యలా
 హపాత్మాణిశోధయేత్ । కృత్వాచాలయసంశుద్ధిం సర్వేషాంత్వా
 యథావిధి ॥ ౩౫౭ ॥ కురుక్కుశోదపానంచ స్నపనంచోత్తమో
 త్తమమ్ । కృత్వాదేవస్య విధివచ్ఛాన్తిహోమంసమాచరేత్ ॥ ౩౫౮ ॥
 ధరస్త్రీగమనాసక్తైర్భత్యౌభత్యౌభవేకిభిః । అవేష్టవైశ్వసంస్పృ
 ష్టహవిషోవినివేదనే ॥ ౩౫౯ ॥ త్యక్తం పర్యుషితంవాపి దుష్టంవా
 యోగ్యమానుషేః । వాణ్మూకమూషికానరైర్విధాతైస్పృష్టమేవ
 నా ॥ ౩౬౦ ॥ క్రిమికీటపతక్లాద్యైస్సపృష్టం కేశాదిమాంసితమ్ ।
 శ్వాసాహతం తథాఘ్రీణం తథాపూర్వం నివేదితమ్ ॥ ౩౬౧ ॥ నివే
 దయేచ్ఛేదన్నాద్యం కుమైర్భుర్వాదశభిఃక్రిమాత్ । సంస్నాప్యదే
 వదేవేశం శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ ౩౬౨ ॥ శ్వశృభ్రాదిస్పృ
 ష్టచుల్యం పక్వాన్నవినివేదనే । ప్రాగ్వర్త్వాదశభిఃకుమైర్భుస్సాన్మ
 పయేత్పురుషోశ్మమమ్ ॥ ౩౬౩ ॥ చక్షూలాద్యైస్సపృష్టచుల్యం ప
 క్వాన్నవినివేదనే । పశ్పాపింశతిభిఃకుమైర్భుస్సపయేత్పురుషోత్త
 మమ్ ॥ ౩౬౪ ॥ అత్యుష్ణంచాతీతంచ రజస్తచక్లాన్వితమ్ । మృ
 త్వాపాణైర్హృషితంనా వావిశ్చేద్వినివేదయేత్ ॥ ౩౬౫ ॥ జపే
 శ్చహస్తవారంతు మూలమన్త్రం ద్విజోత్తమాః । అయాజ్ఞేయైః
 కోద్రవాద్యైఃకృతస్య హవిషోఽర్పణే ॥ ౩౬౬ ॥ నిషిద్ధశాకమూ
 లానాం ఫలానాంవానివేదనే । గోఘృతేనస్నాప్యదేవం శాన్తి
 హోమానుం సమాచరేత్ ॥ ౩౬౭ ॥ మహాహవిర్విధానేతు విశేష
 శ్శూక్రియతాంద్విజాః । పవనాలయమన్యత్ర సాధితందీక్షితేతరైః ॥
 అమన్త్రసంస్కృతంచాన్నమవిధక్తమలక్షణమ్ । నిరీక్షితమయో
 ద్యైశ్చ సంస్పృష్టం మాక్షికాదిభిః ॥ ౩౬౮ ॥ సంప్రాక్యచాస్త్రీ
 తోయేన నివేద్యం యత్నగౌరవాత్ । అన్యత్రైవం దుష్టహవిః

ల్పనేశాన్తిమాచరేత్ || 320 || మక్షికాఘ్నజ్వరద్యైర్దప్తః
 క్షం పురీషకేః । వత్రపుష్పఫలాద్యన్నం త్యక్తవ్యం తదధిష్ఠితమ్ ||
 అస్త్రోదకేన సంప్రత్యక్ష్య దద్యాద్దేవాయభక్తిః । అకృత్వా భూ
 తనంశుద్ధిం మస్త్రీన్యాసాదికంతువా || 321 || హృదిదేవమనభ్య
 ర్ఘ్య నిర్మలాల్వ్యాద్యాననాదికమ్ । విఘ్నసంశోధనంవాపి స్థానసం
 శోధనంతథా || 322 || అకృత్వాదేవయజనం కుర్యాచ్ఛేష్టాహ
 తోద్విజాః । తద్దోషశాస్త్రయేమూలమస్త్రీంజప్త్వా సహస్రకమ్ ||
 బుత్తంకర్మతతఃకృత్వా పునఃపూజనమాచరేత్ । అఘ్నోదీవాండ్ర
 వ్యలాపే దహనాప్యాయనాదికే || 323 || బుత్తేవా విష్ణుగాయ
 త్రీం శతంజప్త్వా యథావిధి । ద్రవ్యన్యాసాదిసంపాకరంకృత్వా
 ఘృతీనామర్చయేత్ || 324 || ప్రాసాదద్వారదేవానాంత
 థాఽఽవరణవాసినామ్ । బుత్తైర్ఘ్నే త్సూరతస్తతస్త్రాన్త్రీన్య
 థాక్రమమ్ || 325 || అస్త్రోత్తరశతంజప్త్వా పునరర్చనమాచరేత్ ।
 ప్రాసాదద్వారదేవానాం పరివారగణస్యచా || 326 || విపర్యా
 సే మూలమస్త్రీం శతంజప్త్వాత్రిమాద్యజేత్ । పీతార్ఘనమకృ
 త్వైవ దేవసమ్పూజనేకృతే || 327 || పీతాధిదేవతామస్త్రీం శ
 తంజప్త్వా యథోదితమ్ । పునఃపీతార్ఘనంకృత్వా దేవమభ్యర్చ
 యేన్దురుః || 328 || కర్తారావద్యజ్జిబిమ్బేషు వినాఽఽవాహనమర్చ
 నే । లయయాగం భోగయాగం వినావాభ్యర్చనేకృతే || 329 ||
 సహస్రవారంసంజప్త్వా మూలమస్త్రీం యజేత్సువః । మస్త్రీ
 హానాక్రియాహానౌ ముద్రాహానౌత్యైవచ || 330 || భోగమస్త్రీ
 క్రియాదీనాం విపర్యాసేపిచద్విజాః । తద్దోషశాస్త్రయేమస్త్రీమ
 స్తోత్తరశతంజపేత్ || 331 || పూజాకాలేతు ఘృతాయాశ్చాబ
 నేతు వివర్జితే । వేదఘోషవిహీనేవా శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ||
 పూర్వక్షప్రాపకారేతు మ్యానేద్విగుణసస్తుభిః । పునరభ్యర్చనం

కృత్వా అష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥ 3౮౫ ॥ ఔవచారికపాంసస్పర్శ
హృదయజ్ఞమూహపితామ్ । పరిచ్యుతౌచ భోగానాం గ్రయాణాం
క్రమశోద్ధిజాః ॥ 3౮౬ ॥ పూజానై సర్వబీజాని మాత్రావిత్రం
ఘృతోదనమ్ । నివేదనీయం దేవస్య విశేషజ్యోతిరస్పరమ్ ॥
మాత్రాదానాది హానాశు దేవం మజ్జశవారిభిః । సంస్నాప్యశాన్తి
హోమం చ కుర్యాత్తద్దోషశాంతయే ॥ 3౮౭ ॥ అకష్టాద్దీపనిర్వాణే
పూజామధ్యమునీశ్వరాః । పునరుద్దీప్యశాన్త్యర్థం హుత్వా నేత్ర
మనుంజపేత్ ॥ 3౮౮ ॥ అనిర్వాణస్యదీపస్యనాశేతు మునిపుజ్జ
వాః । క్షీరేణస్నాప్యదేవేశం శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ 3౮౯ ॥
పునరారోప్య తద్దీపం జపేన్మృతసహస్రకమ్ । పాకస్థానాదాహృ
తేషు దేవనీరాజనార్థతః ॥ 3౯౦ ॥ దీపేషేష్వకతమోదీపా యా
యాదుపరతీయది । ప్రమాదాద్వాతవేగాద్యేషు పురప్రాద్వినివేద
నాత్ ॥ 3౯౧ ॥ శ్రేణిజ్ఞోజాయ లేపశ్చాద్యదివ్యాధ్యాదిపీడనమ్ ।
తస్మాత్ప్రీతివ్యసహసా మూలమష్టోత్తరంజపేత్ ॥ 3౯2 ॥ తథా
నీరాజనేనష్టై పాక్ష్విశ్చాన్వా సమర్పణాత్ । పునఃప్రదీప్యసహ
సా జపేన్మన్తస్త్రిం సహస్రకా ॥ 3౯౩ ॥ అయోగ్యజనసంస్పృష్టై
తతుఃస్మృతం విహాయతు । కుమ్భాంతరం నమాపాద్య తేన తంతు
సమాచరేత్ ॥ 3౯౪ ॥ పూజాకాలే ధూపపాత్రై దీపపాత్రైశ్చ
వాద్విజాః । నీరాజనార్థకుమ్భైవా ప్రమాదాత్పతితేనతి ॥ 3౯౫ ॥
ఘృతాయాశ్చాప్లవ్యపాత్రాదేశ్చత్రాదీనాంతువాద్విజాః । పఠనే
ప్రజపేన్మన్తమ్ష్టోత్తరసహస్రకమ్ ॥ 3౯౬ ॥ ధూపపాత్రాదికేభి
గ్నే పునస్సన్ధాయపూర్వవత్ । పఞ్చగవ్యైస్తు సంప్రోక్ష్య పూజ
నాదానియోజయేత్ ॥ 3౯౭ ॥ కృత్తేషు పూజాకాలేషు లుప్తైక
ప్తింశ్చిదర్పణై । తదనంతరకాలేతు దేవం ద్విగుణవస్తుభిః ॥ 3౯౮ ॥
పూజయెద్ద్విత్రికాలేషు లుప్తేషు మునీనస్తమాః । త్రిచతుర్గుణై

ర్ద్రైవ్యేపూజయేతురుషోత్తమమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ ఏకాహవర్చనా
 హీనేత్వధమాధనుమార్గతః । దేవంసంస్నాప్యవిధివచ్ఛాన్తిహోమం
 సమాచరేత్ ॥ ౪౦౧ ॥ యజ్ఞేద్విగుణితద్రవ్యైర్వాప్రీక్షాణాభో
 జయేత్తథా । ద్విదినాదౌతుపత్యానై పూజాహీనే మునీశ్వరాః ॥
 అథమోత్తమమార్గేణ స్నాప్యశాన్తిం సమాచరేత్ । తావద్విగుణి
 తైర్ద్రైవ్యైర్దినసంస్థానశేనతు ॥ ౪౦౩ ॥ దేవమారాధ్యవిధివచ్ఛాన్తి
 పూజాభోజయేద్బహుళా । ఏకమాసేర్చనాహీనేతూత్తమో
 త్తమమార్గతః ॥ ౪౦౪ ॥ సంస్నాప్యదేవంవిధివత్ప్రాగ్వచ్ఛాన్త్యా
 దికంచరేత్ । సంవత్సరత్రయోదర్వాక్షాపాదూర్ధ్వం ద్విజోత్త
 మాః ॥ ౪౦౫ ॥ పూజాలాపేతు దేవస్య కుర్యాత్సంప్రీక్షణం
 తథా । తావద్విగుణితైర్ద్రైవ్యైర్దినసంస్థానశేనతు ॥ ౪౦౬ ॥ దేవ
 మభ్యర్చ్యవిధివత్సహస్రం భోజయేద్విజాః । సంవత్సరత్రయో
 దూర్ధ్వం పూజాలాపేతు మానుషే ॥ ౪౦౭ ॥ పునఃప్రతిష్ఠాం కు
 ర్వీత స్వయంవ్యక్తాదికేషుతు । కుర్యాత్సంప్రీక్షణంచాపి సహస్ర
 కలశాష్టవమ్ ॥ ౪౦౮ ॥ మనుష్యుర్నిశేష్ఠానై పూజాలాపాదికే
 ద్విజాః । ప్రాయశ్చిత్తంతుక్మత్వేన నిత్యపూజాదికం చరేత్ ।
 స్వయంవ్యక్తాదికేష్ఠానే పూజాలాపాదికేసతి । పూజాయాం వ
 ర్తమానాయాం ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ ॥ ౪౧౦ ॥ సమీక్షరి
 ధిదర్భాణాం కూర్పానాం హవిషామపి । ఆజ్యస్థాల్యాదిపాత్రా
 ణామగ్నైఃస్థణ్డిలకుణ్డయోః ॥ ౪౧౧ ॥ సుక్కురివస్యప్రణీతాయాఅ
 భావే లక్షణోద్భుతే । శాస్త్ర్యర్థంజుహుయాత్తద్రీప్రాగ్వద్వాప్య
 పకషష్పకైః ॥ ౪౧౨ ॥ ఏతేహంభేదనేఛేదే వహ్నిదాహాదికే
 సతి । పునరన్యం సమాపాద్య శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ ౪౧౩ ॥
 అథావేకాస్తసమిథామాజ్యేన చరుణాహానేత్ । సమిద్భిరాజ్య
 భావేతు తైర్వారాహూనుమాచరేత్ ॥ ౪౧౪ ॥ అలాభేహవిషో

న్యేషామాజ్యేన జహుయాతుస్థిః । సర్వధాహోమకర్తార్థం తిల
 మాజ్యం నలోపయేత్ ॥ ౪౦౫ ॥ తిలాజ్యయోరభావేతుహవనం
 పాన్యన్నిరర్థకమ్ । శాన్తిఃసాలామంప్రకుర్వీత తద్దోషపాన్యపనుత్ర
 యే ॥ ౪౦౬ ॥ వహ్నీకుణ్డేస్థలెచుల్యాం సంస్కృతేనుగతింగతే ।
 పునరాధాయసంస్కృత్య శాన్తిఃసాలామాదికంహునేత్ ॥ ౪౦౭ ॥
 అగ్నిప్రతిష్ఠాకర్తృదా మోహోదవిధివత్కృతే । పునర్విధివదాపాద్య
 శాన్తిహోమంసమాచరేత్ ॥ ౪౦౮ ॥ వహ్నీస్సప్తైతథా స్పృ
 శ్యేన్యకేశాస్థినఖరైరపి । యథావన్తూలమన్త్రేణ జహుయాత్సర్వి
 షాశతమ్ ॥ ౪౦౯ ॥ ఉదక్యాసూతికాద్యైశ్చ సన్నికృప్తైః సమం
 హునేత్ । సంస్పృష్టేనయం సమాధాయ జహుయాచ్ఛాయ
 తంజపేత్ ॥ ౪౧౦ ॥ అసమిద్ధేహుతేఽగ్నౌతు పునర్హోమంసమాచ
 రేత్ । నైమిత్తికేషు కామ్యేషుచోత్సవేషువిశేషతః ॥ ౪౧౧ ॥ తద
 జ్ఞానుతేభుగ్యాగం కుణ్డేనన్యస్త్రిసమాచరేత్ । విపర్యాసేకృతే
 మోహోచ్ఛాన్తిఃసాలామం సమాచరేత్ ॥ ౪౧౨ ॥ హుతశేషహ
 టిశ్చేషే భుక్తేయోగ్యజనైర్వివా । జపేన్తూలాయుతంమస్త్రీదా
 తాకిల్బిషశాస్తయే ॥ ౪౧౩ ॥ ఏకద్విత్రిచతుఃపఞ్చ వటాగ్రలెషు
 యథాక్రమమ్ । సజగల్ప్యయాగం సాలామాన్తం హవనం నక్కు
 తంయది ॥ ౪౧౪ ॥ ద్విగుణంహవనంకుర్యాత్పూర్ణాన్తం మస్త్రీ
 విత్తమః । ఏకందినం సమారధ్య మాపాన్తం సాలామలాపనే ॥
 అథమోత్తమమార్గేణ సంస్పృష్య పురుషోత్తమమ్ । తత్తద్విగుణ
 తైర్నైర్నైర్హోమకర్తృసమాచరేత్ ॥ ౪౧౫ ॥ మాసోద్ధ్వం వత్సరా
 దర్వాకోహోమలాపేఽథమోత్తమమ్ । స్నవనం శాన్తిఃసాలామం
 చ సహస్రీహుతిభిశ్చరేత్ ॥ ౪౧౬ ॥ వహ్నీర్ధ్వం హోమలాపేతు
 స్నవనం మధ్యమోత్తమమ్ । శాన్తిఃసాలామంచ గౌదానంకుర్యా
 ద్బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౪౧౭ ॥ వత్సేఽపివస్తూనాం తత్తత్కర్తృ

వేదసదేశికః । బలిందత్వాభరణాచ్చస్త్యే శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ ౪౨౯ ॥ తత్రైవబలివస్తువామస్పృశ్యస్పృశ్యేద్యుతాః । తత్రైవపాత్రైః భిక్షులే కేశలోష్ఠాది దూషితే ॥ ౪౩౦ ॥ తత్తత్కత్వాస్త్యే న నిర్వర్త్య మూలమష్టోత్తరం జపేత్ । బలిం దుష్టేన దత్వాచ్చేద్యాచ్చాన్తిహోమామపురస్సరమ్ ॥ ౪౩౧ ॥ బలిందత్వా విశేషేణ పరివారమనుంజపేత్ । ముద్రామస్త్రీక్రియాధ్యానద్రవ్యాణాం భోగరూపిణామ్ ॥ ౪౩౨ ॥ తత్తద్దానస్వరాణాం చ తాశన్మత్రాదికస్య చ । విశేషాద్బలికాలేతు హానిరుత్పద్యతేయది ॥ ౪౩౩ ॥ జపేన్ములసహస్రంతు మస్త్రీధ్యానసమన్వితః । యానా బలివిచ్చేతు పూజేయోగ్యజనైస్సతి ॥ ౪౩౪ ॥ కుశోదకేన సంప్రీత్య శాన్తిహోమం సమాచరేత్ । అస్పృశ్యేర్యదిసంస్పృష్టో బలివిఘ్నస్య వాహకః ॥ ౪౩౫ ॥ పఞ్చగవ్యేన సంప్రీత్య శుచినా స్త్యేనవాహయేత్ । బలికాలే దీపనాశే పునరాహుప్యదీపకమ్ ॥ ౪౩౬ ॥ కృత్యాచోత్సవశేషంతు శాన్తిహోమం సమాచరేత్ । బలివిమ్పే నిపతితే శివీకాదా మునీశ్వరాః ॥ ౪౩౭ ॥ స్థాపయిత్వా యథాపూర్వం బలిశేషం నయేత్తతః । తద్దోషశాస్త్రయేకుమ్మైర్మనవభిస్సన్నిపయేద్విభుమ్ ॥ ౪౩౮ ॥ సవిఘ్నయా నపతినేప్యేనం శాన్తిం సమాచరేత్ । నిత్యోన్మవార్థవిమ్పేతు యానాన్నిపతిలేఖువి ॥ ౪౩౯ ॥ తదేవాధ్యైత్యేతద్భిన్నుచుక్తతంస్సావ్యమస్త్రీవిత్ । అథమాధమమాగ్రేణ శాస్త్ర్యర్థం జాహుయ్యాదను ॥ ౪౪౦ ॥ తత్రైవచక్రతంబిమ్బం సమాధాయ యథాపురమ్ । కృత్యాప్రాతిష్ఠికంకర్తృస్వస్థానేస్థాపయేదను ॥ ౪౪౧ ॥ యావత్సమాధికాలంతు తావద్భిన్నుస్తరేణవా । కూర్పేనవాఽన్యవిమ్పేన కుర్యాన్నితోత్సవంహరేః ॥ ౪౪౨ ॥ బలివిఘ్నస్య మూర్ధస్థపుష్పాదిపతనేతువా । కిరీటపతనేవాపి తద్దోషస్యప్రశాస్త్రయే ॥ ౪౪౩ ॥ స్నవనం నవభిః కుమ్మైశ్చాన్తి

ఘోషంపమానరేత్ । బలికాలేతు వ్యత్యక్తావశతేవారయోషి
 నః ॥ ౪౪౪ ॥ తద్దోషశాస్త్రయేకుర్యాచ్ఛాన్తిహోమం ద్విజోత్త
 మాః । బలిదానవిహితేతు ఏకకాలార్పణాదికే ॥ ౪౪౫ ॥ బలిం
 ద్విగుణితం దద్యాత్తథా త్యేకదివేద్విజాః । బలిప్రదానహితేతు హు
 త్వా మూలశతంతతః ॥ ౪౪౬ ॥ తత్తదావరణద్వారదేవానాం స్వ
 స్వసంజ్ఞయా । జుహుయాత్తిలమిశ్రేణ ఘృతేనైవశతంశతమ్ ॥
 ద్విదినాదౌతుమాసాంతం తమాధ్వం వత్సరాన్తిమమ్ । వక్షాదూ
 ర్ధ్వంఘ రహితే బలిదానేఽధమాధనుమ్ ॥ ౪౪౭ ॥ తదుత్తమంచ
 స్వపనం క్రమాద్వై మధ్యమోత్తమమ్ । శాన్తిఘోషానుంచ కుర్వీ
 త ద్రవ్యేర్ద్విగుణితైర్బలిమ్ ॥ ౪౪౮ ॥ సూతకంవాన్యతాశౌచం
 పూజాకాలేశ్రుతంయది । ఆశౌచమాచరేద్విప్రప్రసాదాన్తే దేశి
 కొత్తమః ॥ ౪౪౯ ॥ దేవస్యనిత్యపూజాదౌ మోహాన్బిధాన్తసజ్జర
 త । సంహితాసజ్జరేవాపి జాతేతద్దోషశాస్త్రయే ॥ ౪౫౦ ॥ సం
 ప్రోక్షణంపురాకృత్వా సహస్రకలశాప్లవమ్ । మఘానాశ్చవంచ కు
 ర్వీత నాన్యథాశాన్తిరివ్యతే ॥ ౪౫౧ ॥ ఏకత్రవీక్షితస్తస్త్రై సిద్ధా
 నైవామునీశ్వరాః । నకుర్యాద్దేశికోఽన్యత్ర పూజవాదీనపిద్వి
 జాః ॥ ౪౫౨ ॥ తస్త్రైభేదేనసిద్ధాన్తభేదేనాపున్యవాదిషు । ఆ
 చార్యత్వం తథార్త్విజ్యం నకార్యం మోహతఃకృతే ॥ ౪౫౩ ॥
 దోషాయ కల్పతేరాజరాష్ట్రధామక్షయాయతనై । పశ్చిరాతో
 క్రమాద్దేణ పూజ్యమానేప్రతిష్ఠితే ॥ ౪౫౪ ॥ వైఖానసేఃపూజితే
 తు ప్రతిష్ఠాం పునరాచరేత్ । తతైవ కర్తవ్యమృణాం సాజగర్యమ
 పినాచరేత్ ॥ ౪౫౫ ॥ కర్తాణాంస్వపనాదీనాం యతఃకర్తవ్యహితం
 ద్విజాః । యష్టివైకర్తవిమ్బేతు తత్రైవచనమాచరేత్ ॥ ౪౫౬ ॥
 తత్తతఃకర్తవ్యమృణాం తత్రపన్నిహితేనతి । తత్తతఃకర్తవ్యేమాణాం
 వ్యత్యక్తయం వచమాచరేత్ ॥ ౪౫౭ ॥ అసన్నిధానే తేహంతు కా

స్త్రీశక్త్యాదిదోషతః । తద్దేశకాలానుగుణం తత్రసన్నిహితంభవేత్ ॥
 యద్యత్కర్తార్థవిఘ్నంతు తత్రసర్వం సమాచరేత్ । స్వవనద్విత
 యంచైవ నిత్యనైమిత్తికాత్మకమ్ ॥ ౪౬౦ ॥ నిత్యోత్సవవిధానంచ
 తథానేమిత్తికోత్సవమ్ । తీర్థయాత్రావిధానంచేదేవంకర్తాణి పం
 చవై ॥ ౪౬౧ ॥ శయనోత్థాపనంకర్తృతాకూర్పసమాచరేత్ ।
 యద్వాశోభార్థవిఘ్నంతు పూజ్యమానే ప్రక్షిప్తే ॥ ౪౬౨ ॥ ఏనం
 కథితమేకస్త్రిక విఘ్నసన్నిహితేసతి । విఘ్నస్వయేసన్నిహితేతత్త
 త్కర్తృవిభేదతః ॥ ౪౬౩ ॥ కృత్వా తదన్యస్యకలం యథాయోగం
 సమాచరేత్ । ఏవమభ్యాహృకర్తవ్యం తత్తద్విఘ్నప్రకాశితే ॥
 సర్వేషు కర్తృవిఘ్నేషు తత్రసన్నిహితేషువై । తదా తేహంతు చిం
 బానాం వ్యసయం నసమాచరేత్ ॥ ౪౬౪ ॥ ప్రమాదాద్వ్యత్య
 యేజాతే కుర్యాత్సప్తసముత్తమమ్ । అతఃపరం ప్రవత్యాయామి ప్రా
 యశ్చిత్తంతుచాత్సవే ॥ ౪౬౫ ॥ పురస్తాత్సర్వకర్తార్థమర్చితేష్వ
 జుగరేష్వను । రక్తేషు శ్యామిషువర్ణేషుతథాతిర్యగ్గతేషుచ ॥ ౪౬౬ ॥
 వక్త్రేషుచాప్రయాణేషు దక్షిణాభిముఖేషుచ । విధిహీనేషుచాస్పృశ్య
 పృష్టేష్వధిక్వతైర్వి నా ॥ ౪౬౭ ॥ పాలికాదిషుభిన్నేషు నష్టేషు
 పశితేషుచ । మూషికాద్యేషుదష్టేషు మూలమన్త్రాయితఃజపే
 త్ ॥ ౪౬౮ ॥ పునఃకృత్వాజుగరారోపం శాన్తిహోమం సమాచ
 రేత్ । సకృన్నియుక్తపాత్రేషు మృణ్మయేషు పునర్ద్విజాః ॥ ౪౬౯ ॥
 బీజావాపేకృతేవిప్రీ మహాదోషప్రజాయతే । తచ్ఛాచ్చైవ
 శాన్తిహోమంతు కృత్వాఘోమోఽజుగరార్పణమ్ ॥ ౪౭౦ ॥ స
 మాచరేత్పాలికాదా వల్మీకాదిసముద్భవే । తాన్ త్యక్త్వానేషు
 పాత్రేషు బీజావాపం సమాచరేత్ ॥ ౪౭౧ ॥ శాన్తిహోమం త
 థాకృత్వా భోజయేద్బ్రహ్మణాశతమ్ । కర్తృార్థమజుగరంకృ
 త్వా తత్రాత్మకరణేద్విజాః ॥ ౪౭౨ ॥ అజుగరానపితాత్యక్త్వా

(౯౬) ఏకానవిశేషే ధ్యాయే ప్రాయశ్చిత్తవిధిః. ౩౮౧

శాన్తిహోమం సమాచరేత్ । అనర్వత్వజుగరం మోహాదారభేతు
 మహూస్యవే ॥ ౪౭౪ ॥ సద్యఃకృత్వాతదన్యదుర్బీణావాపం
 యథావిధి । శాన్తిహోమం ప్రకుర్వీతతద్దోషపాపమత్రయే ॥ ౪౭౫ ॥
 దేవతావ్యత్యయజాతే పాలికాకౌముదీశ్వరాః । అష్టోత్తరశతం జ
 ప్త్వా శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ ౪౭౬ ॥ తతైవపాలికాదీనాం
 స్థానవ్యత్యయసమ్భవే । అష్టోత్తరశతంజప్త్వా క్రమేణ స్థాపయే
 త్సునః ॥ ౪౭౭ ॥ పాత్రాణాం పాలికాదీనాం విహీనే లక్షణాది
 కే । జపేదష్టాక్షరమనుమష్టోత్తరసహస్రకమ్ ॥ ౪౭౮ ॥ కర్తవ్యేదే
 శికాదీనాం దేవదేవస్యవాద్విజాః । నష్టైకౌతుకసూత్రైశ్చ ఛిన్నై
 వామునిపుష్పవాః ॥ ౪౭౯ ॥ సూత్రాంతరం పునర్బధ్వా శాన్తిహో
 మం సమాచరేత్ । రక్షాబంధవివాకిర్నూపారమ్భేమునిసత్తమాః ॥
 సద్యోబధ్వా ప్రశీసరం శాన్తిహోమంసమాచరేత్ । మహోత్స
 వాదుర్బుధ్వేషు ప్రతిష్ఠాప్రోక్షణాదికే ॥ ౪౮౦ ॥ కర్మణిస్సపనా
 దావా బద్ధప్రతిసరోగురుః । ఋత్విజశ్చ తథాభూతా మధ్యేష్యా
 శౌచసమ్భవే ॥ ౪౮౧ ॥ భవంతిస్తవాశుచయస్తత్తత్కర్తవ్యసానక
 మ్ । శాపంవా సూతకాశౌచం కర్తానంతరమాచరేత్ ॥ ౪౮౩ ॥
 కర్మమధ్యేష్మానమాత్రం కార్యం శావస్యసమ్భవే । కర్మమధ్యేపి
 వాశౌచం భవేదాత్మాన్వితేమృతే ॥ ౪౮౪ ॥ పితామాతాజ్యేష్ఠపు
 త్రో భార్యాచాత్మాన్వితాస్తృతాః । తదాగురోరభ్యనుజ్ఞాం లభ్యాన్
 న్యోదేశికౌత్తమాః ॥ ౪౮౫ ॥ తద్దోషస్యప్రశాన్త్యర్థముత్తమోత్త
 మమార్గతః । దేవంసంస్నాప్యశాన్త్యర్థం హుత్వాహుతిసహస్రక
 మ్ ॥ ౪౮౬ ॥ గౌభూతిలాదికందత్వా బ్రాహ్మణాభోజయేద్బ
 హూత్ ॥ తతస్సమాపయేత్కర్మ శేషంధక్తిసమన్వితః ॥ ౪౮౭ ॥
 ఏవంగురౌవ్యాధితేవా మృతేవాన్యస్సమాచరేత్ । కర్మశేషంద్విజ
 శ్రేష్ఠాఃప్రాయశ్చిత్తపురస్సరమ్ ॥ ౪౮౮ ॥ ప్రమాణరహితేపంశే

పతే బాలధ్వజేపిచ । వర్ణభూషణనామాద్యే దృఢాయష్టాతుతైః ॥
 ఘోరకేచావతేపీతే ప్రపాయాం ధ్వజరజ్జుషు । ఆచరేచ్ఛాన్తిహా
 మంశ అష్టోత్తరశతంజపమ్ ॥ ౪౯౦ ॥ ఛిన్నేభిన్నేఽగ్నివాదధైర్యపై
 మూషకదంశితే । విష్ణుత్రరుధిరాపేయ రెతా నిష్ఠీవనాదిభిః ॥
 దూషితేధ్వజముత్సృజ్య ప్రాగ్విదన్యం సమాచారేత్ । ప్రతిష్ఠా
 ప్యాకదృష్టాగ్రమానయిత్యాధమేనతు ॥ ౪౯౧ ॥ సంస్కాప్యదోష
 శాన్త్యర్థం జుహుయాత్సర్పిషాశతమ్ । ప్రమాఢేఽధ్వజవస్త్రస్య
 రత్నాకార్యాకదీప్తితైః ॥ ౪౯౨ ॥ ఆరోహణం నదోషోఽత్ర రత్నా
 హేతోర్ద్విజాతీభిః । ధ్వజస్యరజ్జువిచ్ఛేదే కిఞ్చిచ్చిన్నేఽతువాధ్వ
 జే ॥ ౪౯౩ ॥ యష్టిఘట్టావిహీనేనా శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ।
 సుజీర్ణాఘోరదృష్టాదీః పరిత్యజ్యతతోపరాః ॥ ౪౯౪ ॥ సంస్కృ
 త్య యోజయేత్తత్ర బధ్వాతు ధ్వజసజ్జాపా । మధ్యమస్పవనానై
 తు శాన్తిహోమం సమాచరేత్ ॥ ౪౯౫ ॥ వర్ష వాతాతపస్పర్శైః
 ప్రవర్ణైః ఖగధ్వజే । నకిఞ్చిదవ్యనిష్ఠంప్యాత్ ప్రమాఢేఽయావదు
 త్సవమ్ ॥ ౪౯౬ ॥ బద్ధధ్వజపతేస్త్రమేఘ వాతవేగాదిహేతుభిః ।
 మూలదేశేతువిచ్చిన్నే సధ్వజే పతితేనతి ॥ ౪౯౭ ॥ అకృత్యాధ్వ
 జవిన్లెషం స్థాపయేచ్ఛేషసజ్జాపా । స్పవనంచోత్తమంకుర్యాచ్ఛతు
 స్థావారపవాదికమ్ ॥ ౪౯౮ ॥ గోభూహేమతిలాదీనాం దానం శ
 త్రాప్తసమాచరేత్ । ఉత్సవధ్వజభజ్జేన రాజ్యాద్భుక్తిః ఫలవేన్ను
 పః ॥ ౪౯౯ ॥ తప్తా త్రతృపిహారాధం త్వరయా శాన్తిమాచరేత్ ।
 హేతుభిర్వాతవేగాద్యైర్ధ్వజే నిపతితేభువి ॥ ౫౦౦ ॥ క్షిప్రముద్భృ
 త్యతద్బధ్వా స్పవనంచాధమేనతు । శాన్త్యర్థం జుహుయాదాజ్యం
 తిలేన శతసంఖ్యయా ॥ ౫౦౧ ॥ ధ్వజేనిపతితేభిన్నే కుర్యాత్సప
 నముత్తమమ్ । పునరన్యంసముత్పద్య బద్ధియాత్సంస్కృతంతథా ॥
 అన్యథాయది దోషసాన్యద్రాజ్ఞౌ రాష్ట్రస్యమన్త్రిణః । గ్రామ

పదక్షిణికాలే ధ్వజేవాతాడివాభువి || ౫౦౪ || పతితే తత్పునర్యానే
 ప్థావ్యనీత్వాలయంతతః । ప్థాపాధ్యమాధమేవాథ శాన్తిహూ
 నంసమాచరేత్ || ౫౦౫ || సకృన్నియుక్తస్తమ్భుదౌ పునశ్చాపి
 యోజితే । అథమోత్తమమార్గైః స్నపనం శాన్తిమాచరేత్ ||
 ౫౦౬ || పరీక్షిద్వజపటం బద్ధయేద్ధృదిమోహతః । తంమోచయిత్వాబధ్వా
 న్యమధుమాధమమార్గతః || ౫౦౭ || స్నపనంశాన్తిహోమంచ కుర్యా
 న్తోహపనుత్తయే । పక్షీశాధిష్ఠితేకుమ్భే నష్టేవాపతితేభువి || ౫౦౮ ||
 స్పృష్టేస్పృష్టేస్తథాకేశలోప్తాస్థిశకృదాదిభిః । కుమ్భేనృన్స్త్రి
 సమారోప్య తాంశక్తిం కుమ్భునుధ్యగామ్ || ౫౦౯ || హుత్వామూ
 రాయుతంజప్త్వా శేషంకర్తృసమాచరేత్ । ధ్వజారోహణకాలేతు అ
 తికాన్తే ద్విజోత్తమాః || ౫౧౦ || శాన్తిహూనంతు వాకుర్యాత్స
 హస్రంజపమేవవా । ధ్వజస్తమ్భేఽగ్నినాకిణ్ణిద్వైధే సన్ధాయపూర్వ
 వత్ || ౫౧౧ || శాన్తిహోమంప్రకుర్వీతతద్దోషస్యాపనుత్తయే । స్తం
 భస్యతుమహద్దాహే ఛేదేభేదెతువాద్విజాః || ౫౧౨ || స్తమ్భాస్త
 రంప్రతిష్ఠాప్య దేవస్సోత్తమమార్గతః । స్నపనం శాన్తిహూనంచ
 కుర్యాద్దేశికసత్తమః || ౫౧౩ || ధ్వజస్తమ్భేతుచణ్డాలోదకాకాడిసప్
 ర్కమాపితే । తంత్యక్తాన్యంప్రతిష్ఠాప్యప్రాగ్వచ్చాన్తిం సమాచ
 రేత్ || ౫౧౪ || సూతకప్రేతకస్పృష్టే స్పృష్టేవాప్రతిలామజైః ।
 పశ్చిగవ్యైస్తు సంప్రీత్య శాన్తిహోమం సమాచరేత్ || ౫౧౫ ||
 ధ్వజస్థస్యఖగేశస్య పూజాలోపేమునీశ్వరాః । పూజాలోపాదితం
 ప్రాగ్వత్ప్రాయశ్చిత్తంసమాచరేత్ || ౫౧౬ || దేవతావాహనా
 స్థంతు భేరీతాడనకర్తృణి । వాద్యజాలేషు సర్వేషు మృదజ్వలవా
 దిషు || ౫౧౭ || నథాపితేషు స్వస్థానైః తత్తత్పూజావిలోపనైః ।
 పుణ్యాహ పాతరాహిత్యే జప్త్వామూలసహస్రకమ్ || ౫౧౮ || త
 త్తత్కుర్యాద్వధాశాస్త్రం భేరీతాడనలాపనే । అథమాధమమార్గై

న దేవంస్సావ్యయథావిధి || ౫౦౯ || పునస్తత్తాడనంకుర్యచ్ఛాచ్ఛా
 న్నిహోమపురస్సరమ్ | భేరీతాడనకాలేతు కోణచ్చేదే ద్విజోత్త
 మాః || ౫౧౦ || చర్మవిచ్చేదనేదేవ శాన్తిహోమపురస్సరమ్ |
 జప్త్వా గారుత్మతంనుత్త్రం పునరన్యం సమాహరేత్ || ౫౧౧ ||
 తాడయేద్విధివద్భేరీం తథా౭౭వాహనగాధయా | సగణేషుచభూ
 తేషు సగృహేషామృతాదిషు || ౫౧౨ || ప్వాసుదిక్షుయథాన్యా
 యమనాహూతేషుసత్సుచ | ద్వారావరణరథాన్య గ్రామవాస్తు
 స్వనుక్రమాత్ || ౫౧౩ || బలిప్రదానహీనేతు తథాతాళస్వరాదిషు |
 గయన్యత్రైషుహీనేషు శాన్తిహోమపురస్సరమ్ || ౫౧౪ || ప్రత్యే
 కం దేవతానుత్త్రముష్టథావర్తయేచ్ఛభః | పునరాపాదయేత్సర్వం
 దేవతావాహనాదకమ్ || ౫౧౫ || అరహ్మన్నపనేహీనే శాన్తిహో
 మపురస్సరమ్ | దేవంస్సావ్యయేల్లుప్తే మహాహవిషిసత్తమాః ||
 శాన్తిహోమపురస్సరంతు ద్విగుణం హవిరాచరేత్ | ద్వార్ ఫా
 నాం యాగగేహస్య పూజాలాపే ప్రమాదతః || ౫౧౬ || తత్తన్న
 న్త్రాగ్రస్తవారం జప్త్వాభూయస్సమర్చయేత్ | చతుష్ఠానార్చనా
 హీనే త్వేక కాలం ద్విజోత్తమాః || ౫౧౭ || శాన్తిహోమపురస్సరం
 తు యజ్ఞేద్ద్విగుణవస్తుభిః | ఏకాహమర్చనాహీనే చతుష్ఠానస్థితస్య
 తు || ౫౧౮ || అథమాధమమార్గైః దేవంస్సావ్యయథావిధి | శాన్తి
 హోమపురస్సరంతు యజ్ఞేద్ద్విగుణవస్తుభిః || ౫౧౯ || భేదేచ్ఛేదే
 తువాజాతే మహాకుమ్భస్యసత్తమాః | తథాచాస్పృశ్యసంస్పృశ్య
 తచ్చక్తింమణ్డలావనా || ౫౨౦ || సమావాహ్యతు తత్కుమ్భం త్య
 క్త్వాస్యప్రీతసలక్షణే | కుమ్భేప్రాగ్వత్సమావాహ్య యజేచ్ఛా
 న్తిం సమాచరేత్ || ౫౨౧ || మణ్డలపేవమాదీనాం దోషాణాం
 సమ్భవేద్విజాః | కుమ్భేదేవం సమావాహ్య ప్రాగ్వత్సర్వం సమా
 చరేత్ || ౫౨౨ || వర్తకశిథిదుష్టే మణ్డలె తత్స్థదేవతాః | కుమ్భే

విస్మయజ్యోతిర్దేవీం భాత్వాపూర్వచక్షుకతైః ॥ ౫౩౪ ॥ పునర్నర్జలమా
 నిభ్యపాగ్నస్తత్రసమర్చయేత్ । తద్దోషశాస్త్రయే దేవమథమాథ
 మమార్గణః ॥ ౫౩౫ ॥ సంస్పాప్య శాన్తిహోమంచ కుర్యాద్దేశిక
 సత్తమః । ధ్వజతోరణకుమ్భవాం కూర్పవల్లవవాససామ్ ॥ ౫౩౬ ॥
 ప్రతిమాధాన్యపీతాదేగ్లోపే శాన్తిం సమాచరేత్ । అష్టోత్తరశతంజ
 ప్తాన్య యథాశాస్త్రం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౫౩౭ ॥ ధ్వజతోరణపూర్వా
 శాం పీతా నామజ్యరూపితామ్ । ప్రపానాన్తప్రపాత్రాణామన్యేహం
 వామునీశ్వరాః ॥ ౫౩౮ ॥ అగ్నిదాహే సముత్పన్నే పునరుత్పాద్య
 తానపి । శాన్తిహోమం ప్రకర్మ్యేతములను వ్రాజపంతథా ॥ ౫౩౯ ॥
 ప్రమాదాదుత్పన్నాగ్నేస్తు నాశేజాతేమునీశ్వరాః । పునరగ్నిం ప్రతి
 స్థాప్య దేవమావాహ్యపూర్వవత్ ॥ ౫౪౦ ॥ శాన్తిహోమానం ప్ర
 కర్మ్యేత శతబ్రాహ్మణభూజనమ్ । యాగశాలాకుమ్భదీపనిర్వాణము
 నిపుణ్ణవాః ॥ ౫౪౧ ॥ శాన్తిహోమానపురస్కాంతం దీపముద్దీప్యపూ
 ర్వవత్ । జపేదష్టోత్తరశతం నేత్రమస్త్రాంద్యజోత్తమాః ॥ ౫౪౨ ॥
 చంద్రాలసూతికోదక్యాగర్దభశ్చానసూకరైః । ఉష్ట్రాదిభిస్సూతకి
 భిస్తతైవప్రతిలానుజైః ॥ ౫౪౩ ॥ ప్రవిష్టేయాగశేహోత్తమకుమ్భను
 జ్జలంహిషు । స్థితాదేవాన్స్వహృదయే సమావాహ్య యథావి
 ధి ॥ ౫౪౪ ॥ కుమ్భమణ్డలవహ్నీదీప్యత్యక్త్వా లాహమయాని
 చేత్ । పాత్రాణి తానిసంశోధ్య మార్జనోల్లేపవాదిభిః ॥ ౫౪౫ ॥
 యాగశేహం శోధయిత్వా సేవయేత్పశ్చాగవ్యక్తేః । పునఃకుమ్భ
 దికాన్స్థాప్య హృదయస్థాస్తుదేవతాః ॥ ౫౪౬ ॥ యథాపూర్వం
 సమావాహ్య శాన్తిహోమం సమాచరేత్ । మూలనుస్త్రాయితం
 జప్త్వా భోజయేద్బ్రాహ్మణాశతమ్ ॥ ౫౪౭ ॥ ప్రతిరాత్రం బలి
 ద్రవ్యవ్యత్యాసే సర్పిహంశతమ్ । హుత్వాగ్నౌ మూలనుస్త్రే గి
 ర్జపేదష్టోత్తరశతమ్ ॥ ౫౪౮ ॥ కాలేతస్కీర్ణబలిదద్యాత్తకాతా

ప్రాప్తమజ్ఞసా । వ్యత్యాస బలిదేవానాం జహౌ హూమశ్చ తా
 దృశః ॥ ౫౪౯ ॥ అన్యతన్త్రాగ్రయే గ్రామబలిదానే కృతేద్విజాః ।
 శాన్తిహోమం ప్రకుర్వీత తద్దోషస్య ప్రశాన్తయే ॥ ౫౫౦ ॥ సాయం
 పాత్రస్తు కర్తవ్యముత్సవేతు బలిద్వయమ్ । తన్నూనాధిక్యహో
 షేతు అథమోత్తమమార్గః ॥ ౫౫౧ ॥ సంప్నాప్య దేవం విధివత్
 శాన్తి హూమం సమాచరేత్ । బిమ్బాధిష్ఠితయానన్య పతనే భు
 విసత్తమాః ॥ ౫౫౨ ॥ ఉద్భృత్యోత్సవశేషంతు కృత్వా నవఘృతే
 ర్విభుమ్ । సంప్నాప్య శాన్తి హూమంచ కుర్యాద్దైశికసత్తనః ॥
 అధిష్ఠితేషు బిమ్బేన యానేషు పశునాదినా । భిన్నేష్వపిచవాహే
 షు ప్రమాదాద్యత్రకుత్రచిత్ ॥ ౫౫౩ ॥ యానాన్తరేసమారోప్య నా
 హనేవాథకౌతుకిమ్ । శాన్తిహోమంపురాకృత్వా జపేన్ములసహస్ర
 కమ్ ॥ ౫౫౪ ॥ గోభూహేమాదికందద్యాద్వైష్ణవేభ్యోగురోరపి
 యానాద్వా వాహనాద్వాపి బిమ్బేతు పతితేనతి ॥ ౫౫౫ ॥ ఉత్త
 మంస్నవసంకృత్వా శాన్తి హూమం సమాచరేత్ । యానమారో
 ప్య తద్బిమ్బం పునరుత్సవమాచరేత్ ॥ ౫౫౬ ॥ తక్షైవచక్షుతః బి
 మ్బం సమాధాయ యథాపురమ్ । కృత్వాసంప్రోక్షణంపశ్చాదున్మి
 వం శేషమాచరేత్ ॥ ౫౫౭ ॥ సమాధౌద్ధిర్ఘికాలీనే కుర్యాచ్ఛోభా
 ర్థకౌతుకే । శేషకర్తవ్యహోర్పాయాం నిర్వృత్తై స్థిక్మణి ॥
 పూర్వవత్తాం ప్రతిష్ఠాప్య యథావచ్ఛాన్తిమాచరేత్ । బిమ్బేనాధి
 ష్ఠితేయానే పూజ్యైశ్చైవ జనైస్తదా ॥ ౫౫౮ ॥ యానాదీన్
 త్రాశయే ద్వేషమథమాథమమార్గః । స్నాపయే త్కేవలంయానేపూ
 ఢేతైశ్చుద్ధవారిణా ॥ ౫౫౯ ॥ సక్షాశ్చయానంపిధివత్ప్రోక్షయే
 ద్విభుగవ్యకైః । దేవస్యోగ్నవకాలేతు జాతాయాంధీవనిర్వృతా ॥
 పతనేవాపిదీపస్య మూలమన్తైశ్చ మన్తగ్రీవత్ । అష్టోత్తరసహస్రం
 తు హుత్వాతత్సభ్యయాజపేత్ ॥ ౫౬౦ ॥ ఛత్రజామరపూర్వాణాం

పఠనేతు శతంజపేత్ । వహ్నిహహేసముత్పన్నే పునరుత్పాద్య
 తానపి ॥ ౫౬౮ ॥ సజపంశాన్తిహోమంతు కుర్యాదస్తోత్రరంశతం ।
 దేవస్యోత్సవకాలేతు గ్రామేమరణసమ్భవే ॥ ౫౬౯ ॥ పశ్చాద్ధ్యౌ
 నంతుసంప్రత్య అథమాధనుమార్గతః । దేవంసంస్నాపయేత్స
 శ్వాచ్ఛాన్తిహోమంసమాచరేత్ ॥ ౫౭౦ ॥ దేవస్యోత్సవకా
 లేతు గ్రామాదౌవహ్నిదాహతః । దూషితేపశ్చక్షత్రైస్తుప్రత్య
 గ్రామాదికంబుధః ॥ ౫౭౧ ॥ శాన్తిహోమంచ కృత్వాథ పునరుత్స
 వమాచరేత్ । గ్రామాదౌవహ్నినాదగ్ధ వాత్యాసారాది దూషితే ॥
 శాన్తిహోమంపురాకృత్వా పశ్చాదుత్సవమాచరేత్ । అన్యథా
 చోత్సవేకృతేత్వథమోత్తనుమార్గతః ॥ ౫౭౨ ॥ దేవంసంస్నాప్యవి
 ధివచ్ఛాన్తిహోమంసమాచరేత్ । శూన్యేషు గ్రామనగరపత్తనా
 దిషుచోత్సవమ్ ॥ ౫౭౩ ॥ బలిదానంచకుర్వీత కృతేతత్రాపి నిష్ఫ
 లమ్ । ధామన్యేవోత్సవంకుర్యాద్బలిదానంచదేశికః ॥ ౫౭౪ ॥
 అన్యథాకరణేదేవముత్తమోత్తనుమార్గతః । సంస్నాప్య శాన్తిహో
 మంచ కుర్యాత్తద్దోషశాన్తయే ॥ ౫౭౫ ॥ సమాహితేతు గ్రామా
 దౌ గ్రామశాన్తిపురస్సరమ్ । పునరపుత్సవంకుర్యాద్బ్రాహ్మణా
 వామనుజ్ఞయా ॥ ౫౭౬ ॥ రిపుచోరాగ్నివృష్ట్యాదిభయాతౌఘ్నిం
 శ్చిదుత్సవే । విఘ్నీతే మునిశాద్దూలః కేవలం బలిమాచరేత్ ॥
 అతిక్రాంతోత్సవంకుర్యాదన్యేద్యుశ్శాన్తిపూర్వకమ్ । విఘ్నీతే బ
 లిదానేపిహ్యన్యేద్యురథమోత్తనుమ్ ॥ ౫౭౭ ॥ స్వపనం శాన్తి
 హోమంచ కృత్వాతిక్రాంతముత్సవమ్ । బలిదానంచకుర్వీత ద్వి
 దినం త్రిదినంతువా ॥ ౫౭౮ ॥ చతుష్పశ్చాదినంవాపి ఉత్సవేవిఘ్న
 తేసతి । తత్తద్దోషానురూపేణ ప్రాయశ్చిత్తంవిధాయచ ॥ ౫౭౯ ॥
 అతిక్రాంతోత్సవాకుర్యాద్బలిదానానిచక్రమాత్ । దేవస్యోత్సవ
 కాలేతు మహానాస్తైస్తథాతపైః ॥ ౫౮౦ ॥ పాంసుభిర్వర్షనీహారైః

స్పృష్టవిమ్బేఽధమోత్తమమ్ । స్నపనం శాన్తిహోమంచ కుర్యా
 త్తద్దోషశాంతయే ॥ ౫౬౯ ॥ విమ్బే చోరాదిభిర్నష్టే వర్తమానేను
 హేమాత్మవే । విహృత్తరంసమాపాద్య ప్రతిష్ఠావ్యయథాపురమ్ ॥
 మహాభిషేకంహవనం జపంకృత్వా యథావిధి । కుర్యాదుగ్ధసశే
 వంతు కక్కుర్వాదిషువాచరెత్ ॥ ౫౭౦ ॥ రథస్యయాత్రాకాలే
 తు చక్రచ్ఛేదేక్షుభేదనే । రజ్జుచ్ఛేదేపినాహ్యవన్యం సంయోజ్య
 చ యథాపురమ్ ॥ ౫౭౧ ॥ యాత్రానైశాన్తిహోమంతు కుర్యాత్త
 ద్దోషశాంతయే । శిఖాకుమ్భస్యపతనే సారథేఃపతనేతువా ॥ ౫౭౨ ॥
 పునర్యథాపురంస్థాప్య కృత్వాపుణ్యపావాచనమ్ । రథంసంప్ర
 త్యయాత్రానైశాన్తిహోమం సమాచరెత్ ॥ ౫౭౩ ॥ రథోపరి
 న్వియోగాద్యనామారోహే పఞ్చగవ్యకైః । రథంసంప్రత్యయా
 త్రానైశ్చధూధనుమార్గతః ॥ ౫౭౪ ॥ స్నాపయేద్దేవదేవేశం రథే
 త్రైకించుసన్నివా । దధేపునర్నవీకృత్య సేవయేత్పఞ్చగవ్యకైః ॥
 యాత్రానైశ్చ స్నపనంకుర్యాదధమోత్తమసంజ్ఞకమ్ । రథస్యతు మ
 హద్దాహే రథాద్దేవంభగోపరి ॥ ౫౭౫ ॥ సమారోహ్యలయం నీ
 త్వా ఉత్తమోత్తమమార్గతః । స్నపనం శాన్తిహేమానుంచ కుర్యా
 ద్చాన్తిహోమభోజనమ్ ॥ ౫౭౬ ॥ రథాద్విమ్బస్యపతనే రథోపరిభ
 గేతువా । పురదైవం సమారోప్య నీత్వావై మద్దిరంతతః ॥ ౫౭౭ ॥
 ఉత్తమోత్తమమార్గేణ స్నపనం హవనంతథా । మూలమస్త్రాయు
 తజపం శ్రీకృత్వాగోధూతిలాదికమ్ ॥ ౫౭౮ ॥ దత్వా తద్దోషశాన్త్య
 క్థం సహస్రం భోజయేద్ద్విజాన్ ॥ సవిమ్బస్య రథప్రేవపతనేప్రా
 గ్వదాచరెత్ ॥ ౫౭౯ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం ద్విజశ్రేష్ఠా రథభజ్జేతు
 తంపునః । సద్దాయోత్సవశేషంతు కృత్వాశాన్త్యై హునెత్తరుః ॥
 అసద్దేవే రథదేవమారోప్యచ భగోపరి । నీత్వాలయం తత్రదేవ

శ్రీ కృత్వా హేమతిలాదికమ్

(౯౮) పకొనవింశేభ్యామే ప్రాయశ్చిత్తపథః. ౩౮౯

అథమోత్తమమార్గతః ॥ ౪౯౩ ॥ సంస్కృత్య శాన్తిమోక్షామాది
కుర్యాద్దేశికసత్తమః । రథచక్రాదిఘాతైస్తు మనుష్యమరణేసతి ॥
శవంబహిర్వినిహాస్య తద్దేశఖననాదికామ్ । పంచశుద్ధిం క్రమా
త్కృత్వా యాత్రావైశ్వధమోత్తమమ్ ॥ ౪౯౪ ॥ స్నపనం శాన్తి
హోమంచ కుర్యాద్బాహ్యక్షణభాజనమ్ । చక్రఘాతాదివాతిర్యక్త
రిణే ప్రాగ్విదాచరేత్ ॥ ౪౯౫ ॥ భూమిశుభ్యాదికం సర్వం స్న
పనంత్వధనాధనుమ్ । యాత్రాకాలేనధాన్యవ్య విరోధాదాయు
ధాదినా ॥ ౪౯౬ ॥ రథాన్తికేజనన్మృతౌ ప్రాగ్విర్నిమగ్నతీరితౌ ।
తద్రక్తావైశ్వర్యేషుష్టై రథంసంక్షాళ్యవారిభిః ॥ ౪౯౭ ॥ పశ్చి
గవ్యేన సంహ్రీక్ష్య యాత్రావై శ్వధమాధనుమ్ । స్నపనం శాన్తి
హోమంచ కుర్యాద్దేశికసత్తమః ॥ ౪౯౮ ॥ రథోత్సవస్య కాలేతు
తద్రామే యిత్రకుశ్రవా । మరణే బ్రాహ్మణాదీనాం తచ్ఛవం గ్రా
మతోబహిః ॥ ౫౦౦ ॥ నిహాస్య గ్రామవీధిస్తు మార్జనాలైవనా
దిభిః । సంశోధ్య పశ్చిగవ్యేన హ్రీక్ష్యయాత్రాం సమాచరేత్ ॥
తతోఽథమాధనుంస్నానం శాన్తిహోమం సమాచరేత్ । పకద్విత్రి
దినావైతు రిథేష్వస్థానసంస్థితే ॥ ౫౦౧ ॥ అథమోత్తమమార్గేణ
స్నపనం హవనంతథా । కృత్వాతతస్త్యతిక్రాంతముత్సవంబలిమాచ
రేత్ ॥ ౫౦౩ ॥ తథాన్ధిదినేనాపి హ్యప్రవిష్టై రథేష్ఠలమ్ । అన
రోప్యగథాద్దేవం సమారోప్యఖగేశ్వరే ॥ ౫౦౪ ॥ గ్రామప్రదక్షి
ణంశీత్వా ఉత్తమోత్తమమార్గతః । స్నపనం శాన్తిహోమంచ కృత్వా
తక్రాంతముత్సవమ్ ॥ ౫౦౫ ॥ బలిదానంచ కుర్వీత తతస్తీర్థాదికం
చరేత్ । పకద్విత్రిదినాంతతు రథారోహతు విఘ్నే ॥ ౫౦౬ ॥
అథమోత్తమమార్గేణ స్నపనం హవనంతథా । ద్విజానాం భోజనం
కృత్వా సద్యఃకుర్యాద్రథోత్సవమ్ ॥ ౫౦౭ ॥ పకద్విత్రిచతుర్వర్షం
విఘ్నేతురథోత్సవే । ఉత్తమస్నపనం హోమం సహస్రద్విజభోజ

నమ్ || ౬౦౮ || గోభూదానాదికంకృత్వా రథప్రోక్షణమాచరేత్ |
 రథస్థాదేవతాఃపూజ్యఖగేశమనునాతతః || ౬౦౯ || అష్టోత్తరశ
 తంహుత్వా తిలేరాజ్యైశ్చపత్యులైః | రథస్థదేవతామస్త్రైఃపృథ
 గస్తాహుతీర్హునేత్ || ౬౧౦ || పవంకృత్వాథదేవస్య రథయాత్రాం
 సమాచరేత్ | మహోత్సవాజ్ఞభూతేతు వసన్తోత్సవకర్తృః || ౬౧౧ ||
 తోలోత్సవేచమృగయామ్యుత్సవేచమునీశ్వరాః | యుద్ధారమృచ
 దేపిధ్యాం తథాచూర్ణాభిషేచనై || ౬౧౨ || లుక్తైకుర్యాచ్చాపి
 హిమాయం తత్తద్దోషోపశాంతయే | మహూర్తాత్ర మేప్యేవముగ్ని
 వే సర్వకర్తృణామ్ || ౬౧౩ || శాన్తిహోమం ప్రకుర్వీతి అష్టోత్తరజ
 పంతథా | దివారాత్ర్యుత్సవంకుర్యాదాసూర్యాస్తమయోదయా
 త్ || ౬౧౪ || కాలయోర్విపరీతశ్చైదధనుస్సపనంచరేత్ | ఊర్ధ
 వాయాత్రాప్రకర్తవ్యా సూర్యపాత్యస్తమయాశ్చురా || ౬౧౫ || పూ
 ర్వభాగేరజనాన్యంవాకుర్యాన్నివ్యక్తదివ్యయోః | ఉత్తమస్సప
 నంకుర్యాత్తీర్థకాలవిపర్యయే || ౬౧౬ || బ్రహ్మాయాం తీర్థయాత్రా
 యామవరోప్యఖగధ్వజమ్ | పూర్వనద్వజముక్థాప్యకుర్యాత్తీర్థా
 ర్థముత్సవమ్ || ౬౧౭ || కుంభప్రోక్షణలోపేతు స్సపనంసుధ్యమో
 త్తమమ్ | మహోత్సవాంతస్సపనే నకృతేపాపయోత్తః || ౬౧౮ ||
 ఉత్తమోత్తమమూర్తైః శాన్త్యర్థం జహుయాత్తః | విశాయాం
 సర్వశాన్త్యర్థీ పుష్ట్యర్థీమధ్యమేదినే || ౬౧౯ || ఆపాయనార్థీపూ
 ర్వాక్షోధత్తార్థీమధ్యతోనిశి | తథారిపుక్షయార్థీచ పుష్పయాగం
 సమాచరేత్ || ౬౨౦ || నతుపరుష్మితైఃపుష్పైఃపరిష్కానైస్తదర్ప
 యేత్ | తద్దోషశాంతయేకుర్యాత్సపనంస్వధమాధమమ్ || ౬౨౧ ||
 నకృతేపుష్పయాగేష్పి కుర్యాత్సపనముత్తమమ్ | తద్రాత్రా
 ధ్వజదండాగ్రాధవరోప్యఖగధ్వజమ్ || ౬౨౨ || గ్రామాదివాస్తుని
 స్థానాం బలిందత్వా విసర్జయేత్ | ఉత్సవానైర్ధ్వజేనష్టైపురస్తా

గవరోహయేత్ || ౬౨౪ || ప్రాగ్వ్యభ్యజం సముత్థాప్య పునరేవావ
 రోపయేత్ | తీర్థానై పంచదివసాకూర్ధ్వంచాప్యవరోహణే || ౬౨౪ ||
 భ్యజనస్యనకృతేకుర్యాన్నీచనం మధ్యమోత్తమమ్ | అవరోప్యభ్య
 జంపశ్చాద్దేవతాస్తువిస్జయేత్ || ౬౨౫ || ఉద్భాసన బలెగ్లోపే
 శాన్తిహోమపురస్సరమ్ | ద్విగుణంతు బలిందత్వా దేవతాద్వాసనం
 చరేత్ || ౬౨౬ || ఆచార్యదక్షిణాహీనే నిష్ఫలస్యాస్తమత్సః |
 ఆచార్యదక్షిణాహీనం ఋశ్యజాంచ తథైవవ || ౬౨౭ || యత్ర
 ర్నక్రియ తేసర్వమభిచారాయకల్పతే | తచ్ఛాన్తైశ్చ శాన్తిహోమా
 ముంతు కారయేద్గురుణాతతః || ౬౨౮ || ప్రణమ్య దణ్డవిద్యూహా
 యజమానస్వయంగురొః | సన్తోషంకారయేద్ధీర్మా వస్త్రహేమా
 క్షుభీయతేః || ౬౨౯ || దక్షిణాం ద్విగుణాందద్యాతైనశాన్తిర్భవి
 ద్యతి | ద్విజభోజనలూపేపి హ్యేవంశాన్తింసమాచరేత్ || ౬౩౦ ||
 అతుష్టేషుబ్రాహ్మణేషు నప్రీణాతిహరిస్సదా | యత్రవిప్రాస్తు స
 స్తుష్టాస్తత్రదేవప్రసీదతి || ౬౩౧ || తతస్తద్తోషశాన్త్యర్థం ద్విగుణం
 భోజయేద్ద్విజాః | ద్రేవాద్వా మానుషాద్ధేతోరాష్ట్రగ్రీక్షోబాదివా
 పివా || ౬౩౨ || ఏకద్విత్రిదినంవిప్రా అవారజ్ఞేమహూత్సవే |
 బ్రాహ్మణాసమనుజ్ఞాప్య దేవేశస్యాధమోత్తమమ్ || ౬౩౩ || స్న
 పనం శాన్తిహోమం చ కృత్వా బ్రాహ్మణభోజనమ్ | అజురారా
 ర్వగుపూర్వంతు ద్రవైర్బిద్విగుణితైస్తతః || ౬౩౪ || అతిక్రాన్తోస్స
 వాకృత్వా క్రమప్రాప్తమథాచరేత్ | చతుఃపఞ్చదినంవిఘ్నేస్స
 పనం మధ్యమోత్తమమ్ || ౬౩౫ || కుర్యాత్తద్తోషశాన్త్యర్థం స
 ర్వంపూర్వవదాచరేత్ | షట్సప్తదినవర్యస్తమవారజ్ఞేతుచాత్సవే ||
 ఉత్తమోత్తమమార్గేణ ప్నానమన్యత్తుపూర్వవత్ | తథాప్తదినవర్య
 స్తమవారజ్ఞే మహూత్సవే || ౬౩౬ || సహస్రకలకైర్దేవం ప్నా
 ప్యప్రాగ్వత్సమాచరేత్ | యద్వాతీర్థదినంవిప్రా అరభ్య పునరు

శ్రీమః ॥ ౬౩౮ ॥ తథా తీర్థదినేచాపి హ్యతిక్రాంతై ద్విజౌత్తమః ।
 తదనంతరమానన్తతీర్థఋతువశేనతు ॥ ౬౩౯ ॥ పునరపున్యతనం కు
 ర్యాత్సర్వదోషప్రశాంతయే । తస్మిన్మాసేశ్వతిక్రాంతై మాసిష్యా
 న్తదనంతరే ॥ ౬౪౦ ॥ ఏవంనంవత్సరాంతంస్యాదతిక్రాంతైపి నన్యరే ।
 సహస్రకలశస్నానం శ్రీ శాన్తిహోమో యుతంజపః ॥ ౬౪౧ ॥ సహ
 స్రబ్రాహ్మణానాంచ భోజనం శారయేద్ద్విజాః । తేనైవశాన్తిర్భవ
 తి నగతోత్సవమాచరేత్ ॥ ౬౪౨ ॥ నవాహోత్యవపూర్వేషు పూ
 ర్వంయూవద్దివోత్సవమ్ । సజగల్పిణం తత్రైవస్యాశ్చ తనంవత్స
 రంద్విజాః ॥ ౬౪౩ ॥ తావన్నూయనాశిదితం నోత్సవం పరికల్పయే
 త్ । అనుత్యాయదికుర్వీత పునరుత్సవమాచరేత్ ॥ ౬౪౪ ॥ వైశే
 షికేషుశాస్త్రేషు వర్తమానేమహాత్మానవే । ద్వాదశ్యాదిషు త
 త్సర్వం యథాన్యాయంసమాచరేత్ ॥ ౬౪౫ ॥ నలాపయేత్ప్ర
 యత్నైవ ప్రాప్తంవైశేషికంసుధీః । జపేనస్థాయితంనుస్త్రీత్వ
 క్కేశేషువశాంతయే ॥ ౬౪౬ ॥ ఏవమాదిషుచా న్యేషు దోషేషు ము
 నిపత్తయాః । ఉత్సవాగ్నయథాశాస్త్రం శాన్తిహోమంసమాచరే
 త్ ॥ ౬౪౭ ॥ పర్వాగ్నవేషులు ప్తేషు స్నవనంత్యధమాధనమ్ । హ
 విర్నివేదనంచాపి విశేషేణసమాచరేత్ ॥ ౬౪౮ ॥ శ్రవణాదుగ్ని
 వేలుప్తై స్నవనంశ్చధమోత్తమమ్ । లుప్తైశ్చ కృత్తికాదీపే తదనన్త
 రమాసివా ॥ ౬౪౯ ॥ కుర్వీతవిహీనక్షత్రై స్నవనం త్యధమోత్త
 మమ్ । దీపాత్సవంప్రకుర్వీత శాన్తిహోమపురస్సరమ్ ॥ ౬౫౦ ॥
 అన్యేష్వపున్యవేష్యేషు లుప్తేషు మునిపుణ్ధవాః । తదనంతరమా
 సేవా తద్రుత్సవవాసరే ॥ ౬౫౧ ॥ ఆచరేదుత్సవంప్రాగ్వత్సాన్ని
 నహోమపురస్సరమ్ । ప్రాయశ్చిత్తమథోవత్సై పవిత్రాగోపణేద్వి
 జాః ॥ ౬౫౨ ॥ అప్రమాణేపవిత్రైశ్చ ఆస్తుమన్త్రాయుతంజపేత్ ।

శ్రీ శాన్తిహోమయుతంజపః

అతీతఉక్తకాలేతు చాతుర్మాసస్య మధ్యతః ॥ ౬౫౩ ॥ మధ్యమం
 స్నపనంకృత్వా కాలేనవ్యష్టింస్తదాచరేత్ । పవిత్రైకేశపాహణ
 చద్మాక్రారనఖాదిభిః ॥ ౬౫౪ ॥ దూషితేవాగ్నినాదద్ధే చిన్నెదప్తే
 తిభక్షితే । మూషికాద్యేశ్చకాకాద్యేస్సప్తప్లేత్యక్త్వాతు తత్పు
 నః ॥ ౬౫౫ ॥ సూత్రైస్తథావిధంకృత్వా విధివచ్ఛాధివాసయేత్ ।
 ఏవంపుష్టపవిత్రాణాం మోహాదారోపణకృతే ॥ ౬౫౬ ॥ తత్పరి
 శ్యజ్యదేవేశమధమోత్తమమార్గతః । సంస్కారవ్యూహత్వా శాస్త్ర్య
 ధ్ధం దద్యాదుచ్ఛిష్టపవిత్రకమ్ ॥ ౬౫౭ ॥ అక్రమేణతు దేవస్య పవ
 త్రాగోపణేకృతే । శాన్తిహోమంతదాకృత్వాసహస్రంజపమాచరేత్ ॥
 మిహూరైసహశికృన్దే శుద్ధేయజనవిస్తరాత్ । తదవ్యష్టి విభో
 ర్ద్ద్యాస్సవిశ్రం శాన్తిపూర్వకమ్ ॥ ౬౫౮ ॥ పావిత్రీకీర్ణయాత్రాన
 కృతాచెస్సునీశ్వరాః । ఉత్తమంస్నపనంకృత్వాపునగుశ్చవమాచరేత్ ॥
 పవిత్రోదేవదేవస్య అయోగాగ్నివాం నియోజితే । శాన్తిహోమంశ
 దాకృత్వా సహస్రం జపమాచరేత్ ॥ ౬౫౯ ॥ చాతుర్మాసేషు దే
 వస్య కుర్వీతశయినాశ్చవమ్ । తద్వ్యవ్యయేవిలోపేచ చతుష్టానార్ప
 నాదికమ్ ॥ ౬౬౦ ॥ జప్త్వామూలాయుతంనుస్త్రీ శాస్త్ర్యంబుహు
 యాస్తథా । కలశస్సాపనార్థం చేన్నకుర్వాదమగరార్పణమ్ ॥
 తథావ్రతసంబంధం మూలనున్ద్రాయుతంజపేత్ । పురస్తాదమగ
 రానర్పయ బధ్వాబిమ్రేతుకౌతుకమ్ ॥ ౬౬౧ ॥ అనుత్యానా సమ
 త్యానా స్నపనం నాచరేద్యది । శాన్తిహోమంపురాకృత్వా జ
 పేదప్తాక్షరాయుతమ్ ॥ ౬౬౨ ॥ కౌతుకామగరపూర్వంతు పునరే
 వాభిషేచయేత్ । అకృత్వామగరయాగంతు తథాకౌతుకబద్ధనమ్ ॥
 స్నాపితోయదిదేవేశస్నాపనంనిష్ఫలంభవేత్ । విధివచ్ఛామగరా
 వాపంకృత్వాకౌతుకబద్ధనమ్ ॥ ౬౬౩ ॥ స్నాపయేద్దివిత్తస్త్రీ
 శాన్తిహోమపురస్సరమ్ । సజగల్పితేతు స్నపనే త్యక్తేద్విగు

౧౦౮౯౯ || ౬౬౮ || నాపాదితైర్ద్రవ్యహీనైస్సాన్నిపితేష్యేవమా
 చరేత్ | స్థాపితేవ్యథకుమ్భేషు హీనేషు స్థావ్యపూర్వవత్ ||
 జపేతగ్రంథదేవత్యం మన్తస్త్రిమస్తోత్తరంశతమ్ | సముద్భుతేషు కు
 మ్భేషు రిక్తేషు సుషిరాదినా || ౬౬౯ || పాగ్విదన్యంప్రతిస్థావ్యజ
 పేదస్తోత్తరంశతమ్ | మాంజాలమూషికాద్యేస్తు స్పృశ్యైవాలక్ష్మితే
 ఘటే || ౬౭౦ || కేశాష్టిలోప్తసంస్పృష్టే భేదచ్ఛేదాదిమూషితే |
 పీలికాదేర్గవ్యాదౌ పతి నేనూత్రనస్త్రియాః || ౬౭౧ || అగ్నిదా
 హేతథాకుమ్భే కాళమగ్నలమూషితే | తింతంకుమ్భంపరిత్యజ్య
 స్థావ్యకుమ్భాన్తరంపునః || ౬౭౨ || సంపూజ్యకుమ్భాన్తైవత్యం మ
 న్తస్త్రిమస్తోత్తరంజపేత్ | స్థాపితేస్సానకలశే శ్వానకుక్కుటనాయ
 వైః || ౬౭౩ || అస్పృశ్యేశ్చాపిసంస్పృష్టే ఉదకా సూతీకా
 దిభిః | చణ్డాలైర్వాసనికృష్టే స్పృష్టే సూతీకీభిర్నలైః || ౬౭౪ ||
 సర్వాకుమ్భాన్ పరిత్యజ్య శుద్ధాసంస్థావ్య పూర్వవత్ | పు
 శ్చాహపూర్వకంచేత్త్వా జప్త్వామూలసహస్రమ్ || ౬౭౫ || మ
 న్తస్త్రిం కలశదేవత్యమప్తవారంజపేత్పుథక్ | దుష్టేస్సంస్థాపితే
 దేవే పునరప్యభిషేచయేత్ || ౬౭౬ || మాహిషాజౌస్త్రిసంశూక
 దధిక్షీరఘృతాదిభిః | మాసాతీతఘృతైర్వాపపయోభిర్దధిసంయుతైః ||
 క్షీరయుక్తైశ్చ దధిభిశ్శుద్ధమితైశ్చ మాక్షికైః | అన్యైశ్చ సజగర
 ద్రవ్యైస్తథాపర్యుషితోదతైః || ౬౭౭ || అగ్నితైశ్చ సలిలైస్తథా
 వైపల్వలాదతైః | సంస్థాపితేషు దేవేశే పునరప్యభిషేచయేత్ ||
 శాన్తిమూలమంచ కుర్వీత తత్తద్దోషప్రశాన్తయే | అధివాసిత కుం
 భస్తతోయానాం పూర్వమేవతు || ౬౭౮ || నపర్యుషితదోషస్తు
 అధివాసైస్తథార్పణే | అనర్పణేచకుమ్భానామక్రమేణ సమర్ప
 నే || ౬౭౯ || అక్రమేణ సముద్ధారే స్థాపనే ద్రవ్యయోజనే | ద్రవ్యే

న్యూనేధికేవాపి శరావే కలశేతథా ॥ ౬౮౩ ॥ కూర్పవస్త్రై
 తథాకోష్ఠే పీతాక్షౌ తొరణాదికే । ప్రమాణరహితేధాన్యపీతా
 భావేమునీశ్వరాః ॥ ౬౮౪ ॥ సూత్రవస్త్రైద్యభావేవ శతవారం
 జపేత్తనుమ్ । గేయమజ్జశవాదిత్రస్తోత్రనృత్తాదిభిర్వివా ॥ ౬౮౫ ॥
 వీణా వేణుచిన్ద్రాక్షౌ తథాపుణ్యాహవాచనైః । వినాభిషేచనేమూ
 లనుష్టోత్తరశతంజపేత్ ॥ ౬౮౬ ॥ మోక్షార్థస్నానయద్వైవం సర్వ
 కాలంయథాపిధి । రిపూణాంనిగ్రహార్థేతు దివాకుర్యాత్తు సర్వదా ॥
 స్వర్గకానుసుపూర్వాష్టే ఛత్తార్థదినమధ్యమే । దినాస్తేసర్వభాగా
 థ ప్రియశ్చిత్రైషుసర్వదా ॥ ౬౮౭ ॥ చంద్రసూర్యోపరాగైవత
 థాస్తేస్నానయోగ్మృభుమ్ । సజాగ్రన్తిషుచసూర్యస్య ప్రాగ్మృ
 త్పాత్యైవైవచ ॥ ౬౮౮ ॥ సజాగ్రన్తికాలాపిజ్ఞేయా నాధ్యక్షోడశ
 షోడశ । తదానీం స్నానయద్దేవమతికాన్తైహునేత్తనుమ్ ॥ ౬౮౯ ॥
 సహస్రకృత్సత్తనను తత్సనుంజపమాచరేత్ । బద్ధప్రతిసరేబిచ్చ్య
 ప్నపనార్థంతుమన్త్రిణా ॥ ౬౯౦ ॥ సంప్రాప్తేస్నపనేనస్త్రిన్
 ప్రియశ్చిత్రైషుమిత్తతః । తదర్థంకాతుకంబధ్వా స్నానకర్మసమాప్య
 చ ॥ ౬౯౧ ॥ పూర్వార్బం ప్రకుర్వీత ప్రియశ్చిత్రైదనంతరమ్ ।
 అన్యశక్రమశశకుర్యాత్పూర్వార్బంసమాప్యచ ॥ ౬౯౨ ॥ అ
 న్యథాచేదవంకర్మనిష్ఫలంభవతిద్విజాః । తద్దోషపరిహారార్థం శా
 న్తిహోమోజపస్తథా ॥ ౬౯౩ ॥ సహస్రస్థ్యాయాయుక్తో మూలను
 స్త్రేణుమన్త్రివీత్ । వినావభృథకాలంతు దేవమాలయతోబహిః ॥
 స్నానయద్ద్యదిసంమోహోచ్ఛాన్తిహోమం సమాచరేత్ । బహుజె
 రేఽభిషేకార్పాంతాంగృహీత్వాగ్రమణ్ణపాత్ ॥ ౬౯౪ ॥ నగచ్ఛే
 ద్బాహ్యతోమన్త్రిస్నపనార్థంబహిర్గతే । శాన్తిహోమం ప్రకు
 ర్వీత తస్యదోషస్య శాన్తయే ॥ ౬౯౫ ॥ బిమ్బేఽభిషేచ్యమానేతు
 ఛతితేస్నానవిష్టరాత్ । వ్రతిష్ఠాస్నపనంకృత్వా శాన్తిహోమం స

మాదరేత్ || ౬౯౮ || స్నానకాలేవిశేషేణ విమృశ్యచలనేద్విజాః ।
 చలనే స్నానవేద్యాశ్చ శాన్తిహేమానుం సమాదరేత్ || ౬౯౯ ||
 ప్రభావీతాస్త్రీవస్త్రీజ్ఞభేదభక్త్యాదిమాషితే । తత్తద్విమృశతాం
 శక్తిం నియోజ్యధునివకాతుకే || ౭౦౦ || సద్ధానం శీల్విభిషకృత్వా
 సుసంస్కృత్యతదైవతు । శేషకర్మణి నిర్వృత్తే స్నాపయేదుత్తమక్ర
 మాత్ || ౭౦౧ || తలెన చరుణాజ్యేన ప్రత్యేకంచ సహస్రశః । జు
 హుయాన్త్యులనుస్త్రీణితేనశాన్తిర్భవిష్యతి || ౭౦౨ || శదానఘట
 తుంశక్తిర్యదిస్యాద్యత్సకారవాత్ । శౌభాగ్భవిష్యేపురతఃస్థాపితే
 శేషమాదరేత్ || ౭౦౩ || ఏవముత్యవశీర్థాగ్ధశయినాదిషుమూర్తిషు ।
 శత్తదభక్త్యాదిసద్ధానం స్థాపనం యోజనంపునః || ౭౦౪ || త్వాపరిగ్ర
 హకాలేతు మర్మిమిత్తౌదయేద్విజాః । శాన్తిహోనుంపురాకృత్వా
 సహస్రంజపమాదరేత్ || ౭౦౫ || త్తైవత్తైవత్రమానార్థం సూత్రం
 యశ్చంద్రపారితమ్ । విచ్ఛేదేతస్యసూత్రస్య శబ్దానాంవావి
 దారణే || ౭౦౬ || భూతానాం బలికాలేతు పఠితేబలిపాత్రకే ।
 భూతలేఖన్యనానేతు భస్మాక్టారతుమాదికే || ౭౦౭ || క్రిమికీటాది
 కేవాపి దృష్టైశ్చాచ్ఛయేద్విజాః । నారసింహేననుస్త్రీణితై
 గాజ్యైస్సహస్రశః || ౭౦౮ || హునెనాచార్యవరణమకృత్వాత్మా
 పరిగ్రహమ్ । మద్భిరేనిర్మితేవిశ్రాంత్రాహ్వానామనుజ్ఞయా ||
 శాన్తిహోమపురస్కాంతు త్వాపరిగ్రహమాదరేత్ । బాలస్థానమ
 కృత్వైవ మద్భిరేనిర్మితేద్విజాః || ౭౦౯ || మూలార్చాప్రసాద
 త్పుర్వం యజమానాన్వితోగురుః । రవిమణ్డలమధ్యస్థం దేవం సం
 పూజ్యభక్తితః || ౭౧౦ || ఓన్ననుఃపుణ్డరీకాక్ష భక్తానుగ్రహకార
 కః । క్షన్తునుర్హసిదేవేశ యన్త్రయాప్యకృతంకృతమ్ || ౭౧౧ || ఇతి
 ప్రణమ్యదేవేశం బాలస్థానంయథావిధి । నిర్భయతత్రదేవంతు ప్ర
 తిష్ఠాప్యసమర్చయేత్ || ౭౧౨ || భాతప్రదేశే ప్రాసాదఘామధ్యే

మునిసత్తమాః । వినా ప్రాసాదనిర్మాణే కుమ్భసంస్థాపనాదికమ్ ॥
 బ్రాహ్మణానామనుజ్ఞాప్య భాత్వా ప్రాసాదమధ్యతః । తత్రకుమ్భ
 స్థాపనాది యథాసమ్భవనూచరేత్ ॥ ౭౦౫ ॥ శాన్తిహోమానుం
 చకుర్వీత సర్వదోషప్రశాంతయే । గర్భన్యాసేపినకృతే తథాగర్భం
 చ విన్యసేత్ ॥ ౭౦౬ ॥ ఆయశుధ్యాదిహీనేనా ప్రాసాదే లక్ష
 నోద్ధితే । యథాశాస్త్రంపునఃకృత్వా శాన్తిహోమానుం సమాచ
 రేత్ ॥ ౭౦౭ ॥ సస్థాపితేశిభాకుమ్భే ప్రాసాదే చావత్థితే । త
 త్తతః కర్తవ్యం నకుర్యాచ్ఛాన్తిహోమానుపురస్సరమ్ ॥ ౭౦౮ ॥ ప్రా
 కారిమణ్ణపాదీనాం గౌళురాదేస్తథాద్విజాః । అకృతే స్థాపనే శాన్తి
 పూర్వంతత్తత్రమాచరేత్ ॥ ౭౦౯ ॥ దారుణోహశిలాదీనాం సజ్జ
 హావసరేద్విజాః । దుర్నిమిత్తాదయేనైవ తథాచుస్వస్వదశానే ॥
 వారసింహేనమశ్లేఽని తిలాజ్యేస్తుసహస్రశః । శాన్తిహోమానుం
 ప్రకుర్వీత సర్వదోషప్రశాంతయే ॥ ౭౧౦ ॥ దారుణోహశిలాన్ము
 త్సన్నపస్త్రాదీనాం పరిగ్రహే । తత్తదగ్గతయోద్ధీప్తవ్రత్యనుస్త
 క్రియాదిషు ॥ ౭౧౧ ॥ పరిచ్యతేషు తతుర్గర్యాచ్ఛాన్తిహోమాను
 జపాదికమ్ । అకృతే పర్వతాదౌతు దా ర్వాదీనాం పరిగ్రహే ॥ ౭౧౨ ॥
 ఆనీతస్యాలయత్కైశ్చ శిల్పిభిః సుగ్రీయాం వినా । యథావదాచ
 రేద్ద్విద్వానర్వాద్రవ్యసస్యసజ్జహమ్ ॥ ౭౧౩ ॥ వినైవసంగ్రహం
 కిర్త్య బిమ్బాదౌ నిర్మితే సతి । పశౌద్వదపి వతతుర్గర్యాచ్ఛాన్తిహోమ
 పురస్సరమ్ ॥ ౭౧౪ ॥ బిమ్బపీతశిలాదీనాం మానోన్మానాదిలక్షణే ।
 రహితేశాన్తిహోమానుంతు కుర్యాత్తద్దోషశాంతయే ॥ ౭౧౫ ॥ బి
 మ్బపీతశిలానాంతు వ్యత్యస్తేపుంశిలాదికే । తత్తత్త్యక్త్యాపునఃకు
 ర్యాద్యథోక్తశిలయాద్విజాః ॥ ౭౧౬ ॥ నిర్మితావ్రతమాశీఘ్రం స్వ
 గృహే ననివేశితా । రాజ్ఞో రాష్ట్రస్యతతః తురరిష్టముపపాదయేత్ ॥
 సకవింశద్దినాద్ధూర్ధ్వమాసురీసాభవేఢ్యువమ్ । కృత్వా మహాభిషే

శాశ్వతం స్థాపయేదన్యథాత్యజేత్ || ౨౨౯ || జలాధివాసేన్నవనే
తథానయనమోక్షయే | శయనేవేదికాయాంచ మస్త్రీన్యాపాదిక
ర్మసు || ౨౩౦ || కుమ్భమణ్డలపూజాయాం ద్వారతొరణ కుమ్భ
యోః | ఘృతామేపీతాదిసంపాకరే అక్మతేవాన్యథాక్మతే ||
శాన్తిహోమంప్రకుర్వీత సహస్రీహుతిసంఖ్యయా | మూలముస్త్రీ
యితజపం శతప్రొహ్లాభోజనమ్ || ౨౩౧ || అస్థానేస్థాపితేవిష్ణే
పాదాధారశిలాన్వితమ్ | తదానీమేవచంద్ర్యశ్య స్థాపయేత్తం స్వతే
పదే || ౨౩౨ || ఉత్తమన్నవనంకృత్వా శాన్తిహోమంసమాచరే
త్ | నస్థాపితేముహూర్తైఃప్రీతి నతదాచిన్పుష్కరేత్ || ౨౩౩ ||
పూర్వవత్సవనేహోమే కృతేశాన్తిర్భవిష్యతి | స్థాపనైఃకృతే
ముఖ్యే దేశికేవ్యాధితేనతి || ౨౩౪ || న్యస్తదేహేఽథవామర్శ్య
వర్తమానేక్రియాక్రమే | క్రియామన్త్రోపదేష్టాచప్రతిష్ఠాకర్మణిస్థితః ||
పుత్రోవా దేశికేష్టస్య స్థాపనేశేషమాచరేత్ | అన్తే సహస్రకల
వ్రేరభిషిచ్య సురేశ్వరమ్ || ౨౩౫ || చక్రామ్బురుహకుణ్డేశు మధు
క్షీరాదిభిఃక్రమాత్ | శాన్త్యర్థం మధునా హుత్వా తస్మిన్ఖ్యంజపమా
చరేత్ || ౨౩౬ || ప్రతిష్ఠాకర్మకాలాదాచాచార్యయజమానయోః |
ఋత్విగాచార్యయోర్వాపి సజ్జ్ఞాతేకలహేద్విజాః || ౨౩౭ || కర్మ
నిష్ఫలతాంయాతి శాన్తిహోమం సమాచరేత్ | ననుస్కృత్యాభ్య
ర్చ్యగురుం క్షుభ్యతామితిచోచ్ఛరేత్ || ౨౩౮ || దోషాణామేవ
మాదీనాం సమ్భవేపి మునీశ్వరాః | తత్తచ్ఛాచంతిం ప్రకుర్వీత శా
న్తిహోమజపాదిభిః || ౨౩౯ || మునయః — ప్రాయశ్చిత్తాన్యశే
షాణి శ్రుతానిమునిపుణ్యవ | తత్రతత్రత్వయాప్రొక్తం కర్మసంప్రొక్త
ణాభిధమ్ || ౨౪౦ || గ్రామశాన్తివిధిశ్చాపి శాన్తిహోమశ్చ భూ
యశః | తద్విధానాదికంసర్వం జ్ఞాతుమిచ్ఛానుహమునే || ౨౪౧ ||
శారదః — సంప్రొక్తవిధానాదీక వత్స్యామి మునిసత్తమాః |

శృణుభ్యనుభునాసర్వే పాపభానేనచేతపా ॥ ౭౪౪ ॥ విన్యసీతవిమా
నానాం భగ్నాజ్ఞేతు సమాహితే । ప్రతిమావీతయోరప్తబన్ధనేతు పు
నఃకృతే ॥ ౭౪౫ ॥ ఆశౌచవద్భిర్మనుజైర్మహాపాతకిభిర్నరైః । చ
న్ద్రాలాదకాఢ్యదిభిశ్చ మైత్రైర్భావపులకపాదిభిః ॥ ౭౪౬ ॥ దేవవి
మృతు సంస్మృప్తై చన్ద్రాలశ్శపచాదిభిః । నిరన్తరం త్వేకమాసమా
లయేనమధిష్ఠితే ॥ ౭౪౭ ॥ చన్ద్రాలశ్శపచాదీనాం ప్రమాదాద్భుగవ
క్రృహే । కర్మణ్యధిక్యతాతైస్తు సహవాసేపిచద్వజాః ॥ ౭౪౮ ॥
విమృషాప్రాసాదభాగేనా శతైస్సమృప్తై ద్విజోత్తమాః । విమృష
త్క్రికశిథిలీ నరఘాణాం సముద్భవే ॥ ౭౪౯ ॥ విమృశ్యశనిసంస్మృ
ప్తై ప్రాసాదేనా మునీశ్వరాః । విన్యసన్యహసనేవైవ చలనేరొగ
నేతథా ॥ ౭౫౦ ॥ పతనేభ్రమణైవైవ స్వెదరక్తాదిసమ్భవే । కం
పనేచ తథావిప్రై రక్తవన్దాదిసమ్భవే ॥ ౭౫౧ ॥ ఆరాధనేచ వి
చ్ఛిన్నే మాసాదూర్ధ్వం మునీశ్వరాః । సంహితాసజ్జరేవైవేతథా
సిద్ధాన్తసజ్జరే ॥ ౭౫౨ ॥ భూగుప్రేచ్ఛార్థ్యతేవిమృషా మాసాదూ
ర్ధ్వం ద్విజోత్తమాః । సంప్రోక్షణం ప్రకుర్వీత తత్తద్దోషప్రశాన్తయే ॥
దోషైరుపహంజ్ఞాత్వా ప్రాసాదప్రతిమాదికమ్ । అసంప్రోక్ష్యా
ర్చనంకుర్వీ రాజానం రాష్ట్రేనజ్ఞసా ॥ ౭౫౩ ॥ దేవతాయిత
సంగ్రామం నాశయేన్నాత్రసంశయః । తస్మాత్సంప్రోక్షణంకార్యం
ప్రాసాదప్రతిమాదిషు ॥ ౭౫౪ ॥ పురాసంప్రోక్షణాదినం రాజరాష్ట్రై
భివృద్ధిదమ్ । నిశ్చయీకృత్యకాలజ్ఞైఃపురస్తాదుక్తవాసరే ॥ ౭౫౫ ॥
అదురారానర్వవిధివత్పశ్చాత్సంశోధితేకృహే । సర్వత్ర గౌమ
యామ్నోభిఃపుణ్యాహాక్తిపురస్సరమ్ ॥ ౭౫౬ ॥ సంప్రోక్ష్యవం
చభిర్గత్తైఃకుశోదకసమన్వితైః । మూలబేరాదివిమ్భానాం పడిభి
స్సిద్ధార్థకాదిభిః ॥ ౭౫౭ ॥ పవిత్రావర్తితైరద్భిర్బహుళః త్వాశనే
శ్శతే । ప్రధానాదినపూర్వసాధ్యం రాత్రీయాగాదిమన్తసే ॥ ౭౫౮ ॥

తోరణద్వారకలశమితానధ్వజశోభితే । దీక్షాధివాసవత్కృత్వాకు
 మ్మేఘవైమణ్ణపథలే ॥ ౭౬౦ ॥ పూజనం విభవేనైవ జపాంతం మూ
 లమన్తిరే । క్షీరాద్యైఃపశువింశద్భిస్సాన్నిపయేద్ధృగ్వికాతుకమ్ ॥
 లేపభిక్షిపటస్థస్య పురస్తాద్భద్రవిష్టరే । కర్తారామగుణవామూర్ఖం
 దర్శనేప్రతీబిమ్బితమ్ ॥ ౭౬౧ ॥ సంస్నాచ్యవిధివతుః మైఘః స్థాపి
 తైరగ్రమణ్ణపే । ఉత్సవారాప్తదిబ్బునానాక్తానామూశ్రయాత్మ
 నామ్ ॥ ౭౬౨ ॥ పూజనంన్నపనంకార్యం పాశ్చాత్యే యాగమ
 ణ్ణపే । తత్రస్థేహవనంకుణ్డే శేఘ్రచక్రదిలక్ష్మణే ॥ ౭౬౩ ॥ వాఘక్షీ
 రాదిభిఃకార్యం సహస్రశతసంఖ్యయా । కర్తవ్యమిహున్విహనేయం
 బిమ్బునామజ్జరూపితామ్ ॥ ౭౬౪ ॥ దక్షిణేమణ్ణపచ్యతే శయనేక
 ల్పయేత్సహత్ । కిలతన్జులశాలీనాం భాద్రేర్వస్త్రాదిభిఃసహ ॥
 తనూద్వైశ్చశాయియేదర్పం విధివద్భక్తకౌతుకామ్ । సంపూజ్యకం
 బలాద్యైశ్చ ఛాదయంతాం సితాదిభిః ॥ ౭౬౫ ॥ వర్ణచక్రజ్వలంకు
 ర్యాచ్య క్రామ్బురుహభూషితమ్ । యావత్ప్రభాతసమయం బి
 మ్బస్థస్యసమీపతః ॥ ౭౬౬ ॥ దేశికొమూలమస్త్రీస్య జపేనైవన
 యేన్నిశామ్ । ప్రభాతాయాంతుశర్వర్యాం కృతసంధ్యావిధిస్సయః ॥
 చతుష్టానార్పణంకృత్వా పూర్వవత్సేవనాన్వితమ్ । పూర్ణాహు
 త్యాదికంసర్వం విధాయతు యథాపిధి ॥ ౭౬౭ ॥ కుంజస్థంమణ్ణలస్థ
 ఇవ దేవంహృదివిస్మయ్యచ । ఉత్వాస్యద్వారదేవాంశ్చ బలిదాన
 పురస్సరమ్ ॥ ౭౬౮ ॥ ముహూర్తైశోభనేప్రాప్తే నవవస్త్రుపరి
 ఙ్కృతమ్ । సోత్తరీయోపవీతంచ కృతకౌతుకబద్ధనమ్ ॥ ౭౬౯ ॥ సమ
 స్తతత్సవిన్యస్తమభ్యర్చాప్యర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ । తాసుస్వహృదయా
 మ్మోక్షాతుష్పాన్జ్ఞలిపురస్సరమ్ ॥ ౭౭౦ ॥ అగ్రాహ్యమపరిచ్ఛే
 ద్యమమూర్తమమలం మహత్ । నిత్యశుద్ధమనావమ్యం సుసూక్ష్మ
 మచలంస్ఫుటమ్ ॥ ౭౭౧ ॥ నద్విద్రావంత్యపామానయం భాస్వరం

(౧౦౧) పక్షానవింశతీ ధ్యాయే ప్రాయశ్చిత్తవిధిః. ౪౦౧

సువృథామహత్ । తేజస్తస్మాదగ్రముయ్యాన దణ్డవత్ప్రణివత్యతు ॥
 వినివేద్యవిభాసస్వం కృతంకర్తృద్విజౌత్తమాః । ఉత్థాప్యతస్వవి
 మ్బాదీనాం పూర్వవత్కృతైస్సహ ॥ ౭౭౬ ॥ మహాకుమ్భంచపురతో
 వాహయన్మూర్తిపాదిభిః । కరణాస్త్రంసమాదాయ త్వాచార్యః
 పురతోవ్రజేత్ ॥ ౭౭౭ ॥ శలాకామాత్రయాచ్ఛిన్నధారయా సే
 చయన్ముఖమ్ । ప్రాదక్షిణ్యేనధానాన్తగ్రప్రవేశ్యమునిపుష్పవాః ॥
 మహాస్సవోక్తమార్గేణ కుమ్భప్రోక్షణమాచరేత్ । ద్వారావరణ
 దేవాంశ్చ ఆలయాశ్రయవర్తినః ॥ ౭౭౮ ॥ ఖగేశవిష్వక్సేనాదీనాం
 షరివారాంశ్చసర్వశః । కుమ్భానిశిష్టజాయేన ప్రోక్షయేత్సర్వతః
 క్రమాత్ ॥ ౭౭౯ ॥ అవశిష్టం కుమ్భతోయం బలిపీతైఃభిషేచయే
 త్ । పవంసంప్రోక్ష్య విధివత్ప్రాపదాన్తః ప్రవిశ్యచ ॥ ౭౮౦ ॥
 కరస్థంకౌతుకంచానూహ్యదయేన విస్మయతు । గోభూహేమాదికం
 దత్వా సర్వదోషప్రశాంతయే ॥ ౭౮౧ ॥ దేవమధ్విదినాభ్యర్చ్య
 హవిరంతం విశేషతః । బ్రాహ్మణాభాజయేత్పశ్చాత్సహస్రం శత
 మేవచ ॥ ౭౮౨ ॥ సద్యోవాసకలం త్వేవం కుర్యాత్సంప్రోక్షణం
 విభోః । పుష్పజుగరపురస్కంతు తత్తద్దోషప్రశాంతయే ॥ ౭౮౩ ॥
 నతిధిర్నచనక్షత్రం కాలవేళానవిద్యతే । సద్యస్సంప్రోక్షణం వి
 ప్రానిశివాదివసేపిచ ॥ ౭౮౪ ॥ ప్రాయశ్చిత్తవిధిమైబ్బతు కుర్యా
 త్కాలనిరీక్షణమ్ । ఇతిసంప్రోక్షణంప్రొక్షం సర్వంచాపి ద్విజోత్త
 మాః ॥ ౭౮౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంతువైకుర్యాతస్మిన్జాతే తన్నిమిత్త
 కే । * తత్తదేవధకర్తానైః క్రిదినాభ్యంతరేపిచ ॥ ౭౮౬ ॥ తద్గురు
 త్వానుగుణ్యేన పశ్చిన్నైదివాంతరే । తదారమ్భసమాప్తిర్వాహ్య
 స్యధాద్విగుణంచరేత్ ॥ ౭౮౭ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంతు సర్వత్ర స్వ
 యంవృత్తాదికైస్థలే । అథాతస్సంప్రవత్స్యామి గౌనుశాన్తివిధిం

* తత్తదేవధకర్తానైః

ద్విజాః ॥ ౭౮౯ ॥ రాజ్యక్షోభావపానేచ శూన్యేగ్రామేచ హే
తునా । గ్రామేచ వహ్నివాదగ్ధే వాత్యాసారాదిదూషితే ॥ ౭౯౦ ॥
పునస్సమాహితేరక్తవధువర్షాదిసమ్భవే । గ్రామేబహుబ్రహ్మవధే
తథాగోవధసమ్భవే ॥ ౭౯౧ ॥ చణ్డాలశబరాద్యైస్తు గ్రామేబహు
దినాషితే । మహామార్యాదిరోగేణ సజ్ఘాతమరణాదికే ॥ ౭౯౨ ॥
గ్రామశాంతిప్రకుర్వీత సర్వదోషప్రశాంతయే । తస్మాన్మ మునిశా
క్షాలాస్సర్వత్రైకత్రవాక్షితిమ్ ॥ ౭౯౩ ॥ ఖాత్వామృదంసముద్భవ్య
బహిఃప్రక్షిప్యశుద్ధయా । సంపూర్వచ సమీకృత్య కుశాద్భిఃపరి
మృజ్యచ ॥ ౭౯౪ ॥ పర్యగ్నికరణంవిప్రైఃకారయిత్వా సమస్తతిః ।
సంసిచ్యగోమయా మ్నోభిఃపుణ్యాహోహ్నిషపూర్వకమ్ ॥ ౭౯౫ ॥
పశ్చిగవ్యేనచాభ్యక్ష్య గోగణంతత్రవాసయేత్ । వాచయిత్వాసు
హాశాంతిం బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః ॥ ౭౯౬ ॥ భోజయిత్వా ద్వి
జాంస్తత్ర తేభ్యోన్యదావృత్తుదక్షిణామ్ । కృత్యైవం ఘోరసంశుద్ధిం
శాంతింకుర్యాదనుక్రమాత్ ॥ ౭౯౭ ॥ దేవగేహపురోధాగే బహి
ర్ద్వారస్యసన్నిధౌ । మణ్డపంకారయేత్పూర్వం చతుర్ద్వారాదిసం
యతమ్ ॥ ౭౯౮ ॥ తన్నధ్యే వేదికాంకుర్యామూర్ధ్వకుణ్డసమన్వి
తామ్ । పరితఃకల్పయేత్కుణ్డానష్టావా చతురోపివా ॥ ౭౯౯ ॥ మ
ధ్యకుణ్డేపివాసర్వం హోమం కుర్యాద్ద్విజౌత్తమాః । సర్వాంశ్చ
యాగసమ్భారాన్ సంభృత్యసుసమాహితః ॥ ౮౦౦ ॥ నిశాముఖే
ప్రవృత్తైశ్చ కృతస్నానకృతాహ్నికః । దేవగేహం సమాసాద్య ఋ
త్విస్మిన్సహదేశికః ॥ ౮౦౧ ॥ దేవదేవంసమభ్యర్చ్య తదనుజ్ఞాపుర
స్సరమ్ । సర్వైఃపరిజనైస్సార్థం యాగగేహంప్రవిశ్యతు ॥ ౮౦౨ ॥
ద్వారకుమ్భాదికాంస్తత్ర పరికల్ప్య యథావిధి । వేదికౌర్ధ్వేతుకుణ్డ
స్య దక్షిణేకరకాన్వితమ్ ॥ ౮౦౩ ॥ మహాకుమ్భంచవిన్యన్య వా
మేశాన్విఘటంన్యసేత్ । కరశుభాగ్నిదికంసర్వం కృత్యాహ్నిదాగ

పశ్చిమమ్ ॥ ౮౦౮ ॥ పుణ్యాహంవాచయిత్వాతు సమ్భారాప్రా
 త్యకృన్నెశః । ద్వారార్చనపురస్కంతు మహాకుమ్భే యథావిధి ॥
 అభ్యర్చ్యదేవమగ్ధుర్యైర్హవిర్నైస్తథాశ్రువమ్ । పరితోవాసుదే
 వాదీ తతశ్చాన్తిఘటేద్విజాః ॥ ౮౦౯ ॥ శాన్తిం పుష్టించతు
 ష్టించ సమభ్యర్చ్య యథావిధి । వాస్తుదేవగణాంశ్వాపి తత్రైవ
 పరిపూజయేత్ ॥ ౮౧౦ ॥ తదష్టదిక్కుకుమ్భేషు కుముదాదీనను
 ర్పయేత్ । అభోర్ధ్వకుణ్డేవిధివత్ప్రతిష్ఠావ్యసూతాశనమ్ ॥ ౮౧౧ ॥
 తత్రదేవంతు సన్తర్ప్య సమిద్భిస్సప్తభిఃక్రమాత్ । అష్టోత్తరసహస్రా
 భ్య సభ్యయాసమ్మతైఃస్థితైః ॥ ౮౧౨ ॥ తర్పయిత్వాతుశాస్త్ర్యభ
 ముద్భృత్యాగ్నిగణంతతః । దిక్కుణ్డేషు విదిక్షివ్య విదిక్కుణ్డేషుచక్ర
 మాత్ ॥ ౮౧౩ ॥ పాగ్నిదాదిక్కుచతురోఽముఖైఃసన్నివేశ్యతు ।
 వాసుదేవాదిభిర్నైస్సమితస్సప్తపూర్వకమ్ ॥ ౮౧౪ ॥ సహస్ర
 సభ్యయాదేవా తర్పయేత్సమ్మతైఃస్థితైః । ఏవమవ్యయయోగేన
 వాయ్వాదీశావసానకమ్ ॥ ౮౧౫ ॥ ఋగ్వేదాద్యాంశ్చ చతుర
 సన్నివేశ్యయథాక్రమమ్ । తైశ్వాపివేష్టవైస్సూక్తైశ్చాన్తిసూక్తై
 శ్చపావనైః ॥ ౮౧౬ ॥ సహస్రసభ్యయాపాజ్యతలహానంతు శా
 రయేత్ । శాన్తింపుష్టించతుష్టించ వాస్తుదేవగణాంస్తథా ॥ ౮౧౭ ॥
 కుముదాదిగణాంశ్వాపి మధ్యకుణ్డేయథాక్రమమ్ । ప్రత్యేకమష్టా
 ఘటభిస్తర్పయేద్ధృతధారయా ॥ ౮౧౮ ॥ బ్రహ్మమరీచిరత్రిశ్చ
 వివస్వాపృథివీశ్వరః । చిత్రైశ్చైవాపవతస్త్వేనన్ధితాచనవిగ్రహః ॥
 రుద్రోరుద్రజయశ్చేన ఇన్ద్రా ఇన్ద్రాజయస్తథా । ఈశశ్చేవాభవర్జ
 నోజయస్తత్వ మహేష్వరీకః ॥ ౮౧౯ ॥ భానుసృత్యౌభృగుశ్చే
 వ అన్తరిక్షశ్చపూర్వకః । అగ్నిఃపూషాకృశోభానుధృవాః తైత్రీ
 ధివస్తథా ॥ ౮౨౦ ॥ గర్భ్యాభ్యుక్తరాజశ్చ మృత్యుశ్చేవ తథా
 నైకః । పితృదావారికశ్చేవ సుగ్రీవఃపుష్పదన్తకః ॥ ౮౨౧ ॥ వరుణ

శ్చభృశశ్చాపో యక్షమాసనునౌజనః । యోగోవాగశ్చన్యుత్యన్వౌ
 భల్లాటస్సోమపవచ ॥ ౨౨౦ ॥ అదితిర్వాస్తునాథశ్చగ్రామవాస్తు
 గణాఃస్పృతాః । ఏతాంస్తుస్వస్వనామ్నైవ స్వాహావైసమునేత్రా
 మాత్ ॥ ౨౨౧ ॥ గ్రామాశ్రితాంస్తథాదేవానగరాశ్రితదేవతాః ।
 ధూపాలాశ్రితదేవాంశ్చచైత్యప్రాసాదదేవతాః ॥ ౨౨౨ ॥ ఉద్యా
 నోపననస్థాంశ్చపర్వతమృనుసంస్థితాః । సర్వానభ్యాగతాదే
 వా తర్పయేద్వృతధారయా ॥ ౨౨౩ ॥ సంపాతాజ్యంతు సక్లృ
 ప్యాశాన్తికుమ్భేతుసేచయేత్ । కుమ్భస్థందేవదేవంతు పునరభ్య
 ర్ఘ్నదేశికః ॥ ౨౨౪ ॥ గేహాదిగ్రామముధ్యాంతం బలిదానం సమా
 చరేత్ । రాత్రిశేషంసమాప్యథప్రభాతే దేశికోత్తమః ॥ ౨౨౫ ॥
 నిత్యకర్తాణి నిర్వృత్య గత్వావైయాగముద్ధిరమ్ । ద్వారార్చనపుర
 స్కంతు మహాకుమ్భాదిషస్థితాః ॥ ౨౨౬ ॥ దేవానఘ్నవిభిర్భృ
 తైర్నవిరంతంయజేత్క్రమాత్ । తతస్తుమూర్తిపైస్సాగ్ధం మధ్యకు
 ణ్డాదిషుక్రమాత్ ॥ ౨౨౭ ॥ దేవంసంతర్వ్యవిధినా పూర్వోక్తేనము
 నీశ్వరాః । పూర్ణాముత్యాదికంసర్వం విధాయచ యథావిధి ॥
 అగ్నిమధ్యస్థితందేవం విసృజ్యస్వహృదిక్రమాత్ । ద్వారదేవా వి
 సృజ్యాథ బలిదానపురస్సరమ్ ॥ ౨౨౮ ॥ మహాకుమ్భాదికా స
 ర్వావాహయన్తుర్తిపాదిభిః । పతద్భిశ్శాన్తిసూక్తాని బ్రాహ్మణే
 స్సహదేశికః ॥ ౨౨౯ ॥ శక్థాదిమణ్డళరవైర్ముక్తారవసనున్వితైః । దే
 వగేహంసమాపాద్య దేవమఘ్నవిభిర్వ్రజేత్ ॥ ౨౩౦ ॥ పుంసూ
 క్తేనప్రాక్షయేత్తం మహాకుమ్భస్థోయతః । ప్రాసాదద్వారమర
 భ్య బలిపీతాన్తిమంక్రమాత్ ॥ ౨౩౧ ॥ కుమ్భావశిష్టతోయేన ప్రా
 క్షయేత్పూర్వవద్విజాః । శాన్తికుమ్భజలనాథ శాన్తిసూక్తేస్సమ
 న్తతః ॥ ౨౩౨ ॥ గ్రామం సంప్రాక్షయేద్విప్రాస్సర్వదోషప్రశాన్త
 యే । తతోగేహంసమాపాద్య సంపూజ్యపురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౩౩ ॥

(౧౦౨) ఏకానవింశేఽధ్యాయే ప్రియశ్చిత్తవిధిః. ౪౦౫

మహాహవిర్నివేద్యాభిహూమాంతం సర్వమాచరేత్ । తతస్తు బలి
 విన్యంతు యానమారోప్యదేశికః ॥ ౮౩౫ ॥ నిత్యోత్సవవిధానేన
 యాత్రోపకరణైస్సహ । ద్వారావరణదేవానాం బలిందత్వా విశేష
 తః ॥ ౮౩౬ ॥ కుముదాదిబలిందన్యాన్గ్రామేపివ యథావిధి । బలి
 విన్యంతు తతోఽభ్యర్చ్య స్వస్థానే సన్నివేశ్యతు ॥ ౮౩౭ ॥ మూల
 విన్యంతు సమభ్యర్చ్య ప్రణివత్యక్షమావయేత్ । గోభూహేమాదికం
 దన్యాత్తతాగ్రే సర్వశాంతయే ॥ ౮౩౮ ॥ ఆచార్యముత్విగాదీంశ్చ
 దక్షిణాభిప్రతోషయేత్ । బ్రాహ్మణాభోజయేత్పశ్చాత్సహస్రం
 శతమేనవా ॥ ౮౩౯ ॥ తేభ్యశ్చ దక్షిణాందద్యాద్రాజరాష్ట్రసు
 ఖావహః । గ్రామశాంతిపిఠేష్టేషకథితోమునిపుణ్ణవాః ॥ ౮౪౦ ॥ ఆ
 తానస్సంప్రవత్యౌమి శాంతిహోమవిధిక్రమమ్ । సర్వదోషప్రశమ
 నం సర్వభద్రప్రపూరణమ్ ॥ ౮౪౧ ॥ సర్వైశ్వర్యప్రదంన్మాతాం
 సర్వారిష్టవినాశనమ్ । కర్తుంకారయితుశ్చైవ ప్రజానాం వాఙ్మిత
 ప్రదమ్ ॥ ౮౪౨ ॥ అతివృష్టావనావృష్టౌ దుర్భిక్షే రోగసమ్భవే ।
 దుష్పక్షాదౌ దుర్నిమిత్తే మహోత్పాతేషుసత్సుచ ॥ ౮౪౩ ॥ ఆ
 రాధనాశ్చవేకల్యేగళితేచోత్సవాశ్చకే । ప్రతిష్ఠాస్నపనాదీనామజ్ఞ
 వైకల్యసమ్భవే ॥ ౮౪౪ ॥ విమోహకరణాదీనామస్పృశ్యసపర్య
 నాదికే । పూర్వోక్తేషునిమిత్తేషు సర్వేషుమునిపుణ్ణవాః ॥ ౮౪౫ ॥
 శాంతిహోమం ప్రకుర్వీత తత్త్వోపప్రశాంతయే । ప్రాసాదపాత్ర
 తోనాపి ప్రథమావరణాదికే ॥ ౮౪౬ ॥ తదర్థం మణ్డపంకుర్యావృ
 త్తుద్వారసమన్విశమ్ । యద్వాపూర్వంతు తేవిపాక్రికుత్రవిత్తణ్డపా
 దికే ॥ ౮౪౭ ॥ యాగార్థమన్దిరేవాపి పచనాలయపవవా । గొష్ఠా
 గారాదికేనాపి ఉద్యానోపవనాదిషు ॥ ౮౪౮ ॥ ద్విహస్తమేకహ
 స్తంవా వృత్తంవా చతురశ్రకమ్ । కుణ్డంప్రకల్పయేద్యద్వా ఫణ్డిరె
 హోమమాచరేత్ ॥ ౮౪౯ ॥ కుణ్డన్యదక్షిణపార్శ్వే ధాన్యపీఠే

సలక్షణమ్ । సౌపకున్భుంసకరకం మహాకున్భుంతు విన్యసేత్ ॥
 శాన్తికున్భుంచ తత్పార్శ్వే విన్యస్యశుసలక్షణమ్ । కృత్వామానస
 యాగాన్తం కరశుభ్యాదికంద్విజాః ॥ ౮౫౦ ॥ పుణ్యాహం వాచ
 యిత్యాథ సమ్భరానోప్రీత్యకృన్నశః । అద్భుతీకపరికల్పవి
 థ ద్వారార్చనపురస్సరమ్ ॥ ౮౫౧ ॥ మహాకుమ్భే యోగపీఠం
 పరికల్పయిథావిధి । తత్రావాహ్యస్సంహంతు సర్వదోషప్రశా
 న్తిదమ్ ॥ ౮౫౨ ॥ సకలీకృత్యవిధివల్లయభోగాదికంక్రమాత్ । కృ
 త్వాసనాదిభిర్భౌతైర్హవిరన్తం సమర్చయేత్ ॥ ౮౫౩ ॥ సుదగ్ధనం
 చకరతే ప్రాగాదికలశేషుచ । వాసుదేవాదికాంశైచ్చిష్టా ప్రభవా
 ప్యయయోగతః ॥ ౮౫౪ ॥ శాన్తింపుష్టించతుష్టించ శాన్తికుమ్భే
 సమర్చయేత్ । కుణ్డంసంస్కార్యతత్రాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యయథావిధి ॥
 తత్రాపి స్పహరిందేవం సమావాహ్యయథావిధి । సమిద్భిస్సప్తభి
 శ్చాపి సన్తర్పయిథస్వమన్త్రితః ॥ ౮౫౫ ॥ విశేషేణమానేద్యోష
 శాన్త్యర్థం మునిపుణ్ణవాః । ఓం ధౌనమశ్చేతి మన్త్రీపంయుక్తేనా
 దితోద్విజాః ॥ ౮౫౬ ॥ ఓంనమోభగవతేనారసింహాయత్యనేన
 తు । పతద్దోషంజహిజహి స్వాహేత్యనైవదేశికః ॥ ౮౫౭ ॥ మధ్వా
 జ్యక్షీరసంమిశ్రౌన ఫలాంస్తు తిలకాద్విజాః । శతంసహస్రం పా
 త్తం వాయుథాశక్త్యథవాహునెత్ ॥ ౮౫౮ ॥ పాలాశంభాదిరన్తై
 వ బిల్వమాదున్భురంతథా । అశ్వత్థస్థన్యగ్రోధనపామార్గమింద్వి
 జాః ॥ ౮౫౯ ॥ సమిథానుష్టకంలిప్తం మధుక్షీరాన్విత్తైర్ఘృతైః ।
 అష్టాక్షరేణజహుయాత్పృథగప్రోత్తరంశతమ్ ॥ ౮౬౦ ॥ ద్వాద
 శాక్షరమస్త్రేణ కేవలాజ్యంహునేత్తథా । షడక్షరేణమస్త్రేణ తి
 లంపాజ్యం హునేచ్ఛతమ్ ॥ ౮౬౧ ॥ బీజాని విష్ణుగాయత్రా
 హుత్వాచాప్రోత్తరంశతమ్ । చరుంపురుషసూక్తేన జహుయాద్దేశి
 కోత్తపః ॥ ౮౬౨ ॥ కృత్వాథస్విష్టకృద్ధోమం ప్రాయశ్చిత్తాహుతి

స్తథా । వారసింహేననున్త్రైణ దద్యాత్పూర్ణాహుతిం తతః ॥
 సంపాతాజ్యం సమాదాయ సేవయేత్కుమ్భముధ్యతః । పునః కుం
 భస్థితందేవం సనుభ్యర్చ్యయథావిధి ॥ ౮౬౬ ॥ శాన్తికుమ్భంతు
 సంస్పృష్ట్యా బ్రాహ్మణైస్సహదేశికః । వారసింహేననున్త్రైణ శా
 న్తిసూక్తైశ్చనున్త్రయేత్ ॥ ౮౬౭ ॥ తతశ్చ ద్వారదేవేభ్యో బ
 లిందద్యాద్యథావిధి । ఏవంపూర్వది నేరాత్రా కృత్వా దేశికసత్త
 మః ॥ ౮౬౮ ॥ పరేమ్యుఃప్రాతరుత్థాయకృతస్నానకృతాహ్నికః ।
 ఇష్టాకుమ్భస్థితందేవం సన్తర్ప్యగ్నాయథావిధి ॥ ౮౬౯ ॥ ప్ర
 వ్రేక్ష్యపూర్వోదితైశ్చాపి అష్టావింశతీసభ్యయా । పూర్ణాహుతిం
 చకృత్వాభవిస్సృజ్యాగ్నిస్థితంవిభుమ్ ॥ ౮౭౦ ॥ విస్సృజ్య ద్వారదే
 వాంశ్చ బలివానపురస్సరమ్ । మహాకుమ్భంశాన్తికుమ్భం వాహ
 యన్ బ్రాహ్మణైస్సహ ॥ ౮౭౧ ॥ వేదఘోషైర్వాద్యఘోషేర్ఘ
 ణ్తారవసనున్వితైః । ఆపాద్యదేవసదనం సనుభ్యర్చ్యజగత్ప్రభుమ్ ॥
 పుంసూక్తేనమహాకుమ్భతోయేన ప్రోక్షయేద్ద్విభుమ్ । శాన్తికుమ్భ
 జలెనాథదేవంవా మన్దిరాదికమ్ ॥ ౮౭౩ ॥ సర్వోపకరణంవాపి
 దూషితందోషశాన్తయే । ప్రోక్షయేచ్ఛాన్తిసూక్తేన దోషశాన్తిర్భ
 విష్యతి ॥ ౮౭౪ ॥ యజమానోగురుంపశ్చాత్మవయేద్దక్షిణాదిభిః ।
 సద్యః కాలేపనాహ్యవం తత్తద్దోహనుసారతః ॥ ౮౭౫ ॥ శాన్తి
 హోమంప్రకుర్వీత సర్వదోషప్రశాన్తయే । కుమ్భార్చనం వినా వాపి
 కేవలంహోమమాచరేత్ ॥ ౮౭౬ ॥ మహాత్మనాచ్యుత్యేషు ప్ర
 తిష్ఠాన్నపనాదికే । తత్తతః క్షాణ్త్రభూతేఽగ్నౌ శాన్తిహోమం సమా
 చరేత్ ॥ ౮౭౭ ॥ ఇతిసర్వంసమాఖ్యాతం కిమన్యచ్ఛ్రీకుమిచ్ఛభ ॥ .

ఇతిశ్రీపాశ్చరాత్రేశ్వరసంహితాయాం

ప్రాయశ్చిత్తవిధిర్నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః .

మనయః — భగవన్సునిశాన్దూలసర్వశాస్త్రపితారద । భ
వతా తత్రతత్రేహ స్వయంవ్యక్తాదిభేదతః ॥ ౧ ॥ విశేషఃకీర్తితః
పూర్వం జీర్ణోద్ధారాదికర్తృసు । క్షింభునిస్వయంవ్యక్తం మహాత్మ్యం
తచ్యకీర్త్యశమ్ ॥ ౨ ॥ తత్సర్వం విస్తరేజైవ ప్రకాశయ దయానిధే ॥
నారదః — స్వయంవ్యక్తాదిభేదం తన్నాహాత్మ్యంచకృత్సృజః ।
ప్రవత్సామిశ్యణుస్వంతత్సావధానేనచేతసా ॥ ౩ ॥ తేత్రేషు పు
ష్కరాద్యేషు వాసుదేవోజగత్పతిః । స్వయంవ్యక్తింసమభ్యేత్య
భక్తానాం హితకామ్యయా ॥ ౪ ॥ స్థితస్సన్నిహితో దేవస్స్వయం
వ్యక్తైమునీశ్వరాః । తేత్రేషు కేషుచిద్దేవఃస్థాపితోదేవతోత్తమైః॥
తతైవకేషుచిత్స్నిద్దేవకృతాంచదృఙ్ముఖ్యైః । గర్భరైశ్చాపియత్తై
శ్చ తథావిద్యాధరోత్తమైః ॥ ౫ ॥ అసురైరాక్షసైశ్చైవ మనుజై
శ్చైశ్చకేషుచిత్ । స్థాపితోవిధివద్దేవస్సన్నిధితై జగత్ప్రభుః ॥ ౬ ॥
ఏవంభగవదాకారైర్నానాసంస్థానలక్షణైః । నానావిశేషరూపైశ్చ
నానాకార్యవిశేషతు ॥ ౭ ॥ విశ్వనాపూరితంసర్వం సర్వానుగ్ర
హకామ్యయా । భగవద్భక్తినిరతైర్మనుజైస్తైఃప్రత్యక్షితాత్ ॥ ౮ ॥
మాహాత్మ్యంప్రత్యక్షగుణం రాక్షసేస్తప్రత్యక్షితై । తతశ్చతగుణం
ప్రొక్తమసైస్థాపితేపిభౌ ॥ ౧౦ ॥ సహస్రగుణితంప్రొక్తం విద్యా
ధరకృతేద్విజాః । తతోదశగుణంవిప్రానాహాత్మ్యం యక్షుకిల్పితై॥
తతోదశగుణంప్రొక్తం గర్భరైశ్చప్రత్యక్షితై । ఆర్ద్రకొటిగుణం ప్రొ
క్తం సైద్ధేదశగుణంతతః ॥ ౧౨ ॥ కోటికొటిగుణందివ్యైస్వయం
వ్యక్తైమునీశ్వరాః । మాహాత్మ్యంప్రత్యక్షసభ్యతమితశాస్త్రేషు ని
శ్చితమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్సాద్భేదేభాస్వయంవ్యక్తబిమ్బం భగవతో వి
భాః । సాలగ్రామశిలారూపేరితరైస్త్రుశిలాదిభిః ॥ ౧౪ ॥ ఉభ
యత్ర సమానంప్రత్యక్షైర్సాన్నిధ్యముత్తమమ్ । సాలగ్రామశిలా
విస్పృతత్రన్యూర్దివినిర్ణయమ్ ॥ ౧౫ ॥ తత్తద్వ్యవస్థితైశ్చిహ్నైః

(౧౦౩) వింశేఽధ్యాయే యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్. ౪౦౯

జ్ఞాత్వా కార్యం సమర్పనమ్ । తైత్రిత్యు పుషకరాద్యేషు స్వయ
మేవజగత్పతిః ॥ ౧౬ ॥ అర్చారూపేణావతీర్య వ్యక్తేశ్వకాగ్రది
లాశ్చ నైః । సమన్వితస్సన్నిధితైః క్తానాం హితకామ్యయా ॥ ౧౭ ॥
తత్తత్తైత్రస్థితాదేవాః ప్రవత్యౌమి మునీశ్వరాః । యజ్ఞాత్వాను
నుజోలోకే సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ పుషకరం తైత్రిత్రమా
శ్రీత్య పుణ్డరీకాక్షి సంజ్ఞయా । వాసుదేవస్తుభగవాన్నిత్యం సన్నిహి
తస్థితః ॥ ౧౯ ॥ ఏవం తైత్రిత్రవరేడివ్యే శ్రీరజ్జవైమిశాహ్వయే । తే
త్రేష్వనేషు చ తథా వాసుదేవాది సంజ్ఞయా ॥ ౨౦ ॥ చతుర్భూర్తి
స్థితోదేవో లాకరిక్షణహేతునా । కేశవః కేశినో లోకే కురుత్యై
తాగ్రదిమస్థితః ॥ ౨౧ ॥ నారాయణో మునిశ్రేష్ఠాస్థితో నారాయణా
చ తే । మాధవో వేదకటగిరౌ గౌవిన్దః పురుషోత్తమః ॥ ౨౨ ॥ భూ
భాగవదమాశ్రిత్య సంస్థితో నాభపాహ్వయే । స్థానే బృహ్దావనాభ్య
ఏ ద్వివైవకమలోద్భవ ॥ ౨౩ ॥ విష్ణుర్గోభావహేచిప్రాస్థితో విష్ణు
పదేపిత । మన్దరాఖ్యం గిరించైవ ఆపాద్యనుభుమాదనః ॥ ౨౪ ॥ భూ
తానామనుకంపార్థమవతీర్యచ సంస్థితః । యామునంజలమాశ్రిత్య
దేవదేవస్త్రివిక్రమః ॥ ౨౫ ॥ స్థితః కమలసంభూతతరణం సుగతప్ర
దమ్ । మూర్త్యంతరం నామనాఖ్యం సింహాకృతమలోద్భవ ॥ ౨౬ ॥
స్వసత్యాదేత్యటశ్రాంతం భవనాం శోకశాంతయే । నర్మదాఖ్యం హి
చాక్రమ్య జలం పాపక్షయంకరమ్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీధరస్సంస్థితోదేవః కా
న్తలెపి శ్రీయానమా । హృషీకేశస్తుభగవాన్ సంస్థితో ప్యాత్మనాభు
వి ॥ ౨౮ ॥ ధరాధరేధ్వజాభ్యేతు తైత్రిత్య కుబ్జామృకే బ్జజ । పద్మ
నాభస్తుదేవేశస్త్యవతీర్యచ సంస్థితః ॥ ౨౯ ॥ దక్షిణాం దిశమాశ్రి
త్య సమీపే జలధిక్షితేః । గిరౌరైవతకేచిప్రస్వసత్వాదేత్యవరతే ॥
దామోదరస్తుభగవాన్ హితార్థం భావితాత్మనామ్ । ఏభిర్భూర్త్యంత
రైస్సార్థం మూర్తిభిర్విశ్వమర్చయ ॥ ౩౦ ॥ సమాశ్రాంతం ద్విజ

శ్రేష్ఠ అతోన్యేహంచ సంస్థితమ్ । నిబాధతు మహాబుద్ధే సావధానే
 నచేతసా ॥ ౩౨ ॥ సిద్ధామరార్పితంవిధిశ్వేతద్విపేతు హంసగా
 త్ । మత్స్యత్కాశగవానపున్య అశ్వాత్కా బడబాముఖే ॥ ౩౩ ॥ రసా
 తలేతుకూర్తాత్కా విధ్యాంశ్యేతుపామర । విజ్ఞాతవ్యోన్యగైవ్రా
 త్కా పాపహాసర్వదేహినామ్ ॥ ౩౪ ॥ ఘోకరీయేనరూపేణ త్కైత్రై
 తత్సంజ్ఞకేతువై । గాఢైశుభజలకూలై సురసిద్ధనిషేవితే ॥ ౩౫ ॥
 హేమోత్తమాశ్చదృగ్దేవో హేమశైలనుహస్తరై । నాబద్ధనగిరావే
 వం మీనవక్త్రస్థిశఃప్రభుః ॥ ౩౬ ॥ కృష్ణాశ్వైశ్చశిరాదేవఃక్షిత్తై
 శ్రేణమ్నాతే । లవణానధవర్యనై భూధాశే సిద్ధసేవితే ॥ ౩౭ ॥
 కూర్మవిక్త్రశ్చభగవాన్ సంస్థితశ్శుభచక్రధృక్ । నృహరిఃకృశశౌచ
 తు ఉద్బయిన్యానుపిద్విజ ॥ ౩౮ ॥ విశౌఖములసంభైతు స్థానే
 త్వైవంస్థితస్త్రిధా । కొకాముఖేనగాహంతు వారాహేతు సగోర్ధ
 మే ॥ ౩౯ ॥ క్షిన్యమాల్మవివైతస్మై కులకుయై హేమూచలే । వాహనః
 ఖర్వముత్రిశ్చ వేశ్వరూపేణసంస్థితః ॥ ౪౦ ॥ మధ్యదేశేతు గ
 ణ్డాయానకురుత్తే త్రైతుపామర । యామునంకూలసంభ్రేత్య ప్రా
 చుర్భావాన్తరంనువాత్ ॥ ౪౧ ॥ స్థితంప్రవిక్రమాఖ్యాయైత్తై
 లాక్యాకాన్తవిగ్రహమ్ । నగోత్తమేనుహేద్రాబ్యై పరశ్వఖగిం
 ద్విజ ॥ ౪౨ ॥ రానుసంజ్ఞశ్చభగవాన్ సంస్థితఃక్షత్రియాస్తకః ।
 ధరాధరేవిగ్రహూటై రక్షఃక్షయకరౌనుహాత్ ॥ ౪౩ ॥ సంస్థితశ్చ
 పరౌరానుఃపత్తపత్తాయితేక్షణః । రామోన్యస్సీరపాణిర్వై యా
 మునంభ్రాసుయన్జలమ్ ॥ ౪౪ ॥ సంస్థితోమానుషీయేషు భూభా
 గేషు శుభేషుచ । సాముద్రేసి తతోద్విపే ద్వారకాఖ్యైమరార్పి
 తే ॥ ౪౫ ॥ వర్తతేభగవాన్కృష్ణసుర్వాత్కాపరమేశ్వరః । కలీర
 విష్ణుశ్చభగవాన్ స్తూయమానోద్విజైస్థితః ॥ ౪౬ ॥ సమాసాద్య

విపాశాంచ నదీనియతమానసః । ధర్మక్షూర్ధిర్మహాత్మావై ధర్మారణ్య
 సుకార్పితే ॥ ౪౭ ॥ అనుగ్రహపరస్తాస్తై లోకానాం లోకపూజ
 తః । నరసః జ్ఞోజగన్నాథ సిద్ధేస్సంపూజితేషుచ ॥ ౪౮ ॥ భూభా
 గేషుచరమ్యేషు నిర్మలసన్నిహితస్థితః । గిరొగోపర్థనాభ్యైశు దే
 వస్సర్వేశ్వరహరిః ॥ ౪౯ ॥ సంస్థితః పూజితేష్టానే గవానిషక్ర
 వణేషుచ । సాలగ్రామేచభగవాన్ రాజేన్ద్రాభ్యేవవేద్విజ ॥ ౫౦ ॥
 తత్రైవమథాంశేచ స్థితోదేవవృతాభిధే । కృష్ణపరిశ్చతుక్షూర్ధిరవ
 తీర్యధరాతలై ॥ ౫౧ ॥ స్థితిః పితౄణాం శేషప్రమోచయన్ దుష్కృతా
 జ్ఞవాన్ । శ్వేతద్వీపేకురుక్షేత్రే హిమవంతాచలైర్బజ ॥ ౫౨ ॥ వేది
 కాయానుపిగతు విశ్వరూపస్థితిః ప్రభుః । క్షీరోధకౌపర్థనాభ శ్యేషా
 హిశయనోహరిః ॥ ౫౩ ॥ స్థితోనన్వబ్జసంభూత యస్తాచ్చేదంపితా
 మహా । చతుర్ధారూపమూశ్రిత్య విశ్వేష్టావైవవర్తతే ॥ ౫౪ ॥ హి
 తాయసర్వలోకానాం యథావదవధారయి । ఆసాద్యశయనం బ్ర
 హ్మణాతాశతలసంస్థితిః ॥ ౫౫ ॥ ఎటరూదాయచాగ్నయం యోఽ
 నై సంహరతేజగత్ । ఎటమూలంసమాశ్రిత్య ప్రయాగే సురపూజ
 తే ॥ ౫౬ ॥ జగదేకాన్తలంకృత్వా దివ్యనూపాద్యపాదపమ్ । సన్తి
 స్థితేసభగవాన్ తస్మిన్తేరక్షితౌద్విజ ॥ ౫౭ ॥ న్యగ్రోధశాయినం
 వైవధ్యాయేద్ద్యవ్యగతిప్రసమ్ । హిమాచలైకదేశేతు తుజ్జేవై భృగు
 సంజ్ఞకే ॥ ౫౮ ॥ మధుక్తేటభిమాధీచ సంస్థితస్సోపనీతలై । క్షీరోద
 కక్షిణక్షేత్రై సురాసురనిషేవితే ॥ ౫౯ ॥ మన్దరాద్రికరోదవో వర్త
 తే దేవపూజితః । తత్రైవామృతజిదైవస్సంస్థితస్సిద్ధసేవితః ॥ ౬౦ ॥
 శాన్తారూపధరశ్చేవ సుధాకలశధృక్ప్రభుః । సిద్ధానాంచ మునీ
 నాంచ దేవానాంమృత్యుజిత్ స్థితః ॥ ౬౧ ॥ ద్విధాకర్తాగణోపే
 తో దేవోగరుడవాహనః । సాలవృక్షభుజోద్దేశే సాలగ్రామేస్థితో
 నిభుః ॥ ౬౨ ॥ త్రికూటగిరిపృష్ఠైశు గమ్యే గగనచారిణామ్ ।

గజాధృతిచ్చలేనైవ అప్రమేయాఖ్యాయాస్థితః ॥ ౬౩ ॥ శ్వేతద్వీప
 పటద్వైవ అవతీర్యచ సంస్థితః । గక్రాసముద్రసంయోగే క్షితు్యద్వే
 షనోరమే ॥ ౬౪ ॥ యజ్ఞభుగ్భుగవాణదేవోనైమిశేసిద్ధపూజితే ।
 ప్రేక్షవారణ్యమాశ్రిత్య అనన్తో భగవాన్ స్థితః ॥ ౬౫ ॥ శాశ్వతా
 నిస్తుదేవేశో దణ్డకారణ్యసంజ్ఞకే । ఉత్పలావర్తకేదేశే శౌరిసం
 జ్ఞోఽచ్యుతస్థితః ॥ ౬౬ ॥ క్షితౌ సముద్రబద్ధే బైస్సక్తమే సిద్ధసేవితే ।
 జ్ఞానోపదేష్టా భగవాన్ సంస్థితో దుఃఖశాంతయే ॥ ౬౭ ॥ ఆపాద్య
 సూకరక్షేత్రం దేవోగరుడవాహనః । సంస్థితోగరుడారూఢః పారి
 జాతకరాజీరః ॥ ౬౮ ॥ సిద్ధైసు సరగజై పాస్థం గగనేచాపి పా
 పగర । దేవదేవేశ నామ్నాథ హస్తీవర్వశమస్తకే ॥ ౬౯ ॥ ఏకదే
 శం సమాసాద్య సర్వస్య వరదస్థితః । మాల్యాదపాణిర్వేక్తుజ్ఞా
 మాగధాయాం మహామతే ॥ ౭౦ ॥ ఉడ్డీయపుణ్యభూభాగే సంస్థి
 తః పురుషోత్తమః । అచిన్త్యాత్మభగవాన్ పర్వతే గన్ధమాదనే ॥
 శిపివిష్టాఖ్యయాదేశే శిపివిష్టావృతస్థితః । ప్రాకస్యముద్రాపయా
 నేతు భూభాగేశుభలక్షణే ॥ ౭౧ ॥ కాపిలీం మూర్తిమాసాద్యవా
 సుదేవస్థితః ప్రభుః । అవతీర్య స్వసత్త్వాచ్చ బ్రహ్మసంజ్ఞః ప్రజాపతః ॥
 మణిబద్ధం సమాసాద్య నిత్యం సన్నిహితస్థితః । మగధామణ్డలేవిప్ర
 మహాబోధధరాశ్రయః ॥ ౭౨ ॥ సంస్థితో లోకనాథాత్మా దేవదేవా
 జనార్దనః । దేవదక్షిణగాఢ్యోవైయోఽభిమానతనుర్ద్విజ ॥ ౭౩ ॥ సూ
 ర్యసంజ్ఞస్తు భగవాన్ హేమశైలాపరిస్థితః । ఆచ్యుతే వామనేత్రే
 తు యోఽభిమానతనుర్ద్విభుః ॥ ౭౪ ॥ భగవాన్ సోమసంజ్ఞస్తు సో
 మకోగ్ధాశ్రమేపిత । అగ్నిస్వరూపమజితం సంస్థితం బాడబానలే ॥
 వస్వాత్మాశ్చ భగవాన్ విప్రభాసతేత్వసురాంతకృత్ । విష్ణునామ్నా
 పునర్దైవస్త్వనేకాయుధమణ్డితః ॥ ౭౫ ॥ జయాఖ్యయోజ్ఞయిన్యాం

(౧౦౪)   వింశేఽధ్యాయే యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.   ౪౧౩

తైస్థితఃపావజయోన్మణామ్ । కాశ్చీరమణ్డలెపుణ్యే త్మైత్రే చక్ర
 భరాభిధే ॥ ౭౯ ॥ చక్రపాణిస్తుభగవాన్భక్తానాం మోక్షదస్థితః ।
 సురోన్మమాభిధానంచ గదాపాణింతుపామర ॥ ౮౦ ॥ సదాసన్ని
 హితంబిధి గణాద్వా రేసురైస్సహ । చతుర్భుజశ్చతుర్భూర్విశ్వుతు
 ర్వక్త్రీశ్చతుర్గతిః ॥ ౮౧ ॥ స్థితఃపణ్డారకేదేవో విష్వక్సేనస్సనాత
 నః । శుభమాపాద్యభూభాగం ప్రాగ్జ్ఞాతవపురేతథా ॥ ౮౨ ॥ దే
 వం విశ్వేశ్వరాఖ్యంచ స్థితమేషో స్వగోచరాత్ । సాతత్రనాభిధ
 త్మైత్రే సిద్ధవిద్యాధరాన్వితే ॥ ౮౩ ॥ స్వామిసంజ్ఞో జగన్నాథఃస్థి
 తోనున్దాకనీతతే । భద్రాతకే మహాయోగే ధ్యాయినామవర్గదః ॥
 భరాతలె నృసింహభ్యే దేవికాయాస్తటాశృతే । రిపుక్షయాఖ్య
 యావిప్ర దేవస్సర్వేశ్వరస్థితః ॥ ౮౪ ॥ శజరారాభ్యంతు భూభాగ
 సర్వదేవిషేవితే । జ్ఞానమూర్తిర్జగన్నాథసంస్థితోశ్శుభకృన్నుణా
 మ్ ॥ ౮౫ ॥ పృథివ్యాంతు పితృత్మైత్రే మోచయిస్తస్మత్రయాత్ ।
 జనార్దనాఖ్యయాబ్రహ్మణ విశ్వజ్ఞాభగవాన్స్థితః ॥ ౮౬ ॥ పతేవ
 తారాఃఃధితాలెశతకమలార్ద్రవ । పభిక్షితితలంచాప్తం పౌనః
 పున్యేనచస్వయమ్ ॥ ౮౭ ॥ సంపారిణాం జనానాంతు అనుగ్రహాధి
 యాబ్జః । సజ్జీర్తనమగమ్యానాం త్రిసంధ్యంనిత్యమాచరేత్ ॥ ౮౮ ॥
 మతించక్రేచ గమ్యానాం సేవనే దర్శనేపిచ । స్లైచ్ఛానాంతేషు
 దేశేషు క్షితాత్మత్రాదయోహియే ॥ ౮౯ ॥ సాజగర్యపరిహారేణ
 ద్రష్టవ్యాస్తే సతైవహి । ఋషిభిస్సానురైస్సిద్ధైస్సాన్విత్రమేషు మ
 హానుచ ॥ ౯౦ ॥ జలాశయేషుపుణ్యేషు పృథివ్యాం వివిధేషుచ ।
 సర్వేభగవదాకారా విభవప్రూహలక్షణాః ॥ ౯౧ ॥ ఉక్తాగతాశ్చ
 యేచాన్యే సముత్పత్క్యధియాస్వయమ్ । ప్రతిష్ఠితాశ్చవిధివన్య
 మన్తాస్సత్యవిక్రమాః ॥ ౯౨ ॥ స్థిత్యానానాప్రకారాయే భూతభ
 వ్యాదికాఖ్యయా । సౌమ్యాగ్నేయోభయాభ్యానసన్నివేశవశేనవై ॥

లీలారుచిమయేనైవ చిత్తసౌఖ్యప్రదేనచ । భుజాద్యాయుధసద్ధాన
 కేతుభేదేనవైసహ ॥ ౯౫ ॥ అలజ్యుతంచ భూభాగం హనుజైస్సై
 వమేవహి । భక్తైరనుగృహీతైశ్చ సిద్ధాద్యైశ్చయభోదితమ్ ॥ ౯౬ ॥
 అదిదేనాదయ్యైతే తత్వేశాస్సుముదీరితాః । పరస్మిన్ భగవత్తత్వే
 శ్చ త్వభేదేనవ్యవస్థితాః ॥ ౯౭ ॥ సూర్యస్యరశ్మయోయద్వద్వహేనర
 త్పిగణాయథా । జలధేయార్మయోయద్వద్వదేనాజ్జనన్ముని ॥
 చిత్సామనానిత్యశుద్ధా వ్యాపకాఃపరమేశ్వరాః । తత్వసత్త్వా
 పమాత్రిత్యజ్ఞానాద్యైస్సమలజ్యుతాః ॥ ౯౮ ॥ అణినాద్యప్త
 కౌపేతాస్సంస్థితాస్సన్విన్నానాశువై । ఆధ్యావనిషుసర్వాసు నిత్యైకు
 ర్వన్తి సన్నిధిమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ ముక్తయే సర్వభూతానాం విశేషేణు
 వైభువి । ఆవిశ్చప్రభవతాతాగలాగారభ్యప్రభయావధి ॥ ౧౦౧ ॥
 త్రైత్రైషు తీర్థతీరేషు శబ్దబ్రహ్మనుయాత్మనా । సామాన్యేనాపి మ
 ప్రేణ తద్వివరై నభాత్మనా ॥ ౧౦౩ ॥ తతోవ్యక్తైశ్చరందూపమాత్ర
 యున్దివ పార్థివమ్ । హితార్థం సర్వలోకానామవతీర్ణమనశ్చమ్ ॥
 జగత్యయితనాఖ్యామిత్రసేధ్యన్తియోగినః । కాలాన్తరేణవ్య
 క్తీనాం మజ్జనం జాయితేమది ॥ ౧౦౫ ॥ సన్నిధిం శక్తిభావేన ని
 త్యంకుర్వన్తి తత్రచ । యోగైశ్వరామరాస్సిద్ధాఃస్మృత్వాకారం శ
 వాత్మకమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ శ్రేలమృద్ధారుధాతూజ్ఞాం వ్యక్తీంసంస్థాపయ
 న్తిచ । యత్రానువేధంకురుతే నున్త్రీశక్తిగరాస్తుయే ॥ ౧౦౭ ॥
 యేనాచ్యుతీయనామ్నావై యద్యత్ స్థానాన్తరంస్మృతమ్ । సన్నిధి
 స్తత్రవైరూపాశ్శబ్దమూర్తిధరస్యచ ॥ ౧౦౮ ॥ భిన్నాత్మనాంఽస్వి
 యంవ్యక్తరూపేష్వవ్యక్తకేషుచ । సన్నిరుద్ధేషుమన్త్రేషు ఇచ్ఛా
 శక్తిగతేషుచ ॥ ౧౦౯ ॥ ఆకారాస్సన్నివేశాశ్చ పారమేశ్వరమ
 న్యథా । అన్యథావై జగత్యప్యేకాఖ్యాతాఖ్యాతంచ శాశ్వతమ్ ॥

ఏవమాయతనానాం వనిత్యశ్చ సంప్రకాశితమ్ । అనాదిత్వచుస్థ్యం
 చ మహాత్మ్యమపి సౌమగర ॥ ౧౧౧ ॥ ఏవం తైశ్చ శ్రీతామూర్తిభేదా
 స్సమ్యక్ ప్రకీర్తితాః । తైశ్చైష్య తేషు యోగీంద్రాసానరభూతం
 చతుష్టయమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ శ్రీగజం వేదాగ్రాద్విహస్తిశేలస్తన
 న్నరమ్ । తతో నా గాయత్రాద్విమమథానుచతుష్టయమ్ ॥ ౧౧౩ ॥
 ఏవముక్తం భగవతా సాక్షాన్నా గాయత్రేన హి । అష్టితైశ్చ చతు
 ష్కేతు సంస్థితం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ మహాభక్తిసమాయుక్తా
 స్సైవ నై యెనరోత్తమాః । సర్వతైశ్చ శ్రీతా జేవాన్సేవితాస్తేర్మ
 సంశయః ॥ ౧౧౫ ॥ మునయః — భగవన్సునిశాద్భూలసర్వజ్ఞవదతాం
 వర । నారాయణాద్రిమాహాత్మ్యం శ్రోతుమిచ్ఛానుహేవయమ్ ॥
 ఇహ నారాయణస్త్వైవ ధ్యానమారాధనాదికమ్ । కథింహి త్వయా
 పూర్వం సకునారాయణోహరిః ॥ ౧౧౬ ॥ కథం ప్రాప్తో గిరివరం
 మహాత్మా తస్య కీగృహీతే । తస్యగ్రం విస్తతైవ వదస్వ వనితాం వర ॥
 నారదః — పాధుప్యస్తం మహాభాగాః భవద్భిర్నునిపుత్రవాః । నా గా
 యత్రాచలస్థస్య హరేర్మాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ సత్త్వే పేణ
 ప్రవత్స్యామి శ్మణుర్వనునధానతః । ఆచౌ నారాయణశ్శ్రీమాన్వస్య
 నాభీవరౌరుహత్ ॥ ౧౧౮ ॥ చతుర్ముఖం సముత్పద్య సర్వసంసార
 రసంస్కృతమ్ । వెదశాస్త్రాగ్రగణత్వజ్ఞం కృత్వాతం పురుషోత్తమః ॥
 సృష్టానియోజ్య బ్రహ్మాణం తతస్త్యస్తస్మితోభవత్ । తస్మిన్నస్తస్మి
 తేన వే విభర్యస్తమతిర్విధిః ॥ ౧౧౯ ॥ ఇతి కర్తవ్యశాముగ్ధో బహు
 వాద్విఘ్నమానసః । తదా సానపతిస్థద్గ్రస్తు కామోజగత్పతిమ్ ॥
 బహుకాలేష్వనీతేషు తస్య మానేపితామహే । ఆవిరాన జగన్నా
 ఠో బ్రహ్మణః పురతోద్విజాః ॥ ౧౨౦ ॥ తందృష్ట్వా కమలాకాంతం ప
 రమాశ్చర్యసంయుతః । తుష్టావపి విధేస్తోత్రైశ్చుక్రితసిద్ధేశ్చ తుర్ము
 ఖః ॥ ౧౨౧ ॥ తేనస్తుతోజగద్ధాతా కరుణాపూర్ణమానసః । బ్రహ్మాణం

సమువాచేదం మేఘగమ్భిరయాగిరా || ౧౨౬ || త్వయా వత్స
 కుతస్త్వేవం తపస్తప్తం సుదుస్తరమ్ | తుష్టోఽహం తపసా తేద్యకిం
 తవాభీప్సితంవద || ౧౨౭ || బ్రహ్మ — నాన్యదస్తిఫలం దేవభవతో
 దగ్ధనాదృతే | త్వయానియోజితోహంహి జగస్సృష్టౌపురావిభో |
 ప్రప్తంజగదిదంసర్వం కాశక్తిర్మనుమాధవ | అత్రాపాయం సమాద
 త్వ కరుణాగ్నుతవారిధే || ౧౨౮ || ఇశ్యుక్తో బ్రహ్మణాదేవోనుస్త్రీ
 ముష్టాక్షరంపరమ్ | తస్యోపదిశ్యభగవాన్ తదద్ధాంశ్చ విశేషతః |
 అష్టాక్షరమిమంనుస్త్రీం సస్తతం హృదివిస్తయన్ | మస్త్రీస్యాన్య
 ప్రభావేన జగత్సృష్టుంత్యున్నసి || ౧౨౯ || సర్వకర్మణీశంవృత్తై
 పితృస్త్రీప్రభావతః | ఆవిర్భవిష్యోపుకస్సాక్షాన్నారాణావిభుః |
 సమభ్యర్చయదేవేశం మస్త్రీణానన పన్నజ | తతస్త్యదధికారా
 వై మత్సవం ప్రాప్సుసిధువమ్ || ౧౩౦ || ఇశ్యుక్త్వాస్తర్షదేవ
 స్తతస్తుప్తశ్చతుర్ముఖః | జపమానోమాలనుస్త్రీం చేతనాచేతనాన్త
 కమ్ || ౧౩౧ || సృష్ట్యాజగదిదంసర్వం విరఙ్గిర్మునిపుంజవాః | నారా
 యణం ద్రష్టు కానుస్తపస్తైపేసుదుస్తరమ్ || ౧౩౨ || ఆవిరాసీత్తతో
 దివ్యం విమానం శుభలక్షణమ్ | శ్రీవైకుంఠాచ్ఛతుర్వక్త్రేతపఃఫలమి
 వాచ్యుశమ్ || ౧౩౩ || అనేకికోటిమార్తాంజ్జవిలసత్తైజసావృతమ్ |
 అనస్తవిహగేశానవిష్వక్సేనపురోగమమ్ || ౧౩౪ || శ్రీయా సుద
 ర్శనేనాపి పార్శ్వయోస్సమనుదుత్రమ్ | కుముదాద్యైఃపరివృతం స
 క్వావయనశోభితమ్ || ౧౩౫ || వృత్తాకారంశుభకరం సర్వాల
 జ్ఞానశోభితమ్ | తందృష్ట్యాసహసోద్ధాయ సస్తుప్తకమలాసనః |
 ఫలకాఙ్గితసర్వాత్సప్తహోద్భాస్రీస్తలోచనః | ప్రణమ్యప్రాజ్ఞ
 యిత్యా విమానమవలోకయత్ || ౧౩౬ || పీతాద్యేషుశిఖాస్తేషు
 పియానావయవేషువ | భూరాద్యం సత్యపర్యంతం లోకానాం
 సప్తకంక్రమాత్ || ౧౩౭ || అధ్వనాం భవనాధ్వాదివటాం వజ్రాధ్వ

(౧౦౫) వింశేఽధ్యాయే యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్. ౪౧౭

పశ్చిమమ్ । ధరాదిపురుషాస్తం చ తత్సబ్బుద్ధం మునీశ్వరాః ॥ ౧౦౫ ॥
 సత్తారూపమవస్థాయ సంస్థితం సద్దదర్శహ । తతస్తు దేవతాబ్బుద్ధం
 క్రిమేణ సమలూకయత్ ॥ ౧౦౬ ॥ ఘటాధారశిలాధస్తాదనస్తమమి
 తమ్యుతిమ్ । చక్రం తమాద్వైపామర్థ్యశక్తిం చాపి శిలాస్తరే ॥ ౧౦౭ ॥
 మస్త్రినాథం మధ్యకుమ్భే ప్రాగాదికలశాష్టకే । వాసుదేవాది
 కాంశ్చైవ ప్రథవాప్యయోగతః ॥ ౧౦౮ ॥ ౪ సంస్థితా తద్విధా
 నేషు మధ్యాదీశదిగన్ధిమమ్ । జ్ఞానభాపాదికానాం చ శక్తీనాం న
 వకంక్రమాత్ ॥ ౧౦౯ ॥ ధర్మాదీనామష్టకం చ తథాపాదశిలాష్టకే ।
 ఆకారాదిక్షకారాస్తం వర్ణచక్రం తదస్తరే ॥ ౧౧౦ ॥ సర్వాధార
 మయంచక్రం శాఖామూలం సమాశృతమ్ । జ్ఞానక్రియాత్మకేతత్వే
 శాఖయోగపరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ ఆద్యం హ్యుక్తమన్బురస్యోద్వే
 తత్త్వైష్టే ధర్మమేవ చ । కవాటయోఽస్తుకాలాగ్నిం వరుణంచ మునీ
 శ్వరాః ॥ ౧౧౨ ॥ శబ్దపద్మనిధీచైవ తదగ్రద్వారపార్శ్వయోః । త
 తోజ్ఞానసమూహేతు తక్షైవాస్తరభూమిషు ॥ ౧౧౩ ॥ కాలాది వ
 సుధాంతాంశ్చ భావోపకరణామర్థాః । జ్ఞానైశ్చ కేశవాదీనాం
 ద్వివర్గం ప్రస్తరస్థితై ॥ ౧౧౪ ॥ చక్రాద్వాయుధసంస్థితం సత్తా
 రూపేణ సంస్థితమ్ । వాసాచతుష్కస్థానేషు పరాసోదిచతుష్టయం ॥
 సశక్తికంతుపత్రాద్వైర్భూషితే వేదికాతలైః । సుదర్శనం శిఖాకుం
 థై వాసుదేవం పరాత్పరమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ తదగ్రదేశే హేతీశం సూ
 ర్యకోటిసమప్రభమ్ । సర్వలూకమయం విప్రాన్సకలాధ్వమయం త
 థా ॥ ౧౧౭ ॥ సర్వతత్వమయంచైవ సర్వదేవమయంతథా । ఆనంద
 మయసంజ్ఞంతద్ద్విమానం కమలాసనః ॥ ౧౧౮ ॥ ఏవంక్రమేణా వ
 లూక్య ప్రణీపత్య పునః పునః । తథా ప్రదక్షిణీకృత్య విష్వక్సేనాభ్య
 నుజ్జయా ॥ ౧౧౯ ॥ విమానాస్తస్యం ప్రవిశ్య జపన్నష్టాక్షరం మను

౪ సంస్థితా తద్విధానేషు

మ్ । అభ్యంతరేవిచారానన్యగర్భభూమాతు మధ్యతః ॥ ౧౬౦ ॥
 సరసీరుహమాస్థాయ సంస్థితంపురుషోత్తమమ్ । పావృష్టలదనద్దోహ
 విలసద్వివృణ్మహమ్ ॥ ౧౬౧ ॥ సర్వదేవమయందేవం సర్వేషాం తేజ
 సాన్నిధిమ్ । సర్వలక్షణసంపూర్ణం సర్వజ్ఞాదిగుణైర్మయమ్ ॥ ౧౬౨ ॥
 నపుషాసుద్వరేణైవ దివ్యేనావిష్కృతేనచ । ముఖ్యస్తమనిశం దే
 హాదాలోకం జ్ఞానలక్షణమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ ప్రయత్నేనవివాజ్ఞానవాశ
 కృద్ధ్యాయినాంమహత్ । ఘనకుఞ్చితనీలాభిదధితాజ్ఞానసన్నిభైః ।
 కర్పూరధూసరైర్దివ్యైఃపుష్పసంవలితాన్తరైః । కిరీటమకుటాకా
 నైశ్శోభితంస్వశిరోరుహైః ॥ ౧౬౪ ॥ బాలచంద్రప్రతీకాశఫాలా
 ద్యత్తిలకొజ్వలమ్ । సుభ్రువం సునసంశాన్తం సవిలాసస్మితాధరమ్ ॥
 కిఞ్చిదారక్తగోక్షీరశుద్ధనీలాబ్జలాచనమ్ । శీతలైర్ద్వైప్రీపాతైస్తుజ
 గదాపాద్యాయకారిణమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ విలసన్దణ్డఫలకం శ్రవణొజ్వలమ
 ఙ్జలమ్ । ముఖసాన్తర్యనిష్యన్తచురుకన్థలశోభితమ్ ॥ ౧౬౬ ॥ పిం
 శజరాశరచన్ద్రవిలసన్ముఖమణ్డలమ్ । కమ్బుగ్రీవం పీఠరాంసం దీ
 ప్తబాహుంమహారసమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ చతుర్బుజముదారాంజలం విలస
 త్పాణిపజ్జరజమ్ । పీఠకాశేయవసనం నిమ్ననాభిం తనూదరమ్ ॥
 చారురుయుగళంచారుజఙ్ఘాద్వితయముజ్వలైః । మణినూపురభూ
 షాద్యైర్విలసత్పదపజ్జరజమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ దివ్యగర్భానులిప్తాంజలం ది
 వ్యామృతరథరంతథా । దివ్యస్రగ్వస్త్రనాపేతం దివ్యాలంకారమణ్డ
 తమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ అనేకరత్నఖచితకిరీటమకుటోజ్వలమ్ । కాన్తభేనో
 రసిన్ధేన శ్రీవత్సేనాప్యలంకృతమ్ ॥ ౧౭౦ ॥ రత్నకాఞ్చనసన్ముక్తా
 యుక్తయావనమాలయా । సబ్రహ్మసూత్రయాచైవ శోభితం పరమే
 శ్వరమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ ముఖ్యదక్షిణహస్తేన భీతానామభయప్రదమ్ ।
 శ్రోణీతలనివిష్టేన వామహస్తేనలీలయా ॥ ౧౭౨ ॥ ధ్రియమాణం
 గదాంగుర్యం నిషణ్ణాం ధరణీతలైః । పశ్చాద్దక్షిణహస్తేన చక్రం కా

లాసలమృతి ॥ ౧౭౭ ॥ శ్రణవధ్వనిగర్భంతు హిమాద్రశతశోధికమ్ ।
 శబ్దం వామకరేణాపి దధానమతులప్రభమ్ ॥ ౧౭౮ ॥ స్వదేహతేజ
 సంభూత జ్వాలామణ్డలమధ్యగమ్ । కరుణాపూర్ణహృదయం జగ
 దుద్ధరణోద్యతమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ అభిన్నపూర్ణమాన్యుణ్యవిభవేనోపబృ
 హ్నితమ్ । యోగిధ్యేయమజన్నిత్యం జగజ్జ్వాదికారణమ్ ॥ ౧౮౦ ॥
 సాక్షాల్లక్ష్మీపతిందేవం నారాయణమనామయమ్ । దృష్టాప్రహృ
 ష్టహృదయఃప్రణిపత్యముహుర్ముహుః ॥ ౧౮౧ ॥ తుష్టావకమలాకా
 న్తం స్తోత్రైర్నానావిధైర్విధిః । తతస్తత్ స్తోత్రసస్త్రస్తో నారాయణ
 ఉదారధీః ॥ ౧౮౨ ॥ పితామహమువాచేదం మేఘగమ్భిరయాగి
 రా । నస్తుష్టస్తవసాతేహమష్టాక్షరపరాయణ ॥ ౧౮౩ ॥ సమభ్య
 ర్పయమామత్రయుగానామయతంవిధే । తతోభువం గమిష్యామి
 కేనచిత్రాగ్రణేనతు ॥ ౧౮౪ ॥ ఇత్యుక్తస్సచతుర్వక్త్రో హర్షణ
 మహతాన్వితః । విమానం తత్సమాదాయ స్థాపయిత్వానిజేగృహే ॥
 సాత్వతోక్తవిధానేన మనునాష్టాక్షరేణతు । పూజయామానవిధిప
 ద్భిర్నైర్నానావిధైర్విభుమ్ ॥ ౧౮౫ ॥ పవం బహుషుకాలేషు వ్యతీ
 తేషుమునీశ్వరాః । సనతుకూమరోయోగీన్ద్రైకదాచిత్తైరసాగరా
 త్ ॥ ౧౮౬ ॥ సత్యలోకంసమాసాద్య తత్రనారాయణంప్రభుమ్ ।
 దృష్టాశ్రియాసమోపేతం సర్వచిత్తాపహారిణమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ శ్రణ
 మ్యప్రాజ్ఞలిప్తిస్తన్నవాచేదం చతుర్ముఖమ్ । భవాగురుఃపితాచా
 సిమమవాత్సల్యవారికే ॥ ౧౮౮ ॥ త్వత్ప్రసాదేనాస్తిమెలాకే గతి
 స్సర్వార్థదాయక । ఇయన్తంకాలమీశోయం శ్రీమాన్నారాయణో
 పభుః ॥ ౧౯౦ ॥ భవతారాధితస్సమ్యగ్భుజైర్నానావిధైరపి । అ
 ద్యాహంయష్టుమిచ్ఛామి భవదారాధితంవిభుమ్ ॥ ౧౯౧ ॥ నారా
 యణంజగన్నాథం దాతుమర్హసిమెపితః । ఇతిసంప్రాద్ధితోబ్రహ్మ
 శ్చుత్రవాత్సల్యవానపి ॥ ౧౯౨ ॥ విప్రయోగభియావిష్టాశ్చిన్తాపరప

శోభవత్ । తదానారాయణశ్రీమాన్ చింతాపాశ్యకులమాననమ్ ॥
 దృష్టాబ్జసమృద్ధివంప్రీత్యా వాక్యమేతదువాచహ ॥ చింతాం జహి
 మహాబుద్ధే విశ్లేషాన్తమపత్తజ ॥ ౧౯౪ ॥ అర్చాన్తరమిదం మేపి
 దదామి తపనప్రతి ॥ మామాదాయ మునీష్ఠోయం సంప్రాప్యథ
 రణీతలమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ సంస్థాప్యపూజయేన్నిత్యం వత్సకూటాభిధే
 గిరౌ ॥ యత్రమాం ద్రష్టుమనిశం తపస్యన్తి మునీశ్వరాః ॥ ౧౯౬ ॥
 ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవో రూపంస్వం హృదయోద్భవమ్ ॥ శ్రీయా
 పుష్ట్యాచసహితం ప్రాయవృద్ధ్యిత్తాణైతదా ॥ ౧౯౭ ॥ పితా
 మహస్తదాదాయ రూపం శ్రీపుష్టిసంయుతమ్ ॥ అభ్యర్చయద్వితే
 షేణ భోగైర్విష్టితమానసః ॥ ౧౯౮ ॥ తతస్సనతుకమారంతమా
 హూయకమలోద్భవః ॥ నన్తోషోత్ఫుల్లనయనఃప్రోవాచేథం మునీ
 శ్వరాః ॥ ౧౯౯ ॥ సనతుకమారహేవత్సనత్పురోసిభవాన్మను ॥
 పాతౌన్నారాయణోదేవో యతస్సనుగ్రహస్త్యయి ॥ ౨౦౦ ॥ ఇ
 త్యుక్త్వాభమునీన్త్రాయ దివ్యవస్త్రాక్షరంమనుమ్ ॥ ఉపదిశ్య తద
 థాంశ్చ తథాసాత్వతసంజ్ఞకమ్ ॥ ౨౦౧ ॥ మహోపనిషదం త
 న్త్రిం గ్రాహయామాసయోగినమ్ ॥ యోమూలవేనోవిఖ్యాతస్తా
 ద్మక్తస్తాత్పరీసురీతమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ సిద్ధిమోక్షప్రదం విప్రాస్సగ్వశా
 స్త్రోర్థగర్భితమ్ ॥ యత్రశాన్తతరంవ్యాహం శాన్తోదితమనన్తరమ్ ॥
 సుషుప్తినంజ్ఞం స్వప్నాఖ్యం జాగ్రదవ్యహం యథోదితమ్ ॥ మూ
 ర్త్యన్తరంకేశవాద్యం ప్రాదుర్భవాన్తరంతథా ॥ ౨౦౩ ॥ హృ
 త్పద్మపద్మపీతాదౌ లక్ష్మీపుష్ట్యాదిశక్తిభిః ॥ లాఙ్ఘనైశ్శుభ్రచక్రా
 వ్రేష్టరుడప్రముఖైరపి ॥ ౨౦౪ ॥ భూతసిద్ధాదిభిశ్చాస్త్రపర్యవైక
 పూజనంహితమ్ ॥ విశ్వత్రాతా నృసింహస్య దీప్తాపూర్వం తథా
 పరమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ విభవవ్యూహసూక్ష్మాఖ్యమధికారం యథాక్రమ
 మ్ ॥ సమయీపుత్రకాదీనాం చతుర్ణామభిషేచనమ్ ॥ ౨౦౬ ॥

(౧౦౬) వింశేఽధ్యాయే యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్. ౪౨౪

నతైవసమయాచారం మూర్తీనాం స్థాపనక్రమః । మన్త్రేషున్మల
ముద్రాణాం కుండూదీనాదప లక్షణమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ యత్రప్రొక్తం
భగవతా లోకోజ్జీవనహేతునా । తదర్థాంశోపదిశ్యాశ్చ తత్ప్రొ
ప్తించ న్యవర్ణయత్ ॥ ౨౦౯ ॥ ఇదంహి సాత్వతంతన్త్రం వాసు
దేవాజ్జగత్ప్రభోః । సజర్జితేన సంప్రాప్తం తస్మాత్సజర్జితా
త్మినే ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రమృన్నాభ్యున్నసంప్రాప్తమనిరుద్ధేనవైతతః ।
అసిరుద్ధాత్మసూప్రొప్తం మత్సోమద్రాదిభిస్తథా ॥ ౨౧౧ ॥ సర్వే
షుదివ్యశాస్త్రేషు నాస్త్యస్తాదిభిరకంమునే । యథాసర్వేషుమ
త్త్రేషు నాస్త్రీచాస్త్రాక్షగాంధీరమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ పతమక్రవిధానేన నా
రాయణమముమునే । సమభ్యర్చయలోకేశం భోగైస్సాన్సప్సర్పి
రాదిభిః ॥ ౨౧౩ ॥ వైకుంఠవర్ధనంనామ త్మేత్రమస్తిసహితతే । తత్రా
స్తిపర్వకూటాభ్యుక్తశ్చిద్ధిరివరోమహాత్ ॥ ౨౧౪ ॥ కావేర్యాడత్ర
తేభాగే మునేయోజనమాత్రతః । అప్రాకృతంహి తత్స్థానం భూ
వైకుంఠమిశురీశమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ పురాభగవదాజ్ఞప్తసాన్త్రాచేషా
హితేలతామ్ । సంప్రాప్యగమనవిష్టాన్ప్రతీక్షాన్వర్తితేఽధునా ॥
విజాప్యంశభాగేన తద్దిశేరుర్తిరేతతే । ప్రవహత్యనులానిత్యం స
ర్వదోషప్రణాశినీ ॥ ౨౧౬ ॥ తత్రేవానేకతీర్థాని త్మేత్రాణి వివిధాని
చ । సన్తితత్రగిరిశ్రేష్ఠే సేవ్యానివిబుధోర్తిమైః ॥ ౨౧౭ ॥ కలౌ
యుగేపి తత్రత్రాన్యనమాష్యన్తికదాచన । తస్యప్రళయకాలేపి నా
శోనాస్తిగిరీర్స్తునే ॥ ౨౧౮ ॥ తత్రస్తత్సన్మశంస్థానం బ్రహ్మాణ్డోన్తర్మ
కీర్షన । తస్మిన్గిరిౌ మునివరా బహువస్సంశిషితాః ॥ ౨౧౯ ॥ నా
రాయణమంగ్రస్తుం తపస్యన్త్యనులాశయాః । తేవ్యప్యనుగ్ర
హోజాతో దేవస్యాస్యకృపానిధేః ॥ ౨౨౦ ॥ తస్మాద్విమానమేత
త్సం సమాదాయసమాహితః । తస్మిన్గిరివరేస్థాప్యయజనారాయ
ణంవ్రభుమ్ ॥ ౨౨౧ ॥ పవముక్తమునివరస్సన్మన్వహృదయస్తతః ।

పితామహోద్దేవదేవం లభ్యానారాయణంప్రభుమ్ ॥ ౨౨౩ ॥ పాల్కు
 న్యాం పూర్ణమాస్యాంహి హస్తక్షేమునిసత్తమాః । తమానీయగ్ని
 శ్రేష్ఠం తన్నుద్ధిమునిసేవితే ॥ ౨౨౪ ॥ తీరేతీర్థవరప్రైశ్చిద్ధి
 మానమమితప్రభుమ్ । సంస్థాపయామాసతదా త్రైత్యామునిపుత్రవాః ॥
 దృష్ట్వానారాయణం దేవం హర్షైశుహతాన్వితాః । అస్థాకమిహ
 కల్యాణం కల్యాణమితీచాచితే ॥ ౨౨౫ ॥ తనికల్యాణతీర్థంనిశ్చ
 వదన్తి కునీపిణః । తతస్ససతుఃసూరస్తు పాశ్వతోక్తవిధానః ।
 సమర్పయన్ జగన్నాథం సస్తుప్తహృదయోఽభవత్ । యతోనాకా
 యణస్తత్రగిరౌవసతి సత్తతమ్ ॥ ౨౨౬ ॥ నారాయణాచలభగవ
 తఃప్రభృతికథ్యతే । తత్ర నారాయణస్థైరవనువతారస్సమీరిణః ।
 అర్చావ్రరంతు యతోఽక్రీక్తం వాగాయణహృదుద్భవమ్ । గచ్ఛా
 పితంగిరింప్రాప్త కుశశ్చిశాగరణాత్పురా ॥ ౨౨౭ ॥ తద్వృత్తి
 మిహవత్స్యామి శృణుధ్వంమునిపుత్రవాః । పుగానారాయణశ్రీ
 మాన్ లోకరక్షణహేతునా ॥ ౨౨౮ ॥ అపతీర్యయదోగ్వంశే రా
 మోరక్షఃకులాంతకః । పిశ్యవాశ్యావదైశేన దణ్డకారణ్యవాసినామ్ ।
 మునీనాం రక్షణాద్ధాయ తత్రతత్రాశ్రమేభవన్ ॥ లక్ష్మణేనచ లావ
 ణ్యపూర్ణయాసీతయాన్విగః ॥ ౨౨౯ ॥ నారాయణగిరింప్రాప్య
 దాచిన్తునిసేవితమ్ । కృతాతీర్థోమునిగణైఃకౌతూహలవమన్వితైః ॥
 అధిత్యకాయాం తప్యాద్రైస్తుజ్జశృజ్జేతినుజ్జులే । సీతావారివిహా
 ర్థంసుమిత్రానూనువాక్షణాత్ ॥ ౨౩౦ ॥ ధనుషోట్యాకృతేఖాతే
 సద్యస్సజ్జాతవారిణి । విహృత్యసీతయాసార్థం నిమజ్జాన్తర్జలైః
 వన్ ॥ ౨౩౧ ॥ ఋచోఽఘనుర్వణీస్తత్ర దదర్శపరమాద్భుతమ్ ।
 రూపంభగవతఃపశ్యద్దున్మజ్జాల్వలోచ్యరాఘవః ॥ ౨౩౨ ॥ పర్య
 ట్కాపరిత్యజ్జేలం విస్తయావిస్తమానసః । పారేకల్యాణతీర్థసప్త
 వత్రాయితేక్షణమ్ ॥ ౨౩౩ ॥ షశ్యన్నారాయణం దేవం ప్రాణమ్య

శిరసానకృత్ । పూజయ్యాకతిచిన్తాపానువాసతదనన్తరమ్ ॥ ౨౩౯ ॥
 ఉవాచ భగవాన్ రామం పరితుష్టోష్ఠిపూజయా । యత్తాభయోము
 నీవాంఘ్రిం జిత్వా రాక్షసపుంజవాన్ ॥ ౨౪౦ ॥ సర్వైః పరిజనేస్సా
 న్ధం సాకేతపురమావిశ । తత్ప్రాంతేనాగమిష్యామి తదామాం యష్టు
 హర్షసి ॥ ౨౪౧ ॥ ఇత్యుక్తోరఘుశార్దూలశ్చద్దిరారమణాజ్ఞయా ।
 కృత్వానిష్కాబ్జకాంపుష్పీంసాకేతనగరేవరే ॥ ౨౪౨ ॥ అభిషిక్తస్స
 భక్తాయ రాక్షసేష్టాయధీమతే । స్వవంశారాధితందేవం దత్వా ర
 జ్జేస్వరంభుమ్ ॥ ౨౪౩ ॥ నీతే రక్షాధిపేతేన చిన్తావిష్టోభవత్తదా ।
 తద్విదిత్వా చతుర్వక్త్రశ్శ్రీభూమిసహితంభుమ్ ॥ ౨౪౪ ॥ (నా
 రాయణాంశమాదాయ సాకేతనగరీంజవాత్ । సమభ్యేత్యద రా
 మాయ దదౌ స్వాగాధితంహరిమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ తతోరామస్సంప్ర
 హృష్టశ్శ్రీభూమిసహితంభుమ్ ॥) అర్చయామాస విధివద్విరం
 విజగృహేద్విజాః । అతోరామప్రియ ఇతి తస్య నామాభవద్వి
 జాః ॥ ౨౪౬ ॥ తతఃకుశోరామపుత్రస్సప్తప్రాధితంభుమ్ ।
 పూజయ్య స్వపతాం శాంశ్చిద్యదువంశ్యాయ భూభృతే ॥ ౨౪౭ ॥
 దత్వాతయాప్రాధితస్సప్తప్రాధితైస్తేతమచ్యుతమ్ । లభ్యాక
 వ్యాంవ తందేవం యదుశేఖరసంజ్ఞకః ॥ ౨౪౮ ॥ మధురానగరీ
 మేత్య తత్రజేనిజమద్దిరే । సంస్థాప్యకమలాశాన్తం సమభ్యర్చయ
 దాదరాత్ ॥ ౨౪౯ ॥ తతస్తుతత్రామాల్లభ్యా యదువంశసముద్భ
 వః । కృష్ణశ్శ్రీయఃపతందేవం పూజయ్యవినతాసుతాత్ ॥ ౨౫౦ ॥
 ప్రాప్తంకిరీటమతులం కలశాగ్ధవశాయినః । సమర్చ్యతస్తేదేవాయ
 వివిధోత్సవమాతనోత్ ॥ ౨౫౧ ॥ తతఃకదాచిన్తుసలీతీర్థయాత్రా
 నిమిత్తతః । గత్వానారాయణగిరిం తత్రకల్యాణనామకే ॥ ౨౫౨ ॥
 తీర్థైతథాష్టతీర్థేషు స్నాత్వాతచైలమూర్ధని । యోగాననసమాసీ
 నం యోగానన్దంజగత్ప్రభుమ్ ॥ ౨౫౩ ॥ సర్వదేవమయందేవం

సర్వేషాం లేజసాంనిధిమ్ । సర్వలక్షణసంపూర్ణం సర్వజ్ఞాదగుణై
 ర్మయిమ్ ॥ ౨౫౪ ॥ నిష్ఠప్రకనకాభంచ సంపూర్ణాజ్ఞం మహాశనుమ్ ।
 ఘోరశార్దూలవదనం చణ్డమాత్మాజ్ఞాలోచనమ్ ॥ ౨౫౫ ॥ సౌదామి
 నీచయప్రత్యైర్గోమభిఃపరిపూరితమ్ । అరుణామౌఘజపశ్రావజ్రా
 ధికకరేరుహమ్ ॥ ౨౫౬ ॥ చలత్ఫణేశ్వరసటః చంద్రకోటితటిమ్య
 యమ్ । ప్రళయామ్బుధినిర్హోషముద్గిరంతం స్వవాచకమ్ ॥ ౨౫౭ ॥
 యుగాంతహతభుక్త్వాలామణ్డలాన్తర్వ్యవస్థితమ్ । జాన్వాసక్తభు
 జవ్యవ్యం యోగపట్టవిభూషితమ్ ॥ ౨౫౮ ॥ రథాజ్ఞశిఖితరూపం వ
 శ్పాద్యానుద్వయేనచ । మాత్మాజ్ఞాకోటిసదృశకీరీటకుకుటోజ్వలమ్ ।
 కాస్తుభేనోరసిస్థేన శ్రీవత్సేనాప్యలజ్జాభిమ్ । రత్నకాశ్చనసన్మ
 త్తాయుక్తయా వనమాలయా ॥ ౨౬౦ ॥ సబ్రహ్మసూత్రయాచైవ
 శోభితంపరమేశ్వరమ్ । దివ్యగద్ధానులిప్తాజ్ఞం దివాగ్నిచ్ఛరధరం త
 థా ॥ ౨౬౧ ॥ దివ్యవ్రగైష్టవనాపేతం దివాగ్నిజ్వాలారమణ్డితమ్ ।
 సుభీషణం సౌమ్యరూపం స్వాశ్రితాభీష్టసిద్ధితమ్ ॥ ౨౬౨ ॥ దేవం
 సరహరిదృష్ట్యా నత్వాతేతాద్దపజుజై । స్తోత్రైర్నావావిదైస్సు
 త్వా సస్తుప్తహృదయోహలీ ॥ ౨౬౩ ॥ తస్మిన్ గిరివరేపహ్రిస్త్రై
 ర్నిత్రవ సంహృత్ । ఆనన్తనయసుధృష్టం సౌందర్యానుతవారిధిమ్ ।
 దృష్ట్వా నారాయణం దేవం నిమగ్నోవిష్ణయామ్బుభౌ । నత్వా త
 త్పదకసులే తుష్టావేణ్ధంజగత్ప్రేమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ జిత్రైపుణ్డరీకాక్ష
 జిత్రై భక్తవత్సల । జిత్రైకేమలాకాన్త జిత్రైపురుషోత్తమ ॥ ౨౬౬ ॥
 నారాయణనమస్తేఽస్తు వాసుదేవనమోఽస్తు తే । నమోఽస్తు విష్ణవే
 లుభ్యం నమస్తే సర్వశేషిణే ॥ ౨౬౭ ॥ నమస్తేపరరూపాయ న
 మస్తేపూహరూపిణే । నమోవిభవరూపాయనమస్తేస్వంతరాత్మనే ।
 నమస్తేఽర్చావతారాయ నానాకారాయ తేనమః । భవాన్ హిలో
 కరత్నాథం లక్ష్మ్యాకారుణ్యరూపయా ॥ ౨౬౮ ॥ సుదర్శనేనాపి

యుక్తో విహరస్యత్రభూభరే । అద్యమైసఫలాదృష్టిసాన్తర్యామృత
 వారిధిః ॥ ౨౭౦ ॥ యద్భవానర్వలాకేశో మమదృష్టివధంగతః ।
 పుణ్యక్షేత్రేమపర్వేషు సర్వేషామ్యతేశేషుచ ॥ ౨౭౧ ॥ నపశ్య
 మిజగన్నాథ భగవంతం భవాదృశమ్ । శరణం త్వాం ప్రవన్నోస్మి
 శరణాగతమెనల ॥ ౨౭౨ ॥ కటాక్షైఃకరుణాపూజ్ఞేనసమాలా
 కయమాంవిభో । ఏనం నానావిధైస్తోత్రైఃస్తుతోనారాయణోహ
 రిః ॥ ౨౭౩ ॥ ఉవాచబలభద్రంశం కరుణాపూర్ణమానసః । బలభ
 ద్రభవానభక్తశ్శేషోసమమకిచురః ॥ ౨౭౪ ॥ అభీప్సితంకింభవతో
 బ్రాహ్మతస్సగ్రిహదామితే । ఇత్యుక్తోబలభనోయం ప్రత్యువాచజ
 గన్ప్రిభుమ్ ॥ ౨౭౫ ॥ నారాయణదయామోఘభేతవక్షేజర్య
 ణోపనా । కినుస్త్యభీప్సితంనాథ త్వామిహోర్పయిశుంవిభో ॥ ౨౭౬ ॥
 అభీష్టామిరమాకాంతపూరయాస్యమనోరథమ్ । ఇతిసంప్రార్థితో
 దేవప్రత్యువాచబలంతదా ॥ ౨౭౭ ॥ శ్రీనారాయణః — అస్తితే
 వినులాభక్షిర్మయియాదవనస్తన । ప్రథమంశేషమాహమేక్షేజర్య
 మకరోద్భవాన్ ॥ ౨౭౮ ॥ తతెస్తులక్ష్మణోభూత్వా మామారాధి
 తవానిహ । ఇదానీనుపిమాంయస్తుం బలభద్రస్వనున్దసి ॥ ౨౭౯ ॥
 కలావపియుగేభూయఃకల్పిదూభత్వా ద్విజోత్తమః । నానావిధే
 ర్భోగజాలైరర్చనం మేకరిష్యసి ॥ ౨౮౦ ॥ ఇత్యుక్తోదేవదేవేన బ
 లభద్రపహృష్టభీః । పూజయామాసవిధివద్భగైర్నానైర్హరిమ్ ॥
 తదర్పనేనాతితుష్టశ్రీమాన్నారాయణోపభుః । ఉత్సవాదీన్క
 ర్తుకానుం బలమేవమవాచహ ॥ ౨౮౧ ॥ శ్రీయాభూమ్యాచనహి
 తం దూపంమమహ్మదుద్భవమ్ । మధురాయాం భవద్గోహే పూజ్య
 తేకిలయాదవ ॥ ౨౮౨ ॥ తదానీయోత్సవార్పామే కృత్వానానా
 విభోత్సవాన్ । కర్తుమర్హసిభక్త్యాత్వం తేనతుష్యగుహంబలిన్ ॥
 ఏవముక్తోరౌహితేయః స్వరయామధురాంపురీమ్ । ఏత్యకృష్ణాయ

తద్వృత్తం విస్తరేణ న్యవేదయత్ || ౨౦౫ || తచ్చుత్తా భగ
వాక్యకృష్టోబభూవాతీవవిస్మితః | తతోయమాద్వహౌకృష్టబలరామా
శ్రియఃపతమ్ || ౨౦౬ || శివిశాయాం సమారోప్య సర్వాభరణ
భూషితమ్ | యాత్రోపకరణైస్సర్వైశ్చతురజ్జబలేస్సహ || ౨౦౭ ||
మాఘమాసేతుదిత్యాక్షే సుముహూరైఃసహాశే | నీత్వాగిరివ
రంతత్ర నారాయణపురోభువి || ౨౦౮ || సంస్థాప్యచ మహాఽఽన
ద్దాత్పుజయామాసతుర్హరిమ్ | తతస్తు దేవదేవస్య కర్తుకామా మ
హోత్సవమ్ || ౨౦౯ || బల్యర్పాం స్సవనార్పాంచ ప్రతిష్ఠాపా
జ్ఞయాహరేః | మహోత్సవంతు విధివత్క్రత్వా దేవస్యశాశ్లేః ||
ఫాల్గునెమాసిహస్తత్రై సర్వతీర్థసమాశ్రితే | తస్మిన్కల్యాణసరసి
చక్రాశేఽవభృతోత్సవమ్ || ౨౧౦ || యతస్తత్రార్చితోదేవో యా
దవాభ్యాం రమాసఖః | తదాప్రభృతితచ్చైలా యాదవాద్దిరీర్య
తే || ౨౧౧ || ఇతినారాయణపావ్యస్య మాహాత్మ్యం కీర్తితంమయా |
ఇతఃపరంయచ్ఛ్రీతవ్యం కథ్యతాం తన్నునీశ్వరాః || ౨౧౩ || ము
నయః — సర్వజ్ఞమునిశార్దూల తత్రయాదవభూధరే | అస్తికల్యా
ణతీర్థంయ త్తమత్పత్తిం తిథైవహి || ౨౧౪ || తచ్చైలాగ్రేసంస్థితస్య
సృహరేర్వైభవంవయమ్ | ఆకర్ణయితుమిచ్ఛానుస్తదపిత్వం ప్రకా
శయ || ౨౧౫ || వారదః — సాధుపృష్టంమహాభాగా భవద్భిన్న
రవేదిభిః | కల్యాణతీర్థమాహాత్మ్యం వత్సామిశ్యేణతాధునా || ౨౧౬ ||
పురావరాహబాధగవాక్ మగ్నామబ్ధావసుప్తరామ్ | సముద్భవ్య
యథాపూర్వం సంస్థాప్యాభనుహీధరే || ౨౧౭ || తస్మిన్ శేషాత్మ
కేదేవ్యా భూమ్యాసహసమాస్థితః | తదాదేవాజ్ఞసంలగ్నాస్సముద్ర
జలవిద్వహః || ౨౧౮ || గభితాస్తత్రతీర్థంకల్యాణమభవద్వీణాః |
తదాదేవాఃపుష్పవక్షాస్సమాకీర్యజగత్పతిమ్ || ౨౧౯ || తుష్టువు
త్వితితైస్త్వైర్మనృతుశ్చాపసరోగణాః | దిశ్యుకుస్తుభయోనదః

బధూనముడితంజగత్ || ౩౦౦ || తతోబ్రహ్మదయోదేవాస్సర్వేదేవర్షి
 పుణ్యవాః | తత్రాగత్యవరాహంతం ప్రార్థయామాసురచ్యుతమ్ ||
 దేవాః || దేవదేవజగన్నాథ సర్వలోకైకరక్షక | త్వయాహణామహా
 ద్రేచ్ఛోనసుధాపినముద్భృతా || ౩౦౧ || వయంచరక్షితాదేవకరుణా
 మృతవారిధే | ఇహానేనైవరూపేణ భవాభూమ్యాసమన్వితః ||
 స్థానుమర్షసిలోకేశ భక్తానుగ్రహకామ్యయా | ఇతి దైవైః ప్రార్థి
 తోయం వరాహాభగవాహరిః || ౩౦౨ || స్వాజ్ఞేనసుద్ధరాం
 న్యస్య తస్యాఙ్గపదిశామనుమ్ | ప్రాగ్భాగే తస్యతీర్థస్య హ్య
 ద్యాప్యాపైమునీశ్వరాః || ౩౦౩ || తత్రతేనవరాపేణ స్వాజ్ఞప్తః
 పతగేశ్వరః | శ్వేదిద్విపాచుచ్ఛద్ధమృదం సమాహృత్యసరస్తటే ||
 పురానిక్షిప్తవాహసాహిమృత్తికాలాః పూజితా | ఫాల్గునేమాసిక
 ల్యాణ సంక్షేతస్థిసరోవరే || ౩౦౪ || గణాద్యాసుకలానద్యో
 భజన్తే సన్నిధిద్విజాః | తవ్వాసిపూర్ణమాస్యాంహి బ్రహ్మాద్యా దే
 వతొస్తమాః || ౩౦౫ || స్నాతుంకల్యాణసంసి సమాగచ్ఛన్తిభ
 క్తతః | దివ్యం కల్యాణతీర్థంతద్యేవశ్యన్తిష్కరన్తివా || ౩౦౬ || ప్ర
 దక్షిణం వాకుర్వన్తిప్రణమన్తి భజన్తివా | యేవారతీర్థమాహాత్మ్యం
 భక్త్యాశృణ్వన్తిమానవాః || ౩౦౭ || స్నానం వాతత్రకుర్వన్తి తత్ర
 ధంతు పిబన్తివా | యేవార్పయన్తిపుష్పద్యౌస్తేజనాలోకపావనాః ||
 ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం విద్యాం తేజోజయంయశః | సత్సతాం
 శృప్సినన్తోపం యద్యదిష్టమిహద్విజాః || ౩౦౮ || తత్సర్వమవిరా
 దేవ లభయైనాత్రసంశయః | తస్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం బ్రహ్మాద్యైర
 పిదేవతైః || ౩౦౯ || నమ్యజ్నశ్యతేజ్ఞాతుం కింపునఃఖలుమాదృ
 తైః | ఇత్యుక్తం తత్ర తస్మిన్ధమాహాత్మ్యం ముదిపుణ్యవాః || ౩౧౦ ||
 అథశ్రీసరసింహస్య మాహాత్మ్యం వక్ష్యతేద్విజాః | ప్రహ్లాదౌ నృహ
 రేర్భక్తృశ్చురాతైష్ఠ్యవనస్తమాః || ౩౧౧ || తవసారాధితుం దేవంస్స

సింహం భక్తినంయుతః । అన్వేషమాణోవినులం తపస్థానం ధరా
తలె ॥ ౩౧౬ ॥ నారాయణాచలంప్రాప్య దృష్ట్వా తద్రామణీయకం ।
నాస్త్యప్రాదధికంస్థానం భువితకృతనిశ్చయః ॥ ౩౧౭ ॥ తత్రకల్యా
ణసరసిస్నాత్వా తత్రరగాంశుభామ్ । శ్వేతమృతస్నాం నమాదాయ
ధృత్వాచైవోద్ధృపుణ్డ్రాకామ్ ॥ ౩౧౮ ॥ తత్రైఫలశిఖరంప్రాప్యవివి
క్తమతినిర్మలమ్ । యమాదినియమైర్యుక్తో నృసింహైకాశ్రుతం శుభ
మ్ ॥ ౩౧౯ ॥ తత్రైవానుష్టుభంకున్త్రం జపమానస్తదేకధీః । ద్ర
ష్టుం నరహరింభూయస్తపస్తాపే సుమన్తరమ్ ॥ ౩౨౦ ॥ తతస్తత్తప
సాతుష్టో నృహరిర్భక్తవత్సలః । ప్రాదురాసీజ్జగన్నాథస్తస్య శైల
స్యమూర్ధని ॥ ౩౨౧ ॥ ప్రహ్లాదస్య తపఃఫలం నరహరిం వాత్సల్య
వారాంనిధిం శ్రీవత్సాజ్ఞితవక్షసం శుభగుణం చక్రాబ్జభాస్వగి-
రమ్ । తత్రైఫలాగ్రశిలాతలె శుభతరేయోగాసనస్థంవరం దృష్ట్వా
హృష్టతనూరుహో మునివరాన్తలం నన్తాదరాత్ ॥ ౩౨౨ ॥ తుష్టా
నచైథం నృహరిం విస్తయాపిష్టమానసః । ననుష్టైశ్రీనృసింహోజ నను
ష్టేదైత్యసూదన ॥ ౩౨౩ ॥ ననుష్టైజగతాంనాథ ననుష్టై భక్తవత్స
ల । రక్షకస్త్యంహిలాకస్య త్వదాత్మకమిదంజగత్ ॥ ౩౨౪ ॥ బ్ర
హ్మాద్యాస్సకలాదేవాభవత్పాదాబ్జసేవకాః । నాస్తిత్వత్కైరేకా
లౌకే దేవతాపురుషోత్తమ ॥ ౩౨౫ ॥ వేదాన్తేషువిచిన్వన్తి త్వాం
మునీన్ద్రాస్సనాతనమ్ । సభవాకరుణామోహభేదుమదృష్టిపథం
గతః ॥ ౩౨౬ ॥ శరణంత్యాం ప్రపన్నాన్సన్తి ఆత్మసాతుగుమాం వి
భో । ఇతి నానావిధైస్తత్రైస్సంస్తుతోనరకేసరి ॥ ౩౨౭ ॥ ఉవా
చామృతవర్షిణ్యాగిరాప్రహ్లాదసంజ్ఞకమ్ । ప్రహ్లాదతేద్యతపసాతు
ష్టోహం వరమీప్సిమ్ ॥ ౩౨౮ ॥ వృణీష్వతత్ప్రదాస్యామీశు
క్తఃప్రహ్లాదనామకః । బద్ధాబ్జలిపుటోభూత్వా ప్రత్యువాచ మహా
మతిః ॥ ౩౨౯ ॥ భవాగ్రగురుఃపితామాతా సుహృద్భ్రాతృశ్చేవిభో ।

విద్యాధనంచ సకలం వాస్తవ్యత్రవరంయతః ॥ ౩౩౦ ॥ త్వాంవిన్నా
హంతానుపి వస్తుంనేచ్ఛేభువీశ్వర । తస్మాన్నిరస్తరండేవ భవత్వా
దాబ్జసేవనామ్ ॥ ౩౩౧ ॥ దాతుమర్హసిదేవేశత్వితిసంప్రార్థితోవి
భుః । ప్రహ్లాదానుగ్రహాగ్ధాయ తస్మిన్నైవమహీధరే ॥ ౩౩౨ ॥ కృ
తావాసానరహరిస్తేనసంపూజితోభృశమ్ । అద్యాపిరాజతేతత్ర
స్వాశ్రితాభీష్టసిద్ధికృత్ ॥ ౩౩౩ ॥ ఏవం వారాయణగిరేర్హృహ
ర్మ్యం లెశతోమయా । సజీర్ణ్రిశంమునివరాగిమనస్యోచ్చ్రతుమి
చ్ఛస ॥ ౩౩౪ ॥ * * * * *

ఇశ్రీపాశ్చరాత్రైశ్శ్వరసంహితాయాం

యాదవాచలమాహాత్మ్యంనామ

వింశోభాగ్యయః ।

మునయః — భగవన్సునిశౌద్ధాలసర్వజ్ఞవదతాంవర । అదీ
క్షితానాంపూజాదౌ ప్రాగుక్తానధికారితా ॥ ౧ ॥ తస్మాద్దీక్షావిధిం
సన్యగ్యదస్వమునిపుణ్యవ ॥ నారదః — శృణుధ్వం మునయస్సర్వేదీ
క్షాక్రమమనుత్తమమ్ । యంకృత్వా మనుజాస్సర్వే భవన్తి భగవన్మ
యాః ॥ ౨ ॥ బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోవైశ్యశూద్రోవా మునిపుణ్యవాః ।
పూర్వోక్తలక్షణోజ్ఞాతాఃశిష్యద్వితరఃపుమాన్ ॥ ౩ ॥ సంసారభ
యభీతస్తు నిర్వాణమభివాఞ్ఞతి । వైరాగ్యధీరచపలశ్చిరకాలంగు
రోన్మహా ॥ ౪ ॥ సంస్థితోదాసభావేన ఛేదోద్వేగవివర్జితః । జ్ఞా
త్వా తపాయ్ధితంనూనమాహూయాగ్రి నివేశ్యచ ॥ ౫ ॥ కృతాకృ
తంచ తప్తవ్య ఆచ్యుతేస్తత్త్వణావధి । జ్ఞాత్వా దోషబలంసన్యక్త్వా
యశ్చిత్తైరభోదితైః ॥ ౬ ॥ కృచ్ఛాచ్ఛ్రితికృచ్ఛపూర్వైస్తు ఛే
దనీయంప్రయత్నతః । బహూనాం పరిపీడానామసామగ్ధ్యాత్తులా
గ్గలి ॥ ౭ ॥ మనఃప్రసాదపర్యంతం కాలంవాద్యాదశోహీకమ్ ।

నియోక్తవ్యమితేపూతే యాచితేన క్రభాజనే ॥౮॥ సుతీసంమార్జిత
 ప్నాన పుష్పాద్యాహరణాద్యమే । ఆశ్రమేవైష్ణవావాంతు దివ్య
 న్ద్యాయితనేవిభాః ॥ ౯ ॥ అనిశం భగవద్భిన్నమహాపీఠాదవలోక
 నే । అభిజాతతమర్యఃప్రాప్తుమగృతైర్నిర్మలీకృతః ॥ ౧౦ ॥ పాంశ
 తం భగవద్భక్త్యా పవిత్రీకృతమానసః । అహోరాత్రోషితోఽభూత్వా
 నఖకేశాదిబుద్ధితః ॥ ౧౧ ॥ పశ్చిగవ్యగుఢాపాద్య హృదాద్యైస్స
 కుశోదకమ్ । మస్తైస్తద్వాసుదేవాద్యైస్సమావర్త్యచతుశ్శకమ్ ॥
 ఏవందినవతుమగంతు స్నాపయేతైనతంసుధీః । ప్రత్యేకం చతురో
 వారానాప్రభాతాన్నిశాగమమ్ ॥ ౧౩ ॥ బ్రహ్మతీర్థచతుష్కంత్వా
 శ్రీపూర్వార్ధపూర్వసమంపిబెత్ । క్రమాత్సంఖ్యోద్ధితైర్నైస్సమాచ
 మ్యంతరాంతరా ॥ ౧౪ ॥ అత్యుత్తమశనంతు ర్వాదస్తేక్షీరాజ్యభా
 వితమ్ । సేవయేత్ఫలమూలైర్వా అహోరాత్రచతుష్టయమ్ ॥౧౫॥
 ఇతిభక్త్యాప్రపన్నానామాజీవనుపేదషగృతాత్ । కథిణం విరసా
 నాంచ దేహశుద్ధికరంపరమ్ ॥ ౧౬ ॥ బ్రహ్మకూర్పసమేతంతు ప్రా
 యశ్చిత్తం మయాద్యతే । జ్ఞాత్వా మహత్సందోషాణాం క్రివిధా
 నాంతువైపురా ॥ ౧౭ ॥ సస్ఫువేసతహేమాది దానం సతతమాచరె
 త్ । పూర్వోక్తాద్విహితాతాంలాల్లఘుచమృతనాంక్రమాత్ ॥
 చతుర్థాంశేనఃప్రాసస్తు బ్రహ్మకూర్పంపిబెత్తతః । కాలేనవర్ణోత్క
 షేణ సహసామూన్యముచ్యతే ॥ ౧౮ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంహిసర్వే
 సాం సర్వకల్మషనాశనమ్ । ఉత్తరోత్తరతాంబుధావ్రథనందుమృ
 తస్యః ॥ ౨౦ ॥ త్తవయే తద్విజేష్టస్త్రిస్త మాపైర్నిత్రచతుర్గుణైః ।
 నృపఃకటూచ్ఛద్రజాతీయ ఏకైకం వద్ధయేత్క్రమాత్ ॥ ౨౧ ॥ మాస
 మేకాదికాకాలాః సమారభ్యయిథాక్రమాత్ । దురాచారోహి
 సర్వాశీకృతఘ్నానాప్తికఃపురా ॥ ౨౨ ॥ సమాశ్రయేదాదిదేవం

నిర్మలీకృతః ॥ ౧౦ ॥ పూర్వార్ధపూర్వః ॥ ౧౩ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం

శ్రద్ధాశాసనం స్వయమ్ । నిర్దోషం విద్ధిరంజనం ప్రభావార్థమ
ద్వయః ॥ ౨౩ ॥ కింపునరోమతాపార్తశ్చాననేష్టాహినంఘ్రితః ।
విరతఃకుకృతాచైవ భక్తిచ్ఛాయాం సమాశృతః ॥ ౨౪ ॥ పవనం
శుద్ధదోషాణాం బహుజన్మాద్విరతస్యచ । కల్మషస్య విఘాతార్థం నార
సింహీం మహామతే ॥ ౨౫ ॥ కృత్వావైపాంప్రతందీక్షాం దద్యాద్వై
సుప్తప్రార్థకమ్ । ఆరాధనంహితస్యేవ వైభవీయస్యవైవిభోః ॥
సభావ్యభివృద్ధిరంచైవ సమ్యక్సంపదతుష్టయమ్ । మాపాప్తకం వ
స్సరంచాబుధ్యానానబలంపురా ॥ ౨౬ ॥ జ్ఞాత్వా భవ్యాశయా
నాంచ ప్రసాదం పారమేశ్వరమ్ । విభవవ్యూహసూక్ష్మాఖ్యాం
దీక్షాంకుర్యాత్తదంతమ్ ॥ ౨౭ ॥ అథదీక్షావిధింవత్స్యే శృణుధ్వం
మునిసత్తమాః । సంప్రాప్తప్రత్యయానాంచ ద్విజాదీనాంచ పాంప్ర
తిమ్ ॥ ౨౮ ॥ సమ్యక్ప్రీక్షిణపాపానామాయాధానామహక్రమే ।
శుభేననుకూలనక్షత్రైః తిథౌలగ్నేశుభేక్షణే ॥ ౩౦ ॥ భక్తానామధి
వాపార్థం త్వాపరిగ్రహమాచరెత్ । పుణ్యదేశేననుకూలవ మనో
జ్ఞాపాధుసేవితే ॥ ౩౧ ॥ మృద్వారిఫలపుష్పాద్యే కుశేధనసమన్వి
తే । గౌసస్యశాలినుభగైః క్షుద్రప్రాణిపివర్జితే ॥ ౩౨ ॥ తగ్రంజ్ఞా
నురూపాంత్యాం భిజేత్పూర్వోక్తలక్షణమ్ । సర్వదోషవినిర్ముక్తాం
సర్పక్షిమృగసేవితామ్ ॥ ౩౩ ॥ యాశుభాయతనోద్దేశే మతగోష్ఠా
పక్షేర్వహేః । తోయాశయాశ్రమతేత్రైస్సన్వృతైరస్తరీకృతా ॥
జలాద్భయవినిర్ముక్తా బలాద్భుక్తాచ సజ్జనైః । ఎనైరుపవనైర్గ్రామై
ర్నగరాజ్జేస్సమావృతా ॥ ౩౪ ॥ అలాభేనతిలాభేనా స్వభూమి
ర్బాహ్నిక్షాణాదిషు । స్వమస్త్రేణారచనాత్మత్వం కుర్యాద్వర్జ్యపే
తయా ॥ ౩౬ ॥ ఉద్ధృతాంకృతఖాతాంచ జ్ఞాత్వాదోషాన్వితాంపు
రా । శుభమృతూరితాంకృత్వా లఘుత్వభిరథాస్తరాత్ ॥ ౩౭ ॥
తరిశ్చ కుట్టయేత్పశ్చాత్పశ్చాగ్వైవసంచయేత్ । యుక్తాం హే

మాదిసద్రతైస్సమీకృత్యోపలిప్యత ॥ ౩౮ ॥ తేజోర్చనంవిభాగం
 ర్యాధవనాంతం పూర్వవత్ ॥ భూతానాం బలిదానంచ సుంభీ
 శాంచతర్పణమ్ ॥ ౩౯ ॥ ద్విజానాం దక్షిణాంతంవై తతస్తత్రసమా
 పయేత్ ॥ ప్రాగ్నిత్యుసిద్ధిపూర్వంతు మణ్డపంమణ్డనాన్వితమ్ ॥ ౪౦ ॥
 స్తన్నద్విద్వితయేనైవ కోణకేనోవశోభితమ్ ॥ పార్థివేనచపీలేన మ
 ధ్యగేనవిరాజితమ్ ॥ ౪౧ ॥ విస్తారాత్తుద్విజాదీనాం శూద్రాస్తానాం
 సమంస్తృతమ్ ॥ అష్టాశ్రమభవాన్పృత్యంతుర్యాశ్రం సోపవీతకమ్ ॥
 అష్టాశ్శులాత్సముత్సేధాదేకాపాయేనలక్ష్మణమ్ ॥ స్వన్నత్యర్థేనోప
 వీతం సర్వేషాంపరికల్పయేత్ ॥ ౪౩ ॥ విస్తారముపవీతానాముచ్ఛ్రా
 యాద్విగుణంసమమ్ ॥ ఉపవీతస్య సంలగ్నాత్తన్నానేనతుచాన్నతా ॥
 ఆప్యదికాగృహస్థాద సంపాద్యాసనపిణ్డికా ॥ నైవెద్యముపవీతేశు
 వివివేశ్యనిధాయచ ॥ ౪౪ ॥ తస్యనక్షిణదిగ్భాగే త్వన్నగ్రమనసం
 యుగమ్ ॥ వివిక్తేలోచనోపేతం పిణ్డికాకుణ్డభూషితమ్ ॥ ౪౬ ॥ సక
 వాటార్గలోపేతం కుర్యాద్ధవనమణ్డపమ్ ॥ ఉపలిప్యాస్త్రజప్తేన వా
 రిణాగోమయేనతు ॥ ౪౭ ॥ విధివచ్ఛోభనంకుర్యాదిత్యేవం మణ్డప
 ద్వయమ్ ॥ విహితోవిత్తవిరహోదధివాసోద్విజాలయే ॥ ౪౮ ॥ తైషే
 వాచార్యభవనే తత్రకుర్యాత్పరిగ్రహమ్ ॥ ప్రాగ్విదర్చనపూర్వం
 తు భూతతర్పణపశ్చిమమ్ ॥ ౪౯ ॥ ఓదనందీధిలాజాజ్యగుఢతో
 యపరిప్లుతమ్ ॥ భూతతర్పణమితుక్యక్తం తద్వివాతత్రతేనిశమ్ ॥ ౫౦ ॥
 సన్త్రిప్తవైటహిగక్రుద్ధాగకాక్షుమాణాఃపరంపదమ్ ॥ అధశ్చ విహితం
 యత్కాంతోష్ఠానై త్కైత్రీకృతేనతి ॥ ౫౧ ॥ నిర్విఘ్నసిద్ధయేదద్యాద్భులిం
 సర్వత్రసర్వదా ॥ కృత్వైవంమజ్జభార్యంతు దీర్ఘఘణ్టారవోపమమ్ ॥
 స్వపదాత్ప్రాగ్విదుష్టావ్యప్రోచ్ఛార్పిత్రణవంశహత్ ॥ త్రవేశ
 యే తతస్తప్తాజ్జాణాసిద్ధార్థకాశుభా ॥ ౫౩ ॥ ఫలానిశ్రీఫలా
 దీని చక్షవాదీనిరోచనామ్ ॥ శ్వేతపూర్వాస్సుమనసస్తప్తహీరుహము

జ్వరీమ్ ॥ ౫౪ ॥ సాహగ్రాహరితదర్శాంశ్చ సర్వరత్నాని కాశ్చ
 నమ్ । సర్వౌచరీత్యగలాద్యం సుగంధనిచయం శుభమ్ ॥ ౫౫ ॥
 పద్మకం శక్తపుష్పం చ విష్ణుకాన్తాంచ కున్దకమ్ । సప్తసప్తచథాన్యా
 ౬ బీజాని చ సమానివత్ ॥ ౫౬ ॥ శాలిశ్యామాకనీ వారశ్శ్మలంభూ
 రిపంభృతమ్ । గొసన్మువానివైపశ్చ * పత్రేష్వాదుమ్బురేషు చ ॥
 తత్సాన్వివర్జితాన్యాని తాన్వేనసుబహూన్యపి । ప్రతిక్షణోపయో
 గార్థం భాణైష్వభినవేషు చ ॥ ౫౭ ॥ పాద్యాచమనమద్భ్యుత్థం ద
 ధ్యంతం వినివేదనే । హేమాద్యుత్థానిపాత్రాణి మృదువర్ణపుటాని
 వా ॥ ౫౮ ॥ పాణ్డురాణిచకూలాని వస్త్రయుగ్మద్వయంనవమ్ ।
 ఉపవీతంసోత్తరీయం సుసితైశ్చౌతవానసీ ॥ ౬౦ ॥ కాశేయాని పవి
 త్రాణి కజరణం పాణ్డులీయకమ్ । స్ఫాటికంచాత్రసూత్రంతు పద్మా
 త్కంతుగణిశ్రకమ్ ॥ ౬౧ ॥ పశ్చిమోహనుయంచక్రం సశక్త్యం ద్వాద
 శారకమ్ । కుతపంయోగపట్టంచ నేత్రవస్త్రమ్మృగాజినమ్ ॥ ౬౨ ॥
 బ్రహ్మకాం శౌటకంపట్టం పాదుకేచఉపానహౌ । దణ్డం ప్రతిగ్రహ
 చ్చక్రం చూర్ణైగోధూమమాషజే ॥ ౬౩ ॥ చతుర్వర్ణానిమాల్యాని సు
 వ్వరం పావనంలఘు । నీలశౌడ్యలసంమిత్రం హరితంపత్రసశ్చయమ్ ॥
 గుగ్గులుంమ్మృష్టసూపంచ దీపతైలంచవర్తయః । దర్పణం ధూపపా
 త్రంచ ఘృతాం కూర్పంచదర్భజమ్ ॥ ౬౪ ॥ రజాంసికరణీయుగ్మం
 పాలికాంఘటికాంసితమ్ । పశ్చాద్భులంతుసుదృఢం హేమాద్యం
 కుశపశ్చకమ్ ॥ ౬౬ ॥ అలక్రరజ్జీగిం సూత్రం సుసితంకర్తరీయు
 రమ్ । కాణ్డాన్యస్తౌతుసాగ్రాణి బర్హివత్సాన్వితాని చ ॥ ౬౭ ॥ పో
 న్నతానిస్థిరాస్థీని లోహమ్మృతాశ్మజానివా । రజ్జీతానిసుధాద్యేస్తు
 తదాఽఽథారాణియాని చ ॥ ౬౮ ॥ వల్లకాన్యమ్మృకుమ్మృనిశ్శక్తో
 రికరసింశుభామ్ । అకామమూలంనిర్దాహంసాధారంకలశశతథా ॥

ఫాలింకమణ్ణులుం దర్శిం తత్పిథానంతుచుల్లికామ్ । ఛద్రపీఠం చతు
 మ్పదం చతురశ్రాయితంనవమ్ ॥ ౭౦ ॥ మాత్రావిత్తం సతా మహ్న
 లం దస్తథావననశ్చయమ్ । శుష్కగోమయసంయుక్తామరణీంచా
 గ్నిజంకుణిమ్ ॥ ౭౧ ॥ పాలాశపూర్వాస్పమిథస్సాగ్నిఃపరిధయ
 స్తువై । ప్రభూతమిన్ధనంశుష్కమాజ్యాక్తంతలతల్లులమ్ ॥ ౭౨ ॥
 పాగ్నిక్తం సుక్రస్రవాద్యంచ హోమోపకరణంచయత్ । సర్వం
 పక్షుకపర్యవ్తం బృహత్పరిద్వయాన్విరిమ్ ॥ ౭౩ ॥ పూర్వోక్తా
 నాంచభోగానాం మథ్యాద్యస్థణ్డిలార్పణే । సంయూతచాక్యభావం
 తత్ జ్ఞాత్వాసర్వం ప్రవేశయేత్ ॥ ౭౪ ॥ అధివాసదినాతూర్వది
 నేకృత్వామూరార్పణమ్ । అధివాసదినేపూర్వం కృత్వావై కాతు
 కంశిశోః ॥ ౭౫ ॥ అనుగ్రహధియాయార్యో భక్తానాం భావినాంచ
 భాః । దివ్యభోగఫలెప్సానాం నిశ్రేయిసపదార్థినామ్ ॥ ౭౬ ॥
 సత్యేకైకంహియాగాజ్ఞం నిర్దయేద్దివ్యమూర్తివా । నిత్యేనాన్యైక్త
 తత్సేన సన్నన్త్రబ్రహ్మణాసహ ॥ ౭౭ ॥ స్వాత్మకర్మచక్రిచక్రస్యం
 మన్త్రీపూహంయథాగమమ్ । ఫలదంప్యాత్మకామానామకామా
 నాంహిమోక్షదమ్ ॥ ౭౮ ॥ సహసాయస్తగస్త్రైః పాగ్నితాన్మ
 త్వా కృతాహ్నికః । సంప్రవిశ్యాప్యదిక్కుష్ణం చాగ్నిష్టుకంప్రవిశేత్తితిః ॥
 పక్షాసనాదినామూర్తై చర్మణ్యాప్యైవ పూర్వకమ్ । కుర్యాద్య
 దధికారేణ మన్త్రేణానుగ్రహంశిశోః ॥ ౮౦ ॥ తేనాన్యసహితేనైవ
 సర్వకర్మసమాచరేత్ । సమస్తతైఃపైర్మన్త్రైః కార్యోవానుగ్రహో
 యది ॥ ౮౧ ॥ సర్వాఽఽరాధనదావార్థం ద్విపటాకరాప్తయేత
 దా । విశాఖయూపమన్త్రేణ కుర్యాత్తద్దారణద్యయమ్ ॥ ౮౨ ॥
 తద్బిజేనతనుంవ్యాప్య ప్రాగ్వత్తదభిమన్త్రితైః । పురాహ్నతై
 ర్యథాశక్తిమణ్ణులంచ సమాచరేత్ ॥ ౮౩ ॥ ప్రాకన్మూలభవైర్వ
 ప్తైఃకటకాద్యణ్ణులీయకైః । సింహాస్థిపేణకుహతా సితమాల్యేన

వైసహా || ౮౪ || ముఖవాస్తవసౌఖ్యములైర్లలాటలకేనచ
 కృత్వాశుభేనశారీరం యోగవట్టెన సంస్థితమ్ || ౮౫ || హృత్పూర్ణ
 రీతిమధ్యేతు సన్యసేద్బిజమైశ్వరమ్ | కరయోగపత్తనాభీయంధు
 వాఖ్యమథవిగ్రహే || ౮౬ || శేషైరాలభ్యపాదాస్తమామూర్ధ
 శ్వాపిపూర్వవత్ | హస్తయోర్విగ్రహేపాదం సన్యసేద్బిజమైశ్వ
 రమ్ || ౮౭ || ముద్రావసానం కృత్వైవం సమ్యక్తదనుచాహరేత్ |
 పాణిభ్యాం శబ్దచక్రద్వే స్వమస్త్రేణాభిమన్త్రితే || ౮౮ || భూ
 త్వాతదాత్మవాపశ్చత్వైవిధాయథరాతలే | అవలూక్యాఖిలం తత్
 స్థం ప్రవరైతాథకర్తృణి || ౮౯ || అస్త్రాభిమన్త్రితంకృత్వాకర్తాగా
 రాస్తరేష్ఠతః | తేనోపలిప్యసంమార్జ్య యోగస్థానం నిఘృష్యచ |
 తద్బ్రహ్మఖ్యవయోధూయ పైజసో అభివృద్ధయే | హేమపూర్వా
 నీరత్నాని బీజానివినివేశ్యచ || ౯౦ || ప్రాగ్వదన్యైదిపాత్రాని
 పరికల్పయిథావిధి | ముఖాన్యైవారిణాప్రోక్ష్యపృథగాభ్రష్టితం
 పుగా || ౯౧ || పశ్చిమవ్యం తతః ప్రాగ్వత్కల్పనీయం హృదాది
 తేః | కుశోదకంతదస్త్రేణ దత్వాద్యనాభిమన్త్రితమ్ || ౯౨ || అథ
 పాణిద్వయేనైవ అగ్నిహోమాత్మకేనచ | యోగ్యతావదవీచిత్యాప్రో
 క్తయేద్యశురాహృగమ్ || ౯౩ || సామృతాతేనవైసర్వం విష్టరా
 గ్రగ్రతేఃకుతేః | సర్వబీజానిధాన్యాని సిద్ధార్థకయుతానిచ || ౯౪ ||
 కృత్వాస్త్రపరిజప్తాని ధ్యాత్వాచాస్త్రసమానిచ | విఘ్నోపశా
 నయేయోగార్దశదియువినిష్ఠిపేత్ || ౯౫ || సంహృగ్యబర్హి కూర్పే
 న ప్రాచ్యాందిశినిధాయవై | తద్గర్భకృత్యసంలిఖ్యహేతిరాత్వస్త
 నాదివా || ౯౬ || కరకంకుమృసంయుక్తమలబృత్యయథాపురా |
 భోగైః ప్రావరణావైశ్చ మూర్తీభూతౌ విదిన్యచ || ౯౭ || అస్త్ర
 మస్త్రీంతు తస్మాదేవ ధ్యాత్వాభ్యర్చయిథావిధి | ధ్వంసయన్తంచ
 నిఘ్నానాం కాలం కర్తృవసానకమ్ || ౯౮ || ఇదమభ్యర్థ్యభగవాన్

పాస్త్రోలుద్ధాజ్జలిష్ఠిః । యాగాలయంహివిశ్వేశ గృహణ ర్విశం
 మయా ॥ ౧౦౦ ॥ ఆనమాప్తింభజవిభోక్రియాగ్నానాంభజన్విధిమ్
 తదస్త్రోదకధారాంచాప్యచ్ఛిన్నాం భక్తిగాంసయేత్ ॥ ౧౦౧ ॥
 పాదక్షిణ్యేనప్రాగాభగాత్తిత్వదాంతం చ సంస్తరేత్ । తన్నిధా
 యాథకుమేఘ సహకుర్యాత్పదక్షిణమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ అర్ఘ్యదానం
 తయోఃకృత్వాప్రాగాభగేఽకిరోర్ధ్వగమ్ । పూజితం వాససాచఛ
 న్నం చక్రమన్త్రాభిచున్త్రితమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ నిదన్యాదృఢవీతంతు
 తత్రాధారగతంన్యసేత్ । పాస్త్రం హిచున్త్రీకలశమర్చయిత్వా
 ప్రణమ్యచ ॥ ౧౦౪ ॥ దిగీశ్వరగణందితు పూర్వోక్తం వినయసేన్త్రి
 తః । శోభంపార్వనం తేషాం కృత్వాపైరివపూజాసహ ॥ ౧౦౫ ॥
 ప్రణవేనస్వనామ్నాచ ననుపాకరానుగేనచై । తోరణధ్వజపూర్వా
 గాం కార్యనుష్ఠాదిపార్వనమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ తతోహవనభూమిర్ద్య
 ధ్యాత్వావీతంపురోదితమ్ । తత్రార్చనం పిభోఃకుర్యాత్పూర్వోక్త
 నక్రమేణశు ॥ ౧౦౭ ॥ పూర్ణాంతం తర్పణంకుర్యాత్ప్రాగ్విశు
 ణ్డకపూజితే । తతస్తు భగవద్భూతా త్రైత్రనాథసమన్వితా ॥
 అర్ఘ్యపుష్పాదినాభ్యర్చ్య బలిమదాయపాత్రగమ్ । ఇదముక్తవ
 తదనుక్షిపేద్యాగగృహోద్యహిః ॥ ౧౦౮ ॥ యోవిష్ణుభావినాభూతా
 యే చ తేవ్యనుయాయినః । ఆహరంతుబలింతుష్టాప్రాయచఛంతు
 శుభంకుశు ॥ ౧౦౯ ॥ ప్రతూర్ణితాఙ్గిస్తావచాన్తస్సంవిశేద్యాగ
 మర్దిరమ్ । అగ్నిగేహీకసంసగృత్య చున్త్రిప్రాగ్విశ్వసంస్థితమ్ ॥
 పచనాలయముత్సృజ్య స్వదేశాతుగ్ణమధ్యగామ్ । ప్థాలించాస్త్రే
 గంసస్త్రైశ్చాహ్యతోగోమయాదినా ॥ ౧౧౦ ॥ బలశ్యాన్తస్సుగ
 ణ్డేస్తు ప్రతాప్యజ్వలితైఃకుశైః । సవ్రాద్యకుశుమాస్త్రేణ పితనూ
 త్రేణకణ్డః ॥ ౧౧౧ ॥ చతుర్థావర్షజప్తేన సంభేష్టాన్యైఃకవార్చ్య
 చ । చుల్కార్చకృత్వా సమారోహ్యతస్యాం మధుభూతంభక్షమ్ ॥

సైత్రమత్రైణ తస్యవేత్త్రైవవాససా ॥ ౧౨౯ ॥ వస్త్యర్థ్యకుసు
 మైర్దైవైకృత్వాపూణ్ణాజ్జలింపురా । పాణినాదాయచామేతినిధా
 యాగ్రస్థితంపటుమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ ప్రత్యేషయేద్దేవధామి నతమాధ్యే
 జలాజ్జలిమ్ । తస్యోష్ణాతితనతస్య త్వదృష్టసేవితరైర్జనైః ॥ ౧౩౧ ॥
 కుశలాధ్వనిఃప్రస్య దృష్ట్యావై భక్తిలక్షణమ్ । రొమాశ్చాపుతుస్కస్య
 హద్వాద్యమానద్వాశ్రు సమన్వితమ్ ॥ ౧౩౨ ॥ సప్రణామ జయాలా
 ప దిక్పదక్షిణసంయుతమ్ । పూతాంత్యకరణ బుధ్వా యోగ్యో
 యమితిభావయేత్ ॥ ౧౩౩ ॥ యదాతదాచ్యుతాభ్యానానుగృ
 హీతోధియాతథా । స్మరేద్దక్షిణపాశౌతు చక్రామ్బురుహ మధ్యగ
 మ్ ॥ ౧౩౪ ॥ ప్రధానదేవతాబృద్ధం స్వస్వధామిపరేష్ఠితమ్ ।
 స్వగురీవిగణేనైవ ద్యోతయి న్నంతుచాఖిలమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ తేనాచ్యు
 తకరణేన సోదకేనాలభేతతమ్ । పుష్పపూణ్ణాజ్జలౌపృష్ఠే తస్య
 తత్త్రితయాశ్రితమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ కృత్వానున్త్రగణాన్తంవై మోక్ష
 విఘ్నోపశాన్తయే । పునరప్యగృహ్యేన్నీత్వా మన్త్రేణ పరమేశ్వర
 మ్ ॥ ౧౩౭ ॥ ఆధారాధేయభావేన బుధ్వా న్తస్సృష్ఠితపురా ।
 త్త్వాదీనాం బుద్ధినిష్ఠానాం వాసనానాం తథాత్మనామ్ ॥ ౧౩౮ ॥
 తతఃకుర్యాచ్చవిశ్లేషం తేషాంధ్యానార్పనాదినా । ఆత్మసత్వం స
 మాశ్రిత్య కర్తవక్రంహివర్తతే ॥ ౧౩౯ ॥ తచ్చక్రమవలమృత్యస్తే
 బుద్ధినిష్ఠంహి నప్రకమ్ । అజ్ఞానవాప్యకత్వంచ సుఖదుఃఖనివేదనమ్ ॥
 సర్వజ్ఞస్యాత్మతత్వస్య కర్తవక్రానలమ్బవాత్ । చపలం కర్తవక్రం
 తద్వర్థమానంసజైవహి ॥ ౧౪౦ ॥ త్వాద్యమాధారమాశ్రిత్య తావ
 దేవావతిష్ఠతి । యావత్సర్వశక్త్యావై కర్తాత్వా నప్రబోధితః ॥
 ప్రబుద్ధస్తస్యసంరొధం కర్తుంశక్నోతినర్వదా । మన్త్రాగ్రాధనయా
 పేణ జ్ఞాననిష్ఠేనకర్తా ॥ ౧౪౧ ॥ అత్యంతత్రయైర్త్వాద్యస్త్య
 పాధారోహిషారుదమ్ । నిరానందోరణింభూతం కుర్వాత్సంపాద్య

శాంతిమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ నిర్దుష్టా చిత్పలామేన కర్తవ్యత్వోపనశ్యతి ।
 శుశ్రూషమాత్మనస్తస్మాన్సర్వజ్ఞస్యాగ్రతస్థతే ॥ ౧౮౫ ॥ భూతాదిదే
 వమన్త్రాణాం కుర్యాద్వైపూజనంక్రమాత్ । చిత్తసుం విద్ధిపానూ
 శ్యం మన్తగ్రీవాతైరధిష్ఠితమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ త్వాద్యధ్యానంతుబుధ్య
 న్తం ధ్యాత్వాపట్వత్రవత్పురా । తత్ర మధ్యేఽబ్జవాళింద ప్రా
 గ్భాగే కేసరోద్వయమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ పట్రంతు విశ్వరూపాద్యంత్యా
 ధరాంతంతు వినయసేత్ । నీత్యాస్తనామృతద్యుగ్ధం త్వాన్తానాం వీ
 జతాంగతమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ తేన తేహం దధాన్తంప్రాగ్వివ్యాసం సం
 స్మరేత్క్రమాత్ । త్వావీజంద దధాగ్రేషు మూలనిష్ఠేషుసత్సు
 చ ॥ ౧౮౯ ॥ సర్వంసర్వేన్ద్రియాధారమిత్యభిన్నం పురాతతః ।
 చిన్వానసూన్రబృన్దైన ఖభూతేనాన్తరీకృతమ్ ॥ ౧౯౦ ॥ ఉపర్యుప
 రియోగేన బుధ్యంతం సముపస్థితమ్ । భేదదృష్ట్యాజైత్రమ్యుగ్ధా
 యస్సంహారవత్సకానా ॥ ౧౯౧ ॥ సవజ్రం స్వేనవీజేన పీతంతుర్య
 త్రలక్షణమ్ । హేమాబ్జగూఢిణంధ్యాత్వా త్వాతత్వంతత్రమధ్యతః ॥
 వారాహంసంమ్యజేత్తన్త్రం సాజ్ఞం సావరణంక్రమాత్ । తత్కా
 రణాశ్రితంకృత్వా పరివారసమన్వితమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ అథస్తాన్రజ్జలూ
 ర్ధ్వస్థమద్వైపుసదృశంసితమ్ । పురంపద్మాజ్జితంస్మృత్వా సితపద్మోద
 రంమహత్ ॥ ౧౯౪ ॥ సరశ్శాయి తదన్తస్థమభిసంధాయసంయజేత్ ।
 తేజోమయం తదూర్ధ్వశు త్రికోణంభావయేత్పురమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ ర
 క్తజ్వాలాగణాకీర్ణం స్వప్రీతేరుపలాఞ్చితమ్ । నృసింహంపూజయే
 త్తత్ర మధ్యే రక్తచ్ఛవింవిభుమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ తస్యోపర్యసితంవృత్తం
 పురంతారాగణాజ్జితమ్ । స్మృత్వా నీలామ్బుజాకాన్తం స్మరేత్త
 త్రఖగాసనమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ నీరూపంఖంతదూర్ధ్వతు స్మరేచ్ఛబ్జైకల
 ఖణమ్ । ధ్యాయేత్తదన్తస్సూర్యాళం ప్రాగ్విద్యుర్గ్ధంతుపజగజమ్ ॥
 తత్రవాగీశ్వరం దేవమభ్యర్చ్య విధివత్తతః । తత్రార్థికోదరాకాశే

నానారత్నరుచితః ॥ ౧౫౯ ॥ సంస్కరేత్సమలకారం చీత్రవృ
త్తిమయంతయత్ । యజైత్రవృథ్యగంవిశ్వరూపంతుమనసస్పతిమ్ ॥
తదూద్వైఽన్యతగర్భంతు శితాంశుకరకోటివత్ । వద్మంస్వేనాత్మ
నాత్మానం ధారయంతంపిభావ్యచ ॥ ౧౬౦ ॥ సమభ్యర్చ్యస్తదన్త్రో
హ్యబ్జవాభోధియాంపతిః । పవంగధరసరూపస్పర్శశబ్దఃసోధియా
మ్ ॥ ౧౬౧ ॥ క్రమేనాధీశసంజ్ఞంతు అవతార్యపరాద్యజేత్ । అగ్ని
యిత్వార్పయిత్వాచ న్యసేత్తత్రైవి తంపునః ॥ ౧౬౨ ॥ యేవగ్లా
భూతయోనీనాం రత్నయగకమలోపమాః । సంస్థితం సంస్కరేత్తైవా
మప్కిశక్తౌ తథాగతమ్ ॥ ౧౬౩ ॥ అనాదివాసనారూపాం త్వభే
దేనాత్మనిష్ఠితామ్ । నిశ్శేషబీజైరభ్యుక్తాం పద్మనాభవిధారిణీమ్ ॥
నిర్గతాం వైషయాత్స్వర్వాద్వియుక్తాం స్వామినాకృతామ్ । సుభర
హ్నిపాంపరిభ్రష్టాం నిరాధారాంచ సంస్కరేత్ ॥ ౧౬౪ ॥ ప్రణ
వేనఃసమభ్యర్చ్య దీక్షాకాలేషువస్థితే । సాధిభూతాధిదేవంచ
ఇష్టైవం భూతసప్తకమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ స్వయమభ్యర్చయేత్పశ్చా
చ్ఛిష్యగుణ్ణలినాచతమ్ । తతోఽగ్నేస్సన్నిధింగత్వా ధ్యాత్వా ధా
మత్రయోపరి ॥ ౧౬౬ ॥ దక్షిణేనాత్మనోదార్భవిష్టరే చక్రమన్త్రి
తే । సకుశేనస్వహస్తేన దక్షిణంచరణంగురౌః ॥ ౧౬౭ ॥ అవలం
బ్యసమాస్తేతైస్పర్శనాద్యైకతాత్మనా । బీజేనాఙ్ఘ్రిశ్శిఖాంతంచ
స్కరేత్తైజోమయంవిభుమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ విశ్లేషయంతం సహసాహ్యనా
చ్యుత్థమవిగ్రహమ్ । సంసారచక్రం వివిధంప్రేరకందుఃఖవత్కృణి ॥
నాద్యైకమభిసంధానమభిసంధాయచేతసా । విశ్లేషం కర్మణాం త
ద్వద్వర్కణాస్త్రైఃసహామయేత్ ॥ ౧౬౯ ॥ క్రమేనసంస్కృతానాంచ
తీలానాం ద్వాదశాహుతిమ్ । అనుసంధాయసంసాద్యోమయాయం
వై పరాత్మని ॥ ౧౭౦ ॥ దద్యాదాపహుతికాశ్చాస్త్రా మూలనసంస్కృ

తాఃపురా । తదుత్తమాక్లంసంస్పృహ్యైః సుప్రేక్షాజ్ఞాన్వితేనచ ।
 హుత్సజ్ఞానాయుతేనైవ భూయస్సర్వగుణాత్మనా । ప్రాకస్థిత
 మాచ రేధోనుమంతరాంతరయోగతః ॥ ౧౭౫ ॥ అశ్వేరుపాదద్యా
 స్సంపర్దనేత్రాంతంహ్యేవమెవహి । ఇతి సంపాతహోమేవై సంప
 న్నేసతిజాయతే ॥ ౧౭౬ ॥ కిర్తవ్యం మంత్రమాహాత్మ్యాశ్చసంస్థా
 నైర్నిఖిలైరుద్యతః । సాంప్రతం శక్తిరాదీనాం గుణానాముత్తరత్ర
 తు ॥ ౧౭౭ ॥ విభోరారాధనాత్సమ్యగ్యోగాభ్యాసాచ్చభాజ
 నమ్ । కృతేనంపాతహవనే ఆజ్యేనాథసకృత్సకృత్ ॥ ౧౭౮ ॥ మ
 న్నాశాం శిర్షణంకృత్వా సార్వసంశ్రావ్యేద్విభుమ్ । అస్యకన్యా
 ద్విశిష్టస్య కర్మబద్ధం సవాసనమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ తదనేకప్రకారంతు త్వ
 చ్చక్రొత్తమిష్టమిహమయా । ప్రామిశ్చ త్తనిమిత్తంతు జుహుయా
 త్త్విదనస్తరమ్ ॥ ౧౮౦ ॥ బీజేనాన్తర్నిరుద్ధేన స్వాజ్ఞేనాహుతికాప్త
 కమ్ । పతాపతామహాబుద్ధే జన్తోర్జన్మాశ్చైతస్యచ ॥ ౧౮౧ ॥ యాతి
 వ్యామిశ్రయావస్యహేయయావస్యశ్శ్రయః । మోక్షైకఫలదోధర్మ
 ఉపాదేయస్తవస్తరమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ యోసాపాం ముఖ్యమాయాతి
 వివిధస్తస్యచాచ్యుతమ్ । యేనాన్తర్లీనమభ్యేతి హ్యజ్ఞానం సహసా
 క్షయమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ అథాదాయారుణంసూత్రం కృత్వావైకగుణం
 పురా । నిరీక్య తందృశాచాస్త్రవారిణాపరిశోధనమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ తద
 జ్ఞుష్టావధింయావచ్చిఖాయాస్సంప్రసాద్యచ । సంస్తరేత్సర్వదుః
 ఖానాం సబద్ధానాంతదాస్పదమ్ ॥ ౧౮౫ ॥ సంవిశ్య దేవయాజేన
 శిశుచైతన్యసన్నిధిమ్ । హుంఫడస్తంచశిష్యస్య నామచప్రణవాదిక
 మ్ ॥ ౧౮౬ ॥ హృత్కన్త్రసంపుటస్థంచకృత్వావై పితృవత్కనా ।
 ఆదీయసహసూత్రేణ నయేన్నేత్రేణపామ్యతామ్ ॥ ౧౮౭ ॥ అభ్య
 ర్వాప్యద్విధివావేష్ట్య కవచేనమహాత్మనా । ఓంహుంఅదన్వేయం
 స్వాహేత్యనేనాహుతిసప్తకమ్ ॥ ౧౮౮ ॥ హుత్వాస్త్రమంత్ర

జప్తేన సితేన రజసాతతః । నన్తాద్యత్రేతవంశాయం విశేత్పానాశ
 తిం తథా ॥ ౧౮౯ ॥ విశ్లేషయా ముఖంబూయాత్పదం వీర్యపదా
 నుగమ్ । తంజ్ఞానవాచకేనాథత్వాద్యనైన వికృష్యత ॥ ౧౯౦ ॥ స్వ
 బుధ్యామగతంకృత్వా ధ్యాత్వా నక్షత్రగోళవత్ । సద్ధాయాభ్య
 స్స రేసూత్రై హంపాద్దైసపబిష్టునా ॥ ౧౯౧ ॥ నతిప్రణవగర్భేణరు
 ద్ధశ క్రించవిగ్రహే । వాసనామయమి త్యేవమాదివాహకసంజ్ఞకమ్ ।
 సూత్రాత్తకంచపుఃస్పృత్వా ఆత్మశక్త్యావిభావితమ్ । బలకునై గ్రిణ
 సంరుద్ధం తదర్థంజుహుయా త్రతః ॥ ౧౯౩ ॥ ఉక్త్వాఓమత్కనెప్పా
 హాద్విమటగ పరిసంభ్రమయా । ఆదాయభావినోబద్ధా వ్యాపకా శుద్ధ
 భోగదా ॥ ౧౯౪ ॥ జ్ఞానాదయస్సమాశృత్య యేత్రతీవ్రత్త నిసర్వదా ।
 స్వస్థానేషు స్వమత్తైభ్యస్తాంస్తు తత్రైవయోజయేత్ ॥ ౧౯౫ ॥
 యథాక్రమేనాచితానాం కృత్వా తేహంచ తర్పణమ్ । అథ సంస్థా
 రచక్రస్య తత్పబ్బనాశృతస్యచ ॥ ౧౯౬ ॥ సర్వగపాపపితైవిధిస్థితిం
 నియతితక్షణమ్ । తస్య వ్యాప్తిశ్చ తేనైవ శరీరే పాఞ్చభౌతికే ।
 గుల్ఫజానుకటివక్షుగకణ్ఠభ్రాగ్రావటావధి । బుధ్యంతానాం ధరాదీ
 నాం క్రమాదవనిసప్తకమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ అహజాగరస్తమణ్ఠాస్తు యే
 భేదాపివిధాఅపి । చిత్తజాలపియేచాన్యేష్టైస్త్వైనునపాసహ ॥ ౧౯౮ ॥
 సకాలాత్థాస్తథాబోధాస్తత్పూర్వాస్తవరేచయే । అనేక భేదభి
 న్నాస్తు స్థితాఆశృత్య తేధియమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ ద్విసప్తభువనంవిశ్వసు
 నేకరచనాన్వితమ్ । శతకొటిప్రవిస్తీర్ణమస్తయోన్యార్థసేవితమ్ ।
 స్థితంధరాశృతంభూయో బౌద్ధవ్యం సర్వదైవహి । చతుషకం జా
 గ్రదాద్యంయత్పదానామపునర్తతే ॥ ౨౦౨ ॥ నున్త్రీకొటిసహ
 ప్రాణాం వివిధానాం మహామతే । యోగసిద్ధినమేతానాం సంస్థితి
 సైజసేవదే ॥ ౨౦౩ ॥ చతురాత్మయతత్వానాం జ్ఞేయం త్రేవల్య
 తేహినామ్ । శాస్త్రోదితస్వరూపాణాం సన్నివేశోమరుత్పదే ॥ ౨౦౪ ॥

అనేక శక్తిభూతానాం జ్ఞానాదీనాం త లాక్షణికం । తాలానామాశ్ర
యోఽహం యాపాం మూర్తిర్నలక్ష్యతే ॥ ౨౦౫ ॥ సంస్థితాశ్చ
దయోపదానాపదేష స్థితుమానసే । అస్మిన్మాత్రాద్యముక్తాని కీర్తితే
స్మిన్షడధ్వని ॥ ౨౦౬ ॥ క్షిపంస్తుచాహరంస్త్యేవం శుభ్యర్థం లీల
యోవహి । స్థితకర్తాన్మృతత్వాని బుద్ధిశక్తిపదేషభుః ॥ ౨౦౭ ॥ నిర
స్తదోషం కృత్వాప్రాకృతమవిశ్వతదేవహి । స్వాం శక్తిముపసం
హృత్య శాన్తినుభ్యేతి శాశ్వతీమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ మధుసూదనపర్యంతం
పాతాళశయనాదయః । సప్తకం సప్తకంషట్రం సంపశ్యేత్ త్కూడి
పచ్చకే ॥ ౨౦౯ ॥ మనస్యనస్థితం హేయం శక్తిశాంతిరీతయం హి
యత్ । బుద్ధాకమలనాభాత్మాదేవస్మయైశ్వర్యప్రభుః ॥ ౨౧౦ ॥ పున
స్సస్మిద్దేయకృతానాం సర్వేషాం పార్థివేషదే । ద్విసప్తభేదభిన్నేతు
బోధవ్యా సంస్థితశ్శుభా ॥ ౨౧౧ ॥ తీవ్రమద్వాదికంబుద్ధ్యా భావం
భక్తిసమన్వితమ్ । ఆలంబనవశాత్కుర్యాత్సర్వేషాం స్వపదస్థితమ్ ॥
ఏషవైభవదీక్షాయామధివాసనకర్తృణి । క్రమఃక్రమస్త్వభేదానీమప
రాయాం నిబంధతు ॥ ౨౧౩ ॥ ఆపాదాన్నాభిదేశాంతం మహాభూ
తైర్ధరాదికైః । వ్యాప్తంచతుర్థా వాయునైస్తమాద్ధ్వంసభిపాఘనః ॥
పూరితంహృదయాంతం తదుద్దేశాచ్చిభావధి । విభావ్యమనపావ్యా
ప్రమనేనైవక్రమేణతు ॥ ౨౧౬ ॥ స్థితాస్సజగర్షణాన్తాశ్చవ్యనిరుద్ధా
దయస్తువై । సమాక్రమ్యాధ్వవట్రంతులభ్యాతీతస్తుబుద్ధిగః ॥ ౨౧౭ ॥
నమనాఅన్మృతత్వంచ ప్రాగ్విదభ్యేత్య మూర్తతామ్ । వ్యాపికామూ
ర్తయస్త్యైతాః పృథక్కుత్సరాయణైః ॥ ౨౧౮ ॥ తదాకారైరసజ్జ్యే
స్తు సంవృతాత్కూచనీషుచ । ప్రాగ్నిష్ఠ్యాసుచ తిష్ఠంతి సర్వాస్సర్వా
సుసర్వదా ॥ ౨౧౯ ॥ స్మృత్వాహ్యభేదభావేన వట్రం మోక్షకవత్పు
రా । శిఖాంతం క్కూడినాతేన సర్వం వ్యాప్తాంవిదితయేత్ ॥ ౨౨౦ ॥
చతురాత్మానమవ్యక్తం శబ్దమూర్తిం నిరాకృతిమ్ । గుణమాత్రైర్వి

భిన్నంచ భంచ తత్రేవభావయేత్ || ౨౨౦ || అగ్రాహ్యణాభవ
 పుషా స్వస్వభావమయేనచ | సజాగ్రన్తేనతు వైబుధౌ సర్వసముద
 లేనతు || ౨౨౧ || స్వశక్త్యావేహ్యనిచ్చాహో జీవమాదాయసో
 ద్వగమ్ | స్వసామర్థ్యంస్వశక్త్యాతచ్చాన్తాన్తాస్మేపినాప్యచ || ౨౨౨ ||
 శుద్ధాశయానాం భక్తానాం తత్పదేకాభిలాషికామ్ | మత్స్యాను
 ధ్యానువిద్వానాం సర్వప్రవృత్తిమేతద || ౨౨౩ || అతస్తు మద్యశ్చ
 వేద్యం నేదీయంపరిశస్త్యపి | తత్తదాధాత్మనాభ్యోగ సర్వదా భావి
 తాత్మనామ్ || ౨౨౪ || ఇత్యౌదౌ సర్వసామాన్యో నిత్యోవిద్యాభ్య
 ఆశ్రయః | బోధవ్యస్తాపితదను హ్యసామాన్యతయాగతిః || ౨౨౫ ||
 ఆమోక్షాదజ్యభావంచ జీవానాం స్వముమేవహి | నజ్రవియ్యుక్త
 రూపేణ సగపూజ్యైరనుమామితే || ౨౨౬ || సీత్యాకాలేతు శిష్యా
 గాం పరిజ్ఞేయంయథోదతిమ్ | ఏవ మేవవిజానీయామృత్యుస్సోత్రై
 తు పిగ్రహ || ౨౨౭ || సప్తధాతువిభజ్యైకౌ సద్భివై కుడు6-మ
 దనా | చిత్రీకృత్యతమద్దేశాత్ప్రణవాద్యంతైస్సతః || ౨౨౮ ||
 స్వనామపదసంయుక్తం గ్రహనీయం స్వకారిణః | ఏవం వ్యోప్తమ
 యురోభగైర్నృదాపూణ్ణాన్తికేకృతే || ౨౨౯ || సీత్యావై మణ్డలస్థ
 స్య విభాస్తం సన్నివేశయేత్ | వర్కణాచ్ఛాన్తకృత్వా నిధాయ
 కలశాగ్రతః || ౨౩౦ || సశిష్యౌ భార్పనకు గాగ్నిశునిర్విశ్వాత్స
 నోపభాః | ప్రవక్ష్యంతేప్రణామైస్తు నానాస్తుతిపదైస్సహ || ౨౩౧ ||
 తతోపలిప్తభూభాగ మణ్డలాంతంచ తంబహిః | స్థానభేదస్థితంకృ
 త్వా నెత్రహృత్తన్త్రీమన్త్రితైః || ౨౩౨ || పశ్చిమవ్యే చరౌదన్త
 ధావశేపనియోజ్యతమ్ | భుక్తోన్యైతే దన్తకాష్ఠే కుర్యాన్మిథిపిచార
 ణమ్ || ౨౩౩ || సౌమ్యవారుణశాశనే యదిపూర్వదిగాననమ్ |
 గన్మిథిసూచకంపిథి విపరీతమయోన్యథా || ౨౩౪ || తద్వంసనాయ
 జహుయాద్విర్యమన్త్రేణవైశతమ్ | ధూపానులేపనాదీని రజాంసి

ఘటికాదయః ॥ ౨౩౬ ॥ పాశ్యానిచ తిలాదీని యోగ్యాన్యన్యా
 బలాశ్చలికా । ఉద్భృతోఽత్యంతరతఃకృత్వా వర్జితప్రైవవానసా ॥ ౨౩౭ ॥
 అభుక్తేనాహ శేనైవ త్వచ్చాద్యసుసితేనచ । సమభ్యర్చాప్యస్త్ర
 నాన్ద్రైః పుష్పఘాపానులెవనైః ॥ ౨౩౮ ॥ త్వాన్తాన్వస్థలస్థితం దే
 వనుగ్నానా కలశేన్యసేత్ । అభ్యుద్ధేతు భూభాగే హృన్మన్త్రిశ
 కుశాన్తరై ॥ ౨౩౯ ॥ కృత్వాప్రాక్షస్తకం శిష్యం బలజప్రాంశుకే
 నతు । హృదావకుశ్చితగనుం ముఖ్యమన్త్రిమనుస్మరన్ ॥ ౨౪౦ ॥
 స్వావయోశ్చ్యష్టలాభాయ తతోహృన్మన్త్రితైస్తైః । సిద్ధార్థకయు
 తైస్తస్య నిగధ్యానోరితోబహిః ॥ ౨౪౧ ॥ సబద్ధిపత్రం మన్ద్రైః
 ప్రాగ్వినిష్పస్తకంన్యసేత్ । ప్రదక్షిణైవ తచ్చాపి సితసూత్రైః
 వర్జితా ॥ ౨౪౨ ॥ చతుర్థావేష్టయిత్వాతు మాణ్డపాన్నిమగ్రమే
 ద్యహిః । చక్షుశాస్థాదికంకర్మ వినిష్పద్యస్వయంస్వపేత్ ॥ ౨౪౩ ॥
 సుశపే వర్జితశయ్యాగ్నాం కృత్వాదక్షిణతశ్శిరః । సంస్పృశేత్సన్న్
 ధ్రియుక్తైవ శిశుంశయనసంస్థితమ్ ॥ ౨౪౪ ॥ భగవంతంహి మన
 సా ప్రార్థయన్నపవర్గదమ్ । ఓమాదీశజగన్నాథ సర్వజ్ఞహృదయేశ
 ను ॥ ౨౪౫ ॥ తత్రాహంయోజయామ్యేనం సత్కర్మత్వస్మరాయ
 నమ్ । ప్రాప్తానుజ్ఞస్తు శిష్యాణాం కుర్యాన్తై తత్రయోజనమ్ ॥
 యశ్రయశ్రదతతైషామనశ్యంశాశ్వతంభవేత్ । ఇన్ధందీత్యాధివాస
 న్య విధానం సంప్రకీర్తితమ్ ॥ ౨౪౬ ॥ ఏకానేకస్వరూపాతు దీక్ష
 దానీం ప్రకీర్త్యతే । ఆపాద్యగ్నాం సమాయాన్తి దేహాన్తేభిరు
 తంపదమ్ ॥ ౨౪౭ ॥ కైవల్యఫలదాహ్యేకా భోగకైవల్యదాపరా ।
 భోగదేవత్రితీయాద ప్రబుద్ధానాం నదైవహి ॥ ౨౪౮ ॥ ఆచారాను
 ర్తతానుగ్నాన్ కార్యాస్సమ్యక్ఫలాప్రయే । భక్తిభావానుసిద్ధానాం
 శిష్యాణాం భవినాంతువై ॥ ౨౪౯ ॥ వృద్ధానామజ్ఞానానాం
 బాలానాం భావితాన్యనామ్ । వినాచారసమూహేన చుశ్యకేనఽ

తాహితాః ॥ ౨౪౦ ॥ పురాధియావిచారైవముపసన్నేనవ్రేసహ ।
 తదీయమాశయంజ్ఞాత్వా సంపాద్యైకా మహామతే ॥ ౨౪౧ ॥ అ
 ధాతీతేన్ధరాత్రైతు ఉత్థాయశయనాన్తురుః । కమన్జలుంసమాదాయ
 బహిరావమ్యసంవిశేత్ ॥ ౨౪౨ ॥ సంస్కరేదగ్రతశ్చ స్త్రీంశు
 తభుగ్గ్రాశినన్నిభమ్ । తదన్తస్థం విశేద్యేవస్యస్నానమాగ్రం కృతంభ
 వేత్ ॥ ౨౪౩ ॥ నిద్రామోహమలంయేన శశ్వదాయాతి సక్లయ
 మ్ । శబ్దాన్వేషుతికాసూత్రం రజాంస్యస్త్రీవరేణతు ॥ ౨౪౪ ॥
 సమాదాయచసంస్కృత్య నిష్పిష్యమైర్వర్తహీతతే । శుష్కగో
 మయసంపృష్టే మన్జలం యశ్చురోదితమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ భద్రశ్శవరి
 తక్షార్థం న్యస్యాకౌణేషుశబ్దావః । కనులభ్రమసిధ్యర్థమేకంను
 క్తే నివేశ్యచ ॥ ౨౪౬ ॥ ఈషన్నాయతివైషమ్యం తద్రాత్రిసను
 యేయథా । మహాన్నానాధికేదోవస్సశిష్యసభ్యయతోగురోః ॥
 అతస్తద్రక్షణీయంచ యతేననుమాతాసదా । నిర్వర్త్యనిర్వృత్త
 శూయషే పురావైస్సానపూర్వకమ్ ॥ ౨౪౭ ॥ శిష్యమాదాయసం
 చోద్య స్వప్నప్రాప్తింశుభాశుభామ్ । చతుర్భూర్తిసమాహంశు
 యథాదిక్సంస్థితంతువై ॥ ౨౪౮ ॥ పశ్యేత్స్వర్జ్జగ్నివిప్లవం ఉపవి
 ప్తంశుచాత్థితమ్ । తన్నధ్యాద్భగవత్తత్వమేకంవా భిన్నలక్షణమ్ ॥
 చామ్రాభానసమూహంచ తల్లాఞ్చనగణశ్చయః । దెవీయం పని
 తాబ్యవ్దం సర్వమేకతమాధనా ॥ ౨౪౯ ॥ భవోపకరణవ్రాతమశే
 పంవాప్యభక్తిస్థితమ్ । రుద్రైస్త్రీచన్ద్రీసూర్యామ్బుసూతభుగ్వాత
 లక్షణమ్ ॥ ౨౫౦ ॥ పఞ్చరాత్రవిదోవిప్రా ఆరాధనపరాయణాః ।
 త్రయీముద్ధోషయన్తశ్చ నిగదన్తశ్చవాద్విజాః ॥ ౨౫౧ ॥ యత
 యశ్చుద్ధస్తాశ్చ సద్బ్రహ్మపదసంస్థితాః । నగ్రస్కన్దనాద్యాని
 సుగంధానితరూత్రమః ॥ ౨౫౨ ॥ ఉద్యానవనితా రామవాపీహర్ష్య

సుహృదయః । ఫలవీజోషధీసామ్బుకుమోభవాపాకనిర్గతః ॥ ౨౬౬ ॥
 గోగజాశ్వనదీయానం కన్యాసాలబ్ధౌతాశిశుః । మణ్డల్యగీతిమధు
 రా భేరీవంశశ్చవిల్లరీ ॥ ౨౬౭ ॥ ససారసంసరఃపద్మైఃపూర్ణంఛ
 త్రంసితంతతమ్ । హేమాదిధాతవౌరత్నజాలం గోసమ్భవానిచ ॥
 సవోనేత్రచయశ్శుక్లం వస్త్రబృన్దమనాహతమ్ । రాజాపురోధా
 సౌమస్తా రాజపక్షీచవర్చణమ్ ॥ ౨౬౮ ॥ తుషారపాతసద్వృష్టి
 ర్మహామేఘాదయోదివి । శోణితంచార్ద్రమీంసాని ఖస్తతిర్మదిరా
 దయః ॥ ౨౬౯ ॥ సత్పక్షిన్ముగసంస్థాతసురార్పచామరంసితమ్ ।
 ఏవమాదీనిచాన్యాని విద్ధిసిద్ధిప్రదానిచ ॥ ౨౭౦ ॥ స్వప్నానియాన్య
 నిష్టాని తానిమేలేశశృణు । న్నూనతాక్షితికంపశ్చక్షుపరాగౌతి భీష
 ణః ॥ ౨౭౧ ॥ నీహంఉలూకపాతశ్చ నిర్ఘాతశ్చైత్యభజ్జకృత్ । గర్త
 ప్రవేశోదధ్యన్నస్త్విన్నమాంసస్యభక్షణమ్ ॥ ౨౭౨ ॥ నర్తనంరథవి
 ధ్వంసఆజ్యం స్వాగౌన్విజచ్యుతః । ఖరొష్ట్రం చ తులంహాస్యం
 కపిఘ్రానులంవనమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ స్థానంధూమాకులం సద్గమసితాం
 బరవేష్టణమ్ । శుష్కశ్వం సరిదాదీనాం ప్రసిస్త్రితత్యమేవచ ॥
 పోతయానం ధ్వజచ్ఛ్రాతరుభిజ్ఞోప్యసిద్ధికృత్ । అవతారౌనగాద్వృ
 థాన్నగ్నశ్వం ప్రేతదర్శనమ్ ॥ ౨౭౪ ॥ వచాకజ్జశ్చైలాజ్యలేహ
 సత్యార్థమేష్టిః । మహిషోహినరఃకృష్ణోదక్షిణాశాగమః తుధా ॥
 బుద్ధానం సఖకేశౌనానుస్థిభక్తాదికాద్రతమ్ । ఏవమాదీని చాన్యాని
 అశుభానిమహానుజే ॥ ౨౭౫ ॥ ప్రాప్తే శుభాశుభేన్వషేవ్యభిస
 థ్థాయవైహృది । ఔత్సుక్యాదశివధ్వంసి పూజాహోమంసమాచరే
 త్ ॥ ౨౭౬ ॥ యథోక్తవిధినాదేవమవతార్యక్రమాద్యజేత్ । తర్ప
 యిత్యాదుభాన్యాయం పూర్ణాంతంచార్పయేత్పునః ॥ ౨౭౭ ॥
 ఈశకౌణ్ఠేధవాసామ్యే వదేయాగగృహస్యచ । మణ్డలేపూర్వనిర్ది
 ష్టై వృత్తైవాచతురశ్రకే ॥ ౨౭౮ ॥ స్నాతంప్రగ్వస్త్రీభృచ్చివ్యం

శ్రుతవ్యాసంనివేశయేత్ । నిరీక్ష్యతాడ్యసంప్రీత్యనైపురాలభ్య
 పూర్వవత్ ॥ ౨౦౨ ॥ సంస్కృత్యమూర్తివహింతు అనుగ్రహ్యం
 ధరాగతః । ఆపాదాన్మన్తస్త్రిహస్తేన పరామృశ్యాకథనాధాని ॥
 మన్తస్త్రిహస్తం జ్వలమాప్రపం దద్యాద్యో దుఃఖవీజజిత్ । అతశిష్య
 స్యవైకుర్యాత్సంపాకాగౌపిపాపచక్రమాత్ ॥ ౨౦౩ ॥ తాపస్సు
 స్త్రోస్తథానామమన్తోగ్రయాగశ్చపఞ్చమః । తత్రతాపవిధానంతు
 శ్శ్రేణుభవంమునిపుత్రవాః ॥ ౨౦౪ ॥ ఆచార్యవైష్ణవానభ్యాన్
 పూజ్యతేషామనుజ్ఞయా । గత్వాకుంజసమీపంతు శిష్యేణసహి
 గురుః ॥ ౨౦౫ ॥ చక్రశఙ్ఖాసమభ్యర్చ్య తత్తత్తదైగ్గప్రతిష్ఠితౌ ।
 పూర్వంస్వగురుణాదస్తా స్వదీప్యవసరేన్వహః ॥ ౨౦౬ ॥ మూల
 మనైగ్గిణ జుహుయాచ్ఛశనుష్టోత్తిరంఘృతైః । వైష్ణవ్యాచాపగా
 యిత్రాప్రతద్విష్టోరీతవైయచా ॥ ౨౦౭ ॥ తతఃకుంజానలచక్రశఙ్ఖా
 వక్షిప్యపూజయేత్ । తతస్తుచక్రమనైగ్గి శఙ్ఖమస్త్రేణవిద్విజాః ॥
 సూర్యాచాష్టోత్తిరశతం అష్టావంశతిమేవచా । పవిత్రనైతిమస్త్రేణ
 ప్రతేపిష్టా ఇతత్ప్రచ ॥ ౨౦౮ ॥ హుత్వాతతస్తుదేవేశం ధ్యాత్వాగు
 రువరంపరామ్ । శిష్యస్యనక్షిణంబాహుమూలంచక్రేణచాగ్రయే
 త్ ॥ ౨౦౯ ॥ శఙ్ఖప్రతపెత్సవ్యబాహుమూలం ముగ్ధశ్వరాః । గ
 తశ్చక్రంచ శఙ్ఖంచ అభిషిచ్యస్వమన్త్రీః ॥ ౨౧౦ ॥ సంపూజ్య
 వూలమనైగ్గి హు నెత్కూర్ణాహుశం ద్విజాః । తతస్తుచార్ధ్వపు
 స్త్రాగ్గి ధారయేన్మనిపుత్రవాః ॥ ౨౧౧ ॥ తద్విధానం ప్రవక్ష్యామి
 శ్శ్రేణుభవం సావధానతః । గృహీత్వావైష్ణవత్రైద్విమలాం శ్వేత
 మృత్తీకామ్ ॥ ౨౧౨ ॥ హస్తాప్రత్యక్షచాచమ్య ప్రాజ్యుఖంవా
 ప్పుదజ్యుఖమ్ । ఉపవిశ్యాసనేశుద్ధేవానుహస్తతలంద్విజాః ॥ ౨౧౩ ॥
 నక్షాశ్చాస్త్రమనైగ్గి తత్రవై శ్వేతమృత్తీకామ్ । ప్రణవేనతు
 వినయ్య గద్ధద్వారేతి తాంమృదమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ జలెనసంచయిత్వాక

కృత్వా దిగ్బంధనం ద్విజాః । మూలమస్తే గ్రీవాభిమస్త్యైవామహస్త
స్థితం మృదమ్ ॥ ౨౯౬ ॥ తత్తద్యేవారసింహస్య బీజమలిఖ్యమ
స్త్రీవిత్ । అథ్మల్యామృదమాదాయ లలాటాదిషు ధారయేత్ ॥
పుష్టిప్రదేనాథ్మస్థేన తర్జినా యము క్రిసిద్ధయే । వాఙ్మితార్థప్రదాయ
న్యా తథా నామికియాభవా ॥ ౨౯౭ ॥ ఆయుషాగమీనుభ్యమయా
శాథ్మల్యాచమురీశ్వరాః । పతాభిగథ్మలీభిస్తు ధారయేన్ననైపుష్ప
శేత్ ॥ ౨౯౮ ॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నిమృజుంరమ్యం హరేః పాదద్వయా
స్పృశిమ్ । సాస్తరాశుంసుపాగ్మ్యంచ స్వ్యభ్రులంశ్ర్యభ్రులంతువా ॥
ఽస్థిజ్ఞానాచానామే చతుర్భులసంమిశిమ్ । లలాటేధారయేతుగ
త్తౌ చతుర్భులవిస్త్రోమ్ ॥ ౩౦౦ ॥ అష్టాథ్మలాయతం యద్వా
పాగ్రేనశపరిసంమిశిమ్ । ధారయేమాధ్వపుణ్డ్రగ్నిం తావన్తానసమ
న్మిశిమ్ ॥ ౩౦౧ ॥ ఊర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నింతుహృదయే ధారయేల్లక్షణాన్మి
శిమ్ । తతస్త్రింశులపిష్టేష్టం చతురంశులమాయతమ్ ॥ ౩౦౩ ॥
ఊర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నిం కణ్ఠదేశే తతోవైదక్షిణోదరే । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నింతు
పూర్వోక్తకుక్షిపుణ్డ్రగ్నిసమం ద్విజాః ॥ ౩౦౪ ॥ తతస్తుదక్షిణే బాహు
మధ్యే త్వష్టా గులాయతమ్ । చతురంశులపిష్టేష్టమూర్ధ్వపుణ్డ్రగ్ని
మధారయేత్ ॥ ౩౦౫ ॥ తతస్తుదక్షిణాంశేతు కణ్ఠపుణ్డ్రగ్నిసమం భ
వేత్ । వామకుక్షౌమూర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నిం కుక్షిపుణ్డ్రగ్నిసమం భవేత్ ॥ ౩౦౬ ॥
వామబాహౌభవేత్పుణ్డ్రగ్నిం దక్షబాహూక్తలక్షణమ్ । వామాంసే
తు తతఃపుణ్డ్రగ్నిం కణ్ఠపుణ్డ్రగ్నిసమం భవేత్ ॥ ౩౦౭ ॥ పృష్ఠేశ్వష్టాం
గులాయామం చతుర్భులవిస్త్రోమ్ । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రగ్నిం కకుద్దేశే చ
శురభులమాయతమ్ ॥ ౩౦౮ ॥ తథాశ్ర్యభ్రులవిస్తారం ధారయేన్నస
పుజ్ఞవాః । పరంద్వారశపుణ్డ్రాగ్ని గృత్వావైవయథాక్రమ్ ॥ ౩౦౯ ॥
హస్తతూళనతోయంతు మూర్ధ్విసంప్రీక్షయేద్విజాః । తతస్తుచోర్ధ్వ
పుణ్డ్రాగ్నిం మధ్యేవిష్టుసమర్పితమ్ ॥ ౩౧౦ ॥ ధారయేద్రజనీమూర్ధ్వి

లక్ష్మీపాన్నిధ్యసిద్ధయే । వర్తిదీపాకృతించైవవేణుపత్రాకృతింతువా ।
 ఏవంధృతేహహృద్వపుణ్డైరిత్యుపార్థంజగత్పతిః । క్షీడతేసతతం
 తత్రతతోబద్ధాజ్జలిర్ద్విజాః ॥ ౩౧౧ ॥ నామభిగేశవదీనాం తద
 గ్ధభ్యానపూర్వకమ్ । తత్తత్తచ్చక్తిసమేతాంస్తు కేశవాదీన్ స్మరేమ్య
 ధః ॥ ౩౧౩ ॥ లలాటేకేశవంధ్యాయేన్నారాయణసుఖోదరే । మా
 ధనంహృదయేచైవ గౌరిదంతం కణ్ఠకూబరే ॥ ౩౧౪ ॥ ఉదరెదక్షిణేపా
 ర్శ్వే విష్ణుంధ్యాయేస్తునీశ్వరాః । తత్పార్శ్వేబాహుమధ్యేతు చి
 న్తయేత్తథుసూదనమ్ ॥ ౩౧౫ ॥ త్రివిక్రమంతు తత్సగ్రద్దై వాసు
 కుత్యైతువామనమ్ । శ్రీధరంవామబాహుతు హృషీకేశంతదంసకే ॥
 అపరేపద్మనాభంతు తృకేశామోదరంస్మరేత్ । ఇత్యేవమూర్ధ్వపు
 ణ్డైస్య విధానం సుచక్రీరితమ్ ॥ ౩౧౬ ॥ ఏవంశిష్యసోఽధ్యపుణ్డై
 ధారయిత్వా యథావిధి । నామకుర్యాత్పశిష్యస్య తస్మిన్ధానవి
 హోచ్యతే ॥ ౩౧౭ ॥ తమా నాయకరాక్షేపధామసన్నికటంబజేత్ ।
 కృత్వాత్మనో మహాభాగే భూయస్సంచాచ్ఛద్యలోచనే ॥ ౩౧౮ ॥
 స్రుతేసయే తథాపార్శ్వ్యగుజ్జలింముక్తలాచనః । సంపశ్యేత్పురనం
 ధాను మాన్ద్రమిచ్ఛాఫలప్రసమ్ ॥ ౩౧౯ ॥ తస్మిన్నవసరేకుర్యా
 న్నానుయస్యయథోచితమ్ । రహస్యసంజ్ఞంముఖ్యంచ గౌణంవా
 స్య యథాస్థితమ్ ॥ ౩౨౦ ॥ సామాన్యం వాసుదేవాద్యం నామ
 ప్యాళ్లావృతుర్ద్వపి । సర్వేషాంసవిశేషంచాయథాచానుక్రమేణతు ॥
 ద్విపటకమూర్త్యజిగ్రతంచ ప్యామ్యంతం బ్రాహ్మణేషుచ । జేవా
 న్తం క్షత్రియాణాంచ కుర్యాద్ద్వాదశధాపునః ॥ ౩౨౩ ॥ పాణ్య
 న్తం ధరనిష్ఠంవా లాఞ్చవాస్త్రపురస్పరమ్ । ధ్వజలాఞ్చనసంజ్ఞం
 చ యథావస్థం నృపేషుచ ॥ ౩౨౪ ॥ ఏవం వర్ధననిష్ఠంచ మూర్తి
 లాఞ్చనపూర్వకమ్ । విహితంచాపివైశ్యవాం దాసాన్తం శూద్ర
 జన్మవామ్ ॥ ౩౨౫ ॥ అఘోష్ఠాయనమస్కృత్యమణ్డలంకలశంగురుమ్ ।

యా మాతృగ్జ్ఞానమీషంతు శిశువాసహజేశికః ॥ ౩౨౬ ॥ కృతస్యక
 ధ్యాయోద్భవస్థిస్థియేచహుతేనతి । సంతాద్యాప్తాశ్చకోభూత్వా
 పాగ్విత్తధృవయంవిశేత్ ॥ ౩౨౭ ॥ ప్రాణశక్తివియుక్తంచ కృ
 త్యా౭౭నీయసమాసతః । సంప్రవేశ్యస్వకంఘానం తత్రాగ్నికణవచ్చ
 తమ్ ॥ ౩౨౮ ॥ నీత్వాసంమృతృగ్భగ్భావం పరేద్య సహవాయు
 నా । స్వభూమా నామూర్తేణ హృదాద్యస్తం నిరూఢితమ్ ॥ ౩౨౯ ॥
 జన్మగ్రహమనైవైరమస్త్రీయుక్తేనకర్మణా । భావధ్యానానువిధేవ
 పిశ్యమాన్మనుయంగ్యజేత్ ॥ ౩౩౦ ॥ తతఃకవచమస్త్రీణాదధ్యా
 న్యప్తాభినువ్రితమ్ । తస్యోపవీతమపరముద్ధితంచాపి యస్యతత్ ।
 సర్వధాదాసభావత్యమాపన్నస్యదతత్వతః । అనుద్యపాన్వయోఽథ
 స్య లోకధర్మోఽస్మిన్సవ ॥ ౩౩౧ ॥ ఆప్తవచ్చిత్తానిష్ఠస్య కర్మ
 తస్త్రీరణస్యచ । గౌడానం శూద్రజాతేర్వై విహితంచైవనాన్య
 థా ॥ ౩౩౨ ॥ పౌషట్యాన్వహవషట్యారనిష్ఠానాంతుప్రతిక్రియా ।
 ననుస్కారేణ మన్తాగ్రాం కార్యేప్రాప్తేహ్యనుగ్రహే ॥ ౩౩౩ ॥
 నిదీయమర్హ్యపుష్పాన్యం యశ్చిజ్ఞాన్యగపాదనమ్ । సుసంస్కృ
 తమసిద్ధంవా భక్త్యాకర్మణ్యతాన్వజేత్ ॥ ౩౩౪ ॥ అతో౭ న్యేహం
 తు భక్తానాం విహితాయాగపాదనే । సమ్యక్సత్వనివృత్తిం ప్రాప్తి
 ర్భవప్రాశ్నానాన్వితమ్ ॥ ౩౩౫ ॥ మూర్తావా మణ్డలాగ్రేతు పు
 ష్పక్షేపంనుహంతుతే । నక్తంవా పరిపీడంచ భూతార్థం చైవమేవ
 హి ॥ ౩౩౬ ॥ ఏవంసంస్కారసంశుద్ధం కృత్వానర్లగణంపురా ।
 పాక్షేనవిభునాకుర్యాత్తత్ప్రీయశ్చిత్తతర్పణమ్ ॥ ౩౩౭ ॥ సదశాం
 శంసహస్రంతు యథాచానుక్రమేణతు । గత్వాచాభ్యర్థకుష్ట్యేశం
 సూత్రమాదాయతత్స్థితమ్ ॥ ౩౩౮ ॥ ఋజుభూతం శిశుం కృత్వా
 తద్వత్సూత్రంప్రసార్యచ । వ్యక్తరూపంచమస్త్రీశం సంప్రరేదగ్ని
 మధ్యగమ్ ॥ ౩౩౯ ॥ పశ్యేద్విభౌశిశుంసూత్రేస్వాత్మన్యధాన

వజ్రపా । తత్రాధ్యాత్మస్వరూపంచ సంస్కరేత్సత్తదేహగమ్ ॥
 అధిదైవస్వభావంత తత్సాన్విత్సవ్యవతార్యచ । అధిభూతనుయాసూ
 త్రైత్విధంశివ్యవిగ్రహే ॥ ౩౪౨ ॥ మూలమన్త్రావసానేతు సస
 మసగంపరాత్మనె । పదంకృత్వాతు జుహుయాదాహుతీనాం చతు
 స్తయమ్ ॥ ౩౪౩ ॥ తథాసూక్ష్మాత్మనేదోక్త్వా తాష్టూలాత్మనేశు
 వై । సర్వాత్మనేచతదను తతోధ్వనిచయంహితమ్ ॥ ౩౪౪ ॥ ఆపా
 దాగ్రాద్విభావంచ సర్వం ధ్యాత్వాస్వదేహగమ్ । యథోచితైర్వక్త
 మైశైవ విభిన్నం త్రివిధంస్విసి ॥ ౩౪౫ ॥ రచనాసన్నివేశోయఃప్ర
 దీనాంచాధిభూతా । బౌద్ధవ్యమధిదేవత్వం సామర్థ్యం యస్యయ
 స్స్వకమ్ ॥ ౩౪౬ ॥ తదగ్నిస్థాశ్శుచున్తాగ్నిశామధ్యాత్మస్వం విధీయ
 తే । అథమాగ్నవ్యయంశివోక్త్వా ద్వాదశాంతంసమాశ్రయేత్ ॥ ౩౪౭ ॥
 మూలమన్త్రమయోభూత్వా సంగ్రహేత్స్వగ్నిమాతరః । బ్రహ్మద్వా
 రపదంశ్రేయ్యంతే సత్త్విగ్నవత్కానా ॥ ౩౪౮ ॥ పార్థివం పాదమా
 క్రమ్య కుర్యాత్తచ్ఛక్తిమాత్మసాత్ । బీజమాతాంచహృత్తత్త్రైస
 గుద్ధాం గద్దవిగ్రహమ్ ॥ ౩౪౯ ॥ నానాజ్ఞాబీజసంయథానునేకరచ
 నాన్వితమ్ । పవనాదాయవైసర్వా బుద్ధివిస్తామృత క్తియః ॥ ౩౫౦ ॥
 పృథకపృథకగ్రామైశ్చైవ తస్మిన్ హృత్తత్త్రైసంపుటై । స్వేనాధ్యా
 త్మగణైశ్చైవ పరేణ వ్యాపకాత్మనా ॥ ౩౫౧ ॥ తద్దేహం ధారయన్తం
 చ స్మరేత్తమథయాత్మకమ్ । కాలభోగక్షయాయన్తంచ తతాగ్రా
 చ్ఛమహామతే ॥ ౩౫౨ ॥ కృత్వైవం భూతశక్తీనాం సంహారం
 శిశువిగ్రహేత్ । సాశ్రందేహమధాక్రమ్యసౌమ్యతేనైవవత్కానా ॥
 పాల్లవం ప్రద్వజేత్తత్ర వ్యజ్ఞయేత్తుధియాతుయత్ । ఆదాయా
 ధ్యాత్మమన్త్రాంశ్చ భూతభూతాన్వితానక ॥ ౩౫౩ ॥ నిత్యజ్ఞలక్ష
 శేషుద్దేశునైత్త్రప్రతీష్ఠితానపి । అథసూత్రాద్వివిపగ్రామ్య
 ప్రయాయాదనలాశ్రయమ్ ॥ ౩౫౪ ॥ తత్రావయవసద్ధానాత్మత్త్రై

సామ్యంసమాచరేత్ । సమాహృతానాంనుస్త్రాణాం పఠేనర్వజ్జల
క్షణే ॥ ౩౫౬ ॥ వ్యావకేశేర్వసామాన్యే కృత్వా స్వేస్వపదస్థిత
మ్ । స్వశరీరగుణాసాద్య బ్రహ్మద్వా రేణదేశికః ॥ ౩౫౭ ॥ సుప్ర
మాదాయుసస్తర్వ్య మున్న బ్రహ్మం యథోచితమ్ । తత్సబ్దస్తవమేతం
చ స్వనామ్నాప్రణవాదనా ॥ ౩౫౮ ॥ భూయస్సంస్మృష్టియోగేన
ద్విచతురపరిసంఖ్యయా । పూరకేవసమాకృప్య శిష్యం హృత్కాను
లాప్సవి ॥ ౩౫౯ ॥ అథన్య క్తినిరస్తంచ ట్టైబీజంపరలక్షణమ్ ।
భూశక్త్యాబ్జానసంరుద్ధం కృత్వాదాయానలాధ్వవి ॥ ౩౬౦ ॥ ప్రణ
వాసనపితౄంతం విరేచ్యాబ్జేతు శ్రేతవే । స్మృత్వాథశిష్యవైతన్య
మేక మేవద్విరూపధక్ ॥ ౩౬౧ ॥ శక్తిమచ్చక్తిభావేన శక్తిత్యేన
నిసంస్మరేత్ । ట్టైకత్వాన్తర్గతమణ్డేశక్తిమత్వేనతత్పనః ॥ ౩౬౨ ॥
రేచయిత్వా స్వనామ్నాచ విగ్రహేనాధ్యరత్నావా । నియోజ్యతస్య
మాధోతు జపధ్యానేకలక్షణే ॥ ౩౬౩ ॥ తదేవపార్థివంబీజం హృ
గావై హోనుకర్తృణా । సమ్యక్తస్యాపరాధాంతం నేవవ్యం సూక్ష్మ
నేహతామ్ ॥ ౩౬౪ ॥ స్వాహాంతం భోగసిద్ధ్యర్థం నమోంతం మో
క్షసిద్ధయే । భోగమోక్షాంతయేవాపి తదేవోధయలక్షణమ్ ॥ ౩౬౫ ॥
కర్తృణామపిసానేకు సంపాదయపదంన్యసేత్ । ఏవం తద్విగ్రహే
సూక్ష్మే తద్భూతేవత్సవతన్యవ ॥ ౩౬౬ ॥ శిరసాచాధికారంతు త
స్యాపాద్యయథాస్థితమ్ । శిఖామద్రైణ తద్భృగం నిర్వర్త్య శత
సంఖ్యయా ॥ ౩౬౭ ॥ వర్కణాతత్ఫలప్రాప్తిం తల్లయత్వమపిస్మరే
త్ । స్వత్యప్తిమయనేత్రేణ కుర్యాత్తేనైవ తత్ఫలితమ్ ॥ ౩౬౮ ॥
గత్యాగశ్చాస్త్రమద్రైణ విశ్లేషేణయతోభవేత్ । మూలేనాథ
గృహీత్వాతకుర్యాత్తేవత్సపాతుపనః ॥ ౩౬౯ ॥ తద్వచ్చక్తిం
తదీయాంచ కుణ్డాద్వాపకలక్షణమ్ । ట్టైతత్వస్యాథ సాధ్యస్య
హృసాధారన్యశాంతయే ॥ ౩౭౦ ॥ పూర్వసంఖ్యంతు చాస్త్రైణ

కృత్వా ఘోరమంతు హామతే । సుప్రమాజ్యేనసంపూర్య సుబ్ధ
 సూత్రాత్తు పార్థివమ్ ॥ ౩౭౦ ॥ వికత్త్యపూర్ణయాపార్థం విలా
 ప్యాగ్నో స్వకేపదే । మూలమస్త్రేణసహసా హృత్పద్ధే ప్రేరితే
 నతు ॥ ౩౭౧ ॥ స్వదేహద్రవకేనాథ ప్రిర్యశక్తిం చ శ్రేషదీమ్ ।
 తయాశ్రాంతమథస్థంచ సంప్రరేద్యతిరిక్తయా ॥ ౩౭౨ ॥ కుబిన్దునో
 వాబ్జవత్రమాద్యాధ్వనంచ భావనమ్ । శివ్యదేహేనిరుద్ధస్య వ్యక్తి
 ణ్మోడికృతస్యచ ॥ ౩౭౩ ॥ స్వశక్తిపరిపూర్ణస్య ట్టాబీజస్యగ్నో
 పరి । విరేచ్య శక్తిమంతంచ వ్యస్తధర్మైః పూర్వవత్ ॥ ౩౭౪ ॥ తస్మై
 ణేబీజసంస్థంతు అధ్వానంతుయథాస్థితమ్ । ప్రకాశయన్తి కృపయా
 తన్నాథాస్తస్యవిద్ధయే ॥ ౩౭౫ ॥ విరక్తం భావయేచ్ఛిష్యం చిస్త
 యస్తమిదంధియా । ఇదం తత్పరివృత్తం ముధావై మఃఖపజ్జర
 మ్ ॥ ౩౭౬ ॥ భావతత్త్వగతంచాస్య సుసహత్వంచ సాంప్రతమ్ ।
 కథమత్రత్వహంచాసం యస్యమే నతతాఇమాః ॥ ౩౭౭ ॥ విము
 క్తఃపజ్జరారద్యవృత్తునిభమాస్తేవిహజ్జనుః । డోర్ధ్వపాదితదారూఢస్సే
 సంనుస్త్రీబలాద్భతుః ॥ ౩౭౮ ॥ సహసాహమథవిజ్ఞాప్య తస్మై
 భుత్వేన యత్స్థితః । సన్నిరుద్ధౌభవేత్త్వస్య సర్వతస్సర్వదైవపి ॥
 యుష్మత్ప్రసాదసామగ్ధ్యాద్యథావత్పరివృత్తిః । దేహాంతం
 గన్ధతప్తాత్రం భవేదాసీనమస్యవే ॥ ౩౭౯ ॥ సమ్యక్సంప్రణవన్నస్య
 శాసనేపారమేశ్వరే । హేధరాధిపతేనాథ అస్యాద్యప్రభృతిత్వ
 యా ॥ ౩౮౦ ॥ ధ్వంసాయమోక్షవిఘ్నానాం భవితవ్యత్పక్తి
 ణః । ఇతివిజ్ఞాప్యచాజ్ఞాప్య ఆపాద్యాముతయఃక్రమాత్ ॥ ౩౮౧ ॥
 సహశక్త్యాసమాకృప్య భూయస్తత్పూరకేణతు । తద్దేహేచామ్న
 యంబీజం సాధారం పూర్వవన్న్యసేత్ ॥ ౩౮౨ ॥ కుణ్డమధ్యేతు
 సద్దాయ జీవశక్తిం చ పూర్వవత్ । విరేచ్య శక్తిమాంస్తత్రనియోజ్య
 తదనంతరమ్ ॥ ౩౮౩ ॥ తస్మాదాథా యథాపూర్వం కుమ్భకేన

మహానుజే । అథాప్యం దేహమాపాద్య హోమథ్యానాదినాచరమ్ ॥
 తత్ప్రాధికారపూర్వంతు సర్వంనిర్వర్త్యతస్యవై ॥ ఆప్యేనసూత్ర
 సూక్ష్మేన సహపూర్ణాం నిపాత్యత ॥ ౩౮౭ ॥ అస్తత్సంపదసంయు
 క్తం తేనాకాశ్రంతం స్మరేత్తథా । తత్స్థనుస్త్రాసమూహంతు సహ
 తత్పతినాతువై ॥ ౩౮౮ ॥ పూర్వవచ్ఛ్రేయిత్వాచరసమజ్ఞాప్య
 గద్దవత్ । మనోవసానంనీత్యైవం న్యతంవర్ణాద్ధాధ్యగోచరమ్ ॥ ౩౮౯ ॥
 నిష్కాజ్ఞేన మహాబుద్ధే తేజసాస్త్రేణచేదచ్ఛయా । సముద్భృత్యాథవై
 ప్రాగ్విద్యోక్తవ్యం బుద్ధిగోచరే ॥ ౩౯౦ ॥ పడధ్యముక్తంమూలెన
 ప్రాప్తసంజ్ఞంచ తంశిశుమ్ । తత్సకంబుకనిర్ముక్తం శాస్త్రాత్మనేక
 తాంగతమ్ ॥ ౩౯౧ ॥ స్మృత్యాశక్త్యాత్మనాగ్నోతు లబ్ధలక్షం పరేప
 దే । విశ్వరేణతుబీజేన ప్రాక్తసత్వాన్నితేనద ॥ ౩౯౨ ॥ తతస్సం
 వేద్యనిర్ముక్తై సమాధౌవినియోజ్యత । నవెత్తియత్రసంలీన స్వానస్త
 ద్వైశమాత్రకమ్ ॥ ౩౯౩ ॥ ఆహుతీనాం శతంహుత్వా తదాపాద
 నకర్తవీ । నీత్వా సమానశాంసర్వం తేనైవస్వధియాఖిలామ్ ॥ ౩౯౪ ॥
 సహసం వేద్యకాతేన వాక్పరిబంధంయథాస్థితమ్ । నిస్తరజ్ఞమయో
 భూత్వా దద్యాత్సూక్ష్మాహుతింపరామ్ ॥ ౩౯౫ ॥ అథాప్తితాం
 ప్రాప్యగురుఃప్రదద్యాదాహుతింపునః । బీజవాళేనశిష్యస్య శ్వాప
 మోక్షనివృత్తయే ॥ ౩౯౬ ॥ పడేరోజాగరనంరుద్దైవదావస్థితమాన
 సః । సర్వజ్ఞోభవచోక్త్యైవః జుహుయాద్వాదశాహుతిమ్ ॥ ౩౯౭ ॥
 భవైవమేవభగవాన్నిరవద్యోనిరాశ్రయః । సర్వేశ్వరస్సర్వశక్తిస్సు
 సంపూర్ణోఽచ్యుతోహరిః ॥ ౩౯౮ ॥ వ్యాపీనిరుద్ధమాక్లృణో నిర్వి
 కారోనిరజ్ఞః । నిత్యోనిత్యోదితోనూనో నిత్యానస్తస్సునిష్కళః ॥
 అనాద్యస్తోహ్యనిభనో వాసుదేవోవిభూతిమాక । హుత్యైవంచతతః
 కుర్యాత్సూక్ష్మయాపునరేవహి ॥ ౪౦౦ ॥ స్థితింతైభవషిత్తాయాం

ముముక్షోరైశ్వరేపదే । యత్రోథోధానుచాభ్యేతి హృదిరాత్మమే
 శ్వరమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ ఈశ్వరేచ్ఛావశేనైవ దేహపాతాన్మహామతే ।
 భోగచ్ఛోపత్తనాభీయ ఉభయేహోస్సపదద్వయే ॥ ౪౦౧ ॥ శక్తి
 మద్భక్తియోగేన త్వఖబుద్ధిమయేఽధ్వని । నివేశ్యోదేహపాతంతం
 కాలముద్భృత్యతశ్చదాత్ ॥ ౪౦౨ ॥ అస్త్రాణాం ధాకాష్టాత్పా
 వకశ్చ పృథక్కృతః । నభూయస్సహకామైన సామ్యమేతి తథా
 భుమా ॥ ౪౦౩ ॥ యోజితోధ్వాన్తరేభూయో నేతి తత్తయతాం
 తః । సమాధిప్రచ్యుక్తంకృత్వా వినివేశ్యోత్తరాంతః ॥ ౪౦౪ ॥
 యథావచపదేష్టవృత్తస్యాధ్వాచ సితాంతః । సంస్థితో యస్త్యభే
 దేన భిన్నరూపఃపరాత్మని ॥ ౪౦౫ ॥ కేద్యవేదకినిర్ముక్తమచ్యుతం
 బ్రహ్మయత్పరమ్ । తద్భుబ్రహ్మభావేన స్వశక్త్యా స్వమనెవసి ॥
 ముక్తయేఽఖిలజీవానాముదేతపరిమేశ్వరః । తద్భక్త్యాక్షరంబుద్ధిమ
 స్త్రిభ్యో యథాకిళః ॥ ౪౦౬ ॥ పృథక్పాద్యానామ్యాః స్థితియే
 నతథాస్వయమ్ । నాయాన్తి నిశ్చయంయత్ర చాతురాశ్చార్యమగ్ర
 హాత్ ॥ ౪౦౭ ॥ ఋతేవేకవిదోవిప్రైర్వైకస్మిన్ ప్రథమేఽక్షరే ।
 సశబ్దమూర్తిర్భగవానభ్యేతిద కలాత్మనా ॥ ౪౦౮ ॥ తద్భూ
 యుజ్యతేయేన తన్నిష్ఠానాంపితర్కణామ్ । నచాన్యైకలాగ్ధాచ
 యావన్తూర్తిర్నిర్జ్ఞానా ॥ ౪౦౯ ॥ పదకేనాన్యథామూర్తం తద్భ
 హ్మియంబయ్యుజ్యతే । తత్త్వాన్యకలానాయాస్సర్వే ప్రభవాప్యయి లక్ష
 ణాః ॥ ౪౧౦ ॥ పూర్వోక్తానాసుదేవాద్యా అభ్యత్రాన్తా యథోచ
 తాః । తత్వేభ్యోవిర్గతానున్త్రాస్త్యణిమాదిగుణైరుతాః ॥ ౪౧౧ ॥
 పటకలాద్విలక్ష్యతా యేషుసత్త్వానవిద్యతే । వ్యజ్ఞేతాతైస్సని
 త్కాణం తుర్యాద్యం పదసంజ్ఞకమ్ ॥ ౪౧౨ ॥ కర్మణామక్షలాభా
 ర్థం మోహార్థం శస్త్రయాయచ । ద్విసప్తభువనంవిశ్వం గుణత్రయ
 మయంహియత్ ॥ ౪౧౩ ॥ తదశుద్ధం జడంనిర్గుణం భోగ్యవ్యాప్యం

పృథక్ స్థితమ్ । ఇత్యధ్యక్షుః ప్రముఖస్థితం హేయోపాదేయలక్షణమ్ ॥
 భువనాధ్యాపదాధ్యాపదవివాతుర్వపదేనతు । హేయశ్చేదముపా
 దేయం కర్తిణాం తదపేక్షయా ॥ ౪౦౭ ॥ వ్యపేక్షయాప్యపే
 యశ్చ హేయపక్షప్రయాతిచ । కింతుతత్ప్రప్యపాయంవై ని
 స్తరజ్ఞేపరేపదే ॥ ౪౦౮ ॥ వివేకపదసంస్థస్య సుదీక్షాసంస్కృతస్య
 చ । విచార్యమాణపదంహి విశ్రమాయత్రవైస్ఫుటమ్ ॥ ౪౦౯ ॥
 జాయతేతత్పరంబ్రహ్మ వాసుదేవాఖ్యవ్యయమ్ । అమృతం పర
 మాణానాం బహూనామాస్పదంయథా ॥ ౪౧౦ ॥ తథాచాద్యః
 ప్రబుద్ధానాం జీవానాంహినికేతనమ్ । విజ్ఞేయం భువనానాంచ ప
 దానామస్తరంహియత్ ॥ ౪౧౧ ॥ యేనేశ్వరేచ్ఛయాతేహం మ
 న్నామైవే క్రీడయన్తిచ । మాధ్యేధ్యద్వయేతస్మిన్ సుఖదుఃఖమయైః
 ఘటైః ॥ ౪౧౨ ॥ ఈశ్వరేచ్ఛానువిధానాం భక్తానాంపరమేశ్వరే ।
 సుకూలాం దీక్షితానాంచాప్యారాధనరతాశ్చనామ్ ॥ ౪౧౩ ॥ భవ
 స్త్యధ్యద్వయోద్వస్థానుస్తా శ్చాజ్ఞాప్రతీక్షణాః । నయన్తికర్తిణస్స
 మ్యత్థాయీ మాధ్యద్వయాద్బలాత్ ॥ ౪౧౪ ॥ స్వస్థానమణిమా
 దీనాం భౌగానాం ప్రాప్తయేతువై । విరక్తస్యచతద్భౌగాత్స్వశ
 క్త్యాప్రేరయన్తిచ ॥ ౪౧౫ ॥ స్వవ్యాపారవశేనాపి తత్త్వాధ్యనస్య
 మృతోపమే । యత్రాణిమాదిర్మనేతత్పరానీవచసంస్థితః ॥ ౪౧౬ ॥
 అనుగ్రహపరాస్తస్య తత్త్వాధ్యక్షాదయోగులాః । నయన్త్యప్యయ
 తాంసమ్యక్సకలాధ్వనిశాశ్వతే ॥ ౪౧౭ ॥ సహస్థుణ్యమయోబ్ర
 హ్మవాసుదేవోఽధ్వమూర్తిభృత్ । నిత్యేస్వాత్మనిసమ్బుధే శబ్దబ్రహ్మ
 దివేభ్వని ॥ ౪౧౮ ॥ కరూతియోజనాస్తస్య యత్రస్థస్యమెవహి ।
 ప్రాప్తోతి తత్పరిజ్ఞానాత్సకాంతం భగవత్పదమ్ ॥ ౪౧౯ ॥ సజ్జ
 మాణః — దేవవర్ణాధ్వవిజ్ఞానం వదకింలక్షణంమమ । ప్రాప్తోతి
 యత్పరిజ్ఞానాదధీనద్వాసుదేవతామ్ ॥ ౪౨౦ ॥ శ్రీభగవాన్ —

పశ్చాత్తప్తశ్చ శముక్తశ్చ లబ్ధవత్సవ్యచాత్మనః । యోఽనుభూతిపదం
 యాతి ధారానస్తానరూపభృక్ ॥ ౪౩౧ ॥ భిన్నవర్ణమయశ్శబ్దః పూ
 ర్వలక్షణలక్షితః । సచాతురాత్మ్యనిదయే విజ్ఞేయోహితదాత్మనా ॥
 ప్రథవావ్యయయోగేన శబ్దభాస్వరలక్షణః । సకారాస్తస్త్వకారా
 చ్చ హకారాదాంతపవహి ॥ ౪౩౩ ॥ ప్రథవే ద్వాదశాస్తస్త హ
 కారశ్చతురాత్మనామ్ । అకారస్తవ్యయేచైవ తుల్యతాతొనయో
 త్పుతా ॥ ౪౩౪ ॥ వర్ణపూర్వహసమూహేష్టిక జ్ఞేయంజ్ఞానసమా
 భినా । విశ్రామిణీదయోన్వాప్తిర్వ్యక్తిరాద్వాసుదేవతా ॥ ౪౩౫ ॥
 అత్రైకైకాపరిజ్ఞేయా మూర్తిరైవ త్వేవమేవహి । యుక్తావిశ్రమ
 పూర్వైణ చతుష్కైణసమాసతః ॥ ౪౩౬ ॥ దణ్డవత్సన్నివేశేన
 సంస్థితాహేయవమేవహి । ద్విషటకంధారణానాంచ ద్వాదశాధ్య
 త్మలక్షణమ్ ॥ ౪౩౭ ॥ సోపానభూతంయతాగ్రీన్తా ద్వాదశాస్తం
 విశేషరమ్ । నీత్యైవం వ్యక్తిభావేన హృత్పక్షోదరసంస్థితమ్ ॥
 నన్దాధ్వానందీక్షితస్య శబ్దబ్రహ్మేతియస్థితః । సంసేవ్యసూతభుక్కు
 మిం * వ్రణీ తేనోదకేనతు ॥ ౪౩౮ ॥ సహశిష్యేణచాత్మానం తే
 నైవాచిద్రసిద్ధయే । పూర్వవదూభతినాకృత్స్వ లక్ష్యచాగ్నిప్రణ
 మ్యచ ॥ ౪౪౦ ॥ నముష్ఠాయ తతోయాయాస్తంగృహీత్వామ్య
 తాలయమ్ । పూజయిత్వా జగన్నాథం నివేద్యనియమాదిచ్ఛోః ॥
 సవిశేషాత్సమాసేన సాస్తరాన్యోగ్యతావశాత్ । యథావచుపదే
 స్తవ్యం తతస్తస్యార్పణంహృది ॥ ౪౪౧ ॥ ముద్రాసమన్వితోమన్త్రా
 ధ్యన్యాసధ్వానపురస్సరః । ఇతికర్తవ్యతాశాస్త్రనక్షిప్తాదసవిస్తరా ॥
 తత్సమం సస్తతస్తేన సర్వంకార్యం యథాస్థితమ్ । గుర్భర్చనం త
 తఃకుర్యాదాత్మనాచధనాదినా ॥ ౪౪౨ ॥ పూరయిత్వాస్ఫుషాపా
 నిగుర్భ్యపాత్రాత్తు దక్షిణమ్ । పడఙ్గకున్త్రినంజస్తం త్మేస్తవ్యం

తస్యనుస్తకే ॥ ౪౪౫ ॥ మణ్డలంప్రణవేనాథ పాణౌసూర్యప్రభం
 ష్టరేత్ । తత్రాభిన్నం న్యసేత్పాగ్విద్యేభవం దేవతాగణమ్ ॥
 కృత్వాధియార్జితందద్యాత్సశిషం తస్య మూర్ధని । యథోక్తాచయ
 థాభీష్టాత్పచిరాదేవ పుత్రకః ॥ ౪౪౬ ॥ తనాస్తువైభవీసిద్ధిః మోక్ష
 లక్ష్మీ సమన్వితా । ఇతివైభవీదీత్యాయా లక్షణంసముదాహృతమ్ ॥
 తత్ప్రియుక్తస్య సామాన్యం సర్వనుస్తగిణస్యచ । యేనయేన
 హినుస్తగిణ దీత్యాకారాధకస్యచిత్ ॥ ౪౪౯ ॥ తస్యతస్యతదీ
 యానాం పూర్వోద్దిష్టేన వత్సకానా । కార్యోత్త్రానయవానాంతు
 వినియోగోయథోదితః ॥ ౪౫౦ ॥ సమూహవద్భదాదీనాం మూలా
 న్తానాం సమాచరేత్ । సహతత్పగణేనైవ సర్వదాధ్యాత్మరూపతా
 మ్ ॥ ౪౫౧ ॥ సమ్యగ్భూతతతఃకుర్యాత్పాగ్విద్యభ్యర్చనంతు
 వై । నేత్రకర్తాణిహృద్విజం పశ్చాత్తానాంవిధీయతే ॥ ౪౫౨ ॥
 నిరక్షానాంతునుస్తగిణామజ్ఞనుస్తగిక్తకర్మణామ్ । ప్రణవోవినియో
 క్తవ్యస్సహకర్మపదేనతు ॥ ౪౫౩ ॥ సంపాద్యావిధినానేనవ్యూహ
 దీత్యార్థినాంపదా । కింతువైతత్రయోక్తవ్యంప్రత్యేకప్రీతిహికర్మణి ॥
 చతుష్కంవాసుదేనాద్యం బీజానాంయత్పురొదితమ్ । ఏవమేవా
 ద్యనుస్తగిస్తునిశ్శేషకర్మసజ్జగ్రహే ॥ ౪౫౪ ॥ యోక్తవ్యోబ్రహ్మ
 దీత్యాయాం షోఢాభక్త్యాచపూర్వవత్ । స్వరూపేణయథావస్థ
 ముక్తైవ్యవసరేషుచ ॥ ౪౫౬ ॥ కింత్యేకవదనేనాత్ర దేవానాం
 చాగ్నిర్ధనామతా । యోజనాత్వధివాసాక్తా విజ్ఞాతవ్యాసమాసతః ॥
 నిత్యదీత్యాద్వయస్యాస్య నాన్యప్రోక్షాద్యతేఫలమ్ । తత్రాపి చాతు
 రాత్మీయా దీత్యప్రాకరమలెక్షణ ॥ ౪౫౮ ॥ బలాద్దదాతి సా
 ధ్మణ్య భోగాప్తిం భావితాత్మనామ్ । ఫలంప్రకల్పన్దనాదీనాం హో
 మద్రవ్యస్యచాపియత్ ॥ ౪౫౯ ॥ ప్రకృత్యాసహసాభ్యేతివిలయం
 బ్రహ్మదీక్షయా । ఏవందీత్యత్రయంచాపి దద్యాదేకస్యవాక్రథుత్ ॥

సర్వారాధనయోగ్యత్వ సిద్ధయేమునిపుష్కవాః । యద్వాప్తాక్షరమ
 న్నాదో వ్యాపకత్రితయేద్విజాః ॥ ౪౬౧ ॥ ఏకేనసర్వపామాన్యాం
 దీక్షాంకుర్యాద్యథావిధిః । తేనాజ్ఞసహితేనైవసర్వకర్తృసమాచరేత్ ॥
 తదాపి విభవమ్యాహ పరమన్తాస్త్రిస్తథాద్విజాః । శక్తిభూషణ వా
 హాస్త్రమన్తాన్ శోచపదిశెష్ఠరుః ॥ ౪౬౩ ॥ ఇథందీక్షావిధిస్సన్య
 క్కీర్తితోమునిపుష్కవాః । అథమణ్డలదృష్టస్య శాస్త్రజ్ఞసన్యథాధ
 తః ॥ ౪౬౪ ॥ సమారాధనసక్తస్య పుత్రకత్వంగతస్యచ । సిద్ధ్యర్థం
 సర్వమన్తాన్తామధికారాస్తయేతుచా ॥ ౪౬౫ ॥ తత్కాలం గురు
 తాకార్యం యచ్చిష్యస్యాభిషేచనమ్ । భగవత్తత్వవేత్త్యాణాం
 పశ్చికాలరతాత్మనామ్ ॥ ౪౬౬ ॥ సంహితాపారిగాణాంచ ఆచార్యా
 నాంచ సన్నిధౌ । యతీనాంబద్ధలక్ష్యాణాం బౌధకానాంనహా
 త్మనామ్ ॥ ౪౬౭ ॥ దేవస్యపురతఃకుర్యాచ్చతురశ్రంచమన్తపమ్ ।
 సర్వోపకరణాపేతం మధ్యేభద్రాసనాన్విసమ్ ॥ ౪౬౮ ॥ తస్మి
 నుగ్రాహ్యదనన్తాద్యం సద్ధానంచాసనోదితమ్ । పూజయిత్వాన్యై
 పుష్పద్యైస్తతోదేవస్యసంముఖమ్ ॥ ౪౬౯ ॥ బద్ధపద్మాసనశిష్యం
 తత్రారోప్యకృతాజ్ఞలిమ్ । కాన్తాభిర్గీయమానంతు స్తాయమానంచ
 నన్దిభిః ॥ ౪౭౦ ॥ శక్త్యాద్యేధ్వాన్యమానంతు పత్యమానంతు మన్త
 తైః । జపమానంపరంమన్త్రం ధ్యాయమానమిచాచ్యుతమ్ ॥ ౪౭౧ ॥
 అప్రాణేనార్పయిత్వాతు కుమ్భమాదాయవైష్ణవమ్ । సతత్రస్థేనమ
 న్త్రేణ సమ్యక్సిద్ధివ్యపేక్షయా ॥ ౪౭౨ ॥ సహస్రావర్తితంకృత్వా
 శతావర్తితమేవవా । సిద్ధయేచుత్తహేమాభంస్తృత్వా తమభిషేచ్య
 చ ॥ ౪౭౩ ॥ స్వాహంతం మన్త్రముచ్చార్య పుత్రం హృతామలా
 దరాత్ । ఏవమక్త్యానమోస్తస్తు ధ్యాత్వా సస్ఫటికామలిమ్ ॥
 సముత్కరగ్భరదైర్వి తస్యహృత్పద్మగంస్తరేత్ । అశక్తివిగ్రహం
 బ్రహ్మత్వాహ్లాదానద్దలక్షణమ్ ॥ ౪౭౪ ॥ సమారాధ్య ధియాసహ్యక్

స్వాధికారంతుచాఖిలమ్ । నమాపాద్యర్పితంశుద్ధం దివ్యమాగమ
 సञ్చయమ్ ॥ ౪౭౬ ॥ శుభమారాధనాధారమక్షుసూత్రంచ కిర్జి
 శీమ్ । సుక్రిసుక్రివో యోగపట్టంచ శబ్దచక్రం కమణ్డలమ్ ॥ ౪౭౭ ॥
 చనునంకుసునుంచాక్షుపాత్రం కృష్ణాజినంతతః । పాదుకే పాదపీ
 తుచ ఛత్రమాసనదర్పణమ్ ॥ ౪౭౮ ॥ మయూరవ్యజనంశుక్లం చా
 మరం భగవద్వజమ్ । యథాహ్లాదజ్ఞాపహితంకాషాయేయోమవాససీ॥
 సముద్ధాపాధిపనాత్సర్వమాహృత్యాసానజంజలమ్ । వినిక్షిప్య శు
 చాస్థానే దేవనుభ్యర్చ్యవ్రేతతః ॥ ౪౮౦ ॥ తాదశ్యేనతు సత్తర్పణి
 పూణ్డాంతంచాగ్నిమధ్యగమ్ । యోన్వాపూర్వోక్తవిధినా సకుణ్డాన్
 మణ్డలాన్తరాత్ ॥ ౪౮౦ ॥ అప్యపాత్రసమాహాదృ బలిదానం
 సమాచరేత్ । సోదకేనచఘృతానా మోదనెనాస్త్రీముచ్చరన్ ॥
 బలిమణ్డలకంకృత్వా యాగాగాగాగాదృబాహుతః । కృత్వాత్తర్పణి
 దావంతు పాగ్నిక్షిణ్యేనవైపుగా ॥ ౪౮౩ ॥ అకఙ్కర్యవృత్తినంచాత్వా
 శేషంతత్కణ్డలెటహిః । నమోస్త్యచ్యుతభూతేశ్వరస్వభవస్సర్వ
 వైవహి ॥ ౪౮౪ ॥ సదిక్ష్పశిభ్యసాస్త్రైర్భగ్యశ్చాస్త్రయేస్వస్యవైశి
 శోః । పూజాద్యముపసంహృత్య దత్తశిష్టేణపూర్వసత్ ॥ ౪౮౫ ॥
 వృత్తమణ్డలచుక్లేతు సితవత్ప్రొదరేతతః । దత్తశిష్టేభ్యదేదైవం సర్వ
 దేవిగునుంప్రభుమ్ ॥ ౪౮౬ ॥ తర్పయిత్వాగ్నిమధ్యేతు కుర్యాత్తస్య
 విసర్జనమ్ । తదీయనుభవక్షిప్య యోనటెవాజులాస్తరే ॥ ౪౮౭ ॥
 యాగావనౌదతవృక్రం ద్వాదశారిం విచిన్తయ । న్యపాత్యత్తనస్య
 ర్వ్యపుషాద్యేపునుభ్యర్పయిదన్తరే ॥ ౪౮౮ ॥ కరకం వారిసం
 పూర్ణమాదాయవినివేశయ । తత్రైష్ట్యావీర్యమస్త్రైణ మధ్యేమ
 స్త్రాస్త్రీస్త్రీముత్తమమ్ ॥ ౪౮౯ ॥ మధ్యముబ్ధయసాపూర్ణమపరం
 శుభలక్షణమ్ । తదగ్రతోఽర్ఘ్యకలశం తన్మధ్యేస్త్రీంవదక్రగమ్ ॥
 తదభ్యర్చ్య యథాన్యాయం కృత్వాత్తశతమన్త్రితమ్ । పషట్పస్త్ర

నిరుద్ధేన మూలమస్త్రీణ తంపునః ॥౪౯౦॥ దద్యాత్తదస్తస్సస్త్రీణ
 ప్రాగ్యత్ప్రియాపథారణామ్ । నిర్వజ్రికరణంమర్యాత్సర్వేషాం మ
 స్త్రీవారిణా ॥ ౪౯౧ ॥ తదమ్బుధారాదానేన ధ్యానోచ్ఛారయ
 తేనచ । సంవిభజ్యాభవైతేషాం మస్త్రీపానం సుధామయమ్ ॥
 సంపాద్యాస్త్రీవరం పశ్చాత్సమస్తశ్చక్రగంన్యసేత్ । ఆదాయ
 తత్త్రాయకుమ్భమస్త్రీమస్త్రీముదీరయత్ ॥౪౯౨॥ ధారయేత్పూ
 ర్వనద్ధారామథమధేనిధాయతమ్ । సుపూర్ణముదకేనేన కృత్వా
 ఫలసమన్వితమ్ ॥ ౪౯౩ ॥ గురుయాగమతఃకుర్యాద్విష్కంభము
 తమానసః । భగవద్యాగవద్భక్త్యా కర్తృణామనపాగిరా ॥ ౪౯౪ ॥
 యాగోపయక్తసమ్భారం తస్మై సర్వం నివేద్యచ । సశిరఃపాణియ
 ద్గంతు కృత్వాచైవతదష్ట్రీగమ్ ॥ ౪౯౫ ॥ తుస్తవ్యసుప్రసన్నేన
 శ్రద్ధాపూతేనచేతసా । పశ్చిరాగ్రపిదస్తద్వద్యతీంశ్చ స్నానికాచ
 యః ॥ ౪౯౬ ॥ సః పూజ్యవిధివద్దద్యాత్తైషాం శక్త్యాచదక్షిణామ్ ।
 సంవాహనపరాత్కాలాల్లబ్ధ్యానుజ్ఞాంతు శౌరవమ్ ॥ ౪౯౭ ॥ భా
 త్పభిససహచారీయాద్బహుభిఃపూర్వదీక్షితైః । తథావైశ్శుగం
 ద్భక్తైః సహృత్సమృద్ధిబాధితైః ॥ ౫౦౦ ॥ వ్రజస్తంసహశిష్యైశ్చ
 కాలేహ్యన్యత్రతత్రచ । తదిద్భయాపయవ్రజ్య నివర్తతాభవేయ
 దా ॥ ౫౦౧ ॥ కృత్వాశుపాదపతనం బహుధాసప్రదక్షిణమ్ । ఆ
 మోక్షాత్సర్వసిద్ధీనాం భక్తానాం భావితాత్మనామ్ ॥ ౫౦౨ ॥ పరా
 గతిర్గురుర్యస్తాత్ప్రసాద్యః ప్రతపవసః । ఇత్యేవమభిషేకస్తు భవే
 న్ముఖ్యాధికారిణామ్ ॥ ౫౦౩ ॥ స్వార్థేపరార్థయజనే ఉభయత్రాధి
 కారిణామ్ । అన్యేతుదీక్షామాత్రేణ సంపాకర్యామునిపుక్తవాః ॥
 మునయః — కింస్వార్థంపరార్థంకిం కేచతత్రాధికారిణః । తదేత
 న్మునిశౌర్యులవదస్వ వదతాంవర ॥ ౫౦౪ ॥ నారదః — స్వగృహే

ఘోషితోదేవస్వాస్థ్యర్థః పరిధీయతే । పర్వతాగ్రే నదీతీరే సింధుతీరే
 వనాదికే ॥ ౫౦౬ ॥ గ్రామేవానగరేవాపి స్వయంవ్యక్తాదిభేద
 తః । సంస్థితోభిగవాఃవిహింసరాధ్యతికథ్యతే ॥ ౫౦౭ ॥ పరాధస్సూ
 ర్యసదృశస్వాస్థ్యస్తు కృహదీవవత్ । ఉత్కృష్టజ్వరశబ్దాయమగ్ధో
 మోక్షాదిలక్షణః ॥ ౫౦౮ ॥ యస్తాత్సలభ్యతేసాయంపరాధ్యపరికీర్తి
 తః । సపవనర్వఫలదస్సర్వైశామపియద్విజాః ॥ ౫౦౯ ॥ తస్తాత్స
 ర్వజనైస్సేవ్యపరాధ్యపురుషోత్తమః । స్వాస్థ్యస్వస్వకృహేపూజ్య
 స్సస్వాభీప్రఫలప్రదః ॥ ౫౧౦ ॥ స్వాస్థ్యస్వాపిపరాధ్యస్య పూజా
 యానుధికారిణః । శాణ్డీల్యద్యన్వయేజాతా గురోర్లబ్ధాభిషేచ
 నాః ॥ ౫౧౧ ॥ అనేయశుకేవలంస్వాస్థ్యపూజనేహ్యధికారిణః । ము
 నయః — శాణ్డీల్యద్యస్తు కేయోగితద్వంశ్యాపవకేవలమ్ ।
 కథం పరాధ్యుజనై భవన్విహ్యధికారిణః ॥ ౫౧౨ ॥ తత్సర్వం వి
 స్తరేణైవ బుద్ధిహినోమునిపుత్రవ । నారదః — శాణ్డీల్యదిమునీ
 హ్రాణాం శృణుధ్వం వైభవంద్విజాః । పురాకృతయుగస్యాదౌ వా
 సుదేవిపరఃపుమాన్ ॥ ౫౧౩ ॥ స్వారాధనార్థం భూలాకే సద్ధర్మ
 గాం ప్రవృత్తయే । లోకసంరక్షణార్థంచ స్వస్య పశ్చాద్యుధాధి
 పాన్ ॥ ౫౧౪ ॥ సమాలోక్యభవన్మోద్యహ్యవతీర్యధరాతలే । ఆ
 ద్యమేకాయనంవేదం మోక్షైకఫలలక్షణమ్ ॥ ౫౧౫ ॥ ప్రకాశయ
 ధ్వం సర్వైశాం సద్ధర్మాంశ్చవిశేషతః । తత్రతత్రావతీర్ణంమాం స్వ
 యంవ్యక్తాదిభేదతః ॥ ౫౧౬ ॥ సంపూజయధ్వం సర్వైశాం మో
 క్షలాభాయభూతతే । ఇత్యాదితత్రతైవై విష్ణోరాజ్ఞానువర్తినః ॥
 సుదర్శనాద్యాహేతీశాఃపశ్చబ్రహ్మర్షిరూపతః । సముత్పన్నాఃక్షీతి
 తలే పాణ్డీవర్షస్థలాదిషు ॥ ౫౧౭ ॥ పశ్చాద్యుధాంశ్చైవపశ్చ
 శాణ్డీల్యశ్చౌపగాయనః । మాఙ్ఘ్రాయనశ్చకాశికశ్చ భారద్వాజశ్చ
 యోగినః ॥ ౫౧౮ ॥ తేమిలిత్వా సమాలోచ్య విష్ణోరారాధనేచ్ఛయా ।

అభిసక్త్యుతోతాద్రా తపశ్చక్రస్సుమస్తరమ్ ॥౫౨౦॥ తేహంతు
 తపసాతుష్టో వాసుదేవో జగత్పతిః । లక్ష్మ్యసాధం ఖగేశాననుభి
 రుహ్య కృపానిధిః ॥ ౫౨౧ ॥ ఆజగామగిరిశ్రేష్ఠం యత్రసన్తి ము
 నీశ్వరాః । తతస్తేమునిశార్దూలా దృష్ట్వా యాంతం జగత్పతిమ్ ॥
 శంభుచక్రాజ్జీతకరం కొటిమూర్త్యననుప్రభమ్ । పుత్రకాజీతసర్వా
 జ్ఞా ఆనందాశ్రుసమన్వితాః ॥ ౫౨౩ ॥ ప్రణర్తస్తస్తునస్తశ్చ గాయ
 న్తశ్చ పరస్పరమ్ । ప్రసక్తిణంచమర్వ న్ననప్రణేముఃపురుషోత్తమమ్ ।
 ఆనందామునిసంఘాద్గానేనాస్త్విత్యుక్తిః । ఉవాచకిరుణం
 వాక్యం మౌఘగమ్భీరయాగిరా ॥ ౫౨౪ ॥ శ్రీభగవాన్— బు
 షయస్తపసాయుష్మత్కృతేనానన్యచేకవా । సన్తుష్టాఽస్మి ప్రసన్నో
 మ్మి వృణోధ్వమభివాఙ్మితమ్ ॥ ౫౨౬ ॥ ఇతేదన్వనంశ్రుత్వా ము
 పయోహృత్ప్రమానసాః । బద్ధాశ్చలిప్రటాసకేష్వప్రత్యూచుర్విసయా
 న్వితాః ॥ ౫౨౭ ॥ అగ్నితాస్సకలా వేదాశ్శాస్త్రాగ్రణివివిధానివ । మో
 ఖోహాయంనజానీమస్తతస్తాన్వం శరణంగతాః ॥ ౫౨౮ ॥ ఇహేవా
 నుగ్రహంకర్తుమర్హసి త్వం దయానిధే । ఇహంప్రార్థితోదేవః కగు
 శాన్మృతవారిధిః ॥ ౫౨౯ ॥ తదానీమేవయోగీంద్రాన్ శాన్తిలాభిం
 స్తు దీక్షయా । సంసర్మశ్యచాభిషిచ్యాకస్వయమేవజగత్పతిః ॥
 ఆద్యమేకాయనంవేదం రహస్యాన్నయసంజ్ఞితమ్ । దివ్యమన్త
 క్రియోపేతం మోక్షైకఫలలక్షణమ్ ॥ ౫౩౧ ॥ ఐహ్వాపి పృథగైతై
 కి దివారాశ్రంజగత్ప్రభుః । అధ్యాపయామాసయతస్తతస్తన్ముని
 పుత్రవాః ॥ ౫౩౨ ॥ శాస్త్రంసర్వజనైర్లోకే పఖ్యాతమితీర్యతే ।
 తదథాంశోపదిశ్యాక తానువాచేదమచ్యుతః ॥ ౫౩౩ ॥ ఏషప
 తాయనోవేద ఉపదిష్టోమయాద్విటాః । మోక్షాయనాయవైపథా
 ఏతదన్యానవిద్యతే ॥ ౫౩౪ ॥ తస్మాదేకాయనం చైనం ప్రవదన్తి
 మనీషిణః । ఏతచక్రవిధానేన దివ్యక్షేత్రాదిమృగితమ్ ॥ ౫౩౫ ॥

స్వయంవ్యక్తాదిరూపేణ సంయజధ్వం మునీశ్వరాః । స్వాధైవరా
 ధ్మజనే యూయంముఖ్యాధికారిణః ॥ ౫౩౬ ॥ యుష్మద్వంశ్యా
 శ్చయేవిప్రైస్తేభిషేచ్యా యథావిధి । తేపిస్వాధైవరాధేవ భవే
 యురధికారిణః ॥ ౫౩౭ ॥ పశుకార్యుగోధర్మః ప్రతిబుద్ధైర్నిషేవి
 తః । త్రైతాకౌముద్దసజ్జ్వరో భవిష్యతిమునీశ్వరాః ॥ ౫౩౮ ॥
 త్రైతాయుగాదౌ సర్వేపి నానాకామసమన్వితాః । వ్యామిశ్రయా
 జహౌభూత్వా త్యజన్త్యాద్యం సనాతనమ్ ॥ ౫౩౯ ॥ అన్తర్దధాతి
 సర్వాయం వేదపకాయనాభిధః । తతోయోగ్యా యథాగవాహ్ని
 దుర్భావయతిస్వయమ్ ॥ ౫౪౦ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేదేవో వాసుదే
 వస్సనాతనః । తదావ్రభృతతేసర్వే శాణ్డీల్యాద్యామునీశ్వరాః ॥
 ఆద్యం భాగవతంధర్మమూదిభూతేకృతేయుగే । అనుతిష్ఠన్తి సర్వేపి
 మానవాశ్చమునీశ్వరాః ॥ ౫౪౧ ॥ తతస్త్రైతాయుగేనాతే నానా
 కామవశోజ్జనాః । త్యిక్త్వాభాగవతంధర్మం బభూవుర్త్రిశ్రయాజినః ॥
 తతశ్చైకాయనోదేవో మన్దచారోబభూవచ । తదామునీద్వైశ్శాణ్డీ
 ల్యోద్భవృత్వాకామరితాజనాన్ ॥ ౫౪౨ ॥ లోకసంరక్షణార్థాయ
 తపస్తాపేసుమస్తరమ్ । అనేకానిసవాప్రాణివగ్నాణాంతపసోస్తరః ॥
 ద్వాపరస్యయుగస్యాస్తే ఆకాశియుగస్యచ । సాక్షాత్సజగత్స
 ణోదేవః ప్రాప్యవ్రత్యక్షతాంమునేః ॥ ౫౪౩ ॥ పరిత్యజ్యపరం ధ
 ర్మం మిశ్రధర్మముపేయుమామ్ । భూయస్తత్పదకాక్ష్యణాం శ్రద్ధాభ
 క్తీణిపేయుమామ్ ॥ ౫౪౪ ॥ అనుగ్రహార్థంవగ్నానాం యోగ్యతాపా
 దనాయచ । తథాజనానాం సర్వేమామభీష్టఫలసిద్ధయే ॥ ౫౪౫ ॥
 మూలవేదానుసారేణ సారంసంశ్చవ్యసర్వతః । అనుష్ఠుప్చన్తోబద్ధే
 న ప్రోక్తాని హరిణాస్వయమ్ ॥ ౫౪౬ ॥ సాత్వతాదీనిశాస్త్రాణి
 భోగమోక్షప్రదానిచ । ఉపదిశ్యభముసలీ తత్రైవాన్తరథీయత ॥
 లబ్ధైస్సవం సాత్వతాదీని శాస్త్రాణిమునిపుణ్దవాః । శాణ్డీల్యోద్భవ

యామాస మునించైవోపగాయనమ్ ॥ ౫౫౦ ॥ తథామాజ్ఞాయానా
 దీంశ్చ ససకాద్యాంశ్చయోగినః । తతఃప్రభృతితేనర్వే శాణ్డీల్యా
 ద్యామునీశ్వరాః ॥ ౫౫౧ ॥ సాత్వతాద్యుక్తమార్గైః హరేరారా
 ధనాదికమ్ । కుర్వంతస్వస్వపంచ్యంశ్చ శిష్యాంశ్చాపి సహస్రశః ॥
 శాణ్డీం శాఖామధీయానాన్ వేధవేదాంతపారగాన్ । సంస్కృత్య
 దీక్షయాసన్మృతాన్సాత్వతాద్యుక్తమార్గతః ॥ ౫౫౪ ॥ అభిషిచ్యచ
 తాన్సర్వాన్ కృత్వాస్పార్థపరార్థయోః । పూజాధికారిణోవిప్రా
 స్తేరేతత్సాత్వతాదికమ్ ॥ ౫౫౫ ॥ శాస్త్రంప్రవర్తయామాసుస్తే
 హిముఖాన్ధికారిణః । ఇత్యుక్త్వా మునిశార్థాలాశ్శాణ్డీల్యాదిమహా
 త్మనామ్ ॥ ౫౫౬ ॥ మాహాత్మ్యం తేశాంహ్యత్ర అధికారప్రసజ్జతః ।
 ఏవందీక్షాచాభిషేకోయబ్ధిద్ధానైవ పూర్వశః ॥ ౫౫౭ ॥ పాప్తస్యై
 నైవమార్గైః శార్యోనాన్యోక్తమార్గతః । సిద్ధాంతసజ్జరంచైవ కు
 ర్యాచ్ఛాస్త్రవిశారదః ॥ ౫౫౮ ॥ మునయః — సిద్ధాంతంనామ
 కింకోవా భేదస్తస్యమునీశ్వర । తత్సర్వం విస్తరేణైవ వదస్య నద
 తాంవర ॥ ౫౫౯ ॥ నారదః — చతుర్థాభేదభిన్నోయం పఞ్చరా
 త్రాఖ్యత్రయః । పూర్వమాగమసిద్ధాంతం ద్వితీయం మంత్రసంజ్ఞిత
 మ్ ॥ ౫౬౦ ॥ తృతీయంతస్త్రీమిత్యుక్తమన్యత్రస్త్రీస్తరంభవేత్ ।
 ఆద్యం నిత్యోపితపూర్వాహస్తాపనాదిప్రకాశకమ్ ॥ ౫౬౧ ॥ అప్రాకు
 షేయంనద్భ్రష్టా వాసుదేవాభ్యయాజినామ్ । లక్ష్యభూతం ద్వి
 జేన్ద్రాణాం హృదిష్ఠమధికారిణామ్ ॥ ౫౬౨ ॥ బ్రహ్మహ్మపనిషదా
 ఖ్యంచ దివ్యమంత్రక్రయాన్నితమ్ । వివేకదంపరంశాస్త్రమనిచ్ఛా
 తోపవర్గదమ్ ॥ ౫౬౩ ॥ ఏవంనిత్యోదితాఖ్యస్య నిత్యాకారస్యచ
 ప్రభోః । వాసుదేవాభిధానస్య షాడ్గుణ్యాదిన్యగుణోదధేః ॥ ౫౬౪ ॥
 ప్రథమం లక్షణంవిద్ధి హృదయాద్యజ్ఞశబ్దవత్ । ఏతదాగమసిద్ధాంతం

శ్రుతిరూపంతు విద్ధితత్ ॥ ౫౬౫ ॥ ఏవకార్తయుగోధర్మస్సర్వధర్మో
 త్తచుత్పుతః । తతస్తైత్రాయుగస్యాదా భోగమోక్షప్రసిద్ధయే ॥ ౫౬౬
 తప్తాదాగనుసిద్ధావ్రాన్నిస్సృతం బహుభేదకమ్ । మన్తస్సిద్ధాంత
 సంజ్ఞంతజ్జాగ్రద్యుహోదిమూర్తినా ॥ ౫౬౭ ॥ సముత్గ్రర్థం ద్వితి
 యస్య పాత్యతస్యనుహోత్సనః । తేనప్రమయముసంజ్ఞస్య తేన తు
 ర్యాత్సహోపభోః ॥ ౫౬౮ ॥ తేనవాగీశ్వరాఖ్యస్య తప్తాక్షీపాఖ్య
 నిగ్రహే । సజాగ్రీవంచ తతఃపశ్చాదుద్రాదిత్యైస్త్రైవహిషు ॥
 తత్తైవనారదాద్యేషు దేవతానాం గణైష్వపి । సజాగ్రీవంచున్త్ర
 సిద్ధాంతం భేదభిన్ననునేకథా ॥ ౫౬౯ ॥ యత్ర శాస్తరంభూ
 హం శాస్త్రాదితమనన్తరమ్ । సుషుప్తిసంజ్ఞంస్వప్నాఖ్యంజాగ్రద్యుహ
 హంయథోదితమ్ ॥ ౫౭౦ ॥ మూర్త్యన్తరం కేశవాద్యం ప్రాచీ
 న్భావంతథాన్తరమ్ । హృత్పర్వపర్వపీఠాదాలక్ష్మీపుష్ట్యాదితక్షిభిః ॥
 లాఞ్చనైశ్శుభ్రచక్రాద్యైర్లరుడప్రముఖైరపి । భూతసిద్ధాదిభిశ్చ
 స్త్రైవర్యన్తైర్వజనంహితమ్ ॥ ౫౭౧ ॥ విశ్వత్రాత్యనృసింహస్య
 దీక్షాపూర్వం తథావరమ్ । విభవవ్యూహసూక్ష్మాఖ్యనుధికారం
 యథాక్రమమ్ ॥ ౫౭౨ ॥ సామయీపుత్రికాదీనాం చతుర్థామభిషే
 చనమ్ । తత్తైవసమయాచారం మూర్తీనాంస్థాపనక్రమమ్ ॥ ౫౭౩ ॥
 మన్తస్త్రిమణ్డలముద్రాణాం కుర్ణాదీనాంచలక్షణమ్ । కర్తవ్యమేవమా
 దీనాం విధానం యత్రపుష్కలమ్ ॥ ౫౭౪ ॥ మన్తస్సిద్ధాంతసంజ్ఞంత
 ద్బహుభేదనమన్వితమ్ । పరవ్యూహోదిభేదన విన్దైకైకేనమూర్తినా ॥
 పాక్షేనకేవలెనాథ శాస్త్రావ్యూహేనభూషణైః । తథాస్తైర్విగ్ర
 హోపైత్రైరావృతం తన్త్రైసంజ్ఞితమ్ ॥ ౫౭౫ ॥ నృసింహకపిలకౌ
 డహంసవాగీశ్వరాదయః । ముఖ్యానువృత్తిభేదేన కేవలాపాజ్ఞసం
 యుతా ॥ ౫౭౬ ॥ చక్రాద్యస్త్రైవరైశ్చాథ భూషణైర్మకుటాదిభిః ।
 శాస్త్రాగణైశ్చలక్ష్మ్యాద్యైఃపరివారైఃఖగాదికైః ॥ ౫౭౭ ॥ పూజితా

ఓధివాయత్ర తత్తన్త్రాన్తరమీరితమ్ । యేజన్మకొటిభిస్సిద్ధాన్తైషా
మన్తోత్రజన్మనః ॥ ౫౮౦ ॥ యత్తాత్తత్తద్వివేదేషసిద్ధాన్తాభ్యో
యథార్థతః । శాస్త్రమున్తక్రియాదీనాంమూర్తీనాంభవనన్యచ ॥
దేశికస్యాభిజాతస్య యథాపూర్వం పరిగ్రహః । తతైవ యావత్తా
లంతు నాచర్తవ్యం తదన్యథా ॥ ౫౮౩ ॥ విపరీతేకృతేచాత్ర రా
జరాష్ట్రాన్యనర్థకృత్ । తతస్సిద్ధాన్తపాజగర్వం నాచర్తవ్యం కృ
తాత్మభిః ॥ ౫౮౪ ॥ యద్యదిష్టతమంలాకే పూర్వసిద్ధావిరోధితత్ ।
ప్రతిగ్రాహ్యమథోన్యోన్యపిరుద్ధం సన్త్యజేచ్ఛునః ॥ ౫౮౫ ॥ శైభా
నసేషుతస్త్రైషు శ్రేవపాశుపతేషుచ । విహితాన్యత్రజాతాని పిరు
ద్ధానీతికింపునః ॥ ౫౮౬ ॥ పవంసిద్ధాన్తభేదశ్చ కీర్తితోయంయథా
శ్రుతమ్ । ఇతోన్యచ్ఛ్రుతుమిచ్ఛాచెతి-భక్త్యాం మునిపుంజవాః ॥

ఇతిశ్రీపాశ్చరాత్రే ఈశ్వరసంహితాయాం

దీక్షావిధిర్నామ పక్షవింశోధ్యాయః

మునయః — నియమాఉపదెష్టవ్యా శిష్యసేవకపురాశ్చ
యా । పోక్తంహిమునిశార్దూల నియమాంస్తాప్రకాశయ ॥ ౧ ॥
నారదః — పతదేవపురావృష్టో దేవస్సజగద్వ్రణనహి । పోవాచ
నియమాంస్తాంస్తు వ్రవత్సామిమనీశ్వరాః ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ —
ప్రత్యేకస్త్విహినియమే నిర్గతేతుగురోర్ముఖాత్ । బ్రాహ్మణ్యద్యై
బాధమిత్యేవం శిష్యశ్శిష్యాగ్నిశాస్త్రయే ॥ ౩ ॥ నాక్రమ్యాగౌఠీ
చ్ఛానూద్యేవీయానగతాత్మపి । గురువస్తురువర్గశ్చ ద్రష్టవ్యానిత్య
మేవహి ॥ ౪ ॥ శయనాసనయావాద్యం తదీయమభివన్దయేత్ ।
అతర్జితస్సదాకుర్యాద్వాప్యపారం తర్గ్యహేఖలమ్ ॥ ౫ ॥ నాసనే
తస్మినుక్షుంచ యోగాభ్యాసశ్చధారణా । సుయన్త్రితస్సంయత
వాక్తవాన్జ్ఞా సంప్రతీక్షకః ॥ ౬ ॥ తత్సన్నిధౌతు వాన్యేషాం ప్రత్య

ధ్యానం సమాదరేత్ । కుర్యాత్సంశయవిచ్ఛిత్తిం సతదాదేశతో వి
 నా ॥ ౭ ॥ వ్యాఖ్యానమాగమానాం చ యోగాభ్యాసకర్పణా ।
 అవశ్యకాగ్రాహ్యేతాని స్వకృహేనగురోర్వహే ॥ ౮ ॥ సశబ్ద
 క్రమద్వాజే భాక్తవ్యం భాజనేతువై । తల్లక్ష్మణోపలంకాంతం లా
 భ్యం వాఫలకాదికమ్ ॥ ౯ ॥ క్రమణీయం నపాదేన కల్ప్యం నైవాన
 నార్యశః । భగవచ్ఛాసనజ్ఞానామా గాఢనరతాత్మనామ్ ॥ ౧౦ ॥ య
 ధోవితాయ భాశక్తిపూజాకాగ్రాసదేవహి । ప్రాసాదం దేవదేవీ
 యమాచార్యం పాశ్చరాతికమ్ ॥ ౧౧ ॥ అశ్వశ్తం దవటంధేయం
 సత్సమూహం గురోర్వహమ్ । మా గాత్పరిక్షణీకుర్యాన్నికటే
 ప్రశిమాంవిభోః ॥ ౧౨ ॥ దణ్డవశ్య గ్రీణీపాత్రైస్తు సమమగ్రాహ్యవ
 తుర్దికమ్ । న సూరపాదుకామూఢా నసోపానహపాదభృత్ ॥ ౧౩ ॥
 నవిక్షి ప్తమనాశూత్యా సంపిశేద్భగవద్వహమ్ । నవ్యాఖ్యానవసరే
 కుర్యాత్సమ్యక్ భావాభివాదనే ॥ ౧౪ ॥ నాభక్తానాం నమూఢా
 గాం నాస్తికానాం విశేషశః । దాతవ్యస్సంప్రదేయశ్చ నోపహాస
 రతాత్మనామ్ ॥ ౧౫ ॥ నాపూజితం సముద్భూత్యం శాసనం పార
 మేశ్వరమ్ । సమక్షం నాన్యభక్తానాం సతస్సన్దేశాశాస్త్రయే ॥ ౧౬ ॥
 ప్రకాశనీయం శ్లోభాన్నచావ్యాయేనసోఽయాత్ । సుగద్ధఫలపు
 ష్పాద్యనుపూర్వముచితంచయత్ ॥ ౧౭ ॥ అభోజ్యం గురుదేవా
 గ్నివినివేదితవర్జితమ్ । తస్మై రాత్నతితావృణ్ణాద్దన్యులాభమదా
 స్వితాత్ ॥ ౧౮ ॥ మాత్రావీక్ష్యం నకృష్ణీయాదభక్తాదుపచారతః ।
 కృపీత్వా భగవద్విగ్భం వృత్తిర్థగుటతీతియః ॥ ౧౯ ॥ సగరాప
 ణవిధీనాం తస్య దేవలకన్యచ । దర్శనం స్మర్యనంచైవ కుర్యాత్సం
 భాషణం శభా ॥ ౨౦ ॥ గాయేత్తు భగవద్గ్రాధాం యోగ్రామే సగ
 గాస్తరే । తంప్రభుస్తావకంచైవ పూజయేత్ప్రేవ సర్వదా ॥ ౨౧ ॥
 విష్ణుప్రతపరంచైవ విష్ణ్వయితనవాసినమ్ । విష్ణ్వలాపకథాసక్తం

విష్ణోయతనమార్జకమ్ ॥ ౨౨ ॥ శ్రీవకంఠైష్ఠనానాం చ విష్ణుభక్త
 పరాయణమ్ । పరైష్టికృద్వైష్ఠనానాం మానోవై విష్ణువస్నదా ॥
 ప్రాతరుత్థాయ విన్వీయాత్స్వరామాత్స్వయమెవహి । పూజార్థమ
 శ్రుతుత్రైణ పుషాదీప్రయతస్సదా ॥ ౨౩ ॥ యాయాదరణ్య
 మథవానిర్బాధంహితదార్జవైః । అకట్టకమ్రీమోత్థాశ్చ కట్టకప్ర
 మజాఅపి ॥ ౨౪ ॥ హృదాయస్సుగన్ధాకిర్మణ్య గ్రాహ్యపుర్వేన
 తాదయః । ఉగ్రగన్ధాహ్యకర్మణ్యస్త్యప్రసేధాస్తతైసచ ॥ ౨౫ ॥
 చతుష్పథశివావానత్తశానావనిమథ్యగాః । క్షతా అశనిపాతాద్వైః
 కృమికీటసమావృతాః ॥ ౨౬ ॥ పర్జనీయాగప్రయత్నేన పత్రపుష్ప ఫ
 లాదయః । అమ్బుజానిమగన్ధీని సితరక్తాదికానిచ ॥ ౨౭ ॥ యో
 క్తవ్యాని పవిత్రాణి నిత్యమారాధనేతువై । పాదుకాశానిచ పతా
 నీ భూగతాన్వేనమెవహి ॥ ౨౮ ॥ విపితాన్యోన్యనైనిత్యం యథ
 స్తుప్రభవానిచ । నగృహేకపీర్వాత్కైకుసుమైరిర్హిసంహితమ్ ॥ ౨౯ ॥
 విశేషతస్సకామస్య సిద్ధిభూతయుగేష్యచ । అత్యంతానందోషో
 దోషఉన్నతకాదిభిః ॥ ౩౦ ॥ సవ్యోహృతానాం విహితస్సవిహృ
 నానాం యథాక్రయః । ప్రదానమమ్ముసిక్తానాం తేహంకుర్యాన్న
 చాన్యథా ॥ ౩౧ ॥ నిర్దోషతాం ప్రయాన్త్యాశుమన్త్రిణామహో
 కనాత్ । భవన్తిభక్తిపూతాని హృత్పత్తసరితాత్మనామ్ ॥ ౩౨ ॥
 నకాంస్యపాత్రైభాక్త్యం నతడ్రవినిశేదయేత్ । దేవాయ నభు
 పరాద్యాం తథావైసతిసమ్భవే ॥ ౩౩ ॥ మృత్యుణామసహ
 త్రాణాం నధూపమపినిర్దహేత్ । ధూపార్థం గుగ్గులుసామ్యో దే
 యశ్చాభావతోపరః ॥ ౩౪ ॥ సహమణ్డారవేజ్జేవ దీపార్థంపరివజ్జ
 యేత్ । మెఢామజ్జాశసీతైలం ఘృతంతైలపిమిశ్రితమ్ ॥ ౩౫ ॥ నావి
 కంనభుపరాధై దధిక్షీరాదికం శుభమ్ । కాలస్థకాద్రవకృష్ణ
 శ్శాల్మిళ్యోనోదనాహితః ॥ ౩౬ ॥ వాషక్వాన్నం నమాంసంచ

నారనాశవిభాః తమ్ । నచాగాధనకాలేతు సముత్తిష్ఠేత్త్వరాన్నితః ॥
 ఆపయాప్తిక్రియాంచైవ ఉపరోధేనకేనచిత్ । ఆధారాద్భుగవద్భిం
 బాద్భుద్రపీతాత్మలచ్యుతః ॥ ౩౯ ॥ నకార్యాకర్ణకైర్లోహైర్భూమ
 సూర్పాదిసావినా । నస్నాయాన్నస్వపేన్నాస్నో నమానంచాద
 శేన్మరౌ ॥ ౪౦ ॥ నోవిభుక్తం సంస్పృశేత్తిగ్జ్విన్నాశ్చీయాద్భుగ
 పక్వహే । సన్నికర్షణచాగ్నోస్తు నశ్చహే మద్యపద్యరౌ ॥ ౪౧ ॥
 భక్తానాం కృతదీక్షాశాం వ్యర్థ్యశ్చాస్త్రార్థపహి । అనేయం ధ
 ర్మశాస్త్రం చ లూభనిర్ముక్తయాధియా ॥ ౪౨ ॥ శిష్యాశాం విష్ణు
 భక్తానాం విశ్వంతు గాన్ధర్వ సజ్జగ్రహమ్ । మానమాత్సర్యకార్పణ్య
 లోభమోహావయోగుణాః ॥ ౪౩ ॥ నేతన్యాస్తానవంసశ్చేయా
 నిజ్జీవాపధిక్రియాత్ । అకస్తామపపన్నానాం దేశాన్తరినివాసినామ్ ॥
 ఇష్టాపదేశకః త్రవ్యో నా గాయత్రీతాత్పరామ్ । యోసవేత్యామ్య
 గంతత్వం పశ్చరాత్కృత్మేచ ॥ ౪౪ ॥ తథాసవైష్ణవేందీక్షాం
 నానాశాస్త్రోక్తలక్షణామ్ । నానేసహసమ్భవ్యకారోభిన్నక్ర
 మేణతు ॥ ౪౫ ॥ నకాస్తార్థసృశాస్త్రాణాం బుద్ధిపూర్వ ఉపప్లవః ।
 ఆచర్తవ్యశ్చోష్ణశ్చాస్త్రాగ్నింవృత్తిగుంఠినా ॥ ౪౬ ॥ ప్రప్రవోశ
 భగవద్భక్తిఆస్థాలక్షణకౌపినః । ప్రసిద్ధాత్తవేద్యద్వో నప్తంశాస్త్రా
 ర్థలక్షణమ్ ॥ ౪౭ ॥ ముక్తామృతజలమన్తాణాం నిపునేహపరేణచ ।
 భవితవ్యం గురూశాం చ సకాశాత్సర్వదైవహి ॥ ౪౮ ॥ నచసర్వ
 జ్ఞమన్తాణాం వినాధానాంశికేనశు । ఆనుకూల్యంగవేష్టవ్యం ము
 క్తామృతజలదర్శనాత్ ॥ ౪౯ ॥ నాభీచక్రేతుహ్యగ్నిత్యైకస్థమూలే
 గర్భావతే । భూమిభ్యేబ్రహ్మరథే చ స్థానేషీతేమనుస్త్రా
 త్ ॥ ౫౦ ॥ స్మర్తన్యహుర్యసహాశం ప్రవాసేతయనేభ్యని । హృ
 గసూకరమాంసాని నాద్యాన్మీనోద్ధితానిచ ॥ ౫౧ ॥ నాహంసకచ్ఛ
 పీయాని నశ్శక్త్యాటఫలానిచ । నతథాపద్మబీజాని నచటాగ్రం సమా

రుహీత్ ॥ ౫౩ ॥ ఛేద్యమానం తంనవశ్యే త్తక్షణంవాష్టి ॥ ఇస్మి
 శేత్ ॥ పుణ్యక్షేత్రే మహాతీర్థం సిద్ధాశ్రమమనుత్తమమ్ ॥ ౫౪ ॥
 వైష్ణవీంపరిషదంవాపి వ్యక్తిస్థానం తథాచ్యుతమ్ ॥ అపాద్యమణ్డలం
 కృత్వా చక్రంవా ద్వానశారకమ్ ॥ ౫౫ ॥ నిర్వాహణీయం విధివ
 చ్ఛాతుర్దాస్యం మహానుజే ॥ గృహేనంయమపూర్వంవా చక్రం
 కృత్వాశు కుడ్యమ్ ॥ ౫౬ ॥ వశుర్విధేనరజసా ప్రతిమాంబాలథా
 గ్రహః ॥ సంయుక్తానపిపూర్వోక్తై రేతాంశ్చ సమయానదా ॥ ౫౭ ॥
 నిర్వాహకానాం భక్తానాం ప్రయచ్ఛేన్నతంగురుః ॥ జ్ఞాత్వా ని
 ర్వాహకంభక్తం తస్మాదౌ దేశితేనశు ॥ ౫౮ ॥ సమున్మిత్యోశ్చ
 తేనర్వే నిర్వహత్యభయేషువై ॥ తేషుతేషునియోక్తవ్యో యథా
 నద్యవతేపునః ॥ ౫౯ ॥ ధావన్తిపనుయన్తస్య సవిఘ్నాస్సవివాశ
 కాః ॥ విముఖాస్సిద్ధయోయాన్తి హ్యత్యహోహిభవన్తివ ॥ ౬౦ ॥
 జ్ఞాత్వైవం సావధానేన భవితవ్యంహి తాంప్రతి ॥ సారమాదాయ
 వ్రేబుధ్యా నిర్మళ్యనియమోదధిమ్ ॥ ౬౧ ॥ కృపయా గురుణాదె
 యనుశతానాంచ పాపకమ్ ॥ భక్తిరగ్నో గురౌనున్ద్రే శాస్త్రే ని
 దధికారిణి ॥ ౬౨ ॥ నియతంపశ్చకస్యాస్య యథావత్పరిపాలనా
 త్ ॥ అనుష్ఠానాత్తు నా న్యేహం స్వతస్త్వేణ యథేచ్ఛయా ॥ ౬౩ ॥
 భక్తానాం మనసోభీష్టాన్ప్రవర్తన్తేహిసిద్ధయః ॥ యేనిర్మలైరనునసా
 ఉపరోధాత్తుకుర్వతే ॥ ౬౪ ॥ పాలనంపనుయానాంచ తేనుజ్జగ్యసి తే
 ద్యని ॥ సుప్రసన్నైరనునసా యథైతన్పరిపాల్యతే ॥ ౬౫ ॥ తథాప్ర
 సాదనుభ్యేతి స్వఆత్మాతు హితేషిణామ్ ॥ నూరంకాలుష్యముక్తానాం
 ప్లితానామిహసత్పథే ॥ ౬౬ ॥ సమయాపాథకాచార్యపుత్రాణాం
 చ భవేద్భుభిమ్ ॥ ఇత్యేవముక్తానియమా ఇగ్గకింశ్రోతుమిచ్ఛథ ॥

ఇశ్రీపాంశ్చరాత్రే ఈశ్వరసంహితాయాం

ద్వావింశోధ్యాయః.

(౧౧౯) త్రయోవింశేభ్యాయే దివ్యశాస్త్రస్వరూపకథనమ్ ౪౭౩

మునము: — భగవన్నారదమునే సర్వజ్ఞవదంతాంవర । స్వరూపం దివ్యశాస్త్రాదీర్తవ్యాశాం లక్షణంతథా ॥ ౧ ॥ ముద్రాశాం లక్షణం మూర్తిధ్యానం కుష్టాదిలక్షణమ్ । హవిరాదివిధానంచ యద్యత్సత్ప్రయుజ్యతే ॥ ౨ ॥ తత్సర్వం విస్తరేణైవ వదస్వానుగ్రహాదివా ॥ నారదః — శాస్త్రం దివ్యంచ మున్ముక్తం పారుషంచైతి వైత్రధా । పోక్తం తత్తత్సర్వరూపంతు ప్రవక్ష్యామి మునీశ్వరాః ॥ యదథాధ్యనుసందిద్ధం స్వచ్ఛనుల్పక్షరంస్థిరమ్ । చాతురాత్యస్వస్వరూపేణ సంస్థితస్య విభాససా ॥ ౪ ॥ స్వాభావికం పరత్వంతు యత్ర యత్ర సమీరితమ్ । అన్యాసాం నుస్త్రీమూర్తీనాం యత్ర చాపాధికీంతు యత్ ॥ ౫ ॥ తుర్యాదిజాగ్రత్పర్యంతపదభేదః ప్రకాశితః । భక్తానామనుకంపార్థం యత్రైవై చతురాత్మనః ॥ ౬ ॥ శక్తీశస్య విభార్గ్యత్ర విభవస్సు ప్రకాశితః । అజ్ఞలాఙ్ఘనభూషాణాం శక్తీనాం విహగేశితః ॥ ౭ ॥ లయాదిభేదభిన్నంతు స్వరూపం యత్ర భాషితమ్ । వీజపిణ్డపదాద్యైవ చాతుర్విధ్యైవ సత్తమ ॥ ౮ ॥ మంత్రాః ప్రసర్జితాయత్ర యత్ర స్థాపనకర్తృణి । అనువేధక్రియాప్రోక్తా యత్ర వై నిత్యపూజనమ్ ॥ ౯ ॥ మూలమూర్తౌతు సంపూర్ణం పోక్తం ప్రాధాన్యతోద్విజ । తత్రోక్తమశక్త్యంయత్సాన్నిద్యం తావదేవతు ॥ విహ్నుస్తరే తదర్థంతు కర్తృవిహ్నుపురస్సరే । పహితం దర్పణాద్యైవ తదభావాన్మహానుజే ॥ ౧౦ ॥ ట్కాజలానలవాన్యాఖ్యై నాభసీయేన వైద్విజ । ధారణాపఞ్చకైవై ధారణాద్వితయేనచ ॥ ౧౧ ॥ దహనాపాపాయనాప్యైవ యత్ర శుద్ధిశ్చ భోజకీ । ఆగమశ్రుతిమూలస్యం స్వస్య యథుపపాదకమ్ ॥ ౧౨ ॥ తత్పరమేశ్వరం వాక్యమాజ్ఞాసిద్ధం హి మోక్షదమ్ । ఏవమాదేయవాక్యార్థఆగమోయ్మోహనోనుజే ॥ ౧౩ ॥ సప్తార్గదర్శనంకృత్సం విధివాదంచ విద్ధితత్ । తత్ప్రమాణ్యాత్తు యత్రాజ్ఞానమభూతమాయధార్థతః ॥ ౧౪ ॥

పూర్వాపరావిరోధేన నిర్వాహ్యమవిచారణః । సత్వేహం రాజ్జకల
 గూఢం నిశ్చయీకరణక్షమమ్ ॥ ౧౬ ॥ పారమేశ్వరవాక్యోక్తసు
 ర్థజాలం యథాస్థితమ్ । ప్రత్యభిజ్ఞాపయన్యద్యతాస్త్వికం మునిభా
 పితమ్ ॥ ౧౭ ॥ ప్రశంసకంయత్సిద్ధీనాం సంప్రవర్తకమప్యథ । మూ
 లమూర్తిసునాద్యశ్రేయకర్తౌర్వాప్యాంతుపుషకలమ్ ॥ ౧౮ ॥ నిత్య
 సంపూజనంప్రాక్తం ప్రాధాన్యేనతుయత్రైవై । బ్రహ్మగుడాద్విభి
 బానాం ప్రమాణం లక్షణంశతా ॥ ౧౯ ॥ స్థాపనం యత్ర నిర్దిష్టం
 యత్రైవై జగతాంపతేః । పూజనంతుసముద్దిష్టం ప్రాకృతానాం జ
 డాత్మనామ్ ॥ ౨౦ ॥ తత్త్వానామపిచప్రెన్ద్రదిశాంకాలస్య వాచ
 కైః । పరమేష్ట్యాదిభిర్న్యైః పశ్చభిశ్రవైత్రమాత్ ॥ ౨౧ ॥
 స్థాపనాదిప్రకృష్టాంతం పశ్చకంసముదీరితమ్ । యాగపూర్వాహగ
 స్తోమపర్యవ్తాస్స షక్తీర్నితాః ॥ ౨౨ ॥ యాగాయత్రైవై తాసన్తత్రై
 మాదధికారిణః । ఉక్తింయత్రప్రకృష్టాంకం షోడశిన్వ్యాసకల్పనమ్ ॥
 పతజ్జానీహితశ్చర్వం రాజసంమునిభాపితమ్ । భగవంతం సముద్దిశ్య
 హ్యజ్ఞభావంవివైవతు ॥ ౨౩ ॥ బ్రహ్మగుద్రముఖానాంతు విబుధానాం
 తత్రైవచ । మాతృశానామపిచగ్ధా యాస్వాశస్త్రైః ప్రణతు యత్రైవై ॥
 మన్త్రీధ్యానం ప్రమాణంచ లక్షణంస్థాపనం తథా । నిర్దిష్టం తామ
 సంనామమునివాక్యంతు విధితమ్ ॥ ౨౪ ॥ అనర్థకమస బద్ధమల్ప
 ర్థం శబ్దదన్బురమ్ । అనిగ్దాహకమాద్యోక్తే గ్దాక్యం శతౌషుషు
 స్పృతమ్ ॥ ౨౫ ॥ హేయంచానర్థసిద్ధీనామకరం నరకానహమ్ ।
 పారమేశ్వరవాక్యైశ్చైర్యద్విరొధనశద్విజ ॥ ౨౬ ॥ సత్కృత్యం
 సాత్వికాద్యేషు మునివాక్యేషు యత్నైః । యదప్యవేక్షితంవిప్ర
 సత్కృత్యమవిరొధితమ్ ॥ ౨౭ ॥ సాత్వికాదిక్రమాత్మైషు సకభూ
 హ్యంనుహామతే । ప్రసిద్ధాగ్ధానుపాదాయ సత్కృతార్థం లక్షణమ్ ॥
 అపితౌర్పురుషం వాక్యం గౌరవ్యం తన్మునివాక్యనత్ । పవర్

దివ్యాదితాస్త్రాగ్రాం భేనంజ్ఞాత్వా యజ్ఞేష్ఠరిమ్ ॥ ౩౧ ॥ యోనజ్ఞా
త్వాతుపాజగ్ధ్యం పూజాద్యనునిష్ఠతీ । సహిసర్వస్యజగతపాని
జగ్ధ్యం కురుతే సతా ॥ ౩౨ ॥ విశేషాన్వస్యవంశస్య తస్మాదాపస్య
ఫిద్విజాః । నకుర్యాచ్చాస్త్రపాజగ్ధ్యం పితౄషీశాస్త్రకోవిదః ॥
స్వయంవ్యక్తం తథానైధం విబుధైశ్చ ప్రహ్లితమ్ । మునిముఖేష్ఠస్త్వ
గ్ధ్యేర్వేర్వర్త్యేన్యద్యాద్యధరైరిపి ॥ ౩౩ ॥ రక్షోభరసురైర్బుధైః స్థా
భిః సుప్తాగ్రహమ్ । దివ్యశాస్త్రోక్తవిధినా పూజయేచ్ఛాస్త్ర
కోవిదః ॥ ౩౪ ॥ స్థాపితం నుజైర్దైవం మునివాక్యోక్తమార్గతః ।
పూజయేద్ద్విజతశ్రాపి జ్ఞానిభిః సర్వదర్శిభిః ॥ ౩౫ ॥ చాసుదేవైః ని
ష్ఠైస్త్వ దైతాన్తరస్థితైః । వ్యామిశ్రయాగముక్తైస్త్వ తీనభక్తిసమ
న్వితైః ॥ ౩౬ ॥ స్థాపితం నుజైర్దైవైః హ్యనువేదాదికొపితైః ।
అర్చయేద్దైవదేవేశం దివ్యశాస్త్రోక్తవర్తనా ॥ ౩౭ ॥ మునివా
క్యోక్తమార్గైః పూజనం యద్రవర్తతే । తత్రాపి దివ్యమార్గాప్యే
ర్చనాజనం కర్తుమిచ్ఛతి ॥ ౩౮ ॥ మునిమార్గం పరిత్యజ్య దివ్యమార్
గైః పూజయేత్ । భవేన్నిర్నిధిమాహాత్మ్యం కాలంకిల్పితయా
వధి ॥ ౩౯ ॥ దివ్యమార్గైః పూజాద్యం వర్తతే యత్ర నిత్యశః । తత్ర
దివ్యం పరిత్యాజ్యం సకాచిన్ద్రహానుజే ॥ ౪౦ ॥ మునివాక్యోక్త
మార్గైః కుర్యాన్నం పూజనాదికమ్ । కుర్యాద్వాయదిసంమోహ
ద్ద్విజస్సంమూఢచేరినః ॥ ౪౧ ॥ సంప్రయాత్యచిరాత్తస్య భక్తి
ర్బిజేనతైసహ । సమన్త్రం కర్తవ్యత్వం చ సిద్ధయశ్చ పరాభ్యు
భాః ॥ ౪౨ ॥ ఇహీవాశీఘ్రం ప్రాప్త్య దేహవైగతపన్నతః । ఘో
రంప్రయాత్యనరకం రాజారాష్ట్రం చ నశ్యతి ॥ ౪౩ ॥ తస్మాద్విర్రూప్ర
యతేన దివ్యమార్గం ను నత్యజేత్ । తామసేనతు మార్గైః పూజ
నం యత్ర వర్తతే ॥ ౪౪ ॥ తత్రాపి రాజసేనైవ పూజనం సిద్ధిదం
భవేత్ । రాజసేనతు పూజాద్యం వర్తతే యత్ర నిత్యశః ॥ ౪౫ ॥

తతాపి సాత్వికేనైవ పూజనంశుభదంనదా । సాత్వికేనతు పూ
జాద్యం వర్తతేయత్రచాన్వహమ్ ॥ ౪౭ ॥ తత్ర రాజసమార్గేణ న
కుర్యాత్పూజనాదికమ్ । యత్రరాజసమార్గేణ ప్రవృత్తంతర్వర్పనా
దికమ్ ॥ ౪౮ ॥ తత్ర తామసమార్గేణ నకుర్యాదర్పనాదికమ్ । వి
విధానాం రాజసానామనోవ్యసంస్థాన్నసజ్జరః ॥ ౪౯ ॥ సర్వ
త్రపారుషేవాకేయే తద్ధ్రావ్యమవిరోధయత్ । కేవలంతద్విధానేన
నకుర్యాత్ ఫాపనాదికమ్ ॥ ౫౦ ॥ పవందివ్యాధికాస్త్రీస్య స్వరూ
పంకథితంమయా । మస్త్రీస్వరూపనకునా కథ్యతేమునిపుణ్ణవాః ॥
సర్వేషు ఃష్ఠుమస్త్రీషు మస్త్రీస్సర్వార్వావకాస్త్రీయః । ఆద్యం
నారాయణాప్టార్ణం ద్వితీయం ద్వాదశాక్షరమ్ ॥ ౫౧ ॥ వాసుదే
వస్యయోగీన్ద్రాస్త్రతొఃషష్ఠుషడక్షరమ్ । సాధారణాస్త్రీమేనస్త్రా
స్త్రీయస్సర్వాసుమూర్తిషు ॥ ౫౩ ॥ అన్యేతుమనవస్తత్తన్మూర్తిమా
త్రైపదాహృతః । వ్యాపకత్రితయేనారాప్యస్సర్వా అపిచమూర్త
యః ॥ ౫౪ ॥ మస్త్రీరవ్యేస్తుసంపూజాన్యై స్తత్తన్మూర్తయపిపిః ।
గస్తాత్సర్వేషు మస్త్రీషు వ్యాపకత్రితయంవరిమ్ ॥ ౫౫ ॥ త్రిష్వ
పేషువ్యాపకేషు మస్త్రీహస్తాక్షరౌధికః । అష్టాక్షరాదిమస్త్రా
ణాముద్ధారం శృణుథా౭౭దరాత్ ॥ ౫౬ ॥ ఉద్ధరత్ప్రేమం పూ
ర్వం నమశ్శబ్దమనంతరమ్ । తతో వారాయణాయేతి హ్యేతదష్టాక్ష
రౌమనుః ॥ ౫౭ ॥ ప్రణవాస్తేనమశ్శబ్దం తుర్యాంతం భగవత్పదమ్ ।
వాసుదేవాయవైదద్యాగోపదం పశ్చాత్పరం తతః ॥ ౫౮ ॥ వాసు
దేవస్యదేవస్య మస్త్రీయం ద్వాదశాక్షరః । చతుర్థ్యంతం ఃష్ఠుప
దం తారేణమసాన్వితమ్ ॥ ౫౯ ॥ ఆదావస్తేవ తన్నస్త్రీష్వడక్షర
ఉదీరితః । జ్ఞానాదిగుణనంయుక్తైరక్షరైర్బిష్టభూషితైః ॥ ౬౦ ॥
హృదయాద్యజ్ఞకృత్సాన్యదిభుప్తనన్దానృపిద్విజాః । నేత్రేణ యోజ
యేదేవమజ్ఞకృత్ప్రీతికీర్తితా ॥ ౬౧ ॥ తతస్తు మూర్తిమస్త్రీణాము

(౧౨౦) త్రయోవింశేభ్యాయే వస్త్రాద్ధారప్రకారః ౪౭౪

ధారక్రమః ఉచ్యతే । ప్రతస్తేవిజనేగుప్తై గన్ధలిప్తైభరాతలే ॥ ౬౨ ॥
 సుధూపి తేఽర్ఘ్యపుష్పాశ్చేవ వర్ణచక్రం ప్రసార్యచ । యస్మిన్ ప్రతి
 స్థితంవిశ్వమాబ్రహ్మభవనాదికమ్ ॥ ౬౩ ॥ యేనోదితేన జగతఃప్ర
 భవస్సమనస్తరమ్ । స్వాత్మస్వపరతేతస్మిన్ ప్రళయస్సంప్రజాయతే ॥
 ప్రేరకంచస్త్రీసూర్యాభ్యాం సఖాహ్యభ్యస్తరంతయత్ । నిత్యో
 దితం యథాశుభ్రం వర్ణమీశ్వరచాచకమ్ ॥ ౬౪ ॥ యత్రస్థానవిధా
 గేన వన్ద్యాస్తాభగవాన్స్థితః । అకారాద్యోవిసన్దాస్తస్సౌరం చా
 న్త్రీం కిలాగణః ॥ ౬౫ ॥ హ్రీస్వదీర్ఘవిభాగేన వాభాయత్రద్విర
 త్తకః । కాదిభానోప్యరాంశస్త్యప్రాకృతస్తత్వసంశయః ॥ ౬౬ ॥
 పృథివ్యాదిప్రకృత్యస్తో యుగ్మయోగేన లాఙ్గలిత్ । కలనాదెహభృ
 తాగ్రలో నేమిగోనవలక్షణః ॥ ౬౭ ॥ మకారాద్యోహవగ్ధాన్తో
 యత్రవృథిగణేష్యయమ్ । కాలవైశ్వానరస్సాత్మాత్మారాణ్డాయుతదీధి
 తిః ॥ ౬౮ ॥ జ్వాలాయుతసహస్రీభ్యో వన్ద్యాన్తో భగవాన్స్థితః ।
 ఆనుభ్యాశ్చౌధిపరస్యన్తాన్నమోన్తాం వర్ణనస్తతమ్ ॥ ౬౯ ॥ ఉచ్చా
 ర్యాహ్మ్యదివాభ్యర్చ్య విద్యాబీజంహిచక్రరాట్ । తతస్సముద్ధరే
 త్తన్త్రీం పరమాత్మనివాచకమ్ ॥ ౭౦ ॥ గళన్తమమృతప్రఖ్యమవి
 రాన్తాక్షసిద్ధిరమ్ । అక్షస్థముద్ధరేత్పూర్వం నేమిషష్ఠమనస్తరమ్ ॥
 వాభీద్వితీయేనాక్రాన్తం ద్వితీయమిదమక్షరమ్ । ద్వితీయం దశన
 భ్యోవృతదశశ్చోష్ఠమాత్పరిమ్ ॥ ౭౧ ॥ నాభేస్త్రీయోదశోపే
 తం తృతీయమిదమక్షరమ్ । అథద్వితీయం నవనూన్నాభీతుర్యాది
 నాన్విగమ్ ॥ ౭౨ ॥ ద్వితీయమస్తమాద్వర్ణం కేవలంవిద్ధిపఞ్చమమ్ ।
 విజ్ఞానస్థిపదనూదాయ త్ర్యక్షరం తదనస్తరమ్ ॥ ౭౩ ॥ ఆద్యమే
 కాదిశ్చద్వర్ణం భిన్నవాభ్యవరేణుమ్ । నేమేస్తృతీయవర్ణస్య తతస్త
 మపరిన్యసేత్ ॥ ౭౪ ॥ మన్తాన్త్రీం నవమం హ్యేతద్దశమమ్ మె

బాధతు । నాభిద్వితీయేనాశ్రాంతం ప్రాగ్విర్లంబాప్తమారగమ్ ॥ ౭౭ ॥
 వేమెద్వితీయంతదను నేమేరాదాయచాప్తకమ్ । తమజ్జేశాత్ప్రతి
 యంతస్థితం తత్పశ్యమోవరి ॥ ౭౮ ॥ త్రయోదశమిదంవిద్ధి నవ
 మాదవరంతతః । వృత్తవ్యవసాయస్థితౌర్ధ్వై తత్త్రితయం న్యసే
 త్ ॥ ౭౯ ॥ యుక్తం నాభితృతీయేన అభిషేదశముద్యతే । ద్వితీ
 యం దశమాద్యజ్ఞాన్నాభ్యైకాదశసంయుజమ్ ॥ ౮౦ ॥ చైతన్యా
 యవదందద్యాత్సరసునోమతః పరమ్ । ద్వావింశత్లోహాశ్రియం
 మస్త్రీపదేష్టద్భిరలంకృతః ॥ ౮౧ ॥ తత్రైకార్థంవిదంజ్ఞానం
 చతుర్వర్ణం పదుంబలమ్ । షడక్షరైశ్చప్రైశ్వర్యం వీర్యం పఞ్చా
 త్వరంవరమ్ ॥ ౮౨ ॥ చతుర్వర్ణం వదం తేజశ్చక్తంస్వాద్యవ్యత్యరం
 చయత్ । తేజోవీర్యం బలంశక్తిరైశ్వర్యం జ్ఞానమేవచ ॥ ౮౩ ॥
 ద్యుగస్త్రీం కవచంశ్రేఖం శిరోహస్తద్యథాక్రమమ్ । మస్త్రీపుమా
 ధివివయో వానాశూమివయేషుచ ॥ ౮౪ ॥ సితాకారోనిగజశ్చస్వ
 ర్నవోబ్రహ్మలక్షణః । తత్ప్రాప్త్యుపాయేప్రథమే యాగభోగాదు
 కేతువై ॥ ౮౫ ॥ పాశారంసంస్త్రతేత్సర్జం పరివాతేనచాన్యసమ్ ।
 అనీతాం వ్యక్తతాంయేన స్వయంజ్ఞానాదయోగుణాః ॥ ౮౬ ॥ శిశ్న
 వ్యాగసమాప్త్యర్థం కర్తవ్యమనుకన్పుయా । సోనజ్జస్సంస్త్రతోమ
 స్తోభక్తిశ్రద్ధావశేనతు ॥ ౮౭ ॥ ఫలంయదభ్యుచితైమానం సిత్యం
 తద్భావితాత్మనామ్ । ప్రాథానేనర్హతైశ్వర్యం మోక్షోయితా
 నువజ్జతః ॥ ౮౮ ॥ తత్ర తద్విఘ్నశాస్త్ర్యథనుప్రాంతం విధిమస్త్రీ
 వమ్ । వివర్యయేతు నేత్రాస్త్రో మస్త్రీయప్రాప్తహానుతే ॥ ౮౯ ॥
 దృగ్దృష్టిశుద్ధిమాగ్ధాణాం క్వచిఘ్నశ్చాప్తచేతసామ్ । న్యకమస్తగ్గ
 తం తేజస్వితస్త్రీవృద్ధి బహిష్కృతమ్ ॥ ౯౦ ॥ యేనయేనహిమ
 స్త్రీణావచనేత్రాస్త్విగజ్జతః । స్వప్రకాశస్త్యనువమో యేనయేన
 హృదస్తరే ॥ ౯౧ ॥ సితాసితస్సమాకృత్యస్సస్థితద్భావకొన్యతః ।

అథనుస్త్రీశతురూపంతుభిన్నహృద్భావవాచకమ్ ॥ ౯౩ ॥ కర్మణాం
 మోక్షదంశశ్వత్సూర్వోద్దిష్టం నిబోధతు । ఆదాయాక్షగతంచీజం
 నాభిపూర్వమతఃపరమ్ ॥ ౯౪ ॥ అకాదేశాదశాత్సూర్వం తస్య
 భోవినివేశయేత్ ॥ ౯౫ ॥ పద్ధం నేమేస్త్రీయంయస్త్రీయమిదమక్షరమ్ ॥
 ద్వితీయమస్త్రీయమిదమక్షరమ్ ॥ ౯౬ ॥ తతస్తు నవమం
 నేమేకేవలం విద్ధివంచనమ్ ॥ ౯౭ ॥ అష్టమాదశరంపద్ధం ద్వితీ
 యం పృథగ్నయతమ్ ॥ పద్ధమేతద్విశానీయాత్సప్తమం దశమాత్స
 రమ్ ॥ ౯౮ ॥ అథద్వితీయం దశమాదశాత్సూర్వమిదమక్షరమ్ ॥ ౯౯ ॥
 అష్టమాత్సద్వితీయమిదమక్షరమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ ద్వితీయాత్సప్త
 మం పద్ధమిదమక్షరమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ నాభ్యేకాదశమోపేతం ద్వితీయం
 నేమిమణ్డలాత్ ॥ ౧౦౨ ॥ పూర్వమేకాదశాచుద్ధం తాదృశేన
 స్త్రీయమిదమక్షరమ్ ॥ నేమిపూర్వంచ తదను నాభేకాదశాచీతమ్ ॥
 నేమేపద్ధమభిదాయ స్థిగంతత్పంచమోపరి ॥ తథానాభిద్వితీయేన
 యుక్తం నేమేస్త్రీయమిదమక్షరమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ ద్వితీయంకేవలం నేమేకా
 దాయభనుహానతే ॥ కర్తృననుపదంపశ్చాద్యోజయే చతురక్ష
 రమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ పకవింశతిభిర్వస్త్రేణరయంనుస్త్రీశతురూపం ॥ అభి
 న్నపదభేదేన భవేదేకాభికస్యవై ॥ ౧౦౫ ॥ పూర్వస్థైరపదంపూ
 ర్వం పశ్చాత్తద్ద్విగయంభవేత్ ॥ పదక్షరంస్మృతీయంతు చతుర్థం
 తద్వచనమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ద్విగత్యభివంచనంవిద్ధి తద్వత్ పద్ధం మహా
 నతే ॥ అథాపరంనుహామస్త్రీం ద్వితీయమపథారయ ॥ ౧౦౭ ॥
 యత్ జ్ఞాత్వానపునర్దత్త భవత్యాకాధకస్యచ ॥ ఆదాయాక్షగతమ
 కళ్యణం నాభిపూర్వమతఃపరమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ పూర్వం నేమిస్తు తస్యే
 ష యోజ్యంనాభిరయోదశమ్ ॥ ద్వితీయాదశరంపద్ధం సర్వశక్త్యా
 త్తనపదమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ ద్వితీయం * ద్వాదశాద్వర్ణద్వితీయాత్సప్త
 మస్త్రీశతురూపమిదమక్షరమ్ ॥ * ద్వాదశార్ణద్వితీయా

మంత్రతః । పంచమంచబహిష్కేత్యస్త్రీనేతాన్విద్ధి కేవలాః ॥ ౧౦౮ ॥
 నాభ్యేకాదశసంభిన్నం ద్వితీయంచాప్తమాత్తతః । నమోనమఃపద
 యతో మస్త్రీశ్చాష్టాదశాక్షరః ॥ ౧౦౯ ॥ అస్త్రీశ్చార్ణంపదం
 పూర్వం త్ర్యక్షరం తదనంతరమ్ । పదక్షరం తృతీయంతు చతుర్థంచ
 తురక్షరమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ ద్వితీయం ద్వ్యక్షరంచాన్యత్పదయోస్సం
 ప్రకీర్తియమ్ । తృతీయశ్చపంచమ మస్త్రీం మస్త్రీవిదాంవర ॥
 యత్ జ్ఞాత్వా మానసంశుద్ధిః క్షిపరమాంయాతికర్మణామ్ । బీజమాదా
 యనుభ్యస్థమాద్యమైకాదశాత్తతః ॥ ౧౧౧ ॥ నేమేస్తృతీయం తద
 థాడౌర్ద్వనాభ్యపరంతువై । అథాద్యశ్చపమాద్యర్ణం ద్వితీయంస్వ
 రపంయుతమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ తద్వదైకాదశాదాద్యం వర్ణగున్యం సమా
 హరేత్ । దశమాదపరంవర్ణం నేమేరక్షకమస్తతః ॥ ౧౧౩ ॥ యుక్తం
 నాభిద్వితీయేనత్యాద్యం నెమ్యక్షరంతుయత్ । నాభిత్రయోదశో
 పెతమాదాయదశమాత్పరమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ ద్వితీయంసవమాద్యర్ణం
 యుక్తంనాభ్యపరేణతు । తత్త్ర్యక్ష్యం దశమాచ్ఛుద్ధం తతోబాహ్యో
 త్తు పఞ్చమమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ నేమేర్ద్వితీయంతదశో యుక్తం నాభ్యప
 రేణతు । ద్వితీయందశమాద్యర్ణం ప్రాణాయత్ర్యక్షరంపదమ్ ॥ ౧౧౬ ॥
 తతస్త్రీవాదశాదాద్యం కేవలంచ సమాహరేత్ । అథనాభిద్వితీయే
 న యుక్తం నేమేస్తృతీయకమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ నాభిత్రయోదశోపేతం
 బహిష్కేష్వపరంతతః । నేమేస్తృతీయస్యోద్వేతుః సవమాదపరం
 న్యసేత్ ॥ ౧౧౮ ॥ తతోనాభిద్వితీయేన యుక్తం ప్రాజ్ఞేమిమణ్డ
 లాత్ । ద్వితీయశుభవైబాహ్యోత్సనసుసంహితేవలమ్ ॥ ౧౧౯ ॥
 ప్రయోవింశతిభిర్వజ్రైశ్చపేతోపేతపమస్త్రీరాట్ । పక్షేఃపూర్వో
 క్తసజ్జ్యేస్తు లేషాంభేదోప్యథోచ్యతే ॥ ౧౨౦ ॥ పూర్వమేకాక్ష
 రంవిద్ధి ద్వితీయంతు నవాక్షరమ్ । తృతీయం ద్వ్యక్షరంచైవ చతు

(౧౨౧) శ్రయోవింశేఽధ్యాయే షష్ఠాద్విధావ్రతకారః ౪౫౧

గ్ధా స్త్రీకరంస్మృతమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ షడక్షరమథోద్వస్తం ద్వ్యక్ష
రం తదనంతరమ్ । చతుర్థమథునామస్త్రీం నిబోధగదతోమమ ॥
యేనవిజ్ఞాతమాశ్రేణ సంవిమగ్నద్యతేవరా । ఆదాయాకౌ యద
క్షుప్తం నాభిపూర్వమనంతరమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ తతస్తృతీయాదపరం వగ్ల
మానాయలాగ్ధలికా । నేమిద్వితీయం తప్యాధస్తదథా నాభిపశ్చ
నః ॥ ౧౨౫ ॥ ద్వితీయమస్తమాద్వగ్లం తస్మిన్భ్యం నేమిమణ్డలాత్ ।
ఆనాయోగద్వయం కుగ్యామ్యుక్తం నాభ్యవరేణతు ॥ ౧౨౬ ॥ అథ
నాభిస్మృతీయేన యుక్తం బాహ్యోశ్చ పంచమః । ఆద్యాత్పర్వమథా
దాయ నాభిపస్తమసంయుగమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ ద్వితీయమస్తమాద్వగ్లం
ద్వితీయం నేమిమణ్డలాత్ । ఆనాయాభ్యాం నియోక్తవగ్లం ద్వితీ
యం నాభిగోచరాత్ ॥ ౧౨౮ ॥ అథ ద్వితీయం దశమాత్రైవలం
వగ్లమాహరిత్ । ద్వితీయమస్తమాద్వగ్లం తమార్దైవ దశమాత్ప
రమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ నాభిద్వితీయమస్యైవ యోజయేత్తదనంతరమ్ । తతో
నేమిద్వితీయంతు కేవలం వగ్లమాహరిత్ ॥ ౧౩౦ ॥ అథ నాభేర్యదాది
ఘృప్రాగ్వర్ణదశమాదరాత్ । తదధోద్వితీయం బాహ్యోత్పత్తివ
ర్ణమనంతరమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ యుక్తం నాభిద్వితీయేన త్వాదాయ తదన
ంతరమ్ । నేమిద్వితీయసంభ్యంయన్నమసాగరవదంతతః ॥ ౧౩౨ ॥
అష్టాదశాక్షరోహ్యేపద్వ్యధికిపదసంభ్యయా । ఏకాగ్లం పదమా
ద్యంతు ద్వితీయం చతురక్షరమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ పశ్చాత్పక్షరం తృతీయం
తు చతుర్థం చతురక్షరమ్ । తద్దైవపశ్చమంవిద్ధి హ్యస్తంధ్వ్యక్ష
రంస్మృతమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ యశ్రయశ్రపదానాంచ వగ్లాధిక్యముదాహృ
తమ్ । తత్రాదా నాభిపూర్వంతు వ్యాహృత్యాద్యం పదంన్యసేత్ ॥
అథాభిన్నానార్కస్త్రీం దేవప్యావ్య మహాత్మనః । విశౌఖాయా
పసంజ్ఞస్య వక్ష్యేవిద్యావివేకదమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ వగ్లమక్షుప్తమాదా
య త్వాద్యమేకాదశాత్తతః । భిన్ననాభిద్వితీయేన తృతీయం నేమి

మణ్డలాత్ ॥ ౧౩౭ ॥ ద్వితీయం కేవలం బాహ్యత్రేజోరూపా-
యవైపదమ్ । తతస్త్రేకాదశాత్పూర్వం కేవలంతు సమాహతే
త్ ॥ ౧౩౮ ॥ తృతీయమక్షరం బాహ్యమ్యుక్తం నాభివరేణతు ।
దశమాదశరంవర్ణం పూర్వమేకాదశాత్తతః ॥ ౧౩౯ ॥ ఏకాదశస్వ
రాశ్రాస్తముద్ధరేత్తదనంతరమ్ । తతోనాభిద్వితీయేన యుక్తంప్రథ్య
క్షరంహియత్ ॥ ౧౪౦ ॥ కేవలం ద్విగయంబాహ్యదాద్యమేకాద
శాత్తథా । నేమేస్తృతీయం తదను ద్వితీయస్వరసంయుగమ్ ॥ ౧౪౧ ॥
దశమాదశరం శుద్ధం పూర్వమేకాదశాత్తతః । నాభ్యేకాదశ సంయు
క్తం తదంతైఃసులలాచన ॥ ౧౪౨ ॥ నాభేస్తృతీయసంయుక్తం ప్ర
థివర్ణంసమాహరేత్ । అథనాభిద్వితీయేన యుక్తంయత్పరమష్టమా
త్ ॥ ౧౪౩ ॥ నేమేర్ద్వితీయంతదను సమసారసమన్వితమ్ । చతు
ర్వింశతిభిర్వర్ణైర్మయకోనుస్త్రాహ్యాయంసహా ॥ ౧౪౪ ॥ ప్రణవే
నపదంచాస్యపూర్వమేకాక్షరంస్మృతమ్ । ద్వితీయం త్ర్యక్షరంప్రా
క్తం పశ్చార్థం తదనంతరమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ షడక్షరం చతుర్థంతు సస్తా
ర్ణంచాత్రపశ్చుగమ్ । పదంతు ద్విత్రిక్షరంషష్టం శుస్త్రాహ్యస్య
నుహామతే ॥ ౧౪౬ ॥ నానానుస్త్రాస్వరూపేణ హ్యేదిదేషఃపాఠః
ప్రభుః । ఆదిమధ్యావసానేతు స్థితస్సర్వస్య సర్వదా ॥ ౧౪౭ ॥
చతుర్వ్యూహచతుషోస్యైశ్చాస్తాదివ్యక్తలక్షణైః । ప్రాధాన్యేన
త్రయాశాంచ దేవానామవతీతతే ॥ ౧౪౮ ॥ యథాన్యుగస్థస్సపి
తాత్వేకపవనుహామతే । జలాత్రయాణిచాశ్రిత్య బాహ్యత్వ్యం
సంప్రదర్శయేత్ ॥ ౧౪౯ ॥ ఏవమేకాపిథగవాన్ నానానుస్త్రాత్ర
యేషుచ । తుర్యాదిపదసంస్థేషు బహుశ్వముపయాతిచ ॥ ౧౫౦ ॥
అనుగ్రహార్థం భక్తానాం నానాత్రద్ధావశేనతు । చతుష్కముథను
స్త్రాశాం నిబాధగదతోమను ॥ ౧౫౧ ॥ సితాదివర్ణవ్యక్తీనాం వా
చకత్వేనవైక్రమాత్ । అక్షరం నాభిపూర్వంషష్టంయద్దశమాశ్చ

రమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ నేమిపూర్వమథోనాభేన్ద్రయోదశనమన్వితమ్ ।
 ద్వితీయం ద్వాదశాద్వర్ణం ద్వితీయాత్పరమంతతః ॥ ౧౫౩ ॥ పఞ్చ
 పఞ్చబహిష్టేభ్యస్త్రీనేతాన్విధికేతలాః । తతోష్టమాద్ద్వితీయంతు
 నాభ్యేకాదశభేదితమ్ ॥ ౧౫౪ ॥ పఞ్చార్ణం వాసుదేవాయపదంబ
 తవనస్తరమ్ । త్రయోదశాక్షరహ్యేషఃప్రథమఃపరికీర్తితః ॥ ౧౫౫ ॥
 క్రమేణత్రాయస్యవ్యేషాముద్ధారంతు యథాస్థితమ్ । అక్షస్థమక్ష
 రంనాభేద్వితీయం తదనస్తరమ్ ॥ ౧౫౬ ॥ పూర్వమన్తాగ్రీనుపారే
 ణ తతోదద్యాత్పరత్రయమ్ । అథాత్రవంచదశమం నాభేరోజా
 రపూర్వకమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ పదత్రయేణ తేనైవ సంయుక్తం విద్ధిమన్త్ర
 పమ్ । అథపోదశసంఖ్యాయున్నాభేఃప్రణవపూర్వకమ్ ॥ ౧౫౮ ॥
 పూర్వోక్తలక్షణానాంతుపదానాం పౌజ్ఞివేశ్యతే । అష్టాష్టమన్త
 త్రయాద్విధి ద్వయంపౌజ్ఞమన్త్రసంఖ్యయా ॥ ౧౫౯ ॥ ఏక ఏకాక్ష
 రహితఃపదభేదమతశ్చైవ । పదద్వయంతు సర్వేషామాద్యమేకాక్ష
 రంస్మృతమ్ ॥ ౧౬౦ ॥ ద్వ్యక్షరంచ తృతీయంతు చతుర్థం చతుర
 ష్టరమ్ । పఞ్చాక్షరం పంచమంవై త్రయాణాం సముపాహృతమ్ ॥
 తదేకస్య చతుర్వర్ణం ప్రమయిన్నాఖ్యస్య లాజ్ఞలిః । ఏనం స్వప్నప
 దస్థస్య సమాసాత్పరికీర్తితమ్ ॥ ౧౬౧ ॥ క్రమశోభచతుర్ణాంవై న
 త్రై మన్తస్త్రిగణంశ్యణు । అత్రాన్తర్గతమాదాయనాభేఃపూర్వమి
 తఃపరమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ భిన్ననాభిద్వితీయేన నేమిపూర్వమనస్తరమ్ ।
 నాభిపఞ్చమసంయుక్తదశవాత్పృథకుంతతః ॥ ౧౬౩ ॥ తృతీ
 యంచద్వితీయంచ నేమిరాజాయచాజరయేత్ । నాభిద్వితీయచీ
 జేన నవమాదపరంతతః ॥ ౧౬౪ ॥ తదఘోషిమోక్తవ్యంద్వితీయం
 ద్వాదశాక్షయేత్ । పఞ్చమేనాథవేనాభేయక్తంకుర్యాదనస్తర
 మ్ ॥ ౧౬౫ ॥ అష్టమాదపరంశుద్ధం నేమిపూర్వం తథావిధమ్ ।
 యుక్తంనాభిద్వితీయేన ద్వితీయం నేమిమణ్డలాత్ ॥ ౧౬౬ ॥ భూ

యస్తత్రేవలందద్యాగ్నదంయోగైశ్వరాయనై । తదనై చక్రేశశ
 బ్రహ్మనేమైశ్వరస్తకమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ స్త్రీ పశ్యమేనాన్వితంనాభేస్తదనై
 నివేశ్యచ । శుద్ధమేకాదశాత్పూర్వమాద్యం తదనుచాస్తమాత్ ।
 నేమేస్త్రుతీయేనాకృత్తం ధ్వజాయాభవదన్యసేత్ । భిన్నమే
 కాదశాత్పూర్వం నాభితుర్యేణవైతతః ॥ ౧౬౯ ॥ అష్టమాదపరం
 శుద్ధం పశ్యనుం నేమిమణ్డలాత్ । ద్వితీయస్వరసంయుక్తం ససేధ
 ద్వ్యక్షరంపదమ్ ॥ ౧౭౦ ॥ నాసుచేనాయతదనుసననుసంపదం
 భవేత్ । షట్త్రింశదక్షరాయన్తో భేదస్తస్యాభునోవ్యతే ॥ ౧౭౧ ॥
 పదమేకాదశార్థంతు ప్రథమం పరికీర్తితమ్ । పశ్చాత్క్షరంద్వితీయం
 తు తృతీయం త్ర్యక్షరంస్పృతమ్ ॥ ౧౭౨ ॥ షడక్షరం చతుర్థంతు
 పశ్చార్థం పంచమంతువై । షష్ఠం సప్తాక్షరంవిధి పదపదవిదాంస
 రి ॥ ౧౭౩ ॥ ప్రణవానైశ్చిదాదాయ ద్వితీయం నాభిమణ్డలాత్ ।
 చతుర్థశేనవైనాభే యుక్తం నేమ్యస్తకంతతః ॥ ౧౭౪ ॥ ద్వితీయం
 దశమాచుర్ధ్వమభూయస్తమాహరేత్ । తదధోనవమాదస్తం నా
 భేస్తుర్యాదినాన్వితమ్ ॥ ౧౭౫ ॥ ఏకాదశస్వరాకృత్తం ద్వితీయం
 దశమాత్తతః । బాహ్యరథాష్టమంనాభేర్యుక్తం పంచదశేనతు ॥
 కేవలం పశ్యనుం నేమేద్ద్వితీయంచాస్తమాత్తతః । నేమేస్త్రుతీయే
 నాకృత్తం వర్ణమేతన్నమాహరేత్ ॥ ౧౭౬ ॥ యుక్తంనాభేస్త్రు
 తీయేన పౌగరాత్పృథమంతువై । ద్వితీయం దశమాద్వర్ణంనాభే
 రేకాదశాన్వితమ్ ॥ ౧౭౭ ॥ పశ్చాత్క్షరం పరందద్యాగ్నదనైతా
 లకేతవై । భూయస్తదవసానేతు పశ్చార్థం నీలవాససే ॥ ౧౭౮ ॥
 ప్రథమాత్పృథమంచాథ ద్వితీయం స్వరసంయుతమ్ । కేవలం నేమి
 పూర్వంతు ఆద్యమేకాదశాత్తతః ॥ ౧౭౯ ॥ బహిష్కేళ్యశ్చతుర్థం
 ను ద్వాభ్యాంనాభేఃపరంవ్యసేత్ । కేవలం ద్వితీయంబాహ్యేత్స

(౧౨౨) త్రయోవింశేఽధ్యాయే షష్ఠాద్వైతావతారః ౪౨౫

జగద్దశాయవైపదమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ తృతీయం ప్రథమం నేమేరాదా
యాకారసంయుతమ్ । ద్వితీయమపివైబాహ్యమృద్ధం తదనువై న
మః ॥ ౧౨౩ ॥ షట్త్రింశాక్షరసంయుక్తస్త్యయంనున్తోమహా
నుతే । షడ్వర్ణం పదమప్యక్షర్యం పశ్చాద్ధంతదనన్తరమ్ ॥ ౧౨౪ ॥
దశాక్షరం తృతీయంతు త్రీణిపశ్చాక్షరాణ్యతః । అథాదాయాక్ష
సంభేదా నాభేః పశ్చాద్దశంతతః ॥ ౧౨౫ ॥ శాక్తాధూతే పదంద
ద్యావృక్షుర్వర్ణమతఃపరమ్ । నేమిపూర్వమథాదాయ ప్రాగరా
త్ప్రేరథమంతతః ॥ ౧౨౬ ॥ తృతీయంచబహిష్ఠ్యక్షర్యపదం త్ర్యర్థం
ధ్వజాయువై । అథశృణీయం బాహ్యత్వ ప్రథమాత్ప్రేరథమంతతః ॥
తదభోవినియోక్త్యం ద్వితీయంఽన్తమప్తమాత్ । ద్వితీయం స్వర
సంయుక్తమథబాహ్యత్వ పశ్చాదుమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ అప్తమంతు తదుద్దే
శాత్రేవలంపునరేవతత్ । నాభేరేకాదశాక్రాంతం షడక్షరమన
న్తరమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ పదంసనశుక్లాగాయ పశ్చాక్షరమనన్తరమ్ ।
పదం జగన్ప్రియాయేతి ప్రద్యుమ్నాయనమస్తతః ॥ ౧౨౯ ॥ చతు
ష్త్రింశాక్షరస్సోమ్యం మన్త్రీశ్శృణుపదాన్యపి । ఆద్యంషడక్షరం
జ్ఞేయం ద్వితీయం గిర్వదేవహి ॥ ౧౩౦ ॥ పశ్చాక్షరం తృతీయం
గు వతుర్థంతు షడక్షరమ్ । సంచాన్తం పశ్చామంవిధి షడ్వర్ణంషష్ఠ
మేవహి ॥ ౧౩౧ ॥ అక్షుప్తం షోడశం నాభేర్ద్వితీయం దశమాత్తువై ।
శేవలంహ్యథతేనైవ ఆక్రాంతం నవమాత్పుమ్ ॥ ౧౩౨ ॥ అథా
దాయదతస్యావై ప్రథమాత్ప్రేరథమంపరాత్ । యుక్తంనాభిద్వితీ
యేన వర్ణమేతన్నహానుతే ॥ ౧౩౩ ॥ నల్లద్వయంపదప్యాకౌ తదే
వాన్తేస్యవైపునః । అథద్వితీయం నవమాత్ప్రేరథమాత్ప్రేరథమం త
తః ॥ ౧౩౪ ॥ తృతీయమథవై నేమేద్ద్వితీయం స్వరసంయుతమ్ । ద్వ
ితీయం శేవలంబాహ్యత్వస్తమం నాభిమణ్డలాత్ ॥ ౧౩౫ ॥ అథ
షష్ఠేనవై నేమేరాక్రాంతం ద్వితీయంస్యసత్ । ప్రాగ్వర్ణందశమా

నైమోషభిషుసోద్ధ్వగంతథా ॥ ౧౯౬ ॥ చతుర్థాదపరంవర్ణం
 ద్వితీయం నేమిమణ్డలాత్ । ద్వాభ్యాం నాభిద్వితీయంతు యోజయే
 త్తదనస్తరమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ దశమాదపరంవర్ణం తృతీయస్వరసంయుగ
 మ్ । తృతీయమథవై నేమెర్నాభిపంచమసంయుతమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ ద్వి
 తీయస్వరసంయుక్తం ద్వితీయంతు శవాదరాత్ । అప్రేవాభా ని
 యోక్తవ్యం దశమాత్ప్రథమంహియత్ ॥ ౨౦౦ ॥ శుద్ధంనైమేర్ద్వి
 తీయంతు పదంశ్యసితవాససే । విచ్ఛక్తేనాయితదను నమపాగర
 సనున్వితమ్ ॥ ౨౦౧ ॥ ద్వాత్త్రింశాణ్ణోహ్యయంనుత్తక్రిషదభే
 దేనవైపునః । ఏకాధికస్తుభవతి పదాన్యథనిబోధయే ॥ ౨౦౨ ॥ ద్వి
 త్తరంతుపదంపూర్వం ద్వితీయం త్వప్తవర్ణకమ్ । త్రీణిపజ్ఞాక్షగా
 న్యన్యక్షప్తం సప్తాక్షరంస్మృతమ్ ॥ ౨౦౩ ॥ అప్యయావసరేస్రాస్య
 ప్రరణేచార్పనేవిభాః । శృణునుత్తక్రిషదభా తు పునఃస్వస్మిమా
 సతః ॥ ౨౦౪ ॥ ఆద్యమేకాదశాద్వర్ణం పంచమస్వరసంయుతమ్ ।
 యుక్తంస్వరేణతేనేన తృతీయం నేమిమణ్డలాత్ ॥ ౨౦౫ ॥ ద్వి
 తీయస్వరసంయుక్తమథబాహ్యోన్మ సప్తమమ్ । ద్వితీయంకేవలం నేమెర్నా
 ద్యస్తప్రణవోననుః ॥ ౨౦౬ ॥ శుద్ధంశ్వధాప్తమంబాహ్యోద్వి
 తీయమథచాప్తమాత్ । అథోనేమేర్ద్వితీయేచ యుక్తం నాభ్యపరేనతు ॥
 కేవలం ద్వితీయంబాహ్యోన్నమపాగరింతతేపరిమ్ । అథాక్షగం
 నాభిపూర్వం ద్వితీయం త్రితయాదరాత్ ॥ ౨౦౭ ॥ తదభాన్వశ
 యంబాహ్యోన్నాభిపంచమసంయుతమ్ । అథనాభిద్వితీయేనయుక్తం
 యత్పరమప్తమాత్ ॥ ౨౦౮ ॥ కేవలం ద్వితీయంబాహ్యోన్నమస్తా
 రనుతేపరిమ్ । అక్షస్థబీజం తదను ద్వితీయం ద్వాదశాదరాత్ ॥
 ద్వితీయాత్ప్రథమంచాభిపంచమం నేమిమణ్డలాత్ । కేవలం త్రి
 తయం హ్యేతద్ద్వితీయంచ తథాప్తమాత్ ॥ ౨౦౯ ॥ ఏకాదశస్వరా
 త్క్రిస్తం వాసుదేవాయవైసనుః । సప్తాక్షరస్తు పౌర్ణమాద్వి

యస్తు వడక్షరః ॥ ౨౦౨ ॥ పూర్వశుల్కస్త్రీయస్తు చతుర్థో ద్వా
దశాక్షరః । పదభేదవినిర్ముక్తమేతన్నస్త్రీ చతుష్టయమ్ ॥ ౨౦౩ ॥
గోపనీయంప్రయత్నైస విశిష్టైస్సద్ధిమీపునః । సాస్తం పథస్వరా
రూఢసునుస్వారవిభూషితమ్ ॥ ౨౦౪ ॥ బీజమాద్యస్యచవిభూర్వా
సుదేవస్య కీర్తితమ్ । తదేవబీజవీజస్థం పథస్వరవివర్జితమ్ ॥ ౨౦౫ ॥
ద్వితీయస్వరసంయుక్తం సజ్జగద్దశస్య బీజరాట్ । ఉభయోరస్తరే
రేఫమాద్యబీజస్య యోజయేత్ ॥ ౨౦౬ ॥ బీజం ప్రద్యున్నవాఢ
స్యస్థితీయం సర్వకామదమ్ । జీవారూఢం హాకారంతు లాస్తస్య
పరివిన్యసేత్ ॥ ౨౦౭ ॥ వినర్గసహితే బీజమనిరుద్ధస్య వాచకమ్ ।
హాకారంచ సకారస్థం కృత్వా యోధానివేశ్యచ ॥ ౨౦౮ ॥ ద్వితీయ
తుర్యస్థాప్తద్విషటాదశక్రైఃక్రమాత్ । స్వరంనియోజయేద్విధిహ్న
దాగ్మాన్మేత్రపశ్చిమాత్ ॥ ౨౦౯ ॥ చాతురాత్మీయమంత్రాణాం
సాధనత్వేనసర్వదా । తస్య కేశవాదీనాం మంత్రాంశ్చ క్షణికా
దరాత్ ॥ ౨౧౦ ॥ త్రిధాహాకారం కృత్వా దౌ బీజబీజం గతైఃచ ।
కకారంచ షకారంచ లిఖేత్తద్వత్త్రిధాత్రిధా ॥ ౨౧౧ ॥ ద్విషటా
మేవంబీజానాం క్రమేణాదానివేశ్యచ । తతోవారిధరావారిసంజ్ఞం
యచ్చాక్షరేయమ్ ॥ ౨౧౨ ॥ పాదసపున్యేనసర్వేషామధోభా
గేనియోజయేత్ । సర్వేపథస్వరారూఢా అనుస్వారవిభూషితాః ॥
బౌద్ధవ్యాకేశకేశవాదీనాం బీజాస్త్యేతే పృథక్పృథక్ । ప్రణవాద్యే
ర్నమోనైస్తైస్త్వర్యానైర్నామభిససహ ॥ ౨౧౩ ॥ కేశవప్రథమో
వాద్యస్తోనారాయణవరః । మాధవత్వేన గోవిందో విష్ణుశ్చసుభు
సూదనః ॥ ౨౧౪ ॥ త్రివిక్రమో నామనాభ్యశ్శ్రీధరఃపరమహంసః ।
హృషీకేశఃపద్మనాభో దామోదరత్తిరుహః ॥ ౨౧౫ ॥ బీజైర్ద్వి
స్వరోపేతైఃప్రాగ్విదక్షానికల్పయేత్ । అథమంత్రా కేశవాదీ
దేవీనాం క్షణికద్విధాః ॥ ౨౧౬ ॥ మహాసత్త్రితయంహ్యేతచ్ఛ

తుద్ధాపిలిభక్తగ్రామాత్ । తతోద్విచటాః బీజానాం తస్యాభో వి
నివేశ్యచ ॥ ౨౨౮ ॥ క్రమేణ సప్తమాద్వగ్ధాద్విత్వీయంచ వతుర్థక
మ్ । పునస్తత్వీయం తుర్యంచ ద్విత్వీయంచ తృత్వీయకమ్ ॥ ౨౨౯ ॥
ద్విత్వీయంచ వతుర్థంచ వతుర్థం తదనంతరమ్ । తృత్వీయగుప్తమా
చ్ఛాపక తృత్వీయం సప్తమాత్పునః ॥ ౨౩౦ ॥ నవమద్వాదశాభ్యాం
తు పితృషమగుమావరేత్ । అభోనియోజయేద్రైఘ్నం తత్త్రియా
ణాంతు మూర్ధని ॥ ౨౩౧ ॥ పట్నస్తమాప్తపంజ్ఞానామీకారముపరి
న్యసేత్ । పానుస్వారంచ సర్వేహమితదేవీగణస్యచ ॥ ౨౩౨ ॥
బీజద్వాదశకంప్రోక్తం యథాచానుక్రమేణతు । తారిబీజనమోయు
క్తైర్వాచ్యాతత్తస్యినామభిః ॥ ౨౩౩ ॥ శ్రీశర్వాగీశ్వరీకాండ్యక్రి
యాశాస్త్రవిభూతయః । ఇచ్ఛాప్రీతీరతిశ్చైవ మాయాధర్మహిమేతి
చ ॥ ౨౩౪ ॥ స్వరజాత్యాదియుక్తాని బీజాని హృదయాదయః ।
ఇత్యేవం కేశవాదీనాం దేవీనున్యాసప్రకీర్తితాః ॥ ౨౩౫ ॥ తతస్త
దాయుధానాంచ మన్తాన్వివక్ష్యేమునీశ్వరాః । సముద్రమూర్తీ
యోస్వాహో పక్షస్యప్రణవాదికః ॥ ౨౩౬ ॥ సర్వాస్తశాస్త్రిణైకృ
త్వా తతోగగనమూర్తయే । స్వాహోస్తగప్రణవాద్యశ్చ మన్తశ్చ
భస్యకీర్తితః ॥ ౨౩౭ ॥ ఓజ్జ్వారోవేదమాత్రైకపద్యోస్వాహో వి
గంతువే । గదామన్తస్త్వయం ప్రోక్తశ్చక్రస్యాభునిగద్యతే ॥
ఓజ్జ్వారానై పదందద్యాతృష్ణాన్తం ప్రభవిష్టవే । తదనైకాలశ
బ్దంతు మూర్తయేహుం తతస్తఫజ్ ॥ ౨౩౮ ॥ పద్మాదీనాంచతుర్థాం
తు హ్యేతన్నన్త్రచతుష్టయమ్ । తతోవిభవమూర్తీనాం మన్తాన్
వత్సృజ్యసుహంద్విజాః ॥ ౨౪౦ ॥ ఆరాధనార్థం విహితో వాచకౌ
హివతుర్విభః । సంజ్ఞానానాపదమయః పిష్టాభ్యో బీజలక్షణః ।
ఏభ్యోసుధ్యాత్వతైకేన వాచ్యమానున్త్ర్యభిక్తిరే । యత్రేగ
పిష్టవాక్యోత్థమన్త్రైకాభోభయాత్తనా ॥ ౨౪౩ ॥ అభిన్నలక్షణో

(౧౨౩) త్రయోవింశేధ్యాయే జన్మగ్రహారవ్రకారః ౪౫

వాచ్యమేకపీవోపచర్యతే । తత్రవై విధినానేన కుర్యాత్తాభ్యాం
హికల్పవామ్ ॥ ౨౪౩ ॥ కృత్వాహౌనామమన్తస్య బీజం పిష్టా
క్షరంతువా । నయేత్యైవాభిముఖ్యంచ వాచ్యమాద్యంతగెనవా ॥
సశ్రవదనున్త్రీంతు విధినానేనవైతతః । కుర్యాత్ప్రణవపీతస్థం
నమసాగరధ్వజాన్వితమ్ ॥ ౨౪౪ ॥ ఆభ్యాం శాన్తస్వరూపత్వా
దేకత్వమత ఏవహి । సంజ్ఞాఖ్యం పదమన్త్రీంచ * విధిసంసిద్ధిలక్ష
ణమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ స్వరోస్థం వ్యజ్ఞానోస్థంవా బీజమే కాక్షరంస్మృతమ్ ।
స్వరవ్యజ్ఞానసంయోగాద్బహ్వర్ణః పిష్టమన్త్రీరాట్ ॥ ౨౪౬ ॥
ద్వాభ్యామాద్యాత్తథాన్తద్వ స్వరవగ్గాన్తహమతే । స్వరూపే
ణహిమన్త్రీత్వమనేయం సహచిస్తువా ॥ ౨౪౭ ॥ స్వరైశ్చైనేన
యుక్తస్య స్వరయుక్తాన్వితస్యవా । సానుస్వారస్యబీజత్వం వ్యజ్ఞా
నసాస్మిలాన్తలిక్ ॥ ౨౪౮ ॥ సఖంకారాఖ్యశబ్దస్య వివర్తి దీధిప్ర
భః । సల్లక్షణస్తస్యవా కారో విద్ధితద్వాచకంక్రిధా ॥ ౨౪౯ ॥ క్వ
చిత్పిష్టం క్వచిద్బీజం క్వచిచ్ఛబ్దమనాహతమ్ । తస్యచోద్ధీయమా
నస్య పరిమాణస్ఫుటోహయః ॥ ౨౫౦ ॥ బహ్వక్షరౌబహుపదస్తు
తिसంబోధలక్షణః । ఏ అవివాశీసుఖంకారౌ బీజాదీనాం మహద్ధిదః ॥
ప్రాగ్విద్యాత్ప్రణవేనాతస్సత్వాఖ్యేనాననంమహత్ । తస్మాదైవ
సత్యభిన్నంతు బీజంతమపరిన్యసేత్ ॥ ౨౫౧ ॥ స్వవివరైనబీజస్య
మూర్త్యుష్ఠానం ప్రకల్పయేత్ । ప్రాప్తేజ్ఞానసరైతస్యం సము
న్నేయజనేసతి ॥ ౨౫౨ ॥ తప్రోపలెజలంయద్వత్తద్వద్విప్రలయం
స్మరేత్ । భానుప్రసరనజోగ్చస్తుల్యమేతన్నహమతే ॥ ౨౫౩ ॥
క్రియావశాత్తుకింశ్వత్ర భేదమాత్రోపలక్షణమ్ । నయత్రబీజం పిష్టం
వా తత్రవైప్రణవాదను ॥ ౨౫౪ ॥ ప్రాగ్విర్ణం పదమన్త్రీస్య
త్తదాలోకవాచకమ్ । తద్విష్టం విగ్రహంవక్షేత్తప్తాదుష్టావ్య

వృక్షవత్ || ౨౫౭ || కేవలం యత్రవైబీజం పిణ్డంవా వదవర్జితమ్ ||
 తత్రాకారాఖ్యవర్ణస్య త్రైతజ్జత్వంవిధీయతే | త్రైతజ్జత్వమవశేషా
 నాం వర్ణానాం పిణ్డరూపిణామ్ || ౨౫౮ || కేవలస్యహివీజస్యస్వ
 స్థితిర్బ్రహ్మవర్ణతా | స్వభావప్రచ్యుతిర్బీజం బీజోచ్ఛ్వాసస్తథాఽ
 ణః || ౨౫౯ || బీజవత్పిణ్డమన్త్రాణాం పరిజ్ఞేయస్సదౌదయః | య
 ద్బీజలక్షణంనున్త్రం సామర్థ్యం వైష్ణవంనుహత్ || ౨౬౦ || అప
 ఘ్నేయమసఙ్ఖ్యానాం వాచ్యానాం భిన్నరూపిణామ్ | తద్యధావ
 త్పరిజ్ఞానాజ్జవధ్యానాత్సమర్పనాత్ || ౨౬౧ || హవనాజ్జన్మయ
 త్వాచప్రసరిర్బీజం పదమృచ్ఛతి | సహాభినుతస్థిస్య సాధకానాం
 సదైవహి || ౨౬౨ || పిణ్డాదిభగవన్మన్త్రమూర్తినామైవమైవహి |
 పరిజ్ఞానాద్భవేత్రాంతం పిణ్డాత్తత్ స్థైర్యముత్తమమ్ || ౨౬౩ || నా
 నాత్వంనామనున్త్రాచప్త నానాలాకాన్తరొత్థితమ్ | భవేత్స్వీప
 దప్రాప్తిపరిజ్ఞానాత్పదాభిధాత్ || ౨౬౪ || సబీజంవా సపిణ్డంవా
 మన్త్రాణాం యత్పరంద్వయమ్ | విసధాతిఫలంస్వంస్వం కింత్వా
 ద్యం ధావయేత్పదమ్ || ౨౬౫ || మన్త్రేత్రైజ్జరూపత్వాద్యష్టాశ్చ
 ర్వేశ్వరోఽచ్యుతః | వ్యాప్యవ్యాప్యకరూపేణ వర్తతేఽనుగ్రహే
 చ్చయా || ౨౬౬ || వ్యాప్యరూపేణభూలాకాద్భృగాదారభ్యచా
 ఖలాత్ | మౌఢ్యణ్యమహిమాన్తంచదదాతిఫలముత్తమమ్ || ౨౬౭ ||
 స్వపదం భోగభిన్నస్య దివ్యదేహస్యకర్తిణః | త్రైతజ్జబీజపిణ్డాన్త
 నిరావరణలక్షణః || ౨౬౮ || జ్ఞానంయదమలంశుద్ధం సమ్యచు
 త్యాత్మలాభదమ్ | శక్తివ్యక్తిమయత్వంచజాగ్రదృష్టౌపదాత్మనః ||
 ఏవం సంజ్ఞాత్వనస్వత్సమృతైరైకత్వమస్తిచ | సుషుప్తివృత్తైఃపి
 ణ్డాఖ్యమన్త్రప్రైవ మహామతే || ౨౬౯ || బీజాత్వనస్తుర్యవృ
 త్తైశ్శక్తివ్యక్తిత్వమస్తివే | వ్యక్తిజ్ఞానఫలాపేతా నియతాయద్యపి

స్మృతా ॥ ౨౧౨ ॥ భగవత్తత్త్వముగ్రీనాం తథాపిపరమాత్మనః ।
 ఆద్యస్య చాతురాత్మ్యస్య కేవలపాఢ్యభవావిభోః ॥ ౨౧౩ ॥ చతు
 స్ప్రకారం యత్తత్త్వం విద్ధితత్త్వోక్షభూతిదమ్ । అతోన్యథా య
 దుద్దిష్టమమిశ్రం మిశ్రమేవహి ॥ ౨౧౪ ॥ ఫలం భావవశాజ్ఞైవ
 తత్తథా విద్ధినాన్యథా । శృణుస్వనుభవీజాని పావథానేనచేతసా ॥
 శుచాదేశే మనోజ్ఞైవ సులిప్తై పుష్పభూషితే । చన్దనక్షోదసంయు
 క్తై సుసూపేనాధివాసితే ॥ ౨౧౫ ॥ పిఠ్యమూత్యకాచక్రం భేదేనా
 నేనప్తేపునః । యేననన్ద్యస్తమాత్రైశ శతథాయాతి కల్పషమ్ ॥
 పాగ్రాహౌపశ్చనన్దాంతా మధ్యాంతం మధ్యతోలిభత్ । యా
 దయోనవనాభిష్టా ఆదయ స్తోడశారగాః ॥ ౨౧౬ ॥ కాదయోనేమి
 గాస్సర్వే పూర్వచక్రేయకక్షగమ్ । తదష్టికప్రతిభూతంతు పూజ
 యేన్యసూతతః ॥ ౨౧౭ ॥ శబ్దబ్రహ్మనుయంచక్రమర్దుల్యుపాన్వితైశ
 క్రమాత్ । తత్త్వభ్యామద్ధరేగాదా సర్వేషాం కారణంహి యత్ ॥
 ఉదీకస్థమక్షరంచాత్రాదరాన్తాద్యేనభూషితమ్ । విద్ధి సర్వేశ్వర
 స్యేదం వీజం నిర్విజకారణమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ ఏతదేవాంజ్ఞానాభస్సవి
 స్వసహితంస్మృతమ్ । నేమివగ్రాద్వితీయంచైతతోరాజ్ఞస్థమక్షర
 మ్ ॥ ౨౧౯ ॥ అష్టనుం నాభిదేశాచ్చ తత్సంఖ్యం నేమిమద్బలాత్ ।
 నేమిపూర్వమతొనాభేనప్తనుం పశ్చిమారగమ్ ॥ ౨౨౦ ॥ అరాచ్చ
 తుర్దశంత్యత్రాత్పశ్చిమాశాశంహియత్ । నేమిరెకాదశం చాఫ
 షోడశంచ త్రయోదశమ్ ॥ ౨౨౧ ॥ పశ్చిమం నాభిదేశాచ్చ నే
 మేరేకొనవింశకమ్ । తదన్తం సప్తనుంచైవ నవమంహిమహానుజే ॥
 నాభేస్త్యతీయం తదను నేమేస్తత్సంఖ్యమేవచ । ద్వాదశశ్చ బహి
 ష్టైభ్యోదశనుం షోడశాత్పరమ్ ॥ ౨౨౨ ॥ నాభిపూర్వం తతోవ
 ర్ణం నేమేవపశ్చిదశంహియత్ । తుర్వసంఖ్యసురాద్విజం తతోనా
 భిదతుర్థకమ్ ॥ ౨౨౩ ॥ షష్టం నేమేశ్చతుర్థంచ మధ్యమత్రాత్తథా

హరేత్ । తత్త్రేనపూర్వదిక్స్థంయద్బాహ్యద్యైవఖినుంతతః ॥
 అత్రాక్షగణిక్సంస్థంనేమేరష్టాదశంతతః । ద్వితీయంనాభిదేశాచ్ఛ
 తదస్తేనప్రహరగమ్ ॥ ౨౮౯ ॥ చతుర్దశమతోనేమేషస్థంనాభేర
 థాహరేత్ । సర్వేకారణవన్ముద్ధామోజనీయాస్సమాసతః ॥
 ప్రణవాద్యానమోస్తాశ్చతేజసాతీవనిర్భగాః । పన్ననాభాదమో
 దేవావాచ్యాస్తేహంక్రమేణతు ॥ ౨౯౦ ॥ పన్ననాభోధుజోనస్త
 శ్చక్త్యాత్మానుధుసూదనః । విద్యానిదేవకపిలాపిశ్వరూపోఽహ
 జ్జనుః ॥ ౨౯౧ ॥ కొండాత్మాబడభావక్తోధర్మోచాగీశ్వరస్తథా ।
 దేవపితౄణాశయసూర్యసాతాశధారకః ॥ ౨౯౨ ॥ వరాహో
 నారసింహశ్చౌపయస్సౌహరణస్తువై । శ్రీపశ్చివ్యదేహుభావ
 స్తాత్మాన్మృతధారకః ॥ ౨౯౩ ॥ రాహుజితాగ్రలనేమిష్ఠుసపారిజా
 తహరోనుహా । లోకనాథస్త్వశ్చాత్మాత్మానత్రైయోనుహాప్రభుః ॥
 న్యగ్రాధశాయీభగవానేకశృణోతినుస్తతిః । దేవోవాసునదేహస్త్వ
 సర్వవ్యాపీత్రివిక్రమః ॥ ౨౯౪ ॥ నరొనారాయణశ్చైవహరికృ
 ణ్ణస్తతైవచ । జ్వలత్పరశుశృగ్రామోరామశ్చాన్యోధనుర్ధకః ॥
 వేదవిద్భగవాన్కలీసాతాశశయసన్ద్రభుః । ప్రాచుర్భావగణో
 ముఖ్య ఇత్యుక్తస్తైసమాసతః ॥ ౩౦౦ ॥ యథాక్రమోదితావాంచతే
 వానాంవినిబోధతు । పిణ్డనున్త్రగణంనున్త్రస్సానథానేనచేతసా ॥
 నాభేరష్టసవీజంయత్స్థితంతస్సప్తమోసరి । తతఃశోప్తరంచా
 త్రాదరాస్తైనవిభూషయేత్ ॥ ౩౦౩ ॥ అథోత్తరంచాక్షదేశాదాదా
 యతదధోన్యసేత్ । వీజంనెమిద్వితీయంయన్నధ్యాన్నధ్యంతదా
 సనే ॥ ౩౦౪ ॥ ఆధారష్టకసంయుద్ధంకుగ్యాద్యోనాభిస్తకమ్ । అ
 ప్తనుంచతమాద్వైతుపతద్విద్విత్పతీయకమ్ ॥ ౩౦౫ ॥ నాభ్యస్తను
 మథాదాయ ఆరాక్షస్తానసస్థితమ్ । తతోనాభిద్వితీయస్యక్రమేణా
 దానివేశ్యక ॥ ౩౦౬ ॥ తదుద్దేశాత్పతీయంచనప్తనుంతుర్యమే

(౧౨౪). త్రయోవింశేఽధ్యాయే మన్తగ్రంథాంతరముః ౪౯౩

౪౪. అథాదాయచ నేమేప్రాక్తదథోనాభిసప్తమమ్ ॥ ౩౦౨ ॥
 తస్యాప్యథస్తమద్దేశాత్త్వతీయం వినివేశ్యచ । తతస్తనవమంనాభే
 స్తస్యోద్ధావోగతన్యసేత్ ॥ ౩౦౩ ॥ తత్రైవయద్వితీయంతు
 తత్పిండం విద్దిసప్తకమ్ । అరాష్టస్తస్యచోద్ధైవతు నాభిపూర్వంతు వి
 న్యసేత్ ॥ ౩౦౪ ॥ సప్తమంచాష్టమంచాపి హ్యుపర్యుపరివైక్రమా
 త్ । అథాష్టమంనాభిదేశాదానూథం సప్తమోపరి ॥ ౩౦౫ ॥ తద
 థోనుధ్యగం చాతూన్నవమంపరికీర్తితమ్ । భూయోరాత్పశ్చమ
 స్యోద్ధైవ దద్యాన్నాభిశృతీయకమ్ ॥ ౩౦౬ ॥ తాహ్యోత్పతీయం
 తన్నూర్ధ్వి పిండోయం దశమఃస్మృతః । ద్వితీయం నాభిదేశాచ్చ త
 త్పతీయం తమార్ధ్వగమ్ ॥ ౩౦౭ ॥ నేమేరాద్యవత్సూర్ధైవతు
 స్మృతమేకాదశంత్యదమ్ । అథోనాభిచతుర్థస్య సప్తమంవినివేశ్యచ ॥
 తదథో నేమిపూర్వంతు ఏతద్వాదశమంస్మృతమ్ । నేమేస్తదశమా
 దాయ తదథోయోజయేత్కృమాత్ ॥ ౩౦౮ ॥ సప్తమంచ చతుర్థం
 చ పూర్వంనాభేర్మహామతే । అరవస్తాసనాస్సర్వే పిండమేతత్త్రై
 యోదశమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ నాభేశ్చతుర్థమాదాయ తదూద్ధైవ సప్తమం
 న్యసేత్ । నవమంచాపి తన్నూర్ధ్విఏతద్విద్ధిచతుర్దశమ్ ॥ ౩౧౦ ॥
 నేమేశ్చతుర్థసంజ్ఞస్య ఊద్ధావోభ్యాం నివేశ్యచ । వర్ణం నాభి
 ద్వితీయంయత్రేవశ్చదశమంస్మృతమ్ ॥ ౩౧౧ ॥ యద్వింశసంఖ్య
 కంబాహ్యదాదాయారాఖ్యమణ్డలాత్ । సాన్తిమేనచషష్ఠేనయు
 క్తంకుర్యాదనంతరమ్ ॥ ౩౧౨ ॥ నేమేస్తప్తమవర్ణస్య ఊద్ధావో
 భ్యాం నివేశ్యచ । నాభిదేశాద్ద్వితీయంయద్విద్ధి సప్తదశంతుతత్ ॥
 నవమం నాభిదేశాచ్చ సప్తమస్యాపరిన్యసేత్ । అథాష్టమం నాభి
 దేశాతుగ్రాప్తప్రగమూర్ధ్వగమ్ ॥ ౩౧౩ ॥ ద్వితీయమపి తస్యాథ
 స్తన్నూర్ధ్వై నాభిమణ్డలాత్ । అరాత్రియోదశంచోద్ధైవ న్యూనవిం
 శతమంహితత్ ॥ ౩౧౪ ॥ నాభేశ్చతుర్థం తస్యోద్ధైవ తత్త్వతీయం

తమార్థగమ్ । తత్రైవ సప్తమంయజ్జే విద్ధివింశతిమంత్రిదమ్ ॥
 ద్వితీయస్యాష్టమంనాభేర్వర్ణస్యోద్ధేవ నియోజ్యచ । అరాత్ షష్ఠం
 చ తస్యాథశకుర్యాత్తదనులాక్యలిక ॥ ౩౨౩ ॥ నవమం నాభిదేశా
 చ్చ తృతీయస్యవరిన్యసేత్ । ద్వితీయంతదథశకుర్యాత్త్రయోవిం
 శతిమంశృణు ॥ ౩౨౪ ॥ అష్టమం సప్తమం నాభేర్ద్వితీయంప్రథమం
 తతః । క్రమేణయోజయేత్ప్రైవ అరాత్ షష్ఠన్యమూర్ధని ॥ ౩౨౫ ॥
 నేమెస్సప్తమమాదాయ తదధోనాభిసప్తమమ్ । తత్తృతీయంచ త
 స్యాథశశ్చతుర్వింశతిమంస్తుమ్ ॥ ౩౨౬ ॥ నాభేస్తృతీయంతస్యోద్ధేవ
 ద్వితీయంతస్యచోపరి । నివేశ్యనెమిపూర్వంతు వడ్డింశశుభునోచ్య
 తె ॥ ౩౨౭ ॥ అరాత్ షష్ఠాసనంకుర్యాద్వర్ణం నాభితృతీయకమ్ ।
 తమార్థైసప్తమంచైవ అతోన్యమవధారయ ॥ ౩౨౮ ॥ న్యూనం
 వింశతినేమేస్తు తస్యాద్వాధోగతం న్యసేత్ । సప్తమం నాభివర్ణై
 భ్యస్త్యైరవగ్రాచ్చపశ్చిమమ్ ॥ ౩౨౯ ॥ నేమెరాద్యం ద్వితీయం
 చ ఆదాయతదధోన్యసేత్ । మధ్యమత్రాస్త్రహాబుద్ధే అష్టావింశతి
 మంస్తుతమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ నవమం సప్తమంనాభేస్తృతీయంచద్వితీయ
 కమ్ । అథోత్తరస్థమత్రాచ్చ ఆదాయ తదధోన్యసేత్ ॥ ౩౩౧ ॥
 తృతీయంచ ద్వితీయంచ నాభిదేశాదనంతరమ్ । నాభిద్వితీయమా
 దాయ సప్తమంతుర్యమేవచ ॥ ౩౩౨ ॥ తృతీయస్యాథవై నాభేగ్భ
 హ్యదాధ్యస్తమూర్ధగమ్ । తతస్తు నవమం నాభేరక్షుధ్యస్థమూ
 ర్ధగమ్ ॥ ౩౩౩ ॥ అష్టమస్యాథవై నాభేరథక్షుద్ధేద్వితీయకమ్ ।
 దశ్యాత్తదన్వరాక్షవృత్తం తస్యైవాధోగతంతువై ॥ ౩౩౪ ॥ అరాత్
 షష్ఠన్యచోద్ధేవ నాభిపూర్వంతు తస్మిరమ్ । వినివేశ్యాష్టమం చా
 పిషట్త్రింశమవధారయ ॥ ౩౩౫ ॥ సప్తమంచ తృతీయంచ చతు
 ర్థంనాభిమణ్డలాత్ । యోజయిత్వాతమార్థైత్వప్యరాగ్లం త్రిదశం
 న్యసేత్ ॥ ౩౩౬ ॥ అథయన్ననమం నాభేస్తృతీయంచ ద్వితీయకమ్ ।

తత్సప్తమ్రంశకంవిద్ధి నాభిదేశాదథాహరేత్ ॥ ౩౩౭ ॥ అరాక్ష
 స్థాసనంపూర్వం * ద్వితీయంచ తదూర్ధ్వతః । నవమంచాపి తస్య
 ధ్వజః పిండోస్త్యిత్వాదిమంవిదా ॥ ౩౩౮ ॥ అరాస్తాద్యేనవైమూ
 ఘాన సర్వేకారాభ్యామలజ్జితాః । నమోస్తావ్రణవాద్యాశ్చ
 యుక్తాసుంజ్ఞాసదేస్వకైః ॥ ౩౩౯ ॥ అరాస్తాద్యంవిదానాయస్యయ
 డ్దైవై వర్తతేస్వరః । అథోవా నాభిపూర్వేణ సహవా కేవలం
 హిణమ్ ॥ ౩౪౦ ॥ అపాస్యచ తతఃకుర్యాత్సర్వేషాం పూజనాయ
 చ । స్వినస్వేనతుపిణ్డేన సింహపచ్ఛాదకల్పనామ్ ॥ ౩౪౧ ॥ ననుః
 ప్రణవసంజ్ఞా ధ్యా జాతికర్తవశాత్పునః । ఆతదుక్తానుయజనాన్తో
 త్తనిష్ఠస్సమాచరేత్ ॥ ౩౪౨ ॥ బీజపిణ్డపదోష్ఠానాం వినియోగంతు
 చాఖిలమ్ । కింత్యేషాం వైభవీముద్రా దెయూరాధనకర్తవీ ॥ ౩౪౩ ॥
 తదన్యముద్రాశ్చాన్యోనాం యోజ్యానునైస్సక్తేస్సహ । సర్వం
 సాధారముద్దిష్టం నై హమన్త్రోదితంమయా ॥ ౩౪౪ ॥ దీక్షాపూ
 ర్వంహిమన్త్రాణాం చతుర్వర్గంహి సాధనమ్ । లక్షణం పదమన్త్రా
 ణామథేదానీం నిబోధతు ॥ ౩౪౫ ॥ యైర్వి నాలబ్ధసత్తానామర్ప
 నంహి నజాయతే । విశ్వతీతాయ వినులపదంవిద్యావిధాయినే ॥
 పక్షనాభాయవిశ్వవ్యాపినే తదనన్తరమ్ । చతుర్వింశాక్షరంవిద్ధి ఏ
 తత్సంఖ్యం పరంశృణు ॥ ౩౪౬ ॥ జ్యోతీరూపాయ పంచార్ణం ప
 దం గగనమూర్తయే । ధ్రువాయదద్యాత్తదను పరమం త్ర్యక్షరం
 తతః ॥ ౩౪౭ ॥ పదప్రాప్తిచతుర్వర్ణం హేతవేత్ర్యక్షరంత్వితీ । అ
 నన్తాయపదందద్యాత్తతోపరిమితాయచ ॥ ౩౪౮ ॥ సర్వాశ్రయా
 య తదను తదవై ధూతశక్తయే । ఏతద్వింశతిసంఖ్యంచ ద్వావింశ
 త్తమతశ్శృణు ॥ ౩౪౯ ॥ నమోభగవతేకృత్వా వాసుదేవాయవై
 తతః । సర్వశక్త్యాత్మనైవనన్తమూర్తయేతు పదంత్వితీ ॥ ౩౫౦ ॥

వీర్యాత్మనే మహాశబ్దం పురుషాయ వదంతుతత్ । మోహనాయా
 వదంచైవ తతోవిభవ్యంసినెతువై ॥ ౩౫౨ ॥ సదోదితాయ శబ్దంతు స
 ర్వశక్తైవదంతతః । నియోక్తవ్యశ్చతుర్వర్ణస్సప్రవింశాక్షరఃస్మృతః ॥
 పదం వేదవిదేవిశ్వరజ్జ్ఞానాయ తతోభవేత్ । తదస్తే విశ్వపతయే త
 తోవై పరమాత్మనే ॥ ౩౫౩ ॥ ఏషవింశతిభిర్వర్ణైశ్శృణు సప్తదశా
 క్షరమ్ । జ్ఞానాత్మనేపదంకుర్యాత్సంవిచచ్ఛబ్దమతఃపరమ్ ॥ ౩౫౪ ॥
 పదంప్రకాశాశయానా శాస్త్రరూపాయవైతతః । అనస్తశక్తయేస
 ర్వవ్యాపితేతదనస్తరమ్ ॥ ౩౫౫ ॥ జగన్మయాయతదను విశ్వరూ
 పాయవైపదమ్ । ఏకవింశతిభిర్వర్ణైశ్చరయముక్తోపరం శృణు ॥ ౩౫౬ ॥
 సత్సత్వపదమాదాయ గుహాశయపదంతతః । తతఃపరమహంసాయ
 తతోమానసచారిణే ॥ ౩౫౭ ॥ న్యూనవింశత్యక్షరస్త్రేవతతోయజ్ఞ
 మూర్తయే । పదమాదాయతదను విశ్వానస్తర్వర్తినేతువై ॥ ౩౫౮ ॥
 తతోభువనశబ్దంతు వరాహాయపదంత్యథ । విభూతిస్వామినేచేతి చ
 తుర్వింశాక్షరస్త్రయమ్ ॥ ౩౫౯ ॥ సమోభగవతేదద్యాత్తతోవై
 బడబాగ్నయే । జగజ్జలేష్ఠనపదం ప్రదీప్తం పదమేవతు ॥ ౩౬౦ ॥ వీ
 ర్యాయఫణ్తదస్తేతు ఏతత్సభ్యస్త్రయం స్మృతః । సర్వాస్తశ్చా
 రితేదద్యాత్ప్రసన్నపదమేవచ ॥ ౩౬౧ ॥ మూర్తయేథ పదంచైవ
 దద్యాద్ధర్మాత్మనేపదమ్ । షోడశాక్షరమేతద్వైఅతోగుహ్యమతశ్శృ
 ణు ॥ ౩౬౨ ॥ సర్వవిద్యేశ్వరాయాథ దద్యాద్వాక్పతయేతతః ।
 పదంపదవదాదాయ తతోవాగ్విభవంత్యితి ॥ ౩౬౩ ॥ న్యూనవిం
 శాక్షరోహ్యవత్సవరం కథయామి తే । యోగైశ్వర్యప్రదాయా
 థ యోగనిదౌరసాయవై ॥ ౩౬౪ ॥ నీరదాయ పదందద్యాద్భ
 గవజలశాయినే । త్రిరప్తవర్ణసభ్యస్త్రయమేకాధికస్తువై ॥ ౩౬౫ ॥
 ఋగవత్పదమాదాయ అనస్తబలశక్తయే । తేజోమయాయ భువన
 భృతేథద్వైక్షరంపదమ్ ॥ ౩౬౬ ॥ తదస్తేవినియోక్తవ్యం పదంచై

(౧౨౫) త్రయోవింశత్యాయే మన్తొద్ధారప్రకాశః ౪౯౬

కచ్చపాశ్చనే । వడ్వింశార్థక్రమంవిధి మన్త్రం మన్త్రవిదాంపర ॥
 యజ్ఞాజ్ఞదేహాయాదాయ మహాపదమతఃపరమ్ । వరాహాయ తతో
 దద్యాత్పురాణపుగుహాయవై ॥ ౩౬౯ ॥ దద్యాత్తతఃప్రజాశబ్దం
 తదనై పతయేపదమ్ । చతుర్వింశాక్షరంమన్త్రమేతన్నన్త్రవిదాం
 పర ॥ ౩౭౦ ॥ నమోభగవతేకృత్వా నారసింహాయవైతతః । తే
 జోనిధేపదందద్యాత్పదంహనహనైవ ॥ ౩౭౧ ॥ తతోవికర్మజా
 త్యంవై శబ్దంపశ్చాక్షరంభవేత్ । దుష్కృతంహి తదన్తేనై సప్త
 వింశాక్షరస్త్వయమ్ ॥ ౩౭౨ ॥ ఆదాయామృతమూర్తైవై తతో
 జ్ఞానపరాశ్చనే । నర్వేశ్వరాయభగవన్నూనవింశాక్షరస్త్వయమ్ ॥
 ఆదాయపుణ్డరీకాక్షపదంవై పరమేశ్వర । తతస్సకలశబ్దంతు సుఖసౌ
 భాగ్యవైపదమ్ ॥ ౩౭౪ ॥ నిధేవాశ్చితశబ్దంతు తతస్సిద్ధిప్రదేతి
 వై । పదంచాఖిలమఃఖత తతస్తుశమనాగ్నయే ॥ ౩౭౫ ॥ ఆనన్దసు
 న్నైరపదం తతోలక్ష్మీపదంన్యసేత్ । పతయేశబ్దముచ్చార్య పశ్చా
 శ్చార్ణంత్రిరుజ్ఞుతమ్ ॥ ౩౭౬ ॥ సదసత్పదమాదాయ మూర్తయేతదన
 న్తరమ్ । విశ్వోత్తమాయతదను తతోఽమృతనిధేతువై ॥ ౩౭౭ ॥ పో
 డశార్ణస్త్వయంమన్త్రోక్తక్షకాస్తాశ్చనేవిభో । పురుషోత్తమాయ
 శబ్దంతు తతోప్రతిహతేతివ ॥ ౩౭౮ ॥ శక్తయోభవదందద్యాత్సర్వే
 శ్వరపదంతతః । సమగ్రాగ్రహయేత్యత్ర నివారణతతఃపరమ్ ॥ ౩౭౯ ॥
 సప్తవింశాక్షరోమన్త్రోక్తశ్చాతఃపరంశృణు । నియన్త్రై పదము
 ద్భృత్య తదనై విశ్వహేతవే ॥ ౩౮౦ ॥ పరబ్రహ్మసమేతంచ సేతవే
 గునునన్తరమ్ । మన్తొద్ధిరప్తవర్ణశ్చ కథితోయం తతఃపరమ్ ॥
 పదమప్రతిమేత్యాకౌ ప్రభావం తదనన్తరమ్ । మహావిభూతే తదను
 మహామాయాపదంతతః ॥ ౩౮౨ ॥ అభదర్భకశబ్దంతు తదన్తేతాలక
 తవే । చతుర్వింశాక్షరంమన్త్రస్త్వయముక్తస్సమాసతః ॥ ౩౮౩ ॥
 శాస్తాశ్చనేపదందద్యాత్తదవైభవవిన్యసేత్ । నియమాశ్రయాయ

తద్దద్యాత్పరమప్రదయాయచ ॥ ౩౮౪ ॥ నారాయణాయశబ్దతు
 పూర్వసంఖ్యాసమంస్తృతమ్ । భవభక్తపదంబైవ కారితే తదనంతర
 మ్ ॥ ౩౮౫ ॥ తతోభగవతేశబ్దం దత్తాత్రేయాయవైతతః । ఎన్ద్రా
 శ్రమపదంచాథ ధర్మశబ్దనుతఃపరమ్ ॥ ౩౮౬ ॥ పరిగ్రహాయ ప్రణవ
 మస్తావింశాక్షరఃస్తృతః । సలూకమాయామాయేతి సర్వజ్ఞాయ ప
 దంతతః ॥ ౩౮౭ ॥ (శబ్దం విశ్వాత్మనేచాథ వినులేతి పదంతతః ।
 సర్వేశ్వరాయ న్యగోధ శయనాయ పదంతృతః । త్రయోవిం
 శత్యక్షరశ్చ తృత్యమన్యం నిబోధతు ॥ ౩౮౮ ॥ భూతశబ్దనుధా
 దాయ భావనాయ పదంతతః ।) శబ్దం విశ్వాత్మనేచాథ వినులేతి ప
 దంతతః ॥ ౩౮౯ ॥ నికేతనాయ తదను కన్ధరాయ పదంతతః । అ
 యం వింశతిభిర్వజ్రేన్ద్రస్వస్థితైర్మత్త్రైరాటస్తృతః ॥ ౩౯౦ ॥ విష్ణు
 వేపదమాదాయ నిరస్తాస్త్రాయవైతతః । పదంబ్రహ్మనుయానా
 థ జటినే దణ్డినేతతః ॥ ౩౯౧ ॥ దద్యాద్విదితశబ్దంబై తదవైవిభవా
 యచ । షడ్వింశార్ణ స్త్రయంనున్త్రస్థిపరనుస్తాన్నిబోధతు ॥ ౩౯౨ ॥
 సర్వశబ్దనుధాదాయ వ్యాపితేతదనంతరమ్ । పదంసహస్రస్త్రింషె
 చ దద్యాత్పంచాక్షరంశుభమ్ ॥ ౩౯౩ ॥ త్రివివ్రమాయాథపదం త
 తోపరిమితాయవై । ప్రభావాయ పదందద్యాత్త్రయోవింశాక్షరః
 స్తృతః ॥ ౩౯౪ ॥ నరనాథాయశబ్దంతు పురుషప్రవరాయవై । ఆ
 త్మధ్యానపరాయేతి గాయత్రై ద్విక్షరంతతః ॥ ౩౯౫ ॥ ఏకవింశా
 క్షరంనున్త్రస్తృతోన్యనువధారయ । నారాయణాయశబ్దంతు ద
 ద్యాన్నిరతివైపదమ్ ॥ ౩౯౬ ॥ శయానస్థనుయాయేతి పదం నిరభి
 మానవై । పదసక్తాయ తదను పంచవింశాక్షర స్త్రయమ్ ॥ ౩౯౭ ॥
 పరాయపదమాదాయ తతోవై పరమాత్మనే । యోగేశ్వరాయ హర
 యే మన్త్రాయం షోడశాక్షరః ॥ ౩౯౮ ॥ సప్తార్ణం పదమాదాయ
 ప్రాణ్మనుఃపరమాత్మనే । కృష్ణాయశబ్దం తదను కమలం త్ర్యక్షరం

తతః ॥ ౩౯౯ ॥ దశశబ్దంతువితతం నేత్రాయ తదనంతరమ్ । బృహ్మ
 స్థాయబ్రహ్మణైవై అష్టావింశాక్షరస్త్యయమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ భగవత్పద
 మాదాయ యుగాంతదహనేతిచ । దృష్టయేకపదందద్యాశ్చసారప
 దమేవహి ॥ ౪౦౧ ॥ బద్ధవిచ్ఛేదకరైవై ద్వావింశాక్షరస్త్యయం
 స్మృతః । దద్యాద్విశతశబ్దై పరమార్థపదంతతః ॥ ౪౦౨ ॥ పదం
 చతుర్థార్థయై చతుర్థతిమయాయచ । శరశాక్షాభ్యుతేదద్యాచ్ఛ
 రదిన్దీవరశ్చమే ॥ ౪౦౩ ॥ తతోభగవతేదద్యాదభిరామపదంతతః ।
 శరీరాయ పదంనైవ శ్చష్టశ్రింశాక్షరంస్త్యయమ్ ॥ ౪౦౪ ॥ దద్యా
 ద్విశతశబ్దంనై పరమార్థపదంతతః । తతోవేదవిదేశబ్దం విమషేచ్యా
 పకాయచ ॥ ౪౦౫ ॥ ప్వామింస్తదనువేదద్యాద్విశ్వాక్షరంచాపం
 పదమ్ । అయంవింశతభిర్వక్షేరుక్తస్సన్యమతశ్శృణు ॥ ౪౦౬ ॥
 దద్యాద్గుడశబ్దంతు తదనైవాచావేతిచ । సర్వశస్త్రాస్త్రోద్ద్యతేతి
 శనుయాశుః మేనచ ॥ ౪౦౭ ॥ తతోధునధునాదాయ కర్మబద్ధాం
 స్తతోచ్ఛరేత్ । ధర్మ పాహితతోదద్యాజ్జహ్యధర్మంతతోద్ధరేత్ ॥
 చతుస్త్రింశాక్షరోనుస్త్రీ పవనత్రాన్యన్యోఃపరమ్ । సంహారమూ
 ర్తయశబ్దం కాల్యైశ్చానరార్పితే ॥ ౪౦౮ ॥ పాతాళశయనాయే
 తి శ్చజ్ఞాననిగళేవై । నిచయంహనపిప్సాశఃప్రణవం తదనంతరమ్ ॥
 పశ్చత్రింశాక్షరంహేమ సర్వసిద్ధికరఃస్మృతః । ప్రణవాలజ్ఞాతా
 స్సర్వై ననుసారంభూషితాః ॥ ౪౦౯ ॥ సంస్కృతాఃపూజితా
 శ్చైవ ధ్యానజస్తా విశేషతః । తన్నాస్తియచ్ఛయచ్ఛన్తి భక్త్యా
 సత్కర్మాణాంభువి ॥ ౪౧౦ ॥ అథలాఞ్చనమన్తాగ్రాం శాస్త్రాగ్రాం
 లక్షణంశృణు । సహస్రదీధిపదం దద్యాచ్ఛురితవైతతః ॥ ౪౧౧ ॥
 విగ్రహాయ దశాక్షరంచ త్ర్యధికం మకుటస్యచ । ఆదాయవాఞ్ఞేశ
 పదం తదసిధ్యప్రదాయవై ॥ ౪౧౨ ॥ మహాచింతాపదందద్యాత్మయే
 తదనంతరమ్ । విధిపశ్చదశాక్షరంచ దశాక్షరమపరంశృణు ॥ ౪౧౩ ॥

సర్వలక్షణశబ్దంతు తతస్సంపన్నోదాయవై । సౌభాగ్యశబ్దమూ
 దాయ జననిత్ర్యక్షరంతతః ॥ ౪౧౬ ॥ నర్వప్రదేశుతదను అయ
 మేవదశాక్షరమ్ । పౌణాత్మనేకసత్యాని విధిసప్తాక్షరంశ్చదమ్ ॥
 కాలకర్తైర్భవకాగ్నియ ఫడప్తార్థం ప్రకీర్తితమ్ । విశ్వాత్మనే వదం ద
 ద్యాత్మతోవిశ్వప్రదాయచ ॥ ౪౧౭ ॥ నవాక్షరమిదంవిధి పరిమ
 స్తాక్షరంశ్చణు । సమాదాయవదంవిద్యే తతోవిద్యేశ్వరార్చితే ॥
 పౌక్ శబ్దమూతామేకుయాచ ఘృణాయాప్తాక్షరఃస్పృగః । వదం
 రసనిధేకుయాద్భినుశబ్దనుతఃపరిమ్ ॥ ౪౧౮ ॥ భీషణాయ తద
 స్తేవై దశాక్షరమిదంస్పృతమ్ । పౌగ్గుననాధిపతయే స్తస్ఫుగూ
 తాయవైపదమ్ ॥ ౪౧౯ ॥ త్రయోదశాక్షరంవిధి తతోన్యమవధార
 య । పదమిద్రియకౌశాయ ఇష్వస్త్రాయదశాక్షరమ్ ॥ ౪౨౦ ॥
 కల్పాన్తానిలఘోపాయ పిచ్యుస్థిసితవైపదమ్ । ప్రభాయ పోడశా
 క్షంతు నవాక్షరమతశ్చణు ॥ ౪౨౧ ॥ మహామాయావదం దద్యాద్వి
 ష్టనన్దద్వయంతతః । ధ్వంసినే వదమాదాయ పతశ్చభ్యం పరం శ్చ
 ణు ॥ ౪౨౨ ॥ సర్వాస్త్రగ్రసనాదాయ పరాయతదనన్తరమ్ । స
 వ్రాపకాయశబ్దంతు దర్పవిధ్వంసినేతతః ॥ ౪౨౩ ॥ ఏకాదశాక్షరం
 విధి నవాక్షరమథౌచ్యతే । అజ్ఞానఖణ్డనవదం పరాయతదనన్తరమ్ ॥
 త్రైలికాక్యమోహనవదం మూర్తయేతు నవాక్షరమ్ । సర్వాకర్షణ
 కరపదం మహామాయామయేతివై ॥ ౪౨౪ ॥ ద్వాదశాక్షరసభ్యస్త్వ
 నవాక్షరమథౌద్ధరత్ । పౌగ్గిణిత్తశబ్దంతు తదస్తేవినియోజ్యచ ॥
 పరాక్రమాయశబ్దంతు సప్తాక్షరమతశ్చణు । దర్పవ్రశమకర్తైతు
 పశ్చార్థం పనిబోధవై ॥ ౪౨౫ ॥ తేజోమాలినీచేత్యేతే ద్వావింశ
 త్యనుకీర్తితాః । పౌగ్విదాద్యన్తసంరుద్ధా స్వనామవదభూషితాః ॥
 సఖ్యోనిస్తాక్షరస్యై దద్యాగ్నింజ్ఞాపదంసదా । చక్రవచ్చస్త్ర
 మస్త్రాణాం కుర్యాత్పామావసానకమ్ ॥ ౪౨౬ ॥ క్రమాబ్ధతుర్దశా

(౧౨౬) త్రయోవింశేఽధ్యాయే శుక్రాద్ధారశ్రవణః ౨౦౮

నాంతు శక్త్యన్తానాంచ ఫలపదమ్ । అథవత్త్యై నృసింహస్యవిశ్వ
తామ్రుర్మనూత్తమమ్ ॥ ౪౩౨ ॥ వర్ణచక్రంతు పూర్వోక్తం సుగుప్తై
వసుధాతలే । ఉపలిప్తైతు సంలిఖ్య పూజయిత్వా యథావిధి ॥ ౪౩౩ ॥
సముద్ధరే తతోమన్త్రమునే కాదుభుతవిక్రమమ్ । ప్రణవం పూర్వమా
దాయ తదనైవినియోజ్యచ ॥ ౪౩౪ ॥ నవమం నాభివర్ణైభ్యస్తమా
ధ్వేకరాచ్చతుర్దశమ్ । తస్యోపరితదస్తవ్యవర్ణం గోళకవన్న్యసేత్ ॥
నమోఽస్తం వర్ణమేంద్రే వాచకం పరమాత్మనః । జ్ఞానాదయోగు
ణాష్టభ్యుగిప్రాగుక్తాహృదయాదయః ॥ ౪౩౬ ॥ తదర్థమేవ వర్ణం
తంహేధాసంలిఖ్యకేవలమ్ । ద్వితీయతుర్వవస్తేశ్చ ద్వాదశేనాన్తి
మేనచ ॥ ౪౩౭ ॥ చతుర్దశేనారాద్వర్ణాతక్రమాద్వైపినియోజయే
త్ । బీజవచ్చిరసాసర్వా లాఞ్చయేత్పిఞ్చసుంవినా ॥ ౪౩౮ ॥
సర్వేషాం ప్రణవంపూర్వం స్వసంజ్ఞానై నియోజ్యచ । స్వకీయా
జాతయశ్చాన్తై వాషడన్తాఃక్రమేణతు ॥ ౪౩౯ ॥ ఓన్నమోభగ
వతేనారసింహాయేత్యనేనతు । ద్వాదశాక్షరమన్తైః ప్రప్రత్వా వి
గ్రహవత్పురా ॥ ౪౪౦ ॥ సబాహ్యభ్యంతరస్థేన సాజ్ఞేనాద్యైన
పూజయేత్ ॥   *   *   *   *   *

ఇశ్రీపాఞ్చరాత్రైశ్చశ్వరసంహితాయాం

శుక్రాద్ధారవిధిర్నామ

త్రయోవింశేఽధ్యాయః.

నారదః — అథముద్రావిధింవత్త్యై శృణుభ్యం మునిపుజ్ఞ
చాః । ముదం కర్తాత్మతత్వానాం దదాత్యైమలయాజినామ్ ॥ ౧ ॥
ద్రావియన్తచదోషాణాం బాహ్యభ్యంతరచారిణామ్ । తేనముద్రా
సమాఖ్యాతా కృతస్యాపిచముద్రణాత్ ॥ ౨ ॥ తప్తాత్స్విభావికం
కృత్వా బద్ధంహృదయాననంపురా । స్వనస్వనతుమస్త్రైః పురే

ద్వాప్తం సదేవహి । ౩ ॥ చైతన్యేనానువిధ్యోయశ్శాఖాసంశ్చయ
యద్యపి । తత్రాపినున్త్రాత్రాధ్యక్షస్తతాగర్యం సంప్రయచ్ఛతి ॥
గన్ధదిగ్ధాకరౌకృత్వా ముద్రాబన్ధం సమాచరేత్ । మధ్యమానామికా
భ్యాంతు ద్వన్వయుక్తం కరద్వయాత్ ॥ ౫ ॥ పరాఙ్ముఖంచసుస్ప
ప్తం కృత్వాయోజ్యం పరస్పరమ్ । ఆమూలాన్నఖపర్యన్తం వైర
న్తర్యేణ యగ్నతః ॥ ౬ ॥ సముత్తానకరతల శేషాశ్చాఙ్గులయస్త
థా । అధరోత్తరయోగేన వామదక్షిణతస్తథా ॥ ౭ ॥ తర్జన్యా
మూర్ధ్వతోఽఙ్గుష్ఠై సంముఖే సంప్రసార్యచ । నివిష్టాహృదయేకా
ర్యా ముద్రేషామునిపుణ్ణవాః ॥ ౮ ॥ చాతురాశ్చార్చ్యనేయోజ్యా
సర్వసిద్ధిప్రదాయినీ । శిష్టా వికసితౌహస్తా యోజ్యౌచ మణిబన్ధనా
త్ ॥ ౯ ॥ తద్బాహుకూర్పరౌద్వౌచ నాభౌ సంరోధ్యదణ్డవత్ ।
ఈషద్వేదోఽయగ్నిశ్చాపదఢిద్ధ్వేతు తౌకరౌ ॥ ౧౦ ॥ గుప్తింకృ
త్వాతుయోజ్యేషా ముద్రారాధనకర్తవీ । మూర్తీనాం కేశవాదీ
నాం తతోఽన్యంశ్శాఖాద్యజాః ॥ ౧౧ ॥ శ్లేష్యసాణితలద్వేపా
జ్జుప్రంకుర్యాల్లతాగణమ్ । విముక్తమన్తరీకృత్య సహాఙ్గుస్థద్వయే
నతు ॥ ౧౨ ॥ మణిబన్ధద్వయంకుర్యాతుసగ్నమణిశ్చలమ్ । కర
య్యుగ్మంసగర్భంతు సద్వార్యస్వధియాచలమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఊరుమధ్యేని
షణ్ణేతు కుర్యాద్వై బాహుకూర్పరే । గుప్తాంకృత్వా ప్రయశ్నేస
బన్ధమప్యాస్సమాచరేత్ ॥ ౧౪ ॥ ఏషావిభవదేవానాం ముద్రేకా
వైభవీద్వజాః । ప్రణవేన ప్రయోజ్యేయం సహస్రాంశుసమప్రభా ॥
విశ్వత్రాతృనృసింహస్య ముద్రాద్వయమథోచ్యతే । ధ్యాత్వాత్రై
తాగ్నిరూపంతు దక్షిణాదఙ్గులత్రయమ్ ॥ ౧౫ ॥ స్పష్టమూర్ధ్వము
ఖంచైవజ్యేష్ఠాశ్రాంతా కనీయసీ । అభౌఖిలాధ్వరూపాచాప్యధ్యాతీ
తోఽగ్నిరూపధృక్ ॥ ౧౬ ॥ దేవోగుణత్రయాతీతస్తథామార్గత్ర
యాతిగః । ధమైశ్శూలతరైర్ముక్తో యోయంవ్యక్తో ధియార్హితః ॥

పరస్పరముఖాన్లిష్టా శాఖాకాన్తా పరస్పరమ్ । కింతువై దక్షిణం
 హస్తమూర్ధ్వంచాప్యపరేపరమ్ ॥ ౧౯ ॥ అవిద్యదలిసీహ్యేషా ము
 ద్రా పూర్వముదాహృతా । తతోహృదాదిమన్తాణాం ముద్రాప
 టగంతుకథ్యతే ॥ ౨౦ ॥ సంపుటం హృదయోద్దేశే బధ్వా హస్త
 ద్వయేనతు । నిరస్తరాభ్యాం శాఖాభ్యాం ముద్రేహిహర్తృధీప్య
 తా ॥ ౨౧ ॥ అఙ్గుష్ఠాది కనిష్ఠాంతం శాఖాయుగ్లం పృథక్పృథక్ ।
 పాన్తరం సంపుటాదస్తాణునిష్ఠాదౌ శథాభవేత్ ॥ ౨౨ ॥ శిరశ్శి
 ఖాతనుత్రాస్త్రునేత్రముద్రాయథాక్రమమ్ । హస్తా ముకుళితౌ
 కృత్వా న్యసేద్ధిరసేనుస్తరితః ॥ ౨౩ ॥ జ్వేయా కిరీటముద్రయం
 మాత్రాణ్ణాయశనన్నిభా । తతశ్శ్రీవత్సముద్రాతు పద్మముద్రేవకీ
 ర్తితా ॥ ౨౪ ॥ మధ్యమానామికాన్యూనా ముష్టివత్పాణిమధ్య
 గా । ఉభయోర్న్త స్తయోర్విప్ర పశ్చస్సుష్టిద్వయంతుయత్ ॥ ౨౫ ॥
 శ్లేషయోస్సనురధ్వైణ తర్జనాద్వేప్రసార్యచ । తతస్సంశ్లేషయే
 దగ్రాదఙ్గుష్ఠాగ్రే నియోజయేత్ ॥ ౨౬ ॥ మధ్యతస్త్వనీభ్యాంతు
 అన్యోన్యేనక్రమేణతు । ముద్రేహికౌస్తుభస్యాత్తా మాలాముద్రా
 ముఖోశ్యణు ॥ ౨౭ ॥ శాఖాస్తకం కరాభ్యాంయద్గ్రస్తమగ్రాదపూ
 రతః । సంశ్లక్ష్యంలన్బుచూనంచ ఉపవిష్టోధవాస్థితః ॥ ౨౮ ॥ కుర్యా
 ద్బాహుద్వయంవిప్ర ఊరుమధ్యావలమ్బితమ్ । మణిబద్ధావధౌస
 మృచ్ఛాలాముద్రాప్రకీర్తితా ॥ ౨౯ ॥ అఙ్గుష్ఠాసక్తతౌలగ్నౌ అఙ్గు
 ల్వావిరళాస్థితాః । పాద్మీహేషాభవేన్మద్రా పుష్టిసాభాగ్యదా
 యికా ॥ ౩౦ ॥ ముష్టినాగ్రాహయేద్వానుమజ్జుత్వం దక్షిణేనతు ।
 అఙ్గులీర్వానుహస్తాత్తు దక్షిణస్యాపరిన్యసేత్ ॥ ౩౧ ॥ వామతర్జని
 కాగ్రంతు అఙ్గుష్ఠాగ్రంచ దక్షిణాత్ । పరస్పరం సంముఖంతు సు
 శ్లిష్టం వినియోజయేత్ ॥ ౩౨ ॥ శక్థ్యైహి భవేన్మద్రా ఉత్తానా
 త్త యథాస్థితా । స్పష్టా ప్రసారితౌహస్తా పరస్పరనియోజితౌ ॥

భ్రమణావృక్తవత్తాతు చక్రముద్రేతి కీర్తితా । నాశినీ సర్వముఖా
 నాం ముద్రాణాం భేదినీపరా ॥ ౩౪ ॥ బహ్వాముష్టిం దక్షిణేన వా
 మాఙ్గుష్ఠస్య మూర్ధని । కృత్వైవం దర్శయేదేహ కామోదకార్యస్సు
 శోభనా ॥ ౩౫ ॥ గదాముద్రేతి విఖ్యాతా దోషవైన్యప్రసూర్తినీ ।
 ప్రసార్యా వామముత్తానా అఙ్గుల్యా విరళస్థితాః ॥ ౩౬ ॥ కార్య
 స్త్వాకుఞ్చితాప్రాస్తాదఙ్గుష్ఠం సేతువద్భవేత్ । సంముఖం తాసు
 సంలగ్నం కరశౌఖా సుమధ్యతః ॥ ౩౭ ॥ హృస్సంముఖాత్తు బధ్ని
 యాచ్ఛక్తిముద్రాం సుఖప్రదామ్ । ప్రాదిశిన్యాదితోపద్ధి కనిష్ఠా
 న్తం శ్రియాదిషు ॥ ౩౮ ॥ ప్రసార్యసంహితంకృత్వా పురాపాణిద్వ
 యంద్విజ । అనామా మూలదేశాధ్యానంగుహాగ్రద్వయం న్యసే
 త్ ॥ ౩౯ ॥ అధోముఖంతు పతితం మణిబద్ధస్య సంముఖమ్ । సుస్ప
 ష్టముద్భ్రాంతంలగ్నం పుచ్ఛవశాన్యసాయుగమ్ ॥ ౪౦ ॥ పక్షిరా
 జస్య ముద్రేహ కేవలస్య మహాత్మనః । సామాన్యా సర్వమన్త్రా
 గామేకాముద్రాజ్జలిఃస్పృతా ॥ ౪౧ ॥ స్వేనస్వేనతుమద్రేణ
 సంయుక్తం తాంప్రయోజయేత్ । దత్తేకరతలరక్త పఙ్కజేభాసా
 రంస్పర్శ ॥ ౪౨ ॥ ద్రవ్యాణి సంస్పృశేత్తేన ముద్రేహ దహనాత్మ
 కా । వామహస్తతలశ్వేతపఙ్కజే శశినంస్పర్శ ॥ ౪౩ ॥ ద్రవ్యా
 ణి సంస్పృశేత్తేన ముద్రేహ పాపాయనాత్మికా । గ్రథితా ద్వాకరా
 కృత్వా సుగ్లిష్టాచాప్యధోముఖా ॥ ౪౪ ॥ కనీయసా తదఙ్గుష్ఠాసుశ్లే
 షేణ నియోజ్యచ । మధ్యమాంగులియుగ్మంతు అన్యోన్యకరపృష్ఠ
 గమ్ ॥ ౪౫ ॥ విక్షిప్తానామికాయుగ్మం తర్జనీయుగళంతథా । ము
 ద్రేహ కామధేన్వాఖ్యా సర్వైచ్ఛా పరిపూరిణీ ॥ ౪౬ ॥ అథచా
 సనమన్త్రాణాం ముద్రాబద్ధస్తవక్ష్యతే । అధోముఖస్య వామస్య
 అనామా తర్జనీరూఢే ॥ ౪౭ ॥ ఆకుఞ్చస్య పృష్ఠలగ్నేతు మధ్యమా
 యాంతు సంస్థితే । తయోరథస్తాత్మధ్యాఖ్యామృజీప్సం కుర్యాదధో

ముఖమ్ ॥ ౪౮ ॥ కనిష్ఠికాతు సాఙ్గుస్తా కార్యాసుప్రసృతామునే ।
 అనంతాసనముద్రయమస్తానాస్యాంతోద్విజ ॥ ౪౯ ॥ సర్వం జగ
 దిదం హ్యేషా క్రోడీకృత్యచ వర్తతే । కరద్వయమసంలగ్నైకృత్వా
 తదనుయోజయేత్ ॥ ౫౦ ॥ ముఖేముఖం తర్జనీభ్యాం స్థి నముఞ్చేదభ
 మధ్యయోః । కుర్యాత్తాదృగ్విధంబద్ధం తంత్యక్త్వానామికాద్వ
 యే ॥ ౫౧ ॥ ఉపసంహృత్య తంచాపి ద్వే కనిష్ఠే నియోజయేత్ ।
 ప్రత్యేకబద్ధే సంలగ్నమంగుష్ఠయుగళం న్యసేత్ ॥ ౫౨ ॥ ధర్మాదే
 శ్చాప్యభిధాదెరిదంముద్రా చతుష్టయమ్ । తదూర్ధ్వస్థస్యపద్మస్య
 పాగ్నిస్తా మస్త్రయోగతః ॥ ౫౩ ॥ దక్షిణస్యతువాస్తస్య తర్జనస్య
 ఙ్గుష్ఠమేళనమ్ । కృత్వా తదనుతద్బద్ధం వికాస్యచ శనైశ్శనైః ॥ ౫౪ ॥
 సముద్ధానం పృథక్కుర్యాచ్చాఖాసంఘం పృథక్ స్థితమ్ । ధావత్ర
 యస్య ముద్రే హి గణేశాదేస్తథోచ్యతే ॥ ౫౫ ॥ వామహస్తకని
 స్థాద్యాస్థినస్త్వతలమధ్యగాః । తాసామంగుష్ఠతః పృష్ఠే తర్జనీ
 హ్నిర్నతాభవేత్ ॥ ౫౬ ॥ నాసావంశప్రదేశస్థా తతో దక్షిణపాణి
 నా । అంగులీత్రితయేనైవ ముష్టింబద్ధాతు పూర్వవత్ ॥ ౫౭ ॥ త
 ర్జనీం ద్విగుణీకృత్య అఙ్గుస్తాగ్రే నియోజయేత్ । హ్రీద్యతో దక్షి
 ãబాహుశ్చక్రే పేయభౌద్యతః ॥ ౫౮ ॥ విష్వక్సేనస్య ము
 ద్రే హి విశ్వబద్ధనికర్తవీ । సంముఖా సంపుటికృత్య ద్వాహస్తా సం
 ప్రసారితౌ ॥ ౫౯ ॥ వినియోజ్యోలలాటాగ్రే శిరసావనతేనతు ।
 గుర్వాదితృతయైవేషా ముద్రాచేతఃప్రసాదినీ ॥ ౬౦ ॥ కరద్వయం
 సముత్తానం నాభిదేశే నియోజయేత్ । వామస్య దక్షిణం పృష్ఠేము
 ద్రే హి సిద్ధసన్తతేః ॥ ౬౧ ॥ తదన్యేషాంతు సర్వేషాం ముద్రాస్య
 దక్షిణిర్ద్విజాః । రితైవపరివారాణాం ద్వారావరణవాసినామ్ ॥ ౬౨ ॥
 న్యమస్త్రయీక్తాచాన్యేషామర్చితానాం ధాత్రమమ్ । పునఃపు

వ్యవ్రాయోక్తవ్యాహర్షగ్రీధీశ్శిరసానహ ॥ ౬౩ ॥ పద్మాకారాకారా
 కృత్వా అంగుష్ఠేచ కనిష్ఠకే । సంమీల్యచాగ్రదేశాత్తు కర్ణికేవయథా
 ద్విజ ॥ ౬౪ ॥ తర్జన్యాదిత్రయం శేషమూర్ధ్వగంచకరద్వయాత్ ।
 అసంలగ్నంతు నిక్షిప్య ముద్రాగ్నేసంప్రకీర్తితా ॥ ౬౫ ॥ కిచ్చి
 దాకుఞ్చయేద్ధస్తం దక్షిణంహృదయోపగమ్ । అంగుష్ఠే విరళౌష్ణ
 ఘ్నా ముద్రాహ్యోవాహనేష్మతా ॥ ౬౬ ॥ ఉత్తానాసంహతౌ హ
 నీ కృత్వాఙ్గుష్ఠద్వయేనతు । స్వాం స్వాం కనిష్ఠాంవిమృజేదేషాప
 న్నిధిముద్రికా ॥ ౬౭ ॥ అనామయోర్మధ్యమయోః కుర్యాదుచ్ఛ్వాజ్ఞ
 సంతతః । సంస్తమ్యుసన్నిరోధౌచ ద్వాకృతౌ భవతస్తథా ॥ ౬౮ ॥
 పాణిభ్యామజ్జలింకుర్యాదీషద్వికసితంద్విజాః । ఏషాసాంముఖ్య
 ముద్రాహి సంముఖకురు తేఽభిభుమ్ ॥ ౬౯ ॥ ఖడ్గధారా సమాకారౌ
 విరళాంగులికాపుభౌ । అంగుష్ఠే దణ్డవత్కృత్వా ముష్టిబద్ధం శనే
 శ్శనైః ॥ ౭౦ ॥ కుర్యాత్కనిష్ఠికాదిభ్యోముద్రేషాప్యాద్విసర్జనే ।
 అనేనవిధినాముద్రాం యోబధ్నాతివిధానవిత్ ॥ ౭౧ ॥ తేనేదంము
 ద్రితం విశ్వం పునర్భవతిసిద్ధిదమ్ । అథప్రాగుక్తమన్త్రాణాం ధ్యా
 నంవత్సైక్రమాద్ద్విజాః ॥ ౭౨ ॥ ప్రథమం త్సైకిమూర్తైర్వైశ్శృణు
 భ్యం ధ్యానముత్తమమ్ । ధ్యేయఃపరౌజగన్నాథో దేవౌనస్తసమన్వి
 తః ॥ ౭౩ ॥ వరదాభయదేవైవ శంభవశ్రాజీరేనతు । త్రైలో
 క్యౌభృతిదక్షేణయుక్తఃపాణిద్వయేనతు ॥ ౭౪ ॥ శాస్త్రస్సంవిశ్విరూ
 పస్తు భక్తాసుగ్రహకామ్యయా । అనౌపమేయనవపుషా హ్యమూర్తే
 మూర్తతాంగతః ॥ ౭౫ ॥ విశ్వమాప్యాయయతాగ్రాన్త్యా పూర్ణేష్వప్న
 యుతతుల్యయా । రశ్మిభిర్భాసగ్రోయద్వస్సముద్రభిఃపీదిభిః ॥ ౭౬ ॥
 స్వమూర్తిభిరముక్తాభిరచ్యుతాదిభిరన్వితః । దీప్తిచుద్భిరమూర్తైస్తు
 సుధాకణ్ణోలనంకురః ॥ ౭౭ ॥ పూర్ణఆభరణైష్సర్వైర్నిర్వికారా
 ఘ్నీవిగ్రహః । తతస్సమప్తిపూర్వహస్యవత్సైక్రధ్యానమనుత్తమమ్ ॥

వెదక త్వేన భగవాన్ బ్రహ్మసంవలితాకృతిః । ప్రస్ఫువత్యర్ణికామధ్య
స్థిత్యావేద్యత్వమేతద ॥ ౭౯ ॥ స్వయమెవోపకారాయ కర్మిణాం
బ్రహ్మయాజినామ్ । పాగ్భాగాదుత్తరంయవద్గుణభేదేన లాక్ష్
లిక ॥ ౮౦ ॥ విభజత్యాత్మనాత్మానం వాసుదేవఃపరఃప్రభుః । అను
ష్ఠితస్వరూపస్తు పాగ్భాగే షడ్గుణాత్మనా ॥ ౮౧ ॥ బలసంవలితే
వైవజ్ఞానేనాప్రైధదక్షిణే । ఐశ్వర్యేణతుపీర్యేణ ప్రత్యగ్భాగే ప్ర
తిష్ఠితే ॥ ౮౨ ॥ తేజశ్చక్త్యాత్మనా సౌమ్యే సంస్థితఃపరమేశ్వరః ।
యద్యప్యరూపో భగవాన్ పూహోత్తాగుణలక్షణః ॥ ౮౩ ॥ అత్రా
పిపూర్వమెవోక్తం రూపమసోపవర్యతే । కింతుద్వితీయమూర్తై
ర్వై శుభపాణితలద్వయే ॥ ౮౪ ॥ స్ఫుటోరేఖామయశ్శుభ్రస్సవ్య
క్తం లాజ్వలంమహత్ । రిమ్యేషుణాతృతీయస్య దక్షిణశ్చిహ్నితఃక
రః ॥ ౮౫ ॥ శుర్యస్యాసినరెణైవ శ్శుభ్రాభ్యాం కరద్వయే । అవా
బ్జుభగకరవశామూర్ధ్వవక్త్రస్సృభావతః ॥ ౮౬ ॥ ఏతావతాలక్షణేన
వ్యక్తిధానంగతేనచ । భావస్థితినిబధ్నాతి పూహేఽప్రికసాధక
స్యశు ॥ ౮౭ ॥ పాదృశ్యాన్విష్టుణత్వాచ్చ సమత్వాచ్చ విశేషతః ।
శాస్త్రత్వాన్నిష్కర్షణత్వాచ్చ నభేదోవిద్యతేయతః ॥ ౮౮ ॥ గు
ణద్వయద్వయేనైవ యద్యపుక్తఃపురామయా । ఏకైకం భగవ
ద్రూపం ముఖ్యవృత్త్యా తథాపిహి ॥ ౮౯ ॥ చతుష్కమవశిష్టంయ
ద్గుణానాం సమవస్థితమ్ । యద్భజేతానువృత్తిచ ఏకైకస్యచ సర్వ
దా ॥ ౯౦ ॥ స్వప్నపూహాధ్యానమథశృణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
యేనాత్మా స్వప్నపవాత్మాకర్మిణామనుకన్పయా ॥ ౯౧ ॥ క్రమేణ
వ్యక్తతాంసీతో వాగ్వర్ణకమలాపరి । అభిన్నపూర్ణసాక్షుణ్యవిభవే
' నోపబృహితః ॥ ౯౨ ॥ భాభిస్సితాదిభిర్ద్రిష్టమభిన్నాభిర్నిరస్తరమ్ ।
అవలోక్యమలందేవముదితత్వేన తేజసా ॥ ౯౩ ॥ కర్ణికాగ్రం స
మాశ్రితగ్నదివగ్నం మన్త్రితనుంపునః । పశ్యేన్నయంస్వశక్త్యావై

కాలేనాలత్యమూర్తినా || ౯౪ || సంహరంతం తదూపం వ్యక్తం
 పూర్వోక్తలక్షణమ్ | ఏవం మన్త్రమయందేహముపసంహృత్య లా
 క్షలిక || ౯౫ || ఆమూలాత్కర్ణికాగ్రంచ సంపూర్ణాస్తే స్వతేజ
 సా | బ్రహ్మయూపస్వరూపేణత్వక్రమ్యస్వం మహామతే || ౯౬ ||
 సామ్యమూర్తిచతుష్కంతు సర్వదిక్స్త్రిపుతంచయత్ | ప్రాచ్యం
 న తేనవపుషా సూర్యకాన్త్యధికేనతు || ౯౭ || వ్యక్తిమభ్యేతి భగ
 వావాసుదేవాత్మనాస్వయమ్ | పద్మరాగసమానేన తేజసా తద
 నన్తరమ్ || ౯౮ || ఉదేతదక్షిణస్యావై ప్రభుస్సజ్జగద్వణాత్మనా |
 ఘృత్తాంశు రశ్మీసన్తప్త శతధానాధికేనతు || ౯౯ || రూపేణ పశ్యే
 మస్యాంచ వ్యక్తం ప్రమ్యమనంజ్ఞయా | శరద్ధగనసజ్జాశ వన్ద్యే
 న పరమేశ్వరః || ౧౦౦ || సమాన్తఉత్తరస్యాంచాప్యనిరుద్ధాత్మనా
 తతః | సంస్థానఆదిమూర్తిర్వే సర్వేషాంతు సమంస్త్పృతమ్ || ౧౦౧ ||
 సూర్యకొటిప్రభాస్సర్వే తేజసా కమలేక్షణ | దన్తజ్యోత్స్నావితా
 వ్రేస్తు ప్రకటీకృతదిబ్బుఖాః || ౧౦౨ || పూర్ణచన్ద్రాయితాకారాము
 త్రాహారాద్యలజ్జుతాః | లసత్పీయూషసద్భవైస్సంబరైస్స
 గ్నైరైరుతాః || ౧౦౩ || వరాయుధాద్యతక రాస్సవైశ్చిహ్నేర
 నుష్ణైతాః | లేఖాన్ధితైస్తు కల్పారైః పాదపత్రతలాజ్జితాః || ౧౦౪ ||
 సముగ్నజనసన్తాప శమనవ్యవృతాననాః | కరుణాపూర్ణహృదయా
 జగదుద్ధరణాద్యతాః || ౧౦౫ || స్వదేహతేజస్సంభూత జ్వాలా
 పంజ్జలమధ్యగాః | ఏవమేవైషభగవాన్ సన్తర్ష్యపాత్రికప్రియో
 గతః || ౧౦౬ || ఏకైకేనతుభాగేన ప్రాభవేన క్రమేణతు | పునరే
 వానిరుద్ధాది ప్రాజ్ఞార్థ్యన్తం మహామతే || ౧౦౭ || క్రమాన్ని
 రన్తరైరోఽనైరభ్యర్చ్య పరమేశ్వరమ్ | ప్రణవద్వితయేవైవ బు
 ధ్యాతు సువిశుద్ధయా || ౧౦౮ || ఆప్యయాభ్యేనవిధినా హృద్యా
 గనిరతైర్బుధైః | తతస్తు జాగ్రద్వ్యూహస్య వత్సై ధ్యానక్రమం

(౧౨౮) చతుర్వింశేభ్యామేనున్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౦౯

ద్విజాః ॥ ౧౦౯ ॥ అనన్తసరసిత్తాన్తైః పశ్రాన్తం యన్తహమతే ॥
అకారాక్షరమూలంతు నిత్యంసర్వాశ్రయామ్బుజమ్ ॥ ౧౧౦ ॥
అకారాక్షరనాశంతు శేవసర్వాన్తపల్లవమ్ । దిగప్తకం సమాశ్రిత్య
యత్తుశిష్టశివక్రవత్ ॥ ౧౧౧ ॥ తత్పత్రమధ్యేభగవాన్ జాగ్రత్సం
జ్ఞైః పదైర్వభ । యప్తవ్యో భావనీయశ్చ యథా తదధునోచ్యతే ॥
పరఃప్రణవబీజేన సంపూర్ణస్సేనతేజసా । స్థితిస్తావకర్ణికోద్ధావచ
కేసరాన్తర్నిరీక్ష్యచ ॥ ౧౧౩ ॥ తతఃప్రణవపూర్వంతు బ్రహ్మబీజచ
తుప్తయాత్ । కదమ్బపుష్పసదృశాన్తరీదిశతసంజుగలాత్ ॥ ౧౧౪ ॥
దిక్రూపేణాదితంభ్యామేద్విభాక్షూర్తిచతుష్టయమ్ । సువ్యక్తలక్ష
ణంమాన్త్రం విభవేనాన్తరంబహిః ॥ ౧౧౫ ॥ స్ఫులిక్లకణతుల్యేన
సముచ్ఛాతేనవైపరాత్ । వాచకాన్తర్నివిష్టేన వ్యక్తతామాగతే
నచ ॥ ౧౧౬ ॥ తత్రాద్యం భగవద్రూపంహిమకున్దైస్తుకాన్తిమత్ ।
చతుర్భుజం సౌమ్యవక్త్రం పుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ పీతకా
శేయవసనం సువర్ణధ్వజశోభితమ్ । ముఖ్యదక్షిణహస్తైఃసభీతానామ
భయప్రదమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ విద్యాకొశస్త్ర వామేన సజ్జహీతశ్చ శఙ్ఖ
రాత్ । వృష్టగైహ్యపరస్మిన్స్త్ర ప్రోద్యతం వృదక్షిణోపరి ॥ ౧౧౯ ॥
తథాపిధేగదావామే నిచన్తా వసుధాతలైః । సింహారశిఖరాకాంమె
కవక్త్రం చతుర్భుజమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ అతిసీపుష్పసంజాగత వాసోభృ
త్తాలలాఞ్ఛనమ్ । ముఖ్యేన పాణియుక్తేన తుల్యమాద్యస్యవైచి
భోః ॥ ౧౨౧ ॥ సీరం తవృక్రహస్తైస్య ముసలంతు గదాకరే ।
ప్రావృణ్ణిశాసముదితఖద్యోతచయదీధితిః ॥ ౧౨౨ ॥ రక్తకాశేయ
వసనం ముకరధ్వజశోభితమ్ । పకవక్త్రం చతుర్బాహుం తృతీయం
పరమేశ్వరమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ ముఖ్యహస్తద్వయంచాస్య ప్రాగ్విద్యే
యంనుహమతే । వామేపరస్మిన్శౌర్ణ్యంచ దక్షిణేబాణపఞ్చకమ్ ॥

అజ్ఞానాద్రిప్రతీకాశంసుసితాన్బరవేష్టితమ్ । చతుర్భుజంవిశాలాక్షం
 మృగలాఞ్చనభూషితమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఆదివత్పాణియుగళమాద్యమ
 ప్యాపిక్కిర్తితమ్ । దక్షిణాదిక్రమేణాథ ద్వాభ్యాంవై ఖడ్గఘటకా ॥
 వనమాలాధరాస్పర్శే శ్రీవత్సకృతలక్షణాః । శోభితాఃకాస్తభేనేన
 రన్నరాజేనవక్షసి ॥ ౧౨౬ ॥ కిరీటమకుటీరమైర్హారకేయూరనూ
 వురైః । లలాటతలకైశ్చిత్రేస్ఫురన్మకరకుండైః ॥ ౧౨౭ ॥ ప్రస్ప
 రైర్విచిత్రైర్ద్యైర్వకర్పూరాద్యైర్విరెపరైః । రమ్యైరలజ్జాతా
 వైష్ణవభావనీయాస్సదేవహి ॥ ౧౨౮ ॥ పునరప్యయమోగేనపా
 నుదజ్జధ్యమేదరే । సితకృష్ణైవవపుషా అనిరుద్ధంత్వరేస్పృభుమ్ ॥
 ఉదగ్విశ్విమనుభ్యస్తే ప్రమృన్నం భావయేచ్ఛదే । రూపేణకృష్ణ
 పీతేన అప్యయానసరైశ్చురై ॥ ౧౨౯ ॥ ప్రత్యేక్ష్యక్షిణమభ్యస్తే పీత
 రక్తవపుర్ధగమ్ । స్వరేత్సజగద్గుణం దేవం ప్రశీసోగ్గత్రయఃకౌ ॥
 మధ్యేపాగ్గక్షిణపాశ్చ సితరక్తేనతేజసా । వాసుదేవో జగన్నా
 థో భావనీయోమహామతే ॥ ౧౩౦ ॥ అథశుద్ధాశయత్నేన స్ఫుటి
 కోపలవద్విభుః । స్థానభేగం సమాపాద్య సచకాద్విద్వయాశ్చివై ॥
 గృహ్లాతిశబళంయూపముపసంహారలక్షణమ్ । అభేదేనాదిమూర్త్యైస్స
 సంస్థితం వటవీజవత్ ॥ ౧౩౧ ॥ సర్వక్రియావినిర్ముక్తమమూర్తంప
 రమార్థతః । చాతురాత్యంతనాద్యంవై శుద్ధసా విత్తయంమహత్ ॥
 వహ్నియైర్మోస్తుసహస్రాభిమానస్సప్తస్థలక్షణమ్ । బీజం సర్వక్రియా
 శాంయద్వికల్పానాం యదాస్పదమ్ ॥ ౧౩౨ ॥ చాతురాత్యంత
 తద్విద్విద్వితీయమమలక్షణం । నిత్యనిత్యాకృతిధరం తేజసాసూర్య
 వర్చసమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ భిన్నంసితాదిభేదేన ఉద్ధావధస్సంస్థితేనచ ।
 కైవల్యభోగఫలదం భవబీజక్షయజగరమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ చాతురా
 త్యం తృతీయంతు సుధాసర్వోహసుధరమ్ । స్థితుత్పత్తిప్రళయకృ
 త్సర్వోపకరణాన్వితమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ సముదే

చతుర్వింశేభ్యాయే చుత్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౧౬

త్యస్తమెతిచ । చతుర్థంవిద్ధిశద్యస్యవిశ్వంతిష్ఠతిశాసనాత్ ॥ ౧౪౧ ॥
 యత్రైసితాదికంరూపం చతుర్థా యత్యుత్తేయగే । రక్తాద్యం సిత
 నిష్ఠంచ త్రైతాయాంహి మహాసుతే ॥ ౧౪౨ ॥ పీతంకృష్ణం సితం
 రక్తం సంప్రాప్తై ద్వాపరేయుగే । కలౌకృష్ణం సితంరక్తం పీతం
 చానుక్రమేణతు ॥ ౧౪౩ ॥ యుగసద్ధ్యాచతుషీగుతువిభర్తిపరమే
 శ్వరః । విభిన్నమూర్తిసామాన్యం రూపంయన్తన్నిబౌధమే ॥ ౧౪౪ ॥
 సితంరక్తం కృతానైతు రక్తపీతసుతజపరమ్ । పీతంకృష్ణంచ తదను కృష్ణ
 శుక్లమనంతరమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ భేదఃప్రాగుద్భవైజ్ఞేయ ఆయుధాన్పు
 రూఞ్చైవైః । ససుత్పాదవ్యభాకేన విభాగోత్రావధార్యతే ॥ ౧౪౬ ॥
 తాన్తు కేశవాదీనాం భ్యానంవత్సేమునీశ్వరాః । సర్వగంపరశం
 జ్యోతిరమూర్తమనులంహయత్ ॥ ౧౪౭ ॥ సపవనాసుదేవేతి మ
 త్పాదమగ్నగ్యజేష్ఠః । చేతసాన్మృతసజ్జాతేక్షుప్తాద్దేవేతి
 ప్రభుప్రభుమ్ ॥ ౧౪౮ ॥ పశ్చాత్తమనులంధామ భ్యాయేన్మాన్తేన
 నశ్వరమ్ । శ్రోత్రేణిహూర్పిణికరం సానుకమ్మనుమాపసమ్ ॥ ౧౪౯ ॥
 దక్షిణేనశుభానైన భక్తానామభయప్రదమ్ । పుష్పభరణవిస్త్రాభ్యం
 శభ్రవక్రదృశాన్వితమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ తతస్తస్తాత్తువైధామ్నో యుగ
 పన్నిస్సృతంస్త్రుతమ్ । మహత్స్ఫులిగ్దనజాగశం సమూహంసతతో
 దిశమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ తేనచాక్రమరాబ్రవ్తం సమాకాన్తంచ భావయే
 త్ । అథవ్రత్యేకతేజ్జంశాదుద్యూతం భావయేత్క్రమాత్ ॥ ౧౫౨ ॥
 శ్రయంత్రయం సితాద్యంచ కేశవాద్యం చతుర్ముఖమ్ । దక్షిణో
 త్తరపాణిభ్యాం పృథ్వీకేశవాదిషు ॥ ౧౫౩ ॥ యుగ్మం యుగ్మం
 పరిజ్ఞేయం క్రమేణార్థగతంత్యదమ్ । శభ్రవక్రకంపిద్యా సాచశ
 ఙ్గోగదామ్బుజమ్ ॥ ౧౫౪ ॥ తచ్ఛక్తిస్సకంపిద్యావృష్ణవక్రం గ
 దాత్వరీ । గదాచక్రం కంపవత్తం చక్రంశభ్రస్తతోగదా ॥ ౧౫౫ ॥
 తద్వహ్మయోగ్రసంస్థాభ్యామధరస్థం ద్వయంద్వయమ్ । జ్ఞేయం

దామోదరాస్తానాం ద్వాదశాంతమిదంశృణు ॥ ౧౫౬ ॥ పద్మం
గదాధ్వనిశృంగం తత్పదం హేతిరాత్థవిని । గదావక్రంచ తద్వి
ద్యా పద్మంశఙ్ఖశృంగసౌముజమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ పద్మధ్వనిగదాశఙ్ఖసవి
ద్యామ్బుగుహంతర్గతమ్ । భూయోధామగణాత్తప్తాస్సంస్తృణిస్తస్మ
తంమహత్ ॥ ౧౫౮ ॥ కేశవాదివిభాగైశ్చత్రయాద్యంచ త్రయం
త్రయమ్ । కమలాదిత్రయేణైవ త్వన్యోన్యత్యేనలాఙ్ఘితమ్ ॥ ౧౫౯ ॥
బద్ధపద్మాసనస్థంచ దిగ్విదితుచసంముఖమ్ । సంపీజయత్తు వినయా
చ్ఛామరేణసితేనచ ॥ ౧౬౦ ॥ దేవీద్వాదశకంచైవ తాపాం రూప
మథోచ్యతే । పూర్ణచంద్రాననాస్సర్వాస్సర్వర్తుకుసుమాన్వితాః ।
సర్వలక్షణసంపూర్ణాస్సర్వాభరిణభూషితాః । ఏమృమాభంత్రయం
త్వాద్యమపరంచమృకప్రభమ్ ॥ ౧౬౧ ॥ ప్రియఙ్గుమజ్జరీశ్యామం
గృతీయం దేవతాత్రయమ్ । చతుర్థం త్రితయంధ్యామేజ్జాతిపుష్పస
మప్రభమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ ఆద్యానాంకమలంపాణావనయస్యాం హే
తిరాటకైరే । శఙ్ఖంధ్యామేత్తృతీయస్యామేనంధ్యామేత్త్రీమృత్రి
మృ ॥ ౧౬౩ ॥ తతోవిభవదేవానాం ధ్యానంవక్ష్యేద్విజౌత్తమాః ।
వైభవీయోమహాబుద్ధే దేవతానిచయోమహాన్ ॥ ౧౬౪ ॥ యథా
త్రిపైమయాపూర్వమైకైకం విద్ధితం త్రిధా । చతుర్థాం యుగసప్త
నాం యుగానాంచ తతైవహి ॥ ౧౬౫ ॥ విశ్వవిష్ణవదోమాణాం వి
నాశాయసముద్యతమ్ । సితరక్తాదిరూపేణ జ్వలదస్త్రకరాజీత
మ్ ॥ ౧౬౬ ॥ కార్యారమ్భే తథామధ్యే హ్యవసానేతుసర్వదా ।
సద్భక్తైరూపమాత్మీయమేకపవత్సనేకధా ॥ ౧౬౭ ॥ శ్రేయసే స
ర్వకాలానాం స్థూలం తత్కామరూపభృక్ । ఆనుద్యతేన వపుషా
కుశ్లేస్తుభవభేనచ ॥ ౧౬౮ ॥ వీరాసనాదివాచైవ స్థితంముదితిమాన
సమ్ । వీలావిభృతసర్వాస్త్రం సౌమ్యవక్త్రమనాకులమ్ ॥ ౧౬౯ ॥
ధియాదోషగణంసర్వం ధ్వంసంతం తంచమోక్షిణమ్ । తద్వ్యక్తం

(౧౨౯) చతుర్వింశేధ్యాయేనున్త్రీమూర్తిధ్యానాదిప్రకారః ౫౧౩

శాన్తసంజ్ఞంచ రూపం రూపవతాంవర ॥ ౧౨౧ ॥ ప్రకాశయతి
సవ్యర్గం సమాధినిరతాన్తనామ్ । తేజోమయంయత్తద్రూపం వైభ
వంశాన్తసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ ఉపాసకానాంభక్తానాం సర్వైసర్వ
ఫలప్రదాః । విశాఖయూపోభగవాన్ స్వయంవిశ్వసిస్సృతయా ॥
అభ్యుత్తేణ స్వరూపేణ సముదేత్యేకపవహి । మహిమానంతుని
శ్శేషం శుద్ధంసంవిత్పురస్కరిమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ ఆదాయాద్య పదస్థస్య
చాతురాశ్చ్యస్యవైవిభోః । తథాచాధారభూయిష్ఠం దేవానాం చే
ష్టితంహియత్ ॥ ౧౨౪ ॥ సితాదయఃకాన్తయోయశ్రాద్ధికంచ మ
హానుతే । సలాశ్చనం వైభవీయంసాయుధం బీజమెవతు ॥ ౧౨౫ ॥
జ్ఞానాద్యం గుణషటకంచ తదుక్తాశ్చక్తయోఽఖిలాః । అణిమాద్య
ష్టకంచైవ స్థితుశ్చత్తిలయోదయాః ॥ ౧౨౬ ॥ శక్తిస్సావతురాత్మీ
యాత్వేత్వరీత్యభిధీయతే । యథారకీరణవ్రాతం త్యక్త్వా తే
జఃకణోమహాన్ ॥ ౧౨౭ ॥ స్వకారణం వివాసర్వమాపూరయతి
గోచరమ్ । స్వాతన్త్ర్యాత్పరిపూర్ణత్వాత్తద్వస్సవరమేశ్వరః ॥ ౧౨౮ ॥
విహాయవాసుదేవాద్యం మూర్తిశాఖాచతుష్టయమ్ । వైభవీయస్య
యూధస్య పతిత్వేనావతీష్ఠతే ॥ ౧౨౯ ॥ సంభూతిస్థితిసంహారభా
గైకైవల్యలక్షణమ్ । పెరియవైవిధియాచక్రం పక్షాంబుమిదముత్త
మమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ స్మర్యస్యపదస్థస్సస్వబీజేనామలాత్మనా । ఆమూ
ర్థతోఽఘ్రివర్యంతం తదీయం గాత్రమణ్డలమ్ ॥ ౧౩౧ ॥ రత్నవద్యే
భవీయైస్తు బీజైర్భావ్యమలబ్ధౌతమ్ । క్రమాదుచ్ఛార్వమాక్షేప్తై
రమృతౌఘైన పూర్వవత్ ॥ ౧౩౨ ॥ పూజనాత్పరమేశత్వమచి
రాదేవయచఛతి । ఇత్యేవమాదిస్సర్వేషాం భావినాంపరమేశ్వరః ॥
స్థితోఽన్తరామిధావేన రూపమాపాద్యనిషకళమ్ । ఆప్తకామస్స
భగవాన్ స్వవ్యాపారవశేనతు ॥ ౧౩౩ ॥ స్వాంశక్తిమవలంబ్యస్తే
వక. వాచాగ. వాపునః । ధరాము. హుతభుగ్వాతమూలనాశదభౌ

దరే ॥ ౧౦౬ ॥ చతుస్తవమయేవద్యే గగనైకార్ణవోదరే । మాన
సైస్తవశయనే దివ్యబోధతనుర్విభుః ॥ ౧౦౭ ॥ సహస్రాంశుసహ
స్రార్థ ఉత్తానస్థాహిలీలయా । తతోవివిధరత్నాభేమాయాయేనాభి
పుష్కరే ॥ ౧౦౮ ॥ పోద్వహంస్తుస్వవీర్యేణ విద్యాం పాశుర్ధ్యవిగ్ర
హామ్ । మూర్తైర్ధ్వజాదితైస్సర్వైరావృతస్తన్నరాయణైః ॥ ౧౦౯ ॥
అనస్తచేష్టస్యవిభోరిత్యేవంత్యశ్వరాత్మనః । భోగావపగ్గదంరూపం
శాస్త్రంవ్యక్తంచవైభవమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రాగ్వత్తుర్యపదావస్థం స్మరే
ద్వృతామలాహ్పురే । దిశోదశద్యోతయస్తం నానాగాత్రరుహైశ్చ
తమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ సౌమ్యం ద్విరష్టనర్జంచ రాజీవదళలోచనమ్ । భ
చక్రచక్రధృగైవం గదాదేహం తతైవచ ॥ ౧౧౨ ॥ శక్తియాధారసం
జ్ఞాంచ పోద్వహస్తం స్మరేద్ధ్రువమ్ । ఫిలోయస్తమ్భభూతస్తు అ
ప్సిన్వైవిశ్వమన్తరే ॥ ౧౧౩ ॥ నభోనిలాత్మనాచైవ భూమికాభిన్న
లక్షణే । ఇత్యేవంముఖ్యపూర్వాణాం ధ్రువాంతానాంప్రకీర్తితమ్ ॥
శేషాదీనాంచ శేషాణామిదానీమవధారయ । ధ్యానంపాతాళనిల
యపర్యస్తానాం యథాస్థిగమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ ఏకఏవజగన్నాథ స్వరూ
పాదైస్త్రిశక్తిభిః । నానాత్వేనావ్యనవోయో భక్తానుగ్రహకామ్య
యా ॥ ౧౧౫ ॥ నిస్సాభిమానికంరూపం శ్శబ్దసర్వేశ్వరస్యతు ।
సుహినాచలసజ్గాశం పూర్ణచంద్రస్సమాననమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ స్వసు
ణీవస్యజ్ఞితేనైవ యుక్తం ఫణగణేనతు । పోద్వహస్తం హలంచక్ర
మపసవ్యద్వయేనతు ॥ ౧౧౭ ॥ నామహస్తద్వయేనైవ శక్త్యం ముస
లమేవచ । నిత్యసన్నిహితం శేషశక్తిం సర్వజ్ఞమమృతమ్ ॥ ౧౧౮ ॥
మనస్యస్తర్ముఖానాయతగర్భిణాం పూరయేచ్ఛతత్ । శక్తీశోవ్య
ధనజ్ఞిత్వపుష్కరికనిభేక్షణః ॥ ౧౧౯ ॥ ఇచ్ఛాపూరకరత్నైవ
సౌమ్యఃప్రహసితాననః । వ్యక్తయేచ ఫలాదీవాం భక్తానామనుక
న్నయా ॥ ౧౨౦ ॥ పిండయోగస్వాఙ్గ్యైవ వసుధాంభ కర

ద్వయమ్ । యుగానుసారీ కాన్తిశ్చ చతుర్వక్త్రీశ్చతుర్భుజః ॥ ౨౦౨ ॥
 మూర్తవక్రగదాహస్తస్వమూర్తాచ్ఛామ్బుజాఙ్గిరః । శమనయ
 తి సంతాపం కమలేనేస్తు కాన్తివా ॥ ౨౦౩ ॥ నానామస్త్రీమయీం
 విద్యాం వ్యజ్ఞాయత్యనులాత్మనామ్ । సమ్యగ్వాక్పతినామైవకమ్బు
 నా శబ్దమూర్తినా ॥ ౨౦౪ ॥ ఆజ్ఞాప్రతీక్షకేనైవ గదాచక్రద్వయే
 నతు । ప్రెరితేన హినప్రాయశు సాధుసంతాపకారిణమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ నా
 రసింహీనవక్త్రేణ భవభీతివిఘాతకృత్ । పుష్టాతి సర్వభూతాని వా
 గాహేణాన్యుతాన్తనా ॥ ౨౦౬ ॥ కురుతే వశ్విమన్థేన కాపిలేనో
 పసంహృతమ్ । భక్తిశ్రద్ధాపరాణాంచ స్మృతమాత్రై సదేవహి ॥
 హృత్తద్యే గగనేభూమా వహ్నిమధ్యేజలాంతరే । చతుర్ణాం బ్రా
 హ్మణాదీనాం న్వయమేవానుకన్పయా ॥ ౨౦౭ ॥ చాతురాత్యై
 నరూపేణ చతుర్ధాన్యక్తిమేతిచ । ఆశ్చతుల్యేన దేహేన శఙ్ఖపద్మా
 జ్ఞితేనతు ॥ ౨౦౮ ॥ మూర్తినుద్భిర్హలాద్యైస్తు యుక్తేన వదనే
 ర్వివా । వగ్దానురూపవర్ణైన సమేవావ్యసమేనతు ॥ ౨౦౯ ॥ అన్యో
 వ్యానుగతేనైవ పూర్వోద్భిష్టేన నాన్యథా । వ్రథయానలసూర్యా
 భిప్త్యర్థమోహధుసూదనః ॥ ౨౧౦ ॥ అష్టబాహుర్విశాలాంసోపగ
 స్నిష్టానుకరాఙ్గిరః । శఙ్ఖచక్రధరశ్చైవ బాణకార్ముకధృక్తథా ॥
 రజస్తమోభ్యాం మూర్తాభ్యాం సంవ్రవృత్తినివృత్తయే । కర్ణిపీతనివి
 ప్తంచ ధ్యేయం పూణియుగంవిభోః ॥ ౨౧౩ ॥ విద్యాధిదేవం భగ
 వా చతుర్వక్త్రీం చతుర్భుజమ్ । లక్ష్మకూర్చం జటాదణ్డకమణ్డ
 లృక్రసూత్రీణమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ పుల్లరక్తామ్బుజాభాసం శ్వేతపద్మకరా
 జ్ఞితమ్ । శుక్తీఋగాద్యావక్త్రేభ్యః ప్రోద్ధితస్తనుతస్పరేత్ ॥ ౨౧౫ ॥
 నిష్ఠామాక్లారవగ్దాభం శఙ్ఖపద్మాక్షుసూత్రీణమ్ । పుల్లరక్తాంశు విభ
 వం దేవతాభ్యాన్నసూత్రకమ్ ॥ ౨౧౬ ॥ ధ్యాయేదభయపాణింతం
 కపిలం తేజసాంనిధిమ్ । యోఽస్తస్పర్శేశ్వరోదేవసాక్షీభూతో

స్యసస్థితః ॥ ౨౦౭ ॥ స్పటికౌపలవద్భావాన్ స్వశక్త్యాధాన్ విభ
 తిః । అవిద్యావికృతానాంతు భక్తానాం సత్పదాస్తయే ॥ ౨౦౮ ॥
 తమనాదింజగన్నాథం బహిష్ఠూలతరాత్మనా । ద్యావాపృథివీ
 చ్చక్షం విశ్వరూపమతస్తరేత్ ॥ ౨౦౯ ॥ అనేకవక్త్రాక్షి నయనమ
 నేకితకరాజీరమ్ । యద్యవ్యనేక వదనమనేక భుజభూషితమ్ ॥
 తథాపితైత్రయస్త్రింశద్వదవేర్వివిధైర్ముతమ్ । చతురభ్యుదైర్నివై
 శ్చత్వారింశత్సహాభుజైః ॥ ౨౧౦ ॥ బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రియైర్దృశ్య
 స్త్రిసిద్ధాస్తథాశ్రుతిః । పాగుచస్యతువక్త్రస్యచోద్ధవక్త్రాక్షితా
 స్త్వమీ ॥ ౨౧౧ ॥ పిశాచాగ్నిమరుచ్చైలద్వీపగర్భర్వవారిభిః । వ
 క్త్రేన్ద్రియాధ్వస్థితైర్ధ్యాయైర్దక్షిణం వదనం విభాః ॥ ౨౧౨ ॥ పాతా
 భిరబ్జహామేఘలూకరాశిగృహపాణ్డితైః । వక్త్రేన్ద్రియైర్వైశ్చ
 ధ్యాయైర్దక్షిణం పశ్చిమమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ యత్రాస్తకామ్యువా
 గాద్యేర్వసునక్షత్రగోగజైః । వక్త్రేన్ద్రియైర్వాహవక్త్రేన్ద్రియైర్ధ్యా
 యైర్వైశ్చవైశ్చభైః ॥ ౨౧౪ ॥ పద్మాద్యం చాతురాక్షీయమస్త్రీ
 తాం దశకంమహత్ । ప్రాచఘృతంహి సుపణ్ణాద్యం తల్లాశ్చ ఛన
 చతుష్టయమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ లోకేశస్త్రీష్టకంచైవ పుష్టకంచాక్షసూ
 త్రకమ్ । దర్శికమణ్డలుంహేమమథయంహివరాన్వితమ్ ॥ ౨౧౬ ॥
 దర్భాజినం తతశ్చత్రం సుశుభం చామరంసితమ్ । స్రుక్కుహే
 చాపి కలశౌ వేదిర్వహ్నిసమన్వితా ॥ ౨౧౭ ॥ చంద్రాగ్రమణ్డలై
 పూర్ణై నాగేన్ద్రియైర్మణిదర్శనః । పుష్పప్రగ్వ్యజనందివ్యం విశ్వప
 త్రలతాతథా ॥ ౨౧౮ ॥ స్మర్యమాస్త భుజేష్వస్య విభోస్సంస్థాన
 తేస్సమైః । యథోదితక్రమేణైవ వ్యత్యయో నభవేద్యథా ॥ ౨౧౯ ॥
 కాభిర్నానాద్రకారాభిర్దైహోజ్ఞాభిరిదంజరైః । భాసయంతం జగ
 న్నాథం స్మరేద్భుతమలాదిషు ॥ ౨౨౦ ॥ హంసమూర్తిమథాత్మానం
 జ్ఞానయజ్ఞభుజంస్తరేత్ । కుండైస్తస్మిన్ద్రియైర్చ హేమతుణ్డమహా

(౧౩౦) చతుర్వింశేభ్యామేతుస్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౧౬

తనుమ్ || ౨౩౨ || రజస్తమోష్టిమ్ సస్మత్పరిగ్రహంపరమేశ్వరమ్ ।
 ధర్మాధర్మైకతనంధ్యామేదగ్నిషోమాత్మకేనతు || ౨౩౩ || దక్షిణోత్తర
 సౌప్తిన పక్షయన్యైనరాజతమ్ । బహిష్ఠమేవోదకస్థం కాశ్చనాచ
 లసన్నిభమ్ || ౨౩౪ || ధ్యాత్వాత్పయేత్తువిధివద్దంసవిగ్రహమచ్యు
 తమ్ । బహిర్ద్రివ్యనుయస్త్యైకస్సానూన్యైవైకలక్షణః || ౨౩౫ ||
 సమ్యజ్జీర్వణితస్వర్గం పూర్వమిచ్ఛతిచార్థినామ్ । ఆస్తర్యేద్యాం
 చతుర్థాయస్త్యైకపవనుహోమభిమ్ || ౨౩౬ || తపాయాగజపధ్యా
 నస్వరూపశ్శశ్వదేవహి । యాజినామపవర్గంతు విదధాతి సమాప
 నాత్ || ౨౩౭ || తంయజ్ఞపురుషంబ్రహ్మ వాసుదేవమజంహరిమ్ ।
 ధ్యామేద్యైసూక కాత్మానమజ్ఞనాద్రిసనుప్రభమ్ || ౨౩౮ || య
 జ్ఞాన్విషిష్టాత్మమ్చ మహావ్యాహృతిదంష్ట్రీణమ్ । భూర్భువ
 స్స్వర్గశ్చరీరంచ శబ్దబ్రంహ్మైకమానసమ్ || ౨౩౯ || నిర్నుదంతం ప్రప
 న్నానామవిద్యాపజగ్గోమజ్జసా । వైద్యైవపాత్రప్రాప్తేన త్వత్కయే
 నామలెనచ || ౨౪౦ || వాసనావాసితానాంచజీవానాం భవశాస్త
 యే । మహావిఘ్నాతిర్భగవాన్ పూర్ణపాశ్శుణ్యవిగ్రహః || ౨౪౧ ||
 స్వకాచాచైతరాస్త్రిప్తతత్వాదాదాయచాజ్ఞలిమ్ । కరోతి సేవ
 నందోష దద్ధానాంచస్వతేజసా || ౨౪౨ || స్థూలరూపేణతమజం
 బహిరారాధనాఽఢౌ । ఆధ్వాతం వాయునాయద్వన్నిగ్ధామాజ్ఞార
 పర్వతమ్ || ౨౪౩ || ధ్యామేత్తద్వన్నహాదీప్తం వాజివక్త్రమలాశ్చ
 నమ్ । బద్ధబ్రహ్మజ్ఞైలికస్థం ద్రవితకనకలాచనమ్ || ౨౪౪ || ఘో
 ణాగ్రేణాహరంతంచ త్రైలోక్యోస్థం జలెన్ద్రనమ్ । కృత్వాతద్భక్త
 పాతస్సమ్యక్స్సూతుగర్వంతముఖేనతు || ౨౪౫ || ధర్మం సామా
 న్యమమలమనాది నిధనంఽభిమ్ । దుర్లభంయత్ప్రబుద్ధానాంత
 త్ప్రపాదధియ్యావినా || ౨౪౬ || తస్యస్థూలతరంరూపం శృణుత
 త్ప్రప్తయేపరమ్ । తుహినాచలసంకాశం సామ్యవక్త్రం చతు

రుఘమ్ ॥ ౨౪౭ ॥ కామాద్ధావుద్వహంతంబ శఙ్ఖపద్మచృతెనతు ।
 సాధుమార్గైస్థితానాంతు సంయచ్ఛన్తధియాచతో ॥ ౨౪౮ ॥ సితా
 క్షమాలాధర్మంతు పరపాణిమతస్తరేత్ । వాఙ్మయంనిఖిలంయస్య
 వస్తుజాతమనశ్వరమ్ ॥ ౨౪౯ ॥ శక్తితేనస్వభావస్థవిమూఢపాపా
 మితమ్యతేః । పరవాజిముఖంధ్యామేదభవాగీశ్వరంప్రభుమ్ ॥ ౨౫౦ ॥
 సూర్యకాంతాదిసజ్జాశమనేకభుజధూషితమ్ । కమలంచాక్షసూ
 త్రంచ వేదం త్రైతాగ్నిభూషితమ్ ॥ ౨౫౧ ॥ పాజ్యధారోసు
 క్కున్రివాతు విష్టరం సామనంయుతమ్ । దర్శాజనం మేఖలాఞ్చా
 ప్యవసవేయమృషత్వమ్ ॥ ౨౫౨ ॥ స్మరేద్వామకరెష్వస్య పుస్తకంశ
 ఙ్ఖమేవచ । దణ్డం కిమణ్డలుందర్శిమేకస్త్రింప్రతయంకరే ॥ ౨౫౩ ॥
 పూర్ణంగామ్రైస్తథారణైశ్చర్పరుబీజైస్తుపిఞ్చమై । స్రజ్జ్వాలఫ
 లపాత్రైస్తు యజ్ఞద్రవ్యైస్సదక్షిణైః ॥ ౨౫౪ ॥ సర్వాశ్రమోపక
 రణైర్యుక్తంచ పమధాజనమ్ । భేయముస్యభుజేవశ్చైవృతంమూ
 క్రైఃకుగదిభిః ॥ ౨౫౫ ॥ వేదాఙ్గముపవేదైస్తు సంసారైస్సహజై
 స్తథా । వికారవసుధాధారే హృద్యావేతు గుణోదధౌ ॥ ౨౫౬ ॥
 స్వశక్తిభావితంకృత్వా మనఃపూర్వం చతుష్టయమ్ । ప్రకృత్యైస్తస్మ
 మాపైయస్సర్వజ్ఞః పురుషాత్మనా ॥ ౨౫౭ ॥ నిష్ణం భౌగిశయ్యా
 యాం తపసియరుచింస్తరేత్ । దేవమర్ణవశయ్యాఖ్యం మూర్తైశ్చ
 కాదీకైర్వృతమ్ ॥ ౨౫౮ ॥ లక్ష్మ్యానంవాహయనానంచ సమా
 శ్రాంతంచ నిద్రయా । పీజ్యమాసంహితైప్రీత్యా గీయమానంహి వి
 ద్యయా ॥ ౨౫౯ ॥ కూర్మాత్మా కూర్మవద్దేవోధ్యతవ్యస్తవధలాఙ్గలికా
 ద్రవతానకవర్ణాభస్వపామధ్య జలాశ్రయః ॥ ౨౬౦ ॥ శక్త్యాదిక
 కలాద్వస్తవ్యద్వితయాఙ్క్రిస్సనాతనః । కాంత్యాదిక కలాధ్యశ్చప్ర
 ద్ధిరంస్తు శుక్తిత్రయమ్ ॥ ౨౬౧ ॥ అతసీపుష్పసజ్జాశశ్శఙ్ఖచక్రగ
 దాధరః । మఖాపకరణాఙ్గశ్చ నిమగ్నోద్ధారణక్షమః ॥ ౨౬౨ ॥

స్వశక్తివిభవాధారమిచ్చాజ్ఞానక్రియార్పితమ్ । నానావిశేషవిజ్ఞానస్ఫులిగ్నోర్త్తిసదోదితమ్ ॥ ౨౬౩ ॥ దారయంతస్థితంహోర్త్త్రీమనూనం మోహముల్బుణమ్ । నదన్నాదమనాభ్యేయం తమజం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ సంతప్తకనకాభంచ ధ్యాయేద్దేవం నృకసరిమ్ । జ్వలదగ్నిస్ఫులిగ్నాభిస్సదెహోత్థాభిరావృతమ్ ॥ ౨౬౫ ॥ రథాక్షశ్శతాతారం బ్రహ్మమూర్తసుభీషణమ్ । సత్సగ్వకరజశ్రేణీదీప్తేనోభయపాణినా ॥ ౨౬౬ ॥ సమ్యచ్ఛంతం ధియాసమ్యగ్భవినాం పాభయంపరమ్ । అమృతాధ్వాతమెఘాభమమృతాహరణంవిభుమ్ ॥ పీతామృతధరంధ్యాయేదేకవక్త్రం చతుర్భుజమ్ । శ్రోణీతటార్పితకరం శ్శతచక్రవిభూషితమ్ ॥ ౨౬౭ ॥ మధ్యతోదక్షిణేవ వహంతం గిరూపభృక్ । శుద్ధజ్ఞానానువిద్ధంచ కర్తృసమృపభీతిహమ్ ॥ దిశంతంస్సధిమానమ్యగ్భక్తారాం భక్తవత్సలమ్ । మాయావధితచుద్ధాద్ధిం క్రోధయిత్వాప్రకాశితమ్ ॥ ౨౬౮ ॥ అమృతం క్షుద్రృమాదీనాం ప్రతిపత్తిమనానుయమ్ । పంచానశ్వరంభావ్యం మాయాభ్యాన్ద్రవనుధ్యగమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ ఆత్మామృతమనౌపమ్యమహరధ్వంసకర్తృణా । ధ్యాయేత్కలగర్భాభం దేవదేవం శ్రీయఃపతిమ్ ॥ కమలాలయహేతీశ విభూషితకర్ద్వయమ్ । ద్వయం దేవీపరిణయే లీలయైవసమర్పయ ॥ ౨౭౦ ॥ ప్రకాశయన్ననాదిస్వమాత్మనాప్రకృతేస్సహ । మతః తైరనువిధేయం ప్రకృతిప్రకృతేరహమ్ ॥ ౨౭౧ ॥ యతోహమాశ్రయశ్చాస్య మూర్తైర్మధ్యే తదాత్మికా । యామాలవృష్టుమథవైవ దుస్తరంహి గుణోదధిమ్ ॥ ౨౭౨ ॥ నిస్తరవ్యదిరేక్షేవ వ్యక్తధ్యానపరాయణాః । మదవిహ్వలనేత్రంచ దేవముద్భిన్నయావనమ్ ॥ ౨౭౩ ॥ పుల్లరక్తామ్బుజాభావమత్యజంతం నిజంప్రృతిమ్ । త్రైలోక్యవిప్రయకరం కాంతాకృతిధరంస్తరేత్ ॥ ౨౭౪ ॥ అనన్దామృతసంపూర్ణవదనేనేస్తుకాన్తినా । కలశాకృతిదూపేణ

కరస్థేనవిరాజితమ్ ॥౨౭౮॥ లీలాకటాక్షవాగ్నాజ్ఞేస్సూచయంతం
 సురద్విషమ్ । ద్విరెఫపటలాక్రాంత సహకారలతాకరమ్ ॥ ౨౭౯ ॥
 కలామూర్త్యభిధానాత్పరాహుసంజ్ఞోఽతీభీషణః । మూర్తామూ
 ర్తైనరూపేణ సక్త్యసత్యనిశంకిల ॥ ౨౮౦ ॥ అగ్నిహోమమయీం
 మూర్తిం కర్మిణాముపశాసితమ్ । యోఽన్తఃపూజాదిరూపేణ చ
 స్త్రాదిత్యాత్మనాబహిః ॥ ౨౮౧ ॥ స్థితస్తద్విజయేధ్యక్షస్సత్యధ్యాన
 రతాత్మనామ్ । నిష్పప్తబోధధావేన తన్మత్యక్తంస్త్రరేభ్యహిః ॥౨౮౨॥
 నీలనీరదవర్ణభం పద్మవస్రనిభేక్షణమ్ । నుధ్యాన్నాభాసకరాకా
 రం ద్వాదశారకరొద్యతమ్ ॥ ౨౮౩ ॥ శ్రోతీతటనివిష్టేన వాసు
 మాస్తేనలీలయా । ధ్రియమాణం గదాంగుర్వీం నిష్ఠాం ధరితేతలె ।
 అవిద్యాభ్యావయా నేమిఃకాలచక్రస్యమద్ధగా । నామాయాయం
 సమాశ్రిత్య విగ్రహంవిభునోఽపి ॥ ౨౮౪ ॥ జపయజ్ఞక్రియాదీనాం
 తామసేనబలెనచ । ధ్యాయేత్తత్ప్రసరఘ్నః చ దేనం రాజోపల
 ద్యుతిమ్ ॥ ౨౮౫ ॥ విజ్ఞానరశ్మిభిర్నీప్తం సస్సత్త్వగరుడాసనమ్ । నా
 నాస్త్రయాపథూతాత్మా సద్విద్యాభుజథూషితమ్ ॥ ౨౮౬ ॥ చక్రం
 ఘ్రం గదాంభాణనుజుగళం కున్తమేనచ । వట్సుదక్షిణహస్తైఃపూ
 శక్తిం చాపంచకార్చుకమ్ ॥ ౨౮౭ ॥ ముసలంముగ్ధరంభీనుం ఘెటకం
 వానుబాహుషు । దేవఆనుదర్శాభిశ్చ సంస్కార్యఃపారిజాతజిత్ ॥
 ఆక్షిప్తకర్తాదేవేశస్త్యనేకాద్యుతవిక్రమః । బ్రహ్మవ్రతివన్నానాం భ
 క్తానామపిదేహినామ్ ॥ ౨౮౮ ॥ యోబోధథూమా సంరూఢా
 హ్యనిత్యశ్చానురజ్జికః । న్యగ్రాధవిటపాకారో వ్యవిద్యాబద్ధల
 క్షణః ॥ ౨౮౯ ॥ కర్తృవృక్షస్సువితతో మోహమాయా ఫలావృ
 తః । తదుత్పాటనసిద్ధ్యర్థమనుగ్రాహ్యం జనంసదా ॥ ౨౯౦ ॥
 ఆఽశ్యాస్తేంశమాత్రేణ కృపయాసజగత్ప్రభుః । నవివేకాత్మనా
 భూత్వా జ్ఞానబాహువితానధృక్ ॥ ౨౯౧ ॥ విశ్వరూపధర్మవైరాగ్య

(౧౩౧) చతుర్వింశేభ్యామేనుస్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౨౯

శనునృసింహశక్తిభృక్ | ఆదాయసంయమాస్త్రాఘం నియమాస్త్రగ
 ణంతథా || ౨౯౪ || ఇన్ద్రియారిగణంజిత్యాకర్మణాం దోషదోషా
 యః | యదన్యసురజిహ్వాపం తద్వాదశ భుజంస్త్రరేత్ || ౨౯౫ ||
 దన్యమాల్యాన్పురధరిం దివ్యాభరణభూషితమ్ | చతుర్వక్త్రం
 సునయనం వామోగ్నజ్ఞార్పితప్రియమ్ || ౨౯౬ || ఖడ్గం చక్రగదా
 బాణం ముసలంచ తరూత్తనమ్ | పట్టునక్షత్రహస్తైఃపు శఙ్ఖచక్రా
 శకాన్ముకమ్ || ౨౯౭ || ఛత్రంచ ఫణభృత్పాశం విభోర్వామభుజే
 ష్వును | పద్మనాల్లిశితదేవీ సారిపి నైనబాహునా || ౨౯౮ || తదంస
 లగ్నకరణా దేవ్యా తచ్చిన్తయానిశమ్ | సంవీజ్యమానువినయా
 చ్చామరేణ సితేనతమ్ || ౨౯౯ || లోకనాథం విశాలాక్షం సర్వ
 దేవననుస్కృతమ్ | వశసంహాసనారూఢం ధ్యానోన్మీలితలాచన
 మ్ || ౩౦౦ || పద్మాసనేనావవిష్టం పద్మగర్భోపనుచ్యుమ్ | కరు
 ణావిష్టబుద్ధించ శఙ్ఖపద్మకరాజీరతమ్ || ౩౦౧ || జ్ఞానవైరాగ్యసద్ధ
 ర్మనూర్జిత్రయనిదర్శకమ్ | సంస్తరేదధదత్తాఖ్యం జ్ఞానమూర్తిమతే
 పకమ్ || ౩౦౨ || మనుష్యమూనిదేవానాం సమాధినిరతాత్మనామ్ |
 ఈషల్లబ్ధిసానాంచ బ్రహ్మమగ్ధానుసారిణామ్ || ౩౦౩ || స్వప్ర
 భానికరేణైవ భాసయంతంచ సత్పథమ్ | మనసా సహవాయానా
 మాగతిప్రతిషేధకృత్ || ౩౦౪ || శుతీనామాగమానాంచ వ్యాపా
 రాణాంతతైవచ | వగ్ధానామాశ్రమాణాంచాప్యచారాణాం తతై
 వచ || ౩౦౫ || వగ్ధానామాశ్రమాణాంచ పరిరక్షకపవహి | మాన
 వైకార్ణవాన్తస్థానిషగ్ధమేబుద్ధిపాదపే || ౩౦౬ || అభిధానల
 తాధ్యగ్యపుష్కరిణ్ణమనుస్త్రరేత్ | ప్రావృత్తిరిమివశ్యానుం తేజసాజ్ఞ
 లనోపమమ్ || ౩౦౭ || ధ్వంసకృద్విఘ్నజాలన్య నిద్రాలన్యచయ
 న్యయః | ఉత్కృష్టద్విజరూపేణ వికసత్పద్మరూపిణా || ౩౦౮ ||
 నపవద్విభుజోద్గ్రేయఃదణ్డదర్భాక్షసూత్రభృక్ | దంతజ్యోత్సాన్

జితాజ్ఞానం న్యగోధశయనంవిభుమ్ || ౩౦౯ || నిష్ణేమీవదుత్తా
నం ద్విభుజం శిశురూపిణమ్ | ఏవమేవనిరస్తాస్త్రం శాస్త్రనిద్రా
సస్థితమ్ || ౩౧౦ || అనుజ్ఞితస్వభావంచ యోగమాయాబలెనచ |
త్యజస్తమాహరంతచ శ్వాసోచ్ఛ్వాసద్వయేనతు || ౩౧౧ || ఆబ్ర
హ్మభువనంసర్వం కర్తృప్రాధానికంహియత్ | అపౌరుషేణరూపే
ణ సంవృతావయవాన్మనా || ౩౧౨ || స్వమాయాజలమధ్యస్థమధ్య
క్షమథసంస్తరేత్ | జ్ఞానాది గుణబృన్దైని సక్షభూతేనభూషితమ్ ||
స్వోత్థాసన్నిస్సృతంబ్రహ్మ ఏకశృంగపరాజితమ్ | కల్పావసానసమయే
వహంతవైవ చింతయేత్ || ౩౧౩ || నారూపాం వితతాంక్షోణీం
వ్రజావతిగణాన్వితామ్ | ముక్తాఫలనిభేనైవ విపుషా నిర్మలేనచ ||
అనిమీలితనేత్రస్సన్నీనాత్మాభగవానథ | యోనిగ్యం భవభీతానాం
బుధానాం కృపయాస్వయమ్ || ౩౧౪ || హృత్ స్థానియమదణ్డేన
మార్తాండాయుతసన్నిభః | జితాజ్ఞానబలంభీమమిద్ద్రియారిగణా
న్వితమ్ || ౩౧౫ || సంయచ్ఛత్యవిరాద్భ్రష్టానస్తనం సత్సుఖాయ
చ | ధ్యాయేత్తమేనప్రాప్త్యాజ్ఞం శ్యామంపద్మదళేక్షణమ్ || ౩౧౬ ||
అన్తర్నిపిష్టభువనం జటావలగలభూషితమ్ | ఛత్రం తగ్వామహస్తై
స్య దణ్డహస్తగ్రవైణవమ్ || ౩౧౭ || ఆక్రమ్యజాగ్రదాదిత్యసూ
ర్యేస్తుహుతభుక్ప్రభావ | తిష్ఠత్యనంతోభగవాంస్తుర్యాభ్యశీచ్ఛిద్వి
భూతిధృక్ || ౩౧౮ || సంప్రేరయన్ననిచ్చితస్వపదాదమృతప్ర
భామ్ | ఆహ్లాదజననీంశక్తిం కర్మిణాం భావితాన్మనామ్ || ౩౧౯ ||
త్రైలోక్యపూరకం ధ్యాయేత్తమేవ హరితమృతిమ్ | నానాముద్రా
స్త్రయైకైవ భుజబృన్దైనభూషితమ్ || ౩౨౦ || ఖగలేనాజ్ఞిదణ్డే
న విహంతమరిసూదనమ్ | ద్యుసింధుంసద్యేజయన్తీం దేవానాంచ
జయార్థినామ్ || ౩౨౧ || ఖడ్గచక్రగదాదణ్డబాణామృతసముద్గరాః |
శక్తిఃపరశుశ్రేణిస్తోదశదక్షభుజైష్వమీ || ౩౨౨ || శబ్దతోమర

చతుర్వింశేధ్యాయే మన్త్రీమూర్తిధ్యానాదిప్రకారః ౫౨౩

శాశ్వతంచ పాశశూలచుహీరుహః । కులిశం క్రుమికాచైవ లాశ్వలం
ముసలం హహత్ ॥ ౩౨౫ ॥ వామహస్తేష్వమీధేయాయా అనేయ ము
ద్రాన్విశాదశ । భయవిన్నయహృద్వేగీకర్ణగ్రహణలక్షణమ్ ॥ ౩౨౬ ॥
ధేయాయా ముద్రావిభోగపఞ్చ సర్వేతు కరపఞ్చకే । వరాఖ్యాంభూ
తసంజ్ఞాంచ యుక్తాభ్యాం సభయాంతువై ॥ ౩౨౭ ॥ గోపనీం చ
కుహస్తైసు తిత్తిజ్ఞైసు చ సంప్తరేత్ । జగత్సూత్రం సహస్రైస్తు
యేనాతనుమితాన్ననా ॥ ౩౨౮ ॥ గుణషట్రాస్వరూపేణ పూర్వో
క్తాకృత్తీభిర్వివా । ప్రవృత్తిస్సచతుర్థావై లాఞ్చనాస్త్రపివజీతః ॥
సర్వదాపరిరక్షంస్తు జపపూర్వం చ శుప్తయమ్ । యోగక్రియాతపా
న్తంచ సద్విభూత్యివసగోదయమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ సరాద్యగ్కృష్ణనిష్ఠశ్చ
ప్రభగేకశ్రచేచ్ఛుగూ । నరింతశ్రప్రవాళాభమధోస్త్రీలితలోచనమ్ ॥
అన్తర్విష్టభాసంచ శిబ్బబ్రహ్మోమానసమ్ । యదోమలక్షణం మ
న్త్రీం లపమానమలక్షిణమ్ ॥ ౩౩౧ ॥ పాపటికేనాక్షసూత్రేణ
కిరస్థినచళోభిమ్ । గణయన్నక్షసూత్రీయానావర్తాన్ వానాపా
ణినా ॥ ౩౩౩ ॥ అథవారాయణంచేవం ధ్యామేతుమదపాణ్డర
మ్ । బద్ధబ్రహ్మజ్ఞలింశాన్తం హృత్పితౄర్వితమానసమ్ ॥ ౩౩౪ ॥
యుజ్జానంచస్వమాత్మానం పరిష్కన్నవ్యయేపదే । కమణ్డలుకరంధ్య
యేతాగ్నాన్చనాభిమతోహరిమ్ ॥ ౩౩౫ ॥ విప్రరాషిష్టపాణించ క్రి
యాశాన్డప్రదగ్ధకమ్ । పతన్తమనిశంశాస్త్రీం పఞ్చరాత్రపురస్స
రమ్ ॥ ౩౩౬ ॥ కృష్ణమిద్రీవరశ్యామమూర్ధ్వభాగం జటాధరమ్ ।
పాదేనేకేనతీష్ఠన్తనూహరన్తంచ మారుతిమ్ ॥ ౩౩౭ ॥ పకత్రైషష్టి
షడాత్మాద్యతిక్రీచచ్ఛిపరాయణమ్ । పక్షమాసోపవాసాంశ్చ దశ
న్తనుసుచిన్తయేత్ ॥ ౩౩౮ ॥ కృష్ణాజినోత్తరీయాశ్చ సర్వే కామా
యధారిణః । బ్రహ్మలిక్ష్మధరాస్సర్వే సర్వేబ్రహ్మపరాయణాః ॥ ౩౩౯ ॥
ముఖకర్తవరికాన్వాసాస్సధూనాం ప్రైరణాయచ । కాలానుకూల

మాశృత్య సర్వే సర్వపరాయణాః ॥ ౩౪౦ ॥ అసజ్జశక్త్యా భగ
 వాన్ సమతారాభిధానయా । భివత్తి బద్ధమాలాన్యకర్తృవృత్తౌం
 స్తుకర్మిణామ్ ॥ ౩౪౧ ॥ తమేషద్విభుజంధ్యామౌమదయాదిత్యవ
 ర్చనమ్ । కృష్ణైశ్చ చర్మవసనం సత్కుతారకరాజ్ఞీశమ్ ॥ ౩౪౨ ॥
 దశేన్ద్రియానసంఘోరం యోనునోరజనీచరిమ్ । వివేకశరజాలెన
 శమంనయతియోగినామ్ ॥ ౩౪౩ ॥ ధ్యేయస్సపరవిశ్వాత్తా సత్తో
 యజలదప్రభః । రక్తరాజీసనయనో ధనుశ్శరకాశ్చితః ॥ ౩౪౪ ॥
 వాగ్వేదం మణ్డలంయోవైస్వరూపమ్యశిలకణమ్ । స్వయం సోస్
 థం విభజతి త్రిధాపశ్యన్తి పూర్వకమ్ ॥ ౩౪౫ ॥ బోధమారుతహృ
 త్పూర్వస్థానేషద్విభుదితంక్రమాత్ । స్మర్తవ్యస్సాస్పిషిభగవానతసీ
 కుసుమదుర్యః ॥ ౩౪౬ ॥ వహన్వై వామవాస్తేన సర్వశాస్త్రార్థ
 పుస్తకమ్ । దక్షిణైసతుశాస్త్రార్థమాదిశంశ్చ యతాస్థిశమ్ ॥ ౩౪౭ ॥
 యుగానుపారిభే వానామఖేదజననాయచ । విభజంస్తు చతుర్ధావై
 వెదమేకంత్రికాలవితే ॥ ౩౪౮ ॥ దానధర్మరతానాంచ యాగయ
 జ్ఞానుయాజినామ్ । తపహ్స్విధ్యాధ్యాయసక్తానాం ముక్తానామపున
 ర్భవాత్ ॥ ౩౪౯ ॥ సంరక్షణాయయోగ్యస్వపిజ్ఞాననన్దకేయేపిచ ।
 సముదేతిజగన్నాథస్తేషాం హృత్కమలాపనేః ॥ ౩౫౦ ॥ మనోవా
 జినమాక్రమ్యత్వాదాయాత్మగుణాయుధాన్ । నూనముత్పాటయ
 త్యాశు జన్మాన్తరశతోన్మితమ్ ॥ ౩౫౧ ॥ వైవయం వాసనాజాలం
 శుద్ధవిజ్ఞానసిద్ధయే । ధ్యాయేద్వరాశ్వగంతంవై తనుత్రాప్యశివిగ్ర
 హమ్ ॥ ౩౫౨ ॥ సితోష్ణిషలలాటంచ నాతిక్షీర్ణజటాధరమ్ । ద్రవ
 త్కనకవగ్దాళమిషునిద్వయమధ్యగమ్ ॥ ౩౫౩ ॥ శరచాపకరవ్యగ్ర
 కిష్టకున్తకుతారిణమ్ । యజ్ఞాధ్యయనదానాది పరిరక్షన్తమేవహి ॥
 శాన్తయన్తనువగ్దానామధర్మనిరతాత్మనామ్ । సర్వతత్వాశ్రయం
 తత్త్వం సర్వశక్తియంవిభుమ్ ॥ ౩౫౪ ॥ సర్వేన్ద్రియగుణాధానం

(౧౩౨) చతుర్వింశేభ్యామేషు స్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౨౫

సర్వేన్ద్రియవివర్జితమ్ । నిశ్శేషభువనానాంచ ధ్యాతవ్యం తదభి
 నమ్ ॥ ౩౫౬ ॥ అనంతశయనారూఢం కల్పాంతహితభుక్ప్రభమ్ ।
 జ్వలజ్జ్వాలావలీయుక్తం జ్వలనాంశువివేష్టితమ్ ॥ ౩౫౭ ॥ చక్రా
 గ్ధాయుధ్యబృద్ధైన మూర్తైనపరివారితమ్ । స్థితాస్థిచేతతోలక్ష్మీశ్చ
 తాదక్షిణతొవిభాః ॥ ౩౫౮ ॥ మూర్థచేతగతానిద్రా పుష్టిస్తద్వా
 నుతస్థితా । ప్రధానదేవతాధ్యానమిదముక్తంసమాసతః ॥ ౩౫౯ ॥
 యత్ జ్ఞాత్వావినివర్తంతై జన్మనుశ్చతుశ్చరారుజః । నాస్తైర్వస్తైర్
 ద్వై రేవేషాం న్య కీర్వ్యక్తాజగత్రయే ॥ ౩౬౦ ॥ తేపిలాఞ్చనబృ
 స్తంతు ధారయన్త్యస్థైర్గోచరైః । లలాటేచాజగవస్తేతు పృష్ఠపా
 నీతలద్వయే ॥ ౩౬౧ ॥ తిసూరుహన్వయేమూర్ధ్వికర్మణాం ప్రతిప
 త్తయే । అపిసంపారిణోజన్తోస్త్వభావాద్వైష్ణవస్యచ ॥ ౩౬౨ ॥
 నదహోత్యచుప్యతంలిక్తం కింపునర్విభవాకృతేః । సర్వేషాం కాను
 చారిత్వం యమక్తంవై మయాపురా ॥ ౩౬౩ ॥ తదస్థిభుజవన్దా
 స్య బృహత్తథాన్యనులక్షణః । ఏకాద్యనేకసంఖ్యం చ దృశ్యంసర్వత్ర
 నర్పనా ॥ ౩౬౪ ॥ నత్వన్యరూపతాకారాన్యకరణం కామరూప
 తా । యస్తాదప్త్యాప్యభగ్నుతో వ్యాపారోవిశ్వమితి ॥ ౩౬౫ ॥
 దేవానాం స్థితిసంహార స్పష్టికాలెస్వకంస్వకమ్ । సత్యేవనియమై
 సిద్ధే తథావిభగవన్వశాత్ ॥ ౩౬౬ ॥ చాతురాత్మ్యసమూహోత్తు
 యత్పద్మదశభూష్టిగమ్ । తథావిభవదేవానాం మధ్యాత్మపద్మదళేక్ష
 ణమ్ ॥ ౩౬౭ ॥ ఏకస్త్యనుగ్రహార్థంతు శక్త్యాజ్ఞాభావితాత్మనామ్ ।
 విభర్తిబహుభేదోన్ధం రూపంసద్వాహనస్థితమ్ ॥ ౩౬౮ ॥ యదనుస్త్వ
 రణాధ్యానాదర్పనాదవిరాత్పుమా ॥ పాప్రోతినుససోభీష్టం త
 దైవిగదతశ్శృణు ॥ ౩౬౯ ॥ సత్యసుపవర్ణోగరుడస్తార్క్ష్యస్తు విహగే
 శ్వరః । పశ్చాత్తకస్యప్రాణస్య వికారాగ్ ప్రేక్షకపశ్చుధా ॥ ౩౭౦ ॥

ఆశాక్ష్యై గౌచరాత్సర్వే యన్యదేహస్తుపారుషః । ద్విభుజస్తుహి
 నాభశ్చ సనత్యఃప్రాణదైవతః ॥ ౩౨౦ ॥ సువర్ణవత్సరాగాభా
 నిర్మలస్వర్ణలాచనః । గరుడఃకాశ్చ నాభస్తు కుటిలభూరుణేక్షణః ॥
 కేకరాక్షస్తుతాక్షోవై ప్రాప్యర్జులదసన్నిభః । ద్రవతానకనేత్ర
 స్తు శబలాభస్తుపశ్చిమః ॥ ౩౨౩ ॥ చతుర్భుజాసుస్వగ్ధాద్యాపా
 మ్యయాపాస్త్రవాకులాః । పతత్రిచరాణాస్సర్వే పక్షమణ్డలహస్తీ
 తాః ॥ ౩౨౪ ॥ లమ్బోదరాస్సుపీనాక్లాఃకుండలాద్యైస్తుభూషితాః ।
 కుటిలభూసువృక్షాత్మావక్రతుణ్ణాప్లితాననాః ॥ ౩౨౫ ॥ అపా
 నాదిసమీరాణామాభిపత్యేన సంస్థితాః । మహాబలా మహాకాయా
 రక్తతుణ్డోత్రపశ్చమః ॥ ౩౨౬ ॥ ఆధేయచరణాధస్తసన్యఆద్యస్య
 వైకరః । దక్షిణోత్పక్షసూత్రేణ సుసితేనచభాసితః ॥ ౩౨౭ ॥ ఏవ
 మేవసువర్ణస్య పరిజ్ఞేయంశ్చ భుజద్వయమ్ । నాభ్యుద్దేశే పరీవామ
 ఉత్తానస్తునవిస్తయః ॥ ౩౨౮ ॥ పుష్పస్తంభకసంపూర్ణ ఉర్ధ్వవక్త్ర
 స్తుదక్షిణః । గరుడస్య ద్వయంవిద్ధి హృద్దేశేఽక్షలియాపిణమ్ ॥
 శత్రైవసంపుటాకారం చతుర్థస్యకరద్వయమ్ । దక్షిణైశ్చుతకుం
 భస్తు వామేతు విచకుంభణీ ॥ ౩౨౯ ॥ పశ్చిమస్య ద్వయంశేషం
 త్రయాణాంచద్వయోస్సమమ్ । ఆధేయచరణాశ్చస్త్రైర్విదైదక్షి
 ణకరః ॥ ౩౩౦ ॥ సజ్జారోవిహితోవామేత్పక్షసూత్రస్యవేత
 హ । ఆధేయచరణాధస్తం యస్యపాణితలద్వయమ్ ॥ ౩౩౧ ॥ నిర
 స్తమాత్రం తంవిద్ధి వాహనంభగవత్తయమ్ । అనుగ్రహపరస్త్వాస్త్రే
 పక్షిపత్నాబ్జవిష్టరే ॥ ౩౩౩ ॥ స్వతేజోనిజసామర్థ్యమసూరకవరా
 నివృతే । పద్మాసనాదినాచైవ కేవలంచా శ్రియాన్వితః ॥ ౩౩౪ ॥ సు
 వ్యక్తావయవస్థిత్యా విద్ధిశం గరుడాసనమ్ । మేఘభూసానిదరస్యై
 వ గౌపితాద్యేగగామినా ॥ ౩౩౫ ॥ వీర్యపాతాత్స్వశిరసా గచ్ఛ

చతుర్వింశేభ్యాయే చుత్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౨౭

తత్సంజ్ఞజేనతు । లూకాంతరాణాంకారావ్యర్థం వాతస్సల్యాభ్యామి
 నామపి ॥ ౩౮౬ ॥ ప్రత్యక్షిదర్శనార్థంతు స్మృతోగరుడవాహనః ।
 తప్తాన్భగనతొవిష్టారెవం రూపధరస్యతు ॥ ౩౮౭ ॥ సమాహృతస్య
 సిధ్యర్థమాసేనం సంస్కరేత్ స్థిగమ్ । ఉపసంహృతవామాఙ్ఘ్రికజ్జ
 స్తోవా ఖగస్థితః ॥ ౩౮౮ ॥ వామమిచ్ఛాఫలానాంయధ్వంసయశ్య
 న్యచిన్దిగమ్ । ఆజానోద్దక్షిణసైవమవిక్షిప్తై స్మృతోఽచ్యుతః ।
 ఆమోక్షాస్సర్వసిద్ధివాం దక్షిణోభ్యామివాం భవేత్ । సర్వమేవ
 ఋజుస్థిత్యా సంస్థితశ్చాధిశానాంస్మృతమ్ ॥ ౩౮౯ ॥ స్వస్తికాద్యే
 ర్భువత్యేన కింబుతే వాహనంవినా । విహితాపీతకల్పార సింహాసన
 గతస్యచ ॥ ౩౯౦ ॥ విహితాధిపశ్చాత్ర యోఽవ్యర్యాద్విభక్తి
 చ । సవక్త్రం భుజబద్ధంతు నాగైస్త్రాస్త్రీవరాన్వితమ్ ॥ ౩౯౧ ॥
 ఽభోగాజ్ఞావశేనైవ శుప్త్యర్థంవాస్వయంవిభోః । జగజ్జయోదయా
 స్థంతు శాస్త్రయేశాన్తైషిణమ్ ॥ ౩౯౩ ॥ విభిన్నేనచ రూపేణ నా
 వాణోకా న్యరేషుచ । అనిరుద్ధగజిర్వీరో విచర త్యేకపవహి ॥ ౩౯౪ ॥
 తానారూఢస్యయమాశ్రయం శక్తీశస్యచసాంప్రతమ్ । అనేక భేదిభి
 న్నంతు నిబోధగవశోమమ ॥ ౩౯౫ ॥ సమ్యచస్థం సదాశాన్తిం
 భవినాం దక్షిణేనతు । పాశ్చిమహస్తంచ వామేన శక్త్యం పూర్వాక్ష
 లక్షణమ్ ॥ ౩౯౬ ॥ ద్విభుజస్యత్విదంరూపం శక్తీశస్యతుకేవలమ్ ।
 రూపేణానేనచపునష్టోధాసముపయాతిచ ॥ ౩౯౭ ॥ సహకాంతాగ
 జైవైవ త్యేకాద్యేన వృథకప్పథక్ । పాశ్చిమలక్ష్యాసమేతంయత్త
 దేకం రూపమైశ్వరమ్ ॥ ౩౯౮ ॥ శ్రీపుష్టోర్వరథమధ్యస్థం ద్వితీయం
 పరిక్షీర్తిగమ్ । శ్రియాదిచూయానిష్ఠేన చతుష్కాణావృతంపరమ్ ॥
 శుభ్యాదికేనషట్కాణ చతుర్థంవిద్ధిసాంప్రతమ్ । పుష్ట్యనేన శ్రియా
 ద్యేన త్వష్టకేనతుషష్ఠమ్ ॥ ౪౦౦ ॥ లక్ష్యాద్యేన ద్విషట్కాణ
 పద్ధం విద్ధిసమన్వితమ్ । శ్రియాదివిమలాకీర్తిజ్ఞానాలక్ష్యైర్హలా

యథా ॥ ౮౦౦ ॥ చతుర్థీభగవత్పాతా విశ్వపాపస్య నిబద్ధనీ ।
 శుద్ధిర్నిరజ్జనానిత్యాజ్ఞానశక్త్యపరాజితే ॥ ౮౦౧ ॥ ప్రకృతిస్సున్నరీ
 షట్రుమిశ్చక్రం నర్వసిద్ధిదమ్ । లక్ష్మీశబ్ధవిధిస్సర్వకామదాప్రీతివర్ధి
 నీ ॥ ౮౦౨ ॥ యశస్కరీశాన్తిదాచతుష్టిదాపుష్టిదాప్తకమ్ । ద్వి
 షట్రువైభవేయోగే దేవీనాం కీర్తితంహియత్ ॥ ౮౦౩ ॥ లక్ష్మ్య
 ద్యంతంచబాధవ్యం భేదస్మిన్పారమేశ్వరే । పునశ్చతుర్ముఖస్యైవ
 వం విజ్ఞేయం భేదసప్తకమ్ ॥ ౮౦౪ ॥ కింశువై శక్త్యవక్రైర్దేవా
 మహస్తద్వయేనతు । జగత్యస్మిన్హి యచ్ఛక్తం శాన్తిమాద్యేన
 శాశ్వతీమ్ ॥ ౮౦౫ ॥ ప్రాద్యహంతం ద్వితీయేన త్వపసవ్యేనవైగ
 దామ్ । భూయిషకరిచతుషేణ పూర్వోక్తేన క్రమేణతు ॥ ౮౦౬ ॥
 చతుర్థామబ్జపూర్వాణామన్యోన్యశ్వేన ధారిణాత్ । యత్యేర్వాద
 శధారూపం నిశ్చక్తికంచకేనలమ్ ॥ ౮౦౭ ॥ పునర్ద్వాదశకం తచ్ఛ
 సహశక్తిద్వయేనతు । స్థితమైకానికేనేవ షోఢాకమలలాదన ।
 ఏవం చతుర్ముఖేనైవ వపుషా బహుధాస్థితమ్ । సప్తధా షష్ఠ్యుచా
 ద్యేన భుజాధికేనచా పునః ॥ ౮౦౮ ॥ స్థితస్త్రవేకధాదేవో య
 తాతదవధారయ । షడ్బాహురస్తబాహుశ్చ దశద్వాదశ బాహు
 ధృక్ ॥ ౮౦౯ ॥ ద్విసప్తషోడశకరస్తథాష్టాదశభూషితః । కెరలా
 దిశ్చ సర్వేషాం ప్రాగ్విర్భూదస్తు సప్తధా ॥ ౮౧౦ ॥ తన్నైశ్శ్రుణు
 యథావిధిమస్త్రీవివ్యాసవిహీనమ్ । షష్ఠ్యుజౌదక్షిణైర్ధత్తైని
 స్త్రింశం కమలంగదామ్ ॥ ౮౧౧ ॥ సశరంకార్ముకం శక్త్యం వామై
 రస్త్రోత్తమం త్రిభిః । గదా ముసలచక్రాసేనస్తబాహుస్తు దక్షిణైః ॥
 శక్త్యనుదుర్గశపాశశ్చ వామైస్తు సశరంధనుః । ఖడ్గబాణగదాపన్న
 శక్తియుక్తాస్తు దక్షిణాః ॥ ౮౧౨ ॥ దశబాహోర్ధనుశ్శక్త్య చక్ర ఖటా
 శ్చ సాధయాః । షష్ఠాందక్షిణహస్తానాం ద్విషట్రుభుజభూషితః ॥
 సప్తత్రైకమలం ఖడ్గ చక్ర బాణ గదాదుర్గశ్చ ॥ శక్త్య పాశాధయం

(౧౩౩) చతుర్వింశేభ్యామేమస్త్రీమూర్తిభ్యానాదిప్రకారః ౫౨౯

శక్తిం సవ్యానాం ముసలంధనుః ॥ ౮౧౭ ॥ చతుర్దశభుజౌధత్తై
వామేతు భుజసప్తకే । శక్తింగదాబుగ-శంపాశం ముసలం ముద్గరం
పాలమ్ ॥ ౮౧౮ ॥ దణ్డాబ్జకులిశంచక్రం ఖడ్గశక్తిపరశ్వధాన్ । వి
భృయాజ్జౌడశభుజో ముఖ్యహస్తస్సముద్గరాన్ ॥ ౮౧౯ ॥ అభయం
కమలంఖడ్గం శక్తిదణ్డశరాబుగ-శాన్ । శక్తిచక్రగదావజ్రపాశలాఙ్గా
లకార్ముకాన్ ॥ ౮౨౦ ॥ వరంకరాష్ట్రకేనేవ యత్రైవ వ్యేన విశ్వజిత్ ।
పద్మఖడ్గగదావజ్ర చక్రబాణపరాబుగ-శాన్ ॥ ౮౨౧ ॥ దణ్డదక్షిణ
హస్తైస్తు ధత్తైష్టాదశబాహుభృక్ । శక్తిభయం హలంశక్తిం ము
ద్గరంముసలం ధనుః ॥ ౮౨౨ ॥ కుతారమతులంపాశం విభుర్వామభు
జైరమూన్ । విభర్తిమప్తశాస్త్ర్యర్థం సాధూనాం పాలనాయచ ॥
భూయోవిశేషరూపాణి ఏతాన్యేవవిశేషతః । సన్యక్తద్వయమా
శ్రేణ నయత్యమితవిక్రమమ్ ॥ ౮౨౪ ॥ సంహతేజోసహిష్ణూనాం
పిశ్యూనారితాత్మనామ్ । అజ్ఞానాదికసంహార భీతానాంవై హితా
యచ ॥ ౮౨౫ ॥ ఆమృతేవైక్యహేళాగే తేజసే నిశ్యరక్షిణే । వా
మదక్షిణవక్త్రాభ్యాం కుర్యాద్వైవ్యత్యయంప్రభుః ॥ ౮౨౬ ॥ వృ
ద్ధయేపిచశాస్త్ర్యర్థం తేజసఃపద్మలోచనః । హేతునా తేనభగవాన్
బహిరన్తర్గతేనవై ॥ ౮౨౭ ॥ అగ్నిహోమాసమీకృత్య త్వాస్తైసాధా
రణాత్మనా । వ్యక్తిం నాగీశవక్త్రంతు నీత్రైవ శిరసోపరి ॥ ౮౨౮ ॥
పశ్చివక్త్రేణవపుషాశ్వామూలాద్యాస్త్వినేకథా । శబ్దబ్రహ్మరతా
నాంవధ్యాయినామాత్మసిద్ధయే ॥ ౮౨౯ ॥ ఆచారాభావ్యసర్వై
షాం లోకానాం పూరణాయచ । నానావపుర్ధరోభూయస్త్యైవేకే
నేషయాతిచ ॥ ౮౩౦ ॥ భేదెనరూపమాశ్రిత్య దశయాచసితాదిక
మ్ । వినావక్త్రేర్నిసింహోద్వేససర్వజ్ఞమహిమాన్వితమ్ ॥ ౮౩౧ ॥
విభర్తిరూపాణ్యేతాని అనిరుద్ధస్తుతార్క్ష్యకః । పవమాక్రమ్యగరు
డం ప్రచ్యుమ్నోవిభృయాత్తనుమ్ ॥ ౮౩౨ ॥ నానాత్వమపిచ

భృతి సజ్జగత్సంస్కారగః । దేవస్సత్త్వమరుత్ ఫిత్వా విశ్వాత్తా-
 యాత్యనేకథా ॥ ౪౩౩ ॥ సురసిద్ధమనుష్యాది భూతానాం దుఃఖ-
 శాంతయే । చతుర్థాంయే నిజావస్థానైతుమూర్త్యంతరేషుచ ॥ ౪౩౪ ॥
 చతుర్భుజపాద్విమూర్తైర్విష్ణోర్మూర్త్యంతరస్యచ । వర్ణలాఙ్ఘనతు-
 ల్యత్వే భద్రకృష్ణభజద్వయమ్ ॥ ౪౩౫ ॥ అపసవ్యస్థితేనైవ తస్మా-
 లాఖ్యవ్యజేనతు । స్వరూపభేదమాప్నోతి స్వమూర్త్యానసాసర్వదా ॥
 యస్తాత్కార్యనశేనైవ మూర్తీనామపిపాణిగాః । చతుఃపద్మాదయ-
 శ్శాస్త్రా మూర్తామూర్తాస్తథోద్యతాః ॥ ౪౩౬ ॥ ఇత్యేవం భగవ-
 ద్ధ్యానం సర్వమూర్తం మునీశ్వరాః । దివ్యాయుధానాం కేషాంచి-
 ద్ధ్యానమక్తం పురైవతు ॥ ౪౩౭ ॥ శేషాణామాయుధానాంతు ధ్యా-
 నంవత్సేధునాద్విజాః । సద్ధ్యాజలదసజ్జాశం లాఙ్గలంభీమణా-
 చనమ్ ॥ ౪౩౮ ॥ క్షమాఙ్గమున్నతాంసంచ వజ్రకాయం బలోత్క-
 టమ్ । స్వరిశ్శిఖదితంధ్యాయేన్నత్యమానంచనస్తకమ్ ॥ ౪౪౦ ॥ శ-
 రదాకాశసజ్జాశం దర్శంతం దశనావలిమ్ । సూర్యమణ్డల సజ్జా-
 శం ఘేటకంసౌమ్యమూర్తికమ్ ॥ ౪౪౧ ॥ గ్రనస్తమస్త్రపూగాని-
 స్వవక్త్రేణానిశంబలాత్ । బలముష్టిం స్మరేన్ద్రణ్డం రక్తాఙ్గం రక్త-
 చనమ్ ॥ ౪౪౨ ॥ కొంఠమూర్తిం స్వదశచైర్దంశస్తమధరంస్వకమ్ ।
 శక్రకార్ముకచర్మంచ పరశుం భీనువిగ్రహమ్ ॥ ౪౪౩ ॥ ద్రవత్రానక-
 నేత్రంచ జ్వలజ్జ్వాలాజటాధరమ్ । ముగ్ధరం శతధామాభం పీనాం-
 సం పృథువిగ్రహమ్ ॥ ౪౪౪ ॥ జటాకలావధృతాస్యం పుష్కరికనిభే-
 త్తనమ్ । వజ్రం వజ్రోపలాభంతు స్థితం దీర్ఘనఖాఙ్గితమ్ ॥ ౪౪౫ ॥
 దంష్ట్రాక్రరాశవదనం జ్వలత్రానకలాచనమ్ । సౌదామినీవ్రభాం శ-
 క్తిం శాస్త్రాగ్నివదనేక్షణమ్ ॥ ౪౪౬ ॥ ఘనఘర్షురనిర్ఘోషముద్గిర-
 స్తం ముహుర్ముహుః । అనృత్యంతు పూర్వోక్తం ధ్యానమేషాం-
 మునీశ్వరాః ॥ ౪౪౭ ॥ అధిష్ఠాత్మక్రమస్త్యేషామోషధ్యో లాఙ్గలం

ద్విజాః । నస్తకం సర్వశాస్త్రాణి ఘోటకం వసుధాస్మతా ॥ ౪౪౮ ॥
 జైయోహిదణ్డోనియతిర్వైరాగ్యం పరశుత్పతః । ముద్గరస్తు పరి
 జైయోహ్యహజాగ్రోమునీశ్వరాః ॥ ౪౪౯ ॥ విజ్ఞానమణ్డలంవజ్రం
 సమాధిశ్శక్తిరుచ్యతే । భిన్నరూపస్యవవిభోర్యడక్తసుష్టరీగణః ॥
 సాధారణౌపయసాధారస్తాసాంధ్యానం క్రమాచఘ్నణు । చిన్తాఖ
 ణ్డలనాపాధా లక్ష్మీరక్తామ్బుజప్రభా ॥ ౪౫౦ ॥ పుష్టికనకశౌరా
 చ కీర్తికనుముదపాణ్డురా । జయార్కకాన్తినదృశా మాయాజ్ఞానని
 భాస్మతా ॥ ౪౫౧ ॥ శుద్ధికింశుకసజ్కాశా కున్దాభాతునిరజ్జనా ।
 బద్ధజీవోజ్వలానిత్యాజ్ఞానశక్తిస్థితారుణా ॥ ౪౫౨ ॥ పుల్లెన్ద్రవరవ
 ణ్డాచ పరిజ్ఞేయా పరాజితా । రక్తోత్పలాభాప్రకృతిస్థితపీతానరస్వ
 తే ॥ ౪౫౩ ॥ సర్వకానుప్రదాసిద్ధిస్త్విన్ద్రీనీలసమప్రభా । సింహార
 పుష్టానిన్దాభా పిజ్జేయాప్రీతివద్ధినీ ॥ ౪౫౪ ॥ యశసగ్రిచమద్ధాభా
 శాన్తిదా పిమ్రీమోజ్వలా । తుష్టిస్తుహినసజ్కాశా దయా వేహూ
 ర్యసన్నిధా ॥ ౪౫౫ ॥ నిన్ద్రాయసాగ్రాన్తసదృశా క్రమా పీతారుణ
 ప్రభా । కాన్తిర్గర్భణసజ్కాశా ధృతిగ్లోహాచనోజ్వలా ॥ ౪౫౬ ॥
 మైత్రీబద్ధాక పుష్పాభా రత్నైకైరికసన్నిధా । మహిర్మరతకాభావై
 సర్వాః ప్రముదితాగుణాః ॥ ౪౫౭ ॥ దివ్యమాల్యామృతధరా నా
 నాలజాగ్రరఘాషితాః । దివ్యప్రగ్వెష్టనోపేతా వీక్షమాణాస్త్వకం
 పతిమ్ ॥ ౪౫౮ ॥ చత్రసశ్శక్తయోయాస్తు విభాశ్శయనగస్యతు ।
 పాగ్నికృతాస్తత్ర పూర్వాశానస్థితావీజయన్త్యజమ్ ॥ ౪౫౯ ॥ త్ర
 యం యద్విక్రయిన్థంతు తత్సంవాహనతత్పరమ్ । యత్రైకాశ్రీ
 ర్విభోస్తత్ర సన్నివేశసపురోధితః ॥ ౪౬౦ ॥ యత్రైకాశ్రీర్విభోస్త
 త్ర నామేవా దక్షిణపివా । శ్రీపుష్ట్యభ్యుద్వయంయత్ర తత్ర తద్దక్షి
 ణోత్తరే ॥ ౪౬౧ ॥ పద్మాసనేనోపవిన్థం పక్షిపక్షద్వయేనతే । నభి

నీనాళహస్తాద్యా మృతమమ్మకరాపరా ॥ ౪౬౩ ॥ అగ్నిహోమ
 మయోదేహ ఆద్యోయస్సర్వగన్యచ । తస్యశక్తిద్వయంతాదృగమి
 శ్రం భిన్నలక్షణమ్ ॥ ౪౬౪ ॥ భోక్తృశక్తిస్త్పతాలక్ష్మీ పుష్టిరై
 కర్తృసంజ్ఞితా । భౌగాథనువతీర్ణస్య తస్య లాకానుకమ్పయా ॥
 ఉదితంసహతేనైవ శక్తిద్వితయమన్యయమ్ । నానాత్వేనహివైయ
 స్య పరిణామగ్రకాశితః ॥ ౪౬౫ ॥ దిక్పత్రచతురన్తస్థం యదై
 దేవీచతుష్టయమ్ । శక్తిఃపరిశుపాశాస్త్రమబ్జశం తత్కారైక్ర
 మాత్ ॥ ౪౬౬ ॥ షట్కంకేసరజాలస్థం తత్రపాశ్చశిష్యమేద్వయ
 మ్ । ద్వయంద్వయం సౌమ్యయామ్యే తాసాం వానుకరేషుచ ॥
 శబ్దచక్రగదాసీరమిష్పస్త్రం నన్తకంసిహమ్ । పరామధ్యనివిష్టంతు
 యతాగ్రాన్తాప్తకముత్తమామ్ ॥ ౪౬౭ ॥ తస్యవానుకగాణాంచ విజ్ఞ
 యంత్యాదితాప్తకమ్ । శ్రీఫలంచాక్షుమాశ్రాన్తగర్వణం పుష్పవాన్జ
 రిమ్ ॥ ౪౬౮ ॥ విష్టరంకిజిగ్రీణీం శస్త్రసంభయింకమలెక్షణ
 నిజైర్యయశ్శక్తిదగపాణిర్ద్వాదశానాంతు సాభయః ॥ ౪౬౯ ॥ అన్త
 రాన్తరయోగేన సర్వాశ్చానురలాఞ్చితాః । స్వస్తికేనోపవిష్టాశ్చ
 ప్యన్తర్ముదితమానసాః ॥ ౪౭౦ ॥ ద్వాదశికపాత్యస్యసన్ధ్యస్య ద్వాద
 శాన్తస్య లాగ్నలిక్ । సితాదికేననన్తైవ లాఞ్చనవ్యత్యయేనతు ॥
 తుల్యలాఞ్చనయోగేన తన్నిగాసేవవైసతి । వరాభయాభ్యాను
 నోన్యస్య పాణిత్యాదథకేవలాత్ ॥ ౪౭౧ ॥ బహుధాభేదబృన్దంతు
 పరిజ్ఞేయంతు పూర్వవత్ । శేషంభవోపకరణదేవానాం నిచయో
 హియః ॥ ౪౭౨ ॥ సుప్రసిద్ధోసుహాబుద్ధేకింత్యజ్ఞాద్యేస్తుపూర్వవ
 త్ । ధ్యాతవ్యాలాఞ్చనాస్సర్వే పాణిపాదతలాదము ॥ ౪౭౩ ॥
 ఛక్తిశ్శ్రీధావ్రతపరస్సర్వేషాం యస్సదైవహి । ధ్యాతైవమర్ప
 నంకుర్యాద్భౌగైపానంసపర్వపూర్వకైః ॥ ౪౭౪ ॥ సాదిరాన్తాక్ష

నిష్ఠంతు ఫలమాప్నోత్యభీషితమ్ । కిరీటాద్యస్త్రనిష్ఠేన పరివారేణ చావృతమ్ ॥ ౪౭౮ ॥ భక్త్యా హ్యభీషితం రూపమర్చనీయమథాపివా । నిర్ముక్తపరివారం వా స్వేనధ్యానేన లక్ష్మితమ్ ॥ ౪౭౯ ॥ విదధాత్యర్చనాం నూనం స్వంపదం ఫలసంయుతమ్ । జ్ఞాత్వేవం సాధకః కుర్యాద్యథాభిమతమర్చనమ్ ॥ ౪౮౦ ॥ ఆశ్చ శక్తిసమైర్భ్యై రఖిలైశ్చుద్ధవిగ్రహః । హృది వేద్యాం బహిర్భూర్తా ప్రాసాదే స్వగృహే హతువా ॥ ౪౮౧ ॥ బహుప్రకారనిర్ముక్తే ధూమదాహాదినోఽప్యతే । శరణైరమణీయేష నిస్సన్కురేత్తుభావితే ॥ ౪౮౨ ॥

ఇతి శ్రీపాశ్చరాత్రైశ్చ శ్వరసంహితాయాం
ముద్రాలక్షణభగవద్ధ్యానాదిప్రకారోనామ
చతుర్వింశోఽధ్యాయః .

నారదః — అతః పరం ప్రవత్స్యామి కుష్ఠాదీనాం చ లక్షణమ్ । శృణుధ్వమవధానేన చేతసా మునిపుణ్ణవాః ॥ ౧ ॥ (పురాణాం లసిద్ధసర్గం యథా త్రైత్రం విభాజితమ్ । తత్రైవ భాజితాత్ డైత్రా చ్చతురశ్చాస్త్రహామతే ॥ పూర్వోద్విష్టాని ధిష్ణ్యాని యథాకార్యాణి తచ్ఛ్రీః ॥) పశ్చిమం బ్రహ్మకర్మాద్యం మమకాప్రీతిశస్థితమ్ । అంశ దీర్ఘేణ తత్స్థేన కుర్యాత్సూత్రేణ లాఙ్ఘనమ్ ॥ ౨ ॥ అథా చన్ద్రసిమాకారం భాగయుగ్మస్య చాన్తరే । దక్షిణోత్తరభాగాభ్యాం తదధస్తశ్చమంతథా ॥ ౩ ॥ లాఙ్ఘనద్వితయం కుర్యాత్త్రియం కుస్థానసంస్థితమ్ । భాగద్వాదశకస్త్యే క్యం స్యాత్పక్షిర్ద్వితయాద్యథా ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మకర్మచతుర్థం యత్సంఖ్యాయానంచ పూర్వవత్ । మర్మతస్య చపక్షస్థావేకం మర్తాన్తరీకృతా ॥ ౫ ॥ తాభ్యామవస్థితేనైవ సూత్రైశ్చైతత్ప్రజాయతే । పునర్నధ్యాద్విత్తీయం యతోర్మహోద్ధేవప్రవర్తతే ॥ ౬ ॥ తస్మాదేష్వి

త్ర్యస్తరీభూతం చతుర్థం పక్షయోర్ద్వయోః । మర్మతత్ స్థేన సూ-
 త్రేణ వృత్తార్థే న పూర్వవల్లిఖత్ ॥ ౭ ॥ బ్రహ్మకర్మణిషన్తస్య త్రయ్యస్తి
 కస్పితితస్యచ । మర్మణోప్యథవైసూత్రం కృత్వాతత్సంప్రసార్యచ ॥
 యావద్వృత్తార్థబుద్ధస్థం శృణ్వకౌటెస్తుసన్నిధిమ్ । పవం సూత్ర-
 ద్వయేదత్తై ధిష్ణ్యశృణ్వాకృతిర్భవేత్ ॥ ౮ ॥ తస్యభాగనమాకార్యా
 లాఞ్చనైత్యైశిలాబహిః । పూర్వోక్తమర్మకైసూన్యతైర్గ్రహణవదప-
 థారయ ॥ ౧౦ ॥ ద్వ్యంశదీర్ఘ్యసూత్రేణ నవచన్ద్రకలానమమ్ ।
 చతుర్థామస్తరైః శానాం పార్శ్వికుగ్రాహ్యచ లాఞ్చనమ్ ॥ ౧౧ ॥
 ఈశవహ్నిపదాభ్యాంతు వృత్తాత్తుర్యాంశసంస్థితే । ద్వేలాఞ్చ-
 నేనమెకుర్యాదేకభాగాదికేతతః ॥ ౧౨ ॥ తత్సమెహ్యపరేద్వైవై-
 యత్తదాలాఞ్చ్యలాఞ్చనే । దక్షిణోత్తరభాగాభ్యాం పత్రాఽన్య-
 త్రద్వయంక్షిపేత్ ॥ ౧౩ ॥ కృత్వాసప్తకమమృతస్థం పూర్వోద్ధిష్టక్ర-
 మేణతు । జీవసూత్రస్య పాశ్చాత్యే భాగేపార్శ్వద్వయేస్థితమ్ ॥
 భాగద్వయం ద్వయంలాఞ్చ్యం యోఽన్యస్థంచాద్ధన్వచైవత్ । త-
 చ్చిచ్ఛికొటికేసూత్రే కృత్వాతేసంప్రసార్యచ ॥ ౧౪ ॥ ఖాతిభూ-
 భాగపర్యంతం తత్పాదద్వటపత్రవత్ । జాయతే సర్వకుణ్డానాం
 యోనిరేవం విధాశుభా ॥ ౧౫ ॥ భాగాద్ధమానసూత్రేణ యోనేర-
 భ్యస్తరేపునః । అర్ధవృత్తద్వయందద్వాత్తద్వయోన్యత్రద్వయాన్విత-
 మ్ ॥ ౧౬ ॥ ఖాతస్యాస్తర్గతోవర్జ్యశ్చతుర్థాంశస్తుకొష్ఠకాత్ । ఓ-
 ష్ఠార్థం నిఖనేచ్ఛేషం తత్సనుంవా పురోదితమ్ ॥ ౧౭ ॥ ద్వేష్ట్యతాప-
 దాదికాకార్యా యోనిర్వేపుస్తతాన్నతా । గజొష్ఠసదృశీచాగ్రాత్
 స్పృశేద్విదశనచచ్ఛదమ్ ॥ ౧౮ ॥ పురోభాగచతుర్థాంశం యోనేర-
 గ్రాద్విస్మజ్యతు । దద్యాత్పాన్యోన్యత్రసమృద్ధం సూత్రాణాం ద్వి-
 తయంపరమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనుపాతేనవై తాభ్యామగ్రాన్యజోగ్రాచమా

చరేత్ । భాగవత్ప్రిత్రయేనైవమెఖలాత్మతయంబహిః ॥ ౨౦ ॥
 సంపాద్యచతురశ్రంతు శఙ్ఖం తత్త్రితయోపరి । ఆశఙ్ఖాన్యైఖలా
 నాంతు ప్రాన్నతస్యం సవిస్తృతేః ॥ ౨౧ ॥ మెఖలానాంతు శఙ్ఖస్య
 యస్తథ్యేఽశ్రచతుష్టయమ్ । తచ్ఛక్రవిహితంకుర్యాత్తల్లక్షణమ
 ధోచ్యతే ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మకర్తృనిరుద్ధేన చతుర్భాగసమేనతు । ఖాతా
 ధ్ధం ప్రాగ్భ్రమిందద్యాత్తేత్రమధ్యే మహామతే ॥ ౨౩ ॥ బహి
 ర్భాగసమానాభిస్తస్పహిర్ద్యవ్యంశవిస్తృతమ్ । అరత్తేత్రంచ తస్యా
 పి నెమిర్భాగసమాబహిః ॥ ౨౪ ॥ భాగేన తద్బహిస్త్యైకా చతుర
 శ్రాచ మెఖలా । భ్రామ్యనుధ్యాదరత్తేత్రం వృత్తైనేకైవవైపునః ॥
 తస్మాదసూత్రాన్యేందద్యాద్విదికన్ధితంపురా । తస్యచాన్తర్గతం
 పశ్చాదంత్యకం పాతయేత్పరమ్ ॥ ౨౫ ॥ తతస్తైషాం సమాపాద్య
 మరత్వనుమలేక్షణ । అన్తర్వృత్తిం నిరుద్ధేన ప్రతిసూత్రస్య పక్ష
 యోః ॥ ౨౬ ॥ సూత్రేణ లాఙ్ఘనంకుర్యాన్నాభిసేమిభిరమావ
 ధేః । ఏకాంశాదధమానంచ సేమివృత్తస్యచాన్తరే ॥ ౨౭ ॥ ద్వా
 భ్యాంన్వాభ్యానురాభ్యాంతు మధ్యేకుర్యాత్ప్రతిప్రథిమ్ । విస్తా
 రప్రాన్నతానాభిఃకూర్మపృష్ఠావయాకిర ॥ ౨౮ ॥ సేమిర్దర్పణవత్కా
 ర్యాత్ప్రేక్షన్మిమ్నావసానతః । శిష్టంపురోదితంనర్వమథపద్మాకృతిం
 శృణు ॥ ౨౯ ॥ భాగాద్ధం భ్రామయేన్నాభేర్బహిఃకేసరసిద్ధయే ।
 భ్రామయేదపరంచాద్ధమరత్తేత్రస్య బాహ్యతః ॥ ౩౦ ॥ నీత్వా
 లాపనుసేనైవ విధినా నెమిమణ్డలమ్ । అరసూత్రబ్రహ్మంకుర్యాదన్తః
 పద్మదళాష్టకమ్ ॥ ౩౧ ॥ కేసరభ్రమరుద్ధేన సూత్రేణాద్ధేన్దులక్ష
 ణమ్ । తచ్ఛక్రకోటిసంస్థేన పరిధేర్బాహ్యగతేన ॥ ౩౨ ॥ సూ
 త్రద్వయేన పత్రిగం కుర్యాద్బాహ్యబ్రహ్మవసేః । నిరన్తరాణా
 మామూలాత్కేసరాణాం మహామతే ॥ ౩౩ ॥ కణ్ఠికొచ్చాయ
 తుల్యానాం విభాగం జనయేత్స్ఫుటమ్ । శఙ్ఖకోణవతుషేతు శే

పంపూర్వవదాచరేత్ ॥ ౩౬ ॥ యోనిరేకేన భాగేన చతుర్భుద్ధైఖ
 లాగణమ్ । ఖాతం పూర్వసమంకింతు వృత్తై వృత్తాస్తు మైఖలాః ॥
 చతురశ్రే తదాకారా ఇత్యుక్తం కుణ్డపక్షమ్ । కాలమాహుతి
 సఖ్యైంచ హోమద్రవ్యప్రభూతతామ్ ॥ ౪౦ ॥ జ్ఞాత్వైవమేకహ
 స్తాత్తు కుర్యాదప్యకరావధి । తతస్సుక్రిస్తువయోరద్యులక్షణం చో
 చ్యతేద్విజాః ॥ ౪౧ ॥ న్యబాహుదణ్డమనైవ మస్త్రజ్ఞాకలప్యయే
 త్పురా । దేవీసుక్రిస్థయేకాస్త విస్తారాచప్రపక్షులమ్ ॥ ౪౩ ॥
 దేహ్యుద్భాగద్వయేనాథ దణ్డమప్తాశ్రముచ్యతే । సాధద్వ్యజ్ఞుల
 మానంతు కృత్వా శేషంతు శోధయేత్ ॥ ౪౪ ॥ అనులం దణ్డమూ
 లేతు కుర్యాత్పక్షాననంశుభమ్ । కర్ణికాస్తో యథాదణ్డో భవేద్దేవ
 మునిసత్తమ ॥ ౪౫ ॥ త్రివలింత్వథవాశక్త్యం యథాదణ్డస్తదానయగః ।
 కృత్వాగ్రస్థం ద్విధాభాగం సమాంశేన ప్రయత్నైః ॥ ౪౬ ॥ ద్వ్య
 జ్ఞులంచాథభాగస్య వైపుల్యంచాగ్రతఃక్రమాత్ । దణ్డావస్థస్య భా
 గస్య త్ర్యజ్ఞులంపరితస్సమమ్ ॥ ౪౭ ॥ దత్వాభ్రమం తతఃకుర్యా
 నిమృంఖాతం సులక్షణమ్ । తన్నధ్యే పజ్జజంకుర్యాత్ప్రేక్షుం
 చార్థ్యపల్లవమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఆజ్యకోశంతు తంవిద్ధి సప్తసంచఫలోపమ
 మ్ । పన్నమధ్యే నినుగ్నాచ కర్ణికావై సకేసరా ॥ ౪౯ ॥ ద్వాద
 శారం బహిఃశ్చక్రం పన్నపాస్తదభస్యచ । పన్నబాహ్యేతు కర్త
 వ్యం శక్త్యం కొణచతుష్టయే ॥ ౫౦ ॥ తతోగ్రభాగస్యమునే పార్శ్వ
 యోరుభయోరపి । పక్షైకమజ్ఞులంశోధ్యం సంవిభజ్య త్రిధాతతః ॥
 కర్ణమేకేనభాగేన మధ్యేత్వాస్యాద్వయేనతు । విచ్చిన్నం వక్త్ర
 మంసాభ్యం మధ్యమేకాజ్ఞులైసతు ॥ ౫౧ ॥ విస్తారం కర్ణతుల్యం
 తు వర్జయిత్వా తతఃపురా । కర్ణదేశాత్సమారభ్య శేషంతు పరిశో
 ధయేత్ ॥ ౫౩ ॥ క్రమాగతేన సూత్రేణ స్యాద్వారా హాననం య
 థా । తతఃపుష్కరపక్షాత్తు ముఖాగ్రం యావదేవహి ॥ ౫౪ ॥

కుర్యాదాజ్యవ్రణాశంతు సమన్యావాజ్ఞులెమునే । ఈషద్వే క్రమ
 సూక్ష్మంచ నాజ్యంయాతి యథాదురితమ్ ॥ ౫౧ ॥ హస్తమృతం
 తదిగకుర్యాత్సుగ్రివం పిస్తమనోరసుమ్ । పిస్తారం ద్వ్యజ్ఞులం కా
 స్త్వం వైపుల్యోచ్యతే ॥ ౫౨ ॥ విస్తారమానాదగ్రేస్యాద్వ్య
 త్తంకుర్యాద్విగ్ధులమ్ । క్రమాత్తం నిమ్నుఖాతంచ గోళకేనైవ ము
 ద్రితమ్ ॥ ౫౩ ॥ మధ్యేగ్ధుగవనాకార చిహ్నానతు విరాజితమ్ ।
 విస్తారస్య త్రిభాగైరగ్రీవాసాగ్రాతిరజ్జులా ॥ ౫౪ ॥ మూలచో
 భయితగకుర్యాత్స్వస్త్రికం ద్వ్యంగులాముతమ్ । చిచిత్ర రచనాయు
 క్తదణ్డం శ్లష్టంతువాభిదేత్ ॥ ౫౫ ॥ స్రువమేవంపిథం కుర్యాద్ధౌ
 నుకర్తణిసాధకః । తతస్తు సాప్రణాదీనాం సాధనంశ్శ్చుతద్విజాః ॥
 శాలిముగ్ధయవామాషా గౌఢామాశ్చప్రియజ్ఞః । తిలాస్పత్తిమే
 గ్రాహ్యో గ్రామ్యావై చరుకర్తణి ॥ ౫౬ ॥ వేణు శ్యామాకనీవా
 రాజర్జిలాశ్చ గపీధుకాః । కిరీటాశ్చనకాస్పత్తి విజ్ఞేయాస్తు వ
 నోద్భవాః ॥ ౫౭ ॥ శాలయస్తైషు ముఖ్యాస్యస్తదన్యాస్తదభావ
 నః । రక్తశాల్యా మహాశాల్యశ్చకళయా గన్ధశాలయః ॥ ౫౮ ॥ శ్వే
 తశాల్యస్సమాకాశ్చ హేమాభా గర్భశాలయః । సుకుమరాశ్చ
 సూక్ష్మాశ్చ ద్వైతే శాలయఃస్త్పతాః ॥ ౫౯ ॥ అర్తరేభాశ్చ బ
 హవస్పత్తిముగ్ధా ఉదాహృతాః । ముగ్ధాశ్చస్థాశ్చ హేమాశ్చ శ్వే
 తాశ్చపీతా మహత్తరాః ॥ ౬౦ ॥ అజ్జినాభశ్చ సప్తైతే అర్తరేభదా
 ఉదాహృతాః । శ్వేతాశ్చస్థాశ్చ పీతాశ్చ వన్యాశ్చైవ సహాతిలాః ॥
 తిలానాం పంచభేదాస్తు గ్రాహ్యస్యపరికీర్తితాః । ఉపాహృతాని
 కేదారాద్దేవీయాంచ కృషీవతైః ॥ ౬౧ ॥ శాలిముగ్ధాచి భేదానిక
 ర్తణ్యాన్యర్పనేహరేః । అపసన్నాదిభిర్దోషైరర్జితైర్నర్జితానిచ ॥
 ఆనయేదవఘాతార్థమవఘాతగృహేపురా । గౌమయేన సమాలిప్తై
 సుధాద్వేగపరిమణ్డితే ॥ ౬౨ ॥ శోధితే శతధారేణ పవిత్రైః కుశై

మృఖిః । స్థలప్రణవముచ్చార్య ప్రాజ్ఞుభోవాపునదృఢుః ॥ ౧౦ ॥
 దీక్షితైర్నియతైర్విప్రైర్ధృతచక్రాదిలక్షణైః । సుస్మాత్రేర్లోహదా
 ర్వశ్చమృణ్మయాని సమస్తతః ॥ ౧౧ ॥ స్థాపయిత్వోపాఖలాని త్రా
 ణితైఃఖాదిరైర్పథైః । మునలైఃసహనాన్యస్తై ద్వాదశాక్షరవిద్య
 యా ॥ ౧౩ ॥ నిస్తుచాన్నిమగ్నాకృత్వా తణ్ణులాక శూర్పకౌట
 రైః । త్రైస్తావదవహస్తవాన్యాయమ్మకాఫలప్రభాః ॥ ౧౪ ॥ అఖిన్ద్ర
 తాశ్చాననవశక్త్యుద్ధిష్టవివిధితాః । మున్దభేకాస్తథాకారాన్యస్సారం
 స్తశ్చ నిస్తుచాః ॥ ౧౫ ॥ సాధ్వీభిర్వాగ్రిహ్మణీభిర్వా దీక్షితానామ
 భావతః । శూద్రైర్వా దీక్షితైర్లైవాసీభిర్లైవసత్త్వని ॥ ౧౬ ॥ హ
 విఃపాకాదికర్మార్థం కారాన్యవహననక్రియా । వైష్ణవానాం గృహే
 శుద్ధే దీక్షితానాం గృహేపినా ॥ ౧౭ ॥ శిష్ణులాంస్తు ప్రగృష్ణాయా
 ద్విసియుక్తాంస్తు దేశికః । అకణానశుచానేచక్రిమిహీనానపి క్రమా
 త్ ॥ ౧౮ ॥ కేశపామాణహీనాంస్తు ప్రాచ్యైర్గృహితాంస్తథా । బ
 ష్టాక్షారవిహీనాంస్తు అభిగ్నానలఘూనపి ॥ ౧౯ ॥ కక్షేస్తుభవతి
 వ్యాధిస్తుమైత్రారిద్ర్యకంభవేత్ । క్రిమిభిఃపుత్రనాశస్సృతేకైర్ద
 రవివాశనమ్ ॥ ౨౦ ॥ పామాక్షేర్మగంపిద్ధి అశవాన్యవహ్నివాజ
 రైః । ప్రాచ్యైర్జ్యైర్వాగ్రిధయఃప్రాక్తా భిష్టవా కలహూభ్రువః ॥
 అక్టారైర్వహ్నివాబాహో భగైర్భుక్తస్తు విద్రుహే । ప్రవాసోలఘుభి
 స్తేష్టవతస్సాత్కా పరివర్తయేత్ ॥ ౨౧ ॥ సన్యాసానఖలానేపం
 ప్రాక్సజ్జాల్పితసన్మతాత్ । సంభృత్య దేశికసార్థం సాధ్వీపాచ
 రైరపి ॥ ౨౩ ॥ అవఘాతగృహంప్రాచ్యైర్గృహితం శిష్ణులాదికమ్ ।
 బ్రహ్మశుక్రమివేత్యుక్త్వా నేత్రైశ్చైవావలూకయేత్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రా
 గ్విశ్వంశోభయేత్తాని దహనావ్యాపివాదిభిః । క్షిప్తైదధాదిష్వశుద్ధే
 షు పాత్రేషు వితేష్యపి ॥ ౨౫ ॥ పవనార్థం సముద్భవ్యైర్గృహితై

ర్వం తద్బలూదిక్ష్మ్ । తత్తత్ప్రసముద్ధారే నిష్కలైః పరిచారతైః ॥
 సుస్నైశ్చ సువేషైశ్చ వస్త్రైశ్చాచాభిశాఽఽననేః । ఆనయే
 స్పచనాగారం శభ్రతూర్యాదిమజ్జతైః ॥ ౮౭ ॥ ద్వారస్యోత్తరపా
 ర్శ్వేతు గౌమయేనోపలెపతే । ప్రదేశేనిక్షిపేత్తాని భాజనానియథా
 క్రమమ్ ॥ ౮౮ ॥ గుల్మోపదంశపూర్వాణి లవణాదిరసానిచ । విన్య
 సేద్వారదిగ్భాగే దధిక్షీరఘృతానిచ ॥ ౮౯ ॥ నిదభ్యాన్నైఋతే
 భాగే హోమోపకరణాన్యపి । చతుర్భిర్వాప్యస్తేర్మస్తేర్మస్త్రు
 పూతేన వారిణా ॥ ౯౦ ॥ త్రాళయిత్వా చతుర్ధావై యథాస్యాస్త
 ణ్బలూచిషు । శిలాశకలనిర్ముక్తం నిస్తుపం విపరీణంయథా ॥ ౯౧ ॥
 అపస్వప్రీహివిహిత తద్బలైవైవ సాధితమ్ । ఓగవ్యదుద్దాజ్యసంసి
 క్తం గుళఖద్ధుఫలాన్వితమ్ ॥ ౯౨ ॥ అత్తారలవణోపేతం దేవానాం
 హవిరుచ్యతే । తదేవపరమాన్నం ప్యాక్షిగాజ్యగుళపాచితమ్ ॥ ౯౩ ॥
 ఘృణిసిక్తంతు సిద్ధాన్నసుభావే హవిరుచ్యతే । అత్తారలవణంసిద్ధ
 గుళక్షీరఫలాన్వితమ్ ॥ ౯౪ ॥ శాస్త్రయేవ్రతయజ్ఞైచ సంసాధ్యంహ
 విరుచ్యమమ్ । పాయసాన్నం గుళాన్నంచ ముద్గాన్నం కేవలోదన
 మ్ ॥ ౯౫ ॥ దధ్యన్నంచ తిలాన్నంచ నిశాన్నం సర్వమిశ్రితమ్ । ఇ
 త్యేష్టధాసముద్దిప్తం హవిరైవస్య సంమతమ్ ॥ ౯౬ ॥ ప్రిరభేతహ
 విఃపాకం వక్ష్యమాణేన వత్సానా । ఆహ్మయ్యోదనపాకాగ్నిం కు
 ణ్డాదౌపాసనానలాత్ ॥ ౯౭ ॥ చుల్యాం నిధాయ తారణ సప్తతే
 గ్నఇతీరయన్ । ఇథనాని వినిక్షిప్య యజ్ఞదారుమయానిచ ॥ ౯౮ ॥
 క్రిమిహీనాని జ్యోతీరాత్రీతి మస్త్రీతః । ప్రజ్వాల్యవ్యజ్ఞ
 నైవైవ తతస్థాల్పతామ్రజాః ॥ ౯౯ ॥ ప్రత్రాళ్య చిన్త్రిణీతో
 యోః కేవలైర్మృణ్మయాంస్తతః । ప్రత్రాళ్య ద్వాదశాణ్ణైరవీర్యసు
 దైర్విణ మస్త్రీవత్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఘృతేనాలెవయేత్తాపామస్తరంఘృ

హవిద్యయా । తణ్ణులాఙ్ ప్రక్షిపేత్తాసు గాయత్ర్యా విష్ణు పూర్వ
 యా ॥ ౧౦౧ ॥ అమృత్యపారభృతచ మస్త్రేణ సహృదాపునః । జ
 లెన పూరయేదూర్ధ్వే తణ్ణులాఙ్ ప్రతిపాత్రకాఙ్ ॥ ౧౦౨ ॥ తణ్ణు
 లాధికయానస్య పట్నస్త్రీస్థముదకంభవేత్ । కర్తారమృణతాస్థాలీ
 శ్చుల్యానాగోపయేత్తతః ॥ ౧౦౩ ॥ చక్రమస్త్రేణాపిథావేస్తాసు
 జ్ఞాద్య యథాక్రమమ్ । పాకకాలే సముద్భూత్య పీయమస్త్రేణ త
 ధ్వనిమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ నిరీక్ష్య నేత్రమస్త్రేణ దర్శ్యామూలం సముద్వ
 ర్ణ । చతుర్థా వర్తయేత్ప్రేవ చక్రేణాచ్ఛాదయేత్పునః ॥ ౧౦౫ ॥
 పక్షే జలనుపిప్రావ్య ద్వాదశార్ణం సముచ్చరేత్ । విద్రావితేన గ
 వ్యేన హవిషాచాభిపూర్యచ ॥ ౧౦౬ ॥ శుచీం సత్కృయ తేత్యా
 ది మస్త్రేణాధారవృష్టతః । శోధితేభూతలెనాథ ప్రీహిభిర్వాప్రసా
 రితే ॥ ౧౦౭ ॥ ఏం హవీంషిసిద్ధాని పాణిభ్యామవరోవ్యచ ।
 అస్త్రాభినున్ద్రితేనైవ బహిఃప్రత్యాశ్యవారిణా ॥ ౧౦౮ ॥ తన్న
 ద్రితేన శుద్ధేన వస్త్రేణావర్తయేత్తతః । భస్మనామథి తేనాద్భిర్వా
 సుదేవాదివాచకైః ॥ ౧౦౯ ॥ తర్హన్యద్యజ్ఞులీభిశ్చ కుర్యాద్దిక్షూ
 ర్వపుణ్డ్రీకమ్ । సమాచ్ఛాద్యపిథావైశ్చ వసనైఃత్వాలితేస్తతః ॥
 ఇత్యుక్తం సాధనం సమ్యక్ శుద్ధాన్నస్య విశేషతః । అన్యేషాం
 సాధనంవత్సే పరమాన్నపురస్సరిమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ తణ్ణులస్యతు తు
 ర్యాంశం పాయసేముద్గపారకమ్ । తన్మానం ఘృతముద్దిష్టం తచ్చ
 తుర్గుణితంపయః ॥ ౧౧౧ ॥ నాళికేరోద్భవంవాపి తత్సగుం కథితం
 పయః । చతుర్గుణం తండులాచ్చ ఖణ్డమాణాననున్వితమ్ ॥ ౧౧౨ ॥
 సాధయేదుక్తమార్గేణ సమస్త్రీం కేవలోదనే । హంసశ్శుచిషదిత్య
 త్ర గొక్షీరస్య నిషేచనమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ తదథావేనియోక్తవ్యం
 నాళికేరోద్భవంపయః । అట్టాగోజేతి తత్క్షేపస్యాగ్రస్యప్రతియో
 జనే ॥ ౧౧౪ ॥ గుళాన్నపాదనే క్షీరమపహాయైక్షవం రసమ్ ।

కథితం గుళఖణ్డం వా క్షీరమానానుసారతః । క్షీరప్రత్యేషమస్త్రీణా
గుళాదీని నియోజయేత్ ॥ ౧౧౬ ॥ ముద్గాన్నేఽతండులం సమ్యక్ష్మ
గ్గసారం నియోజయేత్ । శుద్ధాన్నేతు పురా ప్రాక్తం విశేషేణ
ఘృతాప్లుతమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ దధ్యోదనే దధితైషం క్షీరాద్ధపరిసంమి
తమ్ । కదభీ పనపామృది గుళఖణ్డసమన్వితమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ ఖణ్డ చూర్ణ
సమోపేతం కృసరాన్నేతు ముద్గకమ్ । ఆఢకస్య హరిద్రాన్నే
నిశాపిప్తం ఫలం భవేత్ ॥ ౧౨౦ ॥ ముద్గసారసమోపేతం శుద్ధఖ
ణ్డాదిసంయుతమ్ । మిశ్రాన్నే యోజయేత్కృత్ క్షీరాజ్యయు
తసంప్లుతమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ శాస్త్ర్యధై పయపామిశ్రం పుష్ట్యధై గుళవి
శ్రీమ్ । వశ్యాధై ముద్గపానోద్ధమాకృప్తా దధిమిశ్రితమ్ ॥ ౧౨౨ ॥
కృసరాన్నంతు పిశ్యధై మారణోచ్ఛాటనేపిచ । స్తన్మునేచ హరి
ద్రాన్నం మిశ్రాన్నం మోహనంభవేత్ ॥ ౧౨౩ ॥ సాధారణంతు
శుద్ధాన్నం యాత్రాసు మృగయాదికే । విశేషేణతు దధ్యన్నం హే
మరాజతపాత్రకమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ మరీచిశుణ్డిలికుచ తిన్దిగ్రీరసమిశ్రి
తమ్ । జీర్ణేన జీరికాశ్లేస సంసుగ్రాహ్యద్రవవస్తుభిః ॥ ౧౨౫ ॥ రసభేదస
ముద్గాని పనసద్వితయోద్భవమ్ । చూతదేశసముద్గాని నాతివత్వాని
కాలతః ॥ ౧౨౬ ॥ బృహత్యుర్వారువార్తాక కూశ్లాణ్డప్రభవానిచ ।
॥ కారవల్లీలతాత్థాని కారోగటప్రభవానిచ ॥ ౧౨౭ ॥ పటోలద్విత
యోత్థాని కొశాతకుద్భవానిచ । అలాబుకరగ్రీరినిమ్బభేదోద్ధంతి
న్ద్రిగ్రీరఫలమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ యుద్రకన్దసమేతంచ వల్లీకన్దద్వయంతథా ।
సూరణద్వయకన్దంచ తథాపిష్టారకద్వయమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ పక్షౌత్పల
సముద్భవ హవిర్యోగ్యం విశేషతః । ఉచ్ఛిష్టంశ్చకృమిదుష్టంచశివా
ద్యైర్వంశితంతథా ॥ ౧౩౦ ॥ ఘృతం లాలాజలసృష్టమమెధ్యస్థల
సముద్భవమ్ । పాదస్పృష్టమకాలాన్ధమాహృతంచాశుచిష్టలై ॥ ౧౩౧ ॥

భుక్తశేషం తథాస్పృశ్య స్పృష్టందత్తావశేషకమ్ । వరీశ్యబహు
 ధామస్త్రీ వర్జయేత్పాకకర్తృణి ॥ ౧౩౨ ॥ జీవన్తం వాస్తుకంశాకం
 కారవల్లీదళంతథా । తుమ్బిదళంచ పిండించ చుచ్చుముగ్ధదళానిచ ॥
 శాకినీం శతవర్షాణం తత్రైవ శ్వాసమర్దితమ్ । ఆగస్త్యం పాపయే
 చ్చాకం విహితం బ్రాహ్మణస్యచ ॥ ౧౩౪ ॥ శాకమూలాని చాన్యా
 ని గృహ్ణీయాదనిషేధనే । ఛేదయిత్వా లవిత్రేణ వీర్యమస్త్రీం స
 ముచపరమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ నిరీశ్య క్రిమికీటాదీన్ ప్రత్యుశ్య బహుధా
 జతైః । పౌగ్యత్ ఫాలీషు నిక్షిప్య ప్రత్యేకం వాధమశ్రిమమ్ ॥ ౧౩౬ ॥
 ప్రేక్ష్యైస్సమరీచైశ్చ నర్జపైర్జీరకైరపి । శ్రీపద్మదళసంమిశ్రైః పయో
 భిర్నారకైశ్చజైః ॥ ౧౩౭ ॥ తత్ఫలైరపిసంజ్ఞు పైర్మృదుభిర్ఘృణిమి
 శ్రితైః । మసూరమాషనిన్బూది ముగ్ధభేదసమన్వితమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ స
 యూషాస్తుత్తభేదాదీనయూషాణాం లవణాదిభిః । రసభేదైస్సమేతాః శ్చ
 సాధయే తదనస్తరమ్ ॥ ౧౩౯ ॥ త్వచోవ్యపాహ్యముగ్ధో శ్చైస్సారైః
 క్షీరైః పాచితైః । మరీచ జీరలవణైర్ఘృతయ్యుక్తైశ్చ మర్దితైః ॥ ౧౪౦ ॥
 క్షీరదధ్యాదిభిశ్చ సంసుకర్యాద్ధుల్బాషం సరసంయథా । ఫాలీశ్చ గావ
 పూర్ణైషు పాచితానిపురేవతు ॥ ౧౪౧ ॥ కదళీపనసాదీని నాభికేర
 ఫలానిచ । కూడ్యైర్జ్జబ్బహతీపూగ కారవల్లీఫలానిచ ॥ ౧౪౨ ॥ యు
 క్తకన్దసమేతాని వల్లీపిష్టాంకరానిచ । అమ్బరీషాది పాత్రైషు వితతే
 షు సమస్తతః ॥ ౧౪౩ ॥ ఘృతలిప్తేషు తప్తేషు సమాగోప్య ప్రసార్య
 చ । చూర్ణీభూతైర్మరీచైశ్చ జీరకేణ ఘృతేనచ ॥ ౧౪౪ ॥ ప్రతాపి
 తానిస్నిగ్ధాని దర్పాల్లోభ్యపునఃపునః । ఫాపనీయాని భాణైషు
 ఛాచితాన్యన్బూరాదిభిః ॥ ౧౪౫ ॥ ఆమ్రాదీనిచ శుషకాణి అశుష్టా
 నిఫలానిచ । తిన్త్రిణీగుళమిశ్రాణి మరీచైర్జీరకైరపి ॥ ౧౪౬ ॥ నాభి
 కేర్యాధపయసానర్జప్రేషేషితైరపి । ఫాపయేదాన్తసారోగ్ధం లవణేన

సమన్వితమ్ ॥ ౧౪౭ ॥ శ్శజ్జీవెరంచ లికుచం దధితంహరితంచనా ।
 వాసితం లవణోపేతం లికుచోద్ధరసేనతు ॥ ౧౪౮ ॥ కదలివనసా
 మ్రాణాం కేవలనిఫలానిచ । గొధూమశాలిజైఃపిష్టైర్గుళపాకేన
 లోలితైః ॥ ౧౪౯ ॥ పాచితైర్గుళపాలైశ్చ శకతైర్నాళికేరజైః । జీ
 రతైస్సమరీచైశ్చ ఘృతేపూపాని పాచయేత్ ॥ ౧౫౦ ॥ సువృత్తా
 న్యామ్రశుల్కాని ధాత్రీఫలసమానిచ । న్యగ్రోధఫలతుల్కాని లికు
 చాన్యకృతీనిచ ॥ ౧౫౧ ॥ అత్తర్మక్షిప్తముక్తాని రసవన్విసమన్తతః ।
 గుళపిష్టేన బద్ధాని నాళికేరాకృతీనిచ ॥ ౧౫౨ ॥ నానాభేదనము
 క్తాని ఘృతేపూపాని పాచయేత్ । శాలివ్రీహినముక్తాంశ్చ ప్థా
 లీషుస్ఫుటితానిచ ॥ ౧౫౩ ॥ లఘూని వహ్నితప్తాని గుళపాకాన్వి
 తానిచ । చూర్ణితైశ్చ సమరీచైశ్చ జీరకైఃఖడ్జితైరపి ॥ ౧౫౪ ॥ నా
 లికేరఫలైశ్చ మేఘసృగ్గుణానిచ పాచయేత్ । ధర్మితైశ్చాలిపిష్టైశ్చ
 మిశ్రితైర్జీరకాదినా ॥ ౧౫౫ ॥ లోలితైర్గుళపాకేన పిష్టజీర్ణావేషపుథ
 క్పుథక్ । సక్తుస్యాత్సాధితంతద్వత్త్రిలైఃపిష్టం సుధర్మితైః ॥ ౧౫౬ ॥
 తిలపిష్టైశ్చభాగ్యోస్పదాదేవస్య సంసృతః । సుశృణంచ ఘనీభూతం
 ఖడ్జిచూర్ణసమన్వితమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ క్షీరంచ మధుసర్పిభ్యాం సంవృ
 త్తిం సుఘనందధి । తరుజైశ్చకలీభూతైరుర్వారు సహకారయోః ॥
 రూక్షసర్వవసంమిశ్రం సమరీచం తథాదధి । పృథక్పాత్రగతంశుద్ధం
 గాలితంమాక్షికంమధు ॥ ౧౫౮ ॥ ద్రాక్షాపనసరమ్భామ్రసముత్తై
 ర్మర్మితైరతైః । లోలితం గుళఖణ్డేన జీరికాది సమన్వితమ్ ॥ ౧౬౦ ॥
 రసాలమెతద్విజ్ఞేయం దధిమిశ్రంతు పానకమ్ । కేవలం దధిసంమి
 శ్రం వారిణా తత్సమేనతు ॥ ౧౬౧ ॥ మధితంసమరీచంచ లవణైశ్చా
 ధివాసితమ్ । ఖడ్జిచూర్ణసమోపేతం పానకం శ్రమశాన్తికృత్ ॥
 అన్నానామపిసంసాగరే పురామన్త్రాగ్రప్రకీర్తితాః । తదన్యేహం
 తు సంసాగరౌ ద్వాదశాణ్డైరవాహృదా ॥ ౧౬౩ ॥ పాణ్యైర మూల

మనైగ్రిణ సర్వం సంపాదయాతవా । విష్ణుగాయత్రీయానాథవ
 జ్ఞోపనిషదాథవా ॥ ౧౬౪ ॥ సంపాద్యవరమన్నాద్యముపదంశా
 నితంత్రమాత్ । ఫలకాదిషు సంస్థాప్యచార్థపుష్ట్యాద్యలబ్ధ్యా
 థ ॥ ౧౬౫ ॥ మహానపద్వారభూమేరాలయద్వారపశ్చిమమ్ । గో
 మయేనానులిప్తైన సుధాచూర్ణైః శోభినా ॥ ౧౬౬ ॥ పథాస్త్రును
 న్త్రసంజప్తవారిధారాపురస్సరమ్ । శబ్దయూర్యాదిఘోషేణ త
 థా మణ్యభగీశిభిః ॥ ౧౬౭ ॥ ప్రదీపవచ్చక్రియైశ్చైవ హరిఃపాలనత
 త్పరైః । వేత్రపాణిభిరన్యైశ్చ నాప్తికౌత్సాహోద్యతైః ॥ ౧౬౮ ॥
 స్నాతాశ్శుక్లాశ్చురదత్తాఃకృతపాదావనేజనాః । స్వాచాంతాఃకు
 శహస్తాశ్చ మృదావా చస్తనాదినా ॥ ౧౬౯ ॥ ధృతోర్ద్యపుష్ట్యా
 యతా మనోవాక్కాయకర్తృభిః । సితకింపుకధగ్ధారస్థగితానననాస
 కాః ॥ ౧౭౦ ॥ బలమనైగ్రిణ భాణ్డాని వహేయుఃపరిచారకాః ।
 మూలాలయాగ్రదేశస్థే నుణ్ణపేవితతేథవా ॥ ౧౭౧ ॥ ప్రథమావర
 ణేథా మ్నో దక్షిణేమాళికావనా । సుగుప్తే సువితానాఢ్యే దీపమా
 లాద్యలబ్ధ్యాతే ॥ ౧౭౨ ॥ ప్రదేశే వస్త్రసంఘన్నే స్థాప్యాని ఫ
 లకాదికే । హవిఃప్రమాణతుల్యాశ్చ హేమరాజతతామ్రజాః ॥
 స్థాలికాశ్చ యథాలిప్తాఃప్రత్యుత్థ్యాస్త్రైగ్రిణ వారిణా । పాణినా ద
 క్షిణేనైవ పరాశ్చుశ్యాథ తేనచ ॥ ౧౭౪ ॥ తారేణ తాసునిక్షిప్త్యా
 ధారాజ్యసృసమస్తతః । స్థాలీభ్యస్సముపాహ్వాభ్య దర్శ్యా హే
 మాదిశ్చ త్తయా ॥ ౧౭౫ ॥ తదూర్ధ్వే నిక్షిపేత్సానీ పాయపాదీన్యను
 క్రమాత్ । ఘృతేనాష్టావ్యనుధుర వ్యజ్జనాని సమస్తతః ॥ ౧౭౬ ॥
 దధిక్షిరాదిపూర్ణాని చషకాణ్యుద్ధ్యతోన్యసేత్ । సిద్ధాన్యలూప
 భేదాని వృథుకాదీని యాన్యసి ॥ ౧౭౭ ॥ పానకాని విచిత్రాణి పృ
 థకాన్పత్రకతానిచ । కర్పూర చస్తనక్షోదప్రసూనైశ్చాధివాసితమ్ ॥
 శీతశం వస్త్రసంఘర్మం పానీయంకరకాదిషు । హేలాలవర్ణతకోల

(౧౩౬) పంచవింశేఽధ్యాయే కుణ్డాదీనాం లక్షణమ్ ౫౪౫

జాతీపూగఫలాన్వితమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ కర్పూరతైలసంమిశ్రం ఖణ్డతం
 చ తురాదిభిః । నాగవల్లీదళౌషేతంసచూర్ణంచేన్ద్రీసంయుతమ్ ॥
 తామూబలంఠ ప్రతిష్ఠాప్య పాత్రేష్వజ్ఞాకృతీషుచ । చస్తనాదీని
 గన్ధాని తథా నానావిధాన్సుజః ॥ ౧౩౦ ॥ స్థాపయిత్వా యథాస్థా
 ననూరాధకముఖేనతు । విజ్ఞాపయేయైర్దైవస్యతత్తతాగ్నాధికారిణః॥
 భోజ్యసనాధిరూఢస్య దేవస్యాధకస్త్వయమ్ । అర్హ్యద్యైః
 పూగిగ్వదభ్యర్చ్య పాద్యబీజానసానకైః ॥ ౧౩౧ ॥ ద్వారస్యాభ్య
 స్తరగతే దేవస్య పురతస్థతే । శోధితేచాస్త్రోత్యేన చస్తనాద్యై
 శ్చ మణ్డితే ॥ ౧౩౨ ॥ మణ్డితేతు పరిష్ఠీర్య తణ్ణులాని యథారుచి ।
 తూళితం వస్త్రఖణ్డితు తదూర్ధ్వే సంప్రసార్యచ॥ ౧౩౩ ॥ అన్నా
 ధారం ప్రతిష్ఠాప్య తదూర్ధ్వే లాహనిర్మితమ్ । ఉర్ధ్వతో వసనా
 ర్థంతతదూర్ధ్వస్థోతసంప్లుతే ॥ ౧౩౪ ॥ విన్యసేన్నరమాన్నాది
 చాతాన్ద్యైకైకశఃక్రమాత్ । తర్పణంతు ప్రతిష్ఠాప్య హస్తప్రత్యూళ
 నామ్భుపా ॥ ౧౩౫ ॥ కుర్యాద్దక్షకరేదేవే ప్రాగుపస్తరణార్హణ
 మ్ । తతోదేవాదిమూర్తీనాం హపింషివినివేశయేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ ప్రభ
 మం పాయసంపశ్చాన్ముఖాన్నం ముగ్ధభేదితమ్ । శుద్ధాన్నం తిలసం
 మిశ్రం నిశాన్నం దధిమిశ్రితమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ మిశ్రాన్నంచ క్రమాద్దద్యా
 దపూచాని తదన్తిమే । వృధుకానిచ సత్తుని తిలపిష్టాన్వితానిచ ॥
 కదళీవనసాదీని ఫలాని వివిధానిచ । రసభేదసమేతాని పానకానిచ
 తర్పణమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ వాళికేరరసంచైవ హస్తప్రత్యూళనం తతః । ఉ
 వసన్నంఽపి తాంబూలం దత్వాప్రాగుక్తమాచరేత్ ॥ ౧౩౯ ॥ రా
 జభిర్నవిషోనిత్యం ప్రాచుర్యేకల్పితేనతి । ఆధారేషు ప్రతిష్ఠాప్య
 , వితలే గర్భమన్దిరే ॥ ౧౪౦ ॥ నివేద్యాని యథాయోగమన్యథా
 సజ్జతైఃపుచి । తదేకస్త్విధృథాధాతైః వస్త్రవృన్నే యథాక్రమ్॥
 నిధాయనివేద్యాభి తథాతమపనీయచ । పోషితేచాస్త్రీకువ్రైణి

నిత్యేవ్యం హవిర న్తరమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ నివేదయేద్యథాపూర్వం విశేషో
 త్రసమీరితః । మస్తక్రియావిహీనంచ గన్ధదుష్టం వివర్ణకమ్ । అతిప
 క్షమపక్ష్యంచ విప్రవిరితజలంతథా ॥ ౧౯౫ ॥ అదీక్షితైశ్చ వతిత్రేరీ
 ష్మితం ప్రతిలానుజైః । అత్యుష్ణసుతిశీతంచ ప్రమాణరహితంతథా ॥
 పముద్భృతంచ నిశ్చేషం ముఖవాతాదిరూపిణమ్ । వ్యజ్జనాదివిహీనం
 చాప్యపాత్రస్థసుగోపితమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ అస్తస్తజ్జులనంయుక్తం భిన్న
 భాణ్ణగతంతథా । అనాధారం వరస్పృష్టం శ్వసితాపహతంతథా ॥
 అక్తారతుషనంయుక్తం కేశపాషాణసంయుతమ్ । క్రిమిలోష్టాదిభిర్జు
 స్టం ప్రాణ్యక్షాదిసనుద్వితమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ అపూర్ణపాకమాఘారర
 హితం వ్యజ్జనోజ్ఞితమ్ । గవాజ్య దధినిర్మక్తం కాశ్మీతంచేతరైజా
 నైః ॥ ౨౦౦ ॥ అపిథానవినిర్మక్తం దెవతా న్తరసంమితమ్ । పవం
 దుష్టం హవిర్ముద్భావప్రక్షిపేజ్జలనుభగః ॥ ౨౦౧ ॥ మోహోన్మ
 క్తం హవిర్విష్టోర్యదిదన్త్యా తదర్పనమ్ । నిరర్థకంపాన్యగైర్నా
 నాం వినాశంచ భవేద్ధ్రువమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ తస్మాత్తదైవమూలస్య స
 హస్రం జపనూచరేత్ । తతస్తతాశ్రయాణాంచ స్థాపితానాం వి
 ధానతః ॥ ౨౦౩ ॥ విభవసూహమూర్తీనాం మణ్డపే గోపురాది
 షు । స్థాపితానాంచ మూర్తీనాం ప్రాయుర్భావాశ్చనామపి ॥ ౨౦౪ ॥
 పూజితానాం యథాన్యాయం సత్కాదీనాం ఖగాత్మనామ్ । కుము
 దాదిగణేశానాం ద్వార్ స్థానామపిసద్భవి ॥ ౨౦౫ ॥ ప్రతిష్ఠితానాం
 భక్తానాం ప్రాగుక్తానాం విధానతః । తత్తత్తత్తేగ్రివిధివస్త్రిధాని
 చ పృథక్పృథక్ ॥ ౨౦౬ ॥ హవీంషి హయపాదీని క్రమేణ వినివేశ
 యేత్ । గారుడేనేవమన్త్రేణ బల్బార్థం పాథయేద్ధవిః ॥ ౨౦౭ ॥ అ
 న్యేహం ప్రణవేనేవ సిద్ధమన్నం నివేదయేత్ । అగ్నికార్యహవిస్సా
 వ్యం యథామూలాలయాక్యతే ॥ ౨౦౮ ॥ సర్వాణ్యపూజభేదాని
 వాగ్నికార్యే హితానివై । అన్యాని చాయపాదీని నిత్యం నైమిత్తికా

దిషు ॥ ౨౦౯ ॥ కుష్టాతన్యాని విశేషేణ ఫలాని వివిధానిచ ।
 భూతానాం బలిదానేషు పాయపాదీనినిత్యతః ॥ ౨౧౦ ॥ అపూ
 పానిచ సక్మాని పృథుకాని ఫలానిచ । తిలపిణ్డసమేతాని మిత్రితాన్యథ
 వాచ్యతే ॥ ౨౧౧ ॥ దాతన్యాని యథాన్యాయం తేషాం తృప్తిక
 రంయతః । తేనకూర్రాదిభిర్భృష్మాన్నుత్సవాదిషు కర్తవ్యమ్ ॥ ౨౧౨ ॥
 తత్రతతోక్తవిధినా బలిద్రవ్యాణ్యుపాహరేత్ । అథావే సర్వవ
 స్త్తూనాం సోదకం కేవలాదనమ్ ॥ ౨౧౩ ॥ తణ్డులంబోదకేనైవ దా
 తవ్యం మన్త్రవిత్తమైః । ఇతిసమ్యక్సమాభ్యాసం హవిషం పాథ
 నాదికమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ ఇత్యేవం మునిశార్దూలా భవద్భిర్వద్యదర్థిత
 మ్ । తత్సర్వం విస్తరేణైవ యథావత్సక్రితీకృతమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ స
 ర్వాత్తమా సంహితైషా పాశ్వతార్థప్రకాశికా । నాభ్యేయా దుష్టబు
 ధ్దీనామభక్తానాం జనార్దనే ॥ ౨౧౬ ॥ గర్వాత్సచ్చాస్త్రసిద్ధిస్తు
 నిస్తకానాం విశేషతః । శాస్త్రాగ్రహకర్తృణామన్యదర్శనేభావితాత్మ
 నామ్ ॥ ౨౧౭ ॥ దేవసంసక్తబుధ్ధీనాం స్వభర్తృనిరతాత్మనామ్ । సః
 పారభయభీరుణాం ప్రసన్నానాం మహాత్మనామ్ ॥ ౨౧౮ ॥ సమా
 భ్యముమిదంశాస్త్రం దీక్షాంకృత్వా యథావిధి । శాస్త్రార్థశాస్త్రి
 నువక్తవ్యం మన్తాగ్రైశ్చైవ సమన్వితః ॥ ౨౧౯ ॥ ఏతచ్ఛాస్త్రో
 క్తవిధినా యోగైర్పయిత్యచ్యుతంవిభుమ్ । సోవిరాల్లభతేస్సప్తార్థ
 సర్వాఙ్గాంశ్చ ద్విజోత్తమాః ॥ ౨౨౦ ॥

ఇతిశ్రీపాశ్చరాత్రే శుక్లసంహితాయాం
 కుష్టసుక్తిస్సర్వలక్షణ హవిషపాక విధానం నామ
 పంచమశ్లోకాంత్యాయః .

